

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali

Bħala vittma ta' reat, tista' tibbenefika minn għadd ta' drittijiet, u assistenza minn organizzazzjonijiet u awtoritajiet nazzjonali biex jagħtuk parir u jgħinuk. Dawn l-iskedi informattivi jipprovdulek sensiela ta' informazzjoni dwar x'tista' tistenna f'kull pajjiż tal-Unjoni Ewropea.

Ovvjament, jekk sfajt vittma ta' delitt, trid taħseb dwar jekk tridx tirrappurtah. Jista' jkun li ma tkunx daqshekk fierqan li tirrappurtah, jew tkun imħasseb dwaru, imma jekk ma tagħmilx rapport ikun hemm inqas probabbiltà li ssir investigazzjoni kriminali u probabbilment il-persuna li tkun wettqet id-delitt ma tingiebx quddiem il-ġustizzja. Li tirrapporta delitt jista' jkun importanti wkoll għal raġunijiet prattiċi tiegħek stess, bħal pretensjoni tal-assigurazzjoni.

Sew jekk tirrapporta d-delitt u sew jekk le, jista' jkollok aċċess għal xi drittijiet. Madankollu, mill-mument li tirrapporta d-delitt tista' tibbenefika minn medda ta' drittijiet u minn appoġġ addizzjonali li li kieku ma kinux se jkunu disponibbli għalik. Dan jgħin biex ikun żgurat li int tkun tista' tipparteċipa bis-sħiħ fil-proċeduri u li tifhem dak li jkun qed jiġri. Għandhom l-għan ukoll li jagħmlulek il-proċess kemm jista' jkun faċli.

Meta tirrapporta delitt lill-pulizija, jew mill-iktar fis possibbli wara r-rapport, int għandek l-għażla li tivverifika bir-reqqa xi rwol(i) speċifiku/speċifiċi jista' jkollok fil-proċeduri - bħala vittma, bħala xhud, bħala rikorrent ċivili, bħala parte ċivili, bħala prosekutur privat, eċċ. Dawn ir-rwoli jvarjaw minn pajjiż għal ieħor u uħud minnhom għandhom drittijiet marbuta magħhom li jistgħu jkunu importanti iktar 'il quddiem fil-proċess, pereżempju f'dak li jirrigwarda l-possibbiltà li bħala vittma tappella l-eżitu tal-proċess quddiem il-qorti kriminali. Hu nota tar-rwoli u tal-iskadenzi waqt li taqra dawn l-iskedi informattivi. Ivverifika mal-pulizija dwar liema huma r-rwoli li jeżistu u l-iskadenzi – jekk ikun hemm – li jeħtieġ li tirrispetta biex tikseb l-istatus rispettiv. Tista' titlob lill-awtoritajiet għal xi kjarifiki sabiex tkun tista' tiddeċiedi dwar kif tista' tiproteġi d-drittijiet u l-interessi legali tiegħek bl-añjar mod.

Meta tirrapporta delitt, l-awtoritajiet jaħdmu biex issir ġustizzja miegħek u mal-oħrajn. Bħala parti mill-proċess, jista' jkun li l-awtoritajiet jitolbu koperazzjoni attiva min-naħa tiegħek sa ma jintemmu l-proċeduri kriminali u forsi, wara li jintemmu jekk ikun hemm prosekuzzjoni. Għandek rwol importanti f'dawn il-proċeduri u l-assistenza tiegħek tkun apprezzata ħafna.

Il-pulizija jibdeu l-investigazzjoni tagħhom biex jiġbru biżżejjed provi biex iħarrku l-persuna li tkun wettqet id-delitt. Jekk il-persuna titressaq il-qorti u tinstab haġja l-imħallef jiddetermina wkoll il-penali xierqa għall-awtur tal-ksur.

Bħala vittma int għandek għadd ta' drittijiet iggarantiti mil-liġi, fil-proċeduri kriminali u barra mill-proċeduri kriminali. Barra minn hekk, xi drittijiet tiegħek jistgħu jiġu estiżi għall-membri tal-familja tiegħek u għal qrabatek. L-Unjoni Ewropea ħadet passi biex tiggarrantixxi sett ta' drittijiet minimi u ċerti standards li l-Istati Membri għandhom jallinjaw il-liġijiet tagħhom magħhom.

L-iskedi informattivi li ġejjin għandhom jiggwidawk fl-iktar passi importanti tal-proċeduri kriminali f'kull Stat Membru, billi jispjegaw id-drittijiet li għandek u r-regoli bażiċi li jeħtieġ li ssegwi biex tkun tista' teżerċithom. Din l-informazzjoni m'għandhiex tissostitwixxi parir legali u hija maħsuba biex isservi ta' gwida biss.

Jekk jogħġbok agħzel il-bandiera tal-pajjiż rilevanti biex tikseb informazzjoni nazzjonali dettaljata.

Kwalunkwe referenza f'dawn il-fuljetti ta' informazzjoni għal persuna ta' sess maskil għandha titqies ukoll bħala referenza għal persuna ta' sess femminil, u viċe versa, sakemm il-kuntest ma jindikax b'mod ċar xort'oħra.

Din il-paġna hi amministrata mill-Kummissjoni Ewropea. L-informazzjoni f'din il-paġna ma tirriflettix neċessarjament il-pożizzjoni uffiċjali tal-Kummissjoni Ewropea. Il-Kummissjoni ma taċċetta l-ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali fir-rigward tar-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-paġni Ewropej.

L-añhar aġġornament: 18/01/2019

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

Inti tiġi kkunsidrat bħala vittma tal-kriminalità jekk ġarrabt ħsara, pereżempju ġejt ferut jew il-proprietà tiegħek saritilha ħsara jew insterqet, minħabba inċident, li jikkostitwixxi delitt skont id-dritt nazzjonali. Bħala vittma tal-kriminalità, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali qabel, waqt u wara l-proċeduri fil-qorti.

Il-proċeduri kriminali fil-Belġju jikkonsistu fl-investigazzjoni u fil-proċess quddiem il-qorti kriminali. Fil-parti l-kbira tal-każijiet l-investigazzjoni titmexxa mill-prosekutur pubbliku jew – f'ċerti każijiet iktar ikkumplikati – minn imħallef inkwirenti. Waqt l-investigazzjoni, jingabru l-provi sabiex ikun stabbilit jekk ikunx twettaq delitt u minn min.

Wara l-investigazzjoni, każ jingħalaq jew jitressaq quddiem il-qorti. Waqt il-proċess il-qorti teżamina l-provi miġbura sabiex tiddeċiedi jekk l-imputat huwiex ħati jew le. Jekk l-imputat jinstab ħati, huwa jiġi kkundannat u jingħata piena. Alternattivament, il-qorti tista' ssib lill-imputat mhux ħati u tilliberah.

Bħala vittma għandek numru ta' drittijiet fl-istadji kollha tal-proċeduri kriminali. Jekk trid tiegħu sehem aktar attiv fil-proċeduri, tista' titlob li tiġi rreġistrat bħala **vittma** jew tista' tressaq ilment bħala **parti ċivili** fi proċedimenti kriminali. Fi wħud mill-każijiet, inti tista' tagħti bidu għall-proċeduri inti stess billi ttella' lill-persuna li allegatament tkun wettqet id-delitt direttament il-qorti jew billi tressaq kwerele quddiem l-imħallef inkwirenti u fl-istess ħin tapplika biex titqies bħala parti ċivili. Bħala parti ċivili tista' titlob id-danni mingħand il-persuna li tkun wettqet id-delitt. Meta jiġu ssodisfati ċerti kundizzjonijiet (pereżempju, tkun sfajt vittma ta' delitt vjolenti u l-ħsara ma tkunx tista' tiġi rrimedjata b'mod adegwat mill-persuna li tkun wettqet id-delitt u lanqas permezz ta' assigurazzjoni), inti għandek id-dritt għal kumpens mingħand l-Istat.

L-iskedi informativi li ġejjin jispjegaw il-fażijiet differenti li jgħaddi minnhom il-każ tiegħek u jiddeskrivu d-drittijiet tiegħek, [waqt l-investigazzjoni](#), [waqt il-proċess](#) u [wara l-proċess](#). Barra minn hekk, tista' taqra iktar dwar l-apoġġ u [l-għajjuna li għandek dritt għalihom](#).

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-añħar aġġornament: 16/12/2015

1 - ID-DRITTIJET TIEGHI WAQT L-INVESTIGAZZJONI TA' DELITT

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

[if u fejn nista' nirrapporta delitt?](#)

[Kif nista' nkun naf x'inhuma jagħmlu l-awtoritajiet wara li nirrapporta delitt?](#)

[Kif nista' nkun involut fl-investigazzjoni tad-delitt?](#)

[X'inhuma d-drittijiet tiegħi bħala xhud?](#)

[Jiena minorenni. Għandi drittijiet addizzjonali?](#)

[X'informazzjoni nista' nikseb mingħand il-pulizija jew mingħand organizzazzjonijiet li jagħtu apoġġ lill-vittmi waqt l-investigazzjoni tad-delitt?](#)

[Nista' nirċievi għajjuna legali?](#)

[Kif nista' nikseb protezzjoni jekk jiena fil-periklu?](#)

[X'servizzi u x'assistenza nista' ningħata waqt l-investigazzjoni tad-delitt?](#)

Hemm opportunitajiet sabiex jintlaħaq ftehim jew issir konċiljazzjoni jew sabiex tinbeda medjazzjoni bejni u bejn il-persuna li wettqet id-delitt?

Kif jittkompla l-każ tiegħi wara li tintemm l-investigazzjoni?

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq mingħajr ma jittressaq quddiem qorti?

Jiena barrani. Kif jiġu protetti d-drittijiet u l-interessi tiegħi?

Iktar informazzjoni

Kif u fejn nista' nirrapporta delitt?

Tista' tirrapporta reat lill-pulizija lokali, preferibbilment fiż-żona fejn ikun sar ir-reat. F'sitwazzjonijiet ta' emerġenza dejjem tista' ċċempel 112 biex tikkuntattja lill-pulizija. F'sitwazzjonijiet li mhumiex ta' emerġenza tista' tmur personalment fl-għassa tal-pulizija l-iktar viċin tiegħek. Tista' ssib l-indirizzi tal-għases tal-pulizija fuq il-websajt tal-korp tal-pulizija lokali bil-[Olandiż](#) u bil-[Franċiż](#).

Jekk int ċittadin Belġjan jew resident Belġjan (pereżempju ngħatajt residenza għal żmien twil fil-Belġju), tista' tirrapporta xi reati żgħar (pereż. vandaliżmu, serq minn ħwienet u s-serq ta' rota) online bil-[Olandiż](#), [bil-Franċiż](#) jew [bil-Ġermaniż](#). Barra minn hekk, kulħadd, anke t-turisti, jista' jirrapporta reat relatat mal-internet online permezz ta' websajt apposta li hija disponibbli [bil-Olandiż](#), [bil-Franċiż](#), [bil-Ġermaniż](#) u [BI-Ingliż](#).

Xi reati jistgħu jittressqu l-qorti biss jekk il-vittma ttagħmel kwerela (pereżempju segwiment ta' persuna bil-moħbi, malafama u libell).

Ma għandekx għalfejn tirrapporta r-reat mill-ewwel, iżda huwa fl-interess tiegħek li tagħmel hekk sabiex tippermetti lill-pulizija biex mill-aktar fis possibbli jkollha informazzjoni ddettaljata dwar il-fatti u ċ-ċirkustanzi tar-reat u kull ħsara jew korriment li tkun sofret. Għandek ukoll iżżomm f'moħħok li wara ċertu perjodu ta' żmien ma jibqax possibbli għall-awtoritajiet biex iwettqu prosekuzzjoni. Dan il-limitu ta' żmien jew il-perjodu ta' limitazzjoni huma speċifikati bil-liġi u jvarjaw minn sitt xhur sa ħmistax-il sena, skont ir-reat.

Il-pulizija tinterrogak u tfassal rapport uffiċjali. Waqt l-interrogazzjoni int għandek għadd ta' drittijiet li jkomplu japplikaw jekk aktar tard tagħmel dikjarazzjoni oħra. Kemm jekk tiġi interrogat bħala vittma jew bħala xhud, l-uffiċjal tal-pulizija, qabel l-interrogazzjoni, irid jispjegalek li:

- tista' titlob li l-mistoqsijiet u t-tweġibiet kollha tiegħek jiġu rreġistrati kif għedthom int.
- tista' titlob li titwettaq azzjoni investigattiva speċifika jew li tiġi interrogata persuna speċifika;
- id-dikjarazzjonijiet tiegħek jistgħu jintużaw fil-qorti bħala prova;
- tista' tingħatalek kopja tal-interrogazzjoni tiegħek mingħajr ħlas. Trid titlob għall-kopja fi tmiem l-interrogazzjoni. Ġeneralment il-kopja tiegħek tkun tista' tingħatalek dak il-ħin stess.

Jekk inti titkellem lingwa differenti minn dik li tintuża fil-proċedimenti, il-pulizija tipprovdi interpretu professjonali, dejjem jekk l-uffiċjal tal-pulizija ma jkunx jista' jikteb id-dikjarazzjonijiet tiegħek bil-lingwa tiegħek, jew inkella ma jitolbokx sabiex tikteb int stess id-dikjarazzjoni bil-lingwa tiegħek.

Id-dikjarazzjoni tiġi inkluża fir-rapport uffiċjali li jista' jkun fih din l-informazzjoni:

- ismek, l-indirizz, in-numru tat-telefown u xi indirizz tal-posta elettronika;
- dettalji dwar ir-reat – min kien involut fir-reat, fejn, meta u x'seħħ, x'inhuma l-konsegwenzi li affettwawk;
- id-dettalji ta' kuntatt ta' xi xhieda;
- deskrizzjoni tal-persuni involuti, inkluż it-tul, it-tip u forma tal-ġisem kif ukoll il-ħwejjeġ li kienu lebsin; Informazzjoni bħall-età, il-kulur u l-istil tax-xagħar, l-aċċent, u kull karatteristika distintiva bħal felul, ċikatriċijiet, tatwaġġi jew xehwiet jistgħu jkunu utli ħafna wkoll;
- kwalunkwe ferita li stajt sofret (tabib jista' jiktiblek ċertifikat mediku li tista' tagħti lill-pulizija anki diversi jiem wara li tkun għamilt id-denunzja inizzjali); tista' titlob ukoll dikjarazzjoni mingħand it-tabib tiegħek dwar il-fatt li m'intix f'pożizzjoni li taħdem);
- kwalunkwe ħsara (fiżika) oħra fil-propjetà li sofret (tajjeb li tiegħu r-ritratti ta' kwalunkwe ħsara).

Fid-dikjarazzjoni tiegħek tista' tindika wkoll jekk għandekx bżonn ta' xi tip ta' għajjnuna prattika, soċjali, psikoloġika jew għajjnuna legali.

Għandek tagħti lill-pulizija l-kopji għal kwalunkwe dokument, minħabba li jista' jkun li aktar 'il quddiem tiġi bżonn id-dokumenti oriġinali, pereżempju jekk tikkuntattja l-kumpanija tal-assigurazzjoni tiegħek.

Jekk inti vittma ta' vjolenza sesswali, l-interrogazzjoni tiegħek, kull meta jkun possibbli, isseħħ f'kamra speċjali li toffri l-privatezza meħtieġa.

Fil-parti l-kbira tal-każijiet il-pulizija tibgħat **ir-rapport uffiċjali (proces-verbaal/procès-verbal)** lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku (*parket/parquet*). Imbagħad, il-prosekutur pubbliku jiddeċiedi jekk il-pulizija għandhomx jagħtu bidu għal investigazzjoni. Din l-investigazzjoni tista' titmexxa mill-prosekutur pubbliku, (*procureur des Konings/procureur du Roi*) (**investigazzjoni standard (opsporingsonderzoek/enquête pénale)**) jew minn imħallef inkwarenti f'każijiet aktar ikkumplikati jew meta jkunu meħtieġa miżuri aktar invażivi bħalma huma tiftixxijiet fi djar (**investigazzjoni ġudizzjarja (gerechtelijk onderzoek/instruction judiciaire)**). F'xi każijiet il-pulizija tista' tiddeċiedi li twestaq investigazzjoni minn rajha u tibgħat l-atti kollha lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku għal aktar azzjoni (**l-investigazzjoni tal-pulizija (ambtshalve politioneel onderzoek/enquête policière d'office)**). Għal għadd ta' reati żgħar (bħal serq ta' rota), u skont xi jkunu ċ-ċirkostanzi (pereżempju jekk ma jkunx hemm traċċa tal-awtur tar-reat), il-pulizija tfassal **rapport uffiċjali simplifikat (vereenvoudigd proces-verbaal (VPV)/procès-verbal simplifié)**. Dan ir-rapport uffiċjali simplifikat jibqa' l-għassa tal-pulizija u ma jmurx għand l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku. Ta' kull xahar tingħata lill-prosekutur pubbliku lista tar-rapporti uffiċjali simplifikati kollha li tfasslu, u b'hekk huwa jkun jaf bil-każ tiegħek. Jekk ikun hemm xi informazzjon ġdida li tista' taffettwa l-każ (pereżempju jekk l-awtur tar-reat jiġi identifikat), ir-rapport uffiċjali jingħata lill-prosekutur pubbliku u l-pulizija tinfirmak skont il-każ.

Kif nista' nkun naf x'inhuma jagħmlu l-awtoritajiet wara li nirrapporta delitt?

Wara li tagħmel kwerela tircievi dokument li jikkonferma l-kwerela tiegħek. Dan ikun fih in-numru ta' referenza tal-każ tiegħek, l-isem tal-uffiċjal tal-pulizija li qdiek u d-dettalji ta' kuntatt tal-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku (li tista' tikkuntattjah sabiex issegwi l-każ tiegħek).

Dan id-dokument jinfurmak b'mod ċar jekk il-kwerela tiegħek hix se tiġi ttrata bħala **rapport uffiċjali standard, investigazzjoni tal-pulizija** jew **rapport uffiċjali simplifikat**.

Kif nista' nkun involut fl-investigazzjoni tad-delitt?

F'każ li jkun hemm prosekuzzjoni, jekk ma tkunx ħadt passi oħra wara li tkun għamilt il-kwerela lill-pulizija, inti tkun infurmat biss dwar id-data, il-ħin u l-post tas-seduta ta' smiġħ tal-qorti mill-prosekutur pubbliku.

Jekk tkun tixtieq tircievi informazzjoni dwar xi azzjoni oħra meħhuda dwar il-kwerela tiegħek, għandek id-dritt ġuridiku li tirreġistra bħala **parti offiża (benadeelde persoon/personne lésée)**. Tista' tippreżenta dikjarazzjoni li inti parti offiża, kemm personalment jew inkella permezz ta' avukat, lill-uffiċjal tal-pulizija li jfassal ir-rapport uffiċjali, jew lis-segretarjat tal-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku, jew fl-għassa tal-pulizija, jew billi tibgħat ittra rreġistrata lis-segretarjat tal-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku. Int tircievi wkoll mudell ta' kif għandek tagħmel din id-dikjarazzjoni meta tircievi d-dokument li jikkonferma li għamilt rapport.

Bħala parti offiża tircievi informazzjoni bil-miktub dwar id-deċiżjonijiet li jkun ħa l-prosekutur pubbliku (pereżempju d-deċiżjoni li jagħlaq il-każ u r-raġunijiet għal dan, jew id-deċiżjoni li jibda investigazzjoni ġudizzjarja), u d-data ta' xi seduta ta' smiġħ quddiem il-qorti ġenerali. Int ikollok ukoll id-dritt li żżid kull dokument li jidherlek li jkun utli fl-atti. Int ikollok ukoll id-dritt li titlob aċċess għall-atti u li tingħatalek kopja tagħhom.

Jekk trid titlob għal kumpens, jew biex ikollok aktar drittijiet, trid iddañħal talba bħala **parti ċivili fil-proċedimenti kriminali¹ (burgerlijk e partij/partie civile)**. Tista' tagħmel dan billi tissottometti dikjarazzjoni espressa dwar dan personalment jew permezz tal-avukat tiegħek waqt kull stadju tal-proċedimenti. Bħala parti ċivili tista' titlob aċċess għall-atti tal-kawża u takkwista kopja tagħhom, titlob biex jsiru aktar investigazzjonijiet, titlob kumpens, toġġezzjona legalment id-deċiżjonijiet li ttieħdu, u tkun ikkonsultat u infurmat dwar il-priġunerija tat-trasgressur.

Bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali jew bħala parti offiża int għandek id-dritt tkun irrappreżentat minn avukat meta tkun f'kuntatt mal-awtoritajiet. L-investigazzjonijiet fil-Belġju huma kunfidenzjali, u mhuwiex possibbli li inti tkun preżenti waqt l-investigazzjoni (pereżempju waqt l-interrogazzjoni tal-persuna suspettata), ħlief meta jkun hemm żjara fix-xena tar-reat sabiex tinbena mill-ġdid l-azzjoni, u f'dan il-każ parti ċivili tista' tkun preżenti.

Mhuwiex meħtieġ li tipprova l-okkorrenza tar-reat jew il-ħtija tal-awtur tar-reat int stess.

Mhuwiex possibbli li tiegħu rimborz għal dak li tlift jew ġralu l-ħsara f'dan l-istadju tal-proċedimenti kriminali.

Ġaladarba r-rapport uffiċjali jingħadda lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku u l-prosekuzzjoni tinbada, ma tkunx tista' twaqqaf il-proċedimenti kriminali. Dan jgħodd ukoll għal meta r-reat jista' jitressaq il-qorti biss bi kwerela mill-vittma, bħal pereżempju fil-każ ta' segwiment ta' persuna bil-moħbi.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi bħala xhud?

Matul l-investigazzjoni int x'aktarx tiġi interrogat(a) bħala **xhud (getuige/témoin)**.

Jekk bħala xhud tħossok f'periklu, int (u l-membri tal-familja tiegħek u l-qraba) tista' f'ċerti ċirkustanzi tingħata dawn il-miżuri ta' protezzjoni li ġejjin:

- parir dwar miżuri preventivi u għajnuna biex timplimentahom;
- rondi tal-pulizija għall-prevenzjoni;
- jiġu rrekordjati t-telefonati li tagħmel u tircievi;
- tingħata numru tat-telefown sigriet jew mowbajl għal telefonati ta' emerġenza kif ukoll pjanċa tal-liċenzja protetta għall-karozza tiegħek;
- protezzjoni fiżika; u
- rikollokazzjoni għal perjodu massimu ta' 45 jum.

F'każijiet verament eċċezzjonali, pereżempju meta int tkun vittma jew xhud ta' reat imwettaq minn organizzazzjoni kriminali, jew ta' reat serju ħafna bħall-ħtif ta' minuri jew omiċidju, u l-miżuri elenkati hawn fuq mhumiex biżżejjed biex jiżguraw is-sikurezza tiegħek, jistgħu jittieħdu miżuri ta' protezzjoni speċjali. Dawn jinkludu:

- ir-rikollokazzjoni għal aktar minn 45 jum, u
- il-bidla ta' identità.

Tista' titlob kumpens għall-ispejjeż li tagħmel tal-ivvjaġġar u tal-akkomodazzjoni sabiex tagħmel dikjarazzjoni tax-xhieda li tkun parti mill-investigazzjoni. Ix-xhieda jistgħu japplikaw ukoll għal nofstanhar xogħol bħala kumpens, għall-ħin li jtilfu mix-xogħol. Dawn l-ispejjeż jifhallsu mill-baġit tal-Istat, iżda jridu jintraddu lura mill-intimat f'każ li jinstab ħati.

Meta tingħata miżura ta' protezzjoni jew jekk tinsab barra mill-pajjiż, tista' tiġi interrogat permezz ta' vidjokonferenza jew telekonferenza.

Jiena minorenni. Għandi drittijiet addizzjonali?

Jekk għandek **inqas minn 18-il sena** u tkun vittma ta' reat, għandek dawn id-drittijiet addizzjonali li ġejjin waqt l-interrogazzjoni:

- li tiġi akkumpanjat minn persuna adulta li tagħżel inti stess; u
- li l-interrogazzjoni tiegħek issir f'kamra adattata.

Sabiex jiġi evitat li tiġi interrogat ħafna drabi, l-interrogazzjoni tiegħek tista' tiġi rrekordjata permezz ta' mezzi awdjo jew vidjo. Jekk int għandek **taħt l-età ta' 12-il sena**, int trid tiġi infurmat minn qabel li l-interrogazzjoni tiegħek tista' tiġi rrekordjata fuq vidjo. Jekk int **q biżt l-età ta' 12-il sena** l-interrogazzjoni tiegħek tista' tiġi rrekordjata fuq vidjo jekk int tagħti l-permess biss. Dawn l-interrogazzjonijiet isiru fi kmamar mgħammra apposta għal dan il-għan.

Jekk tkun sfajt vittma ta' abbuż sesswali, prostituzzjoni jew pornografija, il-perjodu ta' limitazzjoni li mal-iskadenza tiegħu ma jistgħux jittieħdu passi kriminali ma jibdiex jgħodd qabel ma tkun ilħaqt l-età ta' 18-il sena.

Jekk inti vittma ta' reat u minorenni, il-pulizija jirreferuk għand ċentru speċjalizzat għall-vittmi ta' abbuż fuq it-tfal.

Int tkun ukoll protett kontra x-xandir tal-identità tiegħek fil-midja, jiġifieri l-pubblikazzjoni jew it-tixrid ta' ritratti, stampi u materjal ieħor, li jistgħu jiżvelaw l-identità tiegħek, huma pprojbti.

X'informazzjoni nista' nikseb minghand il-pulizija jew minghand organizzazzjonijiet li jagħtu appoġġ lill-vittmi waqt l-investigazzjoni tad-delitt?

Il-pulizija tagħtik informazzjoni dwar:

- it-tip ta' servizzi jew ta' organizzazzjonijiet fejn tista' tfttex appoġġ;
- il-proċeduri li jseħħu wara li int tkun għamilt ir-rapport;
- ir-reqwiżiti biex ikun jista' jinkiseb kumpens.

Din l-informazzjoni tista' tiġi pprovduta permezz ta' fuljetti u opuskuli, jew inkella bil-fomm. L-opuskuli huma disponibbli bit-tliet lingwi uffiċjali ([il-Franċiż](#), [il-Franċiż](#) u [il-Ġermaniż](#)). Fil-prattika, l-informazzjoni li tingħata bil-fomm tista' tiġi pprovduta wkoll b'lingwi oħra (pereżempju bl-Ingliż).

Huwa importanti li tkun taf li int se tinzamm infurmat dwar ċerti żviluppi fil-każ tiegħek jekk tkun irregistrat bħala parti offiża jew tkun għamilt talba bħala [parti ċivili fil-proċedimenti kriminali](#)¹biss. Dawn huma hekk:

- id-deċiżjoni tal-prosekutur pubbliku li jagħlaq il-każ tiegħek u r-raġuni għal din id-deċiżjoni;
- id-deċiżjoni tal-prosekutur pubbliku li jirreferi l-każ tiegħek lil imħallf inkwirenti biex issir investigazzjoni ġudizzjarja;
- deċiżjoni mill-prosekutur pubbliku li jipproponi ftehim bonarju jew medjazzjoni lit-trasgressur; u
- id-data ta' meta l-każ tiegħek se jinstema' quddiem qorti.
- Bħala parti offiża jew parti ċivili fi-proċedimenti int ikollok ukoll id-dritt li titlob aċċess għall-atti u li jkollok kopja tagħhom. Din it-talba trid tiġi indirizzata lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jew lill-imħallf inkwirenti waqt l-investigazzjoni.

Inti tkun tista' tagħmel kopji tal-atti, iżda trid tħallas tariffa għal kull kopja (madwar EUR 0,25-0,50 għal kull kopja). Meta l-każ tiegħek ikun qed jiġi ġestit mill-qorti ta' assize (*hof van assisen/cour d'assises*), il-kopji jingħataw mingħajr ebda fhas.

Nista' nircievi għajna legali?

Bħala gwida inizjali tista' ssaqsi għal **għajna legali tal-ewwel fażi** (*juridische eerstelingsbijstand/aide juridique de première ligne*), fejn l-avukati jagħtu pariri legali b'xejn f'ċerti granet u waqt ċerti ħinijiet. Meta jkun meħtieġ jirreferuk għal servizz speċjalizzat jew organizzazzjoni. Il-konsultazzjonijiet huma organizzati fil-binjiet tal-qorti, fil-qrati tad-distretti (*vredegerecht/justice de paix*), f'ċentri ġuridici u tal-amministrazzjoni municipali eċċ. Tista' ssib ċentru ġuridiku (*justitiehuis/maison de justice*) f'kull distrett ġudizzjarju (id-dettalji ta' kuntatt tagħhom huma disponibbli bil-[Franciż](#) u bil-[Olandiż](#)) jew tista' tikkuntattja wieħed mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi.

Għal parir legali ddettaljat, assistenza u rappreżentanza, għandek bżonn tuża s-servizzi ta' avukat. Skont l-introjt li jkollok dan jista' jkun kollu kemm hu b'xejn jew parzjalment b'xejn permezz tat-**tieni fażi fis-sistema ta' għajna legali** (*juridische tweedelijnsbijstand/aide juridique de deuxième ligne*). Għadd ta' kategoriji ta' persuni f'sitwazzjonijiet speċifiċi, bħal minuri jew persuni b'diżabilità mentali huma dejjem intitolati għal rappreżentanza legali b'xejn.

Għall-għajna legali tat-tieni fażi trid tmur f'Uffiċċju tal-Għajna Legali (*bureau voor juridische bijstand/bureau d'aide juridique*) (dettalji bil-[Franciż](#) u [I-Olandiż](#)), li jinsab f'kull binja tal-qorti. Trid turi dokumentazzjoni li tipprova li int jew tappartjeni għal waħda mill-kategoriji speċjali jew inkella li għandek introjt nett baxx. L-Uffiċċju jiddeċiedi fi żmien ġimagħtejn jekk japprovax l-applikazzjoni tiegħek, u jibgħatlek id-dettalji tal-kuntatt tal-avukat li għandek assenjat. Huwa wkoll possibbli li titlob lil avukat tal-għażla tiegħek jekk huwiex lest li jaħdem skont l-arranġamenti ta' għajna legali tat-tieni fażi. Jekk l-avukat jaqbel ma' dan, huwa jikkuntattja lill-Uffiċċju f'ismek sabiex l-applikazzjoni tiegħek tiġi approvata.

Jekk il-mezzi finanzjarji tiegħek huma modesti, taħt ċerti ċirkostanzi tista' ssaqsi biex tiġi eżentat minn għadd ta' spejjeż proċedurali (pereż. l-ispejjeż tal-bailiff u l-ispejjeż tal-kopji mir-reġistru tal-evidenza) skont l-arranġamenti **tal-għajna legali** (*rechtsbijstand/assistance judiciaire*). Sabiex tibbenefika trid tippreżenta talba lill-Uffiċċju tal-Għajna Legali tal-qorti kriminali li jkollha l-każ f'idha. Jekk inti diġà parti ċivili fil-proċedimenti kriminali tista' tippreżenta din it-talba bil-miktub jew verbalment lill-qorti kriminali li jkollha l-każ f'idha.

Int mogħti l-parir ukoll biex tiċċekkja sewwa l-polza tal-assigurazzjoni tiegħek biex tara jekk għandekx assicurazzjoni fuq l-ispejjeż legali. Ikkuntattja lis-sensar tal-assigurazzjoni tiegħek.

Kif nista' nikseb protezzjoni jekk jiena fil-periklu?

Il-pulizija tiżgura mill-ewwel is-sikurezza tiegħek billi tiegħu **miżuri ta' sikurezza ġenerali**. Jekk tħossok f'periklu minħabba d-dikjarazzjoni li tkun għamilt jew li jkollok l-intenzjoni li tagħmel, u tkun lest tikkonferma d-dikjarazzjoni tiegħek fil-qorti, il-**Kummissjoni għall-Protezzjoni tax-Xhieda** (*Getuigenbeschermingscommissie/ Commission de protection des témoins*) tista' tagħtik protezzjoni addizzjonali. Jekk il-prosekutur pubbliku (f'investigazzjoni standard) jew l-imħallf inkwirenti (f'investigazzjoni ġudizzjarja) jaħsbu li jkollok bżonn dawn il-miżuri ta' protezzjoni, jibagħtu applikazzjoni għand il-Kummissjoni għall-Protezzjoni tax-Xhieda.

Jekk int vittma ta' stupru jew attakk sesswali, tkun protett billi ma tiġix żvelata l-identità tiegħek fil-midja. Kull pubblikazzjoni jew tixrid ta' ritratti, tpinġijiet jew dokumenti oħra li jistgħu jiżvelaw l-identità tiegħek huwa reat.

Jekk inti vittma ta' vjolenza domestika u qed tibza' tmur lura d-dar, il-pulizija tista' tipprovdi (u lit-tfal tiegħek) post ta' kenn fejn toqgħod.

Tista' tistaqsi lill-uffiċjal tal-pulizija biex ma jinkludix id-dettalji tiegħek fir-**rapport uffiċjali**, għalkemm għandek iżżomm f'moħħok li l-pulizija hija marbuta li tagħti dawn id-dettalji lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jekk tintalab dan.

Huwa biss meta int jew persuna relatata miegħek tkunu f'sitwazzjoni verament perikoluża bħala riżultat ta' dikjarazzjoni li l-imħallef inkwirenti (il-pulizija ma għandhiex l-awtorità f'din il-kwistjoni) jista' jagħtik **l-anonimità sħiħa jew parzjali**. L-imħallef inkwirenti ħafna drabi jiddeċiedi li jagħtik l-anonimità fuq inizjattiva tiegħu, iżda int tista' wkoll titlobha. Jekk l-imħallef inkwirenti jiċhad it-talba tiegħek inti ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni.

L-anonimità parzjali tfisser li l-identità tiegħek ma tkunx żvelata fir-rapport uffiċjali tal-interrogazzjoni tiegħek. Dan huwa possibbli kemm f'investigazzjoni standard kif ukoll f'investigazzjoni ġudizzjarja.

L-anonimità sħiħa tfisser li l-identità tiegħek tinzamm sigrieta waqt il-proċedimenti kriminali kollha; l-anonimità sħiħa tingħata biss jekk:

- ikun hemm investigazzjoni ġudizzjarja mill-imħallef inkwirenti;
- l-għoti tal-anonimità parzjali ma tkunx biżżejjed biex tiproteġik;
- tħoss li jekk tagħmel dikjarazzjoni inti kif ukoll il-qraba tiegħek tkunu f'periklu, u li dan jista' jiġġustifika l-fatt li int ma tagħmilx id-dikjarazzjoni; u
- ir-reat twestaq minn organizzazzjoni kriminali jew ikun wieħed ta' natura serja (pereżempju ħtif ta' minorenni jew omiċidju).

X'servizzi u x'assistenza nista' ningħata waqt l-investigazzjoni tad-deliġ?

L-impjegati kollha fil-forza tal-pulizija u tal-awtoritajiet ġudizzjarji huma obbligati li jipprovdu b'kull informazzjoni neċessarja, u fejn ikun adegwat, li jirriferek għal **servizzi speċjalizzati**. Hemm diversi servizzi speċjalizzati li joffru assistenza lill-vittmi. Waqt u anke wara l-proċediment kriminali, tista' titlob dawn is-servizzi:

- Il-pulizija toffri servizzi ta' akkoljenza, ta' assistenza Prattika, ta' informazzjoni, ta' tfejjija ta' rapporti uffiċjali, u riferiment għal servizzi xierqa. Meta l-uffiċjal tal-pulizija inkarigat ma jkunx jista' joffrilek l-aqwa tip ta' appoġġ (pereżempju waqt emergenza jew waqt sitwazzjonijiet serji ħafna), **is-servizzi speċjalizzati tal-pulizija għall-vittmi (*politiolele slachtofferbejegening /assistance policière aux victimes*)** jistgħu jintervjenu biex jiprovdu l-appoġġ meħtieġ.
- **L-uffiċċji ta' akkoljenza għall-vittmi (*slachtofferonthaal/accueil des victimes*)** fiċ-ċentru ġuridiku jistgħu jagħtuk informazzjoni speċjalizzata rigward il-każ tiegħek. Hemm ċentru ġuridiku f'kull distrett ġuridiku (id-dettalji ta' kuntatt huma disponibbli [bil-Franċiż](#) u [bl-Olandiż](#)). Dan l-uffiċċju jista' jagħtik l-appoġġ u l-assistenza meħtieġa sakemm idumu għaddejji il-proċedimenti ġuridiċi. Jekk ikun meħtieġ, u skont il-problema, il-persunal tal-uffiċċju ta' akkoljenza għall-vittmi jirreferik għal aktar servizzi speċjalizzati. Il-persunal tal-uffiċċju ta' akkoljenza għall-vittmi jista' jgħinek waqt mumentu emozzjonalment diffiċli fil-proċedimenti, u jagħtik għajnuna biex ikollok aċċess għall-atti, assistenza waqt is-seduta tal-qorti, għajnuna sabiex jintradd id-dokument ġustifikattiv, jew appoġġ waqt ir-rikostruzzjoni ta' reat. Jistgħu wkoll jgħinuk tfassal id-dikjarazzjoni tal-vittma li l-użu tagħha jkun marbut mal-eżekuzzjoni tas-sentenza.
- **Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi (*diensten slachtofferhulp/services d'assistance aux victimes*)** jagħtu aktar assistenza sabiex jiġu indirizzati l-konsegwenzi tar-reat: appoġġ emozzjonali u psikoloġiku, informazzjoni (dwar id-drittijiet tiegħek, il-kumpens għall-ħsara kkawżata, il-proċess u l-aċċessibbiltà għall-għajnuna legali) flimkien ma' assistenza sabiex jiġu kkuntattjati diversi istituzzjonijiet (bħal pereżempju l-kumpaniji tal-assigurazzjoni, il-pulizija, l-awtoritajiet ġudizzjarji, l-avukati, l-isptarijiet, eċċ.). Generalment tkun riferut għal dawn is-servizzi mill-pulizija jew mill-assistenti ġudizzjarji, iżda tista' tikkuntattjahom int stess ukoll.

L-aċċess għal dawn is-servizzi kollha huwa b'xejn, u kompletament volontarju.

Jekk int vittma tat-traffikar tal-bnedmin, diversi servizzi speċjalizzati privati jistgħu jiprovdu appoġġ. Il-koordinazzjoni u l-kooperazzjoni bejn dawn is-servizzi hija pprovdata mingħand [l-Ċentru għall-Opportunitajiet Indaqs u l-Prevenzjoni tar-Razziżmu \(*Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding/Centre pour l'Égalité des chances et la lutte contre le racisme*\)](#). Int tkun ukoll eliġibbli għal għadd ta' arrangamenti speċjali dwar permessi ta' residenza u ta' xogħol jekk int tingħata protezzjoni bħala [vittma tat-traffikar tal-bnedmin](#)².

Tista' tirċievi assistenza medika, iżda tista' tintalab ukoll tħallas għaliha jekk ma jkollokx assigurazzjoni medika valida (għalkemm tista' tinkludi dawn l-ispejjeż fit-talba tiegħek għal kumpens). Iċ-ċittadini tas-27 Stat Membru tal-UE, tal-Islanda, tal-Liechtenstein, tan-Norveġja u tal-Isvizzera jistgħu jibbenefikaw mill-[Karta tal-Assigurazzjoni tas-Saħħa tal-Unjoni Ewropea](#).

Hemm opportunitajiet sabiex jintlaħaq ftehim jew issir konċiljazzjoni jew sabiex tinbeda medjazzjoni bejni u l-persuna li wettqet id-deliġ?

Il-medjazzjoni hija possibbli f'kull stadju tal-proċedimenti legali: fl-istadju tal-pulizija (medjazzjoni fl-livell ta' pulizija); fl-livell ta' municipalitajiet (medjazzjoni marbuta mal-pieni amministrattivi); fl-livell ta' uffiċċju tal-prosekutur pubbliku, qabel ma tittieħed

deċijoni dwar il-prosekuzzjoni (medjazzjoni f'kawzi kriminali) u wara li l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jkun iddeċieda li jixli (medjazzjoni restorattiva). Il-medjazzjoni restorattiva hija wkoll possibbli waqt u wara l-eżekuzzjoni tas-sentenza.

Il-medjazzjoni hija disponibbli għal kull tip ta' reat. Il-prosekutur pubbliku, l-imħallef inkwirenti u l-imħallef iridu jinfurmawk dwar il-possibbiltà ta' medjazzjoni. Tista' titlob għall-medjazzjoni int stess.

Il-medjazzjoni flivell ta' pulizija (*politieonele schadebemiddeling/médiation policière*) hija offruta f'każijiet ta' reati żgħar (pereżempju għal graffiti, serq żgħir u vandalizmu) sabiex tissolva l-ħsara fuq il-propjetà. Din it-tip ta' medjazzjoni hija disponibbli fid-distretti tal-pulizija ta' Leuven, Mechelen u Brussell. Il-medjazzjoni ssewħ qabel mar-rapport uffiċjali jintbagħat lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku. Il-prosekutur pubbliku jiġi infurmat dwar ir-riżultati tal-eżerċizzju ta' medjazzjoni, u jekk jintlaħaq ftehim, il-każ normalment jingħalaq.

Medjazzjoni marbuta mal-pieni amministrativi³ mogħtija qabel ma tingħata piena amministrattiva. Din hija obligatorja meta t-trasgressur ikollu inqas minn 16-il sena. Il-medjazzjoni għandha l-għan primarju li tirrimborża l-ħsara kkawżata u titwettaq mill-uffiċjali tal-awtorità lokali.

Il-medjazzjoni f'każijiet kriminali (*bemiddeling in strafzaken/médiation pénale*) tista' tiġi proposta mill-prosekutur pubbliku meta jaħseb li r-reat huwa punibbli b'massimu ta' sentejn priġunerija. Din it-tip ta' medjazzjoni ssewħ qabel ma tittiehed id-deċiżjoni li t-trasgressur jiġi mixli, u ssir mill-persunal taċ-ċentru ġuridiku. Bħala vittma ta' reat, l-interess prinċipali tiegħek tkun il-medjazzjoni sabiex tiġi rimborżat għall-ħsara li saritek. Il-prosekutur pubbliku jista' jipproponi miżura addizzjonali oħra jew aktar li għandhom jittieħdu fir-rigward tat-trasgressur (kura jew terapija psikoloġika, taħriġ jew l-għoti ta' servizzi). Jekk jintlaħaq ftehim bejn it-trasgressur u l-vittma dwar il-kumpens għall-ħsara, u jekk it-trasgressur ikun ikkonforma ma' kull miżura addizzjonali imposta, il-prosekuzzjoni taqa' (jiġifieri l-prosekutur pubbliku ma jkunx għadu jista' jressaq każ quddiem il-qorti). Jekk it-trasgressur ma jikkonformax mal-kundizzjonijiet, il-każ jista' jiġi rriferut il-qorti. Din it-tip ta' medjazzjoni teħtieġ il-kooperazzjoni tiegħek, u jekk ma taqbilx li tikkoopera l-każ jerġa' jgħaddi għand il-prosekutur pubbliku, li jieħu deċiżjoni mill-ġdid dwar jekk iwettaqx il-prosekuzzjoni jew le.

Il-medjazzjoni riparatriċi (*herstelbemiddeling/médiation réparatrice*) taħdem b'mod separat mill-proċedimenti kriminali, u ma tissostitwihomx. L-awtoritajiet ġudizzjarji jibqgħu għaldaqstant responsanbbli għal kull deċiżjoni li tinvolvi l-prosekuzzjoni kriminali, il-qtugħ tas-sentenzi u l-eżekuzzjoni tas-sentenzi. Dan madankollu ma jimpedikx milli tibda medjazzjoni f'kull punt tal-proċedimenti, jiġifieri qabel ma l-każ jidher quddiem il-qorti, waqt li l-każ ikun qiegħed jiġi ttrattat mill-qorti, jew wara li imħallef jaqta' s-sentenza. Kull min ikun direttament affettwat minn każ kriminali jista' jitlob medjazzjoni. Dan ifisser li mhux biss il-vittma jew it-trasgressur jistgħu jitolbu għall-medjazzjoni, iżda anki sieħeb, membru tal-familja jew qarib. Il-medjazzjoni riparatriċi titwettaq minn żewġ organizzazzjonijiet mhux governattivi, [Suggnomè](#) għar-regjun Fjamming u [Médiate](#) għar-regjun tal-Wallonja. Huma għandhom sezzjonijiet lokali f'kull distrett ġudizzjarju. Il-ftehim milħuq bħala riżultat ta' medjazzjoni riparatriċi huwa kunfidenzjali u jingħata lill-qorti bil-kunsens taż-żewġ partijiet. Fis-sentenza tal-qorti trid tissemma l-medjazzjoni riparatriċi, iżda ma hemm għalfejn jitqies il-ftehim milħuq.

Il-medjazzjoni hija wkoll disponibbli **f'każijiet ta' minorenni**, u l-medjazzjoni riparatriċi hija possibbli kemm fil-livell tal-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku kif ukoll fil-livell tal-qorti tal-minorenni stess. Jista' jiġi ordnat id-djalogu fi grupp (*herstelgericht groepsoverleg (hergo)/concertation restauratrice en groupe*) minn qorti tal-minorenni biss. L-imħallef ikun mistenni li jagħti prijorità lill miżura ta' medjazzjoni (minflok l-ikkundannar ta' trasgressur li huwa minorenni), u li jgħarraf lill-partijiet fil-kunflitt dwar din il-possibbiltà. Jekk l-eżerċizzju ta' medjazzjoni riparatriċi tirriżulta fi ftehim bejn il-vittma u t-trasgressur, l-imħallef bħala regola jrid japprova dan il-ftehim. L-imħallef ma jistax ibiddel il-kontenut tal-ftehim, iżda jista' jirrifjuta li jirrikonoxxi l-ftehim jekk il-kontenut jimpliika b'mod ċar xi periklu għas-sigurtà pubblika. Il-medjazzjoni u d-djalogu fi grupp huma organizzati minn organizzazzjonijiet mhux governattivi lokali attivi fis-settur tal-għajnuna għall-minorenni.

Kif jitkompla l-każ tiegħi wara li tintemm l-investigazzjoni?

Id-deċiżjonijiet meħuda fi tmiem l-investigazzjoni jkunu differenti skont jekk l-investigazzjoni tkunx ġudizzjarja jew standard.

Fl-investigazzjoni standard, il-prosekutur pubbliku jista' jiddeċiedi li:

- jagħlaq il-każ;
- jipproponi **ftehim bonarju (*minnelijke schikking/résolution à l'aimable*)** lit-trasgressur, – jekk it-trasgressur jaċċetta l-proposta u jagħti kumpens għall-ħsara li għarrabt il-każ jingħalaq;
- jipproponi **medjazzjoni f'każijiet kriminali (*bemiddeling in strafzaken/médiation dans les affaires pénales*)**;
- jgħaddi l-każ tiegħek lill-qorti.

Bħala **parti offiċja jew parti ċivili fil-proċedimenti kriminali**, int tkun infurmat dwar id-deċiżjoni tal-prosekutur pubbliku.

Jekk issewweġ investigazzjoni ġudizzjarja, l-imħallef inkwirenti jrid jgħaddi l-atti lill-qorti istruttorja (*raadkamer/chambre du conseil*). Is-seduti ta' smiġħ tal-qorti istruttorja jsewweġ bil-bibien magħluqin: l-istampa u l-pubbliku ma jistgħux ikunu preżenti. Int u l-avukat tiegħek tistgħu tkunu preżenti, iżda l-ħbieb u l-qraba ma jistgħux jattendu. Il-qorti istruttorja tista' tiddeċiedi li:

- tagħlaq il-każ jekk tqis li ma hemmx biżżejjed provi kontra l-persuna suspettata jew li ma sewweġ l-ebda reat;
- tirreferi l-każ lill-qorti għal proċess, jekk tqis li hemm biżżejjed provi sabiex il-persuna suspettata tittella' l-qorti;
- tagħlaq lit-trasgressur f'istituzzjoni mentali speċjalizzata jekk ikun mentalment marid jew fi stat ta' defiċenza mentali serja, fejn ma jkunx jista' jikkontrolla l-aġir tiegħu, f'dan il-każ il-persuna suspettata tista' titlob smiġħ pubbliku;
- tissospendi s-sentenza: il-qorti istruttorja tista' tiddeċiedi li tissospendi s-sentenza biss meta t-trasgressur ma jkunx ġie ssentenzjat qabel għal aktar minn sitt xhur priġunerija; tistipula perjodu ta' prova ta' mhux aktar minn ħames snin li matulu t-trasgressur ikollu jikkonforma ma' għadd ta' kundizzjonijiet; jekk huwa jagħmel reat ieħor jew ma jikkonformax mal-kundizzjonijiet fil-perjodu ta' prova, il-qorti tista' tiddeċiedi li terġa' tiftaħ il-każ.

Jekk il-qorti istruttorja tiddeċiedi li tagħlaq lill-persuna suspettata f'istituzzjoni mentali jew li tissospendi s-sentenza, id-deċiżjoni tagħha tkun ekwivalenti għas-sentenza sħiħa ta' qorti kriminali, u taqta' wkoll sentenza fuq it-talba ċivili għall-kumpens.

Bħala **parti offiċja** jew **parti ċivili fil-proċedimenti kriminali**¹, int tkun infurmat dwar id-data tas-seduta ta' smiġħ. Jekk il-każ tiegħek ikun riferut għall-qorti kriminali, tiġi infurmat ukoll dwar id-data tas-seduta ta' smiġħ.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq mingħajr ma jittressaq quddiem qorti?

Inti ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni tal-prosekutur pubbliku biex tagħlaq il-każ. Skont il-fatti u ċ-ċirkustanzi tal-każ, u r-raġunijiet għalfejn ikun ingħalaq, xorta jista' jkun possibbli li titlob kumpens fil-qrati kriminali (flief għal xi proċedimenti quddiem il-qrati ċivili):

- Jekk ir-reat ikun wieħed minuri (*contravention/overtreding*) jew reat intermedju (*délit/wanbedrijf*), huwa possibbli li **t-trasgressur jittella' l-qorti direttament**. Sabiex taħmel hekk trid issaqsi lill-bailiff sabiex iħarrek lit-trasgressur.
- Tista' tipprezenta kwerela mal-imħallef inkwirenti u tagħmel talba bħala **parti ċivili fil-proċedimenti kriminali**¹; l-imħallef imbagħad ikun obligat jibda investigazzjoni ġudizzjarja. Sabiex tagħmel hekk, trid tiddikjara espressament mal-imħallef inkwirenti li int qed tagħmel talba bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali. Dan irid isir verbalment jew bil-miktub. L-imħallef inkwirenti jfassal rapport uffiċjali li jikkonferma li int parti ċivili fil-proċedimenti. Għandek tkun taf li f'dan il-każ, l-imħallef inkwirenti jista' jesigi li int tiddepożita garanzija li tkopri l-ispejjeż tal-proċedimenti. L-ammont ta' dan il-pagament jistipulah l-imħallef. Għandek tkun taf li l-qorti istruttorja tista' xorta fl-aħħar tal-investigazzjoni tiddeċiedi li ma tressaqx il-każ għall-proċess jekk pereżempju ma jkunx hemm biżżejjed provi kontra l-persuna suspettata. Waqt il-proċess trid tikkonferma l-istatus tiegħek ta' parti ċivili fil-proċedimenti.

Ma tistax ittella' t-trasgressur direttament il-qorti u lanqas ma tista' tagħmel kwerela bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali jekk it-trasgressur ikun minuri.

Bħala **parti ċivili fil-proċedimenti kriminali**¹, tista' tappella kontra kull deċiżjoni tal-qorti istruttorja, inkluża kull deċiżjoni li ma tixli lill-persuna suspettata, quddiem il-qorti tal-appell bħala qorti tal-ġudikatura (*Kamer van inbeschuldigingstelling/Chambre des mises en accusation*). Ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni tal-qorti tal-ġudikatura, lanqas ma tista' sussegwentement ittella' t-trasgressur il-qorti int stess.

Jekk tittieħed deċiżjoni dwar il-kumpens fil-qorti istruttorja (fejn it-trasgressur jiġi maqful f'istituzzjoni mentali jew fejn is-sentenza hija sospiżta) tista' tappella rigward il-kumpens mogħti, iżda mhux kontra s-sentenza kriminali. Int trid tappella fi żmien ħmistax-il jum (jew fi żmien tlett ijiem fil-każ li t-trasgressur ikun qed jinżamm taħt arrest preventiv) fl-uffiċċju tar-registru tal-qorti. Il-qorti tal-appell bħala qorti tal-ġudikatura mbagħad tirrevedi t-talba tiegħek għal kumpens.

Jekk għal xi raġuni ma tkunx ħadt sehem waqt il-proċedimenti kriminali, tista' tagħzel li tagħmel rikors fil-qrati ċivili. Għandek din il-possibbiltà wkoll jekk l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jiddeċiedi li ma jipproċedix bil-kawża kriminali. Jekk il-partijiet kollha ma jkunux iridu jidhru b'mod volontarju, int tressaq rikors quddiem il-qorti ċivili billi ttella' l-persuna li għamlitlek il-ħsara. Meta jkun hemm involut assigurat (pereżempju wara aċċident tat-traffiku), tista' tħarrku wkoll. Il-proċedura fil-qrati ċivili hija fundamentalment differenti mill-proċedura kriminali. Jekk trid tagħmel rikors fil-qorti ċivili (*burgerlijke rechtbank/tribunal civil*) (pereżempju jekk ma kontx involut fil-proċedimenti kriminali jew jekk il-każ tiegħek ingħalaq), trid tkun imħejji biex tipprova li twestqet azzjoni ħażina. Jekk ikunu għadhom għaddejnin il-proċedimenti kriminali, il-qorti ċivili trid tissospendi l-proċedimenti ta' quddiemha, sakemm tinqata' s-sentenza tal-qorti kriminali. Il-qorti ċivili hija marbuta bis-sejbiet tal-każ kriminali. Rikors fil-qrati ċivili ddaħħlek fi spejjeż.

Jiena barrani. Kif jiġu protetti d-drittijiet u l-interessi tiegħi?

Bħala barrani tgawdi mid-drittijiet kollha spjegati hawn fuq. Int ikollok ukoll xi drittijiet addizzjonali sabiex tiġi aġevolata l-partecipazzjoni tiegħek fil-proċedimenti kriminali.

Għandek id-dritt li titlob għas-servizzi ta' interpretu bla ebda ħlas f'każ li ma titkellimx bil-lingwa uffiċjali tal-post. Tista' tikteb id-dikjarazzjoni int stess (jew tistaqsi lil uffiċjal tal-pulizija biex jiktiblek id-dikjarazzjoni tiegħek fil-lingwa materna). Jekk tinsab barra mill-pajjiż, inti tista' tiġi interrogat mill-prosekutur pubbliku jew mill-imħallef inkwirenti permezz ta' vidjokonferenza jew ta' telekonferenza.

Jekk int applikant għall-asil għandek id-dritt awtomatiku li tistaqsi għal appuntament b'xejn ma' avukat fit-tieni fażi tas-sistema ta' għajnuna legali.

Iktar informazzjoni:

- Il-kostituzzjoni – bl-[Olandiż](#) u l-[Franciż](#)
- Il-Kodiċi Ġudizzjarju – bl-[Olandiż](#) u l-[Franciż](#)
- Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali – bl-[Olandiż](#), u bil-[Franciż](#)
- Il-Liġi dwar il-forza tal-pulizija tal-5 ta' Awwissu 1992 – bl-[Olandiż](#) u bil-[Franciż](#)
- Il-Liġi dwar il-kumpens mill-Istat tal-1 ta' Awwissu 1985 – bl-[Olandiż](#) u bil-[Franciż](#)
- Il-Liġi dwar is-sospensjoni ta' sentenza, il-posponiment tal-eżekuzzjoni tas-sentenzi u l-perjodu ta' prova tad-29 ta' Ġunju 1964 bl-[Olandiż](#)
- Iċ-ċirkulari GPI 58 tal-4 ta' Mejju 2007 dwar it-trattament tal-vittmi fil-forza integrata tal-pulizija, strutturata f'żewġ livelli – bl-Olandiż
- Iċ-ċirkulari COL 5/2009 tal-Kulleġġ tal-Prosekuturi Ġenerali dwar l-użu ta' ċertifikati uniformi għall-kwereli, linji gwida dwar it-trasferiment ta' dawn iċ-ċertifikati mill-pulizija u l-modifika ta' COL 8/2005, il-verżjoni riveduta tal-20 ta' Diċembru 2012.
- Iċ-ċirkulari tas-26 ta' Settembru 2008 dwar l-introduzzjoni ta' kooperazzjoni multidixiplinari marbuta mat-traffikar tal-vittmi u /jew vittmi ta' forom serji ta' dħul klandestin – bl-[Olandiż](#)
- Iċ-ċirkulari COL 16/2012 tat-12 ta' Novembru 2012 - Ċirkulari Kongunta mill-Ministru tal-Ġustizzja, il-Ministru għall-Affarijiet Interni u l-Kulleġġ tal-Prosekuturi Ġenerali dwar l-ilqugħ ta' vittmi mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku u mill-qrati
- Iċ-ċirkulari COL 16/2012 tat-12 ta' Novembru 2012 - Ċirkulari Kongunta mill-Ministru tal-Ġustizzja, il-Ministru għall-Affarijiet Interni u l-Kulleġġ tal-Prosekuturi Ġenerali dwar it-trattament rispettuż tad-deċeduti, in-notifika tal-mewt, it-teħid ta' liv bi prudenza u t-tindif tal-post tad-delitt f'każijiet fejn l-awtoritajiet ġudizzjarji jkun involuti.
- Iċ-ċirkulari COL 18/2012 ta' Diċembru 2012 - Ċirkulari Kongunta mill-Ministru tal-Ġustizzja, il-Ministru għall-Affarijiet Interni u l-Kulleġġ tal-Prosekuturi Ġenerali dwar il-projbizzjonijiet temporanji għad-dħul fid-dar f'każ li jkun hemm vjolenza domestika
- L-Ordni Amministrattiv tat-18 ta' Diċembru 2003 dwar il-kundizzjonijiet għall-għajnuna legali tat-tieni fażi parzjalment jew kollha kemm hi mingħajr ħlas – bl-[Olandiż](#)
- L-Ordni Amministrattiv tas-16 ta' Mejju 2004 dwar il-ġlieda kontra traffikar tal-bnedmin u l-kuntrabandu – bl-[Olandiż](#)
- L-Ordni Amministrattiv tat-13 ta' Ġunju 1999 dwar l-organizzazzjoni tad-Dipartiment taċ-Ċentri Ġuridiċi tal-Ministeru tal-Ġustizzja – bl-[Olandiż](#) u bil-[Franciż](#)
- L-Ordni Amministrattiv tat-28 ta' Diċembru 1950 li jstipula r-regoli ġenerali dwar l-ispejjeż legali għall-każijiet kriminali.
- Il-ftehim ta' kooperazzjoni tas-7 ta' April 1998 bejn l-Istat u l-Komunità Fjamminga dwar il-kura għall-vittmi – bl-[Olandiż](#)
- Il-Protokoll għall-Ftehim tal-5 ta' Ġunju 2009 bejn l-Istat, il-Komunità Fjamminga, il-Komunità Franciża, il-Kumitat tal-Komunità Franciża u l-Kumitat Kongunt tal-Komunità dwar il-Kura għall-Vittmi - bl-Olandiż u l-Franciż
- Il-Protokoll għall-Ftehim tal-5 ta' Ġunju 2009 bejn l-Istat, il-Komunità Franciża u r-Regjun tal-Wallonja dwar il-Kura għall-Vittmi – bl-Olandiż u l-Franciż
- Il-Protokoll għall-Ftehim tal-5 ta' Ġunju 2009 bejn l-Istat u l-Komunità li titkellem bil-Ġermaniż dwar il-Kura għall-Vittmi – bl-Olandiż, bil-Franciż u l-Ġermaniż

1. Il-parti ċivili fil-proċess kriminali

Tista' tagħmel talba ċivili quddiem il-qorti kriminali f'kull ħin waqt il-proċedimenti kriminali, anki jekk ma tkunx għamilt kwerela mal-pulizija. Apparti d-drittijiet ordinarji ta' vittma, l-istatus tiegħek bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali jagħti d-dritt ukoll li:

titlob kumpens;

tkun mismugħ mill-qorti;

li tiġi rimborzat fl-aħħar tal-proċedimenti; u

li titlob interpretu waqt il-proċeduri tal-qorti;

jekk l-azzjoni ċivili titqies bħala ammissibbli u b'bażi soda, int tirċievi għadd ta' drittijiet fil-proċedimenti kriminali mingħajr ma jkollok għalfejn tippreżenta rikors lill-qorti biex tiġi rikonoxxut bħala vittma għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi

Tista' tirreġistra bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali permezz ta' **dikjarazzjoni espressa** jekk ikunu tnedew il-proċedimenti mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku. Tista' tagħmel dan waqt kull stadju tal-investigazzjoni u effettivament waqt il-proċess, iżda ma għadux possibbli li tagħmel dan fl-istadju tal-appell. F'każ ta' kontravvenzjoni (contravention/overtreding) jew delitt (délit/wanbedrijf) tista' tagħmel kwerele quddiem l-imħallef inkwirenti, li mbagħad ikun obligat iniedi investigazzjoni kriminali. Żomm f'moħħok li fl-aħħar tal-investigazzjoni l-qorti istrutturja tkun għadha tista' tiddeċiedi li ma hemmx biżżejjed evidenza sabiex l-allegat trasgressur jittella' l-qorti.

Jekk tixtieq tikseb **kumpens**, ikollok bżonn tipprova l-ħsara li ġarrabt. Il-qorti tivvaluta jekk ir-rikors tiegħek hux aċċettabbli, u jew tilqgħu jew tiċħdu.

Bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali, int intitolat tressaq il-każ quddiem il-qorti tal-appell bħala qorti tal-ġudikatura jekk l-investigazzjoni kriminali tkun għadha għaddejja wara sena li tkun nbdiel. Din l-għażla tagħtik kontroll indirett fuq il-progress tal-investigazzjoni.

2. Il-protezzjoni bħala vittma tat-traffikar tal-bnedmin

Sa mill-bidu tad-disgħinijiet il-Belġju offra lill-vittmi tat-traffikar tal-bnedmin sistema bi status ta' resident. Dawn il-kategoriji ta' vittmi huma intitolati għall-istatus ta' "vittmi tat-traffikar tal-bnedmin":

vittmi tat-traffikar tal-bnedmin (jiġifieri traffikar bl-iskop li jkun hemm diversi forum ta' sfruttament sesswali, sfruttament bħala tallaba, sfruttament ekonomiku, it-tneħħija tal-organi, atti kriminali mgjegħla);

vittmi ta' dħul klandestin (jiġifieri s-sehem, għal skop ta' qligħ, fl-immigrazzjoni illegali) meta hemm ċirkustanzi aggravanti. Vittmi li huma sugġetti għall-vjolenza jew li ħajjithom hija f'periklu huma intitolati għal dan l-istatus.

Jekk tiġi rikonoxxut bħala vittma tat-traffikar tal-bnedmin, tkun eliġibbli għal arrangamenti speċjali dwar ir-residenza u l-permess ta' xogħol, jekk:

taqta' l-kuntatt mal-persuni ssuspettati bi ksur;

taċċetta l-assistenza obligatorja offruta minn ċentru approvat speċjalizzat fl-għoti ta' faċilitajiet ta' akkoljenza u ta' għajjnuna lill-persuni li sfaw vittmi tat-traffikar;

tikkoopera mal-awtoritajiet ġudizzjarji billi tagħmel dikjarazzjoni jew tressaq kwerele.

3. Pieni amministrattivi

Il-pieni amministrattivi huma imposti mill-awtoritajiet lokali u mhumiex peni kriminali. L-awtoritajiet lokali għandhom il-poter li jikkastigaw ċerti reati żgħar u inkonvenjenzi permess ta' sanzjonijiet amministrattivi (il-multi, l-għeluq ta' binjiet jew postijiet, jew is-sospensjoni ta' permessi jew liċenzji). Il-muniċipalitá tista' timponi dawn is-sanzjonijiet għall-ksur tar-regolamenti tagħha, għal ċerti forum ta' vandalizmu eċċ. Il-prosekuzzjoni ma tiddependix direttament fuq il-prosekutur pubbliku.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtoritá nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltá jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 16/12/2015

2 - ID-DRITTIJET TIEGHI WAQT IL-PROĊESS QUDDIEM IL-QORTI KRIMINALI

Jekk jogħġbok innota li l-verzjoni bil-lingwa orijinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: diġà ġew tradotti.

if nista' nkun involut fil-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Bħala parti li tkun ġarrbet il-ħsara jew **parti ċivili għall-proċedimenti kriminali**¹ (*partie civile/burgerlijke partij*) inti tkun infurmat bil-miktub dwar id-data tal-kawża tal-qorti. Jekk ma tkunx għadek ressaq it-talba ċivili, f'dan l-istadju tkun għadek tista' tressaqha fil-qorti kriminali; tkun tista' tagħmel dan f'kull ħin, sakemm ikunu saru l-aħħar sottomissjonijiet. Jekk ma għandekx rappreżentanza legali u tixtieq tressaq talba ċivili waqt seduta ta' smiġh fi proċess kriminali, trid tagħmel dan li ġej:

- tasal fil-ħin;
- tinforma lill-uffiċjal tal-qorti (*huissier de justice/zittingsdeurwachter*) u tivverifika li qiegħed fl-awla tal-qorti t-tajba;
- tersaq 'il quddiem meta l-imħallef li jippresjedi jsejjaħ isem l-akkużat li inti tridu jagħmel tajjeb għall-ħsara.
- tippreżenta t-talba tiegħek lill-imħallef flimkien mad-dokumenti kollha li jiċcertifikaw il-ħsara li ġarrabt;
- tagħti kopja tat-talba lill-avukat tal-imputat;
- iżzomm id-dokumenti oriġinali għalik;
- l-imħallef li jkun qed jippresjedi jista' jitolbok biex tagħti aktar informazzjoni, u mbagħad formalment jieħu nota dwar it-talba tiegħek għal kumpens.

Is-sessjonijiet tal-qorti ġeneralment ikunu miftuħin għall-pubbliku ġenerali. Dan ifisser li kwalunkwe persuna ta' aktar minn 14-il sena tista' tattendi l-proċedimenti. Il-ħbieb tiegħek, il-ġirien u l-familja, il-membri tal-istampa u kull persuna interessata oħra għaldaqstant jistgħu jkunu preżenti fl-awla tal-qorti. Huwa biss f'ċirkustanzi eċċezzjonali (pereżempju għal reati sesswali) li s-seduta ta' smiġh isseħħ bil-bibien magħluqin. Dan ifisser li l-membri tal-pubbliku u l-midja ma jithallewx jidhru fl-awla tal-qorti. Tista' titlob lill-imħallef biex jagħmel is-seduta ta' smiġh bil-bibien magħluqin. Il-liġi tippermetti dan f'każ li l-vittma tkun ġarrbet ċertu tip ta' abbuż sesswali, bħal stupru jew attentat għall-pudur. L-imħallef jista' jordna wkoll li s-seduta ta' smiġh isseħħ bil-bibien magħluqin sabiex jipproteġi l-interessi ta' minuri jew sabiex jipproteġi l-privatezza tal-partijiet. Madankollu l-imħallef dejjem jaqta' s-sentenza fil-qorti bil-miftuħ.

Jekk tixtieq tikseb kumpens għall-ħsara permezz tal-qorti kriminali (billi tagħmel **talba ċivili fil-proċedimenti kriminali**), trid tipprova l-ħsara li soffrejti. L-imħallef jivvaluta t-talba ċivili tiegħek fl-aħħar tal-proċedimenti. Tul il-proċess int trid tkun irrappreżentat. Jekk trid tevita l-kuntatt dirett mal-konvenut, jista' jattendi l-proċedimenti l-avukat tiegħek f'ismek (mhux possibbli li tirrifjuta l-preżenza tal-imputat fl-awla). L-unika darba li inti trid tattendi personalment huwa meta tissejjaħ bħala **xhud**.

Mhux possibbli li tiddefendi l-każ tiegħek separatament mal-prosekutur pubbliku.

Xi drittijiet għandi bħala xhud?

Jekk tkun tajt dikjarazzjoni waqt investigazzjoni, ma jfissirx awtomatikament li int se tiġi mitlub sabiex tikkonferma d-dikjarazzjoni tiegħek fil-qorti. Issir eċċezzjoni meta l-kawża tiegħek tkun qed tinstema' **fil-qorti ta' assize**² (*cour d'assises/hof van assisen*).

Jekk madankollu int tissejjaħ sabiex tidher personalment, u tkun ingħatajt miżura protettiva, jew jekk ma tkunx fil-pajjiż, tista' twieġeb għall-mistoqsijiet permezz ta' vidjokonferenza jew ta' telekonferenza. Jekk ikun meħtieġ, il-vuċi tiegħek u wiċċek jistgħu jiġu moħbija.

Bħala xhud, int intitolat għal kumpens li jkun jikkonsisti f'ammont fiss (indennizz għall-partecipazzjoni) u kumpens għal kull kilometru (indennizz għall-ivvjaġġar). Sabiex tikseb dan il-kumpens trid tikkuntatta lir-reġistru (*greffe/griffie*) tal-qorti fejn int tkun dhert bħala xhud, u tippreżenta ċ-ċitazzjoni li tkun irċevejt mingħand l-uffiċju tal-qorti, flimkien ma' prova tal-identità. Int tista' tikseb dan il-kumpens minnufih mir-reġistru waqt il-ħinijiet tal-ftuħ.

Jien minorenni. Għandi drittijiet addizzjonali?

Bħala minuri tkun protett milli tiżvela l-identità tiegħek. Kull pubblikazzjoni jew tixrid ta' ritratti, tpingijiet jew dokumenti oħra li jistgħu jiżvelaw l-identità tiegħek huwa reat.

Jekk tkun ġejt intervistat permezz ta' mezzijiet awdjo-visuali ma jkunx hemm għalfejn tidher personalment, ħlief meta l-imħallef jiddeciedi li dan ikun meħtieġ sabiex tiġi stabbilita l-verità. F'dan il-każ, irid jordnalk tidher personalment, u jrid jagħti r-raġunijiet għal din id-deċiżjoni. Madankollu, tista' titlob lill-imħallef biex jagħmel is-seduta ta' smiġh bil-bibien magħluqin. Il-liġi tippermetti dan f'każ li tkun vittma ta' ċertu tip ta' abbuż sesswali, bħal stupru jew attentat fuq il-pudur. L-imħallef jista' jordna wkoll li s-seduta ta' smiġh isseħħ bil-bibien magħluqin sabiex jipproteġi l-interessi ta' minuri jew sabiex jipproteġi l-privatezza tal-partijiet.

Nista' nriċievi għajnuna legali?

Jekk tkun ressaq talba ċivili bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali, tista' tagħzel li tattendi int stess is-sessjoni jew li jkollok rappreżentanza legali.

Għall-ewwel parir legali tista' tikkonsulta **lit-tim ta' assistenza legali tal-ewwel fażi** (*aide juridique de première ligne/juridische eerstelingsbijstand*), li l-avukati tiegħu jagħtu pariri b'xejn f'ċerti hinijiet f'jiem speċifiċi, u jistgħu jirreferuk għal servizzi speċjalizzati skont il-każ. Il-konsultazzjonijiet huma organizzati fil-binjiet tal-qrati, fil-qrati tal-maġistrati ċivili, f'ċentri ġuridiċi u tal-amministrazzjoni muniċipali eċċ. L-ċentri ġuridiċi (*maisons de justice/justitiehuisen*) jinstabu f'kull distrett ġuridiku (id-dettalji ta' kuntatt huma disponibbli bil-[Maltese](#) **Franciż** jew [Għali](#) **bl-Olandiż**), jew inkella tista' tikkuntattja xi servizz ta' support għall-vittmi.

Għal parir legali ddettaljat, assistenza u rappreżentanza, għandek bżonn tuża s-servizzi ta' avukat. Skont l-introjtu tiegħek, din l-assistenza tista' tingħata kollha kemm hi, jew parti minnha b'xejn, skont l-arranġamenti **tal-għajjuna legali tat-tieni fażi**. Għadd ta' kategoriji ta' persuni f'sitwazzjonijiet speċifiċi, b'hal minuri jew persuni b'diżabilità mentali huma dejjem intitolati għal rappreżentanza legali b'xejn.

Jekk trid tapplika għall-għajjuna tat-tieni fażi trid tikkuntattja [lill-Uffiċċju għall-Għajjuna Legali](#) (*Bureau d'Aide Juridique/Bureau voor Juridische Bijstand*) li jinsab f'kull bini tal-qorti. Trid turi dokumentazzjoni li tipprova li int jew tappartjeni għal waħda mill-kategoriji speċjali jew inkella li int għandek introjtu nett baxx. L-Uffiċċju jiddeċiedi fi żmien ġimagħtejn jekk japprovax l-applikazzjoni tiegħek, u jibgħatlek id-dettalji tal-kuntatt tal-avukat li għandek assenjat. Huwa wkoll possibbli li titlob lil avukat tal-għażla tiegħek jekk huwiex lest li jaħdem skont l-arranġamenti ta' għajjuna legali tat-tieni fażi. Jekk l-avukat jaqbel ma' dan, huwa jikkuntattja lill-Uffiċċju f'ismek sabiex l-applikazzjoni tiegħek tiġi approvata.

Jekk il-mezzi finanzjarji tiegħek huma modesti, taft ċerti ċirkostanzi tista' ssaqsi biex tiġi eżentat minn għadd ta' spejjeż proċedurali (pereż. l-ispejjeż tal-uffiċjal ġudizzjarju u l-ispejjeż tal-kopji mir-registru tal-evidenza) skont l-arranġamenti **tal-għajjuna legali**. Sabiex tibbenefika trid tippreżenta talba lill-Uffiċċju għall-Għajjuna Legali tal-qorti kriminali li jkollha l-każ f'idha. Jekk inti diġà parti ċivili fil-proċedimenti kriminali (ara hawn taft), tista' tippreżenta din it-talba bil-miktub jew verbalment lill-qorti kriminali li tkun qed tisma' l-każ.

Int mogħti l-parir ukoll biex tiċċekkja sewwa l-polza tal-assigurazzjoni tiegħek biex tara jekk għandekx assicurazzjoni fuq l-ispejjeż legali. Ikkuntattja lis-sensar tal-assigurazzjoni tiegħek.

Waqt il-proċeduri tal-qorti tista' tiġi megħjun mill-persunal ta' ċentru ġuridiku jew minn servizz ta' support għall-vittmi

Kif nikseb protezzjoni, jekk inkun fil-periklu?

Jekk tkun f'periklu waqt il-proċedimenti kriminali u l-prosekutur pubbliku jagħtik anonimità totali jew b'mod parzjali waqt il-fażi investigattiva, tista' twieġeb għall-mistoqsijiet waqt il-proċess permezz ta' telekonferenza jew ta' vidjokonferenza. Jekk ikun meħtieġ, il-voċi tiegħek u wiċċek jistgħu jiġu moħbija.

Jekk tiġi msejjaħ biex tidher fil-qorti b'hal xhud u ma tajtx evidenza waqt l-investigazzjoni, l-imħallef jista' jordna li l-identità tiegħek ma tiġix żvelata fil-minuti tas-seduta ta' smiġħ.

Jekk int vittma ta' stupru jew attentat fuq il-pudur tkun protett billi ma tiġix żvelata l-identità fil-midja. Kull pubblikazzjoni jew tixrid ta' ritratti, tpingijiet jew dokumenti oħra li jistgħu jiżvelaw l-identità tiegħek huwa reat.

Jekk l-akkuzat ma jkunx taft arrest preventiv qabel smiġħ il-kawża, u int inkwetat dwar il-prospett li tiġi direttament f'kuntatt miegħu qabel is-smiġħ tas-seduta tiegħek, huwa rrakkomandat li tikkuntattja lill-persunal ta' ċentru ġuridiku. Xi binjiet tal-qrati għandhom kmamar għall-istennija separati għall-vittmi, sabiex jiġu evitati kuntatti b'hal dawn.

Kif nista' nagħmel talba għall-ħlas tad-danni mingħand min ikun wettaq ir-reat jew nirċievi kumpens mingħand l-Istat?

Jekk se tftitx kumpens finanzjarju waqt il-proċediment kriminali, trid tressaq **talba ċivili** fil-proċedimenti kriminali. It-talba tiegħek tista' telenka kull tip ta' ħsara sofferta, b'hal ħsara fuq il-persuna u l-ispejjeż mediċi relatati, ħsara morali, ħsara materjali (pereżempju it-telf tal-introjtu, ir-ripetizzjoni tas-sena tal-istudju, it-telf tal-impjeg u ħsara fuq vetturi jew f'wejjeġ), spejjeż għall-funeral, eċċ.

Jekk l-awtur tal-ksur jinstab ħati, il-qorti kriminali taqta' sentenza fuq it-talba ċivili tiegħek u ssib li int intitolat għal kumpens. Il-qorti mbagħad tevalwa l-kontenut tat-talba għall-kumpens.

Jekk għal xi raġuni ma tkunx ħadt sehem waqt il-proċedimenti kriminali, tista' tagħżel li tagħmel talba **fil-qrati ċivili**. Għandek din il-possibilità wkoll jekk l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jiddeċiedi li ma jipprocedix bil-kawża kriminali. Jekk il-partijiet kollha ma jkunux iridu jidher b'mod volontarju, int tressaq it-talba ċivili quddiem il-qorti ċivili billi tħarrek il-persuna li għamlitlek il-ħsara. Meta jkun hemm involut assigurat (pereżempju wara aċċident tat-traffiku), tista' tħarrek wkoll. Il-proċedura fil-qrati ċivili hija fundamentalment differenti mill-proċedura kriminali. Pereżempju inti stess trid tipprova li l-kontroparti hija responsabbli għall-ħsara li għamlitlek, madankollu int tista' tagħmel dan billi tippreżenta kopji tal-evidenza mill-kawża kriminali, anki jekk il-proċedimenti twaqqfu. Jekk ikunu għadhom għaddejnin il-proċedimenti kriminali, l-qorti ċivili trid tissospendi l-proċedimenti ta' quddiemha,

sakemm tinqata' s-sentenza tal-qorti kriminali. Il-qorti ċivili hija marbuta bis-sejbiet tal-każ kriminali. Ftakar li l-ftuħ ta' talba quddiem il-qorti ċivili timplika spejjeż.

Jekk il-prosekutur legali ddecieda li jwaqqa' l-azzjoni kriminali (soluzzjoni bonarja jew il-medjazzjoni fil-każijiet kriminali), dan huwa mod ieħor kif int tista' takkwista kumpens mingħand it-trasgressur. Tista' wkoll tikseb kumpens mingħand it-trasgressur permezz tal-medjazzjoni. Pereżempju, f'ħafna każijiet tircievi kumpens jekk il-prosekutur legali jipproponi **medjazzjoni f'każijiet kriminali**, jew **soluzzjoni bonarja** mat-trasgressur.

Mhux dejjem possibbli tikseb kumpens mingħand it-trasgressur (pereżempju jista' jagħti l-każ li t-trasgressur ma jistax jiġi identifikat jew miżmum), jew li tiegħu l-kumpens kollu mingħand assigurazzjoni. Jekk int kont il-vittma ta' reat vjolenti premeditat, f'ċerti ċirkostanzi tista' tikseb kumpens mill-Istat. Għal aktar informazzjoni dwar il-possibilità ta' **kumpens mill-Istat**, jekk jogħġbok ikkonsulta l-paġni informativi tan-*Network Ġudizzjarju Ewropew* dwar il-kumpens għall-vittmi fil-Belġju (disponibbli bil-[Franciż](#), [l-Olandiż](#), [il-Ġermaniż](#) u [l-Ingliż](#) kif ukoll f'lingwi oħra).

Jekk l-akkużat jinstab ħati, irid iħallas l-ispejjeż tal-azzjoni ċivili, li jkunu jinkludu parti mit-tariffi tal-avukat. Il-qorti tistipula ċ-ċifra ta' kumpens meta taqta' s-sentenza fil-kawża.

Jekk il-proċedimenti jkunu nb dew għax tkun ħarrikt direttament lill-akkużat jew għax bdejt proċedimenti kriminali permezz ta' kwerela b'talba ċivili, u l-akkużat jinstab mhux ħati, il-qorti tista' tordnarek tħallas l-ispejjeż kollha jew parti speċifika mill-ispejjeż imġarrba mill-Istat u mill-akkużat.

Jeżistu opportunitajiet biex nasal għal soluzzjoni/għal konċiljazzjoni jew biex issir medjazzjoni bejni u bejn min ikun wettaq ir-reat?

Int tista' titlob għal medjazzjoni riparatriċi (*médiation réparatrice/herstelbemiddeling*) f'kull ħin waqt il-proċedimenti: qabel ma' każ imur quddiem il-qorti, waqt li l-qorti tkun qiegħda tittrattah, u wara li l-qorti taqta' s-sentenza. Il-medjazzjoni riparatriċi taħdem b'mod separat mill-proċedimenti kriminali, u ma tissostitwihomx. L-awtoritajiet ġudizzjarji jibqgħu għaldaqstant responsabbli għal kull decizjoni li tinvolti l-prosekuzzjoni kriminali, il-qtugħ tas-sentenzi u l-eżekuzzjoni tas-sentenzi.

Il-medjazzjoni riparatriċi ma jwettaqhiex l-Istat, iżda żewġ organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ, [Sugnomè](#) fil-Fjandri u [Médiate](#) fil-Wallonja. Huma għandhom sezzjonijiet lokali f'kull distrett ġudizzjarju.

Il-ftehim milhuq b'ħala riżultat ta' medjazzjoni riparatriċi huwa kunfidenzjali u jingħata lill-qorti bil-kunsens taż-żewġ partijiet. Fis-sentenza tal-qorti trid tissemma l-medjazzjoni riparatriċi, iżda ma hemm għalfejn jitqies il-ftehim milhuq.

L-imħallef tal-**qorti tal-minorenni** jista' jagħti sentenza li tordna il-medjazzjoni riparatriċi jew id-djalogu fi grupp (*concertation restauratrice en groupe/hergo*).

Jien barrani. Kif inhuma protetti d-drittijiet u l-interessi tiegħi?

Jekk inti **parti ċivili għall-proċedimenti kriminali**¹ jew **xhud**, iżda ma tafx bil-lingwa li qed tintuża fil-proċedimenti, jinħatar interpretu. Madankollu, d-dokumenti legali ma jistgħux jiġu tradotti b'xejn.

Aktar tagħrif:

- Il-liġi tal-1 ta' Awwissu 1985 dwar it-taxxa u miżuri oħra – bil-[Olandiż](#) u l-[Franciż](#)
- Il-liġi tat-8 ta' April 1965 dwar il-protezzjoni taż-żgħażaġġ, ir-responsabbiltà tal-minuri li jikkommettu att li jikkostitwixxi reat u r-riparazzjoni tal-ħsara kkawżata minn dan l-att – bil-[Olandiż](#).
- Il-kostituzzjoni – bil-[Olandiż](#) u l-[Franciż](#)
- Il-kodiċi ta' proċedura kriminali – bil-[Olandiż](#), il-[Franciż](#) u l-[Ingliż](#)
- Il-Kodiċi Ġudizzjarju – bil-[Olandiż](#) u l-[Franciż](#)
- L-Ordni Amministrattiv tat-28 ta' Diċembru 1950 li jstipula r-regoli ġenerali dwar l-ispejjeż legali għall-miżuri ta' eżekuzzjoni.

1. Il-parti ċivili fil-proċess kriminali

Tista' tagħmel talba ċivili quddiem il-qorti kriminali f'kull ħin waqt il-proċedimenti kriminali, anki jekk ma tkunx għamilt kwerela mal-pulizija. Apparti d-drittijiet ordinarji ta' vittma, l-istatus tiegħek b'ħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali jagħti d-dritt ukoll li:

- titlob kumpens
- tinstema' mill-qorti
- tiġi rimborżat fl-aħħar tal-proċedimenti
- titlob interpretu waqt il-proċedimenti

- jekk l-azzjoni civili titqies b'hala ammissibbli u b'baži soda, int tircievi għadd ta' drittijiet fil-proċedimenti kriminali mingħajr ma jkollok għalfejn tipprezenta rikors il-qorti biex tiġi rikonoxxut b'hala vittma għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi

Tista' tirreġistra b'hala parti civili fil-proċedimenti kriminali permezz ta' **dikjarazzjoni espressa** jekk ikunu tnedew il-proċedimenti mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku. Tista' tagħmel dan waqt kull stadju tal-investigazzjoni u effettivament waqt il-proċess, iżda ma għadux possibbli li tagħmel dan fl-istadju tal-appell. Jekk ir-reat ikun wieħed minuri (contravention/overtreding) jew wieħed intermedju (délit/wanbedrijf) tista' tagħmel talba civili quddiem l-imħallef inkwirenti, li mbagħad ikun obligat jiftaħ investigazzjoni kriminali. Żomm f'moħħok li fl-aħħar tal-investigazzjoni l-awla preliminari tkun għadha tista' tiddeċiedi li ma hemmx biżżejjed evidenza sabiex l-allegat trasgressur jittella' l-qorti.

Jekk tixtieq tikseb **kumpens**, ikollok bżonn tipprova l-ħsara li ġarrabt. Il-qorti tivvaluta jekk ir-rikors tiegħek hux aċċettabbli, u jew taċċettah jew tiċħdu.

B'hala parti civili fil-proċedimenti kriminali, int intitolat tressaq il-każ quddiem l-awla istruttoria tal-qorti jekk l-investigazzjoni kriminali tkun għadha għaddeja wara sena li tkun bdiet. Din l-għażla tagħtik kontroll indirett fuq il-progress tal-investigazzjoni.

2. Il-qorti ta' Assize

Il-qorti ta' Assize (id-dettalji tal-kuntatt disponibbli bl-[Olandiż](#) u l-[Franciż](#)) hija qorti kriminali temporanja li tista' tiġi interpellata f'kull provinċja jew distrett ta' Brussell. Il-qorti ta' Assize għandhom is-setgħa jitrattaw ir-reati serji kollha (crimes/misdaden, jiġifieri qtil u reati serji oħra li huma punibbli b'piena ta' kustodja minn ħames snin sa priġunerija għall-għomor), reati politiċi u reati tal-istampa (flief dawk li huma mmotivati mir-razziżmu jew mill-ksenofobija). B'differenza minn qorti kriminali permanenti, il-qorti ta' Assize trid terġa' tinħoloq għal kull każ ġdid. Il-president tagħha huwa mħallef tal-qorti tal-appell. Il-president huwa assistit minn żewġ imħallfin mill-qorti tal-ewwel istanza. Il-ġurija tkun magħmula minn 12-il membru mill-pubbliku ingenerali, mtellgħa bil-polza, b'mhux aktar minn żewġ terzi tal-ewwel membri li jistgħu jkunu tal-istess sess. Il-membri tal-ġurija jridu jkunu intitolati għall-vot u jgawdu mid-drittijiet civili u politiċi kollha, irid ikollhom bejn 28 u 65 sena, jkunu jafu jaqraw u jiktbu, u ma jkollhom l-ebda kundanna penali li għaliha kienu ġew issentenzjati għal perjodu ta' priġunerija ta' aktar minn erba' xhur jew għal servizz fil-komunità ta' aktar minn 60 siegħa. Il-ġurija weħidha tiddeċiedi jekk l-akkużat huwiex ħati jew innoċenti. Il-ġurija, biex taqta' s-sentenza, tiddeċiedi flimkien mal-imħallfin professjonali. Is-sentenzi tal-qorti ta' Assize jistgħu jiġu appellati biss fuq punti tal-liġi fil-Qorti tal-Kassazzjoni.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 16/12/2015

3 - ID-DRITTIJET TIEGHI WARA L-(EWWEL)PROĊESS QUDDIEM IL-QORTI KRIMINALI

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.
Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

ista' nappella minn sentenza jew jekk l-imputat jiġi ddikjarat mhux ħati?

Nista' nappella darba oħra?

Xi drittijiet għandi wara li s-sentenza tal-qorti tidhol fis-seħħ?

Aktar tagħrif

Nista' nappella minn sentenza jew jekk l-imputat jiġi ddikjarat mhux ħati?

Jekk ressaq talba b'hala parti civili għall-proċedimenti kriminali (*partie civile / burgerlijke partij*), tista' tappella jekk il-qorti tiċħad it-talba tiegħek għad-danni jew jekk tqis li l-kumpens li nġatajt kien żgħir wisq. Ma tistax tappella jekk l-imputat jinstab ħati, jew jekk taħseb li s-sentenza imposta fuq l-imputat ma kinitx ħarxa biżżejjed. (Il-prosekutur pubbliku jista' jappella għal dawk ir-raġunijiet.)

Iddeċiedi malajr, għax fil-kawżi kriminali kull appell normalment ikollu jiddaħħal fi żmien 15-il jum. L-appelli jridu jiġu pprezentati fir-reġistru (*greffe / griffie*) tal-qorti li tkun wasslet għas-sentenza kkontestata. Tista' tikseb aktar tagħrif fir-reġistru. Jekk ikun hemm

appell, il-kawża tiġi kkunsidrata mill-bidu minn qorti superjuri. Inti tiġi nnotifikat bil-ħinijiet u bil-post. Il-proċedura ta' appell hija bażikament l-istess bħall-proċedura fl-ewwel istanza. Ma għandekx għalfejn tirreġistra għat-tieni darba bħala parti ċivili fil-proċedimenti. Madankollu ma tistax tirreġistra bħala parti ċivili għall-ewwel darba fl-istadju tal-appell.

Ma jistax isir appell sħiħ, fuq punti ta' fatt u ta' dritt (*appel / hoger beroep*), kontra s-sentenza ta' cour d'assise, imma jista' jsir appell quddiem il-Qorti tal-Kassazzjoni fuq punti ta' dritt biss (*pourvoi / voorziening*).

Nista' nappella darba oħra?

Ma tistax tressaq appell sħiħ ieħor (*appel / hoger beroep*) minn sentenza mogħtija wara appell sħiħ.

Ma jistax isir appell kontra sentenza ta' cour d'assise, imma jista' jsir appell fuq punti tad-dritt quddiem il-[Qorti tal-Kassazzjoni](#).

Il-Qorti tal-Kassazzjoni ma teżaminax il-fatti tal-kawża: hija tikkunsidra sempliċement kienx hemm ksur tal-proċedura u jekk il-liġi gietx applikata ħażin jew interpretata ħażin. Il-Qorti tal-Kassazzjoni tista' biss tikkonferma jew tannulla s-sentenza. Ma tistax tisma' iktar xhieda jew taqta' l-kawża mill-bidu. Jekk tannulla s-sentenza, tirrinvijaha għar-ritrattazzjoni minn qorti oħra fl-istess livell tal-qorti li tkun tat is-sentenza ta' qabel. Is-sentenza tal-Qorti tal-Kassazzjoni mhix vinkolanti fuq il-qorti l-għdida.

Xi drittijiet għandi wara li s-sentenza tal-qorti tidhol fis-seħħ?

Importanti li tkun taf mill-bidu li bħala vittma ma tiġix infurmat awtomatikament bis-sentenza tal-qorti (sakemm ma tkunx ressaqt talba bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali). Jekk la int u lanqas l-avukat tiegħek ma kontu preżenti fil-mument li ngħatat is-sentenza fil-qorti, trid tikkuntattja lill-awtoritajiet int stess jew tistaqsi lill-persunal taċ-ċentru tal-ġustizzja (*maison de justice / justitiehuis*) biex jinfurmawk.

Bħala vittma tista' skont ċerti kundizzjonijiet titlob li tkun infurmat jew li tinstema' fir-rigward ta' kif se tiġi servuta s-sentenza, pereżempju rigward liv mill-primunerija, detenzjoni limitata, sorveljanza elettronika, libertà provviżorja bil-ħsieb ta' deportazzjoni jew estradizzjoni, jew libertà kkundizzjonata.

Jekk it-talba ċivili tiegħek tiġi milqugħa, tista' f'ċerti kundizzjonijiet titlob li tkun infurmat jew li tinstema' jekk il-persuna kkundannata tingħata kwalunkwe arrangament speċjali biex isservi s-sentenza.

Inkella, tista' titlob li tiġi rikonoxxt bħala vittma billi tressaq talba quddiem il-qorti għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi (*tribunal d' application des peines / strafuitvoeringsrechtbank*). It-talba tiegħek tiġi milqugħa jekk il-qorti tiddeċiedi li jkollok interess leġittimu.

Skont ċerti kundizzjonijiet int għandek id-drittijiet li ġejjin bħala vittma:

- li **tkun infurmat** bid-deċiżjonijiet relatati mal-eżekuzzjoni tas-sentenza (inkluż liv mill-primunerija, sorveljanza elettronika, liv ikkundizzjonat, eċċ.);
- li **tippromponi kundizzjonijiet speċifiċi** li jistgħu jkunu imposti fuq it-trasgressur;
- li **tinstema'** fir-rigward tal-kundizzjonijiet speċifiċi li jistgħu jkunu imposti fuq it-trasgressur fl-interess tiegħek.

Eżempji

- tista' titlob li tinstema' mill-qorti għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi rigward il-kundizzjonijiet li jistgħu jkunu imposti fuq it-trasgressur jekk tkun permessa s-sorveljanza elettronika;
- tista' titlob lill-qorti tinnotifikak jekk tagħti l-libertà kkundizzjonata lit-trasgressur;
- tista' titlob li tkun infurmat jekk il-Ministru tal-Ġustizzja jagħti liv mill-primunerija lit-trasgressur.

Jekk trid teżerċita kwalunkwe wieħed minn dawn id-drittijiet trid timla formola ta' dikjarazzjoni ta' vittma, u tippreżentaha jew tibgħatha lir-reġistru tal-qorti għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi jew lil ċentru tal-ġustizzja.

Fis-seduti tal-qorti għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi dejjem tista' tkun assistit jew rappreżentat minn avukat. Tista' titlob ukoll l-għajjnuna lil waħda mill-għaqdiet għall-appoġġ tal-vittmi rikonoxxuti uffiċjalment, jew minn servizz għall-appoġġ tal-vittmi jew l-uffiċċji għall-ilqugħ tal-vittmi fil-qorti, pereżempju meta tkun se tattendi seduta tal-qorti

Tista' tikseb iktar informazzjoni miċ-ċentru tal-ġustizzja, mill-uffiċċji għall-ilqugħ tal-vittmi jew mingħand l-avukat tiegħek.

Waqt u wara l-eżekuzzjoni tas-sentenza, sew jekk it-trasgressur ikun qed jiskonta s-sentenza fil-ħabs u sew jekk barra, dejjem tista' tirrikorri għall-medjazzjoni.

Aktar tagħrif:

- Liġi dwar il-pożizzjoni ġuridiku esterna tal-persuni sentenzjati għal piena ta' kustodja u dwar id-drittijiet tal-vittmi b'konnessjoni mal-mod kif se tiġi skontata s-sentenza - bil- [Franciż jew bl-Olandiż](#).

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 16/12/2015

4 - L-GĦAJNUNA U L-APPOĠĠ GĦALL-VITTMĠ TAD-DELITTI

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa orijinali ta' din il-paġna ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li gejjin: diġà ġew tradotti.

I-pulizija lokali u federali

Is-Servizz Pubbliku Federali għall-Ġustizzja

Il-Kummissjoni għall-Għajnuna Finanzjarja għall-Vittmi ta' Atti Intenzjonali ta' Vjolenza

Ċentri ta' Għajnuna Ġenerali

Servizzi ta' Għajnuna għal Ċittadini mhux reliġjużi

Ċentru Soċjali u Psikoloġiku

Ċentri tal-Farsien tat-Tfal

Timijiet ta' Servizzi ta' SOS tat-Tfal

Servizz ta' Assistenza għaž-Żgħażaġħ

Il-pulizija lokali u federali

Il-Pulizija lokali u federali jaqgħu fil-kompetenza tal-Ministeru tal-Intern. Il-pulizija lokali huma responsabbli mid-dmirijiet bażiċi tal-pulizija u joperaw skont filosofija ta' "pulizija fil-komunità". Il-pulizija federali huma responsabbli mill-kompiti speċjalizzati tal-pulizija.

Il-pulizija lokali u federali

- jircievu lill-vittmi b'mod edukat u bir-rispett;
- jipprovdu assistenza Prattika lill-vittmi tad-delitti, jipprovduhom bl-informazzjoni u jirreferuhom lil servizzi xierqa;
- jżguraw li d-dikjarazzjonijiet li jagħmlu l-vittmi jirrekordjaw sewwa l-identità tagħhom u jindikaw jekk jixtiqix jinżammu infurmati fil-fażijiet sussegwenti tal-proċeduri kriminali;
- jistgħu jikkuntattjaw lill-vittma f'it wara li tkun għamlet il-kwerela.

KUNTATTI:

E-mail: ibznet@ibz.fgov.be

Is-Servizz Pubbliku Federali għall-Ġustizzja

Is-Servizz Pubbliku Federali tal-Ġustizzja għandu diversi dipartimenti u kumitati li huma responsabbli mill-protezzjoni tal-interessi tal-vittmi inkluż id-Direttorat Ġenerali għal-Legizlazzjoni, id-Drittijiet u l-Libertajiet Fundamentali u d-Direttorat Ġenerali għaċ-Ċentri tal-Ġustizzja.

Id-Direttorat Ġenerali għal-Legizlazzjoni, id-Drittijiet u l-Libertajiet Fundamentali

- iħejji u jabbozza l-liġijiet;

- jagħti pariri lill-Ministru tal-Ġustizzja u lil atturi oħrajn, iwieġeb mistoqsijiet parlamentari, u jipparteċipa f'negozzjati internazzjonali;
- jaħdem f'kollaborazzjoni mill-qrib ma' dipartimenti oħrajn bħad-Direttorat Ġenerali għaċ-Ċentri tal-Ġustizzja jew atturi esterni oħrajn.

Id-Direttorat Ġenerali għaċ-Ċentri tal-Ġustizzja

- jimmaniġġa 28 centru tal-ġustizzja (*maisons de justice / justitieuizen* li jaqgħu fil-kompetenza tal-Ministeru tal-Ġustizzja (kemm il-Fjandri kif ukoll il-Wallonja għandhom 13 kull wieħed, u Brussell għandha tnejn, waħda fejn jiġi mitkellem il-Franċiż u l-oħra fejn jiġi mitkellem l-Olandiż;
- f'kull centru tal-ġustizzja hemm persunal speċjalizzat li jifforma uffiċċju ta' akkoljenza tal-vittmi.

KUNTATTI:

Is-Servizz Pubbliku Federali għall-Ġustizzja: Websajt: <https://justitie.belgium.be>

Għad-dettalji tal-kuntatti taċ-ċentri tal-ġustizzja agħfas [hawn](#).

Il-Kummissjoni għal Għajnuna Finanzjarja lill-Vittmi ta' Atti Deliberati ta' Vjolenz

Il-Kummissjoni għal Għajnuna Finanzjarja lill-Vittmi ta' Atti Deliberati ta' Vjolenz (*Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence / Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke geweldsdelicten*) ġiet stabbilita bl-Att tal-1 ta' Awwissu 1985. Hija għandha rwol importanti billi tipprovdi kumpens mill-Istat lill-vittmi tad-delitti ta' vjolenz.

Il-Kummissjoni

- tipprovdi għajnuna finanzjarja lill-vittmi ta' atti intenzjonali ta' vjolenz u, f'uħud mill-każijiet, lill-familji tagħhom;
- tipprovdi proċedura għal għajnuna finanzjarja lill-vittmi ta' atti kriminali li seħħew f'pajjiż ieħor membru tal-Unjoni Ewropea;
- tista' tagħti assistenza anki jekk l-identità ta' min wettaq l-attakk ma tkunx magħrufa jew huwa ma jkunx responsabbli mill-azzjonijiet tiegħu;
- ma tistax tipprovdi assistenza fejn ir-reat twettaq minħabba traskuragni jew b'negligenza.

KUNTATTI:

Websajt: <https://justice.belgium.be/fr>

Ċentri ta' Għajnuna Ġenerali

Fil-Fjandri u fi Brussell hemm 11-il Ċentru ta' Għajnuna Ġenerali (*Centra Algemeen Welzijnswerk — CAW*), li kull wieħed għandu dipartiment li jgħin lill-vittmi ta' reati.

Iċ-Ċentri

- permezz tal-korp imsejjaħ Steunpunt Algemeen Welzijnswerk huma membri ta' Victim Support Europe;
- huma disponibbli fir-rigward ta' persuni li jkollhom mistoqsijiet jew problemi;
- jipprovdu servizzi biex jassistu vittmi fi Fjandri u fi Brussell;
- joffru għajnuna psikosocjali lill-vittmi u lill-familji tagħhom, lill-qraba ta' persuni li wettqu suwiċidju, lill-vittmi ta' diżastri u lill-qraba tagħhom, u lill-vittmi ta' incidenti tat-traffiku u lill-qraba tagħhom;
- jipprovdu lill-vittmi b'għajnuna psikosocjali, prattika u legali.

KUNTATTI:

Websajt: <http://www.archipel.be/>

Għad-dettalji tal-kuntatti tal-25 CAW agħfas [hawn](#).

Servizzi ta' Għajnuna għal Ċittadini mhux Reliġjużi

Fil-Wallonja s-Servizzi ta' Għajnuna lil Ċittadini mhux Reliġjużi (*Services Laïques d'Aide aux Justiciables*) toffri assistenza mhux biss lill-vittmi tal-kriminalità imma wkoll, pereżempju, lill-priġunieri u lill-priġunieri lliberati.

Dawn is-servizzi

- huwa maqsuma f'fames fergħat lokali, waħda f'kull provinċja tal-Wallonja;
- huma finanzjati mill-Komunità li titkellem il-Franċiż;
- jipprovdu għajnuna psikoloġika, psikjatrika u soċjali lill-imputati arrestati jew li jkunu għadhom liberi, lill-persuni li jkunu wettqu delitti u ġew mogħtija piena, lill-vittmi u lill-qraba ta' dawn l-individwi;
- għandhom persunal professjonali li jaħdem f'timijiet multidixxiplinari.

KUNTATTI:

Websajt: <http://www.ulb.ac.be/>

Għad-dettalji tal-kuntatti tal-fergħat lokali, agħfas [hawn](#).

Ċentru Soċjali u Psikoloġiku

lċ-Ċentru Soċjali u Psikoloġiku (*Sozial-Psychologisches Zentrum* — SPZ) huwa organizzazzjoni li topera fil-parti tal-pajjiż fejn jiġi mitkellem il-Ġermaniż u joffri assistenza lill-vittmi tal-kriminalità.

lċ-Ċentru

- huwa organizzazzjoni mhux governattiva li topera fil-parti tal-Belġju fejn jiġi mitkellem il-Ġermaniż;
- għandu fergħat f'St.Vith u f'Eupen;
- joffri approċċ individwali lill-vittmi kollha tal-kriminalità permezz ta' tim multidixxiplinari li jikkonsisti fi psikologi, terapisti, ħaddiema fil-qasam soċjali u psikjatriku.

KUNTATTI:

SPZ Eupen: info.eupen@spz.be

SPZ St. Vith: <http://www.ulb.ac.be/>

Ċentri tal-Ħarsien tat-Tfal

Ċentri tal-Ħarsien tat-Tfal (*Vertrouwenscentra Kindermishandeling*) huma ċentri speċjalizzati, stabbiliti mill-gvern Fjamming, li għandhom metodu speċjali ta' ħidma li huwa immirat lejn is-sikurezza u l-benesseri tat-tfal.

lċ-Ċentri

- għandhom fergħa f'kull provinċja Fjamminga u fi Brussell;
- għandhom timijiet multidixxiplinari u għandhom funzjoni psikosoċjali, edukattiva u soċjali;
- jipprovdi pariri u assistenza fejn ikun hemm suspett ta' abbuż tat-tfal;
- jipprovdu għajnuna u informazzjoni bla ħlas;
- jistgħu jaġixxu f'kull sitwazzjoni fejn it-tfal huma vittma ta' vjolenza fizika, psikoloġika jew sesswali attivi jew passivi;
- jippermettu li jsir rappurtar anonimu dwar kull abbuż tat-tfal.

KUNTATTI:

Websajt: <http://www.kindinnood.org/>

Għad-dettalji tal-kuntatti taċ-ċentri agħfas [hawn](#).

Timijiet ta' Servizzi SOS tat-Tfal

Il-Federazzjoni ta' Timijiet ta' SOS tat-Tfal (*Fédération des Équipes SOS-Enfants*) tipprovdi għajnuna speċjalizzata lill-vittmi ta' abbuż ta' tfal fil-Wallonja.

It-Timijiet ta' Servizzi SOS tat-Tfal

- jipprovdu prevenzjoni u trattament ta' każijiet individwali ta' abbuż tat-tfal;
- iwettqu valutazzjoni multidixxiplinari tals-sitwazzjoni tat-tfal u tal-ambjent tagħhom;

- jipprovdu għajnuna psikjatrika, psikoloġika u soċjali lit-tfal u lill-familji tagħhom;
- huma lesti li javvanzaw l-għarfien fil-qasam tat-trattament u tal-prevenzjoni ta' sitwazzjonijiet ta' abbuż.

KUNTATTI:

Websajt: <http://www.federationsosenfants.be/>

Servizz ta' Assistenza għaż-Żgħażaġh

Is-Servizz ta' Assistenza għaż-Żgħażaġh (*Jugendhilfedienst*— JHD) jipprovdi għajnuna speċjalizzata lill-minuri li huma vittmi ta' delitti fil-partijiet li jikkellmu bil-Ġermaniż fil-Belġju.

Is-Servizz

- jipprovdi pariri u assistenza f'każijiet ta' abbuż tat-tfal;
- joffri assistenza lit-tfal, lill-adolexxenti u lill-ġenituri tagħhom fil-parti tal-Belġju fejn jiġi mitkellem il-Ġermaniż;
- jistgħu jirreferu każijiet lill-prosekutur pubbliku jew lit-tribunal tal-minorenni jekk ikun meħtieġ.

KUNTATTI:

Websajt: http://www.dglive.be/desktopdefault.aspx/tabid-300/537_read-3830/

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 16/12/2015

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Repubblika Ċeka

Tiġi kkunsidrat bħala **"parti li ġarrbet dannu"** (*poškozený* - terminu użat għall-vittma ta' reat fil-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali (*trestní řád*)) fil-każ li tkun ġarrabt dannu minħabba azzjoni identifikata bħala reat fil-Kodiċi Kriminali (*trestní zákon*). Dan id-dannu jista' jkun f'għamliet varji, pereżempju, dannu jew serq ta' oġġett. Bħala l-parti li ġarrabt id-dannu, għandek drittijiet legali, qabel, matul u wara l-proċedimenti legali.

Il-proċedimenti kriminali fir-Repubblika Ċeka jibdeu bil-verifika tal-fatti u investigazzjoni. F'dan l-istadju tal-każ, il-pulizija tista' tagħmel inkjesti taħt is-superviżjoni tal-prosekutur pubbliku. Fil-każ li tingabar biżżejjed evidenza matul dan l-istadju tal-proċedimenti li tagħti prova li sar reat u li twettaq minn persuna speċifika, il-prosekutur pubbliku joħroġ deċiżjoni biex jitressqu l-akkużi u l-każ jittiehed quddiem il-qorti. Matul l-istadju tal-qorti tal-proċedimenti kriminali, il-qorti tisma' l-evidenza u abbażi ta' din l-evidenza ssib lill-akkużat ħati jew mhux ħati. Fil-każ li l-qorti ssib lill-akkużat ħati li wettaq ir-reat, timponi piena fuq l-akkużat. Fil-każ li l-verdett ikun li l-akkużat mhux ħati, huwa jiġi lliberat. Fil-każ li tkun għamilt talba għad-danni, il-proċedimenti kriminali jistgħu jikkomplew abbażi ta' appell imressaq quddiem qorti superjuri.

Bħala l-parti li tkun ġarrabt dannu, tkun tista' tingħaqad mal-proċedimenti kriminali f'kull stadju.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- [1](#) - Drittijiet bħala vittma ta' reat
- [2](#) - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess
- [3](#) - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess
- [4](#) - Kumpens
- [5](#) - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew

li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/07/2019

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Informazzjoni nirċievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nirrapporta r-reat?

Mill-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija, int tirċievi informazzjoni li tippermettiek teżercita drittijietek. Speċifikament, int tirċievi informazzjoni dwar:

- l-awtorità li magħha tista' tipprezenta kwerela, u tirċievi d-dettalji ta' kuntatt ta' dik l-awtorità;
- min tista' tikkuntattja b'talba għal assistenza professjonali, u taħt liema kundizzjonijiet l-assistenza professjonali tkun mingħajr ħlas; int tirċievi wkoll id-dettalji ta' kuntatt tal-professionisti li jipprovdu assistenza;
- il-kundizzjonijiet li fihom int intitolat(a) għal miżuri biex tiġi żgurata s-sikurezza tiegħek;
- fejn iġġib aktar informazzjoni dwar il-kawża li fiha int il-vittma;
- l-istadji tal-proċedimenti kriminali u r-rwol tiegħek fihom;
- l-awtorità fejn tista' titlob aktar informazzjoni; int tirċievi wkoll id-dettalji ta' kuntatt ta' dik l-awtorità;
- il-kundizzjonijiet li fihom int intitolat(a) għal assistenza finanzjarja;
- l-eqreb ċentri ta' kenn, ċentri ta' intervent jew faċilitajiet simili oħra li int tista' tikkuntattja;
- l-eqreb fornitur tal-kura tas-saħħa li int tista' tikkuntattja;
- kif tfittex rimedju jekk id-drittijiet tiegħek inkisrulek minn awtorità pubblika;
- il-miżuri li tista' titlob biex jiġu protetti l-interessi tiegħek jekk qed tirisjedi fi Stat Membru ieħor tal-UE;
- xi drittijiet oħra għandek skont l-Att dwar il-Vittmi ta' Reati.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Int għandek garanzija li tirċievi l-istess drittijiet bħaċ-ċittadini tar-Repubblika Ċeka u l-persuni li jirisjedu fir-Repubblika Ċeka. Jekk int tiddikjara li ma titkellimx biċ-Ċek, tingħata l-informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek f'lingwa li tifhem jew fil-lingwa uffiċjali tal-istat ta' fejn int ċittadin.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

Jekk tipprezenta lment mal-pulizija, int trid tingħata l-informazzjoni kollha li trid tiġi pprovduta fil-mument tal-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija, kif speċifikat aktar 'il fuq.

Jekk tipprezenta kwerela quddiem prosekutur pubbliku, int dejjem trid tirċievi informazzjoni dwar:

- fejn tista' titlob assistenza professjonali, u taħt liema kundizzjonijiet l-assistenza professjonali tkun mingħajr ħlas; int tirċievi wkoll id-dettalji ta' kuntatt tal-professionisti li jipprovdu assistenza;
- il-kundizzjonijiet li fihom int intitolat(a) għal miżuri biex tiġi żgurata s-sikurezza tiegħek;
- fejn iġġib aktar informazzjoni dwar il-kawża li fiha int il-vittma.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lill-awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Meta tkun qed tittratta mal-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi u ma titkellimx biċ-Ċek, int tista' tuża l-ilsien nattiv tiegħek jew lingwa li indikajt li taf titkellem biha.

Jekk ikun possibbli, it-traduzzjoni tad-deċiżjoni finali li ttejjem il-proċedimenti tingħadda lilek fuq talba tiegħek. Sa fejn ikun hemm bżonn għall-eżercizzju tad-drittijiet tiegħek fil-proċedimenti, traduzzjoni ta' dokumenti oħra tista' tiġi pprovduta lilek ukoll fuq talba motivata tiegħek.

Kif tiżgura l-awtorità li qed nifhem u li jien qed niġi mifhum(a) (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

L-awtoritajiet għandhom obbligu li jinformat lill-vittmi b'mod komprensibbli, filwaqt li jqisu l-età, il-maturità intellettuali u tar-rieda, il-litteriżmu u s-saħħa tagħhom, inkluż l-istat psikoloġiku tagħhom. Jekk possibbli, intervisti ta' tfal u ta' persuni b'diżabilitajiet iridu jgħid minn persuna mharrġa b'mod speċjali biex tagħmel dan.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

L-appoġġ għall-vittmi hu pprovdut minn diversi gruppi ta' entitajiet. Dawn jinkludu ċ-ċentri tal-istat tas-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni, kif ukoll entitajiet privati akkreditati mill-Ministeru tal-Ġustizzja biex jipprovdu informazzjoni legali u/jew programmi ta' restawr, u entitajiet awtorizzati mill-Att dwar is-Servizzi Soċjali biex jipprovdu servizzi psikoloġiċi u ta' konsulenza soċjali. L-assistenza legali lill-vittmi hi pprovduta minn ċerti avukati. Dawn l-entitajiet huma inklużi fir-reġistru ta' fornituri ta' assistenza għall-vittmi, li jinżamm mill-Ministeru tal-Ġustizzja u li hu aċċessibbli minn fuq is-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja fuq <https://www.justice.cz/>.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Iva, int awtomatikament tiġi informat(a) dwar l-appoġġ għall-vittmi matul l-ewwel kuntatt li tagħmel mal-pulizija. Int tirċievi d-dettalji ta' kuntatt tal-awtoritajiet li jipprovdu l-assistenza.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

B'mod ġenerali, l-awtorità ta' infurzar tal-liġi mhumiex awtorizzati jippubblikaw informazzjoni li mhijiex relatata b'mod dirett mal-attività kriminali. Fi proċedimenti ta' qabel il-proċess, kwalunkwe informazzjoni li tista' twassal biex tinkixef l-identità tiegħek ma tistax tiġi żvelata. Tingħata protezzjoni speċjali lill-privatezza tal-persuni ta' anqas minn 18-il sena. Jekk titlob hekk, l-informazzjoni dwar il-ħajja privata tiegħek (l-indirizz tar-residenza u tal-konsenja tiegħek, il-post tax-xogħol jew in-negozju tiegħek, u s-sitwazzjoni personali, tal-familja u tal-proprjetà tiegħek) tinżamm b'tali mod li tkun tista' tiġi aċċessata biss mill-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi, mill-uffiċjali tal-pulizija u mill-uffiċjali tas-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni involuti fil-każ. Din tista' tkun aċċessibbli biss jekk ikun hemm bżonn biex jinkiseb l-iskop tal-proċedimenti kriminali jew għall-persuna li kontraha jinfeŋħu l-proċedimenti kriminali biex jiġi eżerċitat id-dritt tagħha għad-difiża.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Le, l-assistenza professjonali hi disponibbli qabel ma jibdew il-proċedimenti kriminali. Anki qabel ma jiġi rapportat ir-reat, int tista' tirċievi assistenza professjonali jekk din tkun neċessarja u meħtieġa malajr.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

Hemm numru ta' għażliet għall-protezzjoni tal-vittmi.

Il-pulizija tista' tipprovdu "protezzjoni fuq terminu qasir" jekk ikun probabbli li int tkun f'riskju ta' ħsara fiżika jew f'riskju serju ieħor. Protezzjoni bħal din tista' tinkludi protezzjoni fiżika, bidla fir-residenza tiegħek jew attivitajiet konsultattivi u preventivi. Il-pulizija tista' tordna wkoll lill-persuna akkużata biex titlaq mid-dar li int tgħix fiha u mill-viċinanzi tagħha għal perjodu ta' 10 ijiem jekk ikun hemm riskju ta' attakk kontra l-ħajja jew is-saħħa tiegħek.

Jekk is-sikurezza tal-vittma tinsab f'riskju, l-uffiċjal tal-pulizija jieħu azzjonijiet jew miżuri biex jiżgura s-sikurezza tal-vittma. L-uffiċjali tas-Servizz tal-Ħabs, l-uffiċjali tal-pulizija militari u l-uffiċjali tal-pulizija municipali għandhom l-istess obbligu.

F'sitwazzjonijiet aktar serji, taħt ċerti kundizzjonijiet tkun eliġibbli għal protezzjoni speċjali li tiġi pprovduta lil xhieda u lil persuni oħra li aktarx li jkunu f'riskju ta' ħsara fiżika jew f'riskju serju ieħor b'rabta mal-proċedimenti kriminali. Protezzjoni bħal din tinkludi protezzjoni personali, bidla tar-residenza u assistenza fl-inkluzjoni soċjali f'ambjent ġdid, ħabi tal-identità vera, eċċ. Din hi miżura serja ħafna, li għandha tintuża biss meta jkun hemm bżonnha.

Il-protezzjoni pprovduta mill-qrati jew mill-prosekuturi pubbliċi tiegħu l-forma ta' miżuri ta' prekawżjoni użati fil-proċedimenti kriminali, pereżempju li jipprojbixxu lill-persuna akkużata milli tikkuntattja lill-vittma jew tidhol fid-dar komuni fejn tgħix il-vittma. Miżuri ta' prekawżjoni simili jistgħu jittieħdu minn qorti fi proċedimenti ċivili wkoll. Jekk il-protezzjoni tiegħek, bħala vittma jew parti li ġarrbet id-danni, teħtieġ it-teħid tal-persuna akkużata f'kustodja, din tista' tittieħed f'kustodja jekk ikun hemm raġunijiet għaliex wieħed jemmen li l-persuna akkużata se tirrepeti r-reat, tlesti r-reat jew twettaq reat li kienet qed tipprepara jew thedded li twettaq.

Barra minn hekk, għandek id-dritt li titlob li jittieħdu passi fil-proċedimenti kriminali għall-prevenzjoni tal-kuntatt tiegħek mal-allegat trasgressur.

Fuq talba tiegħek, int għandek id-dritt li tirċievi informazzjoni dwar il-ħelsien jew il-ħarba tal-persuna akkużata mill-kustodja, mill-ħabs jew minn ċentru ta' detenzjoni tas-sigurtà, u informazzjoni simili oħra.

Jekk int xhud, tista' tixhed bl-identità tiegħek moħbija taħt ċerti kundizzjonijiet.

Korp ġudizzjarju jista' joħroġ ordni ta' protezzjoni Ewropea wkoll għall-protezzjoni tiegħek.

Min jista' joffri protezzjoni?

Il-protezzjoni hi offruta mill-awtoritajiet imsemmija hawn fuq, b'mod partikolari mill-pulizija u mill-qrati permezz tad-deċizzjonijiet tagħhom.

Hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inie x f'riskju ta' aktar ħsara mit-trasgressur?

Is-sitwazzjoni dejjem tiġi vvalutata mill-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi. Jekk isibu xi periklu, dawn jieħdu l-passi neċessarji.

Ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

L-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi dejjem iridu jaġixxu b'tali mod li jipprevjenu dannu ulterjuri għall-vittma bħala riżultat tat-trasgressjoni jew ta' ħsara sekondarja.

Jekk awtorità ta' infurzar tal-liġi tikser id-drittijiet tiegħek jew int ma mexxilekx teżerċitahom bis-sħiħ, int għandek id-dritt li tfittex rimedju. Fuq kollox, int għandek id-dritt li tapplika għal rieżami tal-kondotta tal-awtorità tal-pulizija jew li tfittex kumpens għad-danni jew sodisfazzjon raġonevoli għal ħsara mhux pekunarja kkawżata minn awtorità pubblika fl-eżerċizzju tas-setgħat tagħha.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Vittmi partikolarment vulnerabbli jinkludu tfal, l-anzjani jew persuni b'dizabilitajiet u vittmi ta' ċerti reati bħat-traffikar tal-bnedmin, attacchi terroristiċi, reati sesswali kontra d-dinjità umana, jew ċerti reati vjolenti. Naturalment, il-vittmi partikolarment vulnerabbli jistgħu jisfruttaw il-possibilitajiet kollha ta' protezzjoni msemmija hawn fuq, u spiss ikun il-każ li l-awtorità kompetenti, fil-prinċipju, tkun obligata taċċetta l-applikazzjoni ta' vittma partikolarment vulnerabbli. Generalment, il-kamp ta' applikazzjoni tad-drittijiet ta' vittmi partikolarment vulnerabbli jkun usa'; madankollu, dan ma japplikax b'mod dirett għall-protezzjoni tal-vittmi, li jiddependi aktar minn jekk il-vittma tinsabx f'riskju li ġġarrab ħsara fiżika jew f'riskju serju ieħor.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Iva, bħala minorenni (persuna ta' anqas minn 18-il sena), int vittma partikolarment vulnerabbli u int intitolat(a) għal drittijiet speċjali. Dawn jinkludu d-dritt għal assistenza legali mingħajr ħlas fil-proċedimenti kriminali, id-dritt li jkollok intervisti li jsiru b'mod partikolarment sensitiv minn persuna mħarrġa, limitu fuq intervisti ripetuti jew id-dritt ta' prevenzjoni ta' kuntatt viżiv immedjat mat-trasgressur, kif ukoll limitu fuq l-eżenzjonijiet minn ċerti drittijiet oħra li jappartjenu għall-vittmi kollha.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk int iġġarrab ħsara minħabba l-mewt ta' membru tal-familja bħala riżultat ta' reat, int titqies li int vittma int stess, u jkollok id-drittijiet mogħtija mill-istatus ta' vittma.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma drittijiet?

F'dan il-każ, int ma titqiesx vittma. Madankollu, int tista' ssir il-persuna tal-fiduċja ta' vittma jekk il-vittma tagħzlek bħala tali. Il-vittma għandha d-dritt li tkun akkumpanjata minn persuna tal-fiduċja matul il-proċedimenti kriminali u meta tagħti spjegazzjoni. Persuna tal-fiduċja tista' tiġi eskluża biss f'każijiet eċċezzjonali.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Iva. Is-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni, li hu wieħed mill-fornituri ta' assistenza għall-vittmi, jipprovdi servizzi ta' medjazzjoni. Il-medjazzjoni hi mingħajr ħlas u bbażata fuq il-kunsens taż-żewġ partijiet, jiġifieri l-vittma u t-trasgressur. Il-medjazzjoni ssir minn espert ta' riżoluzzjoni tal-kunflitti li jżomm approċċ amikevoli u bbilanċjat maż-żewġ partijiet u jgħin biex tinstab soluzzjoni. Is-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni hu unità organizzazzjonali tal-Istat li l-missjoni tiegħu hi, fost l-oħrajn, li jservi ta' medjatur għal soluzzjoni effettiva u soċjalment ta' benefiċċju għal kunflitti relatati ma' reati, u li, b'hekk, tista' tiżgura s-sigurtà tal-vittma matul in-negozjati tal-medjazzjoni.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma drittijiet?

Id-dispożizzjonijiet ewlenin huma dawk tal-Att Nru 45/2013 dwar il-vittmi ta' reati. Il-Ġabra ta' Liġijiet tista' tiġi kkonsultata fil-jiem tax-xogħol fi kwalunkwe awtorità municipali u reġjonali (inkluż fis-City Hall ta' Praga). Bħal legiżlazzjoni oħra, din il-liġi hi disponibbli onlajn ukoll, pereżempju [fil-Portal tal-Amministrazzjoni Pubblika](#) jew fuq is-sit web tal-Ministeru tal-Intern

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/07/2019

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Tista' tipprezenta kwerela ma' kwalunkwe korp tal-pulizija jew prosekutur pubbliku bil-miktub, verbalment f'rapport jew b'mod elettroniku. Fil-kwerela, int għandek turi dik li int temmen li tikkostitwixxi evidenza li seħħ ir-reat kriminali.

Kif nista' nsir naf x'inhu jġri bil-kawża?

Jekk titlob hekk fil-kwerela, l-awtorità kompetenti trid tinformak bil-miżuri meħuda fi żmien xahar minn meta tiġi pprezentata l-kwerela. Bħala vittma, fil-prinċipju, int il-parti li ġarrbet il-ħsara u, bħala tali, għandek id-dritt li tikkonsulta l-fajl. Tista' tapplika wkoll għal informazzjoni dwar l-istatus tal-proċedimenti. Din l-informazzjoni trid tiġi pprovduta lilek mill-awtorità kompetenti; dan ma japplikax jekk it-tali informazzjoni tista' tkun ta' ħsara għall-fini tal-proċedimenti kriminali.

Jien intitolat(a) għal għajjuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? X'inhuma l-kundizzjonijiet?

Iva. Int tista' tirċievi assistenza legali anki qabel ma jinbdew il-proċedimenti kriminali u int tista' tirċiviha matul il-proċedimenti kif ukoll wara li jintemmu. L-assistenza legali hi pprovduta minn avukati. Vittmi partikolarment vulnerabbli jistgħu jirċievu assistenza legali fi proċedimenti kriminali mingħajr ħlas. Barra minn hekk, din tista' tiġi pprovduta mingħajr ħlas jew bi prezz imnaqqas lil vittma li tkun ġarrbet ħsara serja minħabba reat kriminali intenzjonat, jew lis-superstitu ta' vittma li tkun mietet minħabba reat kriminali; dawn il-persuni jridu juru li m'għandhomx biżżejjed fondi. Vittmi oħra għandhom id-dritt għal assistenza legali bi ħlas.

Nista' nagħmel talba għall-ispejjeż (għall-parteciċipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? X'inhuma l-kundizzjonijiet?

Jekk inti l-parti li ġarrbet il-ħsara fil-proċedimenti kriminali u titlob kumpens għad-danni jew għal ħsara mhux pekunarja jew ir-restituzzjoni ta' arrikkiment indebitu, u din it-talba tingħatalek tal-anqas b'mod parzjali, il-persuna kkundannata tkun obbligata tikkompensak għall-ispejjeż neċessarji għall-eżekuzzjoni raġonevoli ta' din it-talba fil-proċedimenti. Jekk tipprezenta mozzjoni għat-tali kumpens, il-qorti xorta waħda tista' tagħtihulek anki jekk it-talba tiegħek ma tintlaqax.

Jekk int xhud, int intitolat(a) għal tariffa tax-xhieda. Int trid titlob rifużjoni ta' din it-tariffa fi żmien 3 ijiem mill-intervista.

Nista' nappella jekk il-kawża tiegħi tingħalaq qabel nitfa' l-qorti?

Tista' topponi għal dan billi tipprezenta lment. L-ilment hu mezz ta' appell kontra d-deċiżjonijiet tal-awtorità tal-pulizija u certi deċiżjonijiet tal-prosekutur pubbliku fil-proċedimenti ta' qabel il-proċess, li jieħdu l-forma ta' riżoluzzjoni. B'dan il-mod, int, bħala l-parti li ġarrbet ħsara, tista' topponi pereżempju għar-riżoluzzjoni li titwaqqa' l-kawża u r-riżoluzzjoni għat-terminazzjoni tal-prosekuzzjoni.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Iva. Int (bħala l-parti li ġarrbet ħsara) tiġi informat(a) mill-qorti dwar meta ser isiru l-proċedimenti ewlenin.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien nitqies jew nista' nagħzel li nitqies bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

L-ordinament ġuridiku Ċek jagħmel distinzjoni bejn it-terminu "vittma" u t-terminu "parti li ġgarrab il-ħsara". Parti li ġarrbet il-ħsara hi waħda mill-partijiet għall-proċedimenti kriminali. Fil-prinċipju, it-terminu jkopri l-vittmi kollha, ħlief dawk li huma vittmi minħabba relazzjoni tal-familja ma' persuna li mietet minħabba reat.

Għaldaqstant, fis-sistema ġudizzjarja Ċeka int tkun il-vittma u l-parti li ġarrbet il-ħsara (u b'hekk, il-parti għall-proċedimenti kriminali; dan ma japplikax fil-każ imsemmi aktar 'il fuq) – bħala vittma, int tista' titlob kumpens għad-danni, għal ħsara mhux pekunarja jew għal arrikkiment indebitu. Fil-prinċipju, int tkun xhud ukoll. Kawżi legali privati ma jeżistux skont l-ordinament ġuridiku Ċek; għaldaqstant, ma tistax tkun prosekutur privat.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Id-drittijiet tal-vittmi huma regolati primarjament mill-Att dwar il-Vittmi ta' Reati u huma deskritti fi twegibiet oħra.

Il-parti li ġarrbet il-ħsara jkollha numru ta' drittijiet skont l-[Att Nru 141/1961, Il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali](#), inkluża l-possibbiltà li jintalab kumpens għad-danni u għal ħsara mhux pekunarja kkawżati minn reat jew ir-restituzzjoni ta' arrikkiment indebitu, jew il-possibbiltà li jsir appell kontra l-parti operattiva tad-deċiżjoni dwar il-kumpens għad-danni, għall-ħsara, jew restituzzjoni ta' arrikkiment indebitu. Il-parti li ġarrbet il-ħsara għandha wkoll id-dritt li tippreżenta mozzjonijiet għal evidenza addizzjonali, tikkonsulta l-fajls, tattendi għall-proċess, tattendi għas-seduta pubblika dwar l-appelli, tesprimi l-opinjoni tagħha dwar il-kawża qabel ma jintemmu l-proċedimenti, tiegħu sehem fin-negozjar tal-ftehim dwar il-ħtija u l-piena u tattendi s-seduta pubblika dwar l-approvazzjoni tagħha, id-dritt li tkun rappreżentata minn rappreżentant u d-dritt li tippreżenta appelli u rikorsi f'kawżi speċifiċi.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet? X'inhuma l-kundizzjonijiet?

Iva, tista' tagħmel dikjarazzjoni dwar l-impatt tar-reat fuq ħajtek fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali, kemm b'mod verbali kif ukoll bil-miktub. Bħala vittma, jgħidli bħala waħda mill-partijiet għall-proċedimenti, int tista' tftitex, tippreżenta u tipproponi evidenza.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Fuq talba tiegħek, int tircievi informazzjoni:

- li l-proċedimenti kriminali ma nfethux;
- dwar l-istat tal-proċedimenti kriminali;
- dwar il-klassifikazzjoni tal-att li bih hi akkużata l-persuna;
- il-ħin u l-post tas-seduta pubblika tal-kawża quddiem il-qorti;

u tingħata wkoll id-deċiżjoni finali li ttejjem il-proċedimenti.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Iva, bħala l-parti li ġgarrab il-ħsara, int għandek id-dritt li tikkonsulta l-fajl. Madankollu, għal raġunijiet serji, dan id-dritt jista' jinċaħadlek mill-prosekutur pubbliku jew mill-awtorità tal-pulizija fil-proċedimenti ta' qabel il-proċess.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/07/2019

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Iva, iżda bħala vittma, int tista' tappella biss kontra l-parti operattiva tas-sentenza dwar il-kumpens għad-danni, għal ħsara mhux pekunarja jew restituzzjoni ta' arrikkiment indebitu.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Ara twegibiet oħra.

Jien intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

L-appoġġ (assistenza professjonali) jista' jiġi pprovdut anki wara li jintemmu l-proċedimenti ġudizzjarji sakemm ikun meħtieġ skont l-iskop tiegħu. Protezzjoni speċjali (imsemmija aktar 'il fuq) spiss tista' tfiggħi bidla dejjiema fil-mod tal-għajxien u, għalhekk, skont in-natura tagħha stess, tiġi pprovduta saħansitra wara li jintemmu l-proċedimenti kriminali.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi kkundannat?

Fuq talba tiegħek, int tingħata d-deċiżjoni finali, li jkun fiha informazzjoni dwar il-piena u l-forma tagħha. Jekk int titlob id-danni jew kumpens għal ħsara mhux pekunarja jew għal arrikkiment indebitu, is-sentenza dejjem tiġi notifikata lilek.

Barra minn hekk, ħabs jew istituzzjoni li tipprovi detenzjoni tas-sigurtà jew trattament protettiv, fuq talba tiegħek, tagħtik xi informazzjoni addizzjonali, speċjalment dwar:

- l-illiberar jew il-ħarba tal-persuna kundannata mill-ħabs, mid-detenzjoni tas-sigurtà jew minn trattament protettiv;
- sospensjoni tal-prigunerija;
- estradizzjoni tal-persuna kundannata fi stat barrani jew it-trasferiment tagħha fi Stat Membru tal-UE.

Jekk il-persuna akkużata nħselset jew ħarbet u int tinsab fil-periklu minħabba li int xhud, l-awtoritajiet kompetenti huma meħtieġa jinformat lill-pulizija minnufih, li tiegħu l-miżuri neċessarji biex tiżgura s-sikurezza tiegħek u tinformat.

Se niġi informat(a) jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż libertà kmieni jew libertà kondizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Iva, ara aktar 'il fuq.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar l-illiberar jew il-parole? Perezempju, nista' nagħmel dikjarazzjoni jew nippreżenta appell?

Fi kwalunkwe waqt matul il-proċedimenti kriminali, int ikollok id-dritt li tagħmel dikjarazzjoni dwar l-impatt tar-reat fuq ħajtek s'issa.

Madankollu, m'intix intitolat(a) li tappella kontra deċiżjoni dwar rilaxx kondizzjonali jew imġiba tajba ta' persuna b'kundanna kondizzjonali.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/07/2019

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adeżjoni)

Vittma tista' titlob kumpens għad-danni mingħand it-trasgressur permezz ta' proċedimenti ċivili; il-vittma tista' tgħaqqad ukoll it-talba għal kumpens għad-danni mal-prosekuzzjoni kriminali tat-trasgressur ("proċedimenti ta' adeżjoni").

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni d-danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Jekk it-trasgressur b'mod intenzjonat ma jissodisfax l-obbligu li jipprovi kumpens għad-danni impost mill-qorti, il-persuna li tagħmel talba (il-vittma) ikollha d-dritt li tapplika quddiem il-qorti għal infurzar tal-obbligu. Liġi, li daħlet fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2018, tintitola wkoll lill-vittmi ta' reati biex jitolbu li d-dritt tagħhom għal kumpens għad-danni jiġi ssodisfat mill-istat mill-fondi li jkun irkupra mingħand it-trasgressur bħala sanzjonijiet tal-proprjetà.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? X'inhuma l-kundizzjonijiet?

Ir-Repubblika Ċeka ma tħallasx bil-quddiem għal kwalunkwe eżekuzzjoni li tirriżulta mill-obbligu tat-trasgressur li jipprovi kumpens għad-danni kkawżati mir-reat. L-ordinament ġuridiku Ċek jissepara b'mod strett id-dritt tal-vittma għal kumpens għad-danni kkawżati mit-trasgressur, li hu meqjus bħala responsabbiltà għal delitt, u għal assistenza finanzjarja f'konformità mal-Att Nru 45 /2013, dwar il-vittmi ta' reati, li sservi bħala benefiċċju fi flus mill-istat ipprovdut għall-mitigazzjoni tal-impatt soċjali tal-vittimizazzjoni.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Kif iddikjarat aktar 'il fuq, l-istat ma jhallasx għad-danni fis-sens strett tal-kelma (ma jinterferixxix mal-obbligi tal-proprjetà tat-trasgressur, ma jassumihomx), iżda joffri assistenza finanzjarja lill-vittmi ta' reati. F'konformità mal-Att Nru 45/2013, dwar il-vittmi ta' reati, l-assistenza finanzjarja tista' tiġi lill-vittmi li jkunu garrbu ħsara minima statutorja għas-saħħa bħala konsegwenza ta' reat, lill-vittmi ta' reati sesswali kontra d-dinjità umana, lill-vittmi tal-torturati u lill-vittmi tal-superstiti (minn grupp definit bil-liġi) ta' dawk li mietu bħala konsegwenza ta' reat. L-assistenza spiss tingħata f'ammonti li jvarjaw minn CZK 10 000 (madwar EUR 370) sa CZK 200 000 (madwar EUR 7 400) u hi kkalcolata jew bħala rata fissa statutorja jew tikkorrispondi għall-ammont ta' qligħ mitluf muri bil-provi u l-ispejjeż tat-trattament jew, fejn xieraq, il-kostijiet ta' terapija speċjalizzata użata biex tittaffa l-ħsara mhux pekunarja mgarrba. Il-Ministeru tal-Gustizzja jiddeċiedi dwar ir-rikorsi għall-ħlas tal-assistenza finanzjarja, li jridu jiġu pprezentati fi żmien sentejn mid-data li fiha l-vittma saret taf bil-ħsara kkawżata mir-reat u mhux aktar tard minn 5 snin mid-data tar-reat.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Il-kumpens għall-ħsara kkawżata minn trasgressur (jiġifieri r-responsabbiltà għal delitt) ma jistax jintalab jekk it-trasgressur ma jkunx gie kkundannat sempliċiment għalix mhuwix magħruf, jiġifieri m'hemm ebda persuna responsabbli, jew ir-responsabbiltà tiegħu qatt ma giet ipprovata, jew it-trasgressur ma jgorr responsabbiltà kriminali għal għemilu, jiġifieri l-persuna akkużata ma tistax tinżamm responsabbli għal kwalunkwe ħsara kkawżata mill-atti li hi ma wettqitx, li ma kellhomx in-natura ta' reat jew li għalihom mhix responsabbli l-persuna akkużata. Madankollu, għall-kuntrarju, persuna tista' ssir intitolata għal assistenza finanzjarja mill-istat (ara aktar 'il fuq) anki qabel ma jiġi ikkundannat it-trasgressur; il-vittma tkun intitolata għal din jekk it-trasgressur ma jkunx magħruf jew jekk dan ma jkunx igorr responsabbiltà kriminali għal għemilu, dment li ma jkunx hemm dubju li l-vittma garrbet il-ħsara mill-atti li għandhom in-natura ta' reat (jew li l-qarib tal-vittma jkun miet bħala riżultat ta' dan).

Jien intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

L-Att Nru 45/2013, dwar il-vittmi ta' reati, ma jippermettix lill-Ministeru tal-Gustizzja jipprovdi avvanzi għal assistenza finanzjarja li d-deċiżjoni dwarha tkun għadha pendenti; il-ħtiġijiet urġenti tal-ħajja tal-vittmi jiġu indirizzati b'mod ieħor, mis-sistema ta' kura jew ta' appoġġ soċjali tal-istat.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġett mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/07/2019

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Iena vittma ta' reat, lill-min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

L-entitajiet li int tista' tikkuntattja huma speċifikati fir-Registru ta' Fornituri tal-Assistenza lill-Vittmi ta' Reati. Ir-Registru hu disponibbli fuq is-sit web tal-Ministeru tal-Intern fuq <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6115&d=330753>.

Ir-Registru għandu 4 taqsimiet li fihom informazzjoni dwar it-tipi kollha ta' fornituri ta' assistenza għall-vittmi, jiġifieri:

1. fornituri ta' servizzi soċjali;
2. fornituri akkreditati ta' informazzjoni legali jew ta' programmi restorattivi;
3. avukati; u
4. ċentri tas-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni.

Ir-Registru fih informazzjoni relattivament dettaljata dwar il-fornituri tal-assistenza għal vittmi ta' reati u jippermetti t-tiftix ta' dawn il-fornituri b'isimhom u skont id-distrett, kif ukoll tiftixa avvanzata bl-użu ta' kriterji oħra.

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

(+420) 116 006 (Helpline għall-Vittmi – linja universali użata wkoll fi Stat Membri oħra tal-UE)

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

Sa fejn stipulat, l-assistenza mill-esperti hi pprovdata mingħajr ħlas lill-vittmi partikolarment vulnerabbli li jeħtiġuha. Vittmi bħal dawn jirċievu l-assistenza legali mingħajr ħlas sa fejn stipulat ukoll. Vittmi oħra mhumiex intitolati għal assistenza professjonali mingħajr

ħlas, iżda t-tali assistenza tista' tiġi pprovduta mingħajr ħlas bid-diskrezzjoni tal-fornitur. Madankollu, l-assistenza pprovduta mis-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni dejjem tkun mingħajr ħlas.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-istat?

Is-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni, li hu awtorità tal-istat, jipprovdi lill-vittmi b'informazzjoni legali, b'appoġġ psikoloġiku, u joffri programmi restorattivi, bħal medjazzjoni, li jistgħu jgħinu biex tiġi solvuta s-sitwazzjoni tiegħek permezz ta' negozjati informali barra mill-qorti mat-trasgressur. Hemm 74 ċentru tas-Servizz ta' Probazzjoni u ta' Medjazzjoni; dawn huma mifruxa fil-bnadi kollha tar-Repubblika Ċeka u jipprovdu s-servizzi tagħhom mingħajr ħlas.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

Skont in-natura tagħhom, l-organizzazzjonijiet nongovernattivi u l-individwi jipprovdu informazzjoni legali, konsulenza psikoloġika u soċjali, assistenza legali, jew programmi restorattivi.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/07/2019

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Estonja

Inti titqies **vittma ta' reat (parti li ġarrbet il-ħsara)** jekk iġġarrab xi dannu dirett fiziku, materjali u morali b'riżultat ta' att illegali, pereżempju tkun korrejt jew il-proprietà tiegħek tkun ikkawżatila ħsara jew ġiet misruqa, eċċ. Bħala riżultat ta' inċident li jikkostitwixxi reat skont il-liġi nazzjonali. Bħala vittma ta' reat, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet qabel, waqt u wara l-proċedimenti tal-qorti (proċess).

Il-**proċedimenti kriminali fl-Estonja** jibdeu bi proċedimenti ta' qabel il-proċess, li ġeneralment huma mwettqa mill-pulizija u l-prosekutur u matulhom tingabar l-evidenza dwar ir-reat imwettaq u t-trasgressur allegat. Jekk ikun hemm biżżejjed evidenza, il-każ jgħaddi għal proċess. Il-proċess jispiċċa bil-qorti jew tikkundanna jew tillibera l-akkużat. Fil-każ ta' kundanna, il-qorti tirregola wkoll dwar l-azzjoni ċivili mressqa quddiem il-qorti, iżda f'każ ta' liberazzjoni l-azzjoni tkun imwarrba. F'dan il-każ huwa possibbli li jiġi mitlub kumpens fi proċedimenti ċivili. Il-qorti tista' tiddeċiedi li tissodisfa b'mod sħiħ jew parzjalment l-azzjoni ċivili, mhux tissodisfa l-azzjoni jew twarraba. Jekk ma taqbilx mas-sentenza, tista' tappella l-kawża lil qorti iktar għolja.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- [🔗 1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)
- [🔗 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [🔗 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [🔗 4 - Kumpens](#)
- [🔗 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/10/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'informazzjoni nircievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nirrapporta r-reat?

Meta tikkuntattja lill-awtorità, int tircievi informazzjoni dwar:

- kif tirrapporta r-reat; u
- kwalunkwe servizz ta' appoġġ għall-vittmi li hu disponibbli mingħajr ma jiġi rapportat ir-reat.

Hemm ukoll gwida disponibbli fuq is-sit web tal-[Bord tal-Pulizija u tal-Gwardja tal-Fruntiera](#).

Jien ma ngħix fil-pajjiż fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Id-drittijiet tiegħek jiġu protetti indipendentement mill-pajjiż tal-UE fejn sfajt vittma tar-reat. Int tista' tirrapporta r-reat u, jekk ikun hemm bżonn, tircievi servizzi ta' appoġġ għall-vittmi kemm fil-pajjiż fejn seħħ ir-reat kif ukoll fil-pajjiż fejn tgħix.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Meta tirrapporta reat, int tkun intitolat(a) li tircievi l-informazzjoni li ġejja:

- fuq talba tiegħek, konferma bil-miktub li int irrapportajt reat;
- notifika, fi żmien għaxart ijiem, dwar id-deċiżjoni ta' ftuħ jew ta' nuqqas ta' ftuħ ta' proċedimenti kriminali;
- jekk jinfetħu proċedimenti kriminali, int tiġi interrogat(a) bħala vittma u tiġi mistoqsi(ja) jekk tixtieq tircievi informazzjoni dwar l-arrest u l-ħelsien tal-persuna suspettata, u dwar il-ħin u l-post tal-proċess; minbarra dan,
- meta titlesta l-investigazzjoni preliminari tal-każ, il-prosekutur pubbliku jinnotifikak li int intitolat(a) teżamina l-kontenut tal-fajl kriminali.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Kull min ma jfihimx jew ma jtkellimx bl-Estonjan hu intitolat għal interpretazzjoni matul il-proċedimenti. Int intitolat(a) biex, fuq talba, tircievi traduzzjoni ta' kwalunkwe test li jkun essenzjali għall-fehim tad-deċiżjoni dwar it-terminazzjoni tal-proċedimenti kriminali jew tas-sentenza tal-qorti jew għall-iżgurar tal-gustizzja tal-proċedimenti.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li jien nifhem u li qed ninftehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabilità)?

L-awtoritajiet iridu jaraw li int tifhem dak li jiġi spjegat lilek u li int tiġi mifhum(a). Għal dan l-għan, ikun hemm skedi ta' informazzjoni f'lingwa li tinftiehem faċilment u speċjalisti mħarrġa disponibbli fl-għassa tal-pulizija jew fl-uffiċċju tal-prosekutur. Int dejjem tkun intitolat(a) għal interpretu tal-lingwa tas-sinjali.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi huma pprovduti mill-[Bord Nazzjonali Estonjan tal-Assigurazzjoni Soċjali](#).

Jekk int vittma ta' vjolenza fuq in-nisa, int tista' tirrikorri wkoll għaċ-[ċentri ta' rifuġju għan-nisa](#) għall-għajnuna.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Il-pulizija tinformak dwar is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi u tirreferik għal assistent tal-vittmi jekk ikun hemm bżonn. Ħafna għases tal-pulizija jkollhom assistent tal-vittmi preżenti f'kull ħin.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

L-informazzjoni kollha li tingabar matul il-proċedimenti kriminali hi kunfidenzjali u ma tinqasamx mal-pubbliku qabel il-proċess pubbliku. Il-qorti tista' tiddikjara wkoll li l-proċess tiegħek isir *in camera*, f'liema każ lanqas l-informazzjoni diskussa matul il-proċess ma tkun aċċessibbli għall-pubbliku.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Le, kulħadd għandu aċċess għall-appoġġ ġenerali għall-vittmi, kemm jekk jirrapportaw reat kif ukoll jekk le. Madankollu, hemm servizzi speċifiċi ta' appoġġ għall-vittmi, bħall-kumpens għall-vittmi ta' vjolenza jew benefiċċji għall-appoġġ psikologiku, li tkun tista' taċċessa biss wara li tirrapporta reat.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

Tista' titlob lill-prosekutur biex jitlob lill-qorti toħroġ ordni temporanja ta' restrizzjoni kontra l-persuna suspettata. Ordni temporanja ta' restrizzjoni tordna lill-persuna suspettata biex ma tersaqx lejn il-postijiet speċifikati mill-qorti u ma tawvicinax lill-persuni speċifikati mill-qorti u lanqas ma tikkomunika mat-tali persuni.

Int tista' tkun protett(a) b'miżuri ta' protezzjoni għax-xhieda applikati mill-pulizija fuq it-talba tal-uffiċċju tal-prosekutur.

Min jista' joffrili protezzjoni?

Jekk tinsab fil-periklu, ikkuntattja lill-pulizija u din tiżgura s-sikurezza tiegħek.

Hemm xi hadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inieq friskju ta' aktar dannu mit-trasgressur?

Il-pulizija trid tivvaluta kull każ, filwaqt li tiżgura l-prevenzjoni ta' kwalunkwe dannu.

Ikun hemm xi hadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx friskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

L-awtoritajiet kollha li jmexxu l-proċedimenti dejjem huma mefthieġa jikkunsidraw l-interessi tiegħek u ma jhalluxx iġġarrab vittimizazzjoni sekondarja matul il-proċedimenti kriminali.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Jekk int vittma ta' reat serju, tista' tingħata l-permess li ma jsirulekx mistoqsijiet fil-qorti; inkella, jista' jkun awtorizzat telesmiġh jew tista' tintuża partition biex tibqa' moħbi(ja) mill-persuna akkużata matul l-interrogazzjoni tiegħek fil-qorti.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

L-awtorità li tmexxi l-proċedimenti tista' tinvolvi uffiċjal ta' protezzjoni tat-tfal, assistent soċjali jew psikologu fl-interrogazzjoni ta' vittma li tkun minorenni. Dan hu obligatorju f'każijiet serji jekk il-persuna li tmexxi l-proċedimenti ma tkunx irċeviet taħriġ xieraq.

Jekk int vittma minorenni u l-interessi tiegħek jinsabu f'kunflitt ma' dawk tar-rappreżentant legali tiegħek jew tal-ġenituri tiegħek, l-awtorità li tmexxi l-proċedimenti tista' taħtar avukat għalik mingħajr ħlas bħala għajjnuna legali.

Minorenni b'disturbi mentali u t-tfal kollha taħt l-10 snin, jew tfal taħt l-14-il sena f'każijiet ta' vjolenza domestika jew sesswali, ma jiġux interrogati fil-qorti. Minflok, l-intervista tal-pulizija mal-minorenni tiġi rreġistrata fuq vidjo u tista' tintuża bħala evidenza fil-qorti.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk il-membri tal-familja tiegħek miet minħabba r-reat, int ikollok id-drittijiet kollha ta' vittma matul il-proċedimenti.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk il-membri tal-familja tiegħek kien vittma ta' reat, int tkun intitolat(a) li tirċievi servizzi ta' appoġġ għall-vittma b'mod simili għall-vittma jekk ikun hemm bżonn.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Bil-kunsens tiegħek u dak tal-persuna suspettata, l-uffiċċju tal-prosekutur jista' jiddeċiedi li jtemm il-proċedimenti kriminali b'konċiljazzjoni (medjazzjoni). Is-servizz ta' konċiljazzjoni jiġi pprovdut minn assistent ta' appoġġ għall-vittmi.

Int ikollok id-dritt li fi kwalunkwe ħin ma tibqax parteċipi fil-proċedura ta' konċiljazzjoni.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma drittijiet?

[📄 Il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali](#)

[📄 L-Att dwar l-Appoġġ għall-Vittmi](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/10/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [\[et\]](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara b'halissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

if nirrapporta reat?

Tista' tirrapporta reat billi ċċempel fuq in-numru ta' emerġenza tal-pulizija 112 (jekk ikollok b'zonn ukoll l-assistenza tal-pulizija b' urġenza), filwaqt li tissottometti rapport bil-miktub fl-eqreb għassa tal-pulizija jew billi tibgħat ittra elettronika b'rapport lill-prefettura xierqa tal-pulizija. Aktar informazzjoni dwar kif tirrapporta reat hi disponibbli [\[et\] hawn](#).

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Wara li tirrapporta reat, int tiġi kkuntattjat(a) u informat(a) dwar kwalunkwe proċedura ulterjuri (eż. tintalab tixhed, tipprovdi informazzjoni dwar xhieda possibbli, tgħin fil-kumpilazzjoni, eċċ.). Jekk ikun hemm b'zonn, int tircievi wkoll informazzjoni dwar appoġġ possibbli għall-vittmi u dwar miżuri oħra ta' protezzjoni.

Wara l-interrogazzjoni tiegħek, niżżel in-numru tal-kwistjoni kriminali u tal-investigatur responsabbli għall-kawża. Dan jagħmilhielek eħfef biex titlob informazzjoni mingħand il-pulizija aktar tard.

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Int għandek id-dritt għal avukat prezenti matul il-proċedimenti. Jekk ma għandekx il-mezzi biex tqabblad wieħed, int tista' titlob lill-qorti għal għajnuna legali mill-istat.

Il-vittmi kollha li jkunu minorenni b'interessi li jkunu f'kunflitt ma' dawk tar-rappreżentanti legali tagħhom ikunu intitolati għal għajnuna legali mill-istat mingħajr ħlas.

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (għall-parteciċipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Il-vittmi u x-xhieda jkunu intitolati għal kumpens għal spejjeż imgarrba jew għal introjtu mhux riċevut minħabba l-proċedimenti kriminali. Pereżempju, tista' titlob lura l-ispejjeż tal-ivvjaġġar jew it-telf tal-qligħ imgarrbin biex tmur tixhed. Biex titlob l-ispejjeż, innotifika lill-awtorità li ħarrkitek u tircievi struzzjonijiet dwar kif tipprezenta t-talba.

Nista' nappella jekk il-kawża tiegħi tingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Meta jiġu mitmuma l-proċedimenti kriminali, minnufih tintbagħat lilek jew lir-rappreżentant tiegħek kopja tas-sentenza rilevanti. B'halha vittma, int tista' titlob aċċess għall-fajl kriminali fi żmien 10 ijiem minn meta tircievi s-sentenza li ttemm il-proċedimenti kriminali. Fi żmien dawk l-10 ijiem, int intitolat(a) ukoll titlob li l-uffiċċju tal-prosekutur jirrieżamina s-sentenza.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

B'halha vittma, int parti għall-proċess b'termini ugwali għall-partijiet l-oħra u int intitolat(a) li tkun involut(a) fil-proċess.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien nitqies jew jien nista' nagħzel li nitqies b'halha: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Jekk twettaq reat kontrik, int titqies b'halha vittma fil-proċedimenti kriminali. Madankollu, int intitolat(a) ukoll tipprezenta kawża ċivili b'halha parti mill-istess proċedimenti.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Taħt il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, vittma hi intitolata li:

1. tikkontesta rifjut għat-tnedija jew terminazzjoni tal-proċedimenti kriminali;
2. tipprezenta kawża ċivili permezz ta' korp investigattiv jew tal-uffiċċju tal-prosekutur;
3. tixhed jew tirrifjuta milli tixhed kontra persuni li tgħożż;
4. tixhed;
5. tipprezenta talbiet u kwerele;
6. teżamina l-minuti tal-proċedimenti u tagħmel dikjarazzjonijiet dwar il-kundizzjonijiet, il-perkors, ir-riżultati u l-minuti tal-proċedimenti (id-dikjarazzjonijiet tiegħek jiġu reġistrati bil-miktub);

7. teżamina l-kontenuti tal-fajl kriminali wara li titlesta l-investigazzjoni preliminari tal-kawża;
8. tiegħu sehem fis-seduta l-qorti;
9. tagħti kunsens jew tirrifjuta milli tagħti kunsens għall-applikazzjoni ta' proċedura ta' soluzzjoni u tagħti opinjoni dwar l-akkużi u l-piena, l-ammont tad-danni speċifikati fl-atti tal-akkuża u fil-kawża ċivili;
10. tagħti kunsens għall-applikazzjoni ta' ordni temporanja ta' restrizzjoni u titlob l-applikazzjoni ta' ordni ta' restrizzjoni;
11. titlob li tiġi interrogata minn persuna tal-istess sess fil-każ ta' vjolenza sesswali, ta' vjolenza sessista jew ta' reat imwettaq f' relazzjoni mill-qrib, hliet meta l-interrogazzjoni ssir minn prosekutur jew minn imħallef jew jekk tkun ta' xkiel għall-perkors tal-proċedimenti.

Vittma hi meħtieġa:

1. tidher meta tiġi mħarrka minn korp investigattiv, minn uffiċċju tal-prosekutur jew minn qorti;
2. tiegħu sehem fil-proċedimenti u ssegwi l-ordnijiet tal-korp investigattiv, tal-uffiċċju tal-prosekutur u tal-qorti.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Int intitolat(a) tagħmel dikjarazzjonijiet u tesprimi l-opinjoni tiegħek matul il-proċess. Int għandek id-dritt li tixhed fil-qorti jekk il-prosekuzzjoni titlob biex int tiġi interrogat(a).

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Il-qorti tinformak dwar il-ħin u l-post tas-sessjonijiet tal-qorti u int tiġi informat(a) ukoll dwar is-sentenza tal-qorti, li tintbagħatlek bil-posta sakemm ma tkunx preżenti fiżikament fil-qorti meta tinqata' s-sentenza.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Int intitolat(a) teżamina l-fajls tal-qorti fl-uffiċċju tal-prosekutur wara li titlesta l-investigazzjoni preliminari jew meta jiġu mitmuma l-proċedimenti kriminali. L-uffiċċju tal-prosekutur jinformak dwar dan id-dritt u jipprovdi struzzjonijiet dwar kif int tista' teżamina l-fajls.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/10/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Bħala parti għall-proċess, int għandek id-dritt li tressaq appell kontra d-deċiżjoni quddiem qorti distrettwali fi żmien 30 jum minn meta tinqata' s-sentenza.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Int għandek id-dritt li tiġi notifikat(a) f'każ tar-rilaxx bikri tat-trasgressur kundannat mill-ħabs jekk int titlob li jsir hekk matul il-proċedimenti.

Jien intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Il-proċess tal-proċedimenti kriminali ma jaffettwax kemm int iddum tirċievi servizzi ta' appoġġ għall-vittma. Int tista' tkompli tirċievi servizzi ta' appoġġ għall-vittma wara l-konklużjoni tal-proċedimenti kriminali mingħajr ebda terminu perentorju speċifiku.

X'informazzjoni ninghata jekk it-trasgressur jiġi sentenzjat?

Int tiġi informat(a) dwar is-sentenza tal-qorti, li tiddikjara t-tul tas-sentenza mogħtija lill-persuna suspettata. Int tiġi notifikat(a) ukoll f'każ tar-rilaxx bikri tat-trasgressur kundannat mill-ħabs jekk int titlob li jsir hekk.

Se niġi informat(a) jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż rilaxx kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Jekk int titlob hekk matul l-interrogazzjoni tiegħek, tiġi notifikat(a) jekk it-trasgressur kundannat jinheles jew jaħrab mill-ħabs.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar rilaxx jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew inressaq appell?

Int tista' tintalab tagħti opinjoni matul il-proċedimenti ta' rilaxx bikri, iżda ma tistax tappella kontra t-tali deċiżjonijiet.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 02/10/2018

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża l-qorti, kawża ċivili, proċedura ta' adeżjoni)

Int intitolat(a) tippreżenta kawża ċivili kontra l-persuna akkużata biex titlob id-danni bħala parti mill-proċedimenti kriminali. Int tista' tippreżenta kawża ċivili fi żmien 10 ijiem wara li teżamina l-fajl kriminali. Tista' titlob ukoll li l-uffiċċju tal-prosekutur jestendi din l-iskadenza.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Jekk it-trasgressur kundannat ma jħallasx l-ammont impost fuqu mis-sentenza tal-qorti, int intitolat(a) tikkuntattja uffiċjal gudizzjarju, li jorganizza l-proċedimenti ta' eżekuzzjoni.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-istat iħallasni bil-quddiem? Taħt liema kundizzjonijiet?

Le, l-istat ma jħallasx għad-danni dovuti minn trasgressur kundannat.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-istat?

Int tista' tapplika għal kumpens mill-istat għat-tipi li ġejjin ta' danni jekk int persuna li tiġi mill-vicin mill-persuna li mietet minħabba reat, jew jekk int vittma ta' reat ta' vjolenza, u ġarrabt disturb tas-saħħa li jdum tal-anqas erba' xhur minħabba r-reat:

1. ħsara li tirriżulta minħabba l-inkapaċità għax-xogħol jew kapacià mnaqqsa għax-xogħol;
2. spejjeż imġarrba minħabba l-ħsara kkawżata lis-saħħa tal-vittma;
3. ħsara li tirriżulta mill-mewt tal-vittma;
4. ħsara kkawżata f'nuċċalijiet, f'dentaturi, flenti ta' kuntatt jew f'apparati oħra li jissostitwixxu funzjonijiet tal-ġisem jew fl-ilbies;
5. l-ispejjeż tal-funeral tal-vittma.

Biex tkun eliġibbli għal kumpens, int trid tirrapporta r-reat lill-pulizija fi żmien 15-il jum minn meta jsefħ jew wara li jkollok l-opportunità li tirrapportah.

Ir-rikors għal kumpens irid jiġi ppreżentat lill-Bord Nazzjonali Estonjan tal-Assigurazzjoni Soċjali fi żmien tliet snin mit-twettiq tar-reat jew mid-data tal-mewt tal-vittma, sakemm:

1. il-persuna dipendenti ma ssirx taf bil-mewt tal-vittma aktar minn sena wara l-mewt u r-rikors jiġi ppreżentat fi żmien tliet snin mid-data li fiha ssir taf bil-mewt tal-vittma;
2. ir-rikorrent li jitlob kumpens ma jkunx ġarrab disturb tas-saħħa li jdum aktar minn sena u l-preżentazzjoni f'waqtha tar-rikors kienet impossibbli minħabba l-istat ta' saħħtu, u r-rikors jiġi ppreżentat fi żmien tliet snin minn meta jittjeb l-istat tas-saħħa tiegħu;
3. il-baži għall-applikazzjoni għal kumpens hi reat sesswali kontra minorenni u r-rikors jiġi ppreżentat fi żmien tliet snin wara li l-vittma tkun saret adulta sakemm ir-raġuni għall-proċedimenti kriminali ma tkunx saret evidenti qabel ma saret adulta.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Int tista' tapplika għal kumpens mill-istat għal vittmi ta' reat jekk il-proċedimenti kriminali jonqsu milli jidentifikaw lill-persuna li wettqet ir-reat kontrik.

Jekk il-persuna akkużata bir-reat tinheles mill-qorti iżda int temmen li l-persuna kkawżatlek il-ħsara, int tista' tipprezenta kawża ċivili.

Jien intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Id-deċiżjoni dwar l-għoti ta' kumpens lill vittma ta' vjolenza tista' tigi posposta sakemm tinqata' sentenza tal-qorti tal-kontea jekk:

1. id-dritt tar-rikorrent li jirċievi kumpens mingħand il-persuna responsabbli għall-ħsara kkawżata mir-reat kriminali jkun inċert, jew
2. ikun ovvju li l-persuna responsabbli għall-ħsara kkawżata mir-reat kriminali taqbel u tkun tista' tikkumpensa għall-ħsara.

Jekk l-għoti tal-kumpens jiġi pospost, il-Bord Nazzjonali Estonjan tal-Assigurazzjoni Soċjali jista' jagħmel ħlas bil-quddiem fuq il-bażi ta' talba mingħand ir-rikorrent għal kumpens jekk ikun jidher ċar li r-rikorrent ikun eliġibbli għal kumpens u jkun f'sitwazzjoni ekonomika diffiċli.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 02/10/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Jien vittma ta' reat, lill min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

1. [Id-Dipartiment ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Bord Nazzjonali Estonjan tal-Assigurazzjoni Soċjali](#)
2. [Iċ-ċentri ta' appoġġ għan-nisa](#)
3. [Il-Bord tal-Pulizija u l-Għassa tal-Fruntiera](#)

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

1. Hotline ta' appoġġ għall-vittmi: 6121360 jew 16106 (it-telefonati jitwieġbu Tne-Ġim 9.00-17.00).
2. Hotline ta' appoġġ għat-tfal: 16111 (għar-rapportar ta' tfal li għandhom bżonn l-għajnuna; it-telefonati jittieħdu 24 siegħa kuljum).

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

Iva, is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi huma mingħajr ħlas.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-istat?

Is-servizzi tal-istat ta' appoġġ għall-vittmi jkopru dawn li ġejjin:

1. konsulenza għall-vittmi;
2. l-għoti ta' assistenza lill-vittmi fil-komunikazzjoni mal-awtoritajiet tal-istat u tal-gvern lokali u mal-persuni ġuridiċi;
3. l-iżgurar ta' akkomodazzjoni sikura;
4. l-iżgurar ta' forniment tal-ikel;
5. l-iżgurar ta' aċċess għas-servizzi tas-saħħa neċessarji;
6. l-għoti tal-assistenza materjali neċessarja;
7. l-għoti tal-assistenza psikoloġika neċessarja;
8. l-organizzazzjoni tas-servizzi ta' traduzzjoni u ta' interpretazzjoni neċessarji biex jingħataw servizzi ta' appoġġ għall-vittmi;
9. il-forniment ta' servizzi oħra neċessarji għar-riabilitazzjoni fiżika u psikosoċjali tal-vittmi.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

Il-fornituri statali ta' servizzi ta' appoġġ għall-vittmi jistgħu jidderiġuk lejn organizzazzjonijiet nongovernattivi xierqa.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 02/10/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Greċja

Inti titqies bħala vittma ta' reat jekk tkun sofrejt dannu, pereż. ġejt ferut jew il-proprjetà tiegħek saritilha l-ħsara jew insterqet, bħala riżultat ta' incident li jikkostitwixxi reat skont il-liġi Griega. Bħala vittma ta' reat, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali qabel, waqt u wara l-proċess.

Il-proċedimenti kriminali fil-Greċja jibdedu bl-investigazzjoni (*dierévnisi*) tar-reat. Xi drabi l-investigazzjoni tkun maqsuma f' investigazzjoni preliminari (*prokatarkikí exétasi*) u investigazzjoni ġudizzjarja (*anákrisi*). L-għan ta' investigazzjoni preliminari huwa li tesplora ċ-ċirkustanzi tal-każ u tistabbilixxi jekk għandhomx jinbdeu proċedimenti kriminali jew le.

L-investigazzjoni titwettaq mill-pulizija u minn uffiċjali tal-qorti — il-prosekutur pubbliku (*eisangeléas*), l-imħallef inkwirenti (*anakritis*), jew it-tnejn. Fit-tmiem tal-investigazzjoni, l-uffiċjal tal-pulizija responsabbli mill-każ jgħaddi l-evidenza kollha miġbura lill-prosekutur. Il-prosekutur imbagħad jeżamina l-ħidma li tkun saret sa dak il-ħin u jgħaddi l-każ lill-qorti flimkien mar-rakkomandazzjonijiet tiegħu dwar kif il-każ għandu jkompli jiproċedi .

Wara li tirreżamina l-fajl tal-każ u r-rakkomandazzjonijiet tal-prosekutur, il-qorti tordna li jsir proċess jew tagħlaq il-każ.

Fil-proċess, il-qorti tikkunsidra l-evidenza kollha miġbura u tiddeċiedi jekk l-akkużat huwiex ħati jew le. Jekk il-konvenut jinstab ħati, huwa jiġi kkundannat u mogħti s-sentenza. Jekk il-konvenut jinstab mhux ħati, huwa jiġi liberat.

Għal aktar informazzjoni, irreferi għal-links li ġejjin:

- 1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat
- 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess
- 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess
- 4 - Kumpens
- 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 24/06/2019

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Informazzjoni se ningħata mill-awtorità (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) wara li jkun seħħ ir-reat kriminali iżda saħansitra qabel ma nirrapporta r-reat?

Mill-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija, jew awtorità kompetenti oħra, inti tingħata informazzjoni, mingħajr dewmien eċċessiv u bi kwalunkwe mezz disponibbli, dwar it-termini u l-kundizzjonijiet tal-ammissibbiltà ta' kwerela kriminali, u dwar id-dritt li tissieħeb fil-proċedimenti ċivili bħala parti ċivili ftitex kumpens għad-danni (*politikós enágon*); dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet tista' tikseb assistenza legali, tippreżenta talba għad-danni, jew tikseb servizzi ta' traduzzjoni u ta' interpretazzjoni; dwar il-ġustizzja riparatriċi disponibbli, u l-awtoritajiet li jistgħu jaħdmu sabiex tisewwa l-ħsara billi jwettqu medjazzjoni bejnek u t-trasgressur; dwar kif u taħt

liema kundizzjonijiet l-ispejjeż imġarrba bħala riżultat tal-parteciġazzjoni tiegħek fil-proċedimenti kriminali jistgħu jiġu rimborżati; u kif tista' tagħmel ilment kontra awtorità jekk tħoss li d-drittijiet tiegħek ma ġewx irrispettati.

Minbarra d-drittijiet tiegħek fil-proċedimenti kriminali, inti tiġi infurmat ukoll

dwar l-aċċess għall-kura medika, u kwalunkwe appoġġ speċjalizzat, inklużi l-assistenza psikoloġika u l-akkomodazzjoni alternattiva, u dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet jistgħu jiġu applikati miżuri protettivi.

Jekk tgħix fi Stat Membru ieħor tal-UE, inti tingħata informazzjoni speċifika dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet tista' teżerċita d-drittijiet tiegħek.

Il-firxa u l-kontenut tal-informazzjoni li tingħata jvarjaw skont il-htigijiet u s-sitwazzjoni personali partikolari tiegħek u t-tip u n-natura tar-reat. Matul il-proċedimenti tingħata informazzjoni addizzjonali u aktar komprensiva, fid-diskrezzjoni tal-awtorità kompetenti, skont il-htigijiet tiegħek (l-Artikolu 57 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt li tircievi informazzjoni mill-ewwel kuntatt ma' awtorità kompetenti (l-Artikolu 4 tad-Direttiva 2012/29/UE).

Jien ma ngħix fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u daww li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk tgħix fi Stat Membru tal-UE li ma jkunx l-istat fejn twettaq ir-reat, inti tissejjaħ sabiex tagħmel dikjarazzjoni immedjament wara li tirrapporta r-reat. Dan jista' jsir skont id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Kódikas Poinikís Dikonomías* — 'KPD') li jippermettu l-użu tat-teknoloġija tal-informazzjoni, eż. vidjokonferenzi, bit-telefown jew bl-Internet (l-Artikolu 233(1) KPD).

Jekk tgħix il-Greċja u r-reat ikun twettaq fi Stat Membru ieħor tal-UE, inti tista' tippreżenta kwerela kriminali għand il-prosekutur pubbliku fil-qorti tal-maġistrati (*eisangeléas plimmeleiodikón*) tal-post tar-residenza tiegħek, li jibgħat mingħajr dewmien eċċessiv il-kwerela tiegħek lill-awtorità tal-infurzar tal-liġi kompetenti tal-Istat Membru rilevanti, permezz tal-prosekutur pubbliku fil-qorti tal-appell (*eisangeléas efetón*), sakemm il-qorti Griegi ma jkollhomx il-ġurisdizzjoni fil-materja. Il-prosekutur mhuwiex obligat jibgħat il-kwerela tiegħek lill-Istat Membru fejn ikun twettaq ir-reat kriminali jekk tkun tapplika l-liġi Griega u l-proċedimenti kriminali jressqu fil-Greċja. F'dak il-każ, sabiex ikun assigurat li inti tircievi informazzjoni adegwata u sabiex tiġi promossa l-assistenza legali reciproka, il-prosekutur fil-qorti tal-maġistrati li tittratta l-kawża jinnotifika b'dan lill-awtorità tal-infurzar tal-liġi kompetenti fl-Istat Membru fejn ikun twettaq ir-reat kriminali, mingħajr dewmien eċċessiv, permezz tal-prosekutur fil-qorti tal-appell.

(L-Artikolu 64 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-drittijiet ta' vittmi residenti fi Stat Membru ieħor (l-Artikolu 17 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Meta tippreżenta kwerela kriminali, l-uffiċjal responsabbli jrid jinfurmak li tista' tikseb kopja tal-kwerela tiegħek.

(L-Artikolu 58 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt tal-vittmi meta jagħmlu kwerela (l-Artikolu 5 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Meta jiġi ppreżentat kwerela kriminali, din tingħata numru tar-registrazzjoni uniku tal-kwerela (*arithmós vivliou mínysis*). Dak in-numru jippermettilek li timmonitorja l-kors tal-kawża tiegħek billi tuża r-registru miżmum fl-uffiċċju tal-prosekutur jew billi tikkuntattja lill-uffiċċju tal-kwereli responsabbli. Inti tista' titlob u tikseb ukoll ċertifikat dwar il-progress tal-kawża (*pistopoiitikó poreías*) li jindika l-istadju attwali tal-proċedimenti (pereż. qiegħda titwettaq investigazzjoni sabiex tiġi stabbilita l-validità tal-kwerela, jew qiegħda titwettaq investigazzjoni preliminari) u jiddeskrivi l-eżitu f'kull stadju (pereż. il-prosekutur waqqaf il-proċedimenti; tressqu akkużi kriminali u t-trasgressur ġie kkommess għall-proċess, f'liema każ inti tiġi infurmat bil-ħin u l-post tal-proċess u n-natura tal-akkużi ppreżentati; għaddejja inkjesta ġudizzjarja qabel il-proċess (*kyría anákrisi*), jew saret ordni li twarrab l-akkużi jew ittemm il-prosekuzzjoni; ingħatat sentenza tal-qorti, jekk inti sseħibt fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili biex tfittex kumpens għad-danni).

(L-Artikolu 59 tal-Liġi 4478, dwar id-dritt tal-vittmi li jingħataw informazzjoni dwar il-każ tagħhom (l-Artikolu 6 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Jekk il-kawża tiegħek taqa' taħt il-ġurisdizzjoni tal-Qorti tal-Prim'Instanza ta' Atena (*Protodikeío Athinón*), meta tasal il-qorti, l-avukat tiegħek jista' jimmonitorja l-progress tagħha fuq is-sit web tal-Kamra tal-Avukati ta' Atena (*Dikigorikós Sýllogos Athinón*, <http://www.dsa.gr>). Din l-opzjoni mhijiex disponibbli għall-vittmi nfushom, billi huwa meħtieġ l-użu tal-kredenzjali.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni bla ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bil-Grieg, inti tista' tippreżenta kwerela kriminali b'lingwa li tifhem, jew tingħata l-assistenza lingwistika neċessarja, soġġett dejjem għat-termini u l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali jew kwalunkwe liġi kriminali speċifika — inti tiġi infurmat dwar dan mill-uffiċjali responsabbli. Tista' titlob traduzzjoni tal-kwerela tiegħek mingħajr ħlas.

(L-Artikolu 58 tal-Liġi 4478, dwar id-dritt tal-vittmi meta jagħmlu kwerela (l-Artikolu 5 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Jekk tkun se tiġi eżaminat bħala xhud fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti u ma tkunx titkellem jew tifhem il-Grieg tajjeb biżżejjed, inti tingħata s-servizzi ta' interpretu mingħajr dewmien. Id-dritt għas-servizzi ta' interpretazzjoni jinkludi l-forniment ta' assistenza xierqa lill-persuni b'diffikultajiet fis-smiġh jew biex jittkellmu. Fejn ikun xieraq, tista' tintuża teknoloġija tal-komunikazzjoni bħal vidjokonferenzi, it-telefown jew l-Internet, sakemm il-preżenza fiżika tal-interpretu ma tkunx meqjusa bħala assolutament essenzjali mill-persuna li tkun qiegħda teżaminak (l-Artikolu 233(1) KPD).

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabilità)?

Fl-ewwel kuntatt tagħhom miegħek, il-pulizija jew awtoritajiet oħra se jikkomunikaw miegħek b'lingwaġġ sempliċi u aċċessibbli, oralment jew bil-miktub, billi jqisu l-karatteristiċi personali tiegħek, fosthom, prinċipalment, l-età, il-livell ta' maturità, l-abbiltajiet intellettuali u mentali, l-edukazzjoni, il-ħiliet lingwistiċi, kwalunkwe diffikultà fis-smiġh jew biex titkellem, jew jekk tkunx f'diffikultà emozzjonali severa li taffettwa l-ħila tiegħek li tifhem jew li tinftiehem. Gwida għad-drittijiet tiegħek hija disponibbli bil-miktub fil-biċċa l-kbira tal-lingwi mitkellma b'mod komuni u bil-Braille (*l-Artikolu 56(2) tal-Liġi 4478/2017 (l-Artikolu 3 tad-Direttiva 2012/29/UE)*). Barra minn hekk, jekk għandek diffikultà fis-smiġh jew biex titkellem, inti tiġi pprovdut b'assistenza xierqa minn interpretu (l-Artikolu 233(1) KPD).

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Jekk inti minorenni (taħt l-età ta' 18-il sena), ir-rappreżentant legali tiegħek (ġenitur jew kustodju) jista' jirrapporta r-reat f'ismek. Jekk għandek aktar minn 12-il sena, tista' tirrapporta r-reat flimkien mar-rappreżentant legali tiegħek (l-Artikolu 118(2) tal-Kodiċi Kriminali (*Poinikós Kódikas* — 'PK')).

Jekk ikollokx drittijiet speċjali matul il-proċedimenti kriminali jiddependi min-natura tar-reat. Pereżempju, jekk inti vittma ta' ksar tal-libertà personali jew sesswali tiegħek, traffikar tal-bnedmin, turizmu sesswali, serq ta' persuna, ħtif ta' persuna jew reat sesswali, inti għandek id-dritt li:

- tikkonsulta l-fajl tal-kawża tiegħek, anki jekk ma tkunx isseħibt fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili (l-Artikolu 108A KPD);
- l-interrogazzjoni tiegħek tiġi rreġistrata sabiex tkun tista' tintuża matul il-proċedimenti kriminali ulterjuri u ma jkollokx għalfejn terġa' tidher quddiem il-prosekutur jew il-qorti (l-Artikolu 226A KPD);
- tikseb l-assistenza ta' psikologu jew ta' psikjatra tat-tfal meta tkun qiegħed tiġi eżaminat bħala xhud;
- tikseb informazzjoni dwar jekk it-trasgressur ikunx inħeles (l-Artikolu 108A KPD);
- titlob ordni ta' restrizzjoni kontra t-trasgressur li tipprojbih milli jikkuntattjak jew jersaq qrib id-dar tiegħek.
- Barra minn hekk, inti dejjem intitolat:
- għal valutazzjoni individwali, sabiex jiġi stabbilit jekk għandhomx jiġu applikati miżuri speċjali ta' protezzjoni fejn ikun hemm ir-riskju ta' vittimizazzjoni ripetuta (*l-Artikolu 68 tal-Liġi 4478/2017, dwar il-valutazzjoni individwali tal-vittmi biex jiġu identifikati ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni (l-Artikolu 22 tad-Direttiva 2012/29/UE)*);
- li titlob lill-prosekutur jew lill-awtoritajiet ġudizzjarji jaħtru tutur għall-minorenni (*epimelitís anilikón*) sabiex jirrapprezentak fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali, jekk il-ġenituri ma jkunux jistgħu jirrapprezentawk jew jekk ma tkunx akkumpanjat jew tkun separat mill-familja tiegħek (*l-Artikolu 69(7) tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt għall-protezzjoni ta' vittmi bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni waqt il-proċedimenti kriminali (l-Artikoli 23 u 24 tad-Direttiva 2012/29/UE)*);
- li titlob sabiex tissieheb fil-proċedimenti bħala parti ċivili tfittex kumpens għad-danni, assistit mir-rappreżentant legali tiegħek (*l-Artikolu 82(2) KPD*).

X'informazzjoni nista' nikseb mingħand il-pulizija jew mill-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi waqt l-investigazzjoni tar-reat?

Tista' tikseb informazzjoni dwar l-istadju attwali tal-proċedimenti mingħand il-prosekutur pubbliku, jekk il-fajl tal-kawża (*dikografía*) jkun intbagħat lill-prosekutur.

Jekk tkun isseħibt fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili, inti tista' tikkonsulta l-kontenut tal-fajl tal-kawża u tingħata kopji tad-dokumenti ta' go fih ladarba l-akkużat ikun issejjaħ sabiex jipprovi stqarrija ta' difiża (*apología*), jew ikun inħareġ mandat ta' arrest (*éntalma sýllipsis*) jew mandat għal dehra obbligatorja (*éntalma viaías prosagogís*) (l-Artikolu 108 KPD), jew persuna suspettata tkun ġiet imsejha mill-awtoritajiet sabiex tipprovi spjegazzjonijiet. Sa dak il-ħin, il-proċedimenti huma kunfidenzjali.

Is-servizzi ta' appoġġ u protezzjoni għall-vittmi jistgħu jipprovdu informazzjoni, pariri u appoġġ dwar kif tista' teżercita d-drittijiet tiegħek, inkluż id-dritt li titlob kumpens għad-danni li tkun sofret bħala riżultat tar-reat, u r-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili jew bħala xhud (*l-Artikolu 62 tal-Liġi 4478/2017, dwar l-appoġġ mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi (l-Artikolu 9 tad-Direttiva 2012/29/UE)*).

X'inhuma d-drittijiet tiegħi bħala xhud?

Jekk tkun se tiġi eżaminat bħala xhud, inti tiġi pprezentat taħrika mill-prosekutur jew mill-uffiċjal tal-pulizija li jkun qiegħed imexxi l-inkjesti preliminari, jew minn imħallef tal-qorti kriminali distrettwali (*ptaismatodikis*) jew mill-imħallef inkwirenti (*anakritis*). Inti trid tidher u tixhed quddiemhom malli tircievi t-taħrika. Inti tiġi mitlub tiddekrivi x'għara u, possibbilment, twieġeb xi mistoqsijiet addizzjonali. Jekk tiġi mill-persuna suspettata, inti tista' tirrifjuta li tixhed (l-Artikolu 222 KPD).

Jekk għandek diffikultà fis-smiġħ jew biex titkellem, l-eżami jista' jitwettaq bil-miktub. Jekk ma titkellimx bil-Grieg, inti għandek id-dritt għas-servizzi ta' interpretu mingħajr flas.

Jekk inti vittma ta' traffikar tal-bnedmin, inti tappartjeni għal grupp speċjali ta' xhieda: inti se tircievi assistenza minn qabel minn psikologu jew psikjatra, li jaħdmu f'kooperazzjoni mal-pulizija investigattiva jew mal-uffiċjali ġudizzjarji, li jużaw metodoloġiji dijanjostiċi xierqa sabiex jistabbilixxu l-kapaċità intellettuali u l-istat psikoloġiku tiegħek. Il-psikologu jew il-psikjatra jkun preżenti waqt l-eżami tiegħek. Inti tista' tiġi akkumpanjat ukoll mir-rappreżentant legali tiegħek, sakemm l-imħallef inkwirenti ma joħroġ ordni li timpedih milli jattendi, waqt li jagħti r-raġunijiet għal dan.

Fejn ikun possibbli, ix-xhieda tiegħek se titniżżel u tiġi rreġistrata b'mod awdjoviziv, sabiex tiġi sottomessa lill-qorti b'mod elettroniku, f'liema każ ma jkollokx għalfejn tkun fizikament preżenti fi kwalunkwe stadju sussegwenti tal-proċedimenti.

Jekk il-każ ikun wieħed ta' vjolenza domestika, u inti tkun membru tal-familja, ix-xhieda tiegħek ma titteħidx b'gurament. Jekk inti minorenni, ma tiġix imsejjaħ biex tixhed fil-qorti. Minflok, inti tista' tipprovi stqarrija bil-miktub li tinqara fl-awla, sakemm il-preżenza fizika tiegħek ma tkunx meqjusa bħala fundamentali.

Wara l-eżami tiegħek, inti tista' tftitex ir-rimborż ta' kwalunkwe spiża li jista' jkun li tkun għamilt (spejjeż tat-trasport jew tal-akkomodazzjoni) mingħand l-awtorità li tkun sejhitlek biex tixhed (l-Artikolu 288 KPD).

Kif nista' nikseb protezzjoni, jekk inkun fil-periklu?

Huma disponibbli tipi differenti ta' protezzjoni, skont in-natura tar-reat u r-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali.

Jekk inti vittma ta' kriminalità organizzata jew terroriżmu u ġejt imsejjaħ biex tixhed bħala xhud ewlieni bħala parti minn investigazzjoni ġudizzjarja ta' qabel il-proċess dwar attivitajiet kriminali, inti tista' tftitex protezzjoni speċjali kontra r-ritaljazżjoni jew l-intimidazzjoni potenzjali. Jiddependi mill-każ, it-tip ta' protezzjoni disponibbli tista' tinkludi protezzjoni mill-pulizija, protezzjoni tal-anonimità tiegħek (ismek, il-post tat-twelid, l-indirizz tad-dar u tax-xogħol, l-impjieg, l-età, eċċ. jithassru mir-rekords miktubin kollha), jew saħansitra bdil tal-identità u rilokazzjoni f'pajjiż ieħor. Tista' titlob li tixhed permezz tat-teknoloġija awdjoviziva. Jekk taħdem ma' aġenzija pubblika, tista' titlob ukoll trasferiment proviżorju jew permanenti għal pozzizzjoni oħra. Il-miżuri ta' protezzjoni se jkunu suġġetti għall-kunsens tiegħek, u se jillimitaw il-libertà tiegħek biss safejn ikun meħtieġ għas-sigurtà tiegħek innifsek; huma jistgħu jiġu sospiżi jekk inti titlob dan bil-miktub jew jekk tonqos milli tikkoopera sabiex tassigura s-suċċess tagħhom (l-Artikolu 9 tal-Liġi 2928/2001, dwar il-protezzjoni tax-xhieda).

Jekk inti vittma ta' vjolenza domestika, l-uffiċjali tal-pulizija li jkunu qed jitrattaw il-każ tiegħek ma jistgħu taħt l-ebda ċirkustanza jiżvelaw l-identità tiegħek, l-identità tat-trasgressur, l-indirizz tad-dar tiegħek jew kwalunkwe informazzjoni li tista' tikxef l-identità tiegħek (l-Artikolu 20 tal-Liġi 3500/2006).

Bħala vittma, inti tista' tapplika bil-miktub għal miżuri sabiex jiġi evitat kwalunkwe kuntatt bejnek jew il-membri tal-familja tiegħek u t-trasgressur fil-postijiet fejn ikunu qegħdin jitwettqu l-proċedimenti kriminali. L-applikazzjoni tiegħek tinstema' mill-qorti tal-maġistrati bi tliet membri (*trimelés plimmeleiodikeío*) tal-post fejn ikunu qegħdin jitwettqu l-proċedimenti kriminali, fi kwalunkwe stadju fil-proċedimenti, skont il-proċedura mħaffa għar-reati *in flagrante delicto*

(l-Artikolu 65 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt li jiġi evitat il-kuntatt bejn il-vittma u t-trasgressur (l-Artikolu 19 tad-Direttiva 2012/29 /UE)).

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 24/06/2019

K

if nirrapporta reat?

Jekk inti vittma ta' reat, inti tista' tirrapporta r-reat lill-prosekutur pubbliku jew lill-pulizija, billi tippreżenta kwerela kriminali (*énklisi* or *minysi*). (Strettament, *énklisi* huwa kwerela kriminali magħmul mill-vittma nnifsu jew innifisha. F'ċerti sitwazzjonijiet, il-proċedimenti kriminali jinbdeu biss jekk ikun hemm tali kwerela (eż. fil-każ ta' reati kontra l-unur jew ir-reputazzjoni ta' persuna). *Minysi* huwa kwerela jew rapport kriminali magħmul minn parti li ma tkunx il-vittma, fil-każ ta' reat li l-awtoritajiet jistgħu jipproċedu kontrih fuq inizjattiva proprja, irrispettivament minn jekk il-vittma tressaqx kwerela. Fil-prattika, madankollu, it-terminu *minysi* jintuża biex jirreferi għaż-żewġ tipi ta' kwerela. Għalhekk, meta tiġi ppreżentata kwalunkwe tip ta' kwerela kriminali lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku, din tingħata numru uniku tar-registru tal-kwereli magħruf bħala *arithmós vivliou minýseon* — billi tintuża l-kelma *minysi*).

Inti tista' titlob ukoll persuna oħra tirrapporta r-reat f'ismek. F'dan il-każ, inti trid tiffirma dikjarazzjoni bil-miktub (*dilosí* jew *exousiodótísi*), fejn tindika l-persuna li għandha tippreżenta l-kwerela f'ismek. Din id-dikjarazzjoni ma tiġix f'forma standardizzata, iżda trid tiġi ffirmata quddiem uffiċjal ta' awtorità tal-gvern ċentrali jew lokali jew quddiem avukat (inkluż l-avukat tiegħek stess, jekk diġà jkollok wieħed), li jawtentika l-firma tiegħek. Il-persuna li tirrapporta r-reat f'ismek tista' tkun avukat jew xi persuna oħra tal-fiduċja tiegħek. Jekk il-każ ikun wieħed fejn il-proċedimenti kriminali jkun jirrikjedu kwerela kriminali mill-vittma, u l-vittma tkun mejta, id-dritt li tiġi ppreżentata kwerela jgħaddi għand il-konjuġi u t-tfal superstiti tiegħu jew tagħha jew għand il-ġenituri tiegħu jew tagħha (l-Artikolu 118(4) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Kódiķas Poinikís Dikonómias* — 'KPD')). Jekk il-vittma tkun mietet b'rizultat tar-reat, dawn il-persuni jistgħu jissieħbu wkoll fil-proċedimenti kriminali għalihom infushom bħala partijiet ċivili sabiex ifittxu kumpens għad-danni għall-ugjigħ u t-tbatija kkawżati lilhom.

Tista' tirrapporta reat kemm oralment kif ukoll bil-miktub. Jekk tagħżel li tirrapporta reat oralment, l-uffiċjal li jirċievi l-ilment tiegħek ifassal rapport li jirreġistrah.

Trid tħallas tariffa biex tippreżenta l-ilment tiegħek; l-ammont tat-tariffa jiġi aġġustat b'mod perġodiku b'deċiżjoni kongunta tal-Ministru tal-Finanzi u l-Ministru għall-Ġustizzja, it-Trasparenza u d-Drittijiet tal-Bniedem. F'sitwazzjonijiet eċċezzjonali, inti titħalla tħallas it-tariffa wara li tippreżenta l-kwerela, iżda fi kwalunkwe każ inti trid tagħmel dan fi żmien tlett ijiem. Jekk ma tħallasx it-tariffa, il-kwerela tiegħek jiġi rifjutat bħala inammissibbli. M'intix meħtieġ li tħallas it-tariffa jekk tkun intitolat(a) għall-għajjnuna legali. M'intix meħtieġ li tħallas it-tariffa lanqas jekk tkun vittma ta' reat kontra l-libertà sesswali jew ta' sfruttament finanzjarju tal-ħajja sesswali, vjolenza domestika jew diskriminazzjoni razzista (l-Artikoli 81A u 361B tal-Kodiċi Kriminali (*Poinikós Kódiķas* — 'PK') jew jekk ikun hemm ksur tat-ttrattament ugwali (l-Artikolu 46(2) KPD).

Fil-każ ta' reati li jistgħu jitmexxew fuq inizjattiva tal-awtoritajiet, irrispettivament minn jekk il-vittma jkunx talab dan, ma hemmx limiti ta' żmien fuq ir-rapportar ta' reat, ħlief li r-reati ta' gravità intermedja (*plimelímata*) jiġu preskritti wara ħames snin. F'ċerti każijiet, madankollu, ir-reat jista' jiġi pproċessat biss jekk inti l-vittma, li tkun soġġet id-dannu minnu, titlob li jitressqu proċedimenti kriminali. F'dawn is-sitwazzjonijiet, inti trid tippreżenta kwerela kriminali (*énklisi*) fi żmien tliet xhur mid-data li fiha ssir taf bir-reat u l-identità tat-trasgressur (jekk tkun taf min hu t-trasgressur).

Ma hemmx formola standard li tista' tuża biex tippreżenta kwerela.

L-ilment tiegħek għandu jinkludi l-informazzjoni li ġejja:

- id-dettalji ta' identifikazzjoni sħaħ tiegħek;
- it-trasgressur u d-dettalji ta' kuntatt tiegħu jew tagħha, jekk tafhom;
- deskrizzjoni komprensiva tal-fatti;
- kwalunkwe evidenza dokumentarja disponibbli li tissostanzja l-kwerela tiegħek;
- kwalunkwe xhud li inti tissuggerixxi jista' jiġi eżaminat;
- id-dettalji tal-avukat tiegħek, jekk qabbadt wieħed.

Jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bil-Grieg, inti tista' tippreżenta kwerela kriminali b'lingwa li tifhem, jew tingħata l-assistenza lingwistika neċessarja, soġġet dejjem għat-termini u l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali jew kwalunkwe liġi kriminali speċifika oħra. Inti tista' titlob traduzzjoni tad-dokument mingħajr ħlas (l-Artikolu 58 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-drittijiet tal-vittmi meta jagħmlu kwerela (l-Artikolu 5 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Meta tiġi ppreżentata kwerela kriminali, din tingħata numru tar-registrazzjoni uniku tal-kwerela. Dak in-numru jippermettiek li timmonitorja l-progress tal-kawża billi tuża r-registru miżmum fl-uffiċċju tal-prosekutur jew fl-uffiċċju tal-ilmenti responsabbli. Inti tista' titlob u tikseb ukoll ċertifikat dwar il-progress tal-kawża (*pistopoiitikó poreías*) li jindika l-istadju attwali tal-proċedimenti.

Jekk il-kawża tiegħek taqa' taħt il-ġurisdizzjoni tal-Qorti tal-Prim' Istanza ta' Atena (*Protodikeío Athinón*), meta tasal il-qorti, l-avukat tiegħek jista' jimmonitorja l-progress tagħha fuq is-sit web tal-Assoċjazzjoni tal-Avukatura ta' Atena (*Dikigorikós Sýllogos Athinón*, <http://www.dsa.gr/>). Din l-opzjoni mhijiex disponibbli għall-vittmi nfushom, billi huwa meħtieġ l-użu tal-kredenzjali.

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Matul il-proċess inti jista' jkollok avukat, iżda trid tħallas għas-servizzi tiegħu jew tagħha.

Jekk l-introjtu annwali tal-familja tiegħek huwa anqas minn żewġ terzi tal-introjtu personali minimu annwali definit fil-Ftehim Kollettiv Nazzjonali Ġenerali tax-Xogħol, inti tiġi pprovdut avukat bla ħlas, li jhejji u jippreżenta kwerela kriminali u jirrapprezentak bħala parti ċivili fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti, bil-kundizzjoni li inti tkun vittma ta' xi waħda minn dawn li ġejjin: tortura jew reat ieħor kontra d-dinjità tal-bniedem (l-Artikolu 137(A) u (B) tal-Kodiċi Kriminali); diskriminazzjoni jew trattament mhux ugwali, reat kontra l-ħajja, il-libertà personali jew il-libertà sesswali; sfruttament finanzjarju tal-ħajja sesswali; reat kontra l-proprjetà jew id-drittijiet ta' proprjetà; korriment personali; jew reat relatat maż-żwieġ jew il-familja. Ir-reat irid ikun reat serju (*kakourgima*) jew reat intermedju (*plimmélima*) fi ħdan il-ġurisdizzjoni tal-qorti komposta minn tliet maġistrati (*trimelóus plimmeleiodikeío*) li jgħorr sentenza minima ta' sitt xhur priġunerija (**il-Liġi 3226/2004 (il-Gazzetta tal-Gvern 24/4/ 4/4.2.2004), kif emendata u supplimentata bil-Liġi 4274 /2014.**) Il-persuna li tivvaluta t-talba tiegħek għall-għajnuna legali f'kawża kriminali hija l-imħallef li jkun qiegħed jippresjedi fil-qorti fejn tkun pendenti l-kawża jew li quddiemha jkun se jittressaq appell.

L-avukat li jidher għalik jgħinek tipprepara u tippreżenta d-dokumentazzjoni meħtieġa sabiex inti tkun tista' tissieħeb fil-proċedimenti bħala parti ċivili u jassistik matul il-kors sfiħ tal-proċedimenti.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel immur il-qorti?

Jekk il-prosekutur fil-qorti tal-maġistrati (*eisangeléas plimmeleiodikón*) jagħmel ordni li tiċċad il-kwerela tiegħek bħala mingħajr bażi fil-liġi, jew infondata b'mod ovvju fuq il-merti tiegħu, jew li ma jistax jiġi valutat minn qorti, inti tista' tikkontesta l-ordni quddiem il-prosekutur responsabbli fil-qorti tal-appell (*eisangeléas efetón*) (l-Artikoli 47 u 48 KPD) fi żmien tliet xhur mid-data tal-ordni — dan il-limitu taż-żmien ma jista' jiġi estiż għall-ebda raġuni. Sabiex tikkontesta l-ordni, inti trid tħallas tariffa, li tiġi rimborzata jekk il-prosekutur isostniha.

Nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Inti tista' tipparteċipa fil-proċess biss jekk tkun parti ċivili (*politikó enágon*) titlob lill-qorti sabiex tagħtik kumpens għad-danni għat-telf jew għad-dannu morali jew għall-uġiġ u t-tbatija. Inti tista' titlob sabiex tissieħeb fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili billi tapplika għand il-prosekutur pubbliku responsabbli, fil-kwerela kriminali tiegħek jew f'dokument separat, sat-tmiem tal-investigazzjoni ta' qabel il-proċess (l-Artikolu 308 KPD), personalment jew permezz ta' avukat li jkollu awtorizzazzjoni ġenerali jew speċifika f'dak ir-rigward. It-talba ċivili tiegħek tiġi rreġistrata f'rapport mal-awtorizzazzjoni mehmuża tal-avukat (l-Artikolu 83 KPD). Jekk ma tkunx tlabt biex tiġi ttrattat bħala parti ċivili fil-kwerela kriminali tiegħek, xorta tista' tagħmel dan fil-qorti kriminali (l-Artikolu 82 KPD) qabel ma l-qorti tibda tevalwa l-evidenza.

L-applikazzjoni tiegħek sabiex tissieħeb fil-proċedimenti bħala parti ċivili tiġi rifjutata bħala inammissibbli jekk ma tinkludix deskrizzjoni fil-qosor tal-każ, ir-raġunijiet għat-talba tiegħek u, jekk ma tkunx residenti permanenti fi ħdan il-ġurisdizzjoni territorjali tal-qorti, il-ħatra ta' aġent fi ħdan dik il-ġurisdizzjoni. L-aġent ikun intitolat li jaċċetta s-servizz tad-dokumenti jew l-avviżi kollha indirizzati lilek bħala parti ċivili (l-Artikolu 84 KPD). Sabiex tinstema' bħala parti ċivili fil-qorti kriminali, inti trid taħtar avukat awtorizzat u tħallas tariffa b'rata fissa favur l-Istat, li tkopri l-proċedimenti kollha sakemm tingħata sentenza li ma tkunx aktar miftuħa għall-appell. L-ammont tat-tariffa jiġi aġġustat b'mod perġodiku b'deċiżjoni kongunta tal-Ministru tal-Affarijiet Ekonomiċi u l-Finanzi u tal-Ministru tal-Ġustizzja.

Bħala parti ċivili, inti tkun parti fil-proċedimenti, b'għadd ta' drittijiet. Tista' tattendi s-seduti kollha tal-qorti, inkluzi s-seduti bil-magħluq, u għandek aċċess għad-dokumenti kollha fil-kawża. Inti tista' titkellem quddiem il-qorti biex tippreżenta t-talbiet tiegħek u tista' tikkummenta wkoll wara li xhud ikun gie eżaminat jew tagħmel sottomissjonijiet jew tipprovdni spjegazzjonijiet dwar kwalunkwe xhieda mogħtija jew evidenza pprezentata (l-Artikolu 358 KPD). Tista' tagħmel mistoqsijiet, permezz tal-avukat tiegħek, lit-trasgressur, lix-xhieda u lill-partecipanti l-oħra (pereż. kwalunkwe espert tekniku maħtur fil-kawża). Inti tintalab tixhed bħala xhud (għalkemm mhux b'ġurament), u tista' tipproponi wkoll xhieda, bil-kundizzjoni li l-qorti tiġi infurmata fi żmien xieraq. Għandek id-dritt li titlob aġġornament tas-seduta jew is-sostituzzjoni ta' mħallef.

Fi kwalunkwe każ, bħala vittma, inti tista' tissejjaħ mill-qorti bħala xhud. F'dak il-każ inti obligat tidher quddiem il-qorti. Meta tiġi eżaminat bħala xhud, inti se jkollok l-opportunità li tispjega lill-qorti l-fatti fir-rigward tar-reat. L-imħallef jista' jistaqsik ukoll xi mistoqsijiet addizzjonali.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, inkun jew nista' nagħzel li nkun: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Tista' tagħzel jekk tissewbiex fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili, u hekk tkun parti fil-proċedimenti sħaħ, bi drittijiet proċedurali sostanzjali, jew sempliċement tixhed bħala xhud materjali, billi l-proċedimenti kriminali qegħdin isefħu b'mod partikolari bħala riżultat tar-reat imwettaq kontra tiegħek. Il-kunċett ta' prosekuzzjoni privata ma jeżistix fis-sistema ġudizzjarja Griega.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Tista' tissottometti dokumenti, li jinqraw fil-qorti (l-Artikolu 364 KPD) u jkunu inklużi fil-fajl tal-kawża, u tista' ssejjaħ ukoll xhieda u tinforma b'dan lill-qorti (l-Artikolu 326(2-1) KPD).

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Tista' tattendi s-seduti pubbliċi matul il-proċedimenti, it-teħid tal-evidenza, l-istqarrija ta' difiża tal-konvenut, it-trattazzjonijiet tal-avukati u s-sentenza tal-qorti.

Ser inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Bħala parti ċivili inti għandek aċċess għall-kontenut tal-fajl tal-kawża u tista' tikseb kopji tas-sentenza tal-qorti.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 24/06/2019

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Fi tmiem il-proċess, il-qorti tikkundanna jew tillibera lill-akkużat skont l-evidenza pprezentata. Jekk il-qorti ssib lill-akkużat mhux ħati, hija teħilsu mill-akkuża, u jekk inti tkun issewbiex fil-proċedimenti bħala parti ċivili (*politikós enágon*), hija ma tiddeċidix dwar it-talba tiegħek għal riparazzjoni jew kumpens finanzjarju għad-dannu morali jew l-uġiġħ u t-tbatija. F'każ bħal dan, l-akkużat huwa intitolat għal kontrotalba kontra tiegħek biex ifittex kumpens u kwalunkwe spiża li jkun ġarrab b'rabta mal-kawża (l-Artikolu 71 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Kóδικας Ποινίς Δικονομίας* — 'KPD')). Jekk il-qorti ssib lill-akkużat ħati, hija tikkundannah, u tiddeċiedi dwar l-ammont ta' kumpens li għandek tircievi mingħand l-akkużat abbażi tat-talba ċivili tiegħek.

Jekk il-qorti tillibera lill-akkużat, inti tista' tappella kontra s-sentenza biss jekk tkun ġejt ordnat tħallas lill-akkużat il-kumpens u l-ispejjeż, u f'dak ir-rigward biss, skont l-Artikolu 486(1)(b) KPD. Barra minn hekk, jekk inti tkun parti ċivili, inti tista' tappella kontra parti mis-sentenza li tkun ċaħdet it-talba tiegħek bħala infondata fil-liġi jew parti li tkun tatek sodisfazzjon jew kumpens finanzjarju (l-Artikolu 488 KPD).

Inkella, inti tista' titlob lill-prosekutur pubbliku sabiex jappella kontra s-sentenza.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tingħata s-sentenza?

Ladarba tidhol fis-sewħ is-sentenza tal-qorti, ir-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali ġeneralment jispiċċa. Il-leġislazzjoni Griega ma tagħti lill-vittmi ta' reat l-ebda dritt ulterjuri fl-istadju meta tiġi eżegwita s-sentenza. Hemm eċċezzjoni waħda biss: jekk inti minorenni vittma ta' reat kontra l-libertà personali u sesswali, inti għandek id-drittijiet assoċjati kollha, anki jekk ma tkunx issewbiex fil-proċedimenti bħala parti ċivili, inkluż id-dritt li tiġi infurmat mill-prosekutur pubbliku jekk it-trasgressur jinheles, b'mod proviżorju jew permanenti, jew jekk jingħatalu xi parole meta jkun il-ħabs (l-Artikolu 108A KPD).

Jien intitolat għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Bħala vittma, inti intitolat għal appoġġ u servizzi ta' kura ġenerali jew speċjalizzati b'xejn u kunfidenzjali, skont il-ħtiġijiet tiegħek, qabel, waqt u għal perjodu ta' żmien raġonevoli wara t-tmiem tal-proċedimenti kriminali. Dawn id-drittijiet jistgħu jiġu estiżi wkoll għall-membri tal-familja tiegħek, skont il-ħtiġijiet tagħhom u l-gravità tad-danni li jkunu sofrew b'riżultat tar-reat kriminali li jkun

twettaq kontra tiegħek. Il-pulizija, jew kwalunkwe awtorità kompetenti oħra li tirċievi l-kwerela tiegħek, tista' tipprovdu informazzjoni meta titlobha, jew tirreferik għal: is-servizzi soċjali tal-awtoritajiet tal-gvern lokali tal-ewwel u t-tieni livell; il-faċilitajiet tas-saħħa mentali; iċ-Ċentri tal-Komunità (*Kéntra Koinótitas*), iċ-ċentri ta' konsulenza (*symvoulevtiká kéntra*) tas-Segretarjat Ġenerali għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi; l-Istrutturi ta' appoġġ taċ-Ċentru Nazzjonali għas-Solidarjetà Soċjali (*Ethnikó Kéntra Koinonikís Allilengýis*); l-Uffiċċji Indipendenti għall-Protezzjoni ta' Vittmi Minorenni (*Avtotelí Grafela Prostatías Anílikon Thymáton*) tal-Ministeru tal-Ġustizzja, it-Trasparenza u d-Drittijiet tal-Bniedem; jew korpi privati u assoċjazzjonijiet professjonali u voluntiera. Jekk inti mara li tkun vittma ta' reat kontra l-libertà personali jew sesswali tiegħek, jew ta' sfruttament finanzjarju tal-ħajja sesswali, vjolenza domestika, traffikar tal-bnedmin, akkwist jew kriminalità razzista, it-tfal tiegħek huma wkoll intitolati sabiex jirċievu servizzi ta' appoġġ u kura (l-Artikolu 61 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt għall-aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u kura għall-vittmi (l-Artikolu 8 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

Is-servizzi ġenerali ta' appoġġ u kura jistgħu jipprovdu, fost affarijiet oħra, informazzjoni u pariri dwar d-drittijiet tiegħek bħala vittma u l-intitolament tiegħek li titlob kumpens għad-danni kriminali; informazzjoni dwar kif tista' tipparteċipa fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili jew bħala xhud; informazzjoni dwar jew riferiment dirett għal kwalunkwe servizz ta' appoġġ speċjalizzat rilevanti li jkun hemm fis-seħħ; appoġġ emozzjonali u psikoloġiku; pariri dwar kwistjonijiet finanzjarji u prattici li jirriżultaw mir-reat; jew pariri relatati mal-prevenzjoni tal-vittimizazzjoni sekondarja u ripetuta, l-intimidazzjoni u r-ritaljazżjoni.

Is-servizzi ta' appoġġ u kura speċjalizzati jirreferu lill-vittmi għal kennijiet jew jipprovdu akkomodazzjoni temporanja xierqa oħra għall-vittmi li jkunu jeħtieġu post sigur minħabba riskju imminenti ta' vittimizazzjoni sekondarja jew ripetuta, intimidazzjoni jew ritaljazżjoni, u jistgħu jipprovdu appoġġ integrat, inkluż appoġġ u konsulenza f'każijiet ta' trauma, għal vittmi bi ftejjiet speċifiċi, bħall-vittmi ta' vjolenza razzista jew sesswali, il-vittmi ta' vjolenza bbażata fuq l-identità jew il-ġeneru, u l-vittmi ta' vjolenza f' relazzjonijiet mill-qrib (l-Artikolu 62 tal-Liġi 4478/2017, dwar l-appoġġ mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi (l-Artikolu 9 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jingħata s-sentenza?

Bħala vittma, inti tiġi infurmat dwar il-progress tal-proċedimenti kriminali u nnotifikat dwar id-deċiżjoni tal-qorti mingħajr dewmien bla bżonn, jekk inti titlob dan, skont id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, bil-kundizzjoni li inti tkun isseħibt fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili. Jekk tkun isseħibt fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili, inti tista' tingħata informazzjoni dwar il-proċedimenti permezz ta' email, personalment jew permezz tal-avukat tiegħek (l-Artikolu 59 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt tal-vittmi li jirċievu informazzjoni dwar il-każ tagħhom (l-Artikolu 6 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

Ser inkun infurmat jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż billi jinħeles qabel iż-żmien jew b'libertà kondizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Inti għandek id-dritt li tiġi infurmat jekk ordni ta' detenzjoni temporanja tiġi revokata jew mibdula mill-korp ġudizzjarju kompetenti, jew jekk it-trasgressur jinħeles b'mod permanenti, jew ikun ħarab mill-ħabs jew ingħata *parole* mill-uffiċjali responsabbli tal-faċilità ta' detenzjoni, inkluża informazzjoni dwar kwalunkwe miżura li tista' tittiehed sabiex inti tiġi protett f'każ li t-trasgressur ikun inħeles jew ħarab mill-ħabs. Informazzjoni bħal din trid tingħatalek, soġġetta għall-awtorizzazzjoni mill-prosekutur pubbliku, jekk ikun hemm periklu reali jew potenzjali għas-sigurtà tiegħek, bil-kundizzjoni li ma jinħoloq l-ebda riskju ta' ħsara għat-trasgressur b' riżultat tad-divulgazzjoni ta' dik l-informazzjoni (l-Artikolu 59 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt tal-vittmi li jirċievu informazzjoni dwar il-każ tagħhom (l-Artikolu 6 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

Ser inkun involut f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew inressaq appell?

Le. Madankollu, il-Qorti tista' tirrikjedi r-riparazzjoni tad-dannu mgarrab mill-vittma tal-att kriminali (l-Artikolu 100(3a) tal-Kodiċi Kriminali (*Poinikós Kódikas* — 'PK') bħala alternattiva għal, jew prerekwizit għas-sospensjoni tas-sentenza, soġġett għal probation jew superviżjoni minn uffiċjal tal-assistenza soċjali (*epimelitís koinonikís arogís*)(l-Artikolu 100 PK). Il-konformità tat-trasgressur mar-rekwiziti tal-Qorti tiġi mmonitorjata mill-uffiċjal tal-assistenza soċjali, u f'każ ta' nuqqas ta' konformità, il-prosekutur kompetenti jista' jitlob lill-qorti li tkun ordnat is-sospensjoni, sabiex tirrevoka l-ordni.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 24/06/2019

I

Inti tista' titlob kumpens għad-danni mingħand it-trasgressur billi tagħmel talba skont il-liġi ċivili. Tista' tippreżenta t-talba ċivili tiegħek bħala parti mill-proċedimenti kriminali, matul l-investigazzjoni jew waqt il-proċess. Billi tippreżenta t-talba tiegħek, inti tissieheb fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili (*politikós enágon*). Inti tista' titlob kumpens finanzjarju għall-ħsara fil-proprjetà tiegħek u / jew għad-dannu morali u l-uġiġ u t-tbatija. Mat-talba tiegħek tista' żżid l-ispejjeż kollha li tkun għamilt b'rabta mal-każ (tariffi tal-avukati, tariffi tal-uffiċjali ġudizzjarji, spejjeż tal-ivvjaġġar, eċċ.).

Jekk il-qorti ssib it-trasgressur ħati, hija tordnalha jhallsek il-kumpens. Fil-prattika, dan il-kumpens ħafna drabi jkun simboliku, u anqas mid-dannu reali li tkun sofrejt. Għall-bqija, inti trid tippreżenta kawża separata f'qorti ċivili.

Inkella, inti tista' tippreżenta t-talba tiegħek direttament fil-qorti ċivili. Il-qorti ċivili tordna lit-trasgressur iħallas kumpens li jikkorrispondi għad-dannu reali li tkun sofrejt.

Jekk ikollok talba pendenti quddiem qorti ċivili, inti tista' terġa' tippreżentaha fil-qafas tal-proċedimenti kriminali; il-kawża quddiem il-qorti ċivili mbagħad tingħalaq.

Jekk tkun vittma ta' reat vjolenti mwettaq intenzjonalment, inti tkun intitolat għal kumpens mill-Istat. Ikkonsulta l-iskeda informattiva dwar il-kumpens lill-vittmi ta' kriminalità fil-Greċja (disponibbli bil-Ingliż, bil-Grieg u b'lingwi oħra) tan-Netwerk Ġudizzjarju Ewropew (ġustizzja riparatriċi).

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 24/06/2019

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

s-Segretarjat Ġenerali għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi (*Genikí Grammatéfa Isótita ton Fýlon*), li jaqa' taħt il-Ministeru tal-Intern, imexxi ċentri ta' konsulenza għal nisa li huma vittmi ta' vjolenza.

Huwa stabbilixxa netwerk integrat ta' 62 struttura biex jgħin lil dawn in-nisa.

In-netwerk jinkludi helpline 24/7 (SOS 15900), 40 ċentru ta' konsulenza, u 21 hostel għan-nisa u t-fal tagħhom.

Il-helpline SOS15900 tista' tiġi kkuntattjata wkoll fl-indirizz elettroniku [✉ sos15900@isotita.gr](mailto:sos15900@isotita.gr). Hija topera fuq bażi 24/7, 365 jum fis-sena, kemm bil-Grieg kif ukoll bil-Ingliż. L-ispejjeż tat-telefonati huma soġġetti għat-tariffi tat-telefonati lokali.

Iċ-ċentri ta' konsulenza joffru appoġġ psikosoċjali u parir legali mingħajr ħlas. Il-firxa tas-servizzi offruti issa qiegħda tespandi sabiex tinkludi **l-impjeg tan-nisa u n-nisa li jsofru diversi forom ta' diskriminazzjoni** (appoġġ lir-refuġjati, ġenituri singli, membri tal-komunità Rom, eċċ.). L-informazzjoni ta' kuntatt dwar iċ-ċentri ta' konsulenza hija disponibbli mis-sit <http://www.womensos.gr/> u minn Facebook: WomenSOS.gr

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web tas-Segretarjat Ġenerali għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi: [✉ http://www.isotita.gr/](http://www.isotita.gr/)

Iċ-Ċentru ta' Riċerka għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi (*Kéntro Erevnón gia Thémata Isótita* — "KETHI")

Iċ-Ċentru ta' Riċerka għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi joffri appoġġ psikoloġiku u assistenza legali lill-vittmi ta' vjolenza domestika u jopera hostel għan-nisa li jkunu vittmi ta' vjolenza u għat-tfal tagħhom.

Iċ-Ċentru ta' Riċerka għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi

- huwa korp regolat mil-liġi privata li ġie stabbilit fl-1994 u huwa soġġett għas-supervizjoni mis-Segretarjat Ġenerali għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi
- jinkludi servizzi reġjonali u lokali li joffru appoġġ psikoloġiku u assistenza legali lill-vittmi ta' vjolenza domestika
- jipprovdi appoġġ psikoloġiku u assistenza legali mingħajr ħlas
- jipprovdi informazzjoni, pariri u appoġġ lil nisa li jkunu qiegħdin jiffaċċjaw kwistjonijiet ta' impjeg u esklużjoni soċjali

- f'kooperazzjoni mal-Prefettura ta' Ateni, ilu jopera hostel għan-nisa li jkunu vittmi ta' vjolenza u għat-tfal tagħhom mill-1993.
- **INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:**

Sit web: <https://kethi.gr/>

Ċentru Nazzjonali għas-Solidarjetà Soċjali (*Ethnikó Kénτρο Koinonikís Allilengýis* — 'EKKA')

Iċ-Ċentru Nazzjonali għas-Solidarjetà Soċjali jopera netwerk li joffri servizzi ta' appoġġ soċjali lil individwi, familji u gruppi soċjali li jkunu għaddejnin minn diffikultajiet psikosoċjali jew li jkunu jeħtieġu appoġġ soċjali immedjat.

Iċ-Ċentru Nazzjonali għas-Solidarjetà Soċjali

- huwa korp regolat mil-liġi privata, ibbażat f'Ateni, u soġġett għas-superviżjoni mill-Ministeru tax-Xogħol, is-Sigurtà Soċjali u s-Solidarjetà Soċjali
- Huwa jinkludi s-servizzi li ġejjin:
- Il-linja diretta għall-assistenza soċjali 197 għaċ-ċittadini kollha topera fuq bażi 24/7. It-telefonati huma mingħajr ħlas.
- Il-hotline nazzjonali għall-protezzjoni tat-tfal 1107, għal mistoqsijiet dwar it-tfal, topera fuq bażi 24/7.
- Ċentri ta' appoġġ soċjali f'Ateni, Piraeus u Tessaloniki
- Hostels għal ċittadini li jkunu għaddejnin minn problemi soċjofinanzjarji serji fir-reġjun ta' Attica
- Huwa jopera kennijiet għan-nisa f'riskju u t-tfal tagħhom f'Attica u Tessaloniki
- Firxa tas-servizzi offruti:
- pariri u informazzjoni dwar kwistjonijiet relatati mal-protezzjoni soċjali
- appoġġ soċjali u psikoloġiku lill-individwi u l-familji, għoti ta' kenn lin-nisa f'riskju u t-tfal tagħhom (prinċipalment vittmi ta' vjolenza domestika u ta' traffikar tal-bnedmin)
- akkomodazzjoni għal żmien qasir għal persuni li jkunu għaddejnin minn kriżi jew emerġenza soċjali
- kooperazzjoni u medjazzjoni sabiex jiffaċilitaw l-aċċess għas-servizzi ta' solidarjetà soċjali offruti minn organizzazzjonijiet oħra
- FI-aħħar nett, iċ-Ċentru jibgħat timijiet ta' appoġġ psikosoċjali ta' intervent rapidu, li jikkonsistu prinċipalment minn psikologi u assistenti soċjali, f'sitwazzjonijiet ta' diżastri naturali (terremot, għargħar, nirien), incidenti, nawfraqji li jinvolvu għadd kbir ta' vittmi, u kwalunkwe kriżi li tinvolti għadd kbir ta' persuni meta l-preżenza ta' dawn it-timijiet titqies bħala neċessarja.

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web: <http://www.ekka.org.gr/>

Ċentru ta' Rijabilitazzjoni Medika għall-Vittmi tat-Tortura (*Iatrikó Kénτρο Apokatástasis Thymáton Vasanistírion*)

Iċ-Ċentru ta' Rijabilitazzjoni Medika għall-Vittmi tat-Tortura jipprovdi ċentru ta' rijabilitazzjoni għall-persuni li jkunu ġew ittorturati u l-familji tagħhom; huwa jħarreg professjonisti tal-kura tas-saħħa Griegi u barranin sabiex jeżaminaw u jikkuraw vittmi tat-tortura, iwettaq riċerka xjentifika, u joffri inċentivi għar-riċerka dwar it-tortura u l-konsegwenzi tagħha.

Iċ-Ċentru ta' Rijabilitazzjoni Medika għall-Vittmi tat-Tortura

- jipprovdi ċentru ta' rijabilitazzjoni għall-persuni li jkunu ġew ittorturati u l-familji tagħhom
- iħarreg professjonisti tal-kura tas-saħħa Griegi sabiex jeżaminaw u jikkuraw il-vittmi tat-tortura
- jikkontribwixxi għad-disseminazzjoni wiesgħa tal-għarfien dwar il-prattika tat-tortura u l-forom differenti tagħha u l-possibbiltà ta' rijabilitazzjoni tal-vittmi tat-tortura
- iwettaq riċerka xjentifika u joffri inċentivi għar-riċerka dwar it-tortura u l-konsegwenzi tagħha
- iżomm u jiżviluppa ċentru ta' informazzjoni (dokumentazzjoni)
- jikkontribwixxi għall-prevenzjoni tat-tortura billi jsegwi dawn l-oġettivi.

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web: <http://www.mrct.org/>

Ċentru ta' Riċerka u Appoġġ għall-Vittmi ta' Trattament Ħażin u Esklużjoni Soċjali (*Kéntro Érevnas kai Ypostírixis Thymáton Kakopólisís kai Koinonikóú Apokleismóú* — 'EKYThKKA')

Iċ-Ċentru ta' Riċerka u Appoġġ għall-Vittmi ta' Trattament Ħażin u Esklużjoni Soċjali joffri appoġġ mediku, psikoloġiku, soċjali u legali lill-vittmi ta' tortura u vjolenza organizzata, trattament ħażin u esklużjoni soċjali.

Iċ-Ċentru ta' Riċerka u Appoġġ għall-Vittmi ta' Trattament Ħażin u Esklużjoni Soċjali

- huwa assoċjazzjoni mingħajr skop ta' qligħ regolata mil-liġi ċivili
- joffri appoġġ mediku, psikoloġiku, soċjali u legali lill-vittmi ta' tortura u vjolenza organizzata, trattament ħażin u esklużjoni soċjali
- iqajjem kuxjenza dwar kwistjonijiet relatati mad-drittijiet tal-bniedem, u jxerred l-għarfien dwar l-eżistenza ta' manifestazzjonijiet ta' vjolenza u esklużjoni soċjali u l-metodi sabiex dawn jiġu indirizzati kemm fil-Greċja kif ukoll f'pajjiżi oħra
- joffri assistenza umanitarja lil gruppi soċjali li jkunu ġew soġġetti għal vjolenza organizzata, tortura, trattament ħażin u esklużjoni soċjali, kemm fil-Greċja kif ukoll f'pajjiżi oħra
- iwettaq riċerka xjentifika dwar il-vjolenza u t-tortura, it-trattament ħażin u l-esklużjoni soċjali
- jikkontribwixxi għall-prevenzjoni tat-tortura, it-trattament ħażin u l-esklużjoni soċjali.

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web: <http://www.cvme.gr/>

Kunsill Grieg għar-Refuġjati (*Ellinikó Symvoúlio gia tous Prósfyges*)

Il-Kunsill Grieg għar-Refuġjati huwa organizzazzjoni mhux governattiva li tappoġġa r-refuġjati u l-applikanti għall-ażil fil-Greċja permezz ta' firxa wiesgħa ta' servizzi psikosoċjali u legali.

Il-Kunsill Grieg għar-Refuġjati

- huwa organizzazzjoni mhux governattiva stabbilita fl-1989 sabiex tappoġġa lir-refuġjati u l-applikanti għall-ażil fil-Greċja
- jgħin lir-refuġjati jintegraw mingħajr problemi fil-Greċja permezz ta' firxa wiesgħa ta' servizzi psikosoċjali u legali
- huwa l-unika organizzazzjoni mhux governattiva Griega mingħajr skop ta' qligħ li tittratta esklussivament persuni li jkunu qegħdin ifittxu ažił fil-Greċja u li jkunu meqjusa bħala refuġjati
- huwa rreġistrat mal-Ministeru tal-Affarijiet Barranin u mal-Ministeru tas-Saħħa u s-Solidarjetà Soċjali bħala organizzazzjoni speċjali tal-karità
- huwa waħda mis-sitt organizzazzjonijiet mhux governattivi li jiproteġu d-drittijiet tal-bniedem fil-Greċja u huwa membru tal-Kummissjoni Nazzjonali għad-Drittijiet tal-Bniedem (*Ethnikí Epitropí gia ta Dikaiómata tou Anthróπου*)
- huwa sieħeb tal-implimentazzjoni tal-Kummissarju Għoli tan-Nazzjonijiet Uniti għar-Refuġjati u membru tal-Kunsill Ewropew għar-Refuġjati u l-Eżiljati.

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web: <http://www.gcr.gr/>

Il-Monitor Grieg ta' Helsinki (*Ellinikó Paratitítrio ton Symfonión tou Elsínki*)

Il-Monitor Grieg ta' Helsinki jimmonitorja, jippubblika artikli u jagħmel lobbying dwar kwistjonijiet relatati mad-drittijiet tal-bniedem fil-Greċja.

Il-Greek Helsinki Monitor

- ġie stabbilit fl-1992
- huwa l-membru Grieg tal-Federazzjoni Internazzjonali ta' Helsinki dwar id-Drittijiet tal-Bniedem
- jimmonitorja, jippubblika u jagħmel lobbying dwar kwistjonijiet relatati mad-drittijiet tal-bniedem fil-Greċja u, minn żmien għall-ieħor, fil-Balkani

- ipparteċipa u kkoordinata ta' spiss il-monitoraġġ tal-midja Griega u tal-Balkani għall-isterjotipi u d-diskors ta' mibegħda, u hejja rapporti annwali dettaljati, rapporti paralleli / mhux uffiċjali għall-korpi tat-trattat tan-NU, u rapporti speċjalizzati dwar it-trattament ħażin u dwar il-komunitajiet etniċi, etnolingwistiċi, reliġjużi u immigranti.

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web: <https://greekhelsinki.wordpress.com/>

Is-Sezzjoni Griega ta' Amnesty International (*Diethnís Amnistía Ellinikó Tmíma*)

Amnesty International tindirizza gvernijiet, organizzazzjonijiet intergovernattivi, gruppi politiċi armati, kumpaniji u atturi oħra mhux statali u tinvestiga b'mod sistematiku u imparzjali każijiet individwali u mudelli ta' abbużi tad-drittijiet tal-bniedem.

Amnesty International

- hija moviment globali, indipendenti ta' voluntiera li jiġġieldu għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem
- tiddefendi l-prigunieri tal-kuxjenza, il-vjolenza u l-faqar
- tfittex li ttemm il-vjolenza kontra n-nisa
- tfittex li tabolixxi l-pieni tal-mewt, it-tortura u l-limitazzjonijiet tal-libertà f'isem il-"gwerri fuq it-terror"
- tiġġieled id-diskriminazzjoni kontra r-refuġjati, l-immigranti, il-minoranzi u d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem.

INFORMAZZJONI TA' KUNTATT:

Sit web: <http://www.amnesty.org.gr/>

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 24/06/2019

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Spanja

Skont il-Liġi 4/2015 tas-27 ta' April 2015, il-persuni fiżiċi li huma vittmi ta' reati li twettqu fi Spanja jew li jistgħu jkunu suġġetti għal proċedura kriminali fi Spanja jitqiesu li huma vittmi ta' reat, tkun xi tkun in-nazzjonalità tagħhom, jekk humiex ta' età legali jew minuri, u jekk humiex jew le residenti legali. Id-dispożizzjonijiet ta' din il-Liġi għandhom japplikaw:

a) Bħala vittma diretta, għal kull persuna fiżika li tkun sofriet dannu fuq persunitha jew il-proprjetà tagħha, speċjalment korriment fiżiku jew dannu mentali, sofferenza emozzjonali jew telf ekonomiku kkawżati mir-reat.

b) Bħala vittma indiretta, f'każ ta' mewt jew għajbien ta' persuna li jkunu direttament ikkawżati minn reat, hliet meta l-każijiet ikunu attribwibbli direttament għal:

1. Il-konjuġi tal-vittma, meta ma jkunux separati legalment jew *de facto*, u għal kull tifel u tifla tal-vittma jew tal-konjuġi tal-vittma, meta ma jkunux separati legalment jew *de facto*, li jkunu qed jgħixu magħhom meta jseħħu l-mewt jew l-għajbien; kull persuna li fil-mument tal-mewt jew tal-għajbien, tkun f'relazżjoni sentimentali kumparabbli mal-vittma, u kull tifel u tifla ta' din il-persuna li jkunu qed jgħixu mal-vittma meta jseħħu l-mewt jew l-għajbien; Il-ġenituri tal-vittma jew il-qraba diretti jew tat-tielet grad li l-vittma għandha r-responsabilità ta' ġenitur għalihom, u l-persuni li jkunu taħt it-tutela tal-vittma jew li jkunu taħt fostering mill-vittma.

2. Meta ma teżisti l-ebda persuna minn dawn, qraba oħra diretti u l-aħwa tal-vittma, bil-preferenza tingħata lir-rappreżentant legali tal-vittma.

- Id-drittijiet bażiċi tal-vittmi: Il-vittmi kollha huma intitolati għall-protezzjoni, għall-informazzjoni, għas-sostenn, għall-assistenza u għall-kura, kif ukoll għall-parteeċipazzjoni attiva fi proċedimenti kriminali, u li jirċievu trattament rispettuż, professjonali, personali u nondiskriminatorju mal-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew mal-uffiċjali, filwaqt li jiġu pprovduti servizzi ta' assistenza, ta' appoġġ u ta' ġustizzja riparatriċi lill-vittma matul il-proċedimenti kriminali u għal perjodu suffiċjenti ta' żmien wara li jiġu konklużi, sew jekk l-identità tal-awtur tar-reat tkun magħrufa u sew jekk le, u irrispettivament mir-riżultat tal-proċedimenti.

- Punt ta' kuntatt: uffiċċji ta' assistenza għall-vittmi.

Bħala vittma ta' reat, il-liġi tagħtik ċertu drittijiet individwali qabel, matul u wara l-proċeduri tal-qorti (il-proċess).

Il-proċeduri kriminali fi Spanja jibdeu bl-investigazzjoni tar-reat, imwettqa mill-pulizija ġudizzjarja taħt is-superviżjoni tal-maġistrat inkwirenti. Fi tmien l-investigazzjoni l-maġistrat inkwirenti jibgħat il-każ lill-prosekutur pubbliku li jiddeċiedi l-pass li jmiss. Jekk ma jkunx hemm provi biżżejjed sabiex tinfetaħ kawża kontra l-awtur tar-reat u l-prosekutur pubbliku jonqos milli jixlih, il-maġistrat inkwirenti jwaqqaq (jtemm) il-proċedimenti. Inkella, il-każ jiġi rreferut lill-qorti rilevanti għat-twettiq tal-proċess.

Matul il-proċess, il-qorti teżamina l-evidenza u tiddeċiedi jekk l-allegat awtur tar-reat huwiex ħati jew le. Jekk l-awtur tar-reat jinstab ħati, il-qorti timponi piena. Il-proċedimenti kriminali jistgħu jkomplu bil-possibilità ta' appell quddiem il-qorti superjuri.

Bħala vittma, tista' tiegħu sehem fi proċedimenti kriminali bħala **xhud** jew inkella jkollok rwol aktar attiv bħala **prosekutur privat**, u għaldaqstant tibbenefika minn drittijiet addizzjonali li jiġu għax tkun parti fil-proċedimenti. F'kull każ, skont l-Artikolu 124 tal-Kostituzzjoni Spanjola, il-prosekutur pubbliku għandu jissalvagwardja l-interessi tal-vittma/tal-vittmi tul il-proċedimenti.

Il-vittmi ta' reati relatati ma' vjolenza sessista jkunu assistiti minn avukat speċjalizzat, mill-inkjesti preliminari 'l quddiem. Wara r-riforma tal-Liġi Organika dwar il-Ġudikatura (Ley Orgánica del Poder Judicial, LOPJ) bil-Liġi Organika 7/2015, il-qrati bil-ġurisdizzjoni fuq il-vjolenza kontra n-nisa jittrattaw ukoll ir-reati kontra l-privatezza, id-dritt tal-immagna u tal-unur tan-nisa kif ukoll in-nuqqas ta' rispett lejn il-qorti jew in-nuqqas ta' konformità ma' miżura interim.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- 🔗 1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat
- 🔗 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess
- 🔗 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess
- 🔗 4 - Kumpens
- 🔗 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

---

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 12/03/2019

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'informazzjoni nircievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nirrapporta r-reat?

B'mod ġenerali, bħala vittma, mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew mal-uffiċjali u matul l-intervent mis-servizzi ta' assistenza u appoġġ iprovduti mill-amministrazzjonijiet pubbliċi, inkluż qabel ma tirrapporta r-reat, inti għandek id-dritt li tircievi protezzjoni, informazzjoni, appoġġ, assistenza u kura.

Inti tista' titlob lill-awtoritajiet jew lill-uffiċjali li tikkuntattja fil-bidu sabiex jirreferuk **għall-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità** (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), fejn huma jassistuk mingħajr ħlas u b'mod kunfidenzjali, anki jekk qabel ma tkunx irrapportajt ir-reat.

Tista' wkoll tkun akkumpanjat(a) minn persuna tal-għażla tiegħek mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet u l-uffiċjali.

Barra minn hekk, bħala vittma, inti għandek id-dritt li tifhem u tinftehem fi kwalunkwe azzjoni li tkun twettqet ladarba jkun ġie rrapportat ir-reat, inkluża l-informazzjoni qabel jiġi ppreżentat ir-rapport, bl-interpretazzjoni tiġi pprovduta f'lingwi tas-sinjali rikonoxxuti legalment, kif ukoll mezzi ta' appoġġ għal komunikazzjoni orali f'każijiet fejn meħtieġa.

Il-komunikazzjoni kollha, kemm bil-fomm kif ukoll bil-miktub, għandha ssir b'lingwaġġ ċar, sempliċi u aċċessibbli u tqis il-karatteristiċi u l-ħtiġijiet personali tiegħek, speċjalment jekk għandek xi diżabilità sensorja, intellettuali jew mentali jew jekk inti minorenni.

L-informazzjoni li għaliha inti intitolat bħala vittma u li tiġi pprovduta lilek mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew mal-uffiċjali u matul l-intervent tas-servizzi ta' assistenza u appoġġ tikkonċerna prinċipalment:

- il-proċedura sabiex tirrapporta r-reat u tikseb il-pariri u l-assistenza ta' avukat u, fejn xieraq, il-kundizzjonijiet li tañthom dawn jistgħu jinkisbu mingħajr ħlas;
- il-miżuri ta' assistenza u appoġġ disponibbli għalik, kemm jekk dawn ikunu mediċi, psikologiċi jew materjali, u l-proċedura sabiex jinkisbu;
- il-possibbiltà li titlob miżuri ta' protezzjoni u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex tagħmel dan;
- il-kumpens li għalih tista' tkun intitolat u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titolbu;
- is-servizzi ta' ġustizzja restorattiva disponibbli, f'każijiet fejn dan ikun legalment possibbli;
- il-każijiet li fihom tista' tiġi rrimborżat għall-ispejjeż legali u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titlobhom.

Jekk ikollok bżonnha, tista' tircievi wkoll informazzjoni dwar is-servizzi ta' interpretar u traduzzjoni, kif ukoll l-għajjniet u s-servizzi ta' komunikazzjoni disponibbli.

Jekk mintix residenti fi Spanja, inti intitolat li tircievi informazzjoni dwar il-proċedura sabiex teżercita d-drittijiet tiegħek.

Jien ma ngħix fil-pajjiż fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk inti vittma ta' reat u tirisjedi fi Spanja, ser tkun tista' tirrapporta l-atti kriminali li jkunu twettqu f'pajjiżi oħrajn tal-Unjoni Ewropea lill-awtoritajiet Spanjoli.

F'każ li l-awtoritajiet Spanjoli jiddeciedu li ma jkomplux bl-investigazzjoni minħabba nuqqas ta' ġurisdizzjoni, huma għandhom jibagħtu minnufih ir-rapport lill-awtoritajiet kompetenti tal-Istat fejn twettqu l-atti u jinformaw b'dan bħala l-ilmentatur.

Jekk inti ċittadin ta' Stat Membru tal-UE u ordinarjament residenti fi Spanja u r-reat li tkun vittma tiegħu jkun twettaq fi Stat Membru tal-UE minbarra Spanja (vittma ta' reat f'sitwazzjonijiet transfruntiera), tista' tmur fl-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, li jistgħu jipprovdulk informazzjoni dwar il-proċedimenti legali li għandhom jiġu segwiti fil-pajjiż fejn twettaq ir-reat u dwar il-kumpens li għalih tista' tkun intitolat. Jekk ikun reat terroristiku, għandek tikkuntattja lid-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ għall-Vittmi ta-Terrorizmu fi ħdan il-Ministeru tal-Intern (*Dirección General de Apoyo a las Víctimas del Terrorismo del Ministerio del Interior*).

Jekk inti ċittadin mhux residenti fi Spanja, jista' jkollok id-dritt għal servizz ta' interpretu mingħajr ħlas, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa reġjonali rispettiva. Il-pulizija jistgħu jipprovdulk formola bil-lingwa tiegħek sabiex tirrapporta r-reat, kif ukoll aċċess għal interpretu bit-telefon jew personalment. Il-grati għandhom servizz ta' interpretu, li jikkoordina mal-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità. Barra minn hekk, jekk mintix residenti fi Spanja, inti intitolat li tircievi informazzjoni dwar il-proċedura sabiex teżercita d-drittijiet tiegħek.

Jekk inti benefiċjarju ta' ordni ta' protezzjoni maħruġa fi Stat Membru, tista' titlob ordni ta' protezzjoni Ewropea. BI-użu ta' proċess issimplifikat u mgħaġġel, inti tingħata protezzjoni permezz ta' miżura ta' protezzjoni ġdida meħuda mill-Istat Membru li lejha tkun qed tivvjaġġa jew tiċċaqlaq.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Fil-mument li tkun qed tirrapporta reat, inti għandek id-dritt li tircievi kopja debitament iċċertifikata tar-rapport. Ser ikollok ukoll id-dritt li tingħata assistenza lingwistika bla ħlas u traduzzjoni bil-miktub tal-kopja tar-rapport li tippreżenta, jekk ma tifhimx jew ma titkellimx xi waħda mil-lingwi uffiċjali tal-post fejn jiġi rrapportat ir-reat.

Ser tkun intitolat ukoll li tircievi informazzjoni dwar dawn li ġejjin:

- il-miżuri ta' kura u appoġġ disponibbli għalik, kemm jekk mediċi, psikologiċi jew materjali, u l-proċedura sabiex jinkisbu, inkluża, jekk tkun meħtieġa u xierqa, informazzjoni dwar il-possibbiltajiet li tinkiseb akkomodazzjoni alternattiva;
- id-dritt li tagħti l-evidenza lill-awtoritajiet inkarigati mill-investigazzjoni;
- il-possibbiltà li titlob miżuri ta' protezzjoni u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex tagħmel dan;
- il-kumpens li għalih tista' tkun intitolat u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titolbu;
- is-servizzi ta' interpretar u traduzzjoni disponibbli;
- kwalunkwe għajjniet u servizzi ta' komunikazzjoni disponibbli;
- il-proċeduri li permezz tagħhom tista' teżercita d-drittijiet tiegħek jekk tkun tgħix barra minn Spanja;

- l-appelli li tista' tressaq kontra kwalunkwe deċiżjoni li tqis li hija inkompatibbli mad-drittijiet tiegħek;
- id-dettalji ta' kuntatt tal-awtorità inkarigata mill-immanigġjar tal-proċedura u l-mezzi ta' komunikazzjoni li tista' tuża magħhom;
- is-servizzi ta' ġustizzja restorattiva disponibbli, f'każijiet fejn dan ikun legalment possibbli;
- il-każijiet li fihom tista' tiġi rrimborżat għall-ispejjeż legali u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titlobhom;
- id-dritt li tagħmel talba ġenerali sabiex tiġi nnotifikat b'ċerti deċiżjonijiet fil-proċedimenti bħal, fost l-oħrajn, id-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali, is-sentenza finali fil-proċedimenti, id-deċiżjonijiet li t-trasgressur jinżamm arrestat jew li sussegwentement jinheles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja, u d-deċiżjonijiet ta' kwalunkwe awtorità ġudizzjarja jew tal-ħabs li jaffettwaw lill-persuni kkundannati għal reati mwettqa bl-użu ta' vjolenza jew intimidazzjoni li joħolqu riskju għas-sikurezza tiegħek.

Barra minn hekk, ser tiġi informat bid-data, il-ħin u l-post tal-proċess, kif ukoll is-sustanza tal-akkużi kontra t-trasgressur.

Jekk inti vittma ta' reat ta' **vjolenza abbażi ta' sess**, ser tiġi nnotifikat bid-deċiżjonijiet li t-trasgressur jinżamm arrestat jew li sussegwentement jinheles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja, minbarra dawk li japprovaw miżuri ta' prekawzjoni personali jew li jemendaw il-miżuri diġà miftiehma, fejn dawn ikunu maħsuba sabiex jiżguraw is-sikurezza tiegħek, mingħajr ma jkollok bżonn titlobhom, ħlief fi kwalunkwe każ fejn tesprimi x-xewqa li ma tirċevix dawn in-notifiki.

Inti ser tkun tista' wkoll tikseb aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità mingħajr ħlas u b'mod kunfidenzjali. Tista' tiġi riferut għal dawn l-Uffiċċji, fejn meħtieġ, skont is-serjetà tar-reat jew meta titlob dan.

Fejn ir-reati inkwistjoni jkunu kkawżaw dannu partikolarment serju, l-amministrazzjonijiet pubbliċi u l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jistgħu jestendu għall-membri tal-familja tiegħek id-dritt ta' aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza. Għaldaqstant, il-membri tal-familja huma definiti bħala l-persuni marbuta miegħek biż-żwieġ jew b'relazżjoni simili u l-qraba sat-tieni grad (nanniet, aħwa u neputijiet).

Jien intitolat għal servizzi ta' interpretar jew traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħrajn, jew inkella matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk inti ċittadin mhux residenti fi Spanja, jista' jkollok id-dritt għal servizz ta' interpretu mingħajr ħlas, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa reġjonali rispettiva. Il-pulizija jistgħu jipprovdulek formola bil-lingwa tiegħek sabiex tirrapporta r-reat, kif ukoll aċċess għal interpretu bit-telefon jew personalment. Il-qrati għandhom servizz ta' interpretu, li jikkoordina mal-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek informazzjoni dwar id-dritt tiegħek għal assistenza lingwistika mingħajr ħlas u għat-traduzzjoni bil-miktub tal-kopja tar-rapport jekk ma tifhimx jew ma titkellimx b'xi waħda mil-lingwi uffiċjali fil-post fejn tirrapporta r-reat.

B'mod partikolari, inti għandek id-dritt:

- li tkun assistit mingħajr ħlas minn interpretu li jikkonferma b'lingwa li tifhem meta tagħti x-xhieda tiegħek lill-imħallef, lill-prosekutur pubbliku jew lill-uffiċjali tal-pulizija matul l-investigazzjoni, jew meta tidher bħala xhud fil-proċess jew fi kwalunkwe seduta ta' smiġħ pubblika.

Dan id-dritt japplika wkoll jekk ikollok nuqqas ta' smiġħ jew diffikultajiet fit-taħdit;

- it-traduzzjoni mingħajr ħlas ta' ċerti deċiżjonijiet fil-proċedimenti bħal, fost l-oħrajn, id-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali, is-sentenza finali fil-proċedimenti, id-deċiżjonijiet li t-trasgressur jinżamm arrestat jew li sussegwentement jinheles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja, id-deċiżjonijiet ta' kwalunkwe awtorità ġudizzjarja jew tal-ħabs li jaffettwaw lill-persuni kkundannati għal reati mwettqa bl-użu ta' vjolenza jew intimidazzjoni li joħolqu riskju għas-sikurezza tiegħek u d-deċiżjoni li tingħalaq l-investigazzjoni.

Tista' titlob li t-traduzzjoni tkun tinkludi sommarju qasir tar-raġunijiet tad-deċiżjoni meħuda;

- it-traduzzjoni mingħajr ħlas ta' kwalunkwe informazzjoni li hija essenzjali għalik sabiex tiegħu sehem fil-proċedimenti kriminali. Għaldaqstant, tista' tissottometti talba motivata sabiex dokument jitqies bħala essenzjali;
- li tkun informat, b'lingwa li tifhem, bid-data, il-ħin u l-post tal-proċess.

L-assistenza minn interpretu tista' tiġi pprovduta permezz ta' konferenza bil-vidjo jew kwalunkwe mezz ta' telekomunikazzjoni, sakemm l-imħallef jew il-qorti, *ex officio* jew fuq talba ta' waħda mill-partijiet, ma jaqblux li l-interpretu jkun fiżikament preżenti sabiex jissalvagwardja d-drittijiet tiegħek.

It-traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti tista' tiġi sostitwita, b'mod eċċezzjonali, b'sommarju orali tal-kontenut tagħhom b'lingwa li tifhem sabiex tiġi żgurata l-gustizzja tal-proċedimenti.

Jekk tixtieq li l-azzjonijiet tal-pulizija jiġu interpretati jew tradotti u dan is-servizz ma jiġix approvdut, tista' tappella mal-imħallef li jeżamina. L-appell jitqies bħala li tressaq mill-mument li fih tkun esprimejt in-nuqqas ta' qbil tiegħek maċ-ċaħda tas-servizz ta' interpretar jew traduzzjoni mitlub minnek.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabilità)?

B'mod ġenerali, bħala vittma, mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew mal-uffiċjali u matul l-intervent mis-servizzi ta' assistenza u appoġġ approvduti mill-amministrazzjonijiet pubbliċi, inkluż qabel ma tirrapporta r-reat, għandek id-dritt li tircievi protezzjoni, informazzjoni, appoġġ, assistenza u kura.

Inti tista' titlob lill-awtoritajiet jew lill-uffiċjali li tikkuntattja fil-bidu sabiex jirreferuk għall-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, fejn huma jassistuk mingħajr ħlas u b'mod kunfidenzjali, anki jekk qabel ma tkunx irrapportajt ir-reat.

Tista' wkoll tkun akkumpanjat(a) minn persuna tal-għażla tiegħek mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet u l-uffiċjali.

Barra minn hekk, għandek id-dritt li tifhem u tinftiehem fi kwalunkwe azzjoni li tkun twettqet ladarba jkun ġie rrapportat ir-reat, inkluża l-informazzjoni qabel jiġi pprezentat ir-rapport, bl-interpretazzjoni tiġi pprovduta f'lingwi tas-sinjali rikonoxxuti legalment, kif ukoll mezz ta' appoġġ għal komunikazzjoni orali f'każijiet fejn meħtieġa.

Il-komunikazzjoni kollha, kemm bil-fomm kif ukoll bil-miktub, għandha ssir b'lingwaġġ ċar, sempliċi u aċċessibbli u tqis il-karatteristiċi u l-ħtiġijiet personali tiegħek, speċjalment jekk għandek xi diżabilità sensorja, intellettuali jew mentali jew jekk inti minorenni.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdni l-appoġġ lill-vittmi?

Jekk inti vittma tal-kriminalità, għandek id-dritt li tikseb aċċess, mingħajr ħlas u b'mod kunfidenzjali, għas-servizzi ta' assistenza u appoġġ approvduti mill-amministrazzjonijiet pubbliċi, kif ukoll għal dawk approvduti **mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità**.

L-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità huwa servizz multidixxiplinarju pubbliku pprovdut mingħajr ħlas sabiex jissodisfa l-ħtiġijiet tal-vittmi, imwaqqaf mill-Ministeru tal-Ġustizzja.

Hemm Uffiċċji [fil-komunitajiet awtonomi kollha](#), kważi fil-bliet kapitali provinċjali kollha, kif ukoll fi bliet oħrajn.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek appoġġ komprensiv, ikkoordinat u speċjalizzat bħala vittma tal-kriminalità, filwaqt li jissodisfaw il-ħtiġijiet legali, psikoloġiċi u soċjali speċifiċi tiegħek.

Jekk inti vittma **tat-terroriżmu**, tista' tikkuntattja lill-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali (**Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional**), għalkemm tista' tikkuntattja lill-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità fil-provinċja tiegħek jekk tixtieq. L-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità mbagħad jikkoordina mal-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali.

Id-dritt ta' aċċess ikompli waqt l-intervent tas-servizzi ta' appoġġ u assistenza u, fejn xieraq, tas-servizzi tal-gustizzja restorattiva, matul il-proċedimenti kriminali kollha u għal perjodu ta' żmien xieraq wara li jintemmu, irrispettivament minn jekk l-identità tat-trasgressur tkunx magħrufa u mill-eżitu tal-proċedimenti, inkluż iż-żmien qabel jiġi rrapportat ir-reat.

Fejn ir-reati inkwistjoni jkun kważi dannu partikolarment serju, l-amministrazzjonijiet pubbliċi u l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jistgħu jestendu għall-membri tal-familja tiegħek id-dritt ta' aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza. Għaldaqstant, il-membri tal-familja huma definiti bħala l-persuni marbuta miegħek biż-żwieġ jew b'relazzjoni simili u l-qraba sat-tieni grad (nanniet, aħwa u neputijiet).

Jekk għandek f'al taħt l-età jew inti minorenni soġġett għal tutela, il-kustodja ta' vittma femminili ta' vjolenza abbażi ta' sess jew minn persuni li huma vittmi ta' vjolenza domestika, ser tkun intitolat(a) għall-miżuri speċifiċi ta' assistenza u protezzjoni stabbiliti bil-liġi.

Barra minn hekk, jekk int vittma ta' reati terroristiċi jew vjolenza abbażi ta' sess jew jekk inti minorenni, ser ikollok ukoll id-drittijiet rikonoxxuti mil-leġiżlazzjoni speċifika għal kull tip ta' reat.

Il-pulizija ser jirreferuni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

L-uffiċjali tal-pulizija tal-Istat u, fejn xieraq, il-pulizija tal-komunità awtonoma fejn ikun seħħ ir-reat, ser iwettqu valutazzjoni individwali inizjali tas-sitwazzjoni tiegħek meta tirrapporta r-reat, sabiex jiddeterminaw il-ħtiġijiet tal-protezzjoni tiegħek u jidentifikaw, jekk applikabbli, bħala vittma vulnerabbli. Matul din il-valutazzjoni inizjali, inti ser tirċievi informazzjoni dwar il-possibbiltà li tmur f'Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità.

Kwalunkwe awtorità jew uffiċjal li jiġu f'kuntatt miegħek iridu jirreferuk għall-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, fejn ikun meħtieġ, skont is-serjetà tar-reat jew, fi kwalunkwe każ, meta inti titlob dan.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

L-aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza pprovduti mill-amministrazzjonijiet pubbliċi, kif ukoll għal dawk iprovduti mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, għandu jkun kunfidenzjali fil-każijiet kollha.

L-informazzjoni li tipprovi lill-uffiċjali tal-pulizija jew lil kwalunkwe awtorità jew uffiċjal li jassistuk mill-ewwel mument tista' tingħata biss lil servizzi oħrajn ta' appoġġ u assistenza, bħalma huma l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, bil-kunsens minn qabel u informat tiegħek.

Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi jistgħu biss jipprovdur l-informazzjoni li rċevew dwarek lil partijiet terzi bil-kunsens minn qabel u informat tiegħek.

Fir-rigward tal-isfera ġudizzjarja, l-imħallfin, il-qrati, il-prosekuturi pubbliċi u awtoritajiet u uffiċjali oħrajn inkarigati mill-investigazzjoni kriminali, kif ukoll oħrajn li huma involuti bi kwalunkwe mod fil-proċedimenti jew li jieħdu sehem fihom, ser jieħdu l-miżuri meħtieġa, f'konformità mal-liġi, sabiex jipproteġu l-privatezza tiegħek u dik tal-membri tal-familja tiegħek u, b'mod partikolari, sabiex jipprevjenu t-tixrid ta' kwalunkwe informazzjoni li tista' tiżvela l-identità tiegħek jekk inti vittma taħt l-età jew persuna b' diżabbiltà li teħtieġ protezzjoni speċjali.

Barra minn hekk, l-awtorità ġudizzjarja tista' tipprojbixxi l-kisba, id-divulgazzjoni jew il-pubblikazzjoni ta' immaġnijiet tiegħek jew ta' membri tal-familja tiegħek, speċjalment jekk inti vittma taħt l-età jew persuna b' diżabbiltà li teħtieġ protezzjoni speċjali.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Kull vittma għandha dritt ta' aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità mingħajr ħlas u fuq bażi kunfidenzjali.

L-aċċess għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza mhux ser ikun kondizzjonali fuq ir-rapportar ta' reat minn qabel.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni hija disponibbli?

L-awtoritajiet u l-uffiċjali inkarigati mill-investigazzjoni, mill-prosekuzzjoni u mill-proċess tar-reati ser jieħdu l-miżuri meħtieġa stabbiliti mil-liġi sabiex jissalvagwardjaw il-ħajja tal-vittma u tal-membri tal-familja tagħha, il-benesseri mentali u fiżiku, il-libertà, is-sikurezza, il-libertà sesswali u l-integrità tagħhom, kif ukoll sabiex jipproteġu b'mod adegwat il-privatezza u d-dinjità tagħhom, b' mod partikolari meta jagħmlu stqarrijiet jew ikollhom jixhdu fil-qorti.

Il-prosekutur pubbliku ser jiżgura b'mod partikolari li dan id-dritt għall-protezzjoni jiġi ssodisfat fil-każ ta' vittmi taħt l-età, billi jieħu l-miżuri xierqa fl-aħjar interess tagħhom, fejn ikun hemm bżonn, sabiex jipprevjenu jew inaqqas id-dannu li jista' jinġoloq għalihom mit-tmexxija tal-proċedimenti.

Jekk inti vittma taħt l-età jew vittma b' diżabbiltà (vittmi li jeħtieġu protezzjoni speċjali), hemm il-possibbiltà li l-provi jiġu eżaminati qabel il-proċess mill-esperti u li l-intervista tiegħek ma' tim imħarreg apposta u li ssir f'kamra speċjali tiġi rrekordjata.

Min jista' joffrili protezzjoni?

Iċ-ċirkostanzi partikolari tiegħek ser jiġu vvalutati sabiex jiġi ddeterminat liema miżuri ta' protezzjoni jridu jittieħdu?

Dawn li ġejjin huma responsabbli sabiex jivvalutaw u jiddeċiedu fuq dawn it-tipi ta' miżuri:

- matul l-investigazzjoni tar-reat, l-imħallef li jeżamina jew l-imħallef li jittratta l-vjolenza fuq in-nisa, mingħajr preġudizzju għall-valutazzjonijiet u d-deċiżjonijiet provviżorji li għandhom jitwettqu u jittieħdu minn:
- il-prosekutur pubbliku, matul l-investigazzjonijiet tiegħu jew fi proċedimenti li jikkonċernaw vittmi taħt l-età, jew
- l-uffiċjali tal-pulizija involuti fil-fażi inizjali tal-investigazzjonijiet;
- matul il-proċess, l-imħallef jew il-qorti responsabbli mit-tressiq tal-provi tal-kawża.

Ser ikun hemm xi hadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mit-trasgressur?

Iva, minħabba li ċ-ċirkostanzi partikolari tiegħek dejjem jiġu vvalutati l-ewwel sabiex jiġi ddeterminat liema miżuri ta' protezzjoni jridu jittieħdu.

L-uffiċjali tal-pulizija tal-Istat u, fejn xieraq, il-pulizija tal-komunità awtonoma fejn ikun seħħ ir-reat, iwettqu valutazzjoni individwali inizjali tas-sitwazzjoni tiegħek meta tirrapporta r-reat, sabiex jiddeterminaw il-ħtiġijiet tal-protezzjoni tiegħek u jidentifikaw, jekk applikabbli, bħala vittma vulnerabbli. Matul din il-valutazzjoni inizjali, inti ser tirċievi informazzjoni dwar il-possibbiltà li tmur f'Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità.

Jekk tingħata assistenza f'Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, dan is-servizz iwettaq ukoll valutazzjoni individwali tal-każ tiegħek. L-informazzjoni miġbura fil-valutazzjoni tal-pulizija tista' tintbagħat lill-Uffiċċju jekk inti tagħti l-kunsens għal dan.

Il-valutazzjoni individwali tqis il-ħtiġijiet li tesprimi, kif ukoll ix-xewqat tiegħek, u tirrispetta b'mod sħiħ l-integrità fiżika, mentali u morali tiegħek.

B'mod partikolari, hija tikkunsidra dawn li ġejjin:

- il-karatteristiċi personali, is-sitwazzjoni, il-ħtiġijiet immedjati, is-sess, id-diżabilità u l-livell ta' maturità tiegħek, u tivvaluta, b'mod partikolari, jekk intix persuna b'diżabilità jew jekk għandekx relazzjoni ta' dipendenza mal-allegat awtur tar-reat, jekk intix vittma taħt l-età jew jekk għandekx bżonn protezzjoni speċjali jew jekk hemmx fatturi oħrajn ta' vulnerabbiltà partikolari preżenti;
- in-natura tar-reat li tiegħu inti vittma u s-serjetà tad-dannu kkawżat, kif ukoll ir-riskju li r-reat jerga' jseħħ. Il-ħtiġijiet ta' protezzjoni tiegħek ser jiġu vvalutati b'mod speċjali jekk int vittma ta' reati ta' terroriżmu, reati mwettqa minn organizzazzjoni kriminali, vjolenza abbażi ta' sess u vjolenza domestika, reati kontra l-libertà sesswali u l-integrità, it-traffikar tal-bnedmin, l-għajbien sfurzati u reati mwettqa għal raġunijiet razzisti, anti-Semitiċi jew oħrajn li jikkonċernaw ideoloġija, reliġjon jew twemmin, sitwazzjoni familjari, sħubija ta' etniċità, razza jew nazzjon, l-orijini nazzjonali tiegħek, is-sess, l-orjentazzjoni sesswali jew l-identità tiegħek, jew għal raġunijiet ta' sess, mard jew diżabilità;
- iċ-ċirkostanzi tar-reat, b'mod partikolari fil-każ ta' reati vjolenti.

Jekk inti taħt l-età jew għandek xi diżabilità u teħtieġ protezzjoni speċjali, l-opinjoni u l-interessi tiegħek jiġu kkunsidrati wkoll, flimkien maċ-ċirkostanzi personali tiegħek, filwaqt li l-prinċipji tal-aħjar interess tal-persuna taħt l-età jew b'diżabilità li teħtieġ protezzjoni speċjali għandhom jiġu rrispettati b'mod partikolari, kif ukoll id-dritt tagħha għall-informazzjoni, in-nondiskriminazzjoni, id-dritt għall-kunfidenzjalità, il-privatezza u d-dritt li tiġi protetta.

Ser ikun hemm xi hadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Iva, **matul l-investigazzjoni tar-reat**, ikun l-imħallef li jeżamina jew l-imħallef li jitratta l-vjolenza fuq in-nisa jew, jekk ikun reat ta' vjolenza abbażi ta' sess, il-prosekutur pubbliku jew l-uffiċjali tal-pulizija involuti fil-fażi inizjali tal-investigazzjonijiet li jivvalutaw u jiddeterminaw il-miżuri ta' protezzjoni li jistgħu jkunu xierqa għalik.

Jekk tkun fil-periklu, tirċievi l-protezzjoni tal-pulizija.

Ix-xhieda tiegħek tingħata permezz ta' konferenza bil-vidjo għal raġunijiet ta' sikurezza, ordni pubbliku, utilità jew sabiex tiġi ppreservata d-dinjità tiegħek.

Jekk inti vittma ta' ċerti reati speċifiċi li jwasslu għal miżuri ta' protezzjoni speċjali li jingħataw lill-vittmi tagħhom, bħal vjolenza abbażi ta' sess, vjolenza domestika, traffikar tal-bnedmin għal skopijiet ta' sfruttament sesswali u sfruttament tal-ħaddiema, offiżi, reati kontra l-libertà, tortura, reati kontra l-individwu, kontra l-libertà sesswali, il-privatezza, id-dritt għal immaġini personali, l-involabbiltà tad-dar, l-unur u l-ordni soċjoekonomika, għandek id-dritt li tiġi imposta waħda mill-projbizzjonijiet li ġejjin fuq l-aggressur jekk din tkun strettament meħtieġa għall-protezzjoni tiegħek: projbizzjoni fuq ir-residenza jew iż-żjara f'post, viċinat, belt jew reġjun, projbizzjoni fuq l-avvicinament lejך jew fuq il-komunikazzjoni ma' ċerti persuni.

Il-miżuri li ġejjin jistgħu jittieħdu matul l-investigazzjoni għall-protezzjoni tiegħek:

- inti tista' tagħti x-xhieda tiegħek f'faċilitajiet iddisinjati apposta jew adattati lill-professionisti mħarrġa apposta;
- jekk ikollok tixhed diversi drabi, ix-xhieda tittieħed mill-istess persuna, sakemm dan ma jkunx jista' jipperikola b'mod sinifikanti t-tmexxija tal-proċedimenti jew sakemm ix-xhieda tiegħek ma tkunx trid tittieħed direttament minn imħallef jew prosekutur pubbliku;

- jekk inti vittma ta' vjolenza abbaži ta' sess, vjolenza domestika, reat kontra l-libertà sesswali jew l-integrità, ix-xhieda tiegħek tista' tingħata minn xi ħadd tal-istess sess, meta inti titlob dan, sakemm dan ma jkunx jista' jipperikola b'mod sinifikanti t-tmexxija tal-proċedimenti jew sakemm ix-xhieda tiegħek ma tkunx trid tittiehed direttament minn imħallef jew prosekutur pubbliku.

Jekk tiġi mħarrek sabiex tixhed u l-imħallef jara li tinsab f'riskju serju jew li l-libertà, il-proprjetà jew il-familja tiegħek qegħdin f'riskju, huwa jista' jieħu l-azzjonijiet li ġejjin:

- jipproteġi l-identità, l-indirizz, il-professjoni jew il-post tax-xogħol tiegħek, billi ma jużax din l-informazzjoni fil-proċedimenti;
- ma jħallix tidher fil-qorti u jstabilixxi l-qorti bħala l-indirizz għan-notifiki;
- ma jħallix l-immaġini tiegħek tiġi rrekordjata bi kwalunkwe mod;
- jordna l-protezzjoni tal-pulizija matul u wara l-proċedimenti;
- jipprovdi lejn il-qorti f'karozzi ufficjali;
- fil-qorti, ipoġġik f'kamra ta' stennija mgħassa mill-pulizija;
- f'ċirkostanzi eċċezzjonali, jipprovdi identità ġdida u għajnuna finanzjarja sabiex tkun tista' tbiddel il-post tar-residenza jew tax-xogħol tiegħek.

Jekk inti vittma ta' reat ta' vjolenza abbaži ta' sess jew ta' vjolenza domestika, tista tingħata 'ordni ta' protezzjoni' li tinkludi miżuri ta' prekawzjoni ġenerali kontra l-aggressur (projbizzjoni fuq ir-residenza jew iż-żjara f'ċerti postijiet, viċinati, bliet jew reġjuni, projbizzjoni fuq l-avviċinament jew il-komunikazzjoni ma' ċerti persuni).

Matul il-proċedimenti ġudizzjarji, l-imħallef jew il-president tal-qorti jista' jordna seduta ta' smiġh privata (li tirrestringi l-preżenza ta' mezzi awdjoviżivi fis-sessjonijiet tal-proċess u tipprojbixxi l-irrekordjar tas-seduti ta' smiġh kollha jew ta' wħud minnhom) bil-għan li jipproteġi l-moralità, l-ordni pubbliku u lilek bħala vittma u/jew il-familja tiegħek. Huma jistgħu jipprojbixxu d-divulgazzjoni tal-identità tal-esperti jew ta' kwalunkwe persuna oħra li tiegħu sehem fil-proċess.

Bħala prosekutur privat, tista' titlob li ssir seduta ta' smiġh privata.

Matul il-proċedimenti, jistgħu jittieħdu l-miżuri li ġejjin għall-protezzjoni tiegħek:

- miżuri sabiex jiġi evitat li jkollok kuntatt viżwali mal-allegat awtur tar-reat u li jiżguraw li tkun tista' tinstema' mingħajr ma tkun preżenti fl-awla; jistgħu jintużaw teknoloġiji tal-komunikazzjoni għal dan (jintrama skrin fl-awla u l-istqarrijiet isiru permezz ta' konferenza bil-vidjo);
- miżuri sabiex jiġi evitat li jsiru mistoqsijiet li huma relatati mal-ħajja privata tiegħek u li ma għandhom l-ebda rilevanza għall-att kriminali li jkun qed jinstema' mill-qorti, sakemm l-imħallef jew il-qorti ma jikkunsidrawx b'mod eċċezzjonali li dawn iridu jiġu mwieġba;
- is-seduta ta' smiġh orali ssir fil-privat, għalkemm l-imħallef jew il-president tal-qorti jista' jawtorizza l-preżenza ta' persuni li jistgħu juru li għandhom interess speċjali fil-kawża.

Il-miżuri sabiex jiġi evitat il-kuntatt viżwali mal-allegat awtur tar-reat u l-mistoqsijiet li jsiru rigward il-ħajja privata tiegħek jistgħu jittieħdu wkoll matul l-investigazzjoni.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Fil-każ ta' vittmi vulnerabbli, bħal vittmi taħt l-età u vittmi b'dizabilità li jeħtieġu protezzjoni speċjali, minbarra l-miżuri stabbiliti fit-taqsimha **'Ser ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?'**, il-miżuri li ġejjin ser ikunu applikabbli matul il-proċedimenti:

- l-istqarrijiet miksuba ser jiġu rrekordjati b'mezzi awdjoviżivi u jistgħu jiġu riprodotti fil-proċess fil-każijiet u taħt il-kundizzjonijiet stabbiliti mil-liġi;
- l-istqarrija tista' tinkiseb permezz ta' esperti.

Jekk inti vittma taħt l-età jew vittma b'dizabilità (vittmi li jeħtieġu protezzjoni speċjali), hemm il-possibbiltà li l-provi jiġu eżaminati qabel il-proċess mill-esperti u li l-intervista tiegħek ma' tim imħarreġ apposta u li ssir f'kamra speċjali tiġi rrekordjata.

Barra minn hekk, fuq talba tal-prosekutur pubbliku, jista' jkun possibbli li jinħatar kustodju *ad litem* jekk inti vittma partikolarment vulnerabbli u f'ċerti każijiet, bħal meta jkun hemm kunflitti ta' interess mar-rappreżentant legali tiegħek, jew ma' wieħed mill-ġenituri, sakemm il-ġenitur l-ieħor ma jkunx jista' jaqdi b'mod adegwat id-dmirijiet tiegħu ta' rappreżentanza u assistenza tal-vittma.

Jien minorenni - għandi xi drittijiet speċjali?

Jekk inti minorenni, matul il-fażi **tal-investigazzjoni tar-reat** ser tiġi ttrattat skont il-protokollu li huma maħluqa apposta sabiex jipproteġuk. Ser jittieħdu prekawzjonijiet speċjali meta tkun trid tagħti x-xhieda tiegħek. Il-prosekutur pubbliku, li għandu d-dmir speċifiku li jipproteġi lill-minorenni, għandu dejjem ikun preżenti. Il-kuntatt viżwali bejnek u l-aggressur irid jiġi evitat bl-użu ta' kwalunkwe mezz tekniku.

Inti ser tiġi intervistat minn tim imħarreġ apposta f'kamra speċjali, li ma jidherx li jkun ta' theddida għalik, minħabba li hemm il-possibbiltà li l-provi jiġu eżaminati qabel il-proċess minn esperti u li l-intervista tiġi rrekordjata.

Inti tista' tagħti x-xhieda tiegħek darba biss, fil-preżenza tal-imħallef li jeżamina, tal-iskrivan tal-qorti u tal-partijiet kollha fil-proċedimenti, u ma terġax tagħmel dan waqt il-proċess.

Matul il-**proċedimenti ġudizzjarji**, jekk inti persuna minorenni li tkun qed tagħti x-xhieda tiegħek, il-kuntatt viżwali bejnek u l-persuna akkużata għandu jiġi evitat b'kull mezz tekniku possibbli.

Il-konfrontazzjoni hija wkoll ristretta.

Minbarra l-miżuri stabbiliti fit-taqsimha **'Ser ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?'**, il-miżuri li ġejjin ser ikunu applikabbli matul il-proċedimenti:

- L-istqarrijiet miksuba ser jiġu rrekordjati b'mezzi awdjovizivi u jistgħu jiġu riprodotti fil-proċess fil-każijiet u taħt il-kundizzjonijiet stabbiliti mil-liġi;
- L-istqarrija tista' tinkiseb permezz ta' esperti.

Barra minn hekk, fuq talba tal-prosekutur pubbliku, jista' jkun possibbli li jinħatar kustodju *ad litem* jekk inti vittma partikolarment vulnerabbli u f'ċerti każijiet, bħal meta jkun hemm kunflitti ta' interess mar-rappreżentant legali tiegħek, jew ma' wieħed mill-ġenituri, sakemm il-ġenitur l-ieħor ma jkunx jista' jaqdi b'mod adegwat id-dmirijiet tiegħu ta' rappreżentanza u assistenza għall-vittma.

Il-membri tal-familja tiegħi miet minħabba r-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Jekk membru tal-familja jkun miet minħabba reat, inti tkun vittma indiretta tar-reat ikkawżat lill-membri tal-familja tiegħek (il-vittma diretta) jekk tkun f'ċerti sitwazzjonijiet previsti mil-liġi (minbarra, fil-każijiet kollha, il-persuna responsabbli għar-reat), kif ukoll jekk inti kont il-konjuġi tal-vittma diretta u ma kontux legalment separati jew tgħixu bogħod minn xulxin; jekk kont il-wild tal-vittma diretta jew tal-konjuġi mhux legalment separati jew jgħixu bogħod minn xulxin u kont qed tgħix magħhom; jekk kellek rabta mal-vittma diretta permezz ta' relazzjoni simili u kont tgħix magħhom, fost sitwazzjonijiet oħrajn.

Ftakar li l-vittmi kollha għandhom id-dritt li jressqu azzjoni kriminali u azzjoni ċivili skont il-liġi u li jidhru quddiem l-awtoritajiet inkarigati mill-investigazzjoni sabiex jagħtuhom il-provi u l-informazzjoni meqjusa bħala rilevanti sabiex jiġu ċċarati l-fatti.

Bħala vittma indiretta, ser ikollok aċċess kunfidenzjali mingħajr f'las għas-servizzi ta' appoġġ u assistenza pprovduti mill-amministrazzjonijiet pubbliċi, kif ukoll għal dawk ipprovduti mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi, sakemm jitqies li huwa xieraq li dan id-dritt jiġi estiż għall-membri tal-familja tal-vittma diretta minħabba li r-reati kkawżaw dannu partikolarment serju. Għaldaqstant, il-membri tal-familja ser jiġu definiti bħala l-persuni marbuta mal-vittma diretta biż-żwieġ jew b'relazzjoni simili u l-qraba sat-tieni grad (nanniet, aħwa u neputijiet).

Bħala vittma indiretta, tista' tircievi informazzjoni dwar il-miżuri ta' appoġġ u assistenza disponibbli, kemm jekk mediċi, psikoloġiċi jew materjali, u l-proċedura sabiex jinkisbu, kif ukoll il-kumpens li għalih inti intitolat u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titolbu.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jagħtuk pariri dwar l-intitolamenti ekonomiċi relatati mal-proċedimenti, b'mod partikolari dwar l-għajnuna finanzjarja għad-danni kkawżati mir-reat u l-proċedura sabiex titlobha u joffrulek l-appoġġ emozzjonali u l-assistenza terapewtika li tkun teħtieġ, sabiex b'hekk tiżgura li jkollok l-assistenza psikoloġika xierqa sabiex tegħleb il-konsegwenzi trawmatiċi tar-reat.

F'termini **tal-għajnuna finanzjarja li għaliha inti intitolat bħala vittma indiretta tal-kriminalità**, fi Spanja teżisti sistema ta' għajnuna pubblika għall-benefiċċju tal-vittmi indiretti ta' reati vjolenti u intenzjonati mwettqa fi Spanja li jwasslu għal mewt jew dannu serju għas-saħħa mentali tiegħek.

Inti trid tissodisfa ċerti **rekwiżiti** sabiex titqies bħala vittma indiretta għall-finijiet tal-għajnuna finanzjarja (benefiċjarju):

- tkun Spanjol jew ċittadin ta' kwalunkwe Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew, jekk ebda wieħed minn dawk il-każijiet ma japplika għalik, trid tkun ordinarjament residenti fi Spanja jew tkun ċittadin ta' Stat ieħor li jagħti għajnuna simili liċ-ċittadini Spanjoli fit-territorju tiegħu. Fil-każ ta' mewt, in-nazzjonalità jew ir-residenza ordinarja tal-persuna deċeduta mhijiex importanti;
- tkun il-konjuġi tal-persuna deċeduta, mhux legalment separati jew tgħixu bogħod minn xulxin, jew il-persuna li għext mal-persuna deċeduta fuq bażi permanenti f'relazzjoni simili għal mill-inqas sentejn qabel il-mewt tagħha, sakemm ma kellkomx tfal flimkien, f'liema każ sempliċi koabitazzjoni tkun biżżejjed. Dan jinkludi wkoll it-tfal tal-persuni msemmija, anki jekk ma kinux it-tfal tal-persuna deċeduta, sakemm kienu finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna u għexu magħha;
- il-benefiċjarji fl-ebda każ ma jinkludu lil xi ħadd li ġie kkundannat għal omiċidju intenzjonat f'xi waħda mill-forom tiegħu, fejn il-persuna deċeduta kienet il-konjuġi tagħhom jew il-persuna li magħha kellhom rabta stabbli permezz ta' relazzjoni simili;
- tkun il-wild tal-persuna deċeduta, finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna u għext magħha, jekk wieħed jassumi li t-tfal li huma taħt l-età jew adulti b'diżabilità huma finanzjarjament dipendenti;
- jekk inti l-ġenitur tal-persuna deċeduta u kont finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna, sakemm ma jkun hemm ħadd fis-sitwazzjonijiet imsemmija hawn fuq;
- il-ġenituri ta' persuni minorenni li jmutu bħala konsegwenza diretta tar-reat jitqiesu wkoll bħala vittmi indiretti għall-finijiet tal-għajnuna finanzjarja stabbilita mil-liġi Spanjola.

Inti trid titlob l-għajnuna fi żmien sena mid-data li fiha seħħ ir-reat. F'każ li l-mewt tkun seħħet bħala konsegwenza diretta ta' offiżi fuq il-persuna jew dannu għas-saħħa, jiġi skattat limitu ta' żmien ġdid ta' tul ta' żmien ugwali sabiex tintalab l-għajnuna.

Bħala regola ġenerali, l-għoti tal-għajnuna huwa kondizzjonali fuq it-teħid ta' deċiżjoni ġudizzjarja finali li ttemm il-proċedimenti kriminali.

L-għajnuna ma tistax tiġi kkombinata mal-kumpens stabbilit permezz tas-sentenza, għalkemm l-għajnuna kollha jew parti minnha titfallas meta l-persuna haġja tar-reat tkun ġiet iddikjarata parzjalment insolventi, jew mal-kumpens jew l-għajnuna minn assigurazzjoni privata jekk l-ammont ikun ogħla mill-ammont stabbilit fis-sentenza, jew mas-sussidju tas-sigurtà soċjali li jista' jkun pagabbli minħabba d-diżabilità temporanja tal-vittma.

L-ammont ta' għajnuna f'ebda każ ma jista' jaqbez il-kumpens stabbilit fis-sentenza.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Bħala vittma, inti għandek id-dritt li tirċievi informazzjoni dwar soluzzjoni alternattiva għat-tilwim bl-użu, fejn xieraq, ta' medjazzjoni u miżuri oħrajn ta' ġustizzja restorattiva, u dwar is-servizzi ta' ġustizzja restorattiva disponibbli, fil-każijiet fejn dan ikun legalment possibbli. L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulok din l-informazzjoni.

Barra minn hekk, l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità ser ikunu jistgħu jipproponu lill-korp ġudizzjarju li tintuża medjazzjoni kriminali meta din titqies bħala ta' benefiċċju għalik, filwaqt li jipprovdut appoġġ lis-servizzi ta' ġustizzja restorattiva u proċeduri oħrajn ta' soluzzjoni barra l-qorti stabbiliti mil-liġi.

Tista' tikseb aċċess għas-servizzi tal-ġustizzja restorattiva sabiex tikseb kumpens xieraq għat-telf materjali u mhux materjali li jirriżulta mir-reat, meta jiġu ssodisfati r-rekwiżiti li ġejjin:

- it-trasgressur ikun irrikonoxxa l-fatti essenzjali li minnhom tinħoloq l-obbligazzjoni tiegħu;
- inti tkun tajt il-kunsens tiegħek, wara li tkun irċevejt informazzjoni eżawrjenti u imparzjali dwar il-kontenut tagħhom, l-eżiti possibbli tagħhom u l-proċeduri fis-seħħ sabiex tiġi infurzata l-konformità;
- it-trasgressur ikun ta l-kunsens tiegħu;
- il-proċedura ta' medjazzjoni ma tinvolvi ebda riskju għas-sikurezza tiegħek u ma jkun hemm ebda periklu li t-twettiq tagħha jista' jikkawżalek telf materjali jew mhux materjali ġdid;
- dan ma jkunx ipprojbit mil-liġi għar-reat imwettaq.

Id-diskussjonijiet li jsiru bħala parti mill-proċedura ta' medjazzjoni ser jinżammu kunfidenzjali u ma jistgħux jinxterdu mingħajr il-kunsens tiegħek u l-kunsens tat-trasgressur.

Il-medjaturi u professjonisti oħrajn li jieħdu sehem fil-proċedura ta' medjazzjoni ser ikunu soġġetti għas-segretezza professjonali b'rabta mal-avvenimenti u l-istqarrijiet li kellhom għarfien dwarhom fit-twettiq ta' dmirijiethom.

Kemm inti kif ukoll it-trasgressur ser tkunu tistgħu tirrevokaw il-kunsens tagħkom sabiex tipparteċipaw fil-proċess ta' medjazzjoni fi kwalunkwe ħin.

Ġeneralment, il-medjazzjoni ssefñ fil-każ ta' reati inqas serji.

Fil-ġustizzja tal-minorenni (minn 14 sa 18-il sena), il-medjazzjoni hija espressament stabbilita bħala mezz għall-edukazzjoni mill-ġdid tal-minorenni. F'dan il-qasam, il-medjazzjoni titwettaq mit-timijiet li jappoġġjaw is-servizz tal-prosekuzzjoni tal-minorenni, għalkemm tista' titwettaq ukoll minn aġenziji mill-komunitajiet awtonomi u minn entitajiet oħrajn bħal ċerti assoċjazzjonijiet speċjalizzati.

Fil-qasam tal-ġustizzja tal-adulti, il-medjazzjoni hija inkluża bħala parti mis-servizzi ta' ġustizzja restorattiva, fejn issa hemm diversi programmi pilota li ilhom fis-sefñ għal bosta snin.

Fir-rigward tas-sikurezza tal-medjazzjoni għalik, dejjem ser ikun hemm xi miżuri ta' protezzjoni fizika meħtieġa u miżuri oħrajn meħtieġa miċ-ċirkostanzi li ser ikunu jistgħu jingħataw mill-awtorità ġudizzjarja.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

- **Código Penal** (Il-Kodiċi Kriminali Spanjol) – [bl-Ispanjol](#)
- **Código Civil** (Il-Kodiċi Spanjol tal-Proċedura Ċivili) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley de Enjuiciamiento Criminal** (Ir-Regoli dwar il-Proċedura Kriminali) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito** (Il-Liġi 4/2015 tas-27 ta' April 2015 dwar il-pożizzjoni tal-vittmi tal-kriminalità) – [bl-Ispanjol](#)
- **Real Decreto 1109/2015, de 11 de diciembre, por el que se desarrolla la Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito, y se regulan las Oficinas de Asistencia a las Víctimas del Delito** (Id-Digriet Irjali 1109/2015 tal-11 ta' Dicembru 2015 li jimplimenta l-Liġi 4/2015 tas-27 ta' April 2015 dwar il-pożizzjoni tal-vittmi tal-kriminalità u li jirregola l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley Orgánica 8/2015, de 22 de julio y Ley 26/2015, de 22 de julio, de modificación del sistema de protección de la infancia y de la adolescencia** (Il-Liġi Organika 8/2015 tat-22 ta' Lulju 2015 u l-Liġi 26/2015 tat-22 ta' Lulju 2015 li jemendaw is-sistema għall-protezzjoni tat-tfal u tal-adoloxxenti) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley 23/2014, de 20 de noviembre, de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea** (Il-Liġi 23/2014 tal-20 ta' Novembru 2014 dwar ir-rikonoxximent reċiproku tad-deċiżjonijiet f'materji kriminali fl-Unjoni Ewropea) – [bl-Ispanjol](#)
- **Real Decreto 671/2013, de 6 de septiembre, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley 29/2011** (Id-Digriet Irjali 671/2013 tas-6 ta' Settembru 2013 li jstabbilixxi arranġamenti dettaljati għall-implimentazzjoni tal-Liġi 29/2011) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley 29/2011, de 22 de septiembre, de Reconocimiento y Protección Integral a las Víctimas de Terrorismo** (Il-Liġi 29/2011 tat-22 ta' Settembru 2011 dwar ir-Rikonoxximent u l-Protezzjoni Komprensiva tal-Vittmi tat-Terroriżmu) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género** (Il-Liġi Organika 1/2004 tat-28 ta' Dicembru 2004 dwar Miżuri ta' Protezzjoni Komprensiva kontra l-Vjolenza Abbażi ta' Sess) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores** (Il-Liġi Organika 5/2000 tat-12 ta' Jannar 2000 li tirregola r-responsabbiltà kriminali tat-tfal) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de Protección Jurídica del Menor** (Il-Liġi Organika 1/1996 tal-15 ta' Jannar 1996 dwar il-Protezzjoni Legali għat-Tfal) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley 1/1996, de 10 de enero, de asistencia jurídica gratuita** (Il-Liġi 1/1996 tal-10 ta' Jannar 1996 dwar l-għajnuna legali) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley 35/1995, de 11 de diciembre, de ayuda y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual** (Il-Liġi 35/1995 tal-11 ta' Dicembru 1995 dwar l-għajnuna u l-assistenza għall-vittmi ta' reati vjolenti u reati kontra l-libertà sesswali) – [bl-Ispanjol](#)
- **Real Decreto 738/1997, de 23 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento de ayudas a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual** (Id-Digriet Irjali 738/1997 tat-23 ta' Mejju 1997 li japprova r-Regolament dwar l-għajnuna għall-vittmi ta' reati vjolenti u reati kontra l-libertà sesswali) – [bl-Ispanjol](#)
- **Ley Orgánica 19/1994, de 23 de diciembre, de protección a testigos y peritos en causas criminales** (Il-Liġi Organika 19/1994 tat-23 ta' Dicembru 1994 dwar il-protezzjoni għax-xhieda u l-esperti f'kawżi kriminali) – [bl-Ispanjol](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-

Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 12/03/2019

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Jekk int vittma ta' reat, inti intitolat, mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew l-uffiċjali, li tircievi informazzjoni dwar id-dritt tiegħek li tirrapporta r-reat u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex tagħmel dan.

Tista' tirrapporta r-reat lill-pulizija u ssir xhud fil-proċedura li tiġi segwita. Tista' wkoll titlob lill-pulizija sabiex jirreferuk għall-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità (Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito), fejn tingħata informazzjoni dwar kif tirrapporta r-reat.

L-aċċess għas-servizzi ta' kura u appoġġ, bħall-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, huwa mingħajr ħlas u kunfidenzjali; mhuwiex neċessarju li l-ewwel tirrapporta r-reat.

Bħala l-persuna li tirrapporta r-reat, inti għandek id-drittijiet li ġejjin:

- li tikseb kopja tar-rapport, li jkun debitament iċċertifikat;
- li tingħata assistenza lingwistika bla ħlas u traduzzjoni bil-miktub tal-kopja tar-rapport li tipprezenta, jekk ma tifhimx jew ma titkellimx xi waħda mil-lingwi uffiċjali fil-post fejn isir ir-rapport. Jekk ma titkellimx jew ma tifhimx l-Ispanjol jew il-lingwa uffiċjali użata fil-proċedimenti inkwistjoni, inti tkun intitolat li tiġi assistit, mingħajr ħlas, minn interpretu li jitkellem lingwa li tifhem meta tagħti x-xhieda tiegħek matul il-fażi tal-investigazzjoni quddiem l-imħallief, il-prosekutur pubbliku jew l-uffiċjali tal-pulizija;
- jekk tkun tlabt li tiġi nnotifikat b'ċerti deċiżjonijiet, bħad-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali jew bis-sentenza finali fil-proċedimenti, inti għandek id-dritt li tiġi infurmat bid-data, il-ħin u l-post tal-proċess, kif ukoll dwar il-kontenut tal-akkuża kontra t-trasgressur.

Inti tista' tressaq ukoll azzjoni kontra t-trasgressur u ssir parti fil-proċedimenti bħala prosekutur privat, bi drittijiet simili ħafna għal dawk tal-prosekutur pubbliku.

Minbarra każijiet ordinarji, fejn il-prosekutur pubbliku jipprezenta l-akkużi kontra t-trasgressur, hemm żewġ tipi ta' reati fejn ir-rwol tiegħek huwa importanti ħafna sabiex jinbdew il-proċedimenti:

- il-proċedimenti għal **reati semi-pubbliċi** jesigū li inti tirrapporta r-reat jew tressaq azzjoni sabiex ikunu jistgħu jibdew; il-prosekutur pubbliku mbagħad jassumi r-responsabbiltà għall-akkużi kontra t-trasgressur. Madankollu, għal proċedimenti kontra **reati privati** (eż. malafama), huwa kompletament f'idejk: il-prosekutur pubbliku ma għandu ebda responsabbiltà fir-rigward tal-akkużi kontra t-trasgressur u inti tista' tirtira r-rapport fi kwalunkwe ħin, u b'hekk ittemm il-proċedimenti.

Inti tista' tirrapporta r-reat bi kwalunkwe lingwa u, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew b'xi waħda mil-lingwi reġjonali rispettivi, għandek id-dritt għal interpretu mingħajr ħlas. Fil-prattika, jekk fl-għassa tal-pulizija ma jkun hemm ħadd li jitkellem bil-lingwa tiegħek, il-pulizija joffrulek l-għażliet li ġejjin:

- jekk ir-reat ma jkunx serju, inti tkun tista' tirrapportah bl-użu ta' formola bil-lingwa tiegħek;
- jekk ir-reat ikun serju, tiġi pprovdut is-servizz ta' interpretu permezz tat-telefon jew personalment.

Ikun hemm interpreti Ingliżi, Franciżi u Ġermaniżi f'xi għases tal-pulizija, speċjalment fis-sajf.

Ma hemm ebda limitu ta' żmien sabiex tirrapporta r-reat, iżda hemm limiti ta' żmien li warajhom il-prosekuzzjoni tar-reat ma tkunx possibbli: minn 10 sa 20 sena, skont is-serjetà tar-reat. Ma huwa meħtieġ ebda mod speċifiku għar-rapportar ta' reat mill-awtoritajiet. Tista' tirrapportah bil-miktub jew bil-fomm, f'liema każ l-awtorità kompetenti tiegħu nota tar-rapport. Int trid tagħti ismek, l-indirizz, in-numru tal-ID, in-numru tat-telefon, eċċ. u trid tiffirma r-rapport.

Meta tirrapporta r-reat, jekk inti tkun vittma ta' reat ta' vjolenza abbażi ta' sess jew vjolenza domestika, tista' titlob għal ordni ta' protezzjoni mill-pulizija. Tista' wkoll titlob ordni ta' protezzjoni direttament mill-awtorità ġudizzjarja jew mill-prosekutur pubbliku, mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jew inkella mis-servizzi soċjali jew l-istituzzjonijiet tal-kura marbuta mal-amministrazzjonijiet pubbliċi.

Fil-każijiet kollha, inti tiġi pprovdut formoli sabiex titlob l-ordni ta' protezzjoni u tingħata informazzjoni dwar din l-ordni.

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Meta tippreżenta rapport, inti tircievi kopja ċertifikata b'numru ta' referenza.

Bħala l-vittma, tista' tikseb informazzjoni mill-pulizija dwar l-iżvilupp tal-proċedimenti, sakemm din ma tkunx ta' detriment għall-investigazzjoni. Fil-prattika, huwa aħjar li wieħed jikkomunika mal-korp tal-pulizija rispettiv u jitlob l-informazzjoni.

B'mod ġenerali, inti għandek id-dritt – jekk tkun għamilt it-talba rilevanti – li tircievi informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post tal-proċess u l-kontenut tal-akkuża kontra t-trasgressur, kif ukoll li tiġi nnotifikat bid-deċiżjonijiet li ġejjin:

- id-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali;
- is-sentenza finali fil-proċedimenti;
- deċiżjonijiet li t-trasgressur jingħata sentenza ta' prigunerija jew li jinheles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja u deċiżjonijiet li jiġu adottati miżuri ta' prekawzjoni għall-protezzjoni tiegħek.

Jekk tkun tlabt li tiġi riferut għal Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jew qed tircievi assistenza minn wieħed minn dawn l-Uffiċċji, inti għandek id-dritt li tircievi informazzjoni dwar id-dettalji ta' kuntatt tal-awtorità responsabbli mill-immaniġġjar tal-proċedimenti u l-mezzi għall-komunikazzjoni ma' din l-awtorità, kif ukoll informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post tal-proċess u l-kontenut tal-akkuża kontra t-trasgressur.

Jekk inti vittma ta' reat ta' vjolenza sessista, għandek id-dritt li tiġi infurmat dwar is-sitwazzjoni proċedurali tal-aggressur u l-miżuri ta' prekawzjoni meħuda, mingħajr ma jkollok bżonn titlob għal dan. Inti tista', fi kwalunkwe ħin, tesprimi x-xewqa tiegħek li ma tircievix l-informazzjoni.

Jekk inti vittma ta' reat vjolenti kontra l-libertà sesswali, għandek id-dritt li tircievi informazzjoni dwar il-kumpens mill-Istat li għalih tkun intitolat jekk l-aggressur ma jħallasx il-kumpens tiegħek jew jekk dan ma jkunx biżżejjed.

Jien intitolat(a) għal għajjuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew mal-uffiċjali, inti għandek id-dritt li tircievi informazzjoni dwar il-proċedura sabiex tikseb pariri u difiża legali u, fejn applikabbli, il-kundizzjonijiet li taħthom tkun tista' tiksibhom mingħajr ħlas. L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek ukoll din l-informazzjoni.

Inti ser tkun tista' tissottometti t-talba tiegħek sabiex ikollok id-dritt tiegħek għall-għajjuna legali rikonoxxut lill-uffiċjal jew lill-awtorità li tawk l-informazzjoni dwar il-proċedura sabiex tikseb pariri u difiża legali u, fejn applikabbli, sabiex tiksibhom mingħajr ħlas. Min-naħa tagħhom, l-uffiċjal jew l-awtorità jibagħtuha, flimkien mad-dokumentazzjoni pprovduta, lill-kamra tal-avukati rilevanti.

It-talba tiegħek tista' tiġi sottomessa wkoll lill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, li min-naħa tagħhom jibagħtuha lill-kamra tal-avukati rilevanti.

B'mod ġenerali, inti tista' tibbenifika minn servizzi ta' gwida legali li joffru informazzjoni dwar il-liġi liċ-ċittadini kollha. Dawn is-servizzi huma organizzati mill-kmamar tal-avukati f'kull qasam ġudizzjarju.

Għandek timla formola li tista' tinstab fil-qrati, fil-Ministeru tal-Ġustizzja u f'uffiċċji oħrajn tal-Istat u tipprova li l-mezzi ta' appoġġ tiegħek mhumiex biżżejjed. Inti trid tissottometti t-talba tiegħek lill-kamra tal-avukati fil-qasam tal-qorti rispettiva jew fil-qorti fiż-żona fejn tirisjedi, jekk il-proċedimenti kriminali jkun għadhom ma bdewx.

Jekk inti vittma ta' reat ta' vjolenza sessista, ma hemmx bżonn li l-ewwel tipprova li l-mezzi tiegħek huma insuffiċjenti sabiex tkun tista' tikseb għajjuna legali.

Jekk inti vittma tat-terroriżmu, tista' tikseb ukoll għajjuna legali.

Tista' titlob għajjuna legali fi Spanja jekk tkun f'waħda mis-sitwazzjonijiet li ġejjin, fost l-oħrajn:

- jekk inti ċittadin ta' kwalunkwe Stat Membru tal-UE u tipprova li r-riżorsi tiegħek mhumiex biżżejjed;
- jekk inti ċittadin ta' pajjiż terz u legalment residenti fi Spanja jew bi dritt rikonoxxut fi ftehimiet internazzjonali (eż. ftehimiet dwar il-ħtif internazzjonali ta' minuri). F'dan il-każ, inti ser tkun tista' tikseb aċċess għal għajjuna legali fi Spanja taħt l-istess kundizzjonijiet bħaċ-ċittadini tal-UE;
- irrispettivament mill-eżistenza tar-riżorsi sabiex jinbdewx proċedimenti legali, id-dritt tiegħek għall-għajjuna legali ser ikun rikonoxxut u din l-għajjuna tiġi pprovduta lilek minnufih jekk tkun vittma ta' vjolenza sessista, terroriżmu jew traffikar tal-bnedmin fi kwalunkwe proċedimenti li huma marbuta ma', derivati minn jew riżultat tal-istat tiegħek bħala vittma, jew jekk inti

minorenni jew għandek diżabilità fit-tagħlim jew mard mentali meta tkun il-vittma ta' sitwazzjonijiet ta' abbuż jew trattament ħazin.

Dan id-dritt ser japplika wkoll għas-suċċessuri fil-każ ta' mewt tal-vittma, sakemm ma kinux involuti fl-atti.

Għall-finijiet tal-għoti ta' għajjnuna legali, inti titqies bħala vittma meta jiġi ppreżentat rapport jew titressaq azzjoni, jew meta jinbdew proċedimenti kriminali, għal kwalunkwe wieħed mir-reati msemmija, u inti żżomm dan l-istatus sakemm il-proċedimenti kriminali jkunu fis-seħħ jew meta jkun inħareġ verdett ta' ħtija wara l-konklużjoni tal-proċedimenti.

Id-dritt għall-għajjnuna legali jintilef ladarba l-liberazzjoni minn akkuża ssir finali, jew wara s-soġġorn temporanju jew iċ-ċaħda tal-proċedimenti minħabba li l-atti kriminali ma jiġux ipprovat, mingħajr l-obbligu li tiffallas l-ispiza tal-benefiċċji li jkunu tgawded mingħajr ħlas sa dak il-punt.

Fil-proċedimenti differenti li jistgħu jinbdew bħala riżultat tal-istatus tiegħek bħala vittma tar-reati identifikati u, b'mod partikolari, fi proċedimenti ta' vjolenza abbażi ta' sess, irid ikun l-avukat innifsu li jgħinek, sakemm id-dritt ta' difiża tiegħek ikun b'hekk debitament garantit.

Inti għandek id-dritt għal għajjnuna legali jekk l-introjtu annwali tiegħek u l-introjtu għal kull unità tal-familja ma jaqbzux:

- darbtejn aktar mill-indiċi pubbliku tal-introjtu ((indicador público de renta de efectos múltiples – IPREM) fis-seħħ fil-mument li ssir it-talba, meta l-persuni inkwistjoni ma jkunux parti minn kwalunkwe unità tal-familja. L-IPREM huwa indiċi li jiġi ffixxat kull sena u jintuża sabiex jiddetermina l-ammont ta' ċerti benefiċċji jew il-livell limitu għall-aċċess għal ċerti benefiċċji, intitolamenti jew servizzi pubbliċi;
- darbtejn u nofs aktar mill-IPREM fis-seħħ fil-mument li ssir it-talba, meta l-persuni inkwistjoni jkunu parti minn kwalunkwe wieħed mit-tipi ta' unità tal-familja b'inqas minn erba' membri;
- tliet darbtejn aktar mill-IPREM meta l-unitajiet tal-familja inkwistjoni jkunu fformati minn erba' membri jew aktar.

L-IPREM annwali għall-2016 huwa ta' EUR 6 390.13.

Jekk tingħata għajjnuna legali, ma jkollokx bżonn tħallas l-ispejjeż li ġejjin:

1. l-ispejjeż għall-pariri legali preliminari;
2. il-miżati tal-avukat u tar-rappreżentant tal-qorti (procurador);
3. l-ispejjeż li jirriżultaw mill-pubblikazzjoni tal-avviżi fil-ġurnali uffiċjali;
4. id-depożiti meħtieġa sabiex jitressqu ċerti appelli;
5. il-ħlasijiet għall-esperti;
6. inti tibbenifika minn tnaqqis ta' 80% fuq l-ammont għall-atti notarili u ċ-ċertifikazzjonijiet mir-registri tal-artijiet u tal-kummerċ.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-parteciċipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taht liema kundizzjonijiet?

B'mod ġenerali, jekk bħala vittma ta' reat tkun ħadt sehem fil-proċedimenti, inti jkollok id-dritt li tiġi rrimborżat għall-ispejjeż meħtieġa sabiex teżerċita d-drittijiet tiegħek u għall-ispejjeż legali mgarrba bi preferenza għall-ħlas tal-ispejjeż li jkunu ġew imgarrba għall-Istat.

Għaldaqstant, il-ħlas għandu jiġi impost fis-sentenza u, barra minn hekk, il-persuna akkużata għandha tkun ġiet ikkundannata, fuq talba tiegħek bħala l-vittma, għal reati li għalihom il-prosekutur pubbliku ma jkun għamel ebda akkuża, jew inkella tkun ġiet ikkundannata wara li d-deċiżjoni li tingħalaq il-kawża tkun ġiet irrevokata minħabba appell ippreżentat minnek bħala l-vittma.

Is-servizzi ta' assistenza u appoġġ u, b'mod partikolari, l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, jipprovdulek informazzjoni dwar il-każijiet li fihom tista' tiġi rrimborżat għall-ispejjeż legali u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titlobhom.

Nista' nappella jekk il-kawża tiegħi tingħalaq qabel immur il-qorti?

Jekk inti vittma u ma dehertx fil-proċedimenti u l-prosekutur pubbliku jiddeċiedi li jirtira l-akkużi kontra t-trasgressur, l-imħallef jista' jinformat b'dan u jistiednek tressaq azzjoni u ssir prosekutur privat fi żmien 15-il jum. Fil-każ ta' proċedura rapida, l-imħallef huwa obbligat li jinformat u jistiednek.

Jekk il-prosekutur pubbliku jressaq akkużi kontra t-trasgressur, bħala vittma ma tista' tagħmel xejn biex ittemm il-proċedimenti, flieki f'reati privati.

Jekk tkun digà deher fil-proċedimenti u inti prosekutur privat, tista' titlob il-ftuħ tal-proċedimenti orali u tressaq akkużi kontra t-trasgressur. Jekk l-imħallef investigattiv jiddeċiedi li jtemm il-proċedimenti, jiġifieri jwaqqa' l-kawża, inti tista' tappella.

Jekk il-prosekutur pubbliku jressaq akkużi kontra t-trasgressur, tista' titlob sabiex il-kawża titwaqqa' u tirtira mir-rwol tiegħek bħala prosekutur privat. Madankollu, il-prosekutur pubbliku jista' jkompli bil-kawża, jekk jiddeċiedi hekk.

Nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Fl-ewwel dehra tiegħek fil-qorti, l-avukat jinformat bid-drittijiet tiegħek fil-proċedimenti kriminali bħala vittma u joffriek il-possibbiltà li tidhol fil-proċedimenti bħala parti privata, billi juża lingwaġġ ċar, sempliċi u li jinftiehem, filwaqt li jqis il-karatteristiċi u l-ħtiġijiet tiegħek.

Bħala vittma ta' reat, fil-proċedimenti kriminali inti intitolat(a) għal dawn li ġejjin:

- li tressaq azzjonijiet ċivili u kriminali skont id-dispożizzjonijiet tal-leġiżlazzjoni kriminali fis-seħħ;
- li tidher quddiem l-awtoritajiet inkarigati mill-investigazzjoni sabiex ttiprovdilhom sorsi ta' evidenza u informazzjoni rilevanti bil-għan li jiġu ċċarati l-fatti.

Barra minn hekk, f'din id-dehra inizjali tiġi mistoqsi jekk tixtieqx tirċievi l-komunikazzjonijiet jew in-notifiki stabbiliti bil-liġi, f'liema każ trid ttiprovdni indirizz tal-posta elettronika jew, fin-nuqqas ta' dan, indirizz tad-dar jew indirizz postali.

Irrispettivament mir-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali, ġeneralment tista' tkun preżenti waqt is-seduti ta' smiġħ, anki jekk dawn ma jkunux pubbliċi. Inti tkun obbligat biss li tattendi sabiex tagħti x-xhieda tiegħek bħala **xhud**.

Jekk inti vittma li ma deherx fil-proċedimenti kriminali, ser tiġi informat bid-data u l-post tal-proċess. Ir-rwol ewlieni tiegħek ser ikun li tagħti x-xhieda tiegħek. Sabiex tkun tista' tiġi nnotifikat bid-data u l-ħin tal-proċess, inti trid tikkomunika kwalunkwe bidla fl-indirizz tiegħek matul il-proċedimenti.

Inti tista' tidher fil-proċedimenti bħala **prosekutur privat** qabel tithejja l-akkuża, jiġifieri qabel il-bidu tal-proċedimenti orali, ħlief fil-każ ta' proċedimenti kriminali kontra persuna minorenni. Il-prosekutur pubbliku, il-prosekutur privat, jekk ikun hemm wieħed, u l-avukat tad-difiża jhejju l-akkuża. Dan id-dokument jinkludi l-klassifikazzjoni tar-reat u l-piena rakkomandata minn dawn il-persuni. Fil-prattika, kull parti għandha ħamest ijiem sabiex tippreżenta l-pożizzjoni tagħha bil-miktub.

Ġeneralment, inti tkun irrapprezentat mill-avukat tiegħek, li jiddefendi l-kawża tiegħek, kif ukoll mir-rappreżentant tal-qorti tiegħek, li jirrapprezentak formalment fil-proċedimenti.

Jekk ikun hemm aktar minn vittma waħda, dawn ikunu jistgħu jidher separatament, għalkemm l-imħallef jista' jitlobhom jingabru f' difiża waħda jew f'diversi difiżi. L-assocjazzjonijiet tal-vittmi jkunu jistgħu jidher wkoll fil-proċedimenti kriminali, diment li jkollhom il-permess tiegħek bħala l-vittma tar-reat.

Jekk inti digà prosekutur privat, l-avukat tiegħek ser ikollu aċċess għas-sommarju u għad-dokumenti l-oħrajn tal-kawża, kif ukoll drittijiet oħrajn, simili għal dawk tal-prosekutur pubbliku, inklużi dawn li ġejjin:

- li jitlob il-ġbir ta' aktar evidenza;
- li jipproponi xhieda jew esperti ġodda li jappoġġjaw il-kawża tiegħek;
- li jipproponi konfrontazzjonijiet, eċċ.

F'każ li l-persuna akkużata tiġi kkundannata, il-qorti tista' tordnalha li tħallsek l-ispejjeż li ġejjin: l-ispiża ta' avukati u rappreżentanti tal-qorti, esperti, ċertifikati minn reġistri pubbliċi u nutara, eċċ.

Bħala parti mill-proċedimenti kriminali, inti tista' tressaq azzjoni ċivili (**parti ċivili**) jekk titlob ir-restituzzjoni ta' proprjetà, li jsir tajjeb għad-dannu jew il-kumpens għad-danni, kemm materjali kif ukoll le, ikkawżati mir-reat. F'dan il-każ, inti tkun irrapprezentat mill-avukat tiegħek, li jiddefendi l-kawża tiegħek, kif ukoll mir-rappreżentant tal-qorti tiegħek, li jirrapprezentak formalment fil-proċedimenti.

F'każ li jiġi deċiż li tingħalaq l-investigazzjoni, id-deċiżjoni li titwaqqa' l-kawża tiġi kkomunikata lill-vittmi diretti tar-reat li rrapportaw l-atti, kif ukoll lill-vittmi diretti l-oħrajn li l-identitajiet u l-postijiet tar-residenza tagħhom ikunu magħrufa. F'każijiet ta' mewt jew għajbien ta' persuna bħala riżultat dirett ta' reat, id-deċiżjoni tiġi kkomunikata lill-vittmi indiretti tar-reat.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Perezempju, jien meqjus(a) jew nista' nagħzel li nkun meqjus(a) bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Bħala vittma ta' reat, fil-proċedimenti kriminali inti intitolat(a) għal dawn li ġejjin:

- li tressaq azzjonijiet ċivili u kriminali skont id-dispożizzjonijiet tal-leġiżlazzjoni kriminali fis-sehħ;
- li tidher quddiem l-awtoritajiet inkarigati mill-investigazzjoni sabiex tipprovdilhom sorsi ta' evidenza u informazzjoni rilevanti bil-għan li jiġu ċċarati l-fatti.

Ir-rwoli differenti li tista' twettaq fis-sistema ġudizzjarja huma:

- **vittma diretta jew indiretta:** skont ir-reat irrapportat jew, f'każ li jintalab aċċess għal servizzi ta' appoġġ u assistenza għall-vittmi, mingħajr ma tkun irrapportajt ir-reat qabel, minħabba li l-aċċess għal dawn is-servizzi mhuwiex dipendenti fuq is-sottomissjoni ta' rapport;
- **xhud:** jekk ikun hemm rapport. L-involvement tiegħek fil-proċedimenti jsehħ ladarba tirċievi ċ-ċitazzjoni;
- **prosekutur privat:** jekk tiddeċiedi li tidher fil-proċedimenti kriminali bħala prosekutur privat, f'każ li tressaq azzjoni kontra t-trasgressur (reati semi-pubbliċi u reati privati) u qabel ma tithejja l-akkuża, jiġifieri qabel ma jibda l-proċediment orali, hliel fil-każ ta' proċedimenti kriminali kontra minorenni;
- **parti ċivili:** b'mod ġenerali, jekk tiddeċiedi li tressaq kawża ċivili bħala parti mill-proċedimenti kriminali, jiġifieri titlob ir-restituzzjoni ta' proprjetà, li jsir tajjeb għad-dannu jew il-kumpens għad-danni, kemm materjali kif ukoll le, ikkawżati mir-reat.

B'mod ġenerali, trid tkun preżenti waqt is-seduti ta' smiġħ, anki jekk ma jkunux pubbliċi. Inti tkun obligat biss li tattendi sabiex tagħti x-xhieda tiegħek bħala xhud.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

B'mod ġenerali, bħala **vittma**, mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet jew mal-uffiċjali u matul l-attività tas-servizzi ta' assistenza u appoġġ iprovduti mill-amministrazzjonijiet pubbliċi, inkluż qabel ma tirrapporta r-reat, għandek id-dritt li tirċievi protezzjoni, informazzjoni, appoġġ, assistenza u kura.

Inti tista' titlob lill-awtoritajiet jew lill-uffiċjali li tikkuntattja fil-bidu sabiex jirreferuk għall-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, fejn huma jassistuk mingħajr hlas u b'mod kunfidenzjali, anki jekk qabel ma tkunx irrapportajt ir-reat.

Tista' wkoll tkun akkumpanjat(a) minn persuna tal-għażla tiegħek mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet u l-uffiċjali.

Barra minn hekk, bħala vittma għandek id-dritt li tifhem u tintfhem fi kwalunkwe azzjoni li għandha titwettaq ladarba r-reat ikun ġie rrapportat, inkluża l-informazzjoni qabel ma jiġi pprezentat ir-rapport. Tiġi pprovduta interpretazzjoni f'lingwi tas-sinjali rikonoxxuti legalment, kif ukoll mezz ta' appoġġ għal komunikazzjoni orali f'każijiet fejn meħtieġa.

Il-komunikazzjonijiet kollha magħmula, kemm bil-fomm kif ukoll bil-miktub, għandhom isiru b'lingwaġġ ċar, sempliċi u aċċessibbli u jqisu l-karatteristiċi u l-ħtiġijiet personali tiegħek, speċjalment jekk għandek xi diżabilità sensorja, intellettuali jew mentali jew jekk int minorenni.

Bħala vittma, inti għandek id-dritt li tirċievi informazzjoni primarjament rigward dawn li ġejjin:

- il-miżuri ta' assistenza u appoġġ disponibbli, kemm jekk dawn ikunu mediċi, psikoloġiċi jew materjali, u l-proċedura sabiex jinkisbu. Fejn xieraq, dawn il-miżuri jinkludu informazzjoni dwar il-possibbiltajiet li tinkiseb akkomodazzjoni alternattiva;
- id-dritt li tirrapporta r-reat u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex tagħmel dan u d-dritt li tipprovi evidenza lill-awtoritajiet inkarigati mill-investigazzjoni;
- il-proċedura sabiex jinkisbu pariri u difiża legali u, fejn xieraq, il-kundizzjonijiet li taħthom dawn jistgħu jinkisbu mingħajr hlas;
- il-possibbiltà li titlob miżuri ta' protezzjoni u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex tagħmel dan;
- il-kumpens li għalih tista' tkun intitolat u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titolbu;
- is-servizzi ta' interpretar u traduzzjoni disponibbli;
- l-għajjnuna awżiljarja u s-servizzi għall-komunikazzjoni disponibbli;
- il-proċedura li permezz tagħha tkun tista' teżercita d-drittijiet tiegħek jekk tkun tgħix barra minn Spanja;
- appelli li tista' tressaq kontra kwalunkwe deċiżjoni li tqis li hija inkompatibbli mad-drittijiet tiegħek;
- id-dettalji ta' kuntatt tal-awtorità inkarigata mill-immaniġġjar tal-proċedura u l-mezz sabiex tikkomunika magħha;
- is-servizzi ta' ġustizzja restorattiva disponibbli, f'każijiet fejn dan ikun legalment possibbli;
- il-każijiet li fihom tista' tiġi rimborżat għall-ispejjeż legali u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex titlobhom;

- id-dritt li tagħmel talba sabiex tiġi nnotifikat b'ċerti deċiżjonijiet fil-proċedimenti b'hal, fost l-oħrajn, id-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali, is-sentenza finali fil-proċedimenti, eċċ.

Irrispettivament mir-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali, ġeneralment tista' tkun preżenti waqt is-seduti ta' smiġħ, anki jekk dawn ma jkunx pubbliċi. Inti tkun obbligat biss li tattendi sabiex tagħti x-xhieda tiegħek b'hal xhud.

Jekk inti vittma li ma dehrux fil-proċedimenti kriminali, ser tiġi informat bid-data u l-post tal-proċess. Ir-rwol ewlieni tiegħek ser ikun li tagħti x-xhieda tiegħek. Sabiex tkun tista' tiġi nnotifikat bid-data u l-ħin tal-proċess, inti trid tikkomunika kwalunkwe bidla fl-indirizz tiegħek matul il-proċedimenti.

Inti tista' tidher fil-proċedimenti b'hal **prosekutur privat** qabel tithejja l-akkuża, jiġifieri qabel il-bidu tal-proċess orali, hliet fil-każ ta' proċedimenti kriminali kontra persuna minorenni. Inti tkun irrappreżentat mill-avukat tiegħek, li jiddefendi l-kawża tiegħek, kif ukoll mir-rappreżentant tal-qorti tiegħek, li jirrappreżentak formalment fil-proċedimenti.

Jekk inti diġà prosekutur privat, l-avukat tiegħek ser ikollu aċċess għas-sommarju u għad-dokumenti l-oħrajn tal-kawża, kif ukoll drittijiet oħrajn, simili għal dawk tal-prosekutur pubbliku, inklużi dawn li ġejjin:

- li jitlob il-ġbir ta' aktar evidenza;
- li jipproponi xhieda jew esperti ġodda li jappoġġjaw il-kawża tiegħek;
- li jipproponi konfrontazzjonijiet, eċċ.

F'każ li l-persuna akkużata tiġi kkundannata, il-qorti tista' tordnalha li tħallsek l-ispejjeż li ġejjin: l-ispiża ta' avukati u rappreżentanti tal-qorti, esperti, ċertifikati minn reġistri pubbliċi u nutara, eċċ.

B'hal **xhud**, inti għandek id-dritt għal servizz ta' interpretu mingħajr ħlas, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa reġjonali rispettiva, iżda ma għandekx il-possibbiltà ta' traduzzjoni tad-dokumenti. Minkejja l-fatt li ġeneralment ikun diffiċli li tevita l-kuntatt wiċċ imb wiċċ mal-persuna akkużata u l-bini tal-qorti ġeneralment ma jkollux kmamar ta' stennija differenti għax-xhieda, jekk inti kont vittma ta' attakk sesswali tista':

- tibbenifika minn skrin fl-awla tal-qorti, jew
- tixhed permezz ta' konferenza bil-vidjo.

Jekk ser tixhed u tinsab fil-periklu, il-president tal-qorti jista' jordna seduta ta' smiġħ privata sabiex jiproteġi l-moralità, l-ordni pubbliku u lilek innifsek b'hal vittma u/jew il-familja tiegħek. B'hal prosekutur privat, tista' titlob li ssir seduta ta' smiġħ privata.

Jekk tiġi m'harrek sabiex tixhed u l-imħallef jara li tinsab f'riskju serju jew li l-libertà, il-proprjetà jew il-familja tiegħek qegħdin f'riskju, huwa jista' jieħu waħda mill-azzjonijiet li ġejjin:

- jiproteġi l-identità, l-indirizz, il-professjoni jew il-post tax-xogħol tiegħek, billi ma jużax din l-informazzjoni fil-proċedimenti;
- ma jħallix tidher fil-qorti u jstabilixxi l-qorti b'hal l-indirizz għan-notifiki;
- jipprevjeni l-immaġini tiegħek milli tiġi rrekordjata bl-użu ta' kwalunkwe mezz;
- jordna l-protezzjoni tal-pulizija matul u wara l-proċedimenti;
- jipprovdi trasport lejn il-qorti f'karozzi uffċjali;
- fil-qorti, ipoġġik f'kamra ta' stennija mgħassa mill-pulizija;
- f'ċirkostanzi speċjali, jipprovdi identitità ġdida u għajnuna finanzjarja sabiex tkun tista' tbiddel il-post, ir-residenza u l-impjieg tiegħek.

Jekk inti persuna minorenni li tagħmel stqarrija, il-kuntatt bl-għajnejn bejnek u l-persuna akkużata għandu jiġi evitat bl-użu ta' kwalunkwe mezz tekniku possibbli. Il-konfrontazzjonijiet huma wkoll ristretti. Jekk ikollok xi kunflitt ta' interess mar-rappreżentanti legali tiegħek li ma jagħmilhiex possibbli li tkun kunfidenti li l-interessi tiegħek ser jiġu ġestiti b'mod adegwat fl-investigazzjoni jew fil-proċedimenti kriminali, jew il-kunflitt ikun ma' wieħed mill-ġenituri tiegħek u l-ġenitur l-ieħor ma jkunx kapaċi jwettaq id-dmirijiet tiegħu b'mod adegwat sabiex jirrappreżentak jew jgħinek, fost każijiet oħrajn, il-prosekutur pubbliku jitlob lill-imħallef jew lill-qorti sabiex jaħtru kustodju *ad litem* għalik, li jkollu d-dmir li jirrappreżentak fl-investigazzjoni u fil-proċedimenti kriminali.

Jekk inti persuna barranija, jista' jkollok interpretu mingħajr ħlas, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa reġjonali rispettiva. Il-pulizija jistgħu joffrulek formola bil-lingwa tiegħek sabiex tirrapporta r-reat, kif ukoll aċċess għal interpretu bit-telefon jew personalment. Il-qorti għandhom servizz ta' interpretu li jiġi kkoordinat mill-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità.

Jekk tkun tixtieq tressaq azzjoni ċivili fil-proċedimenti kriminali (**parti ċivili**), inti trid tidher ma' avukat u rappreżentant tal-qorti fil-ħin li toffri l-possibbiltà li tidhol fil-proċedimenti bħala parti privata u dejjem qabel jiġi kklassifikat ir-reat. F'dan il-każ, inti tkun irrappreżentat mill-avukat tiegħek, li jiddefendi l-kawża tiegħek, kif ukoll mir-rappreżentant tal-qorti tiegħek, li jirrappreżentak formalment fil-proċedimenti.

Jekk tikseb kwalunkwe sussidju jew għajjuna abbażi tal-istatus tiegħek bħala vittma u inti kont is-suġġett ta' kwalunkwe miżura ta' protezzjoni prevista mil-liġi, inti għandek **l-obbligu** li tirrimborża s-sussidju jew l-għajjuna, fil-każijiet ta' kundanna għal rapport falz ta' reat jew simulazzjoni tar-reat, kif ukoll **l-obbligu** li tħallas l-ispejjeż imġarrba għall-amministrazzjoni għall-azzjonijiet ta' rikonossiment, protezzjoni u appoġġ u għas-servizzi pprovduti, mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe obbligazzjoni ċivili jew kriminali oħra li tista' tapplika.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Irrispettivament mir-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali, ġeneralment tista' tkun preżenti waqt is-seduti ta' smiġħ, anki jekk dawn ma jkunux pubbliċi. Inti tkun obbligat biss li tattendi sabiex tagħti x-xhieda tiegħek.

Waqt li tkun qed tieħu sehem fil-proċedimenti, tista' tkompli tibbenifika mis-servizzi tal-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità.

Jekk inti vittma li ma dehritx fil-proċedimenti kriminali, ser tiġi informat bid-data u l-post tal-proċess. Ir-rwol ewlieni tiegħek ser ikun li tagħti x-xhieda tiegħek. Sabiex tkun tista' tiġi nnotifikat bid-data u l-ħin tal-proċess, inti trid tikkomunika kwalunkwe bidla fl-indirizz tiegħek matul il-proċedimenti.

Inti tista' tidher fil-proċedimenti bħala **prosekutur privat** qabel tithejja l-akkuża, jiġifieri qabel il-bidu tal-proċedimenti orali, ħlief fil-każ ta' proċedimenti kriminali kontra persuna minorenni. Inti tkun irrappreżentat mill-avukat tiegħek, li jiddefendi l-kawża tiegħek, kif ukoll mir-rappreżentant tal-qorti tiegħek, li jirrappreżentak formalment fil-proċedimenti.

Jekk inti diġà prosekutur privat, l-avukat tiegħek ser ikollu aċċess għas-sommarju u għad-dokumenti l-oħrajn tal-kawża, kif ukoll drittijiet oħrajn, simili għal dawk tal-prosekutur pubbliku:

- li jitlob il-ġbir ta' aktar evidenza;
- li jipproponi xhieda jew esperti ġodda li jappoġġjaw il-kawża tiegħek;
- li jipproponi konfrontazzjonijiet, eċċ.

F'każ li l-persuna akkużata tiġi kkundannata, il-qorti tista' tordnalha li tħallsek l-ispejjeż li ġejjin: l-ispiza ta' avukati u rappreżentanti tal-qorti, esperti, ċertifikati minn reġistri pubbliċi u nutara, eċċ.

Bħala **xhud**, inti għandek id-dritt għal servizz ta' interpretu mingħajr ħlas, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa reġjonali rispettiva, iżda ma għandekx il-possibbiltà ta' traduzzjoni tad-dokumenti. Minkejja l-fatt li ġeneralment ikun diffiċli li tevita li tiġi wiċċ imb wiċċ mal-persuna akkużata u l-bini tal-qorti ġeneralment ma jkollux kmamar ta' stennija differenti għax-xhieda, jekk inti kont vittma ta' attakk sesswali tista':

- tibbenifika minn skrin fl-awla tal-qorti, jew
- tixhed permezz ta' vidjokonferenza.

Jekk ser tixhed u tinsab fil-periklu, il-president tal-qorti jista' jordna seduta ta' smiġħ privata sabiex jiproteġi l-moralità, l-ordni pubbliku u lilek innifsek bħala vittma u/jew il-familja tiegħek. Bħala prosekutur privat, tista' titlob li ssir seduta ta' smiġħ privata.

Jekk tiġi mħarrek sabiex tixhed u l-imħallef jara li tinsab f'riskju serju jew li l-libertà, il-proprjetà jew il-familja tiegħek qegħdin f'riskju, huwa jista' jieħu waħda mill-azzjonijiet li ġejjin:

- jiproteġi l-identità, l-indirizz, il-professjoni jew il-post tax-xogħol tiegħek, billi ma jużax din l-informazzjoni fil-proċedimenti;
- ma jħallix tidher fil-qorti, billi jistabbilixxi l-qorti bħala l-indirizz għan-notifiki;
- jipprevjeni l-immaġini tiegħek milli tiġi rrekordjata bl-użu ta' kwalunkwe mezz;
- jordna l-protezzjoni tal-pulizija matul u wara l-proċedimenti;
- jipprovdi lejn il-qorti f'karozzi uffċjali;
- fil-qorti, ipoġġik f'kamra ta' stennija mgħassa mill-pulizija;
- f'ċirkostanzi speċjali, jipprovdi identità ġdida u għajjuna finanzjarja sabiex tkun tista' tbiddel il-post, ir-residenza u l-impjeg tiegħek.

Jekk inti persuna minorenni li tagħmel stqarrija, il-kuntatt wiċċ imb wiċċ bejnek u l-persuna akkużata għandu jiġi evitat bl-użu ta' kwalunkwe mezz tekniku possibbli. Il-konfrontazzjonijiet huma wkoll ristretti. Jekk ikollok xi kunflitt ta' interess mar-rappreżentanti legali tiegħek li ma jagħmilhiex possibbli li tkun kunfidenti li l-interessi tiegħek ser jiġu ġestiti b'mod adegwat fl-investigazzjoni jew fil-proċedimenti kriminali, jew il-kunflitt ikun ma' wieħed mill-ġenituri tiegħek u l-ġenitur l-ieħor ma jkunx kapaċi jwettaq id-dmirijiet tiegħu b'mod adegwat sabiex jirrapreżentak jew jgħinek, fost każijiet oħrajn, il-prosekutur pubbliku jitlob lill-imħallef jew lill-qorti sabiex jaħtru kustodju *ad litem* għalik, li jkollu d-dmir li jirrapreżentak fl-investigazzjoni u fil-proċedimenti kriminali.

Jekk inti persuna barranija, jista' jkollok interpretu mingħajr ħlas, jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa reġjonali rispettiva. Il-qrati għandhom servizz ta' interpretu li jiġi kkoordinat mill-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Inti għandek id-dritt – jekk tkun għamilt it-talba rilevanti – li tircievi informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post tal-proċess u l-kontenut tal-akkuża kontra t-trasgressur, kif ukoll li tiġi nnotifikat bid-deċiżjonijiet li ġejjin:

- id-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali;
- is-sentenza finali fil-proċedimenti;
- deċiżjonijiet li t-trasgressur jingħata sentenza ta' prigunerija jew li jinħeles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja;
- deċiżjonijiet li jiġu adottati miżuri ta' prekawzjoni personali jew li jiġu emendati dawk diġà miftiehma, meta jkunu fis-seħħ sabiex jiżguraw is-sikurezza tiegħek;
- deċiżjonijiet minn kwalunkwe awtorità ġudizzjarja jew tal-ħabs li jaffettwaw lil dawk ikkundannati għal reati mwettqa bl-użu ta' vjolenza jew intimidazzjoni u li joħolqu riskju għas-sikurezza tiegħek;
- deċiżjonijiet li jinvolvu l-partecipazzjoni tiegħek bħala vittma fl-eżekuzzjoni tas-sentenza u li jingħataw fl-ambjent tal-ħabs, kif ukoll dawk li jaffettwaw il-klassifikazzjoni tal-persuna kkundannata f'reġim ta' ħabs miftuħ tal-grad 3, benefiċċji tal-ħabs, leave għal żmien qasir, libertà kondizzjonali, eċċ.

Meta titlob li tiġi nnotifikat bid-deċiżjonijiet imsemmija hawn fuq, inti trid tindika indirizz tal-posta elettronika jew, inkella, indirizz postali jew tad-dar, fejn ikunu jistgħu jintbagħtu l-komunikazzjonijiet u n-notifiki mill-awtorità.

B'mod eċċezzjonali, jekk ma jkollokx indirizz tal-posta elettronika, dawn jintbagħtu permezz tal-posta ordinarja fl-indirizz ipprovdut minnek.

Jekk inti ċittadin li ttrissjedi barra l-Unjoni Ewropea u ma għandekx indirizz tal-posta elettronika jew indirizz postali fejn jistgħu jintbagħtu l-komunikazzjonijiet, dawn jintbagħtu lill-uffiċċju konsulari jew diplomatiku Spanjol fil-pajjiż tar-residenza tiegħek għall-pubblikazzjoni.

In-notifiki li tista' tircievi jinkludu, bħala minimu, id-dispożizzjonijiet operattivi tad-deċiżjoni u l-baži ġuridika tagħha.

Jekk bħala vittma tkun deher formalment fil-proċedimenti, id-deċiżjonijiet jiġu nnotifikati lir-rappreżentant tal-qorti tiegħek u jiġu wkoll ikkomunikati lilek fl-indirizz tal-posta elettronika pprovdut minnek.

Fi kwalunkwe ħin, tista' tesprimi x-xewqa tiegħek li ma tiġix informat bid-deċiżjonijiet imsemmija hawn fuq u t-talba li tkun għamilt imbagħad ma tibqax operattiva.

Jekk tkun tlabt li tiġi riferut għal Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jew qed tircievi assistenza minn wieħed minn dawn l-Uffiċċji, inti għandek id-dritt li tircievi informazzjoni dwar id-dettalji ta' kuntatt tal-awtorità responsabbli mill-immaniġġjar tal-proċedura u l-mezzi għall-komunikazzjoni ma' din l-awtorità, kif ukoll informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post tal-proċess u l-kontenut tal-akkuża kontra t-trasgressur.

Jekk inti vittma ta' reat ta' vjolenza sessista, għandek id-dritt li tiġi infurmat dwar is-sitwazzjoni proċedurali tal-aggressur u l-miżuri ta' prekawzjoni meħuda, mingħajr ma jkollok bżonn titlob għal dan. Inti tista', fi kwalunkwe ħin, tesprimi x-xewqa tiegħek li ma tircievix l-informazzjoni.

Ser inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Jekk inti diġà prosekutur privat, l-avukat tiegħek ikollu aċċess għas-sommarju u għad-dokumenti l-oħrajn tal-kawża.

L-attivajiet ta' kuljum tal-avukati jinkludu l-aċċess għall-informazzjoni u d-dokumentazzjoni legali, b'mod partikolari f'każijiet fejn il-klijent tagħhom ma jkunx parti fil-proċediment.

Skont il-legiżlazzjoni Spanjola, il-partijiet li jidhru jistgħu jiġu informati bil-proċedimenti u jipparteċipaw fil-formalitajiet proċedurali kollha.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 12/03/2019

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Jekk tkun tixtieq tappella kontra s-sentenza f'każ li l-persuna akkużata tiġi ddiċjarata innoċenti, zomm f'moħħok li jekk ma kontx parti fil-proċedimenti, ma tistax tappella kontra s-sentenza.

Jekk kont parti fil-proċedimenti u inti prosekutur privat, tista' tappella kif ġej:

- kontra s-sentenza fi żmien għaxart ijiem minn meta tiġi nnotifikata; hemm diversi raġunijiet għal appell u huwa possibbli li tiġi riveduta l-evidenza. Dan huwa appell ordinarju.
- Appell tal-kassazzjoni fi żmien ħamest ijiem minn meta tiġi nnotifikata s-sentenza; ir-raġunijiet huma ksur tal-liġi jew tal-Kostituzzjoni Spanjola jew raġunijiet formali. Dan huwa appell straordinarju.

Bħala parti ċivili, tista' tressaq appell fil-kassazzjoni biss fir-rigward ta' kwistjonijiet relatati mal-kumpens tiegħek.

Fir-rigward tal-possibbiltajiet għat-tressiq ta' appelli oħrajn, jekk l-ewwel tkun ressaqt appell ordinarju, tkun tista' tressaq appell ta' kassazzjoni bħala t-tieni appell. L-appell tal-kassazzjoni jiġi deċiż mill-Qorti Suprema.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek informazzjoni dwar l-appelli li tista' tressaq kontra d-deċiżjonijiet li tqis li huma inkompatibbli mad-drittijiet tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tingħata s-sentenza?

Jekk għamilt it-talba rilevanti, inti għandek id-dritt li tkun innotifikat bid-deċiżjonijiet li ġejjin:

- id-deċiżjoni li ma jinbdewx proċedimenti kriminali;
- is-sentenza finali fil-proċedimenti;
- deċiżjonijiet li t-trasgressur jingħata sentenza ta' prigunerija jew li jinheles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja;
- deċiżjonijiet li jiġu adottati miżuri ta' prekawzjoni personali jew li jiġu emendati dawk diġà miftiehma, meta l-għan tagħhom ikun li jiżguraw is-sikurezza tiegħek;
- deċiżjonijiet minn kwalunkwe awtorità ġudizzjarja jew tal-ħabs li jaffettwaw lil dawk ikkundannati għal reati mwettqa bl-użu ta' vjolenza jew intimidazzjoni u li joħolqu riskju għas-sikurezza tiegħek;
- deċiżjonijiet li jinvolvu l-parteeċipazzjoni tiegħek fl-eżekuzzjoni tas-sentenza u li jingħataw għal kwistjonijiet relatati mal-ħabs, kif ukoll dawk li jaffettwaw il-klassifikazzjoni tal-persuna kkundannata f'reġim ta' ħabs miftuħ tal-Grad 3, benefiċċji tal-ħabs, leave għal żmien qasir, liberta' kondizzjonali, eċċ.

Id-drittijiet ewlenin tiegħek matul l-eżekuzzjoni tas-sentenza huma d-dritt għal informazzjoni dwar is-sentenza tal-persuna akkużata. B'mod ġenerali, l-informazzjoni rigward il-ħelsien mill-ħabs titqies bħala parti mill-privatezza tagħha u ma tkunx tista' tiġi kkomunikata lilek.

B'mod eċċezzjonali, jekk kont vittma ta' reat ta' vjolenza sessista, inti ser tiġi pprovdut informazzjoni dwar l-istatus proċedurali tal-persuna akkużata u kif qed tiskonta l-piena tagħha, sakemm tibqa' fis-seħħ l-ordni ta' protezzjoni jew l-ordni ta' trażżin.

Jekk kont prosekutur privat fil-proċedimenti, inti tista' tiegħu sehem fis-sospensjoni tas-sentenza tal-persuna akkużata. Sentenza ta' priġunerija ta' inqas minn sentejn tista' tiġi sospiża jekk ma jkunx hemm reċidività f'perjodu ta' żmien partikolari. Wara dan il-perjodu, is-sentenza tiskadi. Il-qorti tiddeċiedi dwar is-sospensjoni tas-sentenza u inti tinstema' mill-imħallef qabel id-deċiżjoni tal-qorti.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdu informazzjoni dwar il-possibbiltà li għandek bħala vittma li tipparteċipa fl-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' priġunerija u jwettqu kwalunkwe attivitajiet ta' assistenza li jkunu meħtieġa sabiex inti tkun tista' teżercita d-drittijiet rikonoxxuti mil-liġi.

Jekk inti vittma tat-terroriżmu, l-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali jipprovdi il-mezzi ta' informazzjoni meħtieġa sabiex tkun tista' ssib dak kollu li huwa relatat mal-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' priġunerija sal-iskontar tal-piena kollha, speċjalment f'każijiet fejn jingħataw benefiċċji jew jinħelsu l-persuni kkundannati.

Jien intitolat għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Jekk is-sentenza tiġi eżegwita u jkun meħtieġ, inti tista' tkompli tingħata protezzjoni, jekk l-imħallef jiddeċiedi hekk. Inti jista' jkollok protezzjoni tal-pulizija jew, f'każijiet eċċezzjonali, identità ġdida jew għajjnuna finanzjarja sabiex tbiddel il-post ta' residenza jew xogħol.

Għal ċerti reati, bħal vjolenza abbażi ta' sess jew vjolenza domestika, tista' titlob għal ordni ta' protezzjoni li l-validità temporanja tagħha tiġi stabbilita b'deċiżjoni tal-awtorità ġudizzjarja.

L-ordni ta' protezzjoni tista' tintalab direttament mill-awtorità ġudizzjarja jew mill-prosekutur pubbliku, jew minn uffiċjali tal-infurzar tal-liġi, mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jew inkella mis-servizzi soċjali jew l-istituzzjonijiet tal-kura marbuta mal-amministrazzjonijiet pubbliċi.

L-ordni ta' protezzjoni tirrappreżenta status ta' protezzjoni komprensiva li jinkludi l-miżuri ta' prekawżjoni ċivili u kriminali stabbiliti bil-liġi u kwalunkwe miżura oħra ta' assistenza u protezzjoni soċjali stabbilita fis-sistema legali.

L-għoti ta' ordni ta' protezzjoni jimplika d-dmir li żżomm ruħek infurmat fuq bażi kontinwa dwar is-sitwazzjoni proċedurali tal-persuna akkużata jew suspettata, kif ukoll dwar il-kamp ta' applikazzjoni u l-validità tal-miżuri kawtelatorji meħuda. B'mod partikolari, inti tinzamm infurmat il-ħin kollu dwar is-sitwazzjoni tal-allegat aggressur fil-habs. Għaldaqstant, l-ordni ta' protezzjoni tintbagħat lill-amministrazzjoni tal-habs.

Inti tista' tkun protett ukoll minn ċerti pieni jew miżuri ta' sigurtà li jiġu imposti fuq it-trasgressur: ordnijiet ta' trażżin, każda tas-setgħa tal-ġenituri jew tat-tutela, każda tad-dritt li għorr u tuża armi, eċċ. Barra minn hekk, f'każijiet fejn is-sentenza tiġi sospiża qabel id-dhul fil-habs, l-imħallef jista' jipprojbixxi lit-trasgressur milli jmur f'ċerti postijiet jew milli jersaq lej, jobbliga lit-trasgressur sabiex jieħu sehem fi programmi edukattivi speċifiċi, eċċ.

Bħala vittma, inti intitolat sabiex:

a) titlob li jiġu imposti fuq il-parolee miżuri jew regoli ta' mġiba previsti mil-liġi u meqjusa bħala meħtieġa sabiex tiżgura s-sikurezza tiegħek, meta din il-persuna tkun ġiet ikkundannata għal atti li minnhom tista' raġonevolment tinħoloq sitwazzjoni ta' periklu għalik;

b) tippovdi lill-imħallef jew lill-qorti bi kwalunkwe informazzjoni li tkun rilevanti sabiex ikunu jistgħu jiddeċiedu dwar l-infurzar tal-piena imposta, l-obbligazzjonijiet ċivili li jirriżultaw mir-reat jew il-konfiska li ntlafnaq qbil dwarha.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jikkooperaw u jikkoordinaw mal-korpi, l-istituzzjonijiet u s-servizzi li jistgħu jkunu involuti fl-għajjnuna lill-vittmi: il-ġudikatura, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, l-uffiċjali għall-infurzar tal-liġi, speċjalment fil-każ ta' vittmi vulnerabbli b'riskju għoli ta' vittimizzazzjoni. Barra minn hekk, jekk inti vittma li teħtieġ miżuri ta' protezzjoni speċjali, huma jevalwaw il-każ tiegħek sabiex jiddeterminaw liema miżuri ta' protezzjoni, assistenza u appoġġ għandhom jiġu pprovdu, li jistgħu jinkludu dawn li ġejjin:

- l-għoti ta' appoġġ psikoloġiku jew assistenza sabiex jittrattaw id-disturbi kkawżati mir-reat, bl-użu tal-aktar metodi psikoloġiċi xierqa għall-kura tiegħek;
- akkumpanjament għall-proċess;
- informazzjoni dwar ir-riżorsi psikosoċjali u tal-kura disponibbli u riferiment għal dawn is-servizzi jekk inti titlob dan;
- kwalunkwe miżuri ta' appoġġ speċjali li jistgħu jkunu meħtieġa jekk inti tkun vittma bi ħtigiġiet ta' protezzjoni speċjali;
- riferiment għal servizzi ta' appoġġ speċjalizzati;

Għal kemm żmien?

Il-miżuri protettivi ta' natura ġudizzjarja ser ikunu validi għall-perjodu ta' żmien stabbilit fid-deċiżjoni rilevanti mill-awtorità ġudizzjarja.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jissorveljaw is-sitwazzjoni tiegħek bħala vittma, speċjalment jekk inti vittma vulnerabbli, matul il-proċedimenti kriminali kollha u għal perjodu ta' żmien xieraq wara li jintemmu, irrispettivament minn jekk l-identità tat-trasgressur u l-eżitu tal-proċedimenti jkunux magħrufa.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jingħata s-sentenza?

Id-drittijiet ewlenin tiegħek matul l-eżekuzzjoni tas-sentenza huma d-dritt għal informazzjoni dwar is-sentenza tal-persuna akkużata. B'mod ġenerali, l-informazzjoni rigward il-ħelsien mill-ħabs titqies bħala parti mill-privatezza tagħha u ma tkunx tista' tiġi kkomunikata lilek.

B'mod eċċezzjonali, jekk kont vittma ta' reat ta' vjolenza sessista, inti ser tiġi pprovdut informazzjoni dwar l-istatus proċedurali tal-persuna akkużata u kif qed tiskonta l-piena tagħha, waqt li l-ordni ta' protezzjoni jew l-ordni ta' trażżin tkun fis-sehħ, ħlief meta tesprimi x-xewqa tiegħek li ma tirċievi ebda notifika dwar il-kwistjoni.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdu informazzjoni dwar il-possibbiltà li għandek bħala vittma li tipparteċipa fl-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigionerija u jwettqu kwalunkwe attivitajiet ta' assistenza li jkunu meħtieġa sabiex inti tkun tista' teżerċita d-drittijiet rikonoxxuti mil-liġi.

Jekk inti vittma tat-terroriżmu, l-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali jipprovdu il-mezzi ta' informazzjoni meħtieġa sabiex tkun tista' ssib dak kollu li huwa relatat mal-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigionerija sal-mument li l-pieni jkunu ġew skontati kompletament, speċjalment f'każijiet fejn jingħataw benefiċċji jew jinħelsu l-persuni kkundannati.

Ser inkun infurmat jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż billi jinħeles qabel iż-żmien jew b'libertà kondizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Jekk għamilt it-talba rilevanti, inti għandek id-dritt li tkun innotifikat bid-deċiżjonijiet li gejjin, fost l-oħrajn:

- deċiżjonijiet li t-trasgressur jingħata sentenza ta' prigionerija jew li jinħeles mill-arrest, kif ukoll il-ħarba possibbli tat-trasgressur mill-kustodja;
- deċiżjonijiet minn kwalunkwe awtorità ġudizzjarja jew tal-ħabs li jaffettwaw lil dawk ikkundannati għal reati mwettqa bl-użu ta' vjolenza jew intimidazzjoni u li joħolqu riskju għas-sikurezza tiegħek;
- deċiżjonijiet li jinvolvu l-partecipazzjoni tiegħek fl-eżekuzzjoni tas-sentenza u li jingħataw għal kwistjonijiet relatati mal-ħabs, kif ukoll dawk li jaffettwaw il-klassifikazzjoni tal-persuna kkundannata f'reġim ta' ħabs miftuħ tal-Grad 3, benefiċċji tal-ħabs, leave għal żmien qasir, libertà kondizzjonali, eċċ.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdu informazzjoni dwar il-possibbiltà li għandek bħala vittma li tipparteċipa fl-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigionerija u jwettqu kwalunkwe attivitajiet ta' assistenza li jkunu meħtieġa sabiex inti tkun tista' teżerċita d-drittijiet rikonoxxuti mil-liġi.

Jekk inti vittma tat-terroriżmu, l-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali jipprovdu il-mezzi ta' informazzjoni meħtieġa sabiex tkun tista' ssib dak kollu li huwa relatat mal-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigionerija sal-mument li l-pieni jkunu ġew skontati kompletament, speċjalment f'każijiet fejn jingħataw benefiċċji jew jinħelsu l-persuni kkundannati.

Ser inkun involut f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole?

Bħala vittma tal-kriminalità, inti ser tkun intitolat sabiex:

- titlob li jiġu imposti fuq il-parolee miżuri jew regoli ta' mġiba previsti mil-liġi u meqjusa bħala meħtieġa sabiex tiżgura s-sikurezza tiegħek, meta din il-persuna tkun giet ikkundannata għal avvenimenti li minnhom tista' raġonevolment tinħoloq sitwazzjoni ta' periklu għall-vittma;
- ttiprovdi lill-imħallef jew lill-qorti bi kwalunkwe informazzjoni li tkun rilevanti sabiex ikunu jistgħu jiddeċiedu dwar l-eżekuzzjoni tas-sentenza imposta, l-obbligazzjonijiet ċivili li jirriżultaw mir-reat jew il-konfiska li ntlahaq qbil dwarha.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdu informazzjoni dwar il-possibbiltà li għandek bħala vittma li tipparteċipa fl-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigionerija u jwettqu kwalunkwe attivitajiet ta' assistenza li jkunu meħtieġa sabiex inti tkun tista' teżerċita d-drittijiet rikonoxxuti mil-liġi.

Jekk inti vittma tat-terroriżmu, l-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali jipprovdi lilek il-mezzi ta' informazzjoni meħtieġa sabiex tkun tista' ssib dak kollu li huwa relatat mal-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigunerija sal-mument li l-pieni jkunu ġew skontati kompletament, speċjalment f'każijiet fejn jingħataw benefiċċji jew jinħelsu l-persuni kkundannati.

Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew inressaq appell?

Jekk inti tkun tlabt li tiġi nnotifikat b'ċerti deċiżjonijiet mogħtija għal kwistjonijiet relatati mal-ħabs, kif ukoll dawk li jaffettwaw il-klassifikazzjoni tal-persuna kkundannata f'reġim ta' ħabs miftuħ tal-Grad 3, benefiċċji tal-ħabs, leave għal żmien qasir, libertà kondizzjonali, eċċ., tista' tappella kontrihom anki jekk ma kontx parti fil-proċedimenti. Inti trid tavża lill-iskrivan tal-qorti kompetenti bix-xewqa tiegħek li tappella, mingħajr il-ħtieġa li tkun assistit minn avukat sabiex tagħmel dan, f'perjodu massimu ta' ħamest ijiem li jibdew jgħoddu minn dak inhar meta tkun ġejt innotifikat bid-deċiżjoni u tressaq l-appell fi żmien ħmistax-il jum minn din in-notifika.

Sabiex tappella l-klassifikazzjoni possibbli tal-persuna kkundannata f'reġim ta' ħabs miftuħ tal-Grad 3, inti trid tkun vittma ta' wieħed mir-reati li ġejjin:

- omiċidju;
- abort;
- korriment;
- reati kontra l-libertà;
- reati ta' tortura u kontra l-integrità morali;
- reati kontra l-libertà sesswali u indennizz;
- reati ta' serq imwettqa bi vjolenza jew intimidazzjoni;
- reati ta' terroriżmu;
- reati ta' traffikar tal-bnedmin.

Qabel ma l-awtorità tal-ħabs tagħti kwalunkwe waħda mid-deċiżjonijiet imsemmija hawn fuq, id-deċiżjoni inkwistjoni tiġi kkomunikata lilek sabiex tkun tista' tissottometti kwalunkwe argument li tqis li huwa xieraq, sakemm tkun għamilt it-talba rilevanti sabiex tiġi nnotifikat b'dawn id-deċiżjonijiet.

L-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdu lilek kwalunkwe informazzjoni li tkun teħtieġ dwar l-appelli li tista' tressaq kontra d-deċiżjonijiet li tqis li huma inkompatibbli mad-drittijiet tiegħek.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-añhar aġġornament: 12/03/2019

4 - Kumpens

'Inhu l-proċess sabiex titlob kumpens għad-danni mingħand it-trasgressur? (eż. kawża indipendenti, talba ċivili, proċedimenti ċivili u kriminali konġunti)

Bħala prosekutur privat, tista' titlob kumpens għad-danni permezz ta' azzjoni ċivili fi ħdan l-istess proċedimenti kriminali jew tiddifferixxi din it-talba sakemm jintemmu l-proċedimenti kriminali. Jekk iż-żewġ kawżi jkunu separati, il-kawża ċivili trid tistenna sakemm jintemmu l-proċedimenti kriminali.

Barra minn hekk, inti tista' tidher biss fil-proċedimenti bħala parti ċivili li ma jkollha ebda kapaċità fil-proċedimenti. Jekk ma tidherx bħala parti ċivili sabiex tfittex il-kumpens, il-prosekutur pubbliku jitlob l-azzjoni ċivili f'ismek. Jekk il-qorti tiddikjara li l-akkużat mhuwiex ħati jew ma tagħtikx il-kumpens, inti dejjem tista' titlob kumpens għad-danni permezz ta' proċedura ċivili.

Ir-responsabbiltà ċivili tal-akkużat tkopri r-restituzzjoni tal-proprjetà, li tagħmel tajjeb għad-danni u l-kumpens għad-danni, inklużi dawk ikkawżati lis-sieħeb/sieħba tiegħek u lit-tfal.

Tista' wkoll tikseb kumpens mill-Istat.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità huma l-awtorità li tagħti assistenza lill-vittmi tal-kriminalità f'sitwazzjonijiet transfruntiera, f'każijiet fejn ir-reat kriminali mgarrab minnek ikun twettaq fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea minbarra Spanja waqt li inti tkun ordinarjament residenti fi Spanja. F'każijiet ta' reati ta' terroriżmu f'sitwazzjonijiet transfruntiera, il-Ministeru tal-Intern huwa l-awtorità tal-assistenza, permezz tad-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu.

B'mod ġenerali, ħlief għal reati ta' terroriżmu, l-awtorità tal-assistenza tikkoopera fil-bidu u fl-immaniġġjar tal-proċeduri għall-għoti ta' għajjnuna mill-Istat Membru tal-Unjoni Ewropea fejn twettaq ir-reat, sabiex b'hekk inti, bħala l-pretendent, tkun tista' tikseb aċċess, minn Spanja, għall-kumpens mill-Istat li fit-territorju tiegħu twettaq ir-reat.

Għaldaqstant, l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek, bħala applikant għall-għajjnuna, l-informazzjoni li ġejja:

- informazzjoni dwar il-possibbiltajiet li tintalab għajjnuna finanzjarja jew kumpens, il-proċeduri jew il-formoli meħtieġa, inkluż il-mod kif dawn iridu jmtlew, u d-dokumentazzjoni ta' sostenn li tista' tkun meħtieġa;
- gwida ġenerali dwar kif timla t-talbiet għal informazzjoni addizzjonali.

Barra minn hekk, bħala l-awtorità tal-assistenza, l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jridu jagħmlu dan li ġej:

- jibagħtu t-talba tiegħek u d-dokumentazzjoni ta' sostenn, kif ukoll kwalunkwe dokumentazzjoni li tista' tkun meħtieġa sussegwentement, fejn applikabbli, lill-awtorità li tiegħu d-deċiżjonijiet maħtura mill-Istat li fit-territorju tiegħu twettaq ir-reat;
- jikkooperaw mal-awtorità li tiegħu d-deċiżjonijiet meta, f'konformità mal-legiżlazzjoni nazzjonali tagħha, din l-awtorità tiddeċiedi li tisma' lill-pretendent jew lil kwalunkwe persuna oħra.

L-awtorità li tiegħu d-deċiżjonijiet hija d-Direttorat Ġenerali tal-Ispejjeż tal-Persunal u l-Pensjonijiet tal-Istat fi ħdan il-Ministeru tal-Ekonomija u l-Finanzi meta t-talba għall-għajjnuna mill-Istat stabbilita legalment tiġi ttrattata permezz tal-awtorità tal-assistenza tal-Istat fejn il-pretendent ikun ordinarjament residenti.

L-awtorità li tiegħu d-deċiżjonijiet trid tikkomunika dan li ġej kemm lilek bħala applikant għall-għajjnuna kif ukoll lill-awtorità tal-assistenza:

- irċevuta tat-talba għall-għajjnuna mill-Istat, il-korp li jiftaħ il-proċedimenti, il-perjodu ta' żmien sabiex tingħata deċiżjoni u, jekk possibbli, id-data antiċipata ta' meta ser tittiehed id-deċiżjoni;
- id-deċiżjoni li tagħlaq il-proċedimenti.

Għal reati ta' **terroriżmu**, il-Ministeru tal-Intern (id-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu) jaġixxi bħala l-awtorità tal-assistenza f'każijiet fejn il-post fejn jitwettaq ir-reat ikun Stat Membru tal-Unjoni Ewropea minbarra Spanja u inti, bħala l-applikant għall-għajjnuna, tkun ordinarjament residenti fi Spanja, sabiex b'hekk tkun tista' tikseb aċċess, minn Spanja, għall-kumpens xieraq, fejn applikabbli, mill-Istat li fit-territorju tiegħu twettaq ir-reat. L-azzjonijiet li jridu jitwettqu mid-Direttorat Ġenerali tal-Appoġġ għall-Vittmi, bħala l-awtorità tal-assistenza jew tat-teħid tad-deċiżjonijiet, huma ekwivalenti għal dawk li jappartjenu lid-Direttorat Ġenerali tal-Ispejjeż tal-Persunal u l-Pensjonijiet tal-Istat fi ħdan il-Ministeru tal-Ekonomija u l-Finanzi.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur sabiex iħallasni danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

L-Istat iħallas l-għajjnuna kollha jew parti minnha meta t-trasgressur ikun ġie ddikjarat parzjalment insolventi.

L-Istat ser ikun surrogat, sal-ammont sħiħ tal-għajjnuna provviżorja jew finali li tkun ingħatajt bħala vittma jew benefiċjarju, għad-drittijiet tiegħek kontra l-parti ċivilment responsabbli għar-reat.

L-Istat jista' jressaq azzjoni għall-irkupru kontra l-parti ċivilment responsabbli għall-att kriminali sabiex jitlob ir-rimborz sħiħ jew parzjali tal-għajjnuna mogħtija.

Din l-azzjoni ser titwettaq, fejn xieraq, permezz tal-proċedura ta' rkupru amministrattiv u ser tapplika fil-każijiet li ġejjin, fost l-oħrajn:

- fejn id-deċiżjoni ġudizzjarja finali ssib li ma twettaq ebda reat;
- fejn, wara l-ħlas, kemm inti bħala l-vittma, kif ukoll il-benefiċjarji tiegħek ksibtu, għal kwalunkwe raġuni, kumpens sħiħ jew parzjali għad-danni mgarrba fit-tliet snin wara l-għoti tal-għajjnuna;
- fejn l-għajjnuna tkun inkisbet abbażi tal-forniment ta' informazzjoni falza jew deliberatament inkompleta jew bi kwalunkwe mezz frodulenti ieħor, kif ukoll l-ommissjoni deliberata ta' ċirkostanzi li jwasslu għar-rifjut jew it-tnaqqis tal-għajjnuna mitluba;
- fejn il-kumpens mogħti fis-sentenza jkun inqas mill-għajjnuna provviżorja.

Din l-azzjoni titressaq mill-Istat li jidher fil-proċedimenti kriminali jew ċivili li jitwettqu, mingħajr preġudizzju għall-azzjoni ċivili li tista' titressaq mill-prosekutur pubbliku.

Jekk it-trasgressur ma jhallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taht liema kundizzjonijiet?

L-Istat iħallas l-għajjnuna kollha jew parti minnha meta l-persuna kkundannata għar-reat tkun giet iddikjarata parzjalment insolventi.

L-għajjnuna provviżorja tista' tingħata qabel ma tingħata d-deċiżjoni ġudizzjarja finali li ttemm il-proċedimenti kriminali, sakemm tkun intweriet is-sitwazzjoni ekonomika prekarja li tkun tħallejt fiha bħala l-vittma jew il-benefiċjarju.

L-għajjnuna provviżorja tista' tintalab ladarba tkun irrapportajt l-avvenimenti lill-awtoritajiet kompetenti jew meta l-proċedimenti kriminali jitwettqu *ex officio* abbażi ta' dawn l-avvenimenti.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Tista' tikseb kumpens mill-Istat.

Fi Spanja, hemm sistema ta' għajjnuna għall-vittmi ta' reati intenzjonati u vjolenti, imwettqa fi Spanja, li jwasslu għal mewt, offiża serja fuq il-persuna jew dannu serju għas-saħħa fiżika jew mentali. L-għajjnuna tingħata wkoll lill-vittmi ta' reati kontra l-libertà sesswali, anki meta dawn ir-reati jitwettqu mingħajr vjolenza.

B'mod ġenerali, tista' tikseb aċċess għall-għajjnuna finanzjarja stabbilita legalment jekk, fiż-żmien meta jitwettaq ir-reat, inti tkun Spanjol jew ċittadini ta' kwalunkwe Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea, jew jekk ebda waħda minn dawn ta' hawn fuq ma tapplika għalik, tkun ordinarjament residenti fi Spanja jew ċittadini ta' Stat ieħor li jagħti għajjnuna simili lil ċittadini Spanjoli fit-territorju tiegħu.

F'każ ta' mewt, ir-rekwiżiti tan-nazzjonalità jew tar-residenza msemmija hawn fuq iridu jiġu ssodisfati mill-benefiċjarji, mhux mill-persuna deċeduta.

Fil-każ ta' offiża serja fuq il-persuna jew dannu serju għas-saħħa fiżika jew mentali, **il-vittmi diretti**, jiġifieri dawk li sofrew l-offiżi jew id-danni, ser ikunu l-benefiċjarji.

Fil-każ ta' mewt, il-benefiċjarji huma **l-vittmi indiretti**, li jkunu dawn li ġejjin:

- Il-konjuġi tal-persuna deċeduta, jekk ma kinux legalment separati, jew il-persuna li għexet mal-persuna deċeduta fuq bażi permanenti f'relazzjoni simili għal żwieġ għal mill-inqas sentejn qabel il-mewt, sakemm ma kellhomx tfal flimkien, f'liema każ sempliċi koabitazzjoni tkun biżżejjed. It-tfal tal-persuni msemmija huma wkoll inkluzi, anki jekk ma kinux it-tfal tal-persuna deċeduta, sakemm kienu finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna u kien hemm koabitazzjoni.

Il-benefiċjarji fl-ebda każ ma jinkludu lil xi ħadd li ġie kkundannat għal omiċidju intenzjonat f'xi waħda mill-forom tiegħu, fejn il-persuna deċeduta kienet il-konjuġi tiegħu jew tagħha jew il-persuna li magħha kien jew kienet f'relazzjoni stabbli simili għal żwieġ.

- Il-wild tal-persuna deċeduta, li kien dipendenti fuq dik il-persuna u kien hemm koabitazzjoni, jekk wieħed jassumi li tfal li huma taht l-età jew adulti b'diżabilità huma finanzjarjament dipendenti.
- Il-ġenitur tal-persuna deċeduta, li kien finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna, sakemm ma jkun hemm ħadd fis-sitwazzjonijiet imsemmija hawn fuq.
- Il-ġenituri ta' persuna minorenni li tmūt bħala konsegwenza diretta tar-reat jitqiesu wkoll bħala vittmi indiretti għall-finijiet tal-għajjnuna finanzjarja stabbilita mil-liġi Spanjola.

L-offiżi li jintitolaw lill-vittmi sabiex jirċievu għajjnuna finanzjarja huma dawk li jkunu ta' dannu għall-integrità tal-persuna jew għas-saħħa fiżika jew mentali u li jwasslu għal diżabilità temporanja, għal aktar minn sitt xhur, jew permanenti, bi grad ta' diżabilità ta' mill-inqas 33 %, tal-persuna li ġarrbithom.

Bħala regola ġenerali, l-għoti tal-għajjnuna jiddependi fuq l-għoti ta' deċiżjoni ġudizzjarja finali li ttemm il-proċedimenti kriminali. B'kont meħud tal-iskedi ta' żmien sabiex tittieħed deċiżjoni dwar kawżi kriminali, qabel ma tingħata deċiżjoni ġudizzjarja finali li ttemm il-proċedimenti kriminali, il-liġi tipprevedi l-possibbiltà li tingħata għajjnuna provviżorja, b'kunsiderazzjoni tas-sitwazzjoni ekonomika prekarja tal-vittma tar-reat jew tal-benefiċjarji tagħha. L-għajjnuna provviżorja tista' tintalab ladarba l-vittma tkun irrapportat l-avvenimenti lill-awtoritajiet kompetenti jew meta l-proċedimenti kriminali jkunu nbdew mill-korpi kompetenti mingħajr il-htieġa ta' rapport.

L-ammont ta' għajjnuna f'ebda każ ma jista' jaqbez il-kumpens stabbilit fis-sentenza.

Fil-każ tal-mewt ta' persuna minorenni jew b'diżabilità bħala konsegwenza diretta tar-reat, il-ġenituri jew il-kustodji tal-minorenni jkunu intitolati biss għal għajjnuna li tikkonsisti f'kumpens għall-ispejjeż tal-funeral li effettivament tħallu sal-limitu stabbilit legalment.

F'każijiet ta' reati kontra l-libertà sesswali li jikkawżaw danni għas-saħħa mentali tal-vittma, l-ammont ta' għajjnuna ser ikopri l-ispejjeż tat-trattament terapewtiku magħżul liberament mill-vittma, b'massimu stabbilit mil-liġi.

B'mod ġenerali, **il-limitu ta' żmien sabiex tintalab l-għajjnuna** huwa ta' sena, li jibda jgħodd minn meta twettaq ir-reat. Dan il-limitu ta' żmien jiġi sospiż meta jibdeu il-proċedimenti kriminali u jerga' jibda meta tingħata d-deċiżjoni ġudizzjarja finali u tiġi nnotifikata lill-vittma.

Ir-riċeviment tal-għajjnuna **huwa inkompatibbli** ma' dan li ġej:

- il-kumpens stabbilit permezz tas-sentenza. Madankollu, l-għajjnuna kollha jew parti minnha titħallas meta t-trasgressur ikun ġie ddikjarat bħala parzjalment insolventi;
- kumpens jew għajjnuna minn assigurazzjoni privata, kif ukoll mas-sussidju tas-Sigurtà Soċjali li jista' japplika minnha b'diżabilità temporanja tal-vittma. Madankollu, l-għajjnuna titħallas lill-benefiċjarju ta' assigurazzjoni privata meta l-ammont tal-kumpens li għandu jiġi riċevut taħt din l-assigurazzjoni kien inqas mill-ammont stabbilit fis-sentenza;
- ir-riċeviment ta' din l-għajjnuna f'ebda każ ma jkun kompatibbli mal-kumpens għad-danni lill-vittmi ta' gruppi armati u terroristi.

Ir-riċeviment tal-għajjnuna **huwa kompatibbli** ma' dawn li ġejjin:

- f'każijiet ta' diżabilità permanenti jew mewt tal-vittma, mar-riċeviment ta' kwalunkwe pensjoni tal-Istat li l-benefiċjarju huwa intitolat li jirċievi;
- l-assistenza soċjali prevista fl-Artikolu 27 tal-Liġi Organika 1/2004 tat-28 ta' Diċembru 2004 dwar Miżuri ta' Protezzjoni Komprensiva kontra l-Vjolenza Abbażi ta' Sess (Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género).

L-għajjnuna għal diżabilità permanenti ser tkun inkompatibbli mal-għajjnuna għal diżabilità temporanja.

Il- **kompetenza sabiex jiġu pproċessati u deċiżi t-talbiet** għall-għajjnuna mill-Istat stabbilita legalment tinsab f'idejn id-Direttorat Ġenerali tal-Ispejjeż tal-Persunal u l-Pensjonijiet tal-Istat fi ndan il-Ministeru tal-Ekonomija u l-Finanzi, għall-vittmi ta' kwalunkwe reat, ħlief għal vittmi tat-terroriżmu, f'liema każ ikun kompetenti l-Ministeru tal-Intern (id-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu).

Jekk inti **vittma tat-terroriżmu**, hemm serje ta' għajjnuniet mill-Istat maħsuba għall-vittmi tat-terroriżmu sabiex jikkompensaw għad-danni kkawżati minn dawn it-tipi ta' reati, diment li jkun hemm konnessjoni sfiha bejn l-att terroristiku u d-danni mgarrba.

Dawn li ġejjin huma danni eliġibbli għal kumpens:

- offiżi fuq il-persuna, fiżiċi u mentali, kif ukoll l-ispejjeż għal trattament mediku, proteżi u kirurgija.

Dawn l-ispejjeż jithallsu lill-persuna affettwata biss f'każ li ma jkunux koperti kompletament jew parzjalment minn sistema ta' protezzjoni soċjali pubblika jew privata;

- danni materjali kkawżati lid-djar ta' persuni fiżiċi jew dawk li jseħħu fi stabbilimenti kummerċjali u industrijali, lill-kwartieri ġenerali ta' partiti politiċi, trade unions u organizzazzjonijiet soċjali;
- l-ispejjeż ta' akkomodazzjoni provviżorja waqt li jkun qed jitwettaq xogħol ta' tiswija fir-residenzi ordinarji ta' persuni fiżiċi;
- danni kkawżati lil vetturi privati, kif ukoll dawk imgarrba minn vetturi użati għat-trasport fuq l-art ta' persuni jew oġġetti, ħlief vetturi ta' proprjetà pubblika.

Il-kumpens għad-danni indikati, ħlief għall-offiżi fuq il-persuna, ser ikun sussidjarju għal dak stabbilit għall-istess każijiet minn kwalunkwe korp pubbliku ieħor jew dawk li jirriżultaw minn ftehimiet ta' assigurazzjoni. F'dawn il-każijiet, kwalunkwe ammont li jista' jirriżulta mid-differenza bejn dak li tħallas minn dawn l-amministrazzjonijiet pubbliċi jew entitajiet tal-assigurazzjoni u l-valwazzjoni uffiċjali ser jiġi kkompensat.

L-ammont ta' kumpens jiġi ddeterminat skont il-ħsara prodotta (is-severità tal-offiżi u t-tip ta' diżabilità li jikkawżaw, mewt, eċċ.).

Għajjnuna oħra:

- għall-istudju: meta att terroristiku jirriżulta f'korrimenti personali ta' sinifikat partikolari għal student, il-ġenituri jew il-kustodji tiegħu, jew jekk dawn il-korrimenti ma jhalluomx aktar tajbin sabiex jeżerċitaw il-professjoni regolari tagħhom;

- assistenza u konsulenza psikoloġika immedjata, kemm għall-vittmi kif ukoll għall-membri tal-familja;
- għajjuna straordinarja maħsuba biex ittaffi, b'mod eċċezzjonali, sitwazzjonijiet ta' ħtieġa personali jew familjari tal-vittmi, li mhumiex koperti jew huma koperti b'mod notevolment insuffiċjenti permezz ta' għajjuna ordinarja.

Il-benefiċjarji tal-għajjuna:

- jekk ikun hemm korrimenti, il-persuni korruti;
- jekk kien hemm mewt:
  - il-konjuġi tal-persuna deċeduta;
  - is-sieheb/sieħba barra ż-żwieġ li miegħu/magħha l-persuna deċeduta tkun ikkoabitat għal mill-inqas sentejn;
  - is-sieheb/sieħba barra ż-żwieġ li miegħu/magħha l-persuna deċeduta kellha t-fal;
  - il-ġenituri tal-persuna deċeduta jekk dawn kienu finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna. Fin-nuqqas ta' ġenituri u f' din l-ordni, il-neputijiet, l-aħwa u n-nanniet tal-persuna mejta li kienu finanzjarjament dipendenti fuq dik il-persuna;
  - jekk ma hemm l-ebda waħda mill-persuni msemmija hawn fuq, it-fal u, fin-nuqqas tagħhom, il-ġenituri li ma kinux finanzjarjament dipendenti fuq il-persuna deċeduta.

B'mod ġenerali, il-limitu ta' żmien għas-sottomissjoni tat-talbiet għal kumpens għal danni personali jew materjali ser ikun ta' sena, li jibda jgħodd mid-data li fiha seħħew id-danni.

L-Uffiċċju ta' Assistenza u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional), b'kollaborazzjoni mad-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu fi ħdan il-Ministeru tal-Intern, jgħinek bħala vittma tat-terroriżmu permezz tal-proċess tat-talba għall-kumpens: il-kisba taċ-ċertifikati tas-sentenzi finali, tal-ordnijiet sabiex ma jiġux infurzati obbligazzjonijiet ċivili u ta' dokumenti oħrajn meħtieġa sabiex tiġi pproċessata l-għajjuna.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Is-sentenza finali fil-proċedimenti kriminali, li ma tistax tiġi appellata, għandha tipprova li l-mewt, l-offiżi fuq il-persuna u d-dannu serju għas-saħħa fiżika jew mentali jikkostitwixxu reat intenzjonat u vjolenti u, konsegwentement, is-sentenza jkollha tiddetermina l-kumpens xieraq.

Sabiex tissottometti t-talba għal għajjuna finanzjarja, inti trid tehmeż mat-talba kopja tad-deċiżjoni ġudizzjarja finali li ttemm il-proċedimenti kriminali, kemm jekk din tkun sentenza, sentenza mogħtija b'kontumacia jew deċiżjoni li tagħlaq il-każ minhabba mewt tat-trasgressur, jew inkella deċiżjoni li tiċħad il-każ.

L-ammont ta' għajjuna mogħtija f'ebda ma jista' jaqbez il-kumpens stabbilit fis-sentenza.

Jien intitolat għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Tista' tingħata għajjuna provviżorja qabel ma tingħata d-deċiżjoni ġudizzjarja finali li ttemm il-proċedimenti kriminali, sakemm tiġi pprovduta evidenza tas-sitwazzjoni ekonomika prekarja li tkunu tħallejtu fiha inti, bħala l-vittma, jew il-benefiċjarji tiegħek.

L-għajjuna provviżorja tista' tintalab ladarba tkun irrapportajt l-avvenimenti lill-awtoritajiet kompetenti jew meta l-proċedimenti kriminali jitwettqu *ex officio* abbażi ta' dawn l-avvenimenti.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 12/03/2019

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

ien vittma tal-kriminalità. Lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u l-assistenza?

Jekk int vittma tal-kriminalità, tista' tmur f'Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità (**Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito**).

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità huma servizz multidixxiplinarju pubbliku mingħajr flas li jindirizza l-htigijiet tal-vittmi, immexxi mill-Ministeru tal-Gustizzja.

Hemm Uffiċċji [fil-komunitajiet awtonomi kollha](#), kważi fil-bliet kapitali provinċjali kollha, kif ukoll fi bliet oħrajn.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek appoġġ komprensiv, ikkoordinat u speċjalizzat bħala vittma tal-kriminalità, filwaqt li jissodisfaw il-htigijiet legali, psikoloġiċi u soċjali speċifiċi tiegħek.

Jekk inti vittma ta' **terroriżmu**, tista' tikkuntattja lill-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali (**Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional**), għalkemm tista' tmur fl-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità fil-provinċja tiegħek jekk tixtieq. L-Uffiċċju ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità mbagħad jikkoordina mal-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali.

Il-kura u l-appoġġ offruti mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità huma pprovduti f'serje ta' fażijiet:

- **Faži ta' akkoljenza u orjentazzjoni:** il-faži ta' orjentazzjoni hija meta l-Uffiċċju jiprovdulek informazzjoni komprensiva dwar l-azzjonijiet li trid tiegħu, il-kwistjonijiet li trid tindirizza u l-konsegwenzi possibbli. Din il-faži generalment isseħħ permezz ta' intervista, wiċċ imb'wiċċ jew fuq it-telefon, fejn ikollok iċ-ċans li tispjega l-problemi u l-htigijiet tiegħek. Abbażi tal-ispegazzjoni tiegħek, inti tingħata gwida, tiġi vvalutata l-possibbiltà ta' interventi minn sorsi oħrajn u jsiru riferimenti, jekk ikun hemm bżonn.
- **Faži ta' informazzjoni:** bħala vittma, billi tibda mill-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet u l-uffiċjali, saħansitra qabel tressaq ilment, inti għandek id-dritt li tirċievi informazzjoni li taqbel maċ-ċirkostanzi u l-kundizzjonijiet personali tiegħek, kif ukoll in-natura tar-reat kriminali li esperjenzajt u d-danni li ġarrabt. Din l-informazzjoni tikkonċerna ċerti aspetti bħal:
  - Kif tista' tagħmel ilment u l-proċedura għat-tressiq tiegħu.
  - Is-servizzi speċjalizzati u r-riżorsi psikosoċjali u tal-kura disponibbli, irrispettivament minn jekk jitressaqx ilment, u kif jinkiseb l-aċċess għalihom.
  - Il-miżuri ta' kura u appoġġ (mediċi, psikoloġiċi jew materjali) disponibbli u l-proċedura sabiex jinkisbu, inkluża, fejn xieraq, informazzjoni dwar il-possibbiltajiet li tinkiseb akkomodazzjoni alternattiva.
  - Kif tista' tikseb pariri u difiża legali u, fejn xieraq, il-kundizzjonijiet li taħthom dawn jistgħu jinkisbu mingħajr flas.
  - Akkumpanjament għalik, matul il-proċedimenti, għall-proċess, jekk tkun teħtieġ dan, u/jew għall-awtoritajiet kriminali differenti.
  - Possibbiltà għalik li titlob miżuri ta' protezzjoni u, fejn xieraq, il-proċedura sabiex tagħmel dan.
  - Pariri dwar drittijiet ekonomiċi relatati mal-proċedimenti, b'mod partikolari rigward l-għajjnuna u l-kumpens li għalihom tista' tkun intitolat abbażi tad-danni kkawżati mir-reat kriminali u, fejn xieraq, liema proċedura għandha tintuża sabiex titlobhom.
  - Il-proċedura li trid issegwi sabiex teżercita d-drittijiet tiegħek bħala vittma tal-kriminalità jekk tgħix barra Spanja.
  - Id-dettalji ta' kuntatt tal-awtorità responsabbli sabiex tittratta l-proċedimenti tiegħek u l-mezzi għall-komunikazzjoni magħha u informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post tal-proċess, kif ukoll il-kontenut tal-akkuża kontra t-trasgressur.
  - Is-servizzi ta' gustizzja restorattiva (eż. medjazzjoni) disponibbli, f'każijiet fejn dan ikun legalment possibbli.
  - Il-każijiet li fihom tista' tiġi rimborżat għall-ispejjeż legali u, fejn xieraq, il-proċedura applikabbli sabiex titlobhom, eċċ.
- **Faži ta' intervent:** l-intervent mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jseħħ f'oqsma differenti:
- **Interventi legali:** l-Uffiċċji jiprovdulek l-assistenza legali li teħtieġ u, b'mod speċifiku, jagħtuk informazzjoni dwar it-tip ta' assistenza li tista' tirċievi fil-kuntest tal-proċedimenti ġudizzjarji, id-drittijiet li tista' teżercita bħala parti mill-proċedimenti, il-mod li bih u l-kundizzjonijiet li fihom tista' tikseb aċċess għal pariri legali u t-tipi ta' servizzi jew organizzazzjonijiet li tista' tikkuntattja sabiex jagħtuk appoġġ.

Fil-każijiet kollha, l-assistenza legali tkun ġenerali fir-rigward tal-mod li bih jitwettqu l-proċedimenti u l-mod kif jiġu eżercitati drittijiet differenti, billi l-avukat tiegħek huwa responsabbli għall-gwida u l-għajjnuna legali f'kull każ.

- **Interventi mediċi u psikoloġiċi:** il-kura psikoloġika offruta mill-Uffiċċji tikkonsisti fil-valutazzjoni u t-trattament tas-sitwazzjoni tiegħek sabiex titnaqqas il-kriżi kkawżata mir-reat, sabiex tlaħhaq mal-proċedimenti ġudizzjarji li jirriżultaw mir-reat u l-akkumpanjament matul il-proċedimenti u t-tishiħ tal-istrateġiji u l-abbiltajiet tiegħek, li jippermettu għajjnuna mill-ambjenti ta' madwarek.

L-Uffiċċji joħolqu pjan ta' appoġġ psikoloġiku f'każ li inti tkun vittma partikolarment vulnerabbli jew fil-bżonn ta' protezzjoni speċjali.

- **Interventi ekonomiċi:** fir-rigward tal-għajnuna ekonomika li għaliha tkun intitolat jekk kont vittma ta' reat kriminali vjolenti jew reat kriminali kontra l-libertà sesswali, l-Uffiċċji primarjament ikollhom irwol ta' informazzjoni u jistgħu jgħinu fit-trattament tal-pretensjonijiet.
- **Interventi soċjali u ta' kura:** f'dan il-qasam, l-Uffiċċji ser ikunu kkoordinati fil-kura li jipprovdulek u, fejn xieraq, jirreferuk għas-servizzi soċjali, l-istituzzjonijiet tal-kura jew l-organizzazzjonijiet disponibbli sabiex jiżguraw li inti jkollok akkomodazzjoni sikura, kura medika immedjata u kwalunkwe għajnuna finanzjarja li tista' tkun intitolat għaliha, b'attenzjoni partikolari mogħtija għall-ħtiġijiet li jirriżultaw minn sitwazzjonijiet ta' invalidità, kura fl-isptar, mewt u dawk ikkawżati minn sitwazzjoni possibbli ta' vulnerabbiltà.
- **Faži ta' monitoraġġ:** l-Uffiċċji ser jimmonitorjaw il-każ tiegħek, speċjalment jekk inti vittma vulnerabbli, matul il-proċess kriminali kollu u għal perjodu ta' żmien xieraq wara li jintemm il-proċess. F'din il-faži, l-Uffiċċji ser janalizzaw is-sitwazzjoni legali, medika u psikoloġika, soċjali u ta' kura, kif ukoll ekonomika tiegħek wara r-reat kriminali f'perjodi differenti. Iz-żmien xieraq għall-monitoraġġ jiġi ddeterminat skont is-sitwazzjoni tiegħek.

Jekk inti **vittma tat-terroriżmu**, il-funzjonijiet ewlenin tal-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali huma dawn li ġejjin:

- li jipprovdulek informazzjoni dwar l-istat tal-proċedimenti gudizzjarji li jistgħu jaffettwawk abbażi tar-reat kriminali mwettaq;
- li jagħtik pariri dwar dak kollu li huwa relatat mal-proċedimenti kriminali u amministrattivi li jistgħu jaffettwawk;
- li joffrilek akkumpanjament personali għall-proċessi li jsiru rigward l-atti terroristiċi li jistgħu jaffettwawk;
- li jipprovdulek appoġġ emozzjonali u terapewtiku, mingħajr preġudizzju għall-kompetenzi tal-Ministeru tal-Intern;
- li jippromwovi l-protezzjoni tas-sikurezza u l-privatezza tiegħek bħala vittma tal-kriminalità fil-partecipazzjoni tiegħek fil-proċedimenti gudizzjarji;
- li jinformat dwar il-kumpensi ewlenin għall-vittmi tat-terroriżmu u fil-każijiet kollha jirreferik għad-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu fi ħdan il-Ministeru tal-Intern;
- li jinnotifikak dwar dak kollu li huwa relatat mal-infurzar tas-sentenza ta' prigunerija, sakemm is-sentenza tkun giet skontata kompletament, b'mod partikolari f'każijiet fejn dawk ikkundannati jkun ngħataw benefiċċji jew inġelsu.

Għall-vittmi tat-terroriżmu, id-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu fi ħdan il-Ministeru tal-Intern ser jagħixxi bħala one-stop shop għal kwalunkwe proċedimenti li jistgħu jinbnew min-nies u l-familji affettwati minn azzjoni terroristika quddiem l-Amministrazzjoni Ċentrali tal-Istat, billi jirreferi kwalunkwe talbiet magħmula lill-korp kompetenti u jassumi r-relazzjoni mal-persuna kkonċernata.

Barra minn hekk, id-Direttorat Ġenerali ser jikkollabora mal-korpi kompetenti tal-Amministrazzjoni Ċentrali tal-Istat u l-amministrazzjonijiet pubbliċi l-oħrajn fir-rigward tal-assistenza u l-appoġġ għall-vittmi tat-terroriżmu sabiex tiġi żgurata protezzjoni komprensiva għall-vittmi.

Id-Direttorat Ġenerali għall-Appoġġ tal-Vittmi tat-Terroriżmu ser ikun responsabbli għall-immaniġġjar, il-ġestjoni u l-abbozzar ta' deċiżjonijiet dwar għajnuna u kumpens għal dawk affettwati minn reati ta' terroriżmu.

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

Matul il-faži ta' akkoljenza jew orjentazzjoni, inti tista' tattendi personalment fl-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jew inkella tikkuntattjahom bit-telefon.

Għal certi reati bħal vjolenza sessista, fi Spanja hemm servizzi tat-telefon għal assistenza u gwida, eż. **is-Servizz Telefoniku 016 għal Informazzjoni u Pariri Legali dwar il-Vjolenza Abbażi ta' Sess (Servicio telefónico de información y asesoramiento jurídico en materia de violencia de género).**

Fil-każ ta' vittmi partikolarment vulnerabbli, bħal minorenni, hemm servizzi speċifiċi, **bħall-Hotline tal-Fondazzjoni ANAR (Għajnuna għat-Tfal u l-Adoloxxenti f'Riskju) (Servicio de atención telefónica de la Fundación ANAR)**, li huma mmirati għat-tfal u ż-żgħażaġh, l-adulti u l-qraba ta' minorenni u l-qraba fil-każ ta' minorenni neqsin.

Is-Servizz Telefoniku 016 għal Informazzjoni u Pariri Legali dwar il-Vjolenza Sessista jipprovdi assistenza professjonali u mingħajr ħlas 24 siegħa kuljum, 365 jum fis-sena. Id-data tal-persuni li jużaw dan is-servizz hija garantita li tibqa' kunfidenzjali l-hin kollu.

L-assistenza hija offruta b'51 lingwa. Speċifikament, l-assistenza 24 siegħa kuljum hija offruta bil-Ispanjol, bil-Katalan, bil-Galizjan, bil-Bask, bl-Ingliż u bil-Franċiż, u permezz ta' servizz ta' tele-traduzzjoni għat-telefonati bil-Ġermaniż, bil-Portugiż, bil-Mandarin, bir-Russu, bl-Għarbi, bir-Rumen u bil-Bulgaru. L-assistenza bil-lingwi l-oħrajn hija offruta permezz ta' servizz ta' tele-traduzzjoni.

L-aċċessibilità tas-servizz għal persuni neqsin mis-smiġn u/jew b'diffikultajiet fit-taħdit hija garantita permezz tal-mezzi li ġejjin:

- telefon testwali (TTY) fuq 900 116 016;
- Servizz ta' Telesor permezz tas-sit web ta' Telesor (<https://www.telesor.es/>). F'dan il-każ hija meħtieġa konnessjoni tal-Internet;
- telefon ċellulari jew PDA. Fiz-żewġ każijiet huwa meħtieġ li tinstalla applikazzjoni bla ħlas billi ssegwi l-passi indikati fuq is-sit web ta' Telesor.

Dan is-servizz joffri assistenza għal kull min għandu mistoqsijiet relatati ma' każijiet speċifiċi ta' vjolenza sessista: vittmi femminili ta' vjolenza abbażi ta' sess, persuni li huma qrib vittma femminili ta' vjolenza abbażi ta' sess (qaraba, ħbieb, ġirien, eċċ.), professjonisti li jiltaqgħu ma' vittma femminili ta' vjolenza abbażi ta' sess jew li huma konxji ta' sitwazzjoni ta' vjolenza ta' dan it-tip, eċċ.

L-informazzjoni pprovduta tirreferi għar-riżorsi u d-drittijiet disponibbli għalik bħala vittma ta' dan it-tip ta' kriminalità, fir-rigward tal-impjeggi, is-servizzi soċjali, l-appoġġ finanzjarju u r-riżorsi ta' informazzjoni, assistenza, akkoljenza u pariri legali.

F'każ li tidhol sejha ta' emerġenza, din tiġi ddevjata minnufih lejn in-numru ta' emerġenza 112 tal-komunità awtonoma rispettiva.

Jekk inti vittma taħt l-età ta' vjolenza sessista, kwalunkwe sejha li tagħmel lis-Servizz 016 tiġi ddevjata **lill-Hotline ta' ANAR għall-Għajnuna għat-Tfal u l-Adoloxxenti (900 20 20 10)**.

Il-Hotline tal-Fondazzjoni **ANAR (Għajnuna għat-Tfal u l-Adoloxxenti f'Riskju) (900 20 20 10)** huwa servizz anonimu, kunfidenzjali u mingħajr ħlas, disponibbli 24 siegħa kuljum, 365 jum fis-sena, li primarjament jikkonsisti fi tliet linji ta' għajnuna:

- Il-Hotline **tal-ANAR għall-Għajnuna għat-Tfal u l-Adoloxxenti**, li l-għan ewlieni tiegħu huwa li joffri lit-tfal jew l-adoloxxenti li jagħmlu s-sejħiet l-appoġġ u l-gwida meħtieġa meta jkollhom problemi jew meta jkunu f'sitwazzjoni ta' riskju.
- Il-Hotline **tal-ANAR għall-Adulti u l-Familji**, li huwa mmirat għall-adulti li jeħtieġu gwida dwar kwistjonijiet relatati ma' minorenni.
- Il-Hotline **tal-ANAR 116 000** għal każijiet ta' minorenni neqsin (in-numru armonizzat ta' valur soċjali tal-Unjoni Ewropea sabiex jittratta dawn il-każijiet).

Dan is-servizz jiddevja t-telefonati li tagħmel lis-Servizz 016 jekk inti mara adulta u vittma ta' vjolenza sessista jew persuna adulta konxja ta' każ ta' vjolenza ta' dan it-tip.

L-appoġġ għall-vittmi huwa mingħajr ħlas?

Iva. L-aċċess għas-servizzi ta' kura u appoġġ għall-vittmi ta' reati, bħall-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, huwa mingħajr ħlas u kunfidenzjali; mhuwiex neċessarju li l-ewwel tressaq ilment.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand awtoritajiet jew servizzi tal-Istat?

Inti tista' tmur fi-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità li jinstabu [fil-komunitajiet awtonomi kollha](#), kważi f'kull belt kapitali provinċjali u anki fi bliet oħrajn.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek appoġġ komprensiv, ikkoordinat u speċjalizzat bħala vittma ta' reat, filwaqt li jissodisfaw il-ħtiġijiet legali, psikoloġiċi u soċjali speċifiċi tiegħek.

B'mod partikolari, l-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek informazzjoni dwar is-servizzi speċjalizzati u r-riżorsi psikosoċjali u tal-kura disponibbli, irrispettivament minn jekk tressaqx ilment u dwar kif tikseb aċċess għal dawn is-servizzi.

Huma jipprovdulek ukoll informazzjoni dwar il-miżuri ta' kura u appoġġ (mediċi, psikoloġiċi jew materjali) disponibbli u l-proċedura sabiex jinkisbu, inkluża, fejn tkun meħtieġa, informazzjoni dwar il-possibbiltajiet li tinkiseb akkomodazzjoni alternattiva.

Barra minn hekk, huma jagħtuk pariri dwar kif tista' tagħmel ilment u l-proċedura għat-tressiq tiegħu, kif ukoll il-possibbiltà li tikseb pariri legali u difiża u, fejn xieraq, il-kundizzjonijiet li taħthom tista' tiksibhom mingħajr ħlas.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jkunu jistgħu jirreferuk għal servizzi legali, psikoloġiċi u soċjali speċjalizzati, skont il-ħtiġijiet tiegħek, bħal pereżempju servizzi municiċipali, tal-benesseri soċjali, is-saħħa, l-educazzjoni u l-impjeggi; assoċjazzjonijiet, fondazzjonijiet u entitajiet oħrajn mingħajr skop ta' profitt; servizzi psikosoċjali mill-Amministrazzjoni tal-Gustizzja; u, f'każ li tkun vittma ta' vjolenza abbażi ta' sess, għall-Unitajiet ta' Koordinazzjoni kontra l-Vjolenza fuq in-Nisa (Unidades de Coordinación contra la Violencia sobre la Mujer) u l-Unitajiet iddedikati għan-Nisa (Unidades sobre la Mujer) f'kull komunità u provinċja awtonoma.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet mhux governattivi?

L-organizzazzjonijiet mhux governattivi (NGOs) jistgħu joffru appoġġ lill-vittmi ta' reati kriminali speċifiċi permezz tal-istabbiliment ta' mogħdijiet personalizzati skont il-ħtiġijiet u l-karatteristiċi ta' kull vittma. Il-funzjoni ta' assistenza tinkludi primarjament pariri legali, informazzjoni dwar ir-riżorsi u l-għajnuna differenti disponibbli u appoġġ psikoloġiku u emozzjonali.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 12/03/2019

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - il-Kroazja

Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna. Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [hr](#) diġà ġew tradotti.

Vittmi ta' reat għandhom għadd ta' drittijiet fi proċedimenti prekontenzjużi u kriminali, bi protezzjoni partikolari tingħata lit-tfal u lill-vittmi ta' reati kontra l-libertà sesswali u tat-traffikar tal-bnedmin

Il-vittma ta' reat għandha d-dritt:

- għal informazzjoni li l-pulizija, l-investigatur, l-uffiċċju tal-avukat ġenerali (*državno odvjetništvo*) kif ukoll il-qorti għandhom id-dmir li jipprovdu;
- għal assistenza effettiva psikoloġika u assistenza esperta oħra kif ukoll appoġġ minn korpi, organizzazzjonijiet u istituzzjonijiet li jappoġġaw il-vittmi ta' reati;
- tipparteċipa fi proċedimenti kriminali bħala l-parti leża,
- tkun infurmata mill-avukat ġenerali (*državni odvjetnik*) dwar x'azzjoni ttiehedet abbażi tar-rapport tal-vittma, u tippreżenta kwerele għand l-avukat ġenerali superjuri (*viši državni odvjetnik*);
- għal għajnuna psikoloġika ffinanzjata mill-Istat jekk issofri dannu psikosomatiku ferm gravi jew konsegwenzi verament serji mir-reat;
- tippreżenta rikors assoċjat għad-danni;
- kumpens skont liġi separata li jekk hija tkun sofriet dannu gravi fuq il-persuna jew deterjorament tas-saħħa serju bħala riżultat tar-reat vjolenti.

Vittma ta' reat kontra l-libertà sesswali jew ta' reat ta' traffikar tal-bnedmin għandha dawn id-drittijiet apparti dawk imsemmijin hawn fuq:

- li titkellem ma' konsulent qabel ma tiġi intervistata, bl-ispiza li titkopra mill-baġit;
- għajnuna legali ffinanzjata mill-istat;
- li tiġi intervistata minn persuna tal-istess sess fl-għassa tal-pulizija jew fl-uffiċċju tal-avukat ġenerali;
- li waqt l-intervista jkollha persuna li tafdaha;
- li tirrifjuta li twieġeb mistoqsija mhux meħtieġa dwar il-ħajja personali tagħha;
- li tistaqsi li tiġi intervistata permezz ta' tagħmir awdjoviv;
- kunfidenzjalità rigward id-dejta personali;
- li titlob li l-pubbliku ma jkunx preżenti għas-smiġħ;
- li tiġi infurmata b'dawn id-drittijiet mill-qorti, mill-avukat ġenerali u mill-pulizija qabel l-ewwel intervista.

Jekk minuri jkun vittma ta' reat, għandu dawn id-drittijiet apparti dawk imsemmijin hawn fuq:

- għajnuna legali ffinanzjata mill-istat;
- li jkun akkumpanjat minn persuna ta' fiduċja meta jipparteċipa fi proċedimenti;

- kunfidenzjalità rigward id-dejta personali;
- li jiġi intervistat f'daru jew post ieħor mgħammar apposta minflok il-qorti;
- l-esklużjoni tal-pubbliku;
- li l-interrogazzjoni ssejtn mingħajr imħallef jew partijiet preżenti fl-istess kamra mal-minuri, issir permezz ta' tagħmir awdjoviziv operat minn assistent professjonali;
- li tingħata attenzjoni partikolari waqt l-intervista sabiex is-saħħa mentali tal-minuri ma tiġix affettwata ħażin.

Il-minuri huma dawk kollha li ma għalqux it-18-il sena.

Ix-xhieda li jkunu minuri u l-vittmi għandhom jiġu eżaminati mill-imħallef inkwirenti waqt is-seduta ta' eżami tal-provi, u x-xhieda li jkunu minuri għandhom jirċievu taħrika permezz tal-ġenituri tagħhom jew tat-tuturi tagħhom.

Prosekuzzjoni privata

Meta jiġi rrapportat reat, l-avukat ġenerali f'bosta każijiet iwettaq prosekuzzjoni *ex officio*.

Prosekuzzjoni privata tista' tiġi mressqa fil-każ ta' reati li għalihom jitniedu proċedimenti kriminali abbażi ta' prosekuzzjoni privata. Prosekuzzjoni privata trid titressaq fi żmien tliet xhur mid-data ta' meta l-persuna fiżika jew ġuridika awtorizzata tkun saret taf bir-reat u bl-awtur tar-reat.

Rikors assoċjat għad-danni

Vittma ta' reat hija wkoll parti leża u hija intitolata li tippreżenta rikors assoċjat għad-danni quddiem il-qorti.

Dan ir-rikors jista' jinkludi dawn il-pretensjonijiet:

- kumpens għad-danni, li jistgħu jkunu tanġibbli jew intanġibbli (l-uġiġħ sofrut, il-biża');
- l-għoti lura tal-proprjetà personali — jekk il-parti leża tista' tipprova li hija s-sid jew id-detentur legittimu;
- l-annullament ta' tranżazzjoni speċifika — jekk ir-reat ikun irriżulta fi tranżazzjoni ta' proprjetà (jekk l-akkużat ikun sforza lill-vittma biex tikkonkludi kuntratt).

Rikors assoċjat għad-danni jista' jiġi ppreżentat fi proċedimenti kriminali jew fi proċedimenti ċivili separati kontra l-akkużat. Jekk rikors jiġi ppreżentat waqt proċedimenti kriminali, sabiex jiġi aċċettat hemm il-prerekwiżit li l-akkużat irid jinsab ħati mill-qorti.

Dan ma jkunx prerekwiżit għas-suċċess ta' rikors fi proċedimenti ċivili.

Id-drittijiet tal-partijiet leżi matul investigazzjoni u fi proċedimenti kriminali

Matul inkjesta, il-vittmi tar-reat, bħala prosekuturi privati u partijiet leżi jkunu intitolati li jippreżentaw il-fatti u li jintroduċu l-evidenza li tkun kruċjali sabiex ir-reat jiġi aċċertat, sabiex l-awtur(i) tar-reat jiġi/u identifikati u sabiex il-pretensjonijiet tiegħu/tagħhom fir-rikors assoċjat għad-danni jiġu stabbiliti.

Vittma li tiegħu sehem fi proċedimenti kriminali bħala parti leża għandha dritt:

- tuża l-lingwa tagħha, inkluż il-lingwa tas-sinjali tal-persuni torox u ta' dawk torox-għomja, u għall-assistenza ta' interpretu jekk ma tifhimx jew ma tużax il-Kroat, jew għall-assistenza minn traduttur jew interpretu tal-lingwa tas-sinjali jekk hija tkun truxa jew truxa-għamja;
- tuża il-lingwa tagħha;
- tippreżenta rikors assoċjat għad-danni u mozzjonijiet għal inġunzjonijiet temporanji;
- għal rappreżentant;
- tippreżenta fatti u tgħaddi biex tintroduċi l-evidenza;
- tattendi seduta ta' eżami tal-provi;
- tattendi l-proċedimenti, tiegħu sehem fil-proċedimenti ta' eżami tal-provi u tagħmel dikjarazzjoni tal-għeluq;
- ikollha aċċess għall-atti tal-kawża;
- titlob li tkun infurmata mill-avukat ġenerali dwar ir-rikors meħud abbażi tar-rapport tagħha, u tippreżenta kwerela għand avukat ġenerali superjuri;
- tappella;

- tippreżenta mozzjoni sabiex tħarrek u tibda prosekuzzjoni privata;
- tircievi avvizz dwar iċ-ċaħda ta' akkuża kriminali jew dwar id-deċiżjoni tal-avukat ġenerali li ma jkomplix bil-prosekuzzjoni;
- tkompli bil-prosekuzzjoni minflok l-avukat ġenerali;
- tipprova tkompli bis-sitwazzjoni preċedenti;
- tircievi avvizz dwar ir-riżultat tal-proċedimenti kriminali.

L-uffiċċju tal-avukat ġenerali u tal-qorti huma obbligati jeżaminaw, kemm qabel kif ukoll waqt kull stadju tal-proċedimenti kriminali, jekk hemmx il-possibilità li l-akkużat jikkompensa lill-parti leża għad-dannu kkawżat mir-reat. Huma obbligati wkoll jinfirmaw lill-parti leża dwar ċerti drittijiet stabbiliti bil-liġi (id-dritt tal-parti leża li tuża l-lingwa tagħha, d-dritt li tippreżenta rikors assoċjat għad-danni, eċċ.).

Id-dritt għall-kumpens finanzjarju

L-Att dwar il-Kumpens Finanzjarju għall-Vittmi ta' Reat (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*) (*Narodne Novine* (NN; il-Gazzetta Uffiċjali tar-Repubblika tal-Kroazja) Nri 80/08 u 27/11) jistabbilixxi d-dritt ta' kumpens finanzjarju għall-vittmi ta' reat li jkun jinvolvi vjolenza mwettqa b'intenzjoni fil-Kroazja jew għall-qraba tagħhom skont il-kundizzjonijiet stipulati f'dan l-Att.

Jistabbilixxi d-dritt ta' kumpens finanzjarju għall-vittmi ta' reat vjolenti mwettaq b'intenzjoni u jispeċifika l-prerekwiżiti u l-proċeduri sabiex jiġi eżerċitat id-dritt għall-kumpens, il-korpi li jieħdu d-deċiżjonijiet u li jippartecipaw fil-proċess tat-tehdid ta' deċiżjonijiet dwar id-dritt ta' kumpens u l-korpi u l-proċeduri f'kawżi transfruntieri.

Vittimi ta' reati vjolenti mwettqa b'intenzjoni għandhom dritt għal kumpens finanzjarju mill-baġit nazzjonali.

Il-pulizija, l-uffiċċju tal-avukat ġenerali u l-qorti huma meħtieġa jipprovdu informazzjoni dwar id-dritt għall-kumpens, jagħtu l-formoli ta' applikazzjoni meħtieġa u fuq talba tal-vittma, jagħtu gwida ġenerali u informazzjoni dwar kif għandha timtela l-applikazzjoni u dwar id-dokumenti ta' sostenn li jkunu meħtieġa.

L-applikazzjonijiet għall-kumpens finanzjarju jridu jiġu ppreżentati lill-Ministeru tal-Ġustizzja fuq il-formola li tista' titniżżel mis-sit web tal-Ministeru.

Formola ta' applikazzjoni għall-kumpens finanzjarju għall-vittmi ta' reat

L-applikazzjonijiet iridu jiġu ppreżentati fi żmien sitt xhur mid-data li fiha ikun seħħ ir-reat. Jekk ikun hemm raġunijiet legittimi l-għaliex il-vittma ma setgħetx tippreżenta din l-applikazzjoni sad-data tal-għeluq, dan trid tagħmlu fi żmien tliet xhur minn dak inhar li dawn ir-raġunijiet ma jkunux għadhom jeżistu, u f'kull każ fi żmien tliet snin minn dak inhar li ikun seħħ ir-reat.

Jekk il-vittma tkun minuri jew persuna li tneħħilha l-kapaċità kuntrattwali, u r-rappreżentant legali tagħha ma jkunx ippreżenta applikazzjoni fi żmien sitt xhur mid-data li fiha seħħ ir-reat, il-perjodu ta' sitt xhur jibda jgħodd minn mindu l-persuna tkun għalqet tmintax-il sena jew minn dak il-jum li fih jitnedew il-proċedimenti kriminali wara li l-vittma tkun ta' età maġġuri, jew minn dak il-jum meta l-persuna jerga' jkollha l-kapaċità kuntrattwali.

Persuni intitolati għall-kumpens finanzjarju:

- il-vittmi ta' reat li jinvolvi vjolenza li huma ċittadini tar-Repubblika tal-Kroazja, iċ-ċittadini ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew ir-residenti permanenti fl-Unjoni Ewropea, u jekk ir-reat ikun twettaq fil-Kroazja;
- vittma li tkun sofriet dannu gravi fuq il-persuna jew deterjorament tas-saħħa bħala riżultat tar-reat (din il-persuna tkun intitolata għall-kumpens tal-ispejjeż tat-trattament, dment li ma tkunx koperta minn assigurazzjoni tas-saħħa obligatorja, sal-ammont tal-assigurazzjoni tas-saħħa fir-Repubblika tal-Kroazja u kumpens għat-telf ta' introjtu li jista' jasal sa HRK 35 000);
- persuna li tkun qarib strett tal-vittma li tilfet ħajjitha (konjuġi jew sieħeb/sieħba, wild, ġenitur, ġenitur adottiv, wild adottat, żewġ jew mart il-ġenitur, wild tal-konjuġi minn relazzjoni preċedenti, sieħeb/sieħba tal-istess sess, nannu jew nanna u neputi jew neputija) (din il-persuna hija intitolata għal kumpens li jista' jasal sa HRK 70 000 għat-telf tal-manteniment statutorju);
- f'każ ta' mewt tal-vittma, il-persuna li tħallas għall-ispejjeż tal-funeral hija intitolata għal kumpens li jista' jasal sa HRK 5 000;
- jekk reat jiġi rrapportat lill-pulizija jew jitressaq minnhom jew mill-uffiċċju tal-avukat ġenerali fi żmien sitt xhur mid-data li fiha seħħ, minkejja jekk l-awtur tar-reat ikunx magħruf jew le.

Meta l-ammont ta' kumpens jiġi stabbilit, jittiehed kont tal-imġiba tal-vittma waqt ir-reat u warajh, jew il-kontribut tagħha għad-dannu u għall-firxa tad-dannu, kemm jekk il-persuna tkun vittma immedjata u kemm jekk tkun irrappurtat ir-reat lill-awtoritajiet kompetenti u meta. Barra minn hekk, issir valutazzjoni dwar kemm il-vittma ikkooperat mal-pulizija u mal-awtoritajiet kompetenti sabiex l-awtur tar-reat jitressaq quddiem il-ġustizzja, filwaqt li jitqies jekk il-vittma immedjata ikkontribwietx għad-dannu jew

aggravatx id-dannu; f'dawn il-każijiet, il-kumpens li hija intitolata għalih il-vittma jitnaqqas kif meħtieġ. Tiġi miċhuda applikazzjoni għall-kumpens jew l-ammont jitnaqqas jekk jinstab li l-vittma tkun involuta fil-kriminalità organizzata jew f'organizzazzjoni kriminali. Il-kumpens jista' jiġi wkoll rifjutat, jew l-ammont imnaqqas, jekk l-għoti tal-kumpens kollu jmur kontra l-prinċipji ta' ġustizzja, moralità u ordni pubbliku.

Avviż dwar il-ħelsien ta' awtur ta' reat

Meta akkużat tinqatagħlu sentenza għall-ħabs, is-Servizz Indipendenti għall-Appoġġ tal-Vittmi u tax-Xhieda fil-Ministeru tal-Ġustizzja jinforma lill-vittma dwar id-data ta' meta se jinħeles il-prigunier (libertà bla kundizzjonijiet u libertà bi probazzjoni).

Obbligu statutorju li l-vittmi jiġu infurmati dwar il-ħelsien tal-prigunier

Skont id-dispożizzjonijiet tal-Att li Jemenda l-Att dwar l-Eżekuzzjoni tas-Sentenzi ta' Prigunerija (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*), is-Servizz Indipendenti għall-Appoġġ tal-Vittmi u tax-Xhieda fil-Ministeru tal-Ġustizzja huwa obbligat jinforma lill-vittma, lill-parti leża jew lill-familja tagħha dwar il-ħelsien tal-prigunier.

Il-vittmi huma nnotifikati bil-ħelsien tal-prigunier f'każijiet kontra l-libertà sesswali u l-moralità sesswali, kontra l-ħajja u minħabba korriment gravi u reati li jinvolvu vjolenza.

L-informazzjoni msemmija hawn fuq tingħata lill-vittma, lill-parti leża jew lill-familja tagħha, irrispettivament minn jekk il-prigunier ikunx qed jingħata libertà bla kundizzjonijiet u libertà bi probazzjoni.

Barra minn hekk, meta tkun qed tittieħed deċiżjoni dwar kemm hu għaqli li prigunier jitfalla joħroġ mill-ħabs biex imur fil-post ta' residenza permanenti jew temporanja tiegħu, il-faċilitajiet korrettivi / il-ħabsijiet jistgħu jesiġu li s-servizz ta' probazzjoni jistabbilixxi l-attitudni tal-vittma jew tal-familja tal-vittma fir-rigward tar-reat li seħħ. Is-Servizz Indipendenti għall-Appoġġ tal-Vittmi u tax-Xhieda fil-Ministeru tal-Ġustizzja jhejji rapporti għas-servizz ta' probazzjoni abbażi tad-diskussjonijiet mal-vittma.

Appoġġ lix-xhieda u lill vittmi

L-appoġġ lix-xhieda u lill vittmi fir-Repubblika tal-Kroazja huwa kkoordinat mis-Servizz Indipendenti għall-Appoġġ tal-Vittmi u tax-Xhieda (*Samostalna služba za podršku žrtvama i svjedocima*) fil-Ministeru tal-Ġustizzja.

Il-vittmi u x-xhieda jistgħu jingħataw appoġġ u informazzjoni dwar id-drittijiet tagħhom u dwar il-proċeduri mingħand id-Dipartiment ta' Appoġġ għall-Vittmi u x-Xhieda ta' qorti.

Dawn id-dipartimenti twaqqfu f'seba' qrati tal-kontea (*županijski sudovi*), jiġifieri f'Zagreb, Zadar, Osijek, Vukovar, Split, Sisak u Rijeka. Id-dipartimenti jipprovdu lill-vittmi (u lix-xhieda) u lill-persuni li jakkumpanjawhom għall-appoġġ emozzjonali, informazzjoni Prattika u informazzjoni dwar id-drittijiet. Jingħata wkoll appoġġ minn dipartimenti ta' qrati kompetenti municipali u għar-reati minuri (*općinski u prekršajni sudovi*).

Il-vittmi jistgħu jiksbu wkoll informazzjoni dwar id-drittijiet tagħhom u t-tipi ta' assistenza disponibbli għalihom billi jċemplu **n-numru tat-telefon bla ħlas 116 006 taċ-Ċentru Telefoniku Nazzjonali għall-Vittmi ta' Reati u ta' Reati Minuri** (ara wkoll is-sit web taċ-Ċentru Telefoniku Nazzjonali).

Il-Ministeru tal-Ġustizzja jipprovdi wkoll lill-vittmi u lix-xhieda b'appoġġ u b'informazzjoni dwar drittijietom, u jistgħu jintbagħtu mistoqsijiet permezz tal-posta elettronika lil: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr jew minn fuq is-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja tal-Kroazja: <https://pravosudje.gov.hr/>

Appoġġ lill-vittmi u lix-xhieda f'kawżi transfruntieri

Is-Servizz Indipendenti għall-Appoġġ tal-Vittmi u tax-Xhieda li twaqqaf fil-Ministeru tal-Ġustizzja, jipprovdi appoġġ u informazzjoni kemm lix-xhieda u kemm lill-vittmi li jitharrku permezz tal-assistenza legali internazzjonali (inklużi xhieda ta' delitti tal-gwerra).

Ittri ta' informazzjojn jintbagħtu lix-xhieda li jitharrku biex jixhdu fil-qrati fir-Repubblika tal-Kroazja, jew lil xhieda Kroati li jitharrku biex jidhru quddiem qrati barranin.

Ix-xhieda ta' delitti tal-gwerra jingħataw protezzjoni fiżika fejn ikun meħtieġ, u assistenza sabiex jippreparaw il-vjaġġ tagħhom u biex jidhru quddiem korp ġudizzjarju kompetenti (fil-każ ta' xhieda jew partijiet oħra li jitharrku għal interrogazzjoni fi proċedimenti kriminali marbutin ma' delitti tal-gwerra quddiem korpi ġudizzjarji kompetenti fir-Repubblika tal-Kroazja jew barra mill-Kroazja meta dan l-appoġġ ikun marbut ma' talba għal assistenza legali internazzjonali).

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

[1](#) - Drittijiet b'ħala vittma ta' reat

📄 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

📄 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

📄 4 - Kumpens

📄 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/10/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa orijinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Informazzjoni se nircievi minghand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nirrapporta r-reat?

Il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali ma jirregolax il-kontenut tal-iskeda ta' informazzjoni mogħtija lill-vittma wara li jkun seħħ ir-reat u qabel dan jiġi rrapportat. Kulhadd għandu d-dritt u l-possibbiltà li jikkuntattja lill-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali, fejn jista' jiġi rrapportat reat, issir dikjarazzjoni, jew titressaq informazzjoni dwar kwistjoni li taqa' taħt il-mandat tal-Avukat Ġenerali. L-individwu li jikkuntattja lill-Uffiċċju jircievi informazzjoni dwar kif jirrapporta r-reat, kif ukoll informazzjoni bażika oħra dwar id-drittijiet u l-obbligi tiegħu.

Uffiċjali tal-pulizija huma meħtieġa jirreġistraw ir-rapport ta' reat li jkun imħarrek *ex officio*.

Barra minn hekk, kulhadd huwa intitolat għal protezzjoni xierqa tal-pulizija jekk ikun hemm raġunijiet raġonevoli biex tingħata dik il-protezzjoni.

Id-dipartimenti tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda, li ġew stabbiliti minn seba' qrati tal-kontea, jipprovdu appoġġ emozzjonali lill-vittmi, lix-xhieda, u lill-familji tagħhom, kif ukoll informazzjoni dwar id-drittijiet tagħhom (inkluża informazzjoni teknika u Prattika). L-informazzjoni u l-appoġġ jingħataw irrispettivament mill-istadju tal-proċedimenti. Il-vittma tircievi informazzjoni u appoġġ anke jekk ma tirrapportax ir-reat. Dawk id-dipartimenti jirreferu wkoll lill-vittmi u lix-xhieda lil istituzzjonijiet u organizzazzjonijiet speċjalizzati tas-soċjetà ċivili, skont il-ħtiġijiet tagħhom.

Jien ma ngħix fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u mhux tal-UE). Kif inhum protetti d-drittijiet tiegħi?

Id-dispożizzjonijiet li jirregolaw id-drittijiet tal-vittmi u tal-partijiet ċivili japplikaw b'mod ugwali mingħajr kunsiderazzjoni taċ-ċittadinanza, minħabba li l-leġiżlazzjoni kriminali Kroata tapplika għal kull min iwettaq reat fil-konfini tal-Kroazja. Il-partijiet u l-partiċipanti fil-proċedimenti huma intitolati jużaw il-lingwa materna tagħhom.

Skont il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali u l-Att dwar il-Vittmi tal-Kriminalità (Kumpens Finanzjarju), **il-pulizija, l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali u l-qrati** huma meħtieġa jipprovdu informazzjoni lill-vittmi tal-kriminalità dwar id-drittijiet tagħhom skont dawk l-atti. Dan ifisser li l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali u l-qrati huma meħtieġa jeżaminaw il-possibbiltajiet, kemm qabel kif ukoll fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali, biex l-individwu mixli jikkumpensa lill-parti ċivili għal kwalunkwe telf/dannu li huwa jista' jkun ġarrab b'riżultat tar-reat, li jinfurmaw lill-parti ċivili dwar id-dritt tiegħu li juża l-lingwa materna u li jressaq talba skont il-liġi tal-proprietà (id-dritt għal kumpens), verbalment, b'lingwa li l-vittma jifhem, jew bil-miktub, jew bil-Kroat jew bl-Ingliż. L-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali u l-qrati huma meħtieġa wkoll li fuq talba tiegħu, jiprovdu lill-vittma bi struzzjonijiet ġenerali u informazzjoni dwar kif jimla t-talba u dwar liema dokumenti ta' sostenn għandu jippreżenta. Skedi ta' informazzjoni li jinkludu informazzjoni dwar id-dritt tal-vittma għall-kumpens huma disponibbli bil-Kroat u bl-Ingliż, bħalma hija l-Formola ta' Talba għal Kumpens. Dawn id-dokumenti, fil-verżjonijiet Kroati u Ingliżi, jistgħu jtnizzlu mis-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja tal-Kroazja.

Kwalunkwe vittma li tirrapporta reat se tirċievi informazzjoni mingħand il-pulizija dwar id-drittijiet tagħha. Wara li jinforma lill-vittma verbalment, l-Uffiċċjal tal-pulizija jagħtiha informazzjoni bil-miktub dwar id-drittijiet tagħha, kif ukoll kwalunkwe informazzjoni disponibbli dwar servizzi ta' protezzjoni u appoġġ għall-vittmi. Din tal-aħħar tinkludi numru għal linja telefonika mingħajr ħlas għall-appoġġ tal-vittmi.

Għal individwi li ma jafux jikkellmu l-Kroat, il-pulizija tagħmel disponibbli skeda ta' informazzjoni dwar id-drittijiet f'lingwi oħra.

Voluntiera fiċ-Ċentru Telefoniku Nazzjonali għall-Vittmi ta' Reati u Reati Minuri (116-006) jipprovdu appoġġ emozzjonali, informazzjoni dwar id-drittijiet u informazzjoni Prattika. Huma jirreferu wkoll lil vittmi għand servizzi u organizzazzjonijiet kompetenti oħra biex jiżguraw li dawn jirċievu informazzjoni addizzjonali u forom oħra ta' appoġġ u assistenza. Din il-linja telefonika għall-għajnuna hija miftuħa mit-8 am sat-8 pm matul il-gimgħa, u l-membri tal-persunal jistgħu jirrispondu għat-telefonati bil-Kroat u bl-Ingliż.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

a) Fi żmien xahrejn minn meta jinfetaħ każ jew jiġi rrapportat reat, il-vittma u l-parti ċivili huma intitolati jitolbu informazzjoni mingħand l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali dwar l-azzjoni meħuda b'reazzjoni għall-akkużi/għar-rapport. Dawn jiġu infurmati mill-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali dwar l-azzjoni meħuda fi żmien raġonevoli, mhux aktar tard minn 30 jum wara d-data tat-talba, dment li t-talba ma tkunx tipperikola l-effettività tal-proċedimenti. Id-deċiżjoni li tinżamm din l-informazzjoni trid tiġi kkomunikata lill-vittma jew lill-parti ċivili li tagħmel it-talba.

b) L-Avukat Ġenerali jissospendi investigazzjoni b'deċiżjoni:

- jekk ir-reat li l-individwu jkun mixli bih ma jkunx reat imħarrek *ex officio*;
- jekk iċ-ċirkustanzi jeskludu l-ħtija tal-individwu mixli, dment li l-att illegali ma jkunx twettaq fi stat ta' inkapaċità mentali;
- jekk l-istatut tal-limitazzjonijiet ikun skada għar-reat jew jekk ir-reat ikun suġġett għal amnestija jew grazzja, jew jekk ikun hemm ċirkustanzi oħra li tipproskrivi l-prosekuzzjoni; u
- jekk ma jkunx hemm evidenza li l-individwu mixli jkun wettaq ir-reat.

Id-deċiżjoni li tiġi sospiża l-investigazzjoni tintbagħat lill-parti ċivili u lill-individwu mixli, li jinħeles immedjatament jekk ikun ġie arrestat jew qed jiġi detenut. Minbarra l-ittra ta' deċiżjoni, skont l-Artikolu 55 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, il-parti ċivili tirċievi informazzjoni dwar kif tħarrek hija nfisha.

c) Wara li jeżamina r-rapport u jwettaq kontroll fis-sistemi ta' informazzjoni tal-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali, l-Avukat Ġenerali jirrifjuta r-rapport b'deċiżjoni motivata jekk mir-rapport innifsu jirriżulta:

- li r-reat mhuwiex reat li jista' jiġi mħarrek *ex officio*;
- li l-istatut tal-limitazzjonijiet ikun skada għar-reat, jew jekk ir-reat ikun suġġett għal amnestija jew grazzja, jew jekk il-qorti tkun diġà hadet deċiżjoni dwar ir-reat, jew jekk ikun hemm ċirkustanzi oħra li tipproskrivi l-prosekuzzjoni;
- jekk iċ-ċirkustanzi jeskludu l-ħtija;
- jekk ma jkunx hemm dubju raġonevoli li l-individwu mixli jkun wettaq ir-reat irrappurtat; jew
- jekk l-informazzjoni fir-rapport tissuġġerixxi li r-rapport mhuwiex kredibbli.

Mhumiex permessi appelli kontra d-deċiżjoni tal-Avukat Ġenerali li jirrifjuta rapport.

Dment li ma jkunx stipulat mod ieħor mill-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, l-Avukat Ġenerali jinforma lill-vittma dwar id-deċiżjoni tiegħu li jirrifjuta r-rapport u jagħtiha r-raġunijiet tiegħu għal dan fi żmien tmint ijiem. L-Avukat Ġenerali jipprovdi wkoll informazzjoni dwar kif il-vittma tista' tħarrek hija stess. Minnufih, l-Avukat Ġenerali jinforma lill-persuna li tkun għamlet ir-rapport u lill-individwu mixli dwar id-deċiżjoni li jirrifjuta r-rapport, jekk dan ikun mitlub minn kwalunkwe parti.

Jekk l-Avukat Ġenerali ma jkunx jista' jivvaluta l-kredibbiltà tal-allegazzjonijiet mir-rapport innifsu, jew jekk l-informazzjoni fir-rapport ma tkunx tipprovdi raġuni suffiċjenti biex tittiehed deċiżjoni dwar it-tneċċija ta' investigazzjoni jew il-ġbir ta' evidenza, l-Avukat Ġenerali jwettaq inkjesta huwa nnifsu jew jagħti struzzjonijiet lill-pulizija biex jagħmlu dan.

d) Is-superviżur tal-kustodja jeħles lill-individwu li jkun arrestat jew detenut immedjatament:

- jekk jingħata struzzjonijiet biex jagħmel dan mill-Avukat Ġenerali;
- jekk l-individwu arrestat ma jkunx ġie interrogat fi żmien l-iskadenza statutorja; jew
- jekk id-detenzjoni tkun ġiet ikkanċellata.

e) L-Avukat Ġenerali jharrek lil xhud jew espert bil-miktub biex jgħin fil-ġbir ta' evidenza. It-taħrika tista' tintbagħat ukoll mill-investigatur fuq l-istruzzjonijiet tal-Avukat Ġenerali. Il-qorti tħarrek xhud jew espert biex jagħti xhieda f'seduta ta' smiġh evidenzjarja jew jattendi seduta ta' smiġh fil-qorti. Il-korp kompetenti jistabbilixxi minn qabel il-ħin u l-post fejn tingabar l-evidenza. Il-persuna mħarrka tiġi mwissija dwar il-konsegwenzi jekk din ma tattendix.

Jien intitolat għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Vittma li tipparteċipa fi proċedimenti kriminali bħala parti ċivili hija intitolata li:

- tuża l-lingwa materna tagħha, inkluża l-lingwa tas-sinjali, u titlob għajjnuna mingħand interpretu jekk ma tkunx tifhem jew tuża l-Kroat, jew mingħand interpretu tal-lingwa tas-sinjali jekk il-parti ċivili tkun persuna nieqsa mis-smiġh jew truxa-għamja.

L-awtorità kif tista' tiżgura li qed nifhem u li niġi mifhum (jekk jiena minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

Dment li ma jkunx stipulat mod ieħor minn liġi speċjali, l-imħallef inkwirenti jisma' kull xhud minorenni taħt l-14-il sena. Is-seduta ta' smiġh issefħ mingħajr il-preżenza tal-imħallef jew tal-partijiet fl-istess kamra mal-minorenni, bl-użu ta' tagħmir awdjoviżiv imħaddem minn assistent professjonali. Is-seduta ta' smiġh tiġi assistita minn psikologu, edukatur jew professjonist ieħor. Din is-seduta ta' smiġh jistgħu jattendu għaliha wkoll ġenitur jew kustodju, dment li dan ma jkunx imur kontra l-interessi tal-investigazzjoni jew tal-minorenni. Il-partijiet jistgħu jistaqsu mistoqsijiet lix-xhud minorenni permezz ta' professjonist, suġġett għall-approvazzjoni tal-imħallef inkwirenti. Is-seduta ta' smiġh tiġi rrekordjata permezz ta' tagħmir awdjoviżiv, u r-rekording jiġi ssiġillat u mehmuż mal-minuti. Xhud minorenni jista' jiġi mħarrek għat-tieni seduta ta' smiġh f'ċirkostanzi eċċezzjonali biss, fejn tiġi segwita l-istess proċedura.

Dment li ma jkunx stipulat mod ieħor minn liġi speċjali, l-imħallef inkwirenti jisma' kull xhud minorenni ta' bejn 14 u 18-il sena. Il-minorenni, speċjalment jekk ikun il-vittma tar-reat, jiġi ttrattat b'kunsiderazzjoni biex jiġi żgurat li l-eżami ma jaffettwax b'mod avvers l-istat mentali tal-minorenni. Tingħata attenzjoni partikolari biex jiġi protett il-minorenni.

Kwalunkwe xhud li ma jkunx jista' jwieġeb għal taħrika minħabba raġunijiet ta' età avvanzata, mard jew diżabbiltà, jista' jinstema' fl-appartament jew residenza tiegħu. Dawn ix-xhieda jistgħu jinstemgħu permezz ta' tagħmir awdjoviżiv imħaddem minn professjonist. Jekk iġġustifikat mill-kundizzjoni tax-xhud, l-eżami jitwettaq b'mod li jippermetti li l-partijiet jistaqsuh mistoqsijiet mingħajr ma jkunu preżenti fl-istess kamra miegħu. Jekk meħtieġ, is-seduta ta' smiġh tiġi rrekordjata permezz ta' tagħmir awdjoviżiv, u r-rekording jiġi ssiġillat u mehmuż mal-minuti. Din il-proċedura ta' eżami tiġi segwita jekk dan jintalab mill-vittma ta' reat ta' traffikar sesswali, traffikar ta' bnedmin jew vjolenza domestika li tkun qed tixhed. Dan ix-xhud jista' jiġi mħarrek għat-tieni seduta ta' smiġh f'ċirkostanzi eċċezzjonali biss, jekk dan jitqies bħala meħtieġ mill-qorti.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi appoġġ għall-vittmi?

Id-dipartimenti tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda, li ġew stabbiliti minn seba' qrati tal-kontea (Zagreb, Osijek, Split, Rijeka, Sisak, Zadar u Vukovar) jipprovdu appoġġ emozzjonali lill-vittmi u lix-xhieda li jagħtu evidenza f'dawn il-qrati u fil-qrati municipali ta' dawn il-bliet u l-bliet zġħar. Dawn id-dipartimenti jipprovdu wkoll appoġġ fi qrati ta' reati minuri f'każijiet ta' vjolenza domestika, u jirreferu lill-vittmi u lix-xhieda għand istituzzjonijiet u organizzazzjonijiet speċjalizzati tas-soċjetà ċivili, skont il-ħtiġijiet tagħhom.

L-informazzjoni u l-appoġġ jingħataw bit-telefown u meta l-vittma/x-xhud jidhul fil-bini tal-qorti. L-informazzjoni tingħata wkoll bl-email.

Għal aktar informazzjoni, jekk jogħġbok żur il-paġna li ġejja tal-Ministeru tal-Ġustizzja:

<https://pravosudje.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-6366/iz-pravosudnog-sustava-6372/podrska-zrtvama-i-svjedocima/6156>

Il-pulizija jirreferuni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Meta jinfurmaw il-vittma dwar id-drittijiet tagħha, il-pulizija jagħtu informazzjoni bil-miktub dwar id-drittijiet tal-vittma kif ukoll kwalunkwe informazzjoni disponibbli dwar servizzi ta' appoġġ għall-vittmi. Din tal-aħħar tinkludi numru għal linja telefonika mingħajr ħlas għall-appoġġ tal-vittmi. L-iskeda ta' informazzjoni dwar id-drittijiet tinkludi d-dettalji ta' kuntatt:

- tad-dipartiment kompetenti tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda;
- tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fil-kontea rilevanti;
- taċ-Ċentru Telefoniku Nazzjonali għall-Vittmi ta' Reati u Mġiba Ħażina (116-006);

Kif inhi protetta l-privatezza tiegħi?

L-awtoritajiet kompetenti jistgħu jiġbru informazzjoni personali għall-finijiet stabbiliti mil-liġi biss, b'ħala parti mill-operazzjonijiet tagħhom stipulati mill-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali.

L-informazzjoni personali tista' tiġi pproċessata biss meta dan ikun speċifikat minn liġi jew minn regolament ieħor, u dan l-iproċessar irid ikun limitat għall-fini li għalih tkun inġabret l-informazzjoni. Huwa permess kwalunkwe pproċessar ulterjuri ta' din l-informazzjoni, dment li ma jkunx imur kontra l-fini li għalih tkun inġabret l-informazzjoni, u dment li l-korpi kompetenti jkunu awtorizzati biex jipproċessaw din l-informazzjoni għal fini ieħor stabbilit mil-liġi, u l-iproċessar ulterjuri jkun meħtieġ u proporzjonali mal-fini l-ieħor.

Informazzjoni personali relatata mas-saħħa jew mal-ħajja sesswali ta' xi ħadd tista' tiġi pproċessata f'każijiet eċċezzjonali biss, fejn ir-reat, li huwa suġġett għal priġunerija ta' ħames snin jew aktar, ma jkunx jista' jinqabad jew jiġi m'harrek b'xi mod ieħor, jew fejn il-qbid/prosekuzzjoni jkunu mimlija b'diffikultajiet sproprorzjonati.

Ma huwa permess ebda pproċessar ta' informazzjoni personali relatata ma' razza jew etniċità, ma' persważjoni politika, twemmin reliġjuż jew filosofiku, jew ma' sħubija fi trade union.

Informazzjoni personali miġbura għall-finijiet ta' proċedimenti kriminali tista' tintbagħat lil korpi governattivi f'konformità ma' liġi speċjali, u lil entitajiet ġuridiċi oħra biss jekk l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali jew il-qorti jsibu li dawn jeħtieġu din l-informazzjoni għal fini stabbilit mil-liġi. Meta tintbagħat din l-informazzjoni, l-entitajiet ġuridiċi rilevanti jiġu mfakkra dwar id-dmirijiet tagħhom li jiproteġu l-informazzjoni tal-persuni li tirrigwardahom.

F'konformità mar-regolamenti, l-informazzjoni personali tista' tintuża fi proċedimenti kriminali oħra, fi proċedimenti kriminali li jitttrattaw atti punibbli li jseħħu fil-Kroazja, fi proċeduri relatati mal-assistenza internazzjonali għall-ġustizzja kriminali, u fi sforzi internazzjonali ta' kooperazzjoni tal-pulizija.

Hemm bżonn nirraporta reat qabel ikolli aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Il-vittma tirċievi informazzjoni u appoġġ mid-dipartiment tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda tal-qorti jew l-organizzazzjoni tas-soċjetà ċivili rilevanti, anke jekk din **ma tirrapportax ir-reat**.

Protezzjoni personali jekk inkun ninsab fil-periklu

F'konformità mal-Artikolu 99 tal-Att dwar il-Kompiti u s-Setgħat tal-Pulizija, dment li ma jkunx stipulat mod ieħor minn liġi speċjali, u għall-perjodu ta' żmien li fih ikun hemm raġunijiet raġonevoli għal din l-azzjoni, il-pulizija jiżguraw protezzjoni xierqa għall-vittma u għal kwalunkwe persuna oħra li tkun ipprovdiet jew tista' tipprovidi informazzjoni rilevanti għall-proċedimenti personali, kif ukoll għal kwalunkwe persuna viċin tagħhom jekk huma jew persuni viċin tagħhom ikunu friskju ta' periklu mit-trasgressur jew minn individwi oħra involuti fil-proċedimenti kriminali. Protezzjoni għall-vittma pprovduta mill-pulizija tfisser protezzjoni fiżika f'kull ħin.

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

F'konformità mal-Artikolu 130 tal-Att dwar Reati Minuri, il-pulizija jistgħu, temporanjament u sa tmint ijiem, jordnaw miżura ta' prekawzjoni kontra individwu li b'mod raġonevoli jkun issuspettat li wettaq ir-reat. Fil-prattika, dan normalment jiġi kkonkretizzat f'inibizzjonijiet li jipprojbixxu lill-persuna suspettata milli żżur post jew żona partikolari (evizzjoni mid-dar tal-vittma), milli tersaq lejn persuna partikolari, jew milli tikkuntattja jew iżzomm kuntatt ma' persuna partikolari. Fi żmien tmint ijiem, il-pulizija tressaq akkużi quddiem il-qorti kompetenti tar-reat minuri, li mbagħad tiegħu deċiżjoni dwar jekk tissospendix jew testendix il-miżura ta' prekawzjoni istigata. Barra minn hekk, skont l-Att dwar (il-Protezzjoni) kontra l-Vjolenza Domestika, matul il-proċedimenti ta' reat minuri, il-qorti tista' tordna li jittiegħdu l-miżuri li ġejjin kontra t-trasgressur:

1. trattament psikosoċjali obbligatorju;
2. inibizzjoni li tipprojbixxi lit-trasgressur milli jersaq, jagħti fastidju jew isegwi lill-vittma ta' vjolenza domestika;
3. evizzjoni mid-dar kondiviża;
4. trattament obbligatorju għall-abbuż ta' sustanzi.

Skont l-Att dwar Reati Minuri, il-qorti tista' tirrikorri wkoll għal miżuri protettivi u ta' prekawzjoni oħra maħsuba biex jiproteġu lill-vittma milli tingħata fastidju mill-persuna suspettata.

Barra minn hekk, skont il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, minflok iżommu lill-individwu mixli taħt arrest, il-qorti u l-Avukat Ġenerali jistgħu jordnaw miżura ta' prekawzjoni waħda jew aktar, inkluża inibizzjoni biex it-trasgressur jiġi pprojbit milli jżur post jew żona partikolari, milli jersaq lejn persuna partikolari, milli jikkuntattja jew iżzomm kuntatt ma' persuna partikolari, jew inibizzjoni li tipprojbixxi lit-trasgressur milli jsegwi jew jagħti fastidju lill-vittma jew lil persuna oħra, jew inkella evizzjoni mid-dar tal-vittma.

Min jista' jiproteġini?

Il-vittma tista' tikseb informazzjoni mingħand il-pulizija dwar id-drittijiet tagħha kollha, inkluża informazzjoni dwar id-dritt tagħha għall-protezzjoni, dwar it-tipi ta' protezzjoni offruti, u dwar l-azzjoni li trid tittiehed mill-pulizija biex jiproteġu lill-vittma.

Xi hadd jivvaluta l-każ tiegħi biex jara ninsabx friskju ta' dannu ulterjuri mit-trasgressur?

Ladarba l-investigazzjoni tkun għet ikkompletata u d-dokumenti rilevanti jkunu ġew ipprezentati lill-korpi rilevanti ta' ġustizzja kriminali, il-pulizija ma tkomplik tivvaluta l-ħtiġijiet tal-vittma għajr li twettaq kull miżura protettiva u ta' prekawzjoni ordnata. Jekk jiġu riċevuti rapporti ta' ċirkostanzi godda li jindikaw theddid għid mingħand it-trasgressur, il-pulizija tiegħu azzjoni ulterjuri biex tiproteġi lill-vittma f'konformità mal-valutazzjoni tagħha u l-fatti tal-każ.

Xi hadd jivvaluta l-każ tiegħi biex jara ninsabx friskju ta' dannu ulterjuri mis-sistema ta' ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Is-sistema ta' ġustizzja kriminali (matul il-proċedimenti investigattivi u tal-qorti) topera b'mod li jirrispetta d-drittijiet u l-istatus tal-vittma fil-proċeduri kriminali, f'konformità mal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali. Qabel jeżamina lill-vittma, il-korp prosekutur li jwettaq l-investigazzjoni jivvaluta s-sitwazzjoni tal-vittma f'kooperazzjoni mal-korpi, l-organizzazzjonijiet jew l-istituzzjonijiet li jipprovdu appoġġ u assistenza lill-vittmi tal-kriminalità. Il-valutazzjoni tas-sitwazzjoni tal-vittma tinvolvi d-determinazzjoni tal-ħtieġa li jiġu applikati miżuri ta' protezzjoni speċjali għall-benefiċċju tal-vittma. Jekk tkun teżisti din il-ħtieġa, il-korp prosekutur jiddetermina l-miżuri protettivi li jridu jiġu applikati (arranġamenti speċjali għall-mistoqsijiet lill-vittma, l-użu ta' teknoloġiji ta' komunikazzjoni biex jiġi evitat kull kuntatt viżwali bejn il-vittma u t-trasgressur, u miżuri oħra stabbiliti mil-liġi). Fejn il-vittma ta' reat tkun minorenni, tiġi preżunta l-ħtieġa li jiġu applikati miżuri protettivi speċjali, u dawn jiġu ddeterminati. Il-valutazzjoni tas-sitwazzjoni tal-vittma tiegħu kont partikolari tal-karatteristiċi personali tal-vittma, tat-tip u n-natura tar-reat, u taċ-ċirkostanzi li fihom ikun twettaq ir-reat. Tingħata attenzjoni speċjali għall-vittmi li jkunu bawwies kbira minħabba l-gravità tar-reat, għall-vittmi ta' reat li jkun twettaq minħabba l-karatteristiċi personali tal-vittma, u għall-vittmi li r-relazzjoni tagħhom mat-trasgressur tagħmilhom vulnerabbli b'mod partikolari.

X'tip ta' protezzjoni hija disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Is-sistema ta' ġustizzja kriminali (matul il-proċedimenti investigattivi u tal-qorti) topera b'mod li jirrispetta d-drittijiet u l-istatus tal-vittma fil-proċeduri kriminali, f'konformità mal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali. Qabel jeżamina lill-vittma, il-korp prosekutur li jwettaq l-investigazzjoni jivvaluta s-sitwazzjoni tal-vittma f'kooperazzjoni mal-korpi, l-organizzazzjonijiet jew l-istituzzjonijiet li jipprovdu appoġġ u assistenza lill-vittmi tal-kriminalità. Il-valutazzjoni tas-sitwazzjoni tal-vittma tinvolvi d-determinazzjoni tal-ħtieġa li jiġu applikati miżuri ta' protezzjoni speċjali għall-benefiċċju tal-vittma. Jekk tkun teżisti din il-ħtieġa, il-korp prosekutur jiddetermina l-miżuri protettivi li jridu jiġu applikati (arranġamenti speċjali għall-interrogazzjoni tal-vittma, l-użu ta' teknoloġiji ta' komunikazzjoni biex jiġi evitat kull kuntatt viżiv bejn il-vittma u t-trasgressur, u miżuri oħra stabbiliti mil-liġi). Fejn il-vittma ta' reat tkun minorenni, tiġi preżunta l-ħtieġa li jiġu applikati miżuri protettivi speċjali, u dawn jiġu ddeterminati. Il-valutazzjoni tas-sitwazzjoni tal-vittma tiegħu kont partikolari tal-karatteristiċi personali tal-vittma, tat-tip u n-natura tar-reat, u taċ-ċirkostanzi li fihom ikun twettaq ir-reat. Tingħata attenzjoni speċjali għall-vittmi li jkunu għarbi kbira minħabba l-gravità tar-reat, għall-vittmi ta' reat li jkun twettaq minħabba l-karatteristiċi personali tal-vittma, u għall-vittmi li r-relazzjoni tagħhom mat-trasgressur tagħmilhom vulnerabbli b'mod partikolari.

Jiena minorenni – għandi drittijiet speċjali?

Jekk vittma ta' reat tkun minorenni, din għandha d-drittijiet addizzjonali li ġejjin minbarra d-drittijiet ordinarji ta' vittma:

1. id-dritt li tkun irrappreżentata minn persuna awtorizzata, bl-ispiza ta' din ir-rappreżentazzjoni ffinanzjata mill-baġit tal-gvern;
2. id-dritt li l-informazzjoni personali tagħha tiġi ttrattata b'mod kunfidenzjali;
3. id-dritt li jiġi eskluż il-pubbliku.

Minorenni hija kull persuna taħt l-età ta' 18-il sena.

Xhud minorenni jew vittma tiġi eżaminata mill-imħallef inkwidenti f'seduta ta' smiġħ evidenzjarja, u t-taħrika tintbagħat lill-ġenituri jew lill-kustodji tagħha.

Membru tal-familja tiegħi miet minħabba r-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Skont l-Att dwar il-Vittmi tal-Kriminalità (Kumpens Finanzjarju), meta l-vittma diretta tmurt b'riżultat ta' kriminalità vjolenti, **il-vittma indiretta** (il-konjuġi, is-sieheb, il-ġenitur, it-tfal tar-rispett, il-ġenitur tar-rispett, l-omm tar-rispett, il-missier tar-rispett jew l-irbib tal-vittma diretta jew tal-persuna li magħha l-vittma diretta kienet tgħix f'relazzjoni bejn koppja tal-istess sess) hija intitolata għal kumpens finanzjarju kif preskritt mill-Att dwar il-Vittmi tal-Kriminalità (Kumpens Finanzjarju).

Il-vittma indiretta li kienet appoġġgata mill-vittma (diretta) deċeduta hija intitolata għal kumpens ta' mhux aktar minn HRK 70 000 b'riżultat tat-telf tal-manteniment statutorju, u għal kumpens ta' mhux aktar minn HRK 5 000 għall-ispejjeż normali tal-funeral, fejn din tkun ħallsithom.

Bħala l-parti ċivili, kull persuna li membru tal-familja tagħha jkun tilef hajtu bħala vittma ta' reat hija intitolata tippartecipa fil-proċedimenti kriminali u titlob kumpens (kemm jekk fi proċedimenti kriminali kif ukoll f'dawk ċivili).

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-vittma indiretta titqies li hija l-konjuġi, is-sieheeb, il-wild, il-ġenitur, it-tfal tar-rispett, il-ġenitur tar-rispett, l-omm tar-rispett, il-missier tar-rispett jew l-irbib tal-vittma diretta jew tal-persuna li magħha l-vittma diretta kienet tgħix f'relazżjoni bejn koppja tal-istess sess.

Il-vittma indiretta titqies ukoll li hija n-nannu, in-nanna jew in-neputi, jekk wieheg minnhom ikun il-vittma diretta, dment li t-tlieta li huma jkunu jikkondividu unità domestika kongunta għal perjodu estiż u li n-nannu u n-nanna jkunu qed jissostitwixxu lill-ġenituri. Il-koabitazzjoni u r-relazzjonijiet tal-istess sess jiġu interpretati skont ir-regolamenti Kroati.

Jekk il-vittma ta' reat tkun tilfet ħajjitha, il-vittmi indiretti huma intitolati għall-kumpens (b'riżultat tat-telf tal-manteniment statutorju u fir-rigward tal-ispejjeż normali tal-funeral).

Għandi aċċess għal servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur waqt il-medjazzjoni?

Il-Kroazja tuża l-*mudell ta' medjazzjoni vittma-trasgressur* fi proċedimenti prekriminali għal trasgressuri minuri u żgħażaġħ. Dan jagħmel parti mis-sistema ta' diskrezzjoni kundizzjonali. Meta tagħmel dan, hija tosserva d-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Qrati tal-Minorenni li jirregola l-obbligu speċjali li trasgressuri minuri u żgħażaġħ jinvolvu lilhom infushom fil-proċess ta' medjazzjoni permezz ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Fi kliem ieħor, jekk it-trasgressur minuri jikkonforma ma' dan l-obbligu, huwa ma jkollux għalfejn jitlea' l-qorti.

Mill-2013, il-Kroazja għandha total ta' 60 medjatur li tħarrġu fi programm ta' sena li jikkonsisti f'170 siegħa ta' taġħlim (li jinkludu lezzjonijiet, assenjamenti, loġħob ta' rwol u eżerċizzji prattiċi ta' mentoraġġ, kif ukoll superviżjoni). Dawn huma l-uniċi professjonisti fil-Kroazja li huma awtorizzati jamministraw ġustizzja riparatriċi f'kawżi kriminali, u rċevew iċ-ċertifikati tagħhom mill-Ministeru Kroat tal-Politika Soċjali u ż-Żgħażaġħ, mill-Assoċjazzjoni tas-Soluzzjonijiet Alternattivi għat-Tilwim u mill-UNICEF.

B'riżultat ta' dan, il-belt żgħira ċentrali ta' kull kontea Kroata tuża s-servizz proprju tagħha ta' soluzzjonijiet alternattivi għat-tilwim.

Fejn nista' nsib il-liġi li tiddikjara d-drittijiet tiegħi?

[📄 Il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali](#)

[📄 L-Att dwar il-Vittmi tal-Kriminalità \(Kumpens Finanzjarju\)](#)

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/10/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [hr](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

if nirrapporta reat?

Ir-reati jistgħu jiġu rrapportati billi titressaq kwerela bil-miktub, verbali jew f'xi forma oħra għand l-uffiċċju tal-Avukat Ġenerali kompetenti.

Individwi li jressqu kwerela verbalment jiġu mwissija dwar il-konsegwenzi li jressqu kwereli foloz. Kwereli verbali jiġu rrekordjati. Kwereli mressqa permezz ta' telefonati jew mezzi oħra ta' telekomunikazzjoni jiġu rrekordjati, fejn possibbli, u titfassal nota uffijjali.

Meta jressqu kwerela, il-vittmi jingħataw konferma tar-riċevuta tal-kwerela bil-miktub, li tkun tinkludi d-dettalji bażiċi tar-reat. Vittmi li ma jittkellmux jew ma jifhmux il-lingwa uzata mill-korp kompetenti jistgħu jirrapportaw ir-reat fil-lingwa tagħhom stess, u jiġu allokati interpretu jew persuna oħra li tifhem u titkellem kemm il-lingwa uffijjali u l-lingwa tal-vittma. Vittmi li ma jittkellmux jew ma jifhmux il-lingwa uzata mill-korp kompetenti jistgħu jitolbu li l-korp iħallas biex il-konferma tiġi tradotta fil-lingwa tagħhom.

Il-kwereli kollha riċevuti mill-qrati, mill-pulizija jew mill-uffiċċji tal-Avukat Ġenerali barra l-ġurisdizzjoni tagħhom jintbagħtu immedjatament lill-uffiċċju tal-Avukat Ġenerali kompetenti.

Meta jirċievi l-kwerela, l-Avukat Ġenerali jirreġistrahha kif xieraq fir-reġistru tal-kwereli, minbarra f'każijiet eżentati skont il-liġi.

Fejn l-Avukat Ġenerali jkun sema' b'aħbar ta' reat jew irċieva rapport mill-vittma biss, huwa jfassal nota uffiċjali, jirreġistrahha fir-reġistru ta' każijiet ta' reati mixxellanji, u jipproċedi kif previst mil-liġi.

Jekk ir-reat kriminali ma jkunx jinkludi dettalji tar-reat, jiġifieri jekk l-Avukat Ġenerali ma jkunx jista' jidentifika r-reat irrappurtat, huwa jirreġistrahha fir-reġistru ta' każijiet ta' reati mixxellanji u jitlob lill-persuna li tkun qed tressaq il-kwerela biex tipprovdi informazzjoni addizzjonali fi żmien 15-il jum.

Jekk il-persuna li tressaq il-kwerela tinjora t-talba għal informazzjoni addizzjonali, l-Avukat Ġenerali jfassal nota uffiċjali dwar dan. Ladarba tkun għaddiet l-iskadenza għall-prezentazzjoni ta' informazzjoni addizzjonali, l-Avukat Ġenerali jrid jirrapporta dan lill-Avukat Ġenerali superjuri fi żmien tmint ijiem. L-Avukat Ġenerali superjuri jista' jordna li l-kwerela tiġi rreġistrata fir-reġistru tal-kwereli.

Kif insir naf x'qed isir bil-każ?

Xahrejn wara li tressaq kwerela jew tirrapporta reat, il-vittma jew il-parti danneġġata tista' tibgħat talba għal informazzjoni lill-Avukat Ġenerali dwar l-azzjoni li tkun ittiegħdet b'rispons għall-ilment/ir-reat. L-Avukat Ġenerali jrid iwieġeb fi żmien perjodu raġonevoli iżda mhux aktar tard minn 30 jum wara d-data li fiha jirċievi t-talba bil-miktub, minbarra fejn twegħiba bħal din tista' tikkawża ħsara lill-proċedimenti. Jekk l-Avukat Ġenerali jiddeċiedi li ma jipprovdi din l-informazzjoni, huwa jrid jinforma lill-vittma/lill-parti danneġġata dwar dan.

Vittma li tipparteċipa fil-proċedimenti kriminali bħala parti danneġġata għandha d-dritt li tiġi infurmata dwar l-eżitu tal-proċedimenti.

Jiena intitolat għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Minbarra d-drittijiet ta' hawn fuq, il-vittmi tar-reati sesswali u t-traffikar ta' bnedmin għandhom id-dritt għal konsultazzjoni mingħajr ħlas ma' konsulent legali, u jistgħu jiġu assenjati rappreżentant qabel jiġu intervistati. L-ispiza tal-konsulent/tar-rappreżentant tiġġarrab mill-Istat.

Vittmi minorenni għandhom id-drittijiet kollha ta' hawn fuq kif ukoll id-dritt għal rappreżentant awtorizzat, li l-ispiza tiegħu tiġġarrab mill-Istat.

Vittmi ta' reati għandhom id-dritt għal għajnuna legali primarja u sekondarja. Din l-għajnuna tingħata mingħajr ħlas lill-vittmi ta' reati vjolenti matul il-proċedimenti, sabiex ikunu jistgħu jiksbu kumpens għall-ħsara/għad-dannu li jkunu garrbu bħala vittmi ta' reat.

L-Att dwar l-Għajnuna Legali Mingħajr Ħlas jipprevedi għajnuna legali primarja u sekondarja.

L-għajnuna legali primarja tkopri informazzjoni legali ġenerali, parir legali, prezentazzjonijiet lil korpi pubbliċi, lill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem u lil organizzazzjonijiet internazzjonali f'konformità ma' trattati internazzjonali u regoli ta' proċedura interni, rappreżentazzjoni fi proċedimenti quddiem korpi pubbliċi, u assistenza legali f'soluzzjonijiet alternattivi għat-tilwim.

L-għajnuna legali primarja tista' tingħata fi kwalunkwe kwistjoni legali:

- jekk l-applikant ma jkollux l-għarfien jew l-aptitudni biex jasserixxi d-drittijiet tiegħu;
- jekk l-applikant ma jkunx ingħata għajnuna legali taħt regolamenti separati;
- jekk l-applikazzjoni pprezentata ma tkunx manifestament infondata;
- jekk is-sitwazzjoni ekonomika tal-applikant tkun tali li l-pagament tal-għajnuna legali jkun jipperikola s-sussistenza tiegħu jew dik tal-membri tal-unità domestika tiegħu.

Applikanti li jfittxu għajnuna legali primarja għandhom jikkuntattjaw lil fornitur ta' għajnuna legali primarja direttament.

Għajnuna legali sekondarja tkopri parir legali, prezentazzjonijiet fi proċedura għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-ħaddiema quddiem l-impjegatur, prezentazzjonijiet fi proċedimenti tal-qorti, rappreżentanza fi proċedimenti tal-qorti, għajnuna legali f'soluzzjonijiet ta' tilwim amikevoli, u eżenzjoni mill-pagament ta' spejjeż legali u tariffi tal-qorti.

L-għajnuna legali sekondarja tista' tingħata:

1. jekk il-proċedimenti jkunu kumplessi;
2. jekk l-applikant ma jkunx kapaċi jirrappreżenta lilu nnifsu;

3. jekk is-sitwazzjoni ekonomika tal-applikant tkun tali li l-pagament tal-għajnuna legali jkun jipperikola s-sussistenza tiegħu jew dik tal-membri tal-unità domestika tiegħu;
4. jekk il-litigazzjoni ma tkunx eċċessiva;
5. jekk l-applikazzjoni tal-applikant ma tkunx giet irrifjutata fi żmien sitt xhur minhabba li jkun ta informazzjoni impreciza intenzjonalment; u
6. jekk l-applikant ma jkunx ingħata għajnuna legali taħt regolamenti separati.

L-għajnuna sekondarja tiġi approvata mingħajr valutazzjoni preċedenti tas-sitwazzjoni ekonomika tal-applikant, jekk l-applikant ikun:

1. minorenni li qed jipparteċipa fi proċedimenti ta' manteniment;
2. vittma ta' reat vjolenti li tkun qed tfittex kumpens għall-ħsara/għad-dannu mgarrab b'riżultat tar-reat;
3. benefiċjarju ta' pagamenti ta' manteniment taħt regolamenti separati dwar id-drittijiet ta' sigurtà soċjali, jew
4. benefiċjarju ta' zieda għall-għoli tal-ħajja taħt l-Att dwar id-drittijiet tal-veterani tal-Gwerra tal-Indipendenza tal-Kroazja u l-membri tal-familja tagħhom u taħt l-Att dwar il-protezzjoni ta' veterani tal-gwerra militari u ċivili.

Applikanti li jfittxu għajnuna legali sekondarja jridu jipprezentaw l-applikazzjoni tagħhom lill-uffiċċju kompetenti fuq formola ddedikata.

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (talli nipparteċipa fl-investigazzjoni/fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Konvenuti li jinstabu ħatja jiġu ordnati mill-qorti biex ikopru l-ispejjeż tal-litigazzjoni, dment li ma jkunux eliġibbli għal eżenzjoni sħiħa jew parzjali.

Meta proċedimenti kriminali jiġu sospiżi jew meta l-qorti ssib lill-konvenut innoċenti jew twaqqa' l-akkużi, id-deċiżjoni tal-qorti trid tipprovdli li l-ispiża tal-proċedimenti kriminali skont l-Artikolu 145(2)(1-5) ta' dan l-Att, l-ispejjeż inevitabbli mgarrba mill-konvenut, u l-ispejjeż inevitabbli tal-avukat tad-difiża u l-kumpens dovut lilu jiġġarrbu mill-Istat, minbarra fejn il-liġi tgħid mod ieħor.

Nista' nressaq appell jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Vittmi li l-kwereli tagħhom ikunu ġew rifjutati jistgħu jfittxu prosekuzzjoni kriminali huma stess.

Jekk l-Avukat Ġenerali jsib li ma hemm ebda bażi għall-prosekuzzjoni ta' reat li jista' jiġi mħarrek *ex officio* jew ta' individwu rrapportat, huwa jrid jinforma lill-vittma dwar dan fi żmien tmint ijiem, kif ukoll jinfurmaha bil-possibbiltà li tħarrek hija stess. L-istess haġa trid issir minn qorti li tkun waqqfet il-proċedimenti minhabba li l-Avukat Ġenerali jkun waqqaf il-prosekuzzjoni f'każijiet oħra.

Kif nista' nkun involut fil-proċess?

Skont dan l-Att, il-parti danneġgata fi proċedimenti kriminali għandha d-dritt li:

- tuża l-lingwa materna tagħha, inkluża l-lingwa tas-sinjali, u li titlob interpretu, jekk ma tkunx titkellem jew tifhem bil-Kroat, jew inkella interpretu tal-lingwa tas-sinjali jekk il-parti danneġgata tkun persuna nieqsa mis-smiġh jew truxa-għamja;
- tressaq azzjoni assoċjata għall-kumpens u mozzjonijiet għal inibizzjonijiet temporanji;
- jkollha rappreżentanza legali;
- tipprezenta fatti u tintroduċi evidenza;
- tattendi għas-seduta ta' smiġh evidenzjarja;
- tattendi l-proċedimenti, tipparteċipa fil-proċedimenti evidenzjarji u tagħmel dikjarazzjoni tal-għeluq;
- titlob aċċess għall-fajl tal-kawża skont l-Artikolu 184(2) ta' dan l-Att;
- titlob li tiġi infurmata mill-Avukat Ġenerali rigward azzjoni meħuda abbażi tal-kwerela tagħha, u tressaq ilment quddiem l-Avukat Ġenerali superjuri;
- tressaq appell;
- tfittex irkupru tas-sitwazzjoni preċedenti;
- tircievi avviż dwar l-eżitu tal-proċedimenti kriminali.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jiena meqjus jew nista' nagħzel li nitqies bħala: vittma, xhud, parti danneġgata jew rikorrent privat?

Vittmi ta' reat huma persuni fiżiċi li garrbu ħsara fiżika jew psikoloġika, ħsara lill-proprjetà jew ksur serju tad-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tagħhom bħala konsegwenza diretta tar-reat. Il-konjuġi, is-sieħeb, is-sieħeb għall-ħajja, is-sieħeb informali għall-ħajja, id-dixxendent(i), jew fin-nuqqas ta' dawn tal-aħħar, l-axxendent(i) jew l-aħwa tal-persuna li tkun mietet direttament minħabba r-reat, kif ukoll kwalunkwe persuna/i li legalment ikunu mantnuti mid-deċedut jitqiesu wkoll bħala vittmi ta' dak ir-reat.

Parti danneġgata hija vittma ta' reat jew persuna ġuridika li tkun garrbet ħsara b'riżultat tar-reat u li tipparteċipa fi proċedimenti kriminali bħala parti danneġgata.

Il-kapaċità ta' parti jew tal-parteċipant fil-proċedimenti ma tiddependix fuq ix-xewqa ta' dik il-persuna, iżda fuq ir-rwol li dik il-persuna kellha fil-kwistjoni kriminali speċifika. Kull persuna tista' tidher f'kull waħda minn dawn ir-rwoli ta' hawn fuq, skont iċ-ċirkostanzi stabbiliti mir-regolamenti; l-għażla li hija jkollha tikkonċerna d-drittijiet li hija tkun tixtieq teżercita bħala parti danneġgata jew vittma ta' reat.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Vittma ta' reat għandha d-dritt li:

- taċċessa servizzi ta' appoġġ għall-vittmi ta' reati;
- tingħata assistenza u appoġġ psikoloġiku effettiv u assistenza u appoġġ professjonali ieħor minn korpi, organizzazzjonijiet u istituzzjonijiet li jappoġġaw lill-vittmi ta' reati, f'konformità mal-liġi;
- tiġi protetta minn intimidazzjoni u ritaljazzjoni;
- tiġi protetta d-dinjità tagħha waqt li tkun qed tippreżenta evidenza bħala l-vittma;
- tinstema' mingħajr dewmien wara li tressaq kwerela, u sussegwentement li tiġi interrogata mhux aktar milli jkun assolutament meħtieġ għall-finijiet tal-proċedimenti kriminali;
- tkun akkumpanjata minn persuna li tafda fi kwalunkwe azzjoni li tipparteċipa fiha;
- tgħaddi minn proċeduri mediċi minimi u dan biss jekk ikun assolutament vitali għall-fini tal-proċedimenti kriminali;
- tippreżenta mozzjoni biex tħarrek jew tiefu azzjoni privata skont il-Kodiċi Kriminali, biex tipparteċipa fi proċedimenti kriminali bħala parti danneġgata, biex tiġi infurmata dwar ir-rifjut ta' kwerela (l-Artikolu 206(3) tal-Att) u dwar id-deċiżjoni tal-Avukat Ġenerali li ma jiehu ebda azzjoni, kif ukoll biex tħarrek b'mod individwali mingħajr l-Avukat Ġenerali;
- tiġi infurmata mill-Avukat Ġenerali dwar l-azzjoni meħuda abbażi tal-kwerela tagħha (l-Artikolu 206a tal-Att), u tressaq ilment quddiem l-Avukat Ġenerali superjuri (l-Artikolu 206b ta' dan l-Att);
- titlob u tircievi informazzjoni mingħajr dewmien mhux dovut dwar il-ħelsien tat-trasgressur minn detenzjoni jew żamma taħt arrest, il-ħarba jew il-ħelsien tiegħu mill-ħabs, u l-miżuri meħuda biex tiġi żgurata l-protezzjoni tal-vittma.
- titlob u tircievi informazzjoni dwar kwalunkwe deċiżjoni finali li ttemm il-proċedimenti kriminali;
- teżercita drittijiet oħra previsti mil-liġi;

Vittma li tipparteċipa fi proċedimenti kriminali bħala parti danneġgata għandha d-dritt li:

- tuża l-lingwa materna tagħha, inkluża l-lingwa tas-sinjali, u li titlob interpretu, jekk ma tkunx tikkellem jew tifhem bil-Kroat, jew inkella interpretu tal-lingwa tas-sinjali jekk il-parti danneġgata tkun persuna nieqsa mis-smiġ jew truxa-għamja;
- tressaq azzjoni assoċjata għall-kumpens u mozzjonijiet għal inibizzjonijiet temporanji;
- ikollha rappreżentanza legali;
- tippreżenta fatti u tintroduci evidenza;
- tattendi għas-seduta ta' smiġ evidenzjarja;
- tattendi l-proċedimenti, tipparteċipa fil-proċedimenti evidenzjarji u tagħmel dikjarazzjoni tal-għeluq;
- titlob aċċess għall-fajl tal-kawża f'konformità mal-Kodiċi;
- titlob li tiġi infurmata mill-Avukat Ġenerali rigward azzjoni meħuda abbażi tal-kwerela tagħha, u tressaq ilment quddiem l-Avukat Ġenerali superjuri;
- tressaq appell;
- tiffittex irkupru tas-sitwazzjoni preċedenti;
- tircievi avviż dwar l-eżitu tal-proċedimenti kriminali.

Minbarra d-drittijiet ta' hawn fuq, il-vittmi ta' reati sesswali u traffikar ta' bnedmin għandhom drittijiet addizzjonali, kif elenkati fil-punt 12.

Jekk il-vittma ta' reat tkun minorenni, minbarra d-drittijiet tal-vittmi msemmija hawn fuq, hija għandha drittijiet addizzjonali, kif elenkati fil-punt 13.

Matul l-istadju tal-investigazzjoni, vittmi ta' reati li huma rikorrenti privati jew partijiet danneġġati jistgħu jiġbdu l-attenzjoni għall-fatti kollha u jintroduċu evidenza li tkun materjali għall-aċċertar tar-reat, għall-identifikazzjoni tat-trasgressur(i) u għall-istabbiliment tal-biet tagħhom fil-kawża assoċjata għall-kumpens.

Kemm qabel u fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali, l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali u l-qorti jridu jqisu l-possibbiltà li l-konvenut jista' jikkumpensa lill-parti danneġġata għal kwalunkwe telf ikkawżat mir-reat. Huma jridu jinfurmaw lill-parti danneġġata wkoll dwar ċerti drittijiet skont il-liġi (eż. id-dritt tal-parti danneġġata li tuża l-lingwa materna tagħha, id-dritt li tressaq kawża assoċjata għall-kumpens, eċċ.).

Persuni li x'aktarx ikollhom informazzjoni dwar ir-reat, it-trasgressur jew ċirkustanzi pertinenti oħra jistgħu jiġu mħarrka bħala **xhieda**.

Dawn li ġejjin jistgħu jintalbu jkun xhieda: il-parti danneġġata, il-parti danneġġata bħala prosekutur, u r-rikorrent privat.

Rikorrent privat għandu l-istess drittijiet bħall-Avukat Ġenerali, bl-eċċezzjoni tad-drittijiet li jappartjenu unikament għal awtorità tal-Istat.

Matul il-proċess, nista' nagħmel dikjarazzjoni jew nippreżenta evidenza? Taht liema kundizzjonijiet?

Il-parti danneġġata fi proċedimenti kriminali għandha d-drittijiet elenkati fil-punt 25.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Matul l-istadju tal-investigazzjoni, vittmi ta' reati li huma rikorrenti privati jew partijiet danneġġati jistgħu jiġbdu l-attenzjoni għall-fatti kollha u jintroduċu evidenza li tkun materjali għall-aċċertar tar-reat, għall-identifikazzjoni tat-trasgressur(i) u għall-istabbiliment tal-biet tagħhom fl-azzjoni assoċjata għall-kumpens.

Vittma li tipparteċipa fi proċedimenti kriminali bħala parti danneġġata għandha d-dritt li:

- titlob li tiġi infurmata mill-Avukat Ġenerali rigward azzjoni meħuda abbażi tal-rapport tagħha, u tressaq ilment quddiem l-Avukat Ġenerali superjuri;
- tiġi infurmata li l-kwerela tkun ġiet irrifjutata jew li l-Avukat Ġenerali jkun iddeċieda li ma jiehu ebda azzjoni;
- tircievi avviż dwar l-eżitu tal-proċedimenti kriminali.

Inkun nista' naċċessa l-fajls tal-qorti?

Vittma li tipparteċipa fi proċediment kriminali bħala l-parti danneġġata tista' taċċessa l-fajl tal-kawża.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/10/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa orijinali ta' din il-paġna [hr](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Vittmi li jipparteċipaw fi proċediment kriminali bħala parti danneġġata jistgħu jappellaw mid-deċiżjoni.

Persuni awtorizzati jistgħu jappellaw kontra decizjoni tal-prim'istanza fi żmien 15-il jum mid-data li fiha jingħataw kopja tad-decizjoni.

Appell jista' jitressaq minn min iressaq il-kwerela, mill-avukat tad-difiża jew mill-parti danneġġata.

Il-parti danneġġata tista' tappella kontra d-decizjoni abbażi tad-decizjoni tal-qorti rigward l-ispejjeż tal-proċedimenti kriminali jew it-talba għal kumpens. Madankollu, jekk l-Avukat Ġenerali jkun assumu r-responsabbiltà għall-prosekuzzjoni mill-parti danneġġata fejn jaġixxi bħala prosekutur privat, dan tal-aħħar jista' jappella fuq kwalunkwe bażi li fuqha tista' tiġi kkontestata decizjoni.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Vittmi li jipparteċipaw fi proċediment kriminali bħala parti danneġġata jistgħu jappellaw u jfittxu rkupru tas-sitwazzjoni preċedenti.

Jiena intitolat għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Il-vittmi u x-xhieda jistgħu jirrikorru għal dipartimenti speċjalizzati ta' qrati tal-kontea biex jingħataw informazzjoni u appoġġ fi kwalunkwe hin matul proċedimenti kriminali (jew ta' reati minuri), iżda qabel ma tittiehed id-decizjoni.

Jekk il-vittmi jew ix-xhieda jmorru għand dawn id-dipartimenti tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda **wara li tkun ittiehdet decizjoni**, id-dipartimenti jtuhom informazzjoni konsistenti mal-mandat tagħhom u jirreferu għand organizzazzjonijiet u servizzi oħra li jspeċjalizzaw fil-ftigijiet tal-vittmi jew tax-xhieda.

Is-Servizz indipendenti ta' appoġġ għall-vittmi u x-xhieda tal-Ministeru tal-Ġustizzja jaġiti informazzjoni lill-vittmi, lill-partijiet danneġġati jew lill-familji tagħhom dwar il-ħelsien tat-trasgressur mill-ħabs (ħelsien awtomatiku jew kundizzjonali). Din l-informazzjoni tingħata lill-vittmi kollha ta' reati serji kif ukoll lill-partijiet danneġġati wara reati serji, bħal reati kontra l-fajja, reati sesswali, reati vjolenti jew delitti tal-gwerra.

F'każijiet eċċezzjonali, meta s-Servizz indipendenti jsib li vittma ta' vjolenza domestika fit-tul jew vjolenza fuq in-nisa tkun teħtieġ appoġġ koordinat addizzjonali, dan jinforma lill-koordinatur tat-Tim tal-kontea għall-prevenzjoni u l-glieda kontra l-vjolenza domestika u l-vjolenza fuq in-nisa dwar l-intervista li tkun saret mal-vittma u dwar il-problemi tagħha, u jitlob li t-Tim tal-Kontea jieħu azzjoni xierqa. Fejn ikun xieraq, din l-informazzjoni tintbagħat ukoll lid-dipartiment tal-pulizija kompetenti u liċ-ċentru kompetenti ta' protezzjoni soċjali jekk il-vittma (minorenni/persuna) ma tingħatax kapaċità ġuridika, jew inkella lill-uffiċċji kompetenti tal-probation jekk it-trasgressur ikun inħeles b'mod kundizzjonali u jkun meħtieġ jirrapporta lill-uffiċċji tal-probation b'mod regolari.

F'każijiet eċċezzjonali, meta s-Servizz indipendenti jikkonkludi, abbażi tal-informazzjoni miġbura mill-vittma (ta' reat għajr dawk imsemmija hawn fuq), li l-vittma tkun teħtieġ appoġġ u protezzjoni addizzjonali urġenti, dan jista' jitlob azzjoni mid-dipartiment tal-pulizija kompetenti, suġġett għall-kunsens tal-vittma.

L-appoġġ għall-vittmi jingħata wkoll minn **organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili**, immedjatament wara li jitwettaq reat, matul il-proċedimenti kriminali, u wara l-proċess, jiġifieri wara li tkun ittiehdet decizjoni finali. L-appoġġ u l-assistenza mogħtija mill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jiddependu fuq il-mandat tagħhom.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi kkundannat?

Decizjoni bil-miktub bi struzzjonijiet dwar rimedji legali tingħata lir-rikorrent, lill-konvenut u lill-avukat tad-difiża tiegħu, lill-parti danneġġata (jekk din tal-aħħar ikollha d-dritt ta' appell), lill-parti li l-proprjetà tiegħu tkun ġiet ikkonfiskata mid-decizjoni, u lill-entità ġuridika li mingħandha jiġi kkonfiskat ir-rikavat.

Parti danneġġata li ma jkollhiex id-dritt ta' appell tingħata d-decizjoni kif previst mil-liġi, flimkien ma' nota dwar id-dritt tagħha li tfittex irkupru tas-sitwazzjoni preċedenti. Id-decizjoni finali tingħata lill-parti danneġġata fuq talba tagħha.

Niġi infurmat jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż ħelsien bikri jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Skont l-Att dwar il-Proċedura Kriminali, il-vittma għandha d-dritt li tiġi infurmata mill-pulizija, mingħajr dewmien, dwar it-tmiem ta' detenzjoni jew żamma taħt arrest ta' trasgressur, dment fejn din id-divulgazzjoni tista' tqiegħed f'riskju lit-trasgressur. Il-vittma tiġi infurmata wkoll dwar il-miżuri li jittieħdu biex hija tiġi protetta, fejn dawn il-miżuri jkunu ġew ordnati.

Il-ħabsijiet ma jinfurmawx lis-Servizz indipendenti ta' appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda dwar priġunieri maħrubin, iżda jibagħtu notifika dwar il-ħarba tat-trasgressur lill-pulizija biss; madankollu, il-liġi dalwaqt tiġi emendata.

Fuq talba tagħhom, il-vittmi għandhom id-dritt li jiġu infurmati dwar il-ħelsien tat-trasgressur minn detenzjoni jew żamma taħt arrest, kif ukoll dwar il-ħarba jew il-ħelsien tiegħu mill-ħabs u dwar il-miżuri meħuda fl-interess tas-sikurezza tal-vittma.

Il-vittmi ta' reati serji, jiġifieri reati kontra l-ħajja, reati sesswali, reati vjolenti u delitti tal-gwerra, jiġu infurmati dwar il-ħelsien awtomatiku jew kundizzjonali tat-trasgressur.

Jien inkun involut f'deċiżjonijiet dwar il-ħelsien jew il-parole? Pereżempju, nista' nagħmel dikjarazzjoni jew nappella?

Kwalunkwe dikjarazzjoni li ssir mill-vittma ta' reati vjolenti u informazzjoni oħra rilevanti li tappartjeni għall-vittma tittieħed inkunsiderazzjoni meta titqies deċiżjoni biex it-trasgressur potenzjalment jingħata l-benefiċċju li jgħatta' tmiem il-ġimgħa barra mill-ħabs. Id-dikjarazzjoni tal-vittma tagħmel parti mill-fajl tal-libertà kundizzjonali. Madankollu, ir-regolamenti attwalment fis-seħħ ma jipprevedux li l-vittma tkun involuta f'deċiżjoni dwar il-libertà kundizzjonali u/jew li tappella kontra dik id-deċiżjoni.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/10/2018

4 - Kumpens

'Inhu l-proċess biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża quddiem il-qorti, kawża ċivili, proċedura ta' aderenza)

Skont regolamenti speċifiċi, il-vittmi ta' reati kastigabbli bi priġunerija ta' ħames snin jew aktar, li jkunu batew trawma psikofizika severa jew li jkunu ġew affettwati b'mod serju mir-reat, għandhom id-dritt għal konsulent qabel jixhdu fi proċedimenti kriminali jew iressqu talba għal kumpens; it-tariffi tal-konsulent jiġġarrbu mill-gvern.

It-talbiet għal kumpens fi proċedimenti kriminali jistgħu jitressqu minn persuni awtorizzati biex jagħmlu dawk it-talbiet f'kawzi ċivili.

Il-vittmi tal-kriminalità li jressqu talba għal kumpens iridu jindikaw jekk huma kisbux kumpens jew ressqu talba għal kumpens.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur iħallasni d-danni/il-kumpens. Kif nista' nkun ċert li t-trasgressur iħallas?

Ladarba d-deċiżjoni dwar talba għal kumpens tkun finali u eżegwibbli, il-parti danneġġata tista' titlob lill-qorti li tkun ħarġet id-deċiżjoni fil-proċedimenti ta' prim'istanza biex tagħtiha kopja ċertifikata ta' dik id-deċiżjoni, b'indikazzjoni li din tal-aħħar hija eżegwibbli.

Jekk id-deċiżjoni ma tistabbilix skadenza għall-konformità, l-obbligu impost mid-deċiżjoni jrid jiġi kkompletat fi żmien 15-il jum minn meta d-deċiżjoni ssir finali. Wara din l-iskadenza, l-issodisfar tal-obbligu jsir suġġett għall-eżekuzzjoni.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, l-istat jista' jħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

Vittma ta' reat intenzjonali tista' tingħata kumpens mill-baġit tal-Istat taħt att speċifiku. Fejn il-vittma tkun rebħet talba għad-danni, l-ammont tal-kumpens jiddependi fuq l-ammont mogħti; il-qorti li tiddeċiedi dwar it-talba għad-danni tieħu l-istess azzjoni meta l-vittma tkun diġà ħadet kumpens mill-baġit tal-Istat, il-qorti.

Jien intitolat għal kumpens mill-istat?

Il-vittmi ta' reati vjolenti mwettqa fil-Kroazja wara l-1 ta' Lulju 2013 huma eliġibbli għall-kumpens:

- jekk ikunu ċittadini jew residenti tal-Kroazja jew ta' Stat Membru ieħor tal-UE;
- jekk ikunu sofrew offiża gravi fuq il-persuna jew deterjorament serju fis-saħħa b'riżultat tar-reat;
- jekk ir-reat jiġi rrapportat jew jitressaq mill-pulizija jew mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku fi żmien sitt xhur mid-data li fih ikun twettaq, irrispettivament minn jekk ikunx magħruf min huwa t-trasgressur;
- jekk ikunu ressqu talba fuq formola uffiċjali, flimkien mad-dokumentazzjoni rekwiżita (il-formola tista' tinkiseb minn kwalunkwe għassa tal-pulizija, uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jew qorti municipali jew tal-kontea; hija disponibbli wkoll online fuq is-siti web tal-Ministeru tal-Ġustizzja, tal-Ministeru għall-Intern, tal-Prosekutur Pubbliku u tal-qrati municipali u tal-kontea).

Il-vittma għandha d-dritt li tingħata kumpens:

- għall-ispejjeż ta' trattament mediku f'konformità mal-limiti nazzjonali; dan il-kumpens jingħata biss fejn il-kumpens tal-vittma ma jkunx kopert minn assigurazzjoni tas-saħħa.

- sa HRK 35 000 għall-qliġ mitluf.

Jien intitolat għall-kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Il-vittma tista' tingħata kumpens anke jekk it-trasgressur ma jkunx magħruf jew jekk ma jkunux inbdew proċedimenti kriminali.

Jiena intitolat għal pagament ta' emerġenza waqt li nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għal kumpens?

Pagamenti ta' emerġenza mhumiex previsti mil-liġi Kroata.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 08/10/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa orijinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jien vittma ta' reat. Lil min nikkuntattja għal appoġġ u assistenza?

Linja telefonika għall-appoġġ għall-vittmi

Il-linja telefonika nazzjonali għall-appoġġ għall-vittmi ta' reati u reati minuri (116-006) tipprovdi appoġġ emozzjonali, informazzjoni dwar id-drittijiet tal-vittmi, u gwida dwar liema korpi u organizzazzjonijiet jistgħu jipprovdu aktar informazzjoni, assistenza u appoġġ.

Il-linja telefonika għall-appoġġ huwa servizz mingħajr ħlas,

disponibbli bil-Kroat u bl-Ingliż, matul il-ġimgħa mit-8.00 sat-20.00.

Il-linja telefonika nazzjonali għall-appoġġ għall-vittmi ta' reati u reati minuri (116-006) huwa servizz ta' appoġġ ġenerali.

Aktar informazzjoni hija disponibbli fuq: <http://pzs.hr/>

Organizzazzjonijiet speċjalizzati oħra tas-soċjetà ċivili jipprovdu wkoll appoġġ u assistenza lill-vittmi ta' ċerti reati u lill-minorenni permezz tat-telefown. Aktar informazzjoni u l-lista ta' dawn l-organizzazzjonijiet skont il-kontea hija disponibbli fuq is-sit web tal- [Ministeru tal-Ġustizzja tal-Kroazja](#).

Lista ta' organizzazzjonijiet li jiprovdu assistenza psikosoċjali u legali fil-pajjiż kollu:

116 006	Linja telefonika nazzjonali għall-appoġġ għall-vittmi ta' reati u reati minuri	Matul il-ġimgħa bejn it-8.00 u t-20.00
116 000	Hotline nazzjonali għat-tfal neqsin Ċentru għal tfal neqsin u abbużati	24/7
116 111	<i>Hrabri telefon</i> linja telefonika għall-għajnuna għall-minorenni	Matul il-ġimgħa bejn id-9.00 u t-20.00
0800 0800	<i>Hrabri telefon</i> linja telefonika għall-għajnuna għall-ġenituri	Matul il-ġimgħa bejn id-9.00 u t-20.00
0800 77 99	Numru ta' emerġenza għat-traffikar ta' bnedmin	Kuljum, bejn l-10.00 u s-18.00
0800 55 44	Ċentru ta' konsulenza għan-nisa li huma vittmi ta' vjolenza Ċentru ta' kenn għan-nisa f'Zagreb	Matul il-ġimgħa bejn il-11.00 u l-17.00
0800 655 222	Numru ta' emerġenza għal nisa u minorenni li huma vittmi ta' vjolenza <i>Ženska pomoć sada</i> linja telefonika għall-għajnuna għan-nisa	24/7
0800 200 144	<i>B.a.B.e.</i> assistenza legali bla ħlas għall-vittmi ta' vjolenza domestika	Matul il-ġimgħa bejn id-9.00 u t-15.00

01 6119 444	Ċentru ta' appoġġ għall-vittmi ta' vjolenza sesswali Ženska soba ċentru għad-drittijiet sesswali	Matul il-ġimgħa bejn l-10.00 u l-17.00
01 48 28 888	Assistenza psikoloġika Ċentru TESA għall-assistenza psikoloġika	Matul il-ġimgħa bejn l-10.00 u l-22.00
01 48 33 888	Telefown Blu	Matul il-ġimgħa bejn id-9.00 u d-21.00
01 4811 320	Għajnuna legali mingħajr ħlas Klinika Legali tal-Università tal-Liġi	Matul il-ġimgħa bejn l-10.00 u 12.00, l-Erbgħa u l-Ħamis bejn il-17.00 u s-19.00

L-appoġġ għall-vittmi huwa mingħajr ħlas?

Iva.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand servizzi jew awtoritajiet tal-Istat?

Id-dipartimenti tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda jipprovdu:

1. appoġġ emozzjonali;
2. informazzjoni dwar id-drittijiet;
3. informazzjoni teknika u prattika għall-vittmi, ix-xhieda u l-membri tal-familja tagħhom;
4. riferimenti għand istituzzjonijiet u organizzazzjonijiet speċjalizzati tas-soċjetà ċivili, skont il-ħtiġijiet tal-vittma/ix-xhud.

Id-dipartimenti tal-appoġġ għall-vittmi u għax-xhieda tal-qrati tal-kontea jipprovdu:

DIPARTIMENTI TAL-APPOĠĠ GĦALL-VITTMU U GĦAX-XHIEDA

	Indirizz:	Europska avenija 7, 31 000 Osijek, Croatia
Qorti tal-Kontea ta' Osijek	Tel.:	031 228 500
	Email:	✉ podrska-svjedocima@zsos.pravosudje.hr
	Indirizz:	Žrtava fašizma 7, 51000 Rijeka, Croatia
Qorti tal-Kontea ta' Rijeka	Tel.:	051 355 645
	Email:	✉ podrska-svjedocima-ri@pravosudje.hr
	Indirizz:	Trg Ljudevita Posavskog 5, 44000 Sisak, Croatia
Qorti tal-Kontea ta' Sisak	Tel.:	044 524 419
	Email:	✉ podrska-svjedocima-sk@zssk.pravosudje.hr
	Indirizz:	Gundulićeva 29a, 21000 Split, Croatia
Qorti tal-Kontea ta' Split	Tel.:	021 387 543
	Email:	✉ podrska-svjedocima-st@pravosudje.hr
	Indirizz:	Županijska 33, 32000 Vukovar, Croatia
Qorti tal-Kontea ta' Vukovar	Tel.:	032 452 529
	Email:	✉ podrska-svjedocima-vu@pravosudje.hr
	Indirizz:	Borelli 9, 23 000 Zadar, Croatia
Qorti tal-Kontea ta' Zadar	Tel.:	023 203 640
	Email:	✉ podrska-svjedocima@pravosudje.hr
	Indirizz:	Trg N.Š. Zrinskog 5, 10 000 Zagreb, Croatia

Is-Servizz Indipendenti tal-Vittmi u Xhieda tal-Ministeru tal-Ġustizzja tal-Kroazja jipprovdi informazzjoni dwar id-drittijiet u appoġġ emozzjonali, minbarra informazzjoni speċifika relatata mal-appoġġ għall-vittmi u x-xhieda. Jingħata wkoll appoġġ lil vittmi u xhieda li jiġu mistiedna jagħtu evidenza fil-qorti Kroati permezz tal-mekkaniżmu internazzjonali ta' assistenza legali, u lill-vittmi u xhieda Kroati li jiġu mistiedna jagħtu evidenza fi qorti barranin permezz tal-istess mekkaniżmu. Is-Servizz Indipendenti jibgħat ittri ta' informazzjoni lill-vittmi u x-xhieda b'informazzjoni ta' kuntatt, u jinfurmahom dwar il-ħelsien tat-trasgressur mill-ħabs (ħelsien awtomatiku u kundizzjonali). Huwa responsabbli wkoll biex jiddetermina l-livell ta' kumpens finanzjarju mogħti lill-vittmi ta' reati.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

Skont it-tip ta' organizzazzjoni u l-mandat tagħha, huma disponibbli diversi tipi ta' assistenza u appoġġ: psikoloġiku, emozzjonali, legali, prattiku, akkomodazzjoni, mediku, appoġġ ta' sigurtà, u appoġġ fil-qorti.

Aktar informazzjoni u l-lista ta' dawn l-organizzazzjonijiet skont il-kontea hija disponibbli fuq is-sit web tal-[Ministeru tal-Ġustizzja tal-Kroazja](#).

Tnax-il uffiċċju tal-probation jinsabu fil-proċess ta' stabbiliment fil-Kroazja. Il-fini huwa li tiżdied dimensjoni umana għall-infurzar ta' sanzjonijiet kriminali, li tiġi zgurata riintegrazzjoni aktar effiċjenti tat-trasgressuri fis-soċjetà, u li l-vittmi, il-partijiet danneġġati u l-familji rispettivi tagħhom jingħataw assistenza.

Is-Servizz ta' Probation Nazzjonali jipparteċipa fit-tnejn biex it-trasgressuri jerġgħu jintegraw fil-komunità wara li jkun nħelsu mill-ħabs. Dan jinkludi għajjnuna biex isibu akkomodazzjoni u xogħol, u tnejn biex kemm huma, kif ukoll il-vittma/i, il-parti(jiet) danneġġata/i u l-familja/i tagħhom jithejjew għall-ħelsien tat-trasgressur. Is-Servizz jagħmel ukoll arranġamenti għall-forniment ta' appoġġ psikosoċjali għall-vittmi, il-partijiet danneġġati u l-familji tal-vittmi u tat-trasgressur.

Fejn it-trasgressur li jkun se jinfeles ikun qed jiskonta piena għal reat sesswali, reat kontra l-ħajja jew reat vjolenti, is-Servizz ta' Probation huwa meħtieġ jinforma lill-vittma/i, lill-parti(jiet) danneġġata/i u lill-familja/i tagħhom b'mod xieraq u mingħajr dewmien.

Id-dettalji ta' kuntatt ta' uffiċċji tal-probation individwali u tad-Dipartiment tal-Probation tal-Ministeru tal-Ġustizzja huma disponibbli [hawnhekk](#).

Il-vittmi ta' reat jistgħu jikkuntattjaw lill-pulizija permezz tal-email fuq policija@mup.hr jew fuq prevencija@mup.hr, jew inkella billi jċemplu fuq **192 (24/7) jew +385 1 3788 111**.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/10/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Italja

Titqies bħala **vittma ta' reat**, "parti leża", jekk ikun rikonoxxut li għandek **dritt legali** li huwa protett mil-liġi kriminali li nkiser b'att li jikkostitwixxi reat skont il-liġi nazzjonali, jiġifieri li tkun sofret id-dannu li huwa parti *essenzjali* mill-att kriminali.

Tkun **sofret dannu skont il-liġi civili bħala riżultat ta' reat** meta ssofri ħsara (materjali jew mhux materjali, madankollu, f'kull każ, dannu li jista' jiġi smat f'termini finanzjarji) li tkun ir-riżultat ta' att kriminali. Normalment, il-parti leża fil-liġi kriminali u l-parti li sofriet id-dannu fil-liġi civili jkun l-istess, ħlief pereżempju f'każ ta' omiċidju, fejn il-vittma tkun il-persuna maqtula, filwaqt li l-membri tal-familja tagħha jkun l-parti li sofriet dannu u għandhom id-dritt li jitilgħu l-qorti u jiksbu kumpens għad-dannu li jkun sofrew.

Il-liġi kriminali u l-liġi civili jagħtu lill-vittma diversi drittijiet individwali qabel il-proċedimenti, matul u warajhom.

FI-Italja, il-proċedimenti kriminali jibdedu bl-inkjesti preliminari. Il-pulizija u l-prosekutur pubbliku jinvestigaw il-każ. Fi tmien dawn l-inkjesti, il-prosekutur pubbliku jista' jressaq akkużi jew jitlob lill-imħallef li jkollu f'idejñ l-inkjesti sabiex jagħlaq il-każ. Għal xi reati kriminali l-proċedimenti jstgħu jibdedu biss jekk int, bħala l-vittma, tipprezenta kwerele lill-pulizija jew lis-servizz tal-prosekuzzjoni.

Matul il-proċess il-qorti teżamina l-evidenza miġbura u tistabbilixxi jekk l-akkużat huwiex ħati. Il-proċedimenti jintemmu meta l-akkużat tinqatagħlu s-sentenza jew jiġi lliberat mill-qorti, bil-possibilità li jsir appell lil qorti superjuri.

Bħala vittma, jista' jkollok parti importanti fil-proċedimenti kriminali u għaldaqstant hemm għadd ta' drittijiet li tista' teżerċita. Tista' tipparteċipa bħala vittma (il-parti leża) **mingħajr status legali speċifiku, jew jista' jkollok rwol aktar attiv billi offiċjalment tiftaħ rikors ċivili kontra l-awtur tar-reat.**

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- 🔗 1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat
- 🔗 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess
- 🔗 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess
- 🔗 4 - Kumpens
- 🔗 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

---

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 15/10/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'informazzjoni nirċievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ reat (pereż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nirrapporta r-reat?

Malli jiġu notifikati bir-reat, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika u d-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali (CID) jridu javżawk li, bħala l-parti vittma ta' reat, inti intitolat(a) taħtar avukat biex jeżerċita d-drittijiet mogħtija lilek, u li inti intitolat(a) taċċessa għajnuma legali mill-Istat Taljan (l-Artikolu 101 tal-Kodiċi Taljan tal-Proċedura Kriminali (*Codice di procedura penale jew c.p.p.*))

Wara l-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni, inti tiġi pprovdut(a) b'informazzjoni, f'lingwa li tifhem, relatata ma':

- il-proċeduri għall-prezentazzjoni ta' rapport jew ta' kwerela, ir-rwol li int se taqdi fl-investigazzjoni u fil-proċess, id-dritt tiegħek li tiġi mgħarraf / mgħarrafa bid-data u bil-post tal-proċess, u dwar l-akkużi, u, jekk tissieheb fi proċedimenti bħala parti ċivili, id-dritt tiegħek li tirċievi notifika tas-sentenza, inkluż bħala sommarju
- l-intitolament tiegħek għal parir legali u għal għajnuma legali, imħallsa mill-Istat Taljan
- kif teżerċita d-dritt tiegħek għal servizzi ta' interpretazzjoni u għat-traduzzjoni ta' dokumenti tal-kawża
- kwalunkwe miżura ta' protezzjoni li tista' tkun disponibbli għalik
- id-drittijiet tiegħek rikonoxxuti bil-liġi jekk inti tirresjedi fi Stat Membru differenti tal-UE minn dak fejn seħħ ir-reat
- kif tiġi rimborżata kwalunkwe spiża mgarrba bħala riżultat tal-partecipazzjoni fil-proċedimenti kriminali
- il-possibbiltà li tfttex kumpens għal ħsara jew għal dannu mgarrba bħala riżultat tar-reat
- il-possibbiltà li tikseb soluzzjoni għall-proċedimenti billi tirtira l-ilment jew permezz ta' medjazzjoni
- id-drittijiet li ser ikollok fil-proċedimenti fejn il-konvenut jitlob sospensjoni tal-proċedimenti bi probation jew f'dawk li fihom tapplika eżenzjoni mill-piena minħabba n-natura trivjali tar-reat
- faċilitajiet tal-kura tas-saħħa fiż-żona lokali, faċilitajiet residenzjali, ċentri ta' refuġju u ta' kenn

(Artikolu 90bis c.p.p.)

Jien ma ngħixx fil-pajjiż fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk ma titkellimx jew ma tifhimx bit-Taljan, int għandek id-dritt li tuża lingwa li taf meta tippreżenta rapport jew tagħmel ilment quddiem l-uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku fil-qorti distrettwali tal-prim'istanza (*tribunale*). Bi-istess mod, int għandek id-dritt li, fuq talba, il-konferma tar-riċevuta tar-rapport jew tal-ilment tiegħek tiġi tradotta f'lingwa li taf (Artikolu 107aċter tal-Linji Gwida għall-Implimentazzjoni tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Disposizioni di Attuazione del Codice di Procedura Penale jew disp.att.*)).

Jekk għandek residenza jew domicilju fl-Italja, il-Prosekutur Pubbliku jibgħat ir-rapporti jew l-ilmenti relatati mar-reati mwettqa fi Stati Membri oħra tal-Unjoni Ewropea lill-Prosekutur Ġenerali tal-Qorti tal-Appell (*Corte di appello*), biex dan ikun jista' jgħaddihom lill-awtorità għudizzjarja kompetenti (Artikolu 108ter disp.att.).

Jekk jogħġbok ara wkoll:

- L-Artikoli 1 sa 5 tad-[Digriet Leġiżlattiv \(Decreto Legislativo\) Nru 204 tad-9 ta' Novembru 2007](#) (implimentazzjoni tad-Direttiva 2004/80/KE li għandha x'taqsam ma' kumpens għal vittmi ta' reati)
- L-Artikoli 2 sa 6 tad-[Digriet Nru 222 tat-23 ta' Diċembru 2008](#) (implimentazzjoni tad-Digriet Leġiżlattiv Nru 204/2007), l-Artikolu 11 tal-[Liġi Nru 122 tas-7 ta' Lulju 2016](#) (Liġi Ewropea 2015-2016 kumpens lill-vittmi ta' reati vjolenti)

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Wara l-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni, inti tiġi pprovdut(a) b'informazzjoni, f'lingwa li inti tifhem, relatata ma':

- id-dritt tiegħek li tircievi informazzjoni relatata mal-istatus tal-proċedimenti, u tal-entrati fir-Registru Uffiċjali tar-Reati Rrapportati
- id-dritt tiegħek li tiġi informat(a) dwar talba għall-għeluq tal-proċedimenti
- kif tikkontesta kwalunkwe ksur ta' drittijietek
- l-awtoritajiet li mingħandhom tista' tikseb informazzjoni dwar il-kawża tiegħek
- kif tiġi rimborzata kwalunkwe spiża mgarrba bħala riżultat tal-partecipazzjoni fil-proċedimenti kriminali

Fil-proċedimenti għal reati vjolenti kontra l-persuna, jekk int titlob hekk, tiġi informat(a) minnufih, permezz tas-CID, dwar it-tnejniet għar-rilaxx jew għat-terminazzjoni ta' ordni ta' detenzjoni, u tiġi informat(a) ukoll fil-ħin, bl-istess mod, jekk il-konvenut jaħrab mid-detenzjoni ta' qabel il-proċess jew mill-ħabs, u jekk hu jonqos b'mod deliberat milli jikkonforma ma' ordni ta' detenzjoni, sakemm dan ma jkunx jixhet lit-trasgressur f'riskju propju (Artikolu 90ter c.p.p.).

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lill awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

L-awtorità tal-prosekuzzjoni tinnomina traduttur meta dokument ikollu bżonn jiġi tradott f'lingwa barranija jew fi djalett li ma jistax jinftiehem faċilment, jew interpretu meta int tkun trid jew ikollok tagħmel dikjarazzjoni u ma titkellimx bit-Taljan. Id-dikjarazzjoni tista' ssir bil-miktub u tiddaħhal fir-rapport, bit-traduzzjoni pprovduta minn traduttur.

L-awtorità tinnomina interpretu, minn jeddha fejn xieraq, jekk int ma titkellimx jew ma tifhimx it-Taljan u trid tinstema' x-xhieda tiegħek, u f'każijiet li fihom int tkun tixtieq tiegħu sehem f'seduta u titlob l-assistenza ta' interpretu.

Fejn possibbli, l-assistenza ta' interpretu tista' tinkiseb ukoll bl-użu ta' teknoloġija tal-komunikazzjoni remota, dment li l-interpretu ma jkunx meħtieġ ikun preżenti fiżikament biex int teżercita drittijietek kif xieraq jew biex tifhem bis-sħiħ il-proċedimenti.

Jekk int ma titkellimx jew ma tifhimx bit-Taljan, għandek id-dritt għal traduzzjoni b'xejn tad-dokumenti jew ta' partijiet minnhom li jkun fihom informazzjoni relatata mal-eżerċizzju ta' drittijietek. It-traduzzjonijiet jistgħu jiġu pprovduti f'forma verbali jew fil-forma ta' sommarju, jekk l-awtorità tal-prosekuzzjoni ma tqisx li din tkun ta' ħsara għad-drittijiet tiegħek (Artikolu 143bis c.p.p.).

Jekk ma titkellimx jew ma tifhimx bit-Taljan, int għandek id-dritt li tuża lingwa li taf meta tippreżenta rapport jew tagħmel ilment quddiem l-uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku fil-qorti distrettwali tal-prim'istanza. Bl-istess mod, int għandek id-dritt li, fuq talba, il-konferma tar-riċevuta tar-rapport jew tal-ilment tiegħek tiġi tradotta f'lingwa li taf (Artikolu 107ter disp.att.).

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabilità)?

L-awtorità tal-prosekuzzjoni tinnomina traduttur meta dokument ikollu bżonn jiġi tradott f'lingwa barranija jew fi djalett li ma jistax jinftiehem faċilment, jew interpretu meta int tkun trid jew ikollok tagħmel dikjarazzjoni u ma titkellimx bit-Taljan. Jekk int minorenni, tista' tiġi ordnata perizja mill-imħallef, inkluż fuq mozzjoni tiegħu stess, jekk ma jkunx hemm ċertezza rigward l-età tiegħek (hu mifhum li, f'każ ta' dubju, int tiġi preżunt(a) minorenni għall-finijiet ta' applikazzjoni tal-linji gwida proċedurali). L-istess perizja tista' tintuża biex jiġi ddeterminat jekk għandek xi diżabilità.

Artikolu 351(1-ter) c.p.p.

Fil-proċedimenti għal reati li jaqgħu taħt l-Artikoli 572, 600, 600-bis, 600-ter, 600-quater, 600-quater.1, 600-quinquies, 601, 602, 609-bis, 609-quater, 609-quinquies, 609-octies, 609-undecies u 612-bis tal-Kodiċi Kriminali Taljan, jekk is-CID jeħtieġ xhieda sommarja mingħand minorenni, dan irid ifittex l-assistenza ta' psikologu kwalifikat jew ta' psikjatra tat-tfal kwalifikat, nominat mis-

servizz tal-prosekuzzjoni pubblika. L-istess japplika meta tkun meħtieġa xhieda sommarja mingħand adulti fi stat partikolarment vulnerabbli. F'kull każ hu garantit li, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, individwi partikolarment vulnerabbli ma jkollhom xi kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma jintalbox jagħtu xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji għall-investigazzjoni.

Artikolu 362(1bis) c.p.p.

Fi proċedimenti għal reati skont l-Artikoli 351 (1ter), is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jrid ifittex l-assistenza ta' esperti fil-psikoloġija jew fil-psikjatrija tat-tfal meta jisma' x-xhieda tal-minorenni. L-istess japplika meta tkun meħtieġa xhieda sommarja mingħand adulti fi stat partikolarment vulnerabbli. F'kull każ hu garantit li, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, individwi partikolarment vulnerabbli ma jkollhom xi kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma jintalbox jagħtu xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji għall-investigazzjoni.

Artikolu 498(4) sa (4 quater) c.p.p.

4. L-eżaminazzjoni tal-minorenni bħala xhieda, inklużi l-mistoqsijiet u l-oġġezzjonijiet tal-partijiet, issir mill-imħallef li jippresjedi. Meta jagħmel l-eżaminazzjoni, l-imħallef li jippresjedi jista' jfittex l-assistenza ta' wieħed mill-qraba tal-minorenni jew ta' psikologu kwalifikat tat-tfal. Wara li jisma' lill-partijiet, jekk l-imħallef li jippresjedi jqis li l-minorenni ma jgarrabx tbatija matul interrogazzjoni diretta, dan jordna li x-xhieda għandha tipproċedi bil-mod spjegat fit-taqsimiet preċedenti. L-ordni tista' tiġi revokata matul l-interrogazzjoni.

4bis Jekk parti minnhom titlob hekk, jew jekk l-imħallef li jippresjedi jqis li hemm bżonn li jsir hekk, japplikaw il-proċeduri spjegati fl-Artikolu 398(5a).

4-b Fi proċedimenti għal reati li jaqgħu taħt l-Artikoli 572, 600, 600a, 600b, 600c, 600d, 601, 602, 609-a, 609-b, 609-c, 609-g u 612-a tal-Kodiċi Kriminali Taljan, il-vittmi tar-reat(i) li jkunu minorenni jew adulti b'marda mentali jiġu interrogati, b'talba tagħhom jew b'talba tal-avukat tagħhom, bl-użu ta' ħġieġa mera u permezz ta' sistema ta' intercom.

4quater. Mingħajr ħsara għat-taqsimiet ta' qabel, jekk il-parti vittma ta' reat tkun fi stat partikolarment vulnerabbli u jkollha bżonn tiġi interrogata, l-imħallef, jekk il-vittma jew inkella l-avukat tagħha jitlob hekk, jordna t-teħid ta' miżuri kawtelatorji.

Artikolu 398(5quater) c.p.p.

Mingħajr ħsara għat-taqsimiet 5ter, jekk il-parti vittma ta' reat tkun fi stat partikolarment vulnerabbli u jkollha bżonn tiġi interrogata, japplikaw id-dispożizzjonijiet taħt l-Artikolu 498(4-quater).

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Jiġi pprovdut appoġġ lill-vittmi ta' reat mill-facilitajiet tal-kura tas-saħħa fir-reġjun, minn facilitajiet residenzjali, minn ċentri ta' refuġju, ta' kenn u minn facilitajiet oħra ġestiti minn organizzazzjonijiet lokali u reġjonali. Ġeneralment, ħafna mir-reġjuni jkollhom netwerk ta' assoċjazzjonijiet li jikkonsisti f'organizzazzjonijiet lokali, fl-uffiċċji tal-prosekutur pubbliku, fil-qrati distrettwali u fis-servizzi tas-saħħa li joffru appoġġ b'xejn lill-vittmi ta' kwalunkwe tip ta' reat.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Iva. B'mod partikolari jekk int vittma ta' ċerti tipi ta' reat (pereżempju traffikar, abbuż fil-familja, attakk sesswali), hemm organizzazzjonijiet ferm stabbiliti li jidhlu f'kuntatt mas-servizzi ta' infurzar tal-liġi li jipprovdu l-informazzjoni dwar il-facilitajiet ta' refuġju jew residenzjali disponibbli biex jieħdu ħsieb.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Jekk int partikolarment vulnerabbli, hu garantit li f'kull każ, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, int ma jkollok ebda kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma tintalbox tagħti xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji għall-investigazzjoni.

Barra minn hekk, id-Digriet Legiżlattiv Nru 196 tat-30 ta' Ġunju 2003 (Kodiċi dwar il-Protezzjoni ta' Data Personali) fih regoli speċifiċi għall-proċessar ta' data ġudizzjarja, immirati lejn il-protezzjoni tal-kunfidenzjalità u tas-sigurtà ta' din. Minbarra dan, hu meqjus li ladarba int, bħala vittma, tassumi l-istatus ta' parti vittma ta' reat fi proċedimenti kriminali, tkun meħtieġ(a) tixhed il-qorti. Il-kodiċi jipprovdi regoli rigward il-modi li bihom dan irid iseħħ, li għandhom l-għan li jipprevjenu milli int ikollok tirrepeti x-xhieda tiegħek diversi drabi (seduta ta' qabel il-proċess - *incidente probatorio*) u regoli li jħarsu d-dritt tiegħek bħala vittma biex ma jkollok ebda kuntatt mal-parti investigata/mal-persuna akkużata. Jekk int vittma taħt it-18-il sena, l-istampa tiegħek ma tistax tidher f'gazzetti, u lanqas ismek. Il-punt imsemmi l-aħħar japplika għal vittmi li għalqu t-18-il sena u aktar ukoll. Is-sistema għandha l-għan li tipprevjeni t-tixrid tad-data personali tiegħek u ta' informazzjoni li tista' tidentifikak.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

L-aċċess għal servizzi ta' appoġġ għall-vittmi mhuwiex kontingenti għar-rapportar tar-reat.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

F'ċerti cirkustanzi, previsti mil-liġi (Artikoli 273 u 274 c.p.p.), li tabilhaqq jistgħu jinkludu, *inter alia*, is-sitwazzjoni perikoluza li fiha int tista' ssib ruġek bħala parti vittma ta' reat (periklu li jirriżulta b'mod partikolari mill-possibbiltà li t-trasgressur ikompli jgħib ruġu b'mod illegali), l-awtoritajiet ġudizzjarji jistgħu jordnaw li l-awtur jiġi soġġett għal miżuri superviżorji. Pereżempju, dan jista' jitneħħa minnufih mid-dar tal-familja; jista' jiġi pprojbit milli jmur f'postijiet li int iżżur ta' spiss, u jista' jiġi pprojbit milli jgħix f'ċerti postijiet. Inkella, jista' jitqiegħed taħt arrest domiciljari jew f'detenzjoni ta' qabel il-proċess.

Int għandek id-dritt li tiġi informat(a) dwar it-talbiet ta' revoka jew ta' sostituzzjoni tal-miżuri superviżorji imposti fuq it-trasgressur, tippreżenta dikjarazzjonijiet tad-difiża b'oppożizzjoni fi żmien jumejn, jew li tgħid dak li taħseb (Artikolu 299 c.p.p.). Int għandek ukoll id-dritt li tiġi informat(a) dwar l-ordnijiet tal-qorti li jinbidlu, jiġu revokati jew sostitwiti l-miżuri superviżorji fis-seħħ kontra l-persuna suspettata.

Speċjalment meta tkun partikolarment vulnerabbli, minorenni jew vittma ta' ċerti reati, jistgħu jiġu ordnati prekawzjonijiet proċedurali oħra wkoll, b'mod partikolari:

- jekk int partikolarment vulnerabbli, hu garantit li f'kull każ, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, int ma jkollok ebda kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma tintalabx tagħti xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji;
- jekk int minorenni u s-CID jeħtieġ xhieda sommarja mingħandek, dan irid ifittex l-assistenza ta' psikologu kwalifikat jew ta' psikjatra tat-tfal kwalifikat, nominat mis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika (Artikolu 351(1-ter) c.p.p.);
- jekk int minorenni u s-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jeħtieġ xhieda mingħandek, dan irid ifittex l-assistenza ta' psikologu kwalifikat jew ta' psikjatra tat-tfal kwalifikat. Jekk int partikolarment vulnerabbli, hu garantit li f'kull każ, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, int ma jkollok ebda kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma tintalabx tagħti xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji għall-investigazzjoni (Artikolu 362(1-bis) c.p.p.);
- L-eżami ta' minorenni bħala xhieda jsir mill-imħallef li jippresjedi u dan jista' jfittex l-assistenza ta' wieħed mill-qraba tal-minorenni jew ta' psikologu kwalifikat tat-tfal. (Artikolu 498 c.p.p.);
- Jekk parti titlob hekk, jew l-imħallef li jippresjedi jqis li hu neċessarju li jsir hekk, meta waħda mill-partijiet li tkun se tixhed tkun minorenni, il-qorti tista' toħroġ ordni li tistabilixxi l-post, il-ħin u l-proċeduri partikolari għas-seduta ta' qabel il-proċess, fejn din tkun neċessarja u xierqa għall-protezzjoni tal-persuni involuti. Is-seduta tista' ssir xi mkien ieħor li ma jkunx il-qorti tal-prim'istanza, u l-qorti tista' tagħmel użu minn faċilitajiet speċjalizzati, jew, jekk dawn ma jkunux disponibbli, mid-dar tal-persuna li qed tixhed;
- id-dikjarazzjonijiet tax-xhieda jridu jiġu registrati fis-sħuħija tagħhom bl-użu ta' midja fonografika jew awdjoviviva. Jekk ma jkun hemm ebda tagħmir ta' reġistrazzjoni jew persunal tekniku disponibbli, għandhom jiġu pprovduti perizji jew konsulenza teknika;
- f'każijiet relatati ma' reati vjolenti, il-vittmi tar-reati li jkunu minorenni jew adulti b'marda mentali jiġu interrogati, fuq talba tagħhom jew fuq talba tal-avukat tagħhom, bl-użu ta' ħgieg mera u ta' sistema ta' intercom.

Min jista' joffrili protezzjoni?

(Ara aktar 'il fuq)

Hemm xi hadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inieix f'riskju ta' aktar hsara mit-trasgressur?

Jekk ikun hemm xi rekwiżiti ta' protezzjoni speċjali, il-liġi teħtieġ li l-vittmi ta' reat issirilhom valutazzjoni individwali biex jiġi ddeterminat jekk kieku jibbenefikawx, u jekk iva, kemm, minn miżuri speċjali matul il-proċedimenti. Tingħata attenzjoni partikolari jekk int minorenni u/jew partikolarment vulnerabbli. Huwa l-imħallef li jiddetermina jekk hux int tirċivix miżuri ta' protezzjoni adattati matul il-proċedimenti kriminali. Matul l-investigazzjoni, l-interrogazzjonijiet tiegħek iridu jsiru f'postijiet xierqa u jsiru minn professjonisti kwalifikati. Jekk il-vittmi jinkludu minorenni, il-qorti tal-minorenni trid tiġi informata biex tivvaluta s-sitwazzjoni u l-miżuri ta' protezzjoni. Biex tippoteġik minn reati oħra, il-qorti tal-prim'istanza tista' timponi restrizzjonijiet fuq il-libertà tat-trasgressur (kustodja l-ħabs, projbizzjoni milli jżur postijiet li int iżżur ta' spiss, tneħħija mid-dar tal-familja). L-applikazzjoni ta' miżuri

bħal dawn trid tiġi komunikata lilek (Artikolu 282-quater c.p.p.). Int tista' titlob ukoll li l-imħallef, meta jordna li t-trasgressur jitneħħa mid-dar tal-familja, jew inkella li wara, jordna wkoll li t-trasgressur iħallas manteniment fix-xahar (Artikolu 282bis c.p.p.). Il-kwartieri ġenerali provincjali rilevanti tal-pulizija (*Questura*) ikollhom ufficiċċju li jeżercita setgħat simili.

Ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx friskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-vittmi ta' reati vjolenti, jekk ikunu minorenni jew fi stat partikolarment vulnerabbli, għandhom id-dritt li jixhdu filwaqt li jkun hemm miżuri protettivi fis-seħħ. B'mod partikolari, jistgħu jsiru arrangamenti li jipprevjenu milli int tidhol f'kuntatt mat-trasgressur matul l-investigazzjoni jew il-proċess. Barra minn hekk, jekk int partikolarment vulnerabbli, ikun possibbli li jintużaw reġistrazzjonijiet awdjoviżivi tad-dikjarazzjonijiet tiegħek, anki meta dawn ma jkunux assolutament neċessarji.

Linji gwida għal riferiment

(l-Artikolu 413 c.p.p.): Applikazzjoni mill-individwu investigat jew mill-vittma tar-reat

1. L-individwu investigat jew il-vittma tar-reat jistgħu japplikaw mal-Prosekutur Ġenerali biex joħroġ ordni ta' riferiment skont l-Artikolu 412(1) (jekk is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika ma jipproċedix bil-prosekuzzjoni jew ma jittlobx l-għeluq sal-iskadenza prevista mil-liġi jew kif estiża mill-imħallef).
2. Jekk jiġi ordnat riferiment, il-Prosekutur Ġenerali jmexxi investigazzjonijiet preliminari neċessarji u jagħmel kwalunkwe talba fi żmien 30 jum mill-preżentazzjoni tar-rikors, kif previst fl-Artikolu 412(1).

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Stat ta' vulnerabbiltà partikolari f'vittma jista' jiġi inferit, minbarra mill-età u minn kwalunkwe diżabbiltà fiżika jew insuffiċjenza psikoloġika, mit-tip ta' reat, u mill-proċeduri u miċ-ċirkustanzi tal-każ inkwistjoni. Biex tiġi vvalutata l-vulnerabbiltà, jiġi kkunsidrat jekk il-każ jinvolvi reat vjolenti kontra l-persuna jew reat ta' mibegħda razzjali, jekk hux relatat mal-kriminalità organizzata jew mat-terroriżmu, inkluż f'livell internazzjonali, jew mat-traffikar tal-bnedmin, jekk seħħ bħala riżultat ta' diskriminazzjoni, u jekk il-vittma hix emozzjonalment, psikoloġikament jew ekonomikament dipendenti fuq it-trasgressur (Artikolu 90 quater c.p.p.).

Jekk int partikolarment vulnerabbli, ikunu permessi reġistrazzjonijiet awdjoviżivi tad-dikjarazzjonijiet tiegħek fi kwalunkwe każ, anki meta dan ma jkunx assolutament neċessarju.

REKWIŻITI EVIDENZJALI F'KAŻIJET SPEĊIFIĊI â€ F'każijiet relatati ma' reati ta' abbuż kontra membri tal-familja u konjuġi, soġġettar jew żamma fi skjavitù, prostituzzjoni ta' tfal, pornografija ta' tfal, pornografija virtwali, inizjattivi tat-turiżmu mmirati lejn l-isfruttament ta' prostituzzjoni tat-tfal, traffikar tal-bnedmin, xiri u bejgħ ta' skjavi, attakk sesswali, reati aggravati, atti sesswali ma' minorenni, attakk sesswali fi grupp, solleċitament ta' minorenni u stalking, jekk int fi stat partikolarment vulnerabbli u hemm talba biex int tixhed, jekk int diġà għamilt dikjarazzjonijiet matul is-seduta ta' qabel il-proċess jew f'seduta ta' kontroezami mal-persuna li kontrieha jkunu se jintużaw dawn id-dikjarazzjonijiet, jew jekk ikun hemm rekords bil-miktub tad-dikjarazzjonijiet tiegħek, int tkun meħtieġ(a) tixhed biss jekk din ix-xhieda tkun relatata ma' fatti u ma' ċirkustanzi differenti minn dawk diskussi fid-dikjarazzjonijiet preċedenti tiegħek, jew jekk l-imħallef jew waħda mill-partijiet iqisu li hemm bżonn li dan isir fuq il-baži ta' rekwiżiti speċifiċi.

XHIEDA SOMMARJA - jekk is-CID jeħtieġ xhieda sommarja mingħand il-vittmi fi stat ta' vulnerabbiltà partikolari, anki jekk ikollhom aktar minn 18-il sena, dan irid ifittex l-assistenza ta' psikologu kwalifikat jew ta' psikjatra tat-tfal kwalifikat, nominat mis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika. F'kull każ hu ggarantit li, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, individwi partikolarment vulnerabbli ma jkollhom xi kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma jintalbox jagħtu xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji għall-investigazzjoni (Artikolu 351(1-ter)).

KUMPILAZZJONI - jekk is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jeħtieġ xhieda sommarja mingħand il-vittmi fi stat ta' vulnerabbiltà partikolari, anki jekk ikollhom aktar minn 18-il sena, dan irid ifittex l-assistenza ta' psikologu kwalifikat jew ta' psikjatra tat-tfal kwalifikat. F'kull każ hu garantit li, fejn tkun meħtieġa xhieda sommarja, individwi partikolarment vulnerabbli ma jkollhom xi kuntatt mal-persuna li tkun qed tiġi investigata u ma jintalbox jagħtu xhieda sommarja ripetutament, sakemm dawn ma jirriżultawx assolutament neċessarji għall-investigazzjoni (Artikolu 362(1-bis)).

EŻAMI TAX-XHIEDA: L-eżami tax-xhieda tiegħek, inklużi l-mistoqsijiet u l-kontrorepliki tal-partijiet, jitmexxa mill-imħallef li jippresjedi. Meta jagħmel l-eżami tax-xhieda, l-imħallef li jippresjedi jista' jfittex l-assistenza ta' wieħed mill-qraba tiegħek jew ta' psikologu kwalifikat tat-tfal. Wara li jisma' lill-partijiet, jekk l-imħallef li jippresjedi jqis li int ma tkunx se ġġarrab tbatija matul interrogazzjoni diretta, dan jordna li x-xhieda għandha tipproċedi bil-mod spjegat fit-taqsimiet preċedenti. L-ordni tista' tiġi revokata matul l-interrogazzjoni (Artikolu 498 c.p.p.).

Jekk parti minnhom titlob hekk, jew jekk l-imħallef li jippresjedi jqis li hemm bżonn li jsir hekk, ikunu japplikaw il-proċeduri spjegati fl-Artikolu 398(5-bis) (seduta għas-smiġħ tax-xhieda qabel il-proċess, ara hawn taħt).

SEDUTA GĦAS-SMIGH TAX-XHIEDA QABEL IL-PROĊESS - (Artikolu 398(5-bis)) Jekk parti titlob hekk, jew jekk l-imħallef li jippresjedi jqis li hemm bżonn li jsir hekk, għandhom japplikaw il-proċeduri li ġejjin: fil-każ ta' investigazzjonijiet relatati ma' reati ta' abbuż kontra membri tal-familja jew konjuġi, soġġettar jew żamma fi skjavitù, prostituzzjoni ta' tfal, pornografija ta' tfal, pornografija virtwali, inizjattivi tat-turiżmu mmirati lejn l-isfruttament ta' prostituzzjoni tat-tfal, traffikar tal-bnedmin, xiri u bejgħ ta' skjavi, attakk sesswali, reati aggravati, atti sesswali ma' minorenni, attakk sesswali fi grupp, sollicitament ta' minorenni jew stalking, jekk hemm adulti fi stat partikolarment vulnerabli fost dawk li jridu jixhdu, il-qorti tista' toħroġ ordni li tistabbilixxi l-post, il-ħin u l-proċeduri partikolari għas-smigh tax-xhieda, fejn din tkun neċessarja u xierqa għall-protezzjoni tal-persuni involuti. Is-seduta tista' ssir xi mkien ieħor li ma jkunx il-qorti tal-prim'istanza, u l-qorti tista' tagħmel użu minn faċilitajiet speċjalizzati, jew, jekk dawn ma jkunux disponibbli, mid-dar tal-persuna li qed tixhed. Id-dikjarazzjonijiet tax-xhieda jridu jiġu reġistrati fis-sfuhija tagħhom bl-użu ta' midja fonografika jew awdjoviżiva. Jekk ma jkun hemm ebda tagħmir ta' reġistrazzjoni jew persunal tekniku disponibbli, għandhom jiġu pprovduti perizji jew konsulenza teknika. Jiġhejja wkoll rapport miktub tal-eżami, fil-forma ta' sommarju. Traskritt tar-reġistrazzjoni jkun disponibbli biss fuq talba tal-partijiet.

Jekk int fi stat partikolarment vulnerabli u jkun hemm bżonn li ssirleq interrogazzjoni, l-imħallef, jekk int jew l-avukat tiegħek titolbu dan, jordna t-teħid ta' miżuri protettivi (Artikolu 498(4-quater) c.p.p.).

Fil-proċedimenti relatati mar-reati msemmija aktar 'il fuq, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, inkluż fuq talba tiegħek jew fuq it-talba tal-persuna investigata, jista' jitleb li int tixhed fis-seduta ta' qabel il-proċess, anki f'każijiet fejn dan ma jkunx indikat bħala rekwiżit. Jekk int tinsab fi stat partikolarment vulnerabli, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, inkluż fuq talba tiegħek jew fuq it-talba tal-persuna investigata, jista' jitleb li int tixhed fis-seduta ta' qabel il-proċess (Artikolu 392 c.p.p.).

Il-kumpilazzjoni li teħtieġ il-partecipazzjoni ta' vittmi fi stat partikolarment vulnerabli tista' ssir permezz tal-proċedura fdata ta' seduta qabel il-proċess, strument li għandu l-għan li, *inter alia*, jipprevjeni milli ġgarrab ħsara ulterjuri (vittimizazzjoni sekondarja) minħabba l-involvement kostanti tiegħek fil-proċess legali.

GĦAJNUNA LEGALI â€ Jekk int vittma ta' reati relatati ma' abbuż ta' membri tal-familja u ta' konjuġi, ma' mutilazzjoni tal-ġenitali tan-nisa, ma' attakk sesswali, ma' atti sesswali ma' minorenni, ma' attakk sesswali fi grupp u ma' stalking, int **dejjem** tkun intitolat (a) għal għajnuna legali b'xejn, anki meta l-introjt tiegħek ikun oġġla mil-limitu stabbilit bil-liġi għall-intitolament għal din. Jekk int minorenni, l-istess japplika jekk tkun vittma ta' reati relatati ma' soġġettar jew ma' żamma f'servitudni jew fi skjavitù, ma' prostituzzjoni tat-tfal, ma' pornografija tat-tfal, ma' inizjattivi tat-turiżmu mmirati lejn l-isfruttament ta' prostituzzjoni tat-tfal, mat-traffikar tal-bnedmin, max-xiri u l-bejgħ ta' skjavi u mal-korrompiment ta' minorenni.

Jien minorenni. Għandi drittijiet speċjali?

(Ara aktar 'il fuq)

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat - x'inhuma drittijiet?

Jekk il-vittma tar-reat tisfa deċeduta, l-aktar qraba li jiġu minn vicin il-vittma jeżerċitaw id-drittijiet mogħtija lilha bil-liġi.

(Artikolu 90(3) c.p.p.).

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat - x'inhuma drittijiet?

(Ara aktar 'il fuq)

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Il-Medjazzjoni Kriminali għandha l-baži tagħha fid-Digriet Leġiżlattiv Nru 274/2000, li jippermetti li vittma tiftaħ kawża direttament kontra t-trasgressur biex titlob kumpens għall-interessi tagħha li ġew preġudikati. Din is-setgħa hi eżegwibbli biss b'rabta ma' reati li kontrihom tista' tippreżenta kwerela (reati anqas serji).

Biex tinfetaħ u ssir medjazzjoni kriminali, ikun meħtieġ il-kunsens tal-partijiet biex jintlaħaq qbil sodisfaċenti. Matul il-proċedimenti, il-Kummissarju tal-Paċi ("giudice di pace", bit-Taljan) jrid jippromwovi l-konċiljazzjoni bejn il-partijiet sa fejn possibbli. Reati taħt il-ġurisdizzjoni ta' Kummissarju tal-Paċi li, min-natura tiegħu stess, huwa adattat għall-medjazzjoni, jinkludu: malafama, libell, attakk komuni, swat, korrimenti personali minuri, vandalizmu.

Barra minn hekk, il-partijiet għall-proċedimenti kriminali jew l-avukati tagħhom jistgħu japplikaw b'mod dirett mal-Uffiċċju tal-Medjazzjoni fid-dawl tad-definizzjoni alternattiva tal-proċedimenti kriminali taħt il-ġurisdizzjoni ta' Kummissarju tal-Paċi kif previst fl-Artikolu 35 tad-Digriet Leġiżlattiv Nru 274/2000, jew fid-dawl ta' sentenza li r-reat spicċa bis-saħħa tal-miżuri kompensatorji meħuda mit-trasgressur.

Għal reati li fir-rigward tagħhom tista' tipprezenta kwerela, int għandek permess li tapplika għal citazzjoni li tesigi li l-individwu suspettat li wettaq ir-reat jidher quddiem Kummissarju tal-Paċi. L-applikazzjoni trid tiġi ffirmata minnek bħala l-parti vittma ta' reat, jew mir-rappreżentant legali tiegħek, u mill-avukat tiegħek. Il-firma tiegħek tiġi attestata mill-avukat tiegħek. Jekk int minorenni taħt l-età ta' 14-il sena, għandek marda mentali jew inkapaċità, l-applikazzjoni trid tiġi ffirmata mill-ġenitur, mit-tutor sñiħ, mit-tutor limitat jew mit-tutor speċjali tiegħek. Il-preżentazzjoni tal-applikazzjoni għandha l-istess effetti bħall-preżentazzjoni ta' kwerela (Artikolu 21).

Preżentazzjoni tal-applikazzjoni: l-applikazzjoni trid tintbagħat minn qabel lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika billi titwassal lis-segretarjat tiegħu, u mbagħad tiġi ppreżentata, mill-applikant, bl-evidenza tal-imsemmi twassil, quddiem l-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti għall-Kummissarju tal-Paċi lokali, fi żmien tliet xhur mir-rapportar tar-reat. Jekk diġà ppreżentajt kwerela fir-rigward tal-istess incident, trid isemmi dan fl-applikazzjoni, tehmeż kopja tal-kwerela u tipprezenta kopja oħra lis-segretarjat tas-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika. F'dan il-każ, il-Kummissarju tal-Paċi jordna l-akkwiżizzjoni tal-kwerela originali (Artikolu 22).

Sħubija fi proċedimenti bħala parti ċivili Jekk int tixtieq li tissieheb fil-proċedimenti bħala parti ċivili, trid tagħmel dan, b'penali ta' telfa, meta jiġi ppreżentat ir-rikors. It-talba motivata għal kumpens jew għad-danni fir-rikors essenzjalment hi ekwivalenti għas-sħubija fil-proċedimenti bħala parti ċivili (l-Artikolu 23).

Ir-rikors ikun inammissibbli:

1. jekk jiġi ppreżentat tard;
2. jekk jiġi ppreżentat f'każijiet oħra għajr dawk previsti;
3. jekk ma jkunx fih l-informazzjoni meħtieġa jew ma jkunx iffirmit;
4. jekk id-deskrizzjoni tal-incident jew l-identifikazzjoni tas-sorsi tal-evidenza ma tkunx suffiċjenti;
5. jekk ma jkun hemm ebda evidenza li s-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika ġie informat.

Talbiet mis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika (Artikolu 25): Fi żmien għaxart ijiem mill-preżentazzjoni tar-rikors, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jipprezenta t-talbiet tiegħu lill-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti għall-Kummissarju tal-Paċi. Jekk iqis li l-applikazzjoni hi inammissibbli, jew li jidher ċar li hi infondata, jew li hi ppreżentata quddiem Kummissarju tal-Paċi mingħajr ebda ġurisdiżjoni fir-reġjun, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika ma jaċċettax iċ-citazzjoni, jew jiddikjara l-att ta' imputazzjoni li jikkonferma jew ibiddel l-akkuża li tinsab fl-appell.

Ladarba tgħaddi d-data ta' skadenza, il-Kummissarju tal-Paċi jipproċedi anki jekk is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika ma jkunx ipprezenta talbiet. Jekk ma jkuxx li l-applikazzjoni hi inammissibbli, jew infondata biċ-ċar, u fi f'dan il-ġurisdiżjoni tiegħu, il-Kummissarju tal-Paċi joħroġ digriet li jfharrek lill-partijiet għal seduta fi żmien 20 jum mill-preżentazzjoni tal-applikazzjoni.

Applikazzjoni ppreżentata minn waħda minn diversi partijiet vittmi ta' reat ma żżommx lill-oħrajn milli jieħdu sehem fil-proċedimenti, bl-assistenza ta' avukat u bl-istess drittijiet bħall-applikant ewlieni. Il-partijiet vittmi ta' reat li jkunu involuti jistgħu jissieħbu fil-kawża ċivili qabel id-dikjarazzjoni tal-ftuħ tas-seduta. Jekk għas-seduta ma jattendux il-partijiet vittmi ta' reat li jkunu ġew imfarrka kif xieraq, dan hu ekwivalenti għal rinunzja tad-dritt biex jiġi ppreżentat ilment, jew għal irtirar tal-ilment, jekk diġà jkun ġie ppreżentat.

Seduta quddiem il-qorti: Tal-anqas sebat ijiem qabel id-data skedata għas-seduta quddiem il-qorti, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jew int bħala l-parti vittma tar-reat tipprezentaw iċ-citazzjoni mal-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti għall-Kummissarju tal-Paċi bin-notifiki rilevanti.

L-imħallef, meta r-reat ikun wieħed li kontra tiegħu tista' tiġi ppreżentata kwerela, jippromwovi konċiljazzjoni bejn il-partijiet. F'dan il-każ, fejn ikun ta' benefiċċju għall-finijiet ta' konċiljazzjoni, l-imħallef jista' jiddeferixxi s-seduta għal perjodu ta' mhux aktar minn xahrejn u, fejn ikun hemm bżonn, jista' juża wkoll miżuri ta' medjazzjoni pprovduti miċ-ċentri u mill-facilitajiet pubbliċi jew privati fir-reġjun. Fi kwalunkwe każ, dikjarazzjonijiet magħmula mill-partijiet matul il-konċiljazzjoni ma jistgħu jintużaw bl-ebda mod għall-finijiet ta' deliberazzjoni (Artikolu 29).

Jekk tintlaħaq soluzzjoni, għandu jtfassal rapport li jikkonferma l-irtirar tal-kwerela jew ir-rinunzja tal-applikazzjoni u l-aċċettazzjoni relatata. Ir-rinunzja tal-applikazzjoni għandha l-istess effetti bħall-irtirar tal-kwerela.

Il-medjazzjoni tista' twasslek biex tirtira l-kwerela, li mbagħad iwassal għal dikjarazzjoni li l-kawża twaqqgħet minhabba nuqqas ta' kawża għal azzjoni. Barra minn hekk, eżitu pożittiv tal-medjazzjoni, peress li din tista' twassal għal kumpens għall-ħsara kkawżata mir-reat, jista' jirriżulta f'deċiżjoni li r-reat spicċa bħala konsegwenza tal-kumpens mogħti mit-trasgressur qabel is-seduta quddiem il-qorti jew minhabba n-natura minuri tar-reat.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma drittijiet?

Ir-regoli għall-protezzjoni tal-vittmi jinsabu fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, fid-[Digriet Legiżlattiv Nru 212 tal-15 ta' Diċembru 2015](#), li jimplimenta d-Direttiva 2012/29/UE dwar id-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi ta' reat, fid-[Digriet Legiżlattiv Nru 204 tad-9 ta' Novembru 2007](#), fid-[Digriet Nru 222 tat-23 ta' Diċembru 2008](#) (li jimplimenta d-Digriet Legiżlattiv Nru 204 /2007), fl-Artikolu 11 tal-[Liġi Nru 122 tas-7 ta' Lulju 2016](#) fid-dritt Ewropew 2015-2016 (kumpens għall-vittmi ta' reat kriminali) u f' sensiela ta' miżuri regolatorji oħra relatati mal-vittmi ta' tipi partikolari ta' reati.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 15/10/2018

2 - Ir-rapportar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

- Rapport jiġi pprezentat meta individwu li jkollu għarfien dwar reat azzjonabbli pubblikament jinforma lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jew lil uffiċjal tas-CID dwaru. Ir-rapportar ta' reat mhuwiex obligatorju, iżda jsir hekk f'diversi każijiet previsti b'mod esplicitu mil-liġi. Ir-rapport fih id-dettalji essenzjali dwar l-incident, u jindika d-data li fiha int issir taf bir-reat u s-sorsi tal-evidenza diġà mnizzla. Barra minn hekk, fejn possibbli, ikun fih id-dettalji personali, ir-residenza u kwalunkwe haġa oħra li tista' tgħin biex tiġi identifikata l-persuna suspettata li wettqet ir-reat, kif ukoll id-dettalji personali bħala l-parti vittma tar-reat u d-dettalji ta' kwalunkwe persuna oħra li tista' tipprovi informazzjoni rilevanti biex tgħin fl-istabiliment ta' dak li seħħ. Jekk ma jingħatawx dettalji utli li jistgħu jgħinu fl-identifikazzjoni tal-persuna suspettata bir-reat, dan ma jzommx milli jinfethu proċedimenti kriminali, peress li int tista' tirrapporta kontra persuni mhux magħrufa, liema rapport irid jiġi pprezentat lill-uffiċċju rilevanti tal-prosekutur mill-awtoritajiet tal-pulizija, flimkien ma' dettalji dwar kwalunkwe miżura investigattiva mwettqa biex jiġu identifikati l-awturi tar-reat.
- Kwerela hija dikjarazzjoni li biha individwu li kien vittma ta' reat (jew ir-rappreżentant legali tiegħu) jesprimi xewqa li t-trasgressur jiġi mixli. Għandha x'taqsam ma' reati mhux azzjonabbli pubblikament. Id-dikjarazzjoni trid tiddeskrivi r-reat imwettaq u trid tesprimi x-xewqa ċara tal-kwerelant li jipproċedi bl-allegazzjoni u li tingħata piena lill-parti ħatja. Int tista' tirtira kwerela li tkun ipprezentajt fl-imghoddi, ħlief f'każijiet ta' attakk sesswali jew ta' atti sesswali ma' minorenni. Biex il-kwerela titwaqqa', l-irtirar irid jiġi aċċettat mis-sugġett tal-kwerela li, jekk ikun innocenti, minflok jista' jkun jixtieq juri permezz ta' proċess li hu ma kellu x'jaqsam mar-reat.
- Tiġi pprezentata petizzjoni biex jintalab l-intervent tal-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi fejn ikun hemm nuqqas ta' qbil bejn individwi privati, u din tiġi pprezentata minn waħda mill-partijiet involuti jew mit-tnejn li huma. Wara talba għal intervent uffiċjali, l-uffiċjal tal-infurzar tal-liġi jstieden lill-partijiet biex jattendu laqgħa bl-għan li jsir tentattiv favur konċiljazzjoni u jitfassal rapport. Jekk jiġi stabbilit li twettaq reat, l-uffiċjal tal-infurzar tal-liġi jrid jinforma lill-awtoritajiet ġudizzjarji, jekk dan ikun reat azzjonabbli pubblikament; jekk ikun reat azzjonabbli permezz ta' kwerela, dan jista', fuq talba, ifittex soluzzjoni preliminari għat-tilwima, li ma tippreġudikax id-dritt sussegwenti tiegħek li tipprezenta kwerela.

Rapporti, kwereli u petizzjonijiet iridu jiġu pprezentati fl-uffiċċji ta' fergħa tal-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi (kwartieri ġenerali provinċjali tal-pulizija, għasses tal-pulizija lokali u uffiċċji tal-pulizija militari (*Carabinieri*)). Rapport jew petizzjoni jistgħu jiġu pprezentati quddiem il-prosekutur pubbliku wkoll.

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Wara li tkun ipprezentajt rapport, int tiġi pprovdut(a) b'informazzjoni dwar: l-awtoritajiet li tista' tikkuntattja jekk tixtieq tikseb informazzjoni dwar il-kawża, ir-rwol li int ser taqdi fl-investigazzjoni u fil-proċess, id-dritt tiegħek li tiġi mgħarraf/mgħarrfa bid-data u bil-post tal-proċess u dwar l-akkuża, u, jekk tingħaqad fi proċedimenti magħquda bħala parti ċivili, id-dritt tiegħek li tirċievi notifika tas-sentenza, inkluż bħala sommarju. Barra minn hekk, int tista' tirċievi aġġornamenti dwar l-istatus tal-proċedimenti u tal-entrati fir-Registru Uffiċjali tar-Reati Rapportati; tiġi avżat(a) dwar kwalunkwe talba biex tingħalaq il-kawża, kif tikkontesta kwalunkwe ksar ta' drittijietek; u tista' taqbel dwar soluzzjoni għall-każ billi tirtira l-ilment, fejn possibbli, jew permezz ta' medjazzjoni (Artikolu 90bis tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Codice di procedura penale* jew c.p.p.)).

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Wara l-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni, int tigi pprovdut(a), f'lingwa li tifhem, bl-informazzjoni relatata mal-intitolament tiegħek għal pariri legali u għal għajnuna legali, imħallsa mill-Istat Taljan (Artikolu 90-bis). Int tista' tipprezenta applikazzjoni għal għajnuna legali ffinanzjata mill-Istat skont ir-regolamenti stabbiliti bil-liġi dwar l-għajnuna għal dawk anqas privileġġjati (Artikolu 98 c.p.p.). Int tista' taċċessa wkoll għajnuna legali ffinanzjata mill-Istat jekk l-introjtu tiegħek ma jaqbiżx il-limitu previst mil-liġi. Biex tkun eliġibbli għal għajnuna legali ffinanzjata mill-Istat, trid tipprezenta l-applikazzjoni rilevanti quddiem il-qorti tal-prim'istanza, fil-perjodu li jiġi eżatt wara dak tal-prezentata tar-rapport. Malli jitlestha l-ewwel stadju tal-proċedimenti li l-avukat tad-difiża għandu d-dritt li jattendi għalih, u, fi kwalunkwe każ, qabel l-istedina għall-interrogazzjoni, jew, mhux aktar tard minn meta ssir in-notifika li ġew konklużi l-investigazzjonijiet preliminari, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jrid jinnotifika lill-individwu investigat bil-miktub li nħatarlu avukat tad-difiża mill-qorti, għaliex inkella kwalunkwe att sussegwenti jkun null u bla effett (Artikolu 369bis c.p.p.).

Din in-notifika jrid ikun fiha:

- a) l-informazzjoni li hu obligatorju li wiehed ikollu avukat professjonist għad-difiża fi proċedimenti kriminali, b'informazzjoni dwar id-drittijiet mogħtija bil-liġi lil individwu investigat;
  - b) l-isem tal-avukat tad-difiża maħtur mill-qorti, l-indirizz u n-numru tat-telefown tiegħu;
  - c) informazzjoni dwar id-dritt tal-akkużat li jinnomina l-avukat tad-difiża tiegħu stess, bil-parir li, jekk ma jagħmilx dan, dan ikun rappreżentat matul l-investigazzjoni mill-avukat imqabba mill-qorti;
  - d) l-indikazzjoni li hu ser ikollu jħallas lill-avukat tad-difiża tiegħu mqabba mill-qorti, jekk hu ma jissodisfax ir-rekwiżiti biex jikseb għajnuna legali ffinanzjata mill-Istat, u t-twissija li jekk hu jiġi ddikjarat insolventi, jinfetħu proċedimenti ta' infurzar;
- d-bis) informazzjoni relatata mad-dritt għal interpretu u għat-traduzzjoni ta' dokumenti importanti;
- e) informazzjoni relatata mar-rekwiżiti għall-eliġibbiltà għal għajnuna legali ffinanzjata mill-Istat.

L-għajnuna legali mingħajr ħlas hi istituzzjoni bbażata fuq id-dritt għad-difiża mnaqqax fl-Artikolu 24 tal-Kostituzzjoni Taljana, li fuq il-bażi tiegħu kulhadd ikollu d-dritt għal assistenza fi kwalunkwe stadju u fi kwalunkwe livell tas-sistema ġudizzjarja, u jippermetti biex il-persuni f'diffikultajiet finanzjarji mhux talli jiksbu, bl-ispejjeż tal-Istat, l-assistenza ta' avukat u ta' speċjalisti, inkluż ta' konsulenti tekniċi, iżda lanqas ma jkollhom iħallsu l-ispejjeż tal-qorti. L-għajnuna legali mingħajr ħlas hi disponibbli għal kawżi kriminali u għal kawżi ċivili marbuta ma' kawżi kriminali, għal azzjonijiet supplimentari bħall-proċedimenti ta' infurzar kriminali, tas-sigurtà, ta' prevenzjoni u ta' sorveljanza, u finalment għal kawżi ċivili li joriġinaw minn proċedimenti kriminali.

L-eliġibbiltà biex tigi aċċessata l-għajnuna legali mingħajr ħlas mhix disponibbli għaċ-ċittadini Taljani biss, iżda anki għal ċittadini barranin, anki jekk dawn ikunu soġġetti għal proċedimenti amministrattivi ta' tkeċċija, ma jkunux residenti fl-Italja jew ikunu apolidi li jgħixu fl-Italja.

Il-partijiet kollha għall-proċedimenti jistgħu japplikaw għal għajnuna legali b'xejn, iżda jekk int vittma ta' ċerti reati sesswali, ma jkunux japplikaw il-limitu tal-introjtu stipulat mil-liġi.

L-Istat jipproteġi wkoll lil minorenni, li jistgħu jiksbu għajnuna legali mingħajr ħlas, u hekk ukoll il-persuni li jkunu s-suġġett ta' investigazzjonijiet preliminari jekk jiġu arrestati, detenuti jew soġġetti għal miżuri ta' detenzjoni qabel il-proċess.

Biex tkun eliġibbli għall-għajnuna legali mingħajr ħlas, l-introjtu tiegħek ma jistax ikun aktar mill-massimu stipulat bil-liġi, ekwivalenti għal EUR 11 369.24, b'kunsiderazzjoni ta' zieda ta' EUR 1 032.90 għal kull persuna oħra li tgħix miegħek.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-partecipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taht liema kundizzjonijiet?

L-għajnuna legali mingħajr ħlas, istituzzjoni bbażata fuq id-dritt għad-difiża mnaqqax fl-Artikolu 24 tal-Kostituzzjoni Taljana, tippermetti lil kull min jissodisfa r-rekwiżiti (b'rabta maċ-ċirkustanzi ta' diffikultà finanzjarja) għal assistenza fi kwalunkwe stadju u fi kwalunkwe livell tas-sistema ġudizzjarja, mingħand avukat u speċjalisti, inklużi konsulenti tekniċi, bl-ispejjeż tal-Istat; din tippermetti wkoll għal eżenzjoni mill-ħlas tal-ispejjeż tal-qorti.

Nista' nappella jekk il-kawża tiegħi tingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Jekk int tipprezenta kontestazzjoni għal talba ta' għeluq tal-kawża, int tkun qed titlob biex ikompli l-investigazzjonijiet preliminari. Int trid tiddeċiedi s-suġġett tal-investigazzjoni ulterjuri u tal-elementi korrispondenti tax-xhieda, għaliex inkella l-oppożizzjoni tiġi ddikjarata inammissibbli. Jekk l-oppożizzjoni tiegħek tkun inammissibbli u l-avviż tar-reat ikun infondat, l-imħallef jordna l-għeluq tal-kawża permezz ta' digriet motivat, u jirritorna d-dokumenti lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika. Jekk it-talba ma tiġix aċċettata, l-imħallef jiffissa data għas-smiġh fl-awli għalik u għall-persuna investigata, filwaqt li jinforma lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika dwar dan. L-imħallef jinforma wkoll lill-Prosekutur Ġenerali fil-Qorti tal-Appell (*Corte di Appello*) li giet skedata s-seduta. Wara s-

seduta, l-imħallef, jekk iqis li hemm bżonn li jsiru investigazzjonijiet ulterjuri, jindika dan permezz ta' ordni lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, filwaqt li jiffissa skadenza mhux negoziabbli li sa din iridu jitlestew dawn l-investigazzjonijiet. Jekk l-imħallef ma jaċċettax it-talba biex tingħalaq il-kawża, hu jordna lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika biex jifformula akkuża fi żmien għaxart ijiem. Fi żmien jumejn mill-ħruġ tal-akkuża, l-imħallef joħroġ digriet biex jiskeda s-seduta preliminari.

Jekk int vittma ta' reat vjolenti kontra l-persuna, barra minn dan, int dejjem ikollok id-dritt li tiġi informat(a) jekk issir talba biex tingħalaq il-kawża, anki jekk int ma titlobx li tiġi informat(a) b'mod esplicitu, u jkollok 20 jum minn meta tirċievi din in-notifika biex tara d-dokumenti u tippreżenta rikors motivat għat-tkomplija tal-investigazzjonijiet preliminari (l-Artikolu 408(3-bis) c.p.p.).

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Bħala l-vittma tar-reat, int tista' tinnomina avukat biex jeżerċita d-drittijiet mogħtija lilek. Biex tiżgura li int tirċievi l-komunikazzjonijiet li int intolat(a) għalihom skont il-liġi, u biex teżerċita drittijiet speċifiċi, int trid tiddikjara u tindika indirizz għan-notifika. Int trid tikkomunika wkoll kwalunkwe tibdil f'dan l-indirizz matul il-proċedimenti kriminali. Jekk int innominajt avukat, ma għandekx bżonn ttiprovdi din l-informazzjoni, billi n-notifiki kollha jintbagħtu lilu.

Int għandek id-dritt li tippreżenta talbiet u tindika elementi tax-xhieda, kemm matul l-istadju tal-investigazzjoni kif ukoll matul il-proċess (Artikolu 90bis c.p.p.). Int tista' tivverifika wkoll l-entrati fir-Registru Uffiċjali tar-Reati Rapportati (Artikolu 335 c.p.p.). Trid tiġi informat(a) meta jitlestew il-perizji, li ma jistgħux jiġu ripetuti (Artikolu 360 c.p.p.). Int tista' tagħmel ukoll talba lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika għall-kompilazzjoni fis-seduta ta' qabel il-proċess. Tista' titlob li tiġi notifikat(a) dwar kwalunkwe talba għal differiment tal-investigazzjonijiet jew għall-għeluq tal-kawża, kemm minnufih meta tagħmel ir-rapport kif ukoll wara dan. Int trid titlob b'mod speċifiku biex tiġi informat(a) dwar talba għal differiment tal-investigazzjonijiet (Artikolu 406 c.p.p) u dwar talba għall-għeluq tal-kawża (Artikolu 408 c.p.p.). Meta jsir proċess, int ikollok id-dritt li tiġi informat dwar il-post, d-data u l-ħin tal-ewwel seduta; għas-seduti sussegwenti, int ma tiġix notifikat(a) u trid tikseb id-dati għall-aġġornamenti int stess mill-qorti tal-prim'istanza. M'għandekx l-obbligu li tattendi għas-seduti, flief meta jkollok titla' tixhed. Ladarba jiġu konklużi l-investigazzjonijiet, int ikollok id-dritt li tara d-dokumenti kollha relatati mal-kawża u li tagħmel kopji ta' dawn. Madankollu, meta jkunu għadhom għaddejnin l-investigazzjonijiet, int ma tistax tagħmel dan, bħala regola, għad li s-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jista' jawtorizza li jsir hekk jekk ikun hemm raġunijiet speċjali għall-interess.

Meta jsir proċess kriminali u int tkun affettwat(a) mir-reat imwettaq, int tista' titlob kumpens u biex tiegħu sehem fil-proċess, billi tissieheb fil-proċedimenti bħala parti ċivili.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien meqjus(a) jew nista' nagħzel li nkun meqjus(a) bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Il-vittma, bħala l-persuna affettwata mir-reat, għandha d-drittijiet kollha indikati hawn fuq. Barra minn hekk, int tista' tinstema' bħala xhud fil-proċess u, jekk ikollok id-dritt għal kumpens għall-ħsara kkawżata mir-reat, int tista' tiftaħ kawża ċivili fil-proċess kriminali billi tissieheb fil-proċedimenti bħala parti ċivili.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Mingħajr ħsara għal dak li hu stipulat hawn fuq b'rabta mad-drittijiet u mal-interessi tiegħek bħala l-parti vittma ta' reat, jekk int taġixxi wkoll bħala xhud, japplikaw ir-regoli li ġejjin:

Bħala xhud, int trid tidher quddiem l-imħallef u ssegwi l-istruzzjonijiet mogħtija lilek minnu rigward ir-rekwiżiti proċedurali, u twieġeb għall-mistoqsijiet indirizzati lilek b'mod veritier. M'għandekx l-obbligu li tikxef xi ħaġa li tista' twassal għal prosekuzzjoni kriminali kontrik. Jekk dakinhar tas-seduta tinqala' problema li tagħmilhielek impossibbli li tattendi, int trid tgħarraf dwar dan fil-ħin, filwaqt li tindika r-raġuni għall-assenza tiegħek. F'dan il-każ, jekk l-imħallef li l-assistenza tiegħek hi ġustifikata, dan joħroġ taħrika oħra għal seduta sussegwenti. Jekk int tiġi mħarrek/mħarrka diversi drabi u tibqa' ma tidhirx, mingħajr ma tagħti raġuni legittima, tista' tingħata skorta obligatorja u jaf ikollok tħallas ukoll multa lill-Uffiċċju tal-Multi (*cassa delle ammende*) u l-ispejjeż imġarrba min-nuqqas ta' dehra tiegħek, skont it-tifsira tal-Artikolu 133 c.p.p. Int obligat(a) twieġeb għall-mistoqsijiet indirizzati lilek b'mod veritier. L-Artikolu 372 c.p.p. fiħ dispożizzjonijiet li jippenalizzaw lil xhieda li jirrifjutaw milli jwieġbu, jagħmlu dikjarazzjonijiet foloz jew ma jiddikjarawx dak li jafu. Jekk ma tridx tixhed jew ma tikkooperax bħala xhud, tista' tingħata l-piena tal-ħabs. Xhud ma jistax jiġi detenut matul seduta. Jekk tirtira dikjarazzjoni falza, jew tikkonferma l-verità, qabel ma tinqata' s-sentenza, ma tistax tiġi akkużat(a) b'reat. Ma tiġġarrab ebda piena jekk tixhed falz biex issalva lilek innifsek jew lil qarib tiegħek minn kundanna kriminali (Artikolu 384 c.p.p.).

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Int, bħala l-vittma tar-reat, tista' tidher bħala xhud ukoll. Id-dikjarazzjonijiet tiegħek jistgħu jintużaw bħala evidenza biex tiġi kkundannata l-persuna akkużata, jekk meta soġġetti għall-iskrutinju dawn ikollhom kredibilità ogġettiva kif ukoll sugġettiva. L-

imħallef jista' jevalwa x-xhieda tiegħek liberament u jista' jkun ukoll li l-evidenza tiegħek biss li tiffirma l-baži għall-kundanna tal-persuna akkużata. Trid tgħid il-verità, għad li m'għandekx l-obbligu li tinkrimina lilek innifsek (id-dritt għal silenzju). Qraba tal-persuna akkużata mhumiex obbligati li jidhru bħala xhieda, sakemm huma nfushom ma jipprezentawx ir-rapport jew il-kwerela, jew f'każijiet li fihom huma jew qarib ikunu l-vittma tar-reat li jkun is-sugġett tal-proċedimenti. Int tista' tirrifjuta wkoll milli twiegeb mistoqsijiet li jistgħu jikxfu sigriet professjonali. Jekk tagħmel dikjarazzjonijiet matul l-investigazzjonijiet preliminari, int tkun intitolat (a) għal diversi miżuri protettivi.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

(Ara aktar 'il fuq)

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jdaħħal minnufih, fir-reġistru xieraq miżmum mill-uffiċċju tiegħek, avviż ta' kwalunkwe reat li jkun sar konxju tiegħu, jew li jkun skopra fuq inizjattiva tiegħu stess, u fl-istess ħin, jew malli jkun disponibbli, l-isem tal-persuna li hi suspettata li wettqet ir-reat. Jekk, matul l-investigazzjonijiet preliminari, il-karatterizzazzjoni legali tal-incident tinbidel, jew jintwera li d-dettalji huma differenti, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jaġġorna l-entrati. L-entrati jiġu komunikati lill-persuna akkużata bir-reat, lilek bħala l-vittma u lill-avukati rispettivi, jekk jintalab li jsir hekk. Meta ssir talba għal informazzjoni dwar entrati fir-Reġistru Uffiċjali ta' Reati Rapportati, is-segretarjat tal-Prosekutur Pubbliku jipprovdi l-informazzjoni mitluba, jekk jeżistu t-tali entrati u ma jkun hemm xejn x'jipprevjeni rispons. Inkella, dan jiddikjara li ma hemm l-ebda entrata li dwarha tista' tiġi pprovduta l-informazzjoni. Jekk ikun hemm rekwiżiti speċifiċi rilevanti għall-investigazzjonijiet, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, meta jiġi biex jiddeċiedi jekk jilqax it-talba, jista' jordna, permezz ta' digriet motivat, li l-entrati jibqgħu sigrieti għal perjodu ta' mhux aktar minn tliet xhur, u li ma jistax jiġi estiż (l-Artikolu 335 c.p.p.).

Is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, jekk ma jkunx se jitlob l-għeluq tal-proċedimenti, meta l-kawża tkun tikkonċerna abbuż ta' membri tal-familja u ta' sħab jew stalking, jinnotifika lir-rappreżentant legali tiegħek ukoll jew, jekk ma jkollokx wieħed, lilek stess, li l-investigazzjonijiet preliminari ġew konklużi (l-Artikolu 415-bis c.p.p.).

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 15/10/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Hi biss vittma li tissieheb fil-proċedimenti bħala parti ċivili li jkollha dritt awtonomu li tappella, u fi kwalunkwe każ dan ikun limitat għall-protezzjoni tal-interessi ċivili tiegħek stess.

Skont il-Liġi Taljana Nru 46/2006, parti ċivili ma jibqax ikollha dritt ġenerali li tappella; int tista' tappella biss quddiem il-Qorti ta' Kassazzjoni (*Corte di Cassazione*).

Int tista' tipprezenta appell fil-każijiet li ġejjin:

- kontra aspetti tal-kundanna relatati mal-kawża ċivili;
- kontra sentenza ta' ħelsien rigward aspetti ċivili tal-kawża biss;
- kontra aspetti tas-sentenza li jikkonċernaw id-dritt tiegħek għad-danni u għall-ispejjeż.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

F'termini ta' rieżami, jekk int, bħala vittma, isseħibt bħala parti ċivili, il-proċess li jiġi konkluż fis-sentenza li tixtieq titlob rieżami tagħna, int intitolat(a), ladarba jibda l-istadju tas-smiġħ, li tintervjeni rigward l-ammissibbiltà tat-talba nfisha. Dan japplika anki f'każijiet li fihom int tkun ftaħt appell straordinarju kontra sentenza fuq talba tal-partijiet, filwaqt li jiġi rikonoxxut f'sentenza speċjali li hu possibbli li titlob u tikseb sentenza li t-trasgressur jrodd lura l-ispejjeż legali.

Jien intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Id-Digriet Leġiżlattiv Nru 9 tal-11 ta' Frar 2015 jistabbilixxi regoli għall-implimentazzjoni tad-Direttiva Nru 2011/99/UE, li hi bbażata fuq il-prinċipju ta' rikonossiment reċiproku u tirregola l-ordni Ewropea ta' protezzjoni biex jiġi garantit li l-miżuri adottati għall-protezzjoni ta' persuna kontra att kriminali, li jista' jagħmel ħsara lil dik il-persuna jew jipperikolalha ħajjitha, is-saħħa fizika jew mentali tagħha, id-dinjità tagħha, il-libertà personali jew l-integrità sesswali tagħha, jinżammu anki f'każ li l-persuna tmur tgħix fi Stat Membru ieħor. Id-Direttiva tispeċifika li ordni Ewropea ta' protezzjoni tista' tinħareġ biss meta qabel tkun giet adottata miżura ta' protezzjoni fl-Istat mittenti, li timponi fuq il-persuna li tikkawża ħsara waħda jew aktar minn fost dawn il-projbizzjonijiet jew ir-restrizzjonijiet li ġejjin: projbizzjoni milli tidhol f'ċerti lokalitajiet, postijiet jew żoni definiti fejn tirresjedi jew iżżur il-persuna protetta; projbizzjoni jew regolamentazzjoni tal-kuntatt mal-persuna protetta; projbizzjoni jew regolamentazzjoni tal-avvicinament tal-persuna protetta f'distanza iqsar minn dik stipulata. Malli tirċievi ordni Ewropea ta' protezzjoni, l-awtorità kompetenti tal-Istat Membru ta' eżekuzzjoni, mingħajr dewmien żejjed, irid jirrikonoxxi dik l-ordni u jadotta kwalunkwe miżura li tkun disponibbli skont id-dritt nazzjonali tiegħu f'każ simili biex jiżgura l-protezzjoni tal-persuna protetta.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jinstab ħati?

Ladarba jiġu konklużi d-deliberazzjonijiet, l-imħallef li jippresjedi jabbozza u jiffirma l-parti operattiva tas-sentenza u jiffassal sommarju konċiż tar-raġunijiet fil-fatt u fil-liġi li fuqhom hi bbażata s-sentenza. Is-sentenza ssir pubblika matul is-seduta b'qari tal-parti operattiva tagħha. Il-qari tad-dikjarazzjoni tar-raġunijiet u tal-parti operattiva tas-sentenza hu ekwivalenti għal notifika tas-sentenza għall-partijiet preżenti matul is-seduta jew li għandhom ikunu hemm. L-imħallef jiddikjara kundanna jekk l-akkużat jinstab ħati tar-reat mingħajr ebda dubju raġonevoli. Bis-sentenza, l-imħallef jispjega s-sentenza imposta u kwalunkwe miżura ta' prevenzjoni (*misure di sicurezza*). Jekk it-trasgressur ikkundannat ikun insolventi, l-imħallef jordna lir-rappreżentant ċivili tiegħu jħallas il-penali finanzjarja. Barra minn hekk, l-imħallef jordna lit-trasgressur ikkundannat biex iħallas l-ispejjeż tal-proċess. Il-pubblikazzjoni tal-kundanna fil-gazzetti tiġi ordnata mill-imħallef fuq talba tal-parti ċivili u ssejtn bl-ispejjeż tat-trasgressur ikkundannat, u jekk ikun hemm bżonn tar-rappreżentant ċivili tiegħu wkoll.

Is-sentenza jkun fiha:

1. l-intestatura "*in nome del popolo italiano*" ["fisem il-poplu Taljan"] u indikazzjoni tal-awtorità li toħroġha;
2. id-dettalji personali tat-trasgressur u informazzjoni personali oħra li sservi biex jiġi identifikat u dettalji generali tal-partijiet privati l-oħra għall-kawża;
3. l-akkuża;
4. indikazzjoni tas-sottomissjonijiet tal-partijiet;
5. spjegazzjoni konċiża tar-raġunijiet fil-fatt u fil-liġi li fuqhom hi bbażata d-deċiżjoni, b'indikazzjoni tal-evidenza li tiffirma l-baži tad-deċiżjoni u spjegazzjoni tar-raġunijiet għaliex l-imħallef iqis li l-evidenza kuntrarja mhix affidabbli;
6. il-parti operattiva, b'indikazzjoni tal-artikoli tal-istatuti applikati;
7. id-data u l-firma tal-imħallef.

Is-sentenza tiġi pprezentata fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti wara l-pubblikazzjoni. Jekk din ma tiġix ippubblikata fi żmien tletin jum, jew, soġġetta għal skadenza oħra, li ma taqbiżx id-90 jum mill-ħruġ tagħha, notifika li nqatgħet is-sentenza tiġi komunikata lis-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika u lill-partijiet privati li jkollhom dritt li jappellaw, kif ukoll lill-avukat tad-difiża tat-trasgressur meta tinqata' s-sentenza.

Niġi informat(a) jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

L-Artikolu 90-ter tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Codice di procedura penale*) jistabbilixxi li, għal reati vjolenti kontra l-persuna, int trid tiġi informat(a) minnufih, jekk tkun tlabt hekk, dwar it-tnejn għar-rilaxx jew għat-terminazzjoni ta' ordni ta' detenzjoni, u jekk l-imputat jaħrab mid-detenzjoni ta' qabel il-proċess jew mill-ħabs, u jekk it-trasgressur sentenzjat jonqos milli jikkonforma b' mod deliberat.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Perezempju, nista' nagħmel sqarrija jew nipprezenta appell?

Mhix prattika generali li l-vittma tiġi kkonsultata qabel jittieħdu dawn id-deċiżjonijiet.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita** mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' ađeżjoni)

It-tweġġiq ta' reat u kundanna sussegwenti jfissru li l-parti vittma ta' reat tista' tfittex għad-danni. Il-liġi Taljana tipprovdi żewġ modi kif int tista' tikseb kumpens għad-dannu li ġarrabt:

- Int tista' tissieheb fil-proċedimenti kriminali kontra t-trasgressur bħala parti ċivili.
- Int tista' tiftaħ kawża ċivili indipendenti.

Din hi għażla tiegħek, billi l-leġiżlazzjoni tħalli ż-żewġ proċedimenti separati: il-proċedimenti kriminali u l-proċedimenti ċivili.

Hu biss fuq talba li l-kawża tmur quddiem il-qorti, jew meta imputat jintbagħat biex jitqiegħed taħt att ta' akkuża (f'seduta), li int tkun tista' tiġi assistit(a) mill-avukat tiegħek, tissieheb f'kawża ċivili u b'hekk issir parti effettiva għall-proċedimenti, bid-drittijiet sħaħ tar-rappreżentazzjoni. Meta taqta' s-sentenza, il-qorti kriminali tagħtik somma, l-hekk imsejha għotja *interim*, li tkun eżegwibbli minnufih, b'riferiment għad-deċiżjoni dwar l-ammont totali u finali ta' kumpens lil qorti ċivili, li għandu jiġi stabbilit biss wara li s-sentenza kriminali tkun saret *res judicata*.

Bħala alternattiva għas-sħubija fi proċedimenti bħala parti ċivili, int tista' tiftaħ kawża ċivili indipendenti biex titlob kumpens għad-dannu li ġarrabt minħabba l-imġiba tat-trasgressur.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni danni / kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Meta l-qorti tordna lit-trasgressur biex iħallas għall-korrimenti jew għad-danni kkawżati lil vittma li tkun issieħbet fi proċedimenti bħala parti ċivili, din tista' tagħmel tliet affarijiet: issib soluzzjoni għad-danni, tagħmel ordni ġenerali għall-kumpens jew tordna l-ħlas ta' somma interim.

L-aħjar haġa għall-vittma tkun jekk is-sentenza tordna l-ħlas finali tad-danni: f'dak il-każ, fil-fatt, ikun possibbli li t-trasgressur jiġi informat bis-sentenza u bl-ordni ta' ħlas (*atto di precetto* - avviż tal-ħlas li jrid jinħareġ qabel ma jibdew il-proċedimenti ta' infurzar), u b'hekk jiġi ordnat il-ħlas tal-ammont dovut, u jittiehed l-ewwel pass neċessarju għall-ħruġ ta' miżuri ta' infurzar f'każ ta' nuqqas persistenti min-naħa tat-trasgressur li jħallas (fliema każ dejjem ikun rakkomandat li jsiru inkjesti preliminari dwar l-assi li jistgħu jintalbu).

Sakemm l-għoti ta' kumpens ma ġiex iddikjarat bħala eżegwibbli b'mod proviżorju u esplicitu, l-infurzar ikun kundizzjonali għall-finalità tas-sentenza, jiġifieri għan-nuqqas ta' preżentazzjoni ta' appell sal-iskadenza.

Għaldaqstant, l-ordni ta' ħlas tista' tiġi komunikata flimkien mas-sentenza, inkluż f'każijiet fejn din tal-aħħar tordna l-ħlas ta' għotja interim li, barra minn hekk, dejjem tiġi ddikjarata bħala eżegwibbli minnufih. Madankollu, dan mhux dejjem ikun sodisfaċenti f'għajnejn il-vittma. Għaldaqstant, jekk tqis li dan ma jkunx suffiċjenti, int trid tiftaħ kawża ċivili indipendenti, li permezz tagħha kwalunkwe ħsara residwa tista' tiġi verifikata u tiġi imposta penali differenti ġdida fuq it-trasgressur.

Il-proċedimenti ċivili dejjem ikunu neċessarji fit-tielet xenarju possibbli, li fih il-qorti kriminali sempliċiment toħroġ ordni ġenerali biex it-trasgressur iħallas kumpens, bla ma tiffissa l-ammont, minħabba li jkun hemm nuqqas ta' evidenza f'dan ir-rigward.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

Fuq il-bażi tad-Direttiva 2004/80/KE, implimentata fl-Italja permezz tad-dispożizzjonijiet imsemmija aktar 'il fuq, l-Istat irid jiggarrantixxi liċ-ċittadini u lil dawk li mhumieħ ċittadini u li huma vittmi ta' reat vjolenti intenzjonat (qtil, ħsara fiżika serja intenzjonata, attakk sesswali), imwettaq fit-territorju Taljan, kumpens ġust u xieraq, kull meta t-trasgressur ma jiġix identifikat jew ma jitreasaqx quddiem il-ġustizzja, jew, fi kwalunkwe każ, ma jkollux ir-riżorsi finanzjarji biex jikkumpensa lill-vittmi għad-dannu li kkawżalhom, jew, jekk il-vittma tkun mietet, lill-familja tagħha.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

(Ara aktar 'il fuq)

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Jekk l-imputat jinstab li hu innocenti fi proċedimenti kriminali, dan ma jzommokx milli tiftaħ kawża għal kumpens fil-qorti ċivili, sakemm ma tkunx irrinunzajt għal dan id-dritt billi ssiħibt fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili.

Jien intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Jekk tissieheb fil-proċedimenti kriminali bħala parti ċivili biex titlob ħlas lura u kumpens għad-danni, malli taqta' s-sentenza l-qorti tiddeċiedi wkoll dwar l-aspetti ċivili tal-kawża, skont l-Artikolu 533 c.p.p. F'każijiet li fihom ikun hemm evidenza li d-dannu ġgarrab minħabba r-reat (*an debeat*) iżda mhux kemm (*quantum debeat*), il-qorti toħroġ deċiżjoni ġenerika b'rabta mar-responsabbiltà ċivili u tirreferi lill-partijiet għal qorti ċivili biex jiġi stabbilit l-ammont (l-Artikolu 539 c.p.p.). **Madankollu, parti ċivili tista' titlob lill-qorti kriminali għal għotja interim**, fi ħdan il-limiti tad-dannu diġà ssostanzjat bl-evidenza. B'mod aktar preċiż, id-deċiżjoni proviżorja tordna lit-trasgressur u lir-rappreżentant ċivili tiegħu **biex iħallas somma bħala kumpens għad-danni qabel ma jsir il-kalkolu definitiv ta' dawn, u din tkun eżegwibbli minnufih**. Jekk strument li, fuq talba speċifika tiegħek, jipprovi ġustifikazzjoni biex it-trasgressur jiġi ordnat iħallas somma interim, meta l-qorti tqis li diġà jkun hemm evidenza konkreta ta' responsabbiltà, limitata għall-ammont li fir-rigward tiegħu tingħata s-somma interim; fil-fatt, anki fi proċedimenti kriminali, "m'hemmx b'zonn, għall-finijiet ta' kalkolu tas-somma interim, li tiġi pprovduta evidenza tal-ammont tad-danni stess, iżda jkun biżżejjed li jkun hemm ċertezza li t-tali danni seħħew, sas-somma mogħtija (diviżjoni kriminali tal-Qorti tal-Kassazzjoni, Nru 12634/2001).

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 15/10/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Wara l-ewwel kuntatt mal-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni, bħala l-parti vittma ta' reat int tiġi pprovdut(a), f'lingwa li tista' tifhem, b' informazzjoni relatata ma': faċilitajiet tal-kura tas-saħħa fiż-żona lokali, faċilitajiet residenzjali, ċentri ta' rifuġju u ta' kenn. Jekk il-vittmi jinkludu minorenni, il-qorti tal-minorenni trid tiġi informata biex tivvaluta s-sitwazzjoni u l-miżuri ta' protezzjoni. Jekk titlob hekk, l-awtoritajiet ta' infurzar tal-liġi jkollhom id-dmir li jdaħħluk f'kuntatt, fi kwalunkwe ħin, mal-organizzazzjonijiet li ġejjin:

- servizzi ta' appoġġ għall-vittmi
- awtoritajiet speċjalizzati fl-appoġġ legali
- Kunsilli tal-avukatura (*Consigli dell'Ordine*)
- organizzazzjonijiet nongovernattivi (NGOs)
- kliniki legali â€ dipartimenti tal-medicina forensika
- awtoritajiet statali involuti fl-appoġġ legali (Ministeru tal-Ġustizzja, Ministeru tal-Intern)

Organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi

organizzazzjonijiet nongovernattivi â€ Assocjazzjonijiet involuti fl-għoti ta' appoġġ legali lill-vittmi ta' reat

1. Trade unions: Konfederazzjoni Ġenerali Taljana tax-Xogħol (*Confederazione Generale Italiana del Lavoro; CGIL*) - Konfederazzjoni Taljana ta' Trade Unions tal-Ħaddiema (*Confederazione Italiana Sindacati Lavoratori; CISL*) â€ Għaqda Taljana tax-Xogħol (*Unione Italiana del Lavoro; UIL*)
2. L-assocjazzjoni Libera [organizzazzjoni kontra l-mafja] - 0832 683429â€683430
3. Ċentru ta' rifuġju għan-nisa f'Ruma - 06 6840 172006
4. L-assocjazzjonijiet tal-konsumatur
5. Netwerk nazzjonali ta' assocjazzjonijiet għad-drittijiet tal-anzjani (*Associazioni per i Diritti degli Anziani; ADA*) - 06 48907327
6. In-netwerk Dafne (appoġġ għall-vittmi ta' vjolenza) - 011 5683686

Linja Telefonika għall-Għajnuna Kontra t-Traffikar - 800 290 290

Linja Telefonika għall-Għajnuna Kontra l-Vjolenza - 1522

Linja Telefonika għall-Għajnuna Kontra d-Diskriminazzjoni - 800 90 10 10

Linja telefonika għall-għajnuna għall-vittmi ta' mutilazzjoni ġenitali - 800 300 558

Linja telefonika għall-għajnuna għall-vittmi ta' terroriżmu u ta' kriminalità organizzata - 06.46548373 - 06.46548374 - 06.46548375

Linja telefonika għall-għajnuna għall-vittmi ta' reati relatati mal-mafja - 800 191 000

Linja telefonika għall-għajnuna għall-vittmi ta' estorsjoni u ta' użura - 800 -999 -000

Linja telefonika għall-għajnuna bil-lingwi kollha għar-rapportar ta' incidenti ta' diskriminazzjoni u ta' raziżmu - 800 90 10 10

Linja Telefonika ta' Emergenza għall-minorenni - 114

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand l-awtoritajiet jew is-servizzi tal-Istat?

Reati mwettqa bi vjolenza jistgħu jhallu effetti trawmatiċi fuq il-vittma, u b'hekk tista' tfittex l-assistenza mingħand is-servizzi pubbliċi xierqa pprovduti mill-awtorità lokali tas-saħħa (*Azienda Sanitaria Locale; ASL*), bñac-ċentri ta' konsulenza għall-familja (*consultorio familiare*), u mill-municipalitá lokali (servizzi soċjali). Jekk il-vittmi jinkludu minorenni, il-qorti tal-minorenni trid tiġi informata biex tivvaluta s-sitwazzjoni u l-miżuri ta' protezzjoni. Jekk int titlob hekk, l-awtoritajiet tal-pulizija (pulizija militari (*Carabinieri*), pulizija tal-istat, pulizija municipali, eċċ.) ikollhom id-dmir li jdaħħluk f'kuntatt, fi kwalunkwe waqt, mal-organizzazzjonijiet li ġejjin: Xi ċentri ta' rifuġju għandhom djar sikuri li fihom, f'każijiet aktar serji, tista' ssib kenn biex taħrab minn vjolenza ulterjuri. Biex tikseb informazzjoni u/jew tidhol f'kuntatt maċ-ċentri ta' rifuġju fiż-żona tiegħek, tista' ċċempel ukoll fuq in-numru tat-telefown mingħajr ħlas 1522, immexxi mill-Uffiċċju tal-Prim Ministru Taljan. Jekk tinsab f'diffikultajiet personali, int tista' titlob ukoll l-assistenza ta' amministratur tal-appoġġ (*Amministratore di Sostegno*), individwu li jaħdem taħt it-tmexxija tat-Taqsima tat-Tutela tal-Qorti Ċivili u li għandu r-responsabbiltá li jassisti lill-individwi, mingħajr ħlas, li jsibu lilhom infushom f'diffikultajiet, inklużi diffikultajiet temporanji, biex jipprovidi għall-bżonnijiet tagħhom. Int tista' tippreżenta talba direttament lill-Qorti Ċivili jew tispjega d-diffikultajiet tiegħek lis-servizzi soċjali tal-municipalitá lokali, biex dawn ikunu jistgħu jinformat u lill-uffiċċju tal-affarijiet ċivili tas-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika, li jista' jordna t-teħid ta' azzjoni f'ismek.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

L-organizzazzjonijiet nongovernattivi jipprovidu tipi differenti ta' appoġġ, inkluż appoġġ psikoloġiku, akkomodazzjoni temporanja f'faċilitajiet bñal centri ta' rifuġju, appoġġ legali u pariri, appoġġ materjali, jipprovidu għall-bżonnijiet ta' kuljum, eċċ.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltá jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 15/10/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Ċipru

Tiġi kkunsidrat bñala **vittma ta' att kriminali**, fil-każ li tkun ġarrabt dannu (pereżempju tkun ġejt ferut jew il-proprietá tiegħek tkun ġarrbet dannu jew insterqet, eċċ.) b'konsegwenza ta' azzjoni li tikkostitwixxi reat skont il-liġi nazzjonali. Skont il-liġi, bñala vittma ta' reat int għandek ċerti drittijiet individwali, qabel, matul u wara l-proċedimenti.

F'Ċipru, il-proċedimenti kriminali jibdeu b'inkjesta tal-pulizija rigward ir-reat. Ladarba l-inkjesta tkun tlestiet, il-każ jiġi riferut lill-Avukat Ġenerali tar-Repubblika, li jiddeċiedi jagħtix bidu għall-proċedimenti kriminali. Fil-każ li jkun hemm biżżejjet evidenza kontra t-trażgressur allegat, l-Avukat Ġenerali jirreferi l-każ lill-qorti għall-proċess. Wara li tkun eżaminat l-evidenza miġbura, il-qorti tiddeċiedi jekk l-akkużat ikunx ħati u jew tikkundannah inkella tilliberah.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

[1](#) - Drittijiet bñala vittma ta' reat

[2](#) - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

[3](#) - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Informazzjoni se niehu mingħand l-awtorità (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) wara li jkun seħħ ir-reat izda qabel saħansitra nirrapporta r-reat?

Il-Pulizija jinfurmawk, mingħajr dewmien bla bżonn, dwar id-dritt tiegħek li tikseb l-informazzjoni li ġejja dwar:

1. L-Għassa tal-Pulizija jew id-Dipartiment tal-Pulizija fejn il-vittma tista' tippreżenta lment;
2. It-tip ta' appoġġ li l-vittmi jistgħu jirċievu u mingħand min, inkluż, fejn rilevanti, informazzjoni bażika dwar l-aċċess għall-appoġġ mediku, kwalunkwe appoġġ speċjalizzat, inkluż appoġġ psikoloġiku, u akkomodazzjoni alternattiva;
3. kif u taħt liema kundizzjonijiet il-vittmi jingħataw protezzjoni, inklużi l-miżuri ta' protezzjoni;
4. kif u taħt liema kundizzjonijiet il-vittmi jistgħu jitolbu kumpens;
5. kif u taħt liema kundizzjonijiet l-ispejjeż imġarrba bħala riżultat tal-partecipazzjoni ta' vittma fil-proċedimenti kriminali jistgħu jiġu rimborżati;
6. kif u taħt liema kundizzjonijiet il-vittmi huma intitolati għas-servizzi ta' interpretazzjoni u ta' traduzzjoni;
7. il-proċeduri disponibbli biex jiġu ppreżentati l-ilmenti meta d-drittijiet tal-vittmi ma jiġux irrispettati mid-dipartiment involut;
8. id-dettalji ta' kuntatt tal-uffiċjal tal-Pulizija li jkun qiegħed jieħu ħsieb il-każ tiegħek, għal skopijiet ta' komunikazzjoni.

Jien ma ngħix fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk inti residenti fi Stat Membru ieħor, il-Pulizija Ċiprijotta tikseb stqarrija ġuramentata mingħandek eżatt wara li tirrapporta r-reat, sabiex tillimita d-diffikultajiet dwar kif tiġi organizzata l-proċedura.

Jekk ir-reat twettaq fir-Repubblika ta' Ċipru u inti residenti fi Stat Membru ieħor, inti tista' tirrapportah lill-awtoritajiet kompetenti tal-Istat Membru tar-residenza tiegħek, sa fejn ma tkunx tista' - jew, fil-każ ta' reat gravi - ma tkunx lest li tagħmel dan f'Ċipru.

Jekk tippreżenta lment għal reat imwettaq fi Stat Membru ieħor tal-UE lill-Pulizija Ċiprijotta, din tal-aħħar trid tibgħat dak l-ilment lill-awtorità kompetenti tal-Istat Membru fejn twettaq ir-reat, fejn hija ma għandhiex il-gurisdizzjoni biex tibda l-proċedimenti.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

Meta tirrapporta reat lill-Pulizija, inti tikseb l-informazzjoni li ġejja, skont f'liema stadju tal-proċedura jkun qiegħed l-ilment tiegħek:

1. id-dettalji tal-uffiċjal tal-pulizija li jkun qiegħed jieħu ħsieb il-każ tiegħek;
2. kwalunkwe deċiżjoni ġustifikata għan-nuqqas ta' proċediment jew għat-tmiem ta' investigazzjoni jew biex ma jiġix ipproċessat it-trasgressur;
3. il-ħin u l-post tal-proċess, u n-natura tal-akkużi kontra t-trasgressur;
4. informazzjoni li tippermettitek li tiġi infurmat dwar il-kors tal-proċedimenti kriminali. F'ċirkustanzi eċċezzjonali, fejn it-trattament xieraq tal-każ jista' jiġi affettwat ħażin bid-divulgazzjoni ta' tali informazzjoni, din tista' ma tingħatax wara opinjoni motivata tal-Avukat Ġenerali tar-Repubblika ta' Ċipru.
5. Informazzjoni dwar id-dritt tiegħek li tiġi infurmat jekk il-persuna arrestata, ipproċessata jew ikkundannata għar-reat li jirrigwardak, tinħeles jew tkun ħarbet. L-informazzjoni ta' hawn fuq tista' ma tingħatax jekk ikun hemm riskju potenzjali jew stabbilit ta' dannu għat-trasgressur.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni bla flas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk tixtieq tirrapporta reat iżda ma tistax tifhem jew titkellem bil-Grieg, inti tista' tipprezenta lment b'lingwa li tifhem, bl-assistenza lingwistika neċessarja.

Barra minn hekk, il-Pulizija trid tassigura li inti tiġi offrut:

- servizzi ta' interpretazzjoni b'xejn matul l-investigazzjoni jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bil-Grieg;
- traduzzjoni b'xejn tal-informazzjoni kollha miġbura matul l-investigazzjoni, fuq talba bil-miktub min-naħa tiegħek, sa fejn dik l-informazzjoni tkun essenzjali sabiex inti teżerċita d-drittijiet tiegħek.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

- Il-Pulizija se tuża lingwaġġ sempliċi u li jinftiehem sabiex tikkomunika miegħek, billi tqis is-sitwazzjoni personali tiegħek, inkluża kwalunkwe diżabbiltà li tista' taffettwa l-abbiltà tiegħek li tifhem jew li tinftiehem. Il-komunikazzjoni, kemm orali kif ukoll bil-miktub, għandha tkun f'forma aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltajiet, inkluż, fejn ikun meħtieġ, il-Braille jew il-lingwa tas-sinjali.
- Jekk inti minorenni taħt it-18-il sena, inti tiġi evalwat abbażi tal-età, il-livell ta' maturità, il-fehmiet, il-ħtiġijiet u t-ħassib tiegħek, sabiex ikun assigurat li tkun tista' tifhem u tinftiehem. Il-ġenituri, il-kustodji jew kwalunkwe rappreżentant legali ieħor tiegħek jiġu infurmati dwar kwalunkwe dritt li jista' jirrigwardak.
- Fl-ewwel kuntatt tiegħek mal-Pulizija, inti tista' tiġi akkumpanjat minn persuna tal-għażla tiegħek, flief fejn dan ikun detrimental għall-interessi tiegħek jew għall-kors tal-proċedimenti. Jekk inti persuna b'diżabbiltajiet, inti tista' tiġi akkumpanjat minn persuna tal-għażla tiegħek matul l-investigazzjoni sħiħa tal-każ.

Barra minn hekk, jekk inti minorenni, l-informazzjoni tingħatalek mis-Servizzi tal-Assistenza Soċjali (fejn ikun meħtieġ, permezz ta' interpretu) f'lingwaġġ li tista' tifhem u b'konsiderazzjoni xierqa għall-età u l-livell ta' maturità tiegħek. Jekk inti persuna b'diżabbiltà, inti tircievi l-informazzjoni b'mod li tista' tifhmu (eż. bil-lingwa tas-sinjali).

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

L-organizzazzjonijiet li ġejjin jipprovdu servizzi ta' appoġġ għall-vittmi:

- Is-Servizzi Mediċi,
- Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali,
- Is-Servizzi tas-Saħħa Mentali,
- Is-Servizz tal-Psikoloġija Edukattiva fil-Ministeru tal-Edukazzjoni u l-Kultura,
- Organizzazzjonijiet Mhux Governattivi

Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali tal-Ministeru tal-Impjegi, l-Assistenza Soċjali u s-Sigurtà Soċjali joffru appoġġ lil gruppi vulnerabbli, inklużi l-vittmi ta' kriminalità, billi:

- Jappoġġaw lill-familja, bil-għan li jippermettu lill-membri tagħha jwettqu r-rwoli u r-responsabbiltajiet tagħhom b'mod effettiv; isolvu tilwim familjari li jhedded l-unità tal-familja; jiproteġu s-sikurezza u l-benesseri tat-tfal; jipprevjenu l-imġiba delinkwenti u l-vjolenza domestika u jinkoraġġixxu r-rijabilitazzjoni ta' persuni involuti f'imġiba antisoċjali u delinkwenzja;
- Jappoġġaw gruppi vulnerabbli;
- Jgħinu lill-komunitajiet lokali jidentifikaw u jindirizzaw il-ħtiġijiet speċjali tal-gruppi vulnerabbli;
- Ipoġġu lill-vittmi f'kuntatt ma' awtoritajiet u NGOs kompetenti oħra li jistgħu jipprovdu servizzi u appoġġ addizzjonali.

Il-pulizija se jirreferuni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Il-Pulizija jirreferuk għas-servizzi governattivi jew servizzi oħra ta' appoġġ u assistenza, jekk dan ikun meqjus neċessarju, u jinfurmawk dwar is-servizzi eżistenti msemmija aktar 'il fuq:

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

L-uffiċjali tal-pulizija jridu jikkonformaw mar-rekwiżiti tal-Kostituzzjoni, il-leġislazzjoni applikabbli u l-Kodiċi ta' Kondotta tal-Pulizija, li jassiguraw li l-privatezza u l-ħajja tal-familja tiegħek jiġu rrispettati u d-data personali tiegħek tiġi protetta adegwament.

Skont il-liġi, ismek u l-kontenut tal-istqarrija ġuramentata tiegħek ma jistgħu taħt l-ebda ċirkustanza jiġu ppubblikati jew żvelati b'xi mod.

L-ipproċessar tad-*data* huwa regolat permezz ta' legislazzjoni speċjali, li tassigura l-protezzjoni tad-*data* personali tiegħek.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Iva. Wara li tippreżenta lment lill-Pulizija, is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali jassiguraw li inti tiġi offrut servizzi ta' appoġġ mingħajr ħlas, skont il-ħtiġijiet tiegħek, inklużi servizzi minn NGOs li jistgħu joffru appoġġ speċjali.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu.

Il-Pulizija jieħdu l-passi kollha neċessarji sabiex jiproteġu s-sikurezza tiegħek, speċjalment meta jiġu stabbiliti ħtiġijiet speċjali ta' protezzjoni. Għalhekk, jiddependi min-natura / ċirkustanzi tar-reat kriminali, is-sitwazzjoni personali tiegħek u kwalunkwe ħtieġa speċjali ta' protezzjoni, jistgħu jiġu applikati miżuri speċifiċi ta' protezzjoni f'diversi fażijiet tal-proċedimenti kriminali, kif ġej:

(1) L-integrazzjoni tal-vittmi fi skemi ta' protezzjoni tax-xhieda, soġġett għal superviżjoni u kontroll mill-Avukat Ġenerali

B'deċizzjoni tal-Avukat Ġenerali, inti tista' tiġi integrat fi skema ta' protezzjoni tax-xhieda, li tinvolvi miżuri tal-Pulizija sabiex tiġi protetta s-sikurezza personali tiegħek kif ukoll is-sikurezza tal-familja tiegħek, fejn ikun meħtieġ.

(2) Il-protezzjoni tal-vittmi matul l-investigazzjoni kriminali:

Matul l-investigazzjoni kriminali:

- Inti tiġi interrogat mill-Pulizija mingħajr dewmien bla bżonn eżatt wara li tippreżenta lment;
- L-għadd ta' interrogazzjonijiet jinżamm minimu u l-interrogazzjonijiet jitwettqu biss fejn dan ikun assolutament neċessarju għall-finijiet tal-investigazzjoni kriminali.
- Inti tista' tiġi akkumpanjat mir-rappreżentant legali tiegħek jew persuna tal-għażla tiegħek, sakemm ma tkunx ittiegħdet deċizzjoni motivata kuntrarja fir-rigward ta' xi waħda jew taż-żewġ persuni;
- L-eżamijiet mediċi jinżammu minimi u jitwettqu biss fejn dan ikun assolutament neċessarju għall-finijiet tal-proċedimenti kriminali.

(3) Id-dritt għall-protezzjoni ta' vittmi bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni matul il-proċedimenti kriminali:

Jekk tiġi identifikat bħala vittma bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni, ikunu disponibbli għalik l-opzjonijiet li ġejjin:

- L-interrogazzjonijiet kollha jsiru f'post imfassal jew adattat għal dak il-għan;
- L-interrogazzjonijiet kollha jitwettqu minn professjonisti mharrġa adegwatament għal dak il-għan;
- L-interrogazzjonijiet kollha jitwettqu mill-istess persuna, ħlief fejn dan imur kontra l-amministrazzjoni effettiva tal-ġustizzja, u
- Jekk inti vittma ta' vjolenza sesswali, vjolenza sessista jew vjolenza f'relazzjonijiet mill-qrib, l-interrogazzjonijiet tiegħek għandhom isiru minn persuna tal-istess sess bħalek, jekk inti tkun tixtieq dan, bil-kundizzjoni li ma jiġix preġudikat il-kors tal-investigazzjoni.

B'mod partikolari:

Jekk inti vittma ta' vjolenza domestika:

- ma għandha tiġi permessa l-ebda divulgazzjoni tal-informazzjoni personali fl-istqarrija ġuramentata tiegħek;
- inti tista' tiġi riferut għal kenn operat mill-Assoċjazzjoni għall-Prevenzjoni u l-Indirizzar tal-Vjolenza fil-Familja;
- il-qorti tista' tordna d-detenzjoni tal-konvenut sakemm il-każ jiġi rinviat lill-qorti, jew il-ħelsien tiegħu, bil-kundizzjoni li huwa ma jżurx jew jagħti fastidju b'xi mod lil kwalunkwe membru tal-familja tiegħu.

Jekk inti vittma minorenni ta' abbuż sesswali:

- l-informazzjoni personali tiegħek ma għandhiex tiġi żvelata fl-istqarrija ġuramentata tiegħek;
- Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali tal-Ministeru tal-Impjeggi, l-Assistenza Soċjali u s-Sigurtà Soċjali jieħdu l-passi kollha neċessarji sabiex jiproteġu s-sikurezza tiegħek, jekk l-interessi tiegħek ikunu f'kunflitt ma' dawk tal-ġenituri tiegħek.

Jekk inti vittma ta' traffikar u sfruttament tal-bnedmin:

- ma għandha tiġi permessa l-ebda divulgazzjoni tal-informazzjoni personali fl-istqarrija ġuramentata tiegħek;
- Il-każ tiegħek irid jiġi rrapportat lis-Servizzi tal-Assistenza Soċjali minn kwalunkwe uffiċjal tal-gvern li jkun jaf bis-sitwazzjoni tiegħek - is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali jridu jinfurmawk bid-drittijiet tiegħek;
- Inti intitolat għal protezzjoni mingħajr diskriminazzjoni, irrispettivament mill-istatus legali tiegħek jew kwalunkwe kooperazzjoni li jista' jkollok mal-Pulizija.

Min jista' joffri protezzjoni?

Il-Pulizija huma primarjament responsabbli biex joffrulek protezzjoni. Jekk ikun meħtieġ, il-Pulizija jikkooperaw ma' korpi kompetenti oħra tas-settur pubbliku jew privat sabiex jassiguraw li inti tkun protett b'mod effettiv.

Hemm xi ħadd li se jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inieix f'riskju ta' aktar ħsara mit-trasgressur?

Il-Pulizija se jivvalutaw il-każ tiegħek sabiex:

(a) jidentifikaw kwalunkwe ħtieġa speċifika ta' protezzjoni, u

(b) jistabbilixxu jekk u sa fejn għandek tibbenefika minn miżuri speċjali matul il-proċedimenti kriminali minħabba l-vulnerabbiltà partikolari tiegħek għall-vittimizazzjoni sekondarja u ripetuta, l-intimidazzjoni u r-ritaljazzjoni.

Għandha titwettag valutazzjoni individwali bl-involvement mill-qrib tiegħek u din għandha tqis ix-xewqat tiegħek, inkluża x-xewqa tiegħek li ma tibbenefikax minn miżuri speċjali.

Se jkun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-valutazzjoni individwali tinkludi valutazzjoni tal-esponiment tiegħek għar-riskju ta' vittimizazzjoni sekondarja u ripetuta, sabiex tiġi eskluża kull possibbiltà li inti ġgarrab vittimizazzjoni sekondarja u/jew ripetuta mill-korpi tal-ġustizzja kriminali.

X'tip ta' protezzjoni hija disponibbli għal vittmi vulnerabbli ħafna?

Vittmi vulnerabbli ħafna jiġu offruti t-tipi ta' protezzjoni li ġejjin:

(1) L-integrazzjoni tal-vittmi fi skemi ta' protezzjoni tax-xhieda, soġġett għal superviżjoni u kontroll mill-Avukat Ġenerali.

B'deċiżjoni tal-Avukat Ġenerali, inti tista' tiġi integrat fi skema ta' protezzjoni tax-xhieda, li tinvolvi miżuri tal-Pulizija sabiex tiġi protetta s-sikurezza personali tiegħek kif ukoll is-sikurezza tal-familja tiegħek, fejn ikun meħtieġ.

(2) Il-protezzjoni tal-vittmi matul l-investigazzjoni kriminali:

Matul l-investigazzjoni kriminali:

- Inti tiġi interrogat mill-Pulizija mingħajr dewmien bla bżonn eżatt wara li tippreżenta lment;
- l-għadd ta' interrogazzjonijiet jinżamm minimu u dawn jitwettqu biss fejn ikun assolutament neċessarju għall-finijiet tal-investigazzjoni kriminali;
- inti tista' tiġi akkumpanjat mir-rappreżentant legali tiegħek jew persuna tal-għażla tiegħek, sakemm ma tkunx ittiegħdet deċiżjoni motivata kuntrarja fir-rigward ta' xi waħda jew taż-żewġ persuni;
- l-eżamijiet mediċi meħtieġa jinżammu minimi u jitwettqu biss fejn dan ikun assolutament neċessarju għall-finijiet tal-proċedimenti kriminali.

(3) Il-protezzjoni ta' vittmi bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni matul il-proċedimenti kriminali:

Jekk tiġi identifikat bħala vittma bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni, ikunu disponibbli għalik dawn li ġejjin:

- l-interrogazzjonijiet kollha jitwettqu f'post imfassal jew adattat għal dak il-għan;
- l-interrogazzjonijiet kollha jitwettqu minn professjonisti mħarrġa adegwatament għal dak il-għan;
- l-interrogazzjonijiet kollha jitwettqu mill-istess persuna, ħlief fejn dan imur kontra l-amministrazzjoni effettiva tal-ġustizzja, u
- jekk tkun vittma ta' vjolenza sesswali, vjolenza sessista jew vjolenza f'relazzjonijiet mill-qrib, l-interrogazzjonijiet għandhom jitwettqu minn persuna tal-istess sess bħalek, jekk inti tkun tixtieq dan, bil-kundizzjoni li ma jiġix preġudikat il-kors tal-investigazzjoni.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Jekk inti minorenni, jiġu protetti l-aħjar interessi tiegħek, li jiġu valutati fuq bażi ta' każ b'każ b'kont meħud tal-età, il-livell ta' maturità, il-fehmiet, il-ħtiġijiet u t-ħassib tiegħek.

Bħala minorenni inti għandek xi drittijiet addizzjonali:

- matul il-proċedimenti, inti tista' tiġi akkumpanjat mill-ġenituri tiegħek jew minn uffiċjal tas-Servizzi tal-Assistenza Soċjali, jekk tkun fil-kura tas-Servizzi tal-Assistenza Soċjali.
- jekk inti vittma ta' vjolenza domestika, jista' jiġi ppreżentat ilment f'ismek mid-Direttur tas-Servizzi Soċjali tas-Servizzi tal-Assistenza Soċjali, u jistgħu jiġu applikati l-miżuri kollha neċessarji għas-sikurezza tiegħek.
- jekk inti vittma ta' abbuż sesswali, jista' jiġi ppreżentat ilment f'ismek minn kwalunkwe uffiċjal tal-gvern u jistgħu jiġu applikati l-miżuri kollha neċessarji għas-sikurezza tiegħek.
- jekk m'intix akkumpanjat, inti titqiegħed fil-kura tad-Direttur tas-Servizzi tal-Assistenza Soċjali u jkollok aċċess għad-drittijiet tiegħek, eż. id-dritt tiegħek għall-edukazzjoni, is-servizzi tas-saħħa, eċċ. kif ukoll id-dritt tiegħek għar-riunifikazzjoni mal-familja.
- **Id-Dritt għall-Privatezza.** Il-Pulizija jieħdu l-miżuri legali kollha neċessarji sabiex jipprevjenu d-disseminazzjoni pubblika ta' kwalunkwe informazzjoni li tista' twassal għall-identifikazzjoni tiegħek.
- **ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni.** Il-Pulizija huma responsabbli sabiex:
  - jassiguraw li l-investigazzjoni u l-proċedimenti tal-prosekuzzjoni kriminali jitwettqu irrispettivament minn jekk inti jew ir-rappreżentant tiegħek tkunx għamiltu lment formali, u li l-proċedimenti kriminali jkunu jistgħu jissoktaw anki jekk inti tirtira l-istqarrija ġuramentata tiegħek;
  - jissoktaw bil-prosekuzzjoni anki wara li tilħaq età maġġuri;
  - jirreġistraw l-interrogazzjonijiet tiegħek, bħala parti mill-investigazzjoni.

Matul l-interrogazzjonijiet, inti tista' tiġi akkumpanjat mir-rappreżentant legali tiegħek jew minn adult tal-għażla tiegħek, sakemm ma tkunx ittieħdet deċiżjoni motivata kuntrarja fir-rigward ta' dik il-persuna.

L-interrogazzjonijiet jitwettqu:

- mingħajr dewmien mhux ġustifikat, mill-mument li l-inċidenti jiġu rrapportati lill-Pulizija;
- fejn ikun meħtieġ, f'post imfassal speċifikament jew adattat għal dak il-għan.
- fejn ikun meħtieġ, minn jew permezz ta' professjonist li jkun imħarreg sewwa għal dak il-għan;
- sal-punt biss li jkun neċessarju għall-iskopijiet tal-investigazzjoni / tal-proċedimenti kriminali filwaqt li l-għadd ta' interrogazzjonijiet jinżamm minimu;
- fil-każ ta' abbuż sesswali, l-interrogazzjonijiet jitwettqu minn professjonisti mħarrġa li jkunu tal-istess sess bħat-tfal.

Il-membri tal-familja tiegħi miet minħabba r-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Tista' tftitx appoġġ mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi li ġejjin:

- Is-Servizzi Mediċi tal-Istat,
- Is-Servizzi tas-Saħħa Mentali,
- Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali,
- Is-Servizzi tal-Psikoloġija Edukattiva (fil-każ ta' minorenni);
- L-Assoċjazzjoni għall-Prevenzjoni u l-Indirizzar tal-Vjolenza fil-Familja - topera hotline speċjali (1440) (għall-vittmi ta' vjolenza domestika);
- NGOs involuti f'attivitajiet ta' appoġġ għall-vittmi.

Il-liġi tippermettitek li ttippreżenta talba għall-kumpens għad-danni kontra t-trasgressur. Tista' tindirizza wkoll lis-Servizzi tal-Assistenza Soċjali biex tikseb informazzjoni dwar id-dritt tiegħek li titlob kumpens għad-danni.

Il-membri tal-familja tiegħi miet minħabba r-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Tista' tftitx appoġġ mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi li ġejjin:

- Is-Servizzi Mediċi tal-Istat,

- Is-Servizzi tas-Saħħa Mentali,
- Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali,
- Is-Servizzi tal-Psikoloġija Edukattiva (fil-każ ta' minorenni);
- L-Assoċjazzjoni għall-Prevenzjoni u l-Indirizzar tal-Vjolenza fil-Familja - topera hotline speċjali (1440) (għall-vittmi ta' vjolenza domestika);
- NGOs involuti f'attivitajiet ta' appoġġ għall-vittmi.

Il-liġi tippermetteli li tippreżenta talba għall-kumpens għad-danni kontra t-trasgressur. Tista' tindirizza wkoll lis-Servizzi tal-Assistenza Soċjali biex tikseb informazzjoni dwar id-dritt tiegħek li titlob kumpens għad-danni.

Membru tal-familja kien vittma ta' reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Tista' tftitex appoġġ mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi li ġejjin:

- Is-Servizzi Mediċi tal-Istat,
- Is-Servizzi tas-Saħħa Mentali,
- Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali,
- Is-Servizzi tal-Psikoloġija Edukattiva (fil-każ ta' minorenni);
- L-Assoċjazzjoni għall-Prevenzjoni u l-Indirizzar tal-Vjolenza fil-Familja - topera hotline speċjali (1440) (għall-vittmi ta' vjolenza domestika);
- NGOs involuti f'attivitajiet ta' appoġġ għall-vittmi.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

F'Ċipru ma hemmx qafas leġislattiv li jirregola s-servizzi ta' medjazzjoni.

Fejn nista' nsib il-leġislazzjoni li tirregola d-drittijiet tiegħi?

Il-leġislazzjoni li tirregola d-drittijiet tiegħek hija

- L-Att dwar il-Vjolenza Domestika 2000-2015 (Prevenzjoni u Protezzjoni tal-Vittmi).
- L-Att tal-2014 dwar il-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Abbuż Sesswali, l-Abbuż Sesswali tat-Tfal u l-Pornografija tat-Tfal.

Tista' taċċessa l-leġislazzjoni li tirregola d-drittijiet tiegħek permezz tas-sit web tal-Assoċjazzjoni tal-Avukatura ta' Ċipru: <http://www.w.cylaw.org/>

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirraporta reat?

Tista' tippreżenta l-ilment tiegħek fi kwalunkwe Għassa tal-Pulizija. Il-Pulizija tinvestiga l-każ tiegħek malli tippreżenta lment formali u tipprovdi stqarrija ġuramentata bil-miktub.

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Tista' tikseb informazzjoni dwar il-progress tal-każ tiegħek mill-uffiċjal tal-Pulizija (investigatur) li jiġi assenjat il-każ tiegħek. Ladarba l-każ tiegħek jiġi rinviat lill-qorti, inti tista' tikseb informazzjoni dwar il-kors tal-proċedimenti mingħand l-uffiċjal tad-Divizjoni Legali li jkun qiegħed jieħu f'isieb il-każ tiegħek fil-qorti.

Jien intitolat(a) għal għajjuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taht liema kundizzjonijiet?

Tista' tikseb għajnuna legali mingħajr flas għall-proċedimenti inklużi fil-Liġi dwar l-Għoti ta' Għajnuna Legali Mingħajr Flas, fil-kuntest ta' proċedimenti fir-rigward ta' tipi partikolari ta' ksur tad-drittijiet tal-bniedem.

“Proċedimenti fir-rigward ta' tipi partikolari ta' ksur tad-drittijiet tal-bniedem” tfisser kwalunkwe:

(a) Proċedura ċivili pendenti quddiem qorti, fi kwalunkwe stadju, mibdija kontra r-Repubblika ta' Ċipru għad-dannu li ġie kkawżat lil persuna b'riżultat ta' ksur partikolari tad-drittijiet tal-bniedem, jew

(b) proċediment kriminali mibdi minn kwalunkwe persuna, fejn it-talba tkun tirrigwarda tipi partikolari ta' ksur tad-drittijiet tal-bniedem.

Il-forma ta' għajnuna legali disponibbli skont il-Liġi msemmija aktar 'il fuq:

(a) tikkonsisti minn servizzi ta' konsulenza, assistenza u rappreżentanza, fil-każ ta' proċeduri ċivili mibdija kontra r-Repubblika jew fil-każ ta' proċedimenti kriminali, u

(b) tikkonsisti esklussivament minn konsulenza, fil-każ ta' proċeduri ċivili mibdija kontra r-Repubblika ta' Ċipru.

Id-drittijiet tal-bniedem protetti mil-Liġi msemmija aktar 'il fuq huma dawk assigurati taħt:

(a) It-Taqsimha II tal-Konvenzjoni tar-Repubblika ta' Ċipru;

(b) L-Att tal-1962 li jirratifika l-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

(c) L-Atti tal-1967-1995 li jirratifikaw il-Konvenzjoni Internazzjonali dwar l-Eliminazzjoni tal-Forom Kollha ta' Diskriminazzjoni Razzjali;

(d) L-Att tal-1969 li jirratifika l-Patti Internazzjonali (Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali; Drittijiet Ċivili u Politici);

(e) L-Att tal-1989 li jirratifika l-Konvenzjoni Ewropea dwar il-Prevenzjoni tat-Tortura u Trattament jew Pieni Inumani jew Degradanti;

(f) L-Atti tal-1990 u tal-1993 li jirratifikaw il-Konvenzjoni Kontra t-Tortura u Trattament jew Pieni Krudili, Inumani jew Degradanti oħra;

(g) L-Att tal-1985 li jirratifika l-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa;

(h) L-Att tal-1990 li jirratifika l-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal.

L-għajnuna legali b'xejn hija disponibbli għal:

- kwalunkwe persuna li tkun vittma ta' traffikar tal-bnedmin, fil-kuntest ta' proċedimenti quddiem Qorti Distrettwali għall-għoti ta' kumpens għad-danni bis-saħħa tal-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Indirizzar tat-Traffikar u l-Isfruttament tal-Bnedmin u l-Protezzjoni tal-Vittmi;
- kwalunkwe minorenni li jkun vittma ta' traffikar tal-bnedmin, fil-kuntest ta' proċedimenti pendenti quddiem Qorti Distrettwali għall-għoti ta' kumpens għad-danni bis-saħħa tal-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Indirizzar tat-Traffikar u l-Isfruttament tal-Bnedmin u dwar il-Protezzjoni tal-Vittmi;
- kwalunkwe minorenni li jkun vittma ta' solleċitazzjoni għal skopijiet sesswali, pornografija tat-tfal, sfruttament sesswali u/jew abbuż sesswali, fil-kuntest ta' proċedimenti pendenti quddiem Qorti Distrettwali għall-għoti ta' kumpens għad-danni bis-saħħa tal-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Abbuż Sesswali, l-Isfruttament Sesswali tat-Tfal u l-Pornografija tat-Tfal.

Barra minn hekk, kwalunkwe tifel/tifla li jkun/tkun vittma ta' xi wieħed mir-reati kriminali deskritti fl-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Abbuż Sesswali, l-Isfruttament Sesswali tat-Tfal u l-Pornografija tat-Tfal, irrispettivament minn jekk ikunux lesti li jikkooperaw mal-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni għall-finijiet ta' investigazzjoni kriminali, prosekuzzjoni jew proċess, għandhom aċċess dirett għal konsulenza b'xejn skont l-Att dwar l-Avukati, fi kwalunkwe fażi tal-proċedimenti, kif ukoll għall-għajnuna legali b'xejn jekk ma jkollhomx ir-riżorsi neċessarji, irrispettivament mid-dispożizzjonijiet tal-Att dwar l-Għajnuna Legali.

Meta l-vittma minorenni jkollha d-dritt għal rappreżentanza, hija tista' tirċievi parir legali u tiġi assenjata rappreżentant legali li jaġixxi f'isimha, fi proċedimenti fejn ikun hemm, jew jista' jkun hemm, kunflitt ta' interess bejn il-vittma minorenni u d-detenturi tar-responsabbiltà tal-ġenituri.

Kwalunkwe persuna li tkun vittma ta' xi wieħed mir-reati deskritti fl-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Kontroll tat-Traffikar u l-Isfruttament tal-Bnedmin u dwar il-Protezzjoni tal-Vittmi, irrispettivament minn jekk tkunux lesta li tikkoopera mal-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni

għall-finijiet ta' investigazzjoni kriminali, prosekuzzjoni jew proċess, għandha aċċess dirett għal konsulenza b'xejn skont l-Att dwar l-Avukati, kif ukoll għall-għajnuna legali b'xejn jekk ma jkollhiex ir-riżorsi neċessarji, skont id-dispożizzjonijiet tal-Att dwar l-Għajnuna Legali.

Sabiex tiġi pprovduta l-għajnuna legali b'xejn, jeħtieġ li tiġi pprezentata talba bil-miktub lill-Qorti li quddiemha l-każ tiegħek ikun pendent għall-proċess. Il-Qorti tista' toħroġ ordni ta' għajnuna legali b'xejn, abbażi ta':

(a) Rapport soċjofinanzjarju tal-Uffiċċju tal-Assistenza Soċjali, li jiddeskrivi s-sitwazzjoni finanzjarja tiegħek u dik tal-familja tiegħek, l-introjtju regolari tiegħek u kwalunkwe introjtju ieħor li joriġina mill-impjeg tiegħek jew minn kwalunkwe sors ieħor, l-ispejjeż tal-għajxien standard tiegħek u dawk tal-familja tiegħek, u kwalunkwe obligazzjoni jew ftejmijiet oħra li jista' jkollok;

(b) Il-gravità tas-sitwazzjoni jew xi ċirkustanza oħra, sabiex jiġi stabbilit jekk ikunx fil-interess tal-ġustizzja li tingħatalek għajnuna legali b'xejn fil-preparazzjoni u l-immaniġġar tal-każ tiegħek.

Il-benefiċjarji tal-għajnuna legali għandhom id-dritt li jagħzlu l-avukat li joffrilhom l-għajnuna legali b'xejn, minn fost dawk li jkunu lesti joffru dawn it-tip ta' servizzi, skont il-liġijiet applikabbli. Jekk benefiċjarju jonqos milli jaħtar avukat tal-għażla tiegħu/tagħha, il-Qorti taħtar avukat minn lista ppreparata mill-Assoċjazzjoni tal-Avukatura ta' Ċipru, skont ir-regolamenti applikabbli.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-parteciċpazzjoni fil-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Ir-Repubblika ta' Ċipru tirrimborżak għall-ispejjeż kollha previsti fil-Liġi. Informazzjoni dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet tista' titlob l-ispejjeż hija disponibbli fid-Divizjonijiet tal-Prosekuzzjoni Distrettwali tal-Forza tal-Pulizija.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel immur il-qorti?

Tista' titlob deċiżjoni motivata mingħand il-Pulizija, jekk l-investigazzjoni jew il-prosekuzzjoni ma tkunx imxiet 'il quddiem jew tkun giet itterminata.

Nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Tista' tipparteċipa fil-proċess bħala xhud għall-prosekuzzjoni u tixhed quddiem il-Qorti li tisma' l-materja.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien meqjus(a) jew nista' nagħzel li nkun meqjus(a) bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Fil-kuntest tal-proċedimenti kriminali, ir-rwol tiegħek huwa dak ta' xhud għall-prosekuzzjoni. Jekk tippreżenta talba għall-kumpens għad-danni kontra t-trasgressur, inti tiegħu r-rwol ta' rikorrent fil-proċeduri ċivili kkonċernati.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Bħala xhud għall-prosekuzzjoni, inti obligat tixhed quddiem il-Qorti li tisma' l-materja. Jekk ipprezentajt talba għall-kumpens għad-danni, inti tista' tikseb informazzjoni dwar id-drittijiet u l-obbligi tiegħek mingħand l-avukat li jkun qiegħed jiefu f'sieb il-kawża tiegħek quddiem il-Qorti Ċivili.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Matul kwalunkwe proċediment li fih inti tkun xhud għall-prosekuzzjoni, inti tista' taqra u tadotta l-istqarrija ġuramentata li tkun għamilt lill-Pulizija jew tippreżenta l-evidenza li tkun għamilt disponibbli għall-Pulizija matul l-investigazzjoni. Jekk tkun tixtieq tagħmel dikjarazzjoni jew tixhed dwar xi ħaġa oħra minbarra l-istqarrija oriġinali tiegħek jew l-evidenza li tkun għamilt disponibbli għall-Pulizija, inti għandek tikkonsulta lid-direttur tad-Divizjoni Legali li jkun qiegħed jiefu f'sieb il-kawża tiegħek fil-Qorti.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Matul il-proċess, il-Prosekutur jinfurmak dwar meta u kif għandhom isiru s-seduti ta' smiġ u dwar in-natura tal-akkużi mressqa kontra t-trasgressur. Inti tista' titlob ukoll li tiġi infurmat dwar kwalunkwe deċiżjoni finali mogħtija matul il-proċedimenti.

Se nkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Ma għandekx dritt ta' aċċess għall-fajls tal-qorti.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-

Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Ma għandekx id-dritt li tappella kontra d-deċiżjoni mogħtija mill-qorti fl-ewwel istanza. L-Avukat Ġenerali tar-Repubblika għandu d-dritt li jappella.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tingħata s-sentenza?

Sentenza tista' tintuża mill-avukat tiegħek inti tippreżenta talba għall-kumpens għad-danni kontra t-trasgressur.

Inkun intitolat għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Inti intitolat għal appoġġ u / jew protezzjoni wara l-proċess għal perjodu ta' żmien raġonevoli, skont il-ħtiġijiet tiegħek f'dak il-mument partikolari.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jingħata s-sentenza?

Wara talba, inti tista' tiġi infurmat mill-Pulizija dwar is-sentenza li tkun ġiet imposta fuq it-trasgressur mill-Qorti.

Se nkun infurmat jekk it-trasgressur jinheles (inkluż jekk jinheles qabel iż-żmien jew b'libertà kondizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Wara talba, inti tista' tiġi infurmat:

(a) jekk il-persuna miżmuma taħt arrest, ipproċessata jew ikkundannata għal reat li jirrigwardak, tiġi meħlusa jew tkun ħarbet mill-arrest;

(b) kwalunkwe miżura rilevanti maħruġa għall-protezzjoni tiegħek fil-każ ta' ħelsien jew ħarba ta' persuna arrestata, ipproċessata jew issentenzjata għal reati li jirrigwardaw.

Għandu jiġi nnotat li l-informazzjoni ta' hawn fuq tista' ma tingħatax jekk ikun hemm riskju potenzjali jew stabbilit ta' dannu għat-trasgressur.

Se nkun involut f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew nippreżenta appell?

Ma għandek l-ebda dritt li tkun involut fid-deċiżjonijiet dwar ħelsien jew *parole* fir-rigward tat-trasgressur.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

4 - Kumpens

'Inhu l-proċess biex titlob kumpens għad-danni mingħand it-trasgressur? (pereż. kawża fil-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adegżjoni)

Inti għandek id-dritt li tippreżenta kawża fil-qorti kontra t-trasgressur għar-reat li jkun twettaq kontra tiegħek. Tista' tikkuntattja wkoll lis-Servizzi tal-Assistenza Soċjali biex tikseb informazzjoni dwar id-dritt tiegħek li titlob kumpens għad-danni.

Il-minorenni ta' taħt it-18-il sena għandhom id-dritt li jippreżentaw talba għall-kumpens għad-danni kontra l-partijiet kollha responsabbli, għar-reati previsti fl-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Abbuż Sesswali, l-Isfruttament Sesswali tat-Tfal u l-Pornografija tat-Tfal u għall-ksur tad-drittijiet tal-bniedem. It-trasgressur jerfa' r-responsabbiltà ċivili rispettiva biex iħallas il-kumpens għad-danni speċifiċi jew generali kollha mgarrba mill-vittma/vittmi.

Kull persuna li tkun vittma skont it-tifsira tal-Att dwar il-Prevenzjoni u l-Kontroll tat-Traffikar u l-Isfruttament tal-Bnedmin u dwar il-Protezzjoni tal-Vittmi għandha d-dritt li tipprezenta talba għall-kumpens għad-danni kontra l-persuni kollha responsabbli, għal kull reat kriminali mwettaq kontra tagħhom skont l-Att hawn fuq imsemmi kif ukoll għall-ksur tad-drittijiet tal-bniedem. It-trasgressur jerfa' r-responsabbiltà civili rispettiva biex iħallas il-kumpens għad-danni speċifiċi jew ġenerali kollha mġarrba mill-vittma/vittmi, inklużi kwalunkwe arretrati dovuti lill-vittma/vittmi bħala riżultat tal-impjeg sfurzat tagħhom.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur sabiex iħallasni danni / kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Jekk it-trasgressur jonqos milli jhallsek l-ammont tad-danni mogħtija mill-Qorti, inti tista' tindirizza lill-Qorti, permezz tal-avukat tiegħek, li għandha toħroġ ordni lit-trasgressur sabiex iħallas id-danni mogħtija; jekk it-trasgressur jonqos milli jikkonforma, huwa għandu jiġi arrestat immedjatament u mibgħut il-ħabs.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni ammont bil-quddiem? Taħt liema kundizzjonijiet?

Il-Liġi ma tipprevedi l-ebda f'ħlas bil-quddiem lill-vittmi mill-Istat.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Jista' jingħata kumpens mill-Istat fil-forma deskritta fil-Liġi tal-1997 dwar il-Kumpens għall-Vittmi ta' Reati Vjolenti (il-Liġi 51(I)/97), għall-vittmi ta' reati vjolenti jew għad-dipendenti tagħhom, jekk:

(a) Il-vittma jew id-dipendenti tiegħu ma jkunux jistgħu jiksbu kumpens mingħand it-trasgressur għal kwalunkwe raġuni, u

(b) Ma jkun disponibbli l-ebda kumpens minn sorsi oħra jew dak il-kumpens ikun iżgħar fl-ammont minn dak previst fil-Liġi msemmija aktar 'il fuq:

Il-kumpens skont il-Liġi hawn fuq imsemmija huwa pagabbli anki f'każijiet fejn ma jitressqux akkużi kontra t-trasgressur jew ma jingħatax sentenza :

Jekk il-kumpens disponibbli minn sorsi oħra jkun anqas minn dak previst fil-Liġi msemmija, l-Istat iħallas id-differenza.

Il-Liġi tistabbilixxi wkoll iċ-ċirkustanzi li fihom jiġi miċħud il-kumpens u tistabbilixxi wkoll x'jinkludi l-ammont tal-kumpens pagabbli.

"Reat vjolenti" jfisser kwalunkwe reat imwettaq intenzjonalment fir-Repubblika ta' Ċipru, li jinvolvi l-vjolenza u jikkawża l-mewt, offiża gravi fuq il-persuna jew kundizzjoni ħażina tas-saħħa bħala riżultat dirett, inkluż kwalunkwe wieħed mir-reati li ġejjin, bil-kundizzjoni li huma jikkawżaw ir-riżultati msemmija hawn fuq:

Omiċidju premeditat: (l-Artikoli 203 u 204), Attentat ta' omiċidju: (l-Artikolu 214), Stupru: (l-Artikolu 144), Attentat ta' stupru: (l-Artikolu 146), Ftif ta' persuna: (l-Artikolu 148), Ftif ta' persuna femminili ta' taħt is-16-il sena: (l-Artikolu 149), Atti maħsuba biex jikkawżaw dannu fiżiku serju: (l-Artikolu 228), Offiża gravi fuq il-persuna: (l-Artikolu 231), Attentat ta' offiża fuq il-persuna bl-użu ta' splussivi: (l-Artikolu 232), Użu malizzjuż ta' velenu: (l-Artikolu 233), Korrimment: (l-Artikolu 234), Attakk li jikkawża offiża fuq il-persuna: (l-Artikolu 243), Attakki oħra: (l-Artikolu 244), Reati kontra l-libertà personali: (l-Artikoli 245-254), F'ruq doluż: (l-Artikolu 315).

Talba għall-kumpens skont il-Liġi msemmija aktar 'il fuq trid tiġi pprezentata lid-Direttur tas-Servizzi tas-Sigurtà Soċjali fi żmien raġonevoli, fi kwalunkwe każ fi żmien sentejn wara li tkun ikkawżata l-offiża fuq il-persuna / kundizzjoni ħażina tas-saħħa / mewt, kif applikabbli.

It-talba għandha tkun akkompanjata minn rapport tal-pulizija, ċertifikat mediku u kwalunkwe dokument ieħor li jistgħu jkunu utli għall-valutazzjoni tagħha. Id-Direttur tas-Servizzi tas-Sigurtà Soċjali jista' jitlob kwalunkwe evidenza addizzjonali li tkun meħtieġa, fid-diskrezzjoni tiegħu, inkluża evidenza li ma jkun f'ħallas jew ma jkun se jithallas ebda kumpens minn sorsi oħra, inkluża dikjarazzjoni ġuramentata mill-applikant.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

L-għoti tal-kumpens lill-vittmi ma jiddependix mill-kundanna tat-trasgressur. Il-Qorti tagħti deċiżjoni dwar l-għoti tal-kumpens għad-danni fil-kuntest tal-proċedimenti fir-rigward tat-talba għall-kumpens għad-danni, li hija distinta b'mod ċar mill-eżitu tal-proċedimenti kriminali.

Inkun intitolat għal pagament ta' emerġenza waqt li nkun qiegħed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens għad-danni?

Ma tistax tircievi pagament ta' emerġenza billi l-Liġi ma tipprevedix tali pagament.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Il-Pulizija.....199/1460

Is-Servizzi tal-Ewwel Għajnuna tal-Isptar tal-Istat

Is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali Distrettwali

Is-Servizz tal-Psikologija Edukattiva

Is-Servizzi tas-Saħħa Mentali

Linja ta' għajnuna għall-appoġġ lill-vittmi

Organizzazzjonijiet Mhux Governattivi

Fir-Repubblika ta' Ċipru huma disponibbli l-linji ta' għajnuna li ġejjin:

1460 - Hotline għaċ-ċittadini

1440 - Hotline għall-Vjolenza Domestika

1498 - Linja ta' għajnuna għal Informazzjoni u Assistenza dwar id-Droga

116111 - Linja ta' għajnuna għall-appoġġ lit-tfal u ż-żgħażaġh

116000 - Hotline ta' Ċipru għat-Tfal Neqsin

L-appoġġ għall-vittmi huwa mingħajr flus?

L-appoġġ għall-vittmi pprovdut mill-aġenziji governattivi u l-NGOs huwa mingħajr flus.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand awtoritajiet jew servizzi tal-Istat?

Tista' tircievi t-tipi ta' appoġġ li ġejjin mis-servizzi tal-istat:

- Servizzi ta' kura tas-saħħa mis-Servizzi Mediċi
- Appoġġ Psikologiku mis-Servizzi tas-Saħħa Mentali u s-Servizz tal-Psikologija Edukattiva
- Protezzjoni mis-Servizzi tal-Assistenza Soċjali, abbażi ta' mandati mafruġa kontra t-trasgressur u/jew mandati għall-protezzjoni tal-vittma
- Adozzjoni ta' miżuri speċjali tal-pulizija waqt l-investigazzjoni, sabiex tiġi evitata l-vittimizazzjoni ripetuta
- Protezzjoni effettiva mill-pulizija sabiex tiġi evitata l-intimidazzjoni jew ir-ritaljazzjoni mit-trasgressur u / jew kwalunkwe persuna oħra
- Miżuri tal-qorti waqt is-seduta, sabiex jiġu protetti vittmi bi ftiġijiet speċjali ta' protezzjoni (pereż. tfal, vittmi b'diżabbiltajiet psikosoċjali).

Jekk inti vittma ta' vjolenza domestika, vittma minorenni ta' abbuż sesswali jew vittma ta' traffikar tal-bnedmin, is-Servizzi tal-Assistenza Soċjali jinfurmawk dwar id-drittijiet tiegħek u joffrulek appoġġ. Ipoġġuk ukoll f'kuntatt mal-aġenziji tal-Istat u l-NGOs kompetenti kollha li jieħdu f'idejha il-każ tiegħek u joffrulek appoġġ. Jekk l-interessi tiegħek jiġu f'kunflitt ma' dawk tal-ġenituri tiegħek, id-Direttur tas-Servizzi tal-Assistenza Soċjali jieħu l-passi neċessarji kollha sabiex tiġi protett.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet mhux governattivi?

Tista' tirċievi t-tipi ta' appoġġ li ġejjin minn organizzazzjonijiet mhux governattivi:

- Appoġġ psikoloġiku;
- Akkomodazzjoni f'centri ta' kenn u ta' appoġġ għall-vittmi.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Lussemburgu

Titqies bħala vittma tal-kriminalità jekk tkun ġarrabt danni, e.g. tkun sfajt ferut jew il-proprjetà tiegħek issirilha l-ħsara jew tinsteraq, eċċ., kaġun ta' inċident, li skont il-liġi nazzjonali jkun jikkostitwixxi delitt. Bħala vittma tal-kriminalità, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali qabel, matul u wara l-proċeduri fil-qorti (proċeduri quddiem qorti kriminali).

Il-proċeduri kriminali fil-Lussemburgu jsiru f'żewġ stadji: l-istħarriġ u l-proċess quddiem il-qorti kriminali. L-istħarriġ normalment iwerttquh il-pulizija u/jew maġistrat investigattiv. Meta jitlesta l-istħarriġ il-każ jgħaddi għall-Uffiċini tal-Imħallfin fil-Qrati. Hemmhekk jiġi deċiż jekk il-każ jiġix jingħaddiex quddiem qorti jew jekk jingħalaqx f'dan l-istadju.

Jekk il-każ jispiċċa l-qorti, il-qorti tagħmel smiġn sabiex teżamina x-xhieda miġbura u tiddeċiedi jekk min ikun wettaq ir-reat ikunx ħati jew le. Jekk min ikun wettaq ir-reat jinstab ħati l-qorti tikkundannah u timponi piena. Jekk ix-xhieda miġbura ma tkunx biżżejjed biex l-imputat jiġi ddikjarat ħati, il-qorti tilliberah.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- 🔗 1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat
- 🔗 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess
- 🔗 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess
- 🔗 4 - Kumpens
- 🔗 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/11/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'informazzjoni nirċievi mingħand l-awtoritajiet (eż. il-pulizija, l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku) wara li jseñh ir-reat iżda qabel ma saħansitra nkun irrapportajt ir-reat?

Il-pulizija jew l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku jinformat lill-vittmi b'dawn li ġejjin mingħajr dewmien u f'konformità mal-Artikolu 3(7) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, f'lingwa mifhuma minnhom:

- it-tip ta' appoġġ li jistgħu jiksbu u mingħand min, inkluża, fejn rilevanti, informazzjoni bażika dwar l-aċċess għall-appoġġ mediku, kwalunkwe appoġġ speċjalizzat, inkluż appoġġ psikoloġiku, u akkomodazzjoni alternattiva;
- il-proċeduri biex isiru kwereli dwar reat kriminali u r-rwol ta' dawn b'raba ma' proċeduri bħal dawn;
- kif u b'liema kundizzjonijiet jiksbu protezzjoni;

- kif u b'liema kundizzjonijiet jistgħu jaċċessaw avukati u għajjnuna legali bil-kundizzjonijiet previsti mil-liġi u kwalunkwe tip ta' parir ieħor;
- kif u b'liema kundizzjonijiet jistgħu jaċċessaw il-kumpens;
- kif u b'liema kundizzjonijiet jistgħu jeżerċitaw id-dritt għal interpretazzjoni u għal traduzzjoni;
- il-proċeduri disponibbli biex isiru kwereli meta d-drittijiet tagħhom ma jkunux rispettati;
- id-dettalji ta' kuntatt għall-komunikazzjonijiet dwar il-kawża tagħhom;
- opportunitajiet għal mediċini u għal ġustizzja restorattiva;
- kif u f'liema kundizzjonijiet jistgħu jiġu rimborżati l-ispejjeż imġarrba bħala riżultat tal-partecipazzjoni tagħhom fil-proċedimenti kriminali;
- id-dritt tagħhom għal valutazzjoni individwali mas-servizz ta' appoġġ għall-vittmi biex tiġi verifikata l-ħtieġa għal ġestjoni speċifika għall-prevenzjoni ta' vittimizazzjoni sekondarja;
- skont il-ħtiġijiet tagħhom, lill-vittma jiġu pprovduti wkoll dettalji addizzjonali kif ikun xieraq f'kull stadju tal-proċedimenti;
- id-dritt tagħhom li jkunu akkumpanjati minn persuna tal-għażla tagħhom meta, minħabba l-impatt tar-reat, dawn ikunu jeħtieġu l-assistenza biex jifhmu jew jinftehm.

Barra minn hekk, is-Servizz ta' Akkoljenza u ta' Informazzjoni Legali, is-Servizz ta' Appoġġ għall-Vittmi tas-Servizz Ċentrali tal-Assistenza Soċjali u l-Ministeru tal-Ġustizzja wkoll joffru għajjnuna u pariri.

Jien ma ngħix fil-pajjiż fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti drittijeti?

Meta l-vittmi jkunu barranin (ċittadini Ewropej u ta' pajjiżi terzi), dawn jistgħu jisfruttaw id-drittijiet stabbiliti hawn fuq u jiġu informati dwar kif jeżerċitaw drittijietom meta jirresjedu fi Stat Membru ieħor tal-UE, jiġifieri d-dritt tagħhom li jipprezentaw kwerela quddiem l-awtoritajiet tal-pulizija tal-Lussemburgu.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

Il-vittmi huma intitolati b'mod partikolari:

- li jiġu informati b'mod awtomatiku meta l-kawża tagħhom tingħalaq u dwar ir-raġunijiet għal dan;
- fuq talba, li jiġu informati li l-kawża tagħhom qiegħda taħt investigazzjoni ġudizzjarja;
- fuq talba, li jiġu informati dwar l-istat tal-proċedimenti kriminali;
- li jiġu informati b'mod awtomatiku mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku dwar id-data tas-seduta meta se jsir il-proċess tal-kawża tagħhom;
- fuq talba, li jiksbu informazzjoni dwar kwalunkwe sentenza finali fil-prosekuzzjoni.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni bla ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Bħala vittmi jew partijiet ċivili li ma jtkellmux jew ma jifhmx il-lingwa tal-proċedimenti, il-vittmi huma intitolati għal assistenza mingħajr ħlas mingħand interpretu f'lingwa li jifhmu u d-dritt għal traduzzjoni mingħajr ħlas tad-dokumenti kollha li jiġu notifikati jew li jkollhom dritt ta' aċċess għalihom.

L-awtoritajiet kif jiżguraw li qed nifhem u li jien qed niġi mifhum(a) (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)

Jekk il-vittmi ma jtkellmux jew ma jifhmx il-lingwa tal-proċedimenti, dawn ikollhom id-dritt għal assistenza mingħajr ħlas mingħand interpretu. Jekk il-vittmi jkollhom indeboliment tat-taħdit jew tas-smiġħ, dawn ikunu assistiti minn interpretu tal-lingwa tas-sinjali jew minn kwalunkwe persuna kwalifikata b'lingwa, b'metodu jew b'apparat li jippermettu l-komunikazzjoni magħhom.

Jekk il-vittmi jkunu tfaġ, dawn ikollhom id-dritt li jkunu akkumpanjati mir-rappreżentant legali tagħhom jew minn persuna tal-għażla tagħhom.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Il-vittmi għandhom id-dritt li jkunu assistiti minn diversi servizzi ta' appoġġ għall-vittmi. L-assistenza tiġi pprovduta mill-Istat, permezz tas-servizz ta' assistenza ċentrali tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku, li jilqa' lill-vittma u jipprovdi appoġġ soċjali,

psikoloġiku u legali mingħajr ħlas. Hemm ukoll NGOs li joffru l-għajnuna lill-vittmi jekk il-vittma tkun mara jew minorenni vittma ta' vjolenza, persuna vulnerabbli, eċċ.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Hu d-dmir tal-pulizija li tinforma lill-vittmi bi drittijiethom u li ffitex li tagħxi bħala intermedjarju għall-assoċjazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi. Il-pulizija tipprovdi b'mod sistematiku u obbligatorju fuljett informattiv intitolat *"Informazzjoni u assistenza għall-vittmi"* (<http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/flyer-aide-victime-fr.pdf>) disponibbli bil-Lussemburgiż, bil-Franċiż, bil-Ġermaniż, bil-Ingliż u bil-Portugiż u formola ta' informazzjoni *"Infodroit"*. (<http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/infodroit-victime.pdf>).

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Il-privatezza tal-vittmi hi protetta mill-Kostituzzjoni tal-Lussemburgu. L-Artikolu 11(3) jiddikjara li *"l-Istat jiggarantixxi l-protezzjoni tal-privatezza, bl-eċċezzjonijiet stabbiliti bil-liġi"*.

Il-pulizija u s-sistema ġudizzjarja għandhom obbligu li joffru lill-vittmi protezzjoni f'każ ta' theddidiet jew ta' atti ta' vendetta mwettqa mill-awtur, fost oħrajn. Din il-protezzjoni għandha tkun disponibbli mill-bidu tal-investigazzjoni u matul id-durata sħiħa ta' din. Il-vittmi għandhom ukoll id-dritt li jkunu protetti minn kull intrużjoni fil-ħajjiet privati tagħhom, u fi kwalunkwe każ b'mod dirett wara reat.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Is-servizz ta' assistenza għall-vittmi hu maħsub għall-vittmi kollha (tfal, adoloxxenti, adulti) li ġarrbu dannu fiżiku u/jew mentali wara reat kriminali. It-tim jipprovdi konsulenza psikoloġika u psikoterapewtika u jinforma lill-vittmi bi drittijiethom u jista' jakkumpanjahom matul il-proċedimenti ġudizzjarji. Is-servizz joffri wkoll grupp ta' terapija għall-vittmi ta' vjolenza domestika. Is-servizz joffri wkoll servizzi lil dawk kollha li, fid-dawl tar-relazzjoni tagħhom mal-vittma, kellhom jaqsmu t-tbatija tagħhom, jew lil xhieda ta' reati kriminali. L-individwi inkwistjoni mhumiex meħtieġa li jkunu pprezentaw kwerela biex jaċċessaw is-servizz ta' assistenza għall-vittmi.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

Iż-żamma tal-persuna akkużata f'detenzjoni ta' qabel il-proċess

- jekk ir-reat hu punibbli b'sentenza massima ta' tal-anqas sentejn prigunerija;
- jekk hemm riskju li l-persuna akkużata terġa' twestaq reat;
- jkun hemm riskju ta' ħarba.

Min jista' joffrili protezzjoni?

Il-Pulizija tal-Lussemburgu tista' tiproteġi lill-vittmi.

Hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inix f'riskju ta' aktar ħsara mit-trażgressur?

Id-diversi elementi huma kkunsidrati meta tittieħed deċiżjoni dwar id-detenzjoni possibbli qabel il-proċess tal-awtur.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Skont l-Artikolu 48(1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, **vittmi minorenni** jirċievu l-protezzjoni li ġeja:

- Tista' ssir awdjoregistrazzjoni jew vidjoregistrazzjoni tas-smiġħ ta' xhud jew ta' kwalunkwe minorenni, bl-awtorizzazzjoni tal-Prosekutur tal-Istat.
- Ir-registrazzjonijiet isiru wara li jinkiseb il-kunsens tax-xhieda jew tat-tfal, jekk dawn ikollhom il-kapaċità neċessarja ta' ġudizzju, inkella r-rappreżentant legali tal-minorenni. Meta jkun hemm riskju ta' kunflitt debitament stabbilit ta' interess bejn ir-rappreżentant legali tal-minorenni u dak tal-minorenni, ir-registrazzjoni tista' ssir biss bil-kunsens tat-tutor *ad litem* (*administratur ad hoc*), jew jekk ikun inħatar wieħed għall-minorenni, jew, jekk ma jinħatar ebda tutor *ad litem*, bl-awtorizzazzjoni esplicita u debitament motivata tal-Prosekutur Pubbliku.
- Permezz ta' deroga minn dan li ntqal hawn fuq, meta minorenni jkun vittma tar-reati msemmija fl-Artikoli 354 sa 360, 364, 365, 372 sa 379, 382(1) u 382(2), 385, 393, 394, 397, 398 sa 405, 410(1), 410(2) jew 442(1) tal-kodiċi penali jew meta minorenni jkun xhud għar-reati msemmija fl-Artikoli 393 sa 397, jew 400 sa 401a tal-kodiċi penali, trid issir registrazzjoni bil-mod imsemmi fil-paragrafu 1 ħlief meta, peress li l-minorenni jew ir-rappreżentant legali tiegħu jew, fejn applikabbli, it-tutor *ad litem* joġġezzjona għat-tali registrazzjoni, il-Prosekutur Pubbliku jiddeċiedi li ma jkunx hemm bżonn li ssir.

- Ir-reġistrazzjoni sservi bħala evidenza. L-oriġinali tiġi ssiġillata. Il-kopji jiddaħħlu f'inventarju u jiżdedu mal-atti. Il-partijiet u esperti jistgħu jismgħu jew jaraw ir-reġistrazzjonijiet, bla ma jcaqalquhom, u bl-awtorizzazzjoni tal-Prosekutur Pubbliku u f' post magħżul minn dan.
- Kwalunkwe minorenni msemmi fil-paragrafu 3 għandu d-dritt li jkun akkumpanjat mill-adult tal-għażla tiegħu fis-seduta, sakemm il-Prosekutur tal-Istat ma jiddeċidix b'xi mod ieħor permezz ta' deċiżjoni motivata rigward il-persuna kkonċernata meħuda fl-interessi tal-minorenni jew tal-istabbiliment tal-verità.

Vittmi ta' traffikar tal-bnedmin jew ta' vjolenza domestika jirċievu protezzjoni speċjali f'ċerti kundizzjonijiet.

Jien minorenni - għandi xi drittijiet speċjali?

Vittmi li huma tfal għandhom numru ta' drittijiet addizzjonali:

- għal perjodu ta' limitazzjoni, jiġifieri l-perjodu ta' żmien li warajh ir-reati ma jistgħux jiġu mixlija aktar, li ma jibdiex jgħaddi sal-jum li fih jagħliqu t-18 għal reati bħal attentat għall-pudur, stupru u traffikar tal-bnedmin, sfruttament sesswali, qtil ta' persuna mingħajr intenzjoni, attakk u swat, abbuż u għoti ta' drogi mwettqa kontra l-vittma;
- għall-ħatra ta' rappreżentant speċjali msejjaħ *administrateur ad hoc* (tutor *ad litem*) mill-prosekutur tal-Istat jew minn imħallef inkwirenti meta l-interessi tagħhom ma jkunux protetti għalkollox minn tal-anqas wieħed mir-rappreżentanti legali tagħhom. Dan ir-rappreżentant speċjali jiproteġi l-interessi tal-vittma u jeżerċita d-drittijiet tagħha bħala parti ċivili;
- li jiġu informati bil-ftuħ tal-proċedimenti kriminali u dwar id-dritt li jifflu kawża ċivili permezz tar-rappreżentant legali jew tat-tutor *ad litem* tagħhom;
- li ssirilhom vidjoreġistrazzjoni jew awdjoreġistrazzjoni tas-seduti biex jevitaw milli jiġu trawmatizzati billi jkollhom jirrepetu dikjarazzjonijiet diversi drabi matul il-proċedimenti, bl-awtorizzazzjoni tal-Prosekutur tal-Istat u wara li jinkiseb il-kunsens tal-vittmi jew tar-rappreżentanti legali jew tat-tutori *ad litem* tagħhom. Ir-reġistrazzjoni hi obbligatorja għal reati relatati ma' attakk fuq il-pudur u ma' stupru, ma' prostituzzjoni, ma' sfruttament u ma' traffikar tal-bnedmin, ma' omiċidju, ma' omiċidju volontarju, ma' attakk u ma' swat, ħlif meta, minħabba li l-vittma jew ir-rappreżentant tal-vittmi joġġezzjonaw, il-prosekutur pubbliku jiddeċiedi li ma jagħmilx it-tali regjistrazzjoni;
- li jkunu akkumpanjati fis-seduti mir-rappreżentant legali tagħhom jew minn persuna tal-għażla tagħhom.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat - x'inhuma drittijiet?

Kull min għandu qarib li jmut minħabba reat kriminali u li jasserixxi li garrab dannu għandu d-dritt jippreżenta rikors għal kawża ċivili quddiem l-imħallef inkwirenti kompetenti.

F'dan il-każ, dawn għandhom id-dritt b'mod partikolari:

- li jitolbu kumpens mingħand il-persuna akkużata;
- li jkunu involuti fl-investigazzjoni mmexxija mill-imħallef inkwirenti;
- li jitolbu lill-imħallef inkwirenti biex jordna inkjesti addizzjonali;
- li jappellaw kontra ċerti inkjesti li jkollhom impatt fuq l-interessi ċivili tagħhom quddiem awla tal-qorti;
- li jiġu interrogati biss jekk ikunu jixtiequ li dan iseħħ;
- li jinġiebu wiċċ imb wiċċ mal-persuna akkużata jekk ikun hemm bżonn;
- li jkollhom aċċess għall-atti fl-uffiċċju tal-imħallef inkwirenti wara l-ewwel interrogazzjoni tal-persuna akkużata u l-jum qabel kull inkjesta li tkun meħtieġa l-assistenza legali għaliha;
- li jitolbu mingħand l-imħallef inkwirenti kopja tal-atti meta titlesta l-investigazzjoni;
- li jitolbu perizja, li jismgħu lix-xhieda u li jiġu ritornati lilhom oġġetti sekwestrati;
- li jattendu għall-ispezzjoni tax-xena tar-reat.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat - x'inhuma drittijiet?

Parti terza affettwata minn reat imwettaq kontra qarib għandha d-dritt:

- li titlob mingħand l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku kopja tar-rapport li jagħti rendikont tar-reat li jaffettwa lil din il-persuna bħala parti terza;

- li tiġi informata b'mod awtomatiku mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku dwar id-data tas-seduta meta ser isir il-proċess tal-kawża;
- li titlob is-sentenza li ngħatat fil-kawża mingħand ir-Registru tal-awla tal-qorti distrettwali jew tal-qorti tal-pulizija, skont kif ikun xieraq.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? Taht liema kundizzjonijiet? Se nkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Il-medjazzjoni kriminali hi alternattiva għall-prosekuzzjoni kriminali; fil-prinċipju, din tippermetti biex tilwima tiġi solvuta mingħajr l-intervent tal-qorti. Il-medjazzjoni bejn l-awtur u l-vittma hi possibbli biss qabel ma jinfetħu l-proċedimenti kriminali. Il-Prosekutur Pubbliku jista' jiddeċiedi li jirrikorri għal medjazzjoni jekk jidherli li aktarx li jikseb kumpens għad-dannu li għe kkawżat, jew biex itemm it-tfikkil li jirriżulta mir-reat jew jikkontribwixxi għar-riabilitazzjoni tat-trażgressur. Ma jibqax possibbli li ssir medjazzjoni jekk it-trażgressur ikun persuna li magħha tikkoabita l-vittma. Din il-possibbiltà teħtieġ il-qbil kemm tat-trażgressur kif ukoll tal-vittma.

Fejn nista' nsib il-leġiżlazzjoni li tistipula x'inhuma drittijiet?

Fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali fuq Legilux.

http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/procedure_penale

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/11/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Il-vittmi ta' reat kriminali jistgħu jirrapportaw reat (jipprezentaw kwerela):

- għand il-Pulizija tal-Lussemburgu;
- għand il-Prosekutur Pubbliku b'guriżdizzjoni għaž-żona kkonċernata.

Għad li kulhadd jista' jirrapporta reat, jekk il-vittmi jkun bihsiebhom jieħdu sehem fil-proċedimenti bħala parti ċivili, dawn iridu jipprezentaw kwerela b'mod personali jew inkella permezz tal-avukat tagħhom.

Il-vittmi jistgħu jmessu prosekuzzjoni privata kontra l-awtur quddiem il-qorti tal-pulizija jew quddiem awla kriminali tal-qorti distrettwali.

Il-kwerela trid tiġi pprezentata f'waħda mil-lingwi uffiċjali tal-Lussemburgu, jiġifieri l-Lussemburgiż, il-Franċiż jew il-Ġermaniż. Il-vittmi li ma jidherx b'xi waħda minn dawn it-tliet lingwi huma intitolati għal interpretu mingħajr flas. Il-kwerela idealment trid isir bil-miktub, bla ma jkun hemm bżonn li tiġi rispettata forma partikolari, u trid tindika:

- il-kunjom, l-isem, il-post u d-data tat-twelid, ix-xogħol u d-domicilju tal-kwerelant;
- l-avveniment li wassal għad-dannu mġarrab;
- in-natura tad-dannu.

Il-perjodu li matulu l-vittma trid tipprezenta kwerela jiddependi, b'mod partikolari, mill-perjodu ta' limitazzjoni tar-reat. Il-perjodu jvarja bejn sena u għaxar snin.

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Il-vittmi għandhom id-dritt:

- li jiġu informati b'mod awtomatiku meta l-kawża tagħhom tingħalaq u dwar ir-raġunijiet għaliex;
- fuq talba, li jiġu informati li l-kawża tagħhom qiegħda taht investigazzjoni ġudizzjarja;
- fuq talba, li jiġu informati dwar l-istat tal-proċedimenti kriminali;

- li jiġu informati b'mod awtomatiku mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku dwar id-data tas-seduta meta ser isir il-proċess tal-kawża tagħhom;
- fuq talba, li jiksbu informazzjoni dwar kwalunkwe sentenza finali fil-prosekuzzjoni.

Meta l-kwerela tiġi pprezentata għand il-Prosekutur Pubbliku, fi żmien 18-il xahar mindu jirċievi l-kwerela jew l-akkuża, il-Prosekutur Pubbliku jinforma lill-vittma b'kull azzjoni meħuda b'segwitu, inkluż, fejn xieraq, bl-għeluq tal-kawża u r-raġuni bażi.

Jien intitolat(a) għal għajjnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? B'liema kundizzjonijiet?

Biex jiġi żgurat aċċess għall-gustizzja fil-każ li l-vittmi ma jkollhomx biżżejjed riżorsi, b'mod partikolari b'rabta mal-introjtu minimu garantit, dawn għandhom id-dritt li jirċievu appoġġ legali sħiħ mingħajr ħlas għad-difiża tal-interessi tagħhom. Din l-għajjnuna tiġi pprovduta mill-Kunsill tal-Kamra tal-Avukati, jekk il-vittmi jitolbuha u jkunu:

- ċittadini tal-Lussemburgu,
- ċittadini barranin awtorizzati jgħixu fil-pajjiż,
- ċittadini ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea (UE),
- ċittadini barranin assimilati għal ċittadini tal-Lussemburgu fil-kwistjoni tal-għajjnuna legali permezz ta' trattat internazzjonali.

Biex jiġu ddeterminati r-riżorsi finanzjarji, jiġu kkunsidrati l-introjtu gross totali u l-ġid, kif ukoll l-introjti tan-nies li jgħixu fl-istess abitazzjoni. Minbarra l-każ ta' riżorsi limitati, il-vittmi jistgħu jirċievu għajjnuna legali wkoll jekk ikun hemm raġunijiet serji relatati mas-sitwazzjoni soċjali, tal-familja jew materjali tagħhom li jiġġustifikaw l-eliġibbiltà.

Talba għall-għajjnuna legali trid issir bl-użu ta' kwestjonarju disponibbli mingħand is-Servizz Ċentrali tal-Assistenza Soċjali (<http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/organismes/service-central-assistance-sociale/index.html>) iffirmata mill-vittma u mibgħuta lill-President kompetenti fit-territorju tal-Kamra tal-Avukati (Diekirch jew il-Lussemburgu).

Il-kwestjonarju li jrid jimtela jinkludi b'mod partikolari:

- l-identità (il-kunjom, l-ismijiet, il-post u d-data tat-twelid, ix-xogħol, id-domicilju, l-istat ċivili, in-nazzjonalità) tal-vittma;
- in-natura tal-litigazzjoni li l-għajjnuna legali hi meħtieġa għaliha;
- is-sitwazzjoni tal-familja tal-vittma;
- iċ-[ċirkustanzi finanzjarji](#) tal-vittma.

Il-vittmi jistgħu jindikaw ukoll isem l-avukat(i) li jixtiequ li jiġu assenjati permezz tal-iskema ta' għajjnuna legali, jew fejn applikabbli, jindikaw isem l-avukat li bħalissa hu assenjat lilhom.

Id-dokumenti li jridu jinhemżu mat-talba mill-vittmi:

- kopja tad-dokument tal-identità tagħhom;
- [ċertifikat ta' registrazzjoni maċ-Ċentru Kongunt tas-Sigurtà Soċjali](#) (*Centre Commun de la Sécurité Sociale - CCSS*) kif ukoll għal persuni li jappartjenu għall-unitajiet domestiċi tagħhom;
- għall-persuna kkonċernata u għal kull membru tal-unità domestika: rendikonti tal-paga (jew ċertifikat tal-introjtu tas-CCSS), irċevuti tal-introjtu minimu garantit, benefiċċju tal-qgħad jew irċevuti tal-pensjoni jew irċevuti oħra li jkopru l-aħħar tliet xhur u li jindikaw l-ammonti gross (rendikonti tal-bank mhumiex biżżejjed);
- ċertifikat ta' bilanċ żero mill-Fond Nazzjonali ta' Solidarjetà (*Fonds national de solidarité*) għal kull membru tal-unità domestika, jekk l-unità domestika ma tirċievi xejn mill-Fond;
- jekk l-unità domestika tirċievi jew tħallas pensjoni tal-manteniment, dokument li jindika l-ammont imħallas jew irċevut (rendikonti tal-bank għall-aħħar tliet xhur, pereżempju);
- sjieda tal-proprjetà immobbli jew ċertifikat ta' nuqqas ta' sjieda maħruġ mill-Amministrazzjoni tat-Taxxa tal-Lussemburgu (*Administration des contributions directes*) għal kull membru tal-unità domestika;
- fejn applikabbli, dokumenti ta' sostenn għas-sjieda tal-proprjetà immobbli li tinsab barra l-pajjiż;
- evidenza dokumentarja ta' assi mobbli (flus, tfaddil, ishma, bonds, eċċ.);
- jekk l-abitazzjoni hi mikrija, kopja tal-kuntratt ta' lokazzjoni u rċevuti tal-kirja għall-aħħar tliet xhur;
- jekk l-unità domestika qed tħallas ipoteka, prova tal-ħlas tal-ammont fix-xahar;
- evidenza dokumentarja tal-introjtu mill-proprjetà immobbli u mill-proprjetà mobbli;

- dokumenti relatati mal-kawża inkwistjoni.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-parteciċipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? B'liema kundizzjonijiet?

Wara li tiġi vverifikata l-insuffiċjenza tar-riżorsi, l-għoti jew ir-rifjut tal-għajnuna legali jiġi notifikat mill-President tal-Kamra tal-Avukati jew mill-membri delegat mill-President għal dan l-għan, bil-**posta ordinarja** jekk tkun ingħatat u b'ittra rreġistrata jekk tkun giet **irrifjutata**. Il-President jaħtar l-avukat li l-vittma tkun għażlet liberament jew, jekk ma ssir ebda għażla jew il-President iqis li l-għażla mhix waħda xierqa, avukat nominat.

Nutara u bailiffs jinħatru *ex officio* mill-qorti li tiegħu hsieb il-kawża fi hdan il-qafas tal-għajnuna legali.

Jekk l-għajnuna legali tingħata **matul il-proċedimenti**, l-ispejjeż imgarrba mill-vittma jiġu rimborzati.

Spejjeż mhux rimborzati

Jekk il-vittma tircievi għajnuna legali u tiġi ordnata tħallas l-ispejjeż, dawn jiġġarrbu mill-Istat.

F'kawżi kriminali, l-għajnuna legali ma tkoprix l-ispejjeż u l-multi imposti fuq persuni li huma kundannati.

Nista' nappella jekk il-kawża tiegħi tingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Jekk kawża tingħalaq qabel ma tasal quddiem il-qorti, in-notifika tispeċifika l-kundizzjonijiet biex il-vittmi jkunu jistgħu jiftħu proċedimenti billi jipprezentaw prosekuzzjoni privata jew talba bħala parti ċivili.

Jekk il-pieni għar-reati jkunu pieni kriminali jew pieni korrettivi, in-notifika tinkludi l-informazzjoni li l-vittmi jistgħu japplikaw quddiem il-Prosekutur Ġenerali tal-Istat, li jkollu d-dritt li jordna l-prosekuzzjoni lill-prosekutur tal-istat.

Jekk il-kunsill ġudizzjarju (*Chambre du conseil*) jiddeċiedi li ma jirreferix il-kawża kriminali lil qorti li tiddeċiedi dwar il-ħtija tal-awtur allegat, il-vittmi jistgħu jappellaw quddiem il-kunsill ġudizzjarju tal-Qorti tal-Appell. Għaldaqstant, dawn għandhom id-dritt li jipprezentaw talbiet u kummenti lil dan il-kunsill.

Jekk il-kunsill ġudizzjarju jiddeċiedi li jwaqqa' l-kawża għal raġunijiet ta' fatt u mhux ta' dritt, il-vittmi xorta waħda jistgħu jirrikorru quddiem qorti ċivili biex jiksbu kumpens għad-danni.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Bħal fl-inkjesta/fl-investigazzjoni, il-vittmi jistgħu jieħdu sehem fil-proċedimenti bla ma jkollhom xi status speċjali jew bħala parti ċivili.

Il-vittmi jistgħu jattendu kemm seduti pubbliċi kif ukoll mhux pubbliċi, iżda biss jekk jitharrku bħala xhieda. Dawn jistgħu jintalbu jidhru wkoll bħala xhieda għas-sottomissjonijiet orali. Għal dan l-għan, huma jircievu taħrika bil-miktub mingħand il-Prosekutur Pubbliku u jridu jwieġbu kemm il-mistoqsijiet tal-Qorti kif ukoll il-mistoqsijiet li jagħmlilhom l-avukat tal-parti opposta. Matul il-proċess, il-vittmi jpoġġu fuq wara tal-awla biex ma jidhru f'kuntatt dirett mal-persuna akkużata.

Il-partijiet ċivili jircievu taħrika bil-miktub għas-sottomissjonijiet orali. Dawn għandhom ukoll id-dritt li jattendu għal seduti pubbliċi u mhux pubbliċi, u jridu jkunu preżenti biex jipprezentaw it-talbiet tagħhom. Fil-prinċipju, dawn jintervjenu wara s-smiġħ tax-xhieda. Barra minn hekk, dawn jistgħu jargumentaw il-kawża fuq kull materja relatata mal-interessi ċivili tagħhom u jistgħu jixhdu fuq il-fatti.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, nitqies jew nista' nagħzel li nitqies bħala vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Ir-rwol uffiċjali tiegħek fis-sistema ġudizzjarja hu dak ta' vittma mingħajr status speċjali. Il-vittmi għandhom id-dritt li jissieħbu fil-proċedimenti bħala partijiet ċivili.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

B'mod partikolari, il-vittmi għandhom id-dritt:

- li jużaw lingwa li jifhemu, jew inkella li jkunu jistgħu jirrikorru għal interpretu fil-każ ta' kwerela għand is-servizz tal-pulizija;
- li jircievu, mingħajr ħlas, kopja tal-kwerela u d-dokumenti li pprezentaw b'appoġġ tal-kwerela;
- li jiksbu rċevuta f'lingwa mifhuma minnhom li tispeċifika n-numru tal-atti u d-data u l-post tal-kwereli tagħhom, li jiksbu konferma tal-irċevuta tal-kwereli tagħhom magħmula għand il-Prosekutur Pubbliku;
- li jkunu assistiti jew rappreżentati minn avukat;

- li jiġu informati b'mod awtomatiku meta l-kawża tagħhom tingħalaq u dwar ir-raġunijiet għaliex;
- fuq talba, li jiġu informati li l-kawża tagħhom qiegħda taħt investigazzjoni ġudizzjarja;
- fuq talba, li jiġu informati dwar l-istat tal-proċedimenti kriminali;
- li jiġu informati b'mod awtomatiku mis-servizzi tal-prosekuzzjoni dwar id-data tas-seduta meta ser isir il-proċess tal-kawża tagħhom;
- fuq talba, li jiksbu informazzjoni dwar kwalunkwe sentenza finali fil-prosekuzzjoni;
- li jitolbu lill-imħallef li jisma' l-kawża għal mizuri interim biex jagħti għotja provizorja, dment li l-eżistenza tar-responsabbiltà tal-parti l-oħra ma tkunx tista' tiġi ddebitata serjament.

Il-partijiet ċivili għandhom ukoll id-dritt:

- li jitolbu kumpens mingħand il-persuna akkużata;
- li jkunu involuti fl-investigazzjoni ordnata mill-imħallef inkwirenti;
- li jitolbu lill-imħallef inkwirenti biex jordna inkjesti addizzjonali;
- li jappellaw kontra ċerti inkjesti li jkollhom impatt fuq l-interessi ċivili tagħhom quddiem awla tal-qorti;
- li jiġu interrogati biss jekk ikunu jixtiequ li dan iseħħ;
- li jinġiebu wiċċ imb wiċċ mal-persuna akkużata jekk ikun hemm bżonn;
- li jkollhom aċċess għall-atti, għall-uffiċċju tal-imħallef inkwirenti wara l-ewwel interrogazzjoni tal-persuna akkużata u l-jum qabel kull inkjesta li l-għajnuna legali tkun meħtieġa għaliha;
- li jitolbu mingħand l-imħallef inkwirenti kopja tal-atti meta titlesta l-investigazzjoni;
- li jitolbu perizja, li jisimgħu lix-xhieda u li jiġu ritornati lilhom oġġetti sekwestrati;
- li jattendu għall-ispezzjoni tax-xena tar-reat.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? B'liema kundizzjonijiet?

Ix-xhieda jistgħu jattendu għal seduti u jikxfu b'ġurament quddiem l-imħallef dak kollu li jafu dwar il-fatti. Ix-xhieda jridu jwieġbu kemm il-mistoqsijiet tal-Qorti kif ukoll il-mistoqsijiet li jagħmlilhom l-avukat tal-parti opposta.

Il-partijiet ċivili jistgħu jargumentaw il-kawża fuq kull materja relatata mal-interessi ċivili tagħhom u jistgħu jixhdu dwar il-fatti; avukat għal parti ċivili jista' jinterroga lill-esperti kif ukoll lix-xhieda għad-difiża.

Fil-prinċipju, l-evidenza kollha tiġi ammessa dment li tiġi rikonoxxuta bil-ħsieb u mill-esperjenza li din tista' tmexxi lill-imħallef biex jikkundanna. L-evidenza tista' tiġi pprezentata dment li l-partijiet ikunu jistgħu jgħidu dak li jaħsbu u jargumentaw dwarha.

X'informazzjoni nirċievi matul il-proċess?

L-informazzjoni li ġejja tiġi komunikata lill-Vittma:

- fuq talba: l-istat tal-proċedimenti kriminali;
- b'mod awtomatiku: id-data tas-seduta meta ser isir il-proċess tal-kawża tagħhom;
- fuq talba: kwalunkwe sentenza finali fil-prosekuzzjoni.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-atti tal-qorti?

Meta tiġi pprezentata kwerela għand il-pulizija, il-kwerelanti jirċievu kopja tal-kwerela mingħajr ħlas, minnufih jew inkella fi żmien xahar mill-prezentazzjoni tal-kwerela. Il-kwerelanti jistgħu jitolbu wkoll lill-qorti li tiegħu ħsieb il-kawża tagħhom għal passi proċedurali speċifiċi.

Jekk il-kwerelanti ssieħbu fil-proċedimenti bħala partijiet ċivili, dawn għandhom id-dritt li jkollhom aċċess għall-atti tal-kawża, fl-uffiċċju tal-imħallef inkwirenti, wara l-ewwel interrogazzjoni tal-persuna akkużata u l-jum qabel kull inkjesta li għaliha tkun meħtieġa l-għajnuna legali;

Meta jitlestew il-proċedimenti, l-imħallef inkwirenti jikkomunika l-atti tal-kawża lill-Prosekutur Pubbliku. Bħala parti ċivili, ikollok id-dritt tikkonsulta l-atti tal-anqas tmint ijiem tax-xogħol qabel ma l-kawża tiġi eżaminata mill-kunsill ġudizzjarju.

Partijiet ċivili, u persuni li jistgħu juru li għandhom interess personali legittimu, għandhom id-dritt jirċievu kopja tal-atti tal-kawża, hliel kwalunkwe karta u dokument sekwestrati, fi hdan perjodu raġonevoli ta' żmien qabel id-data magħżula tas-seduta. Għal dan l-għan, dawn iridu jagħmlu talba lill-Prosekutur Pubbliku.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/11/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Kull sentenza finali għandha l-awtorità ta' *res judicata* malli tinqata'. B'hekk, din titqies li tirrappreżenta l-verità dment li ma titfassarx bl-eżerċizzju ta' rimedju legali previst mil-liġi. Normalment l-imħallef jiddeċiedi dwar il-kawża kriminali u ċivili fl-istess sentenza.

Minħabba d-dritt għal proċess ġust, din l-awtorità ta' *res judicata* tapplika biss għal dawk li kienu partijiet fil-proċess kriminali u għall-elementi tad-deċiżjoni li dawk il-partijiet setgħu jasserixxu l-każ tagħhom fuqhom. Bħala vittma, tista' tappella biss jekk kont parti għall-proċedimenti, billi ssihibt fihom bħala parti ċivili.

F'din il-kapaċità, hu possibbli li tappella, iżda biss fir-rigward tal-interessi ċivili tiegħek u jekk ikollok interess fit-teħid ta' azzjoni, jiġifieri jekk il-qorti kañdet it-talba tiegħek għal kumpens jew jekk int tqis li l-ammont mogħti ma jkunx biżżejjed.

B'hekk, ma tistax tappella għaliex ma taqbilx mas-sentenza imposta jew għaliex il-qorti lliberat lill-konvenut. Il-Prosekutur tal-Istat biss jista' jippreżenta appell dwar l-aspett kriminali tal-proċedimenti.

Ikkonsulta lill-avukat tiegħek biex tistabilixxi jekk tkunx idea tajba li tippreżenta appell. Jekk l-avukati tiegħek jaqblu, l-appell irid jiġi ppreżentat fi żmien 40 jum fir-Registru tal-qorti li qatgħet is-sentenza.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Wara li tinqata' s-sentenza, tista' tirċievi kopja tagħha.

Hu possibbli wkoll li tippreżenta appell, iżda biss jekk kont parti fil-proċedimenti, billi ssihibt bħala parti ċivili u biss fir-rigward tal-interessi ċivili tiegħek (*ara l-punt 1*).

Jekk tkun ippjanata libertà kondizzjonali, tista' tinforma lill-Prosekutur Pubbliku Ġenerali, li jkun inkarigat mill-eżekuzzjoni tas-sentenza, li int toġġezzjona.

Tista' tibqa' tkun rappreżentat minn avukat.

Jien intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Bħala parti ċivili, għandek id-dritt għal għajnuna legali għal kwalunkwe kwistjoni relatata mal-eżekuzzjoni tas-sentenza.

Bħala vittma ta' reat intenzjonat li jirriżulta f'korrimment fiżiku, tista', b'ċerti kundizzjonijiet, titlob lill-Ministeru tal-Ġustizzja għal kumpens li jiġihallas mill-Istat, meta ma tkunx tista' tiġi kkumpensat mill-awtur tar-reat.

Il-pulizija u s-sistema ġudizzjarja għandhom obbligu li joffrulek protezzjoni bħala l-vittma. Kwalunkwe deċiżjoni rigward il-libertà kondizzjonata ta' persuna kkundannata b'parole tista' tkun soġġetta għal patti u għal kundizzjonijiet speċifiċi, li jkunu relatati b'mod partikolari mal-protezzjoni tas-soċjetà u tal-vittma.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trażgressur jiġi kkundannat?

Fuq talba, għandek id-dritt li tikseb informazzjoni dwar kwalunkwe sentenza finali fil-prosekuzzjoni.

Rigward is-sentenza imposta fuq it-trażgressur, jekk jogħġbok kun af li d-deċiżjoni ta' sentenzjar trid issemmi d-dispożizzjonijiet tal-liġi li huma applikati, mingħajr ma tirriproduċi l-patti, il-fatti li jikkostitwixxu r-reat stipulat fl-atti tal-akkuża jew is-sentenza jew is-sentenzi imposti (l-Artikolu 195 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali). Għal kwalunkwe kwistjoni relatata mal-eżekuzzjoni tas-sentenzi, int tista' tikkuntattja lis-Servizz tal-Eżekuzzjoni tas-Sentenzi tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ġenerali.

Fil-Lussemburgu, persuna kkundannata fil-proċedimenti finali tkun fil-Ħabs ta' Schrassig jew fil-Ħabs ta' Givenich.

Se nkun infurmat jekk it-trażgressur jinheles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Fuq il-bażi tal-Artikolu 4(1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, wara talba speċifika lill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ġenerali, tista' tiġi infurmat bil-ħelsien jew il-ħarba ta' trażgressur jekk ikun hemm periklu jew riskju identifikat ta' ħsara għalik, sakemm din in-notifika ma tinvolvi riskju ta' identità tad-dannu għat-trażgressur.

Inkun involut f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew nippreżenta appell?

Le.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/11/2018

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trażgressur? (eż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adegżjoni)

F'ħafna mill-każijiet, tkun il-qorti responsabbli għall-proċessar tat-trażgressur li, jekk issib l-imputat ħati, tistabbilixxi l-ammont tad-danni u tal-imgħax mogħtija lill-vittmi bħala kumpens għat-telf tagħhom.

Biex il-qorti tintalab tiegħu deċiżjoni dwar kumpens, importanti li l-vittmi jintervjenu bħala parti ċivili fil-proċedimenti kriminali. Il-vittmi jistgħu jintervjenu bħala parti ċivili fi kwalunkwe waqt matul l-investigazzjoni. Il-vittmi mhumx meħtieġa jidhru matul is-seduta. Dawn jistgħu jkunu rappreżentati minn avukat u jagħmlu t-talbiet tagħhom bil-miktub qabel is-seduta.

Jekk il-vittmi ma jintervjenux bħala parti ċivili jew ma jagħmlu ebda talba, il-qorti ma tkunx tista' tagħti kumpens għad-danni u l-imgħax lill-vittmi minn jeddha.

Vittmi li ma jintervjenux bħala parti ċivili matul is-seduta kriminali ma jtilfux id-dritt tagħhom għal kumpens.

Fil-fatt, il-vittmi xorta waħda jkunu jistgħu jiffi kawża kontra t-trażgressur quddiem il-qorti ċivili, dment li jagixxu qabel ma jiskadi l-perjodu ta' limitazzjoni skont id-dritt ċivili u li juru li l-fatti inkwistjoni jikkostitwixxu ksur tal-liġi ċivili.

Il-qorti ordnat lit-trażgressur iħallasni d-danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trażgressur iħallas?

Ir-rwol tal-qorti kriminali hu li tikkwantifika d-dannu li garrbu l-vittmi, iżda din ma tintervjenix fl-irkupru tad-danni u tal-imgħax mogħtija.

Hi responsabbiltà tal-vittmi, ladarba tinqata' s-sentenza finali, li jieħdu passi biex jiksbu ħlas għal dawn id-danni mingħand it-trażgressur.

Spiss ikun l-avukat li jieħu ħsieb biex jara li jseħħ l-irkupru tad-danni u tal-imgħax, għall-ewwel b'mod amikevoli, billi jikkuntattja lill-avukat tal-persuna kkundannata, jew billi jippreżenta talba ma' bailiff biex tiġi eżegwita s-sentenza.

Meta l-qorti li tikkundanna timponi sentenza sospiża li tinkludi obbligu ta' ħlas ta' kumpens, il-Prosekutur Ġenerali Pubbliku, li hu inkarigat mill-eżekuzzjoni tas-sentenzi, jivverifika jekk il-persuni kkundannati humx qed jissodisfaw l-obbligu tagħhom.

Jekk it-trażgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

Matul il-proċess, il-qorti tista' tagħti ħlas interim sakemm titlesta perizja, pereżempju. Jekk it-trażgressur jirrifjuta milli jagħmel dan il-ħlas, jew ma jkunx jiflaħ jagħmlu, il-Ministeru tal-Ġustizzja jista' jieħu karigu f'każ ta' ħtieġa murija bil-provi.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Il-Liġi emendata tat-12 ta' Marzu 1984 dwar il-kumpens ta' ċerti vittmi ta' dannu fiżiku li jirriżulta minn reat tohloq dritt għall-kumpens li jista' jiġi debitat lill-baġit tal-Istat favur ċerti vittmi ta' reat. Din hi miżura importanti għall-vittmi f'każ li:

It-trażgressur tal-attakk ma jkunx ġie identifikat; it-trażgressur tal-aggressjoni, għad li jkun ġie identifikat, ma jkunx jista' jinstab; it-trażgressur ikun insolventi.

Biex jasserixxu dan id-dritt, il-vittmi jridu japplikaw mal-Ministeru tal-Ġustizzja, li jieħu deċiżjoni dwar talbiet għal kumpens fi żmien sitt xhur. It-talbiet iridu jiġu abbozzati bil-Franċiż, bil-Ġermaniż jew bil-Lussemburgiż u jridu jindikaw id-data, il-post u n-natura eżatta tal-fatti. Evidenza dokumentarja tal-fatti u tad-dannu mgarrab mill-vittma trid tkun mehmuża ma' din l-ittra b'appoġġ tat-talba.

Id-dritt għall-kumpens hu soġġett għal ċerti kundizzjonijiet li l-vittmi jridu jissodisfaw:

Il-vittmi jridu jkunu jirresjedu b'mod regolari u abitwali fil-Gran Dukat tal-Lussemburgu jew ikunu ċittadini ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Kunsill tal-Ewropa. Barra minn hekk, fil-mument tar-reat il-vittmi jrid ikollhom id-dokumenti tagħhom kompletament skont ir-regoli fil-Gran Dukat tal-Lussemburgu jew ikunu vittmi tar-reat imsemmi fl-Artikolu 382(1) tal-Kodiċi Kriminali [*Traffikar tal-bnedmin*];

Id-dannu mgarrab irid jirriżulta minn atti intenzjonati li fin-natura tagħhom ikunu reat.

Id-dannu jrid ikun dannu fiżiku u ma jistax ikun sempliċi ħsara materjali (li jeskludi, pereżempju, kumpens fil-każ ta' sempliċi serq).

Id-dannu jrid jirriżulta fi tfixkil serju tal-kundizzjonijiet tal-għajxien, li jista' jirriżulta minn telf ta' introjtu jew tnaqqis f'dan, minn żieda fi spejjeż jew fi spiża eċċezzjonali, jew minn inkapaċità biex titwettagħ attivitá professjonali, mit-telf ta' sena skola, minn ħsara fiżika jew mentali jew minn dannu morali jew estetiku kif ukoll minn tbatija fiżika jew mentali. Vittmi ta' reat skont l-Artikoli 372 sa 376 tal-Kodiċi Kriminali huma eżentati milli jipprovdu prova ta' dannu fiżiku jew mentali, li hu preżunt li jeżisti.

Il-kumpens irid jiġi mill-Istat biss jekk il-vittma ma tkunx tista' tikseb kumpens effettiv u suffiċjenti bi kwalunkwe mod (*eż. mingħand it-trażgressur, is-sigurtá soċjali jew permezz ta' kopertura personali b'assicurazzjoni*).

Importanti li wieħed ikun jaf li l-kumpens jista' jiġi miċħud jew jitnaqqas minħabba l-imġiba tal-vittmi fil-ħin materjali jew ir-relazzjoni tagħhom mat-trażgressur.

Jekk l-Istat jikkumpensa lill-vittmi, dawn xorta waħda jistgħu jintervjenu bħala parti ċivili u jitolbu somom addizzjonali mingħand it-trażgressur jekk iqisu li l-kumpens ma jkunx biżżejjed. F'dak il-każ, il-vittmi jridu jinformaw lill-qorti bil-fatt li huma pprezentaw talba għal kumpens lill-Istat jew li huma kisbu t-tali kumpens mingħand l-Istat, skont il-każ.

Inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trażgressur ma jiġix ikkundannat?

Il-vittmi huma intitolati għal kumpens jekk it-trażgressur ma jiġix ikkundannat dment li jkunu vittmi ta' reat kriminali u t-trażgressur tal-attakk ma jiġix identifikat, jew jekk it-trażgressur tal-attakk ikun ġie identifikat iżda ma jistax jinstab, jew jekk it-trażgressur ikun insolventi.

Jekk ma jkun hemm ebda proċess u, b'hekk, ebda determinazzjoni ta' kumpens mill-qorti, il-Ministeru tal-Ġustizzja jista' jagħti somma fissa u/jew jordna perizja aspejjeż tiegħu biex jiddetermina l-ammont tal-kumpens li jrid jingħata lill-vittma.

Jien intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Fil-każ ta' ħtieġa murija debitament, il-Ministeru tal-Ġustizzja jista' jagħti ħlas filwaqt li tkun għadha qed tiġi eżaminata l-applikazzjoni.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtoritá nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltá jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-añhar aġġornament: 08/11/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

ien vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

-Bhala vittma ta' reat, tista' tikkuntattja lis-servizzi ewlenin li ġejjin ta' appoġġ għall-vittmi:

A. Servizz tal-gvern:

Servizz Ċentrali tal-Assistenza Soċjali (SCAS) - Servizzi ta' Appoġġ għall-Vittmi (Service central d'assistance sociale (SCAS) – Services d'Aide aux Victimes (SAV)) SAV fil-Lussemburgu

It-tipi ta' appoġġ:

- Konsulenza psikoloġika u psikoterapewtika
- Servizz ta' informazzjoni legali
- Grupp ta' terapija għall-vittmi ta' vjolenza domestika.
- Jakkumpanja lill-vittmi tul il-proċess legali sfiħ

DETTALJI TA' KUNTATT:

Plaza Liberty Building, Entrance C
12-18 rue Joseph Junck
L-1839 Luxembourg

Tel.: (+352) 47 58 21-627
(+352) 47 58 21-628
GSM: (+352) 621 32 65 95

Posta elettronika: ✉ scas-sav@justice.etat.lu

Sit web: 🌐 <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/assistance-sociale/scas-service-aide-victimes.html>

B. Organizzazzjonijiet nongovernattivi (NGO):

1. Appoġġ għall-Vittmi ta' Reati (Aide aux Victimes de la Criminalité) - Wäisse Rank Lëtzebuerg Asbl

It-tipi ta' appoġġ:

- Servizz ta' pariri legali
- Appoġġ morali, finanzjarju u materjali

DETTALJI TA' KUNTATT:

84 rue Adolphe Fischer
L-1521 Luxembourg

Tel.: (+352) 40 20 40

Posta elettronika: ✉ wrl@pt.lu

Sit web: 🌐 <http://www.benevolat.public.lu/de/espace-benevole/decouvrir-associations/chercher-association/associations/?~=/de/assoc/212>

2. Servizz ta' appoġġ għall-vittmi rikonoxxuti ta' vjolenza domestika

Hemm tliet servizzi bħal dawn:

- **SAVVD** fil-Lussemburgu *mill-assoċjazzjoni mingħajr skop ta' qligħ Nisa f'Diffikultà (Femmes en détresse) asbl*

It-tipi ta' appoġġ:

- Konsultazzjonijiet psikosoċjali
- Informazzjoni u appoġġ legali
- Informazzjoni u appoġġ legali, amministrattivi u soċjali wara li l-prosekutur pubbliku jkun keċċa lit-trażgressur tal-vjolenza mid-dar li jkun għix fiha
- Ippjanar tal-passi legali
- Jakkumpanja lill-vittmi, fost l-oħrajn, fil-qorti, fl-uffiċċju tal-avukat, għand it-tabib
- Gwida

- Konsultazzjonijiet u miżuri protettivi kontra fastidju
- Stabbiliment ta' pjan ta' protezzjoni għall-vittmi

DETTALJI TA' KUNTATT:

BP 1024
L-1010 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 48 18 62
Faks: (+352) 26 48 18 63

Posta elettronika: ✉ contact@savvd.lu
Sit web: 🌐 <http://fed.lu/wp/services/savvd/>

- **PSY EA** fil-Lussemburgu **mill-assocjazzjoni mingħajr skop ta' qligh Nisa f'Diffikultà (Femmes en détresse)**

Għal tfal li huma vittmi diretti u indiretti ta' vjolenza domestika b'rabta ma' ordni ta' tkeċċija mid-dar.

It-tipi ta' appoġġ:

- Indokrar għal tfal u għal adoloxxenti li huma vittmi ta' vjolenza domestika b'rabta ma' miżura ta' tkeċċija mid-dar
- Bħala servizz psikoloġiku għal vittmi tfal u adoloxxenti ta' vjolenza domestika Appoġġ psikoloġiku għal tfal u għal adoloxxenti li huma vittmi ta' vjolenza domestika u għall-familji tagħhom

DETTALJI TA' KUNTATT:

BP 1024
L-1010 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 48 20 50
Faks: (+352) 26 48 18 63

Posta elettronika: ✉ contact@psyea.lu
Sit web: 🌐 <http://fed.lu/wp/services/psyea/>

- **ALTERNATIVES** f'Dudelange **mill-Fondazzjoni Pro Familia (Fondation Pro Familia)**

Servizz ta' appoġġ għal tfal li huma vittmi diretti u indiretti ta' vjolenza domestika b'rabta ma' ordni ta' tkeċċija mid-dar.

It-tipi ta' appoġġ:

- Indokrar għal tfal u għal adoloxxenti li huma vittmi ta' vjolenza domestika b'rabta ma' miżura ta' tkeċċija mid-dar

DETTALJI TA' KUNTATT:

5, Route de Zoufftgen
L-3598 Dudelange L-1010 Luxembourg

Tel.: (+352) 51 72 72 89

Posta elettronika: ✉ alternatives@profamilia.lu
Sit web: 🌐 http://www.profamilia.lu/Enfants+Adolescents/ALTERNATIVES+_+Centre+de+consultation+pour+enfants+et+adolescents+victimes+de+violence-p-470.html

3. Servizzi ta' konsultazzjoni għal nisa li huma vittmi rikonoxxuti ta' vjolenza

It-tipi ta' appoġġ:

- Konsultazzjonijiet bit-telefown
- Konsultazzjonijiet psikosoċjali
- Informazzjoni u appoġġ legali, amministrattivi u soċjali
- Ippjanar tal-passi legali
- In-nisa jiġu akkumpanjati f'servizzi professjonali oħra: avukat, qorti, pulizija
- Intervista ta' ammissjoni f'centru ta' kenn għan-nisa

- Taħriġ u lezzjoni dwar il-vjolenza domestika
- Seminars u gruppi ta' diskussjoni

Hemm erba' gruppi bħal dawn:

- **VISAVI** (*Haġja Mingħajr Vjolenza*)(VISAVI (Vivre Sans Violence)) fil-Lussemburgumill-*assocjazzjoni mingħajr skop ta' qligħ Nisa f' Diffikultà*(*Femmes en détresse*)

Ċentru ta' konsultazzjoni għan-nisa li huma vittmi ta' vjolenza domestika

DETTALJI TA' KUNTATT:

2, rue du Fort Wallis
L-2714 Luxembourg

Tel.: (+352) 49 08 77-1
Faks: (+352) 26 48 26 82

Posta elettronika: ✉ feminfo@visavi.lu
Sit web: 🌐 <http://fed.lu/wp/services/visavi/>

- **IC-ĊENTRU TAN-NOFSINHAR (FOYER SUD)** f'Esch-sur-Alzette*tal-Kunsill Nazzjonali tan-Nisa tal-Lussemburgu (Conseil national des femmes du Luxembourg)*

Ċentru ta' konsultazzjoni għal nisa f'diffikultà, inklużi vittmi ta' vjolenza.

DETTALJI TA' KUNTATT:

41, rue de Luxembourg
L-4220 Esch sur Alzette

Tel.: (+352) 54 55 77 / 26 53 03 26 / 54 57 57
Faks: (+352) 54 57 57 57

Posta elettronika: ✉ foyersud@pt.lu
Sit web: 🌐 <http://www.cnfl.lu/site/foyersud.html>

- **IC-Ċentru OZANAM** fil-Lussemburgu

- **IC-Ċentru OZANAM Tramuntana (Centre OZANAM Nord)** f'Wiltz*mill-Fondazzjoni tad-Dar Bieb Miftuħ (Fondation Maison de la Porte Ouverte)*

Ċentri ta' konsultazzjoni għal nisa f'diffikultà, inklużi vittmi ta' vjolenza.

DETTALJI TA' KUNTATT:

Ozanam Luxembourg
64, rue Michel Welter
L-2730 Luxembourg

Tel.: (+352) 48 83 47

Posta elettronika: ✉ ozanam@fmpo.lu
Sit web: 🌐 <http://fmpo.lu/foyers/centre-ozanam/>

DETTALJI TA' KUNTATT:

Ozanam Nord
49, Grand-Rue
L-9530 Wiltz

Tel.: (+352) 26 95 39 59

Posta elettronika: ✉ ozanam.nord@fmpo.lu
Sit web: 🌐 <http://fmpo.lu/foyers/centre-ozanam-nord/>

- **PROFAMILIA** f'Dudelange *mill-Fondazzjoni Pro Familia (Fondation Pro Familia)*

Ċentru ta' konsultazzjoni għal nisa f'diffikultà, inklużi vittmi ta' vjolenza.

DETTALJI TA' KUNTATT:

5, route de Zoufftgen
L-3598 Dudelange

Tel.: (+352) 51 72 72-41

Faks: (+352) 52 21 88

Posta elettronika: ✉ femmes@profamilia.lu

Sit web: 🌐 <http://www.cnfl.lu/>

4. Ċentru ta' konsultazzjoni għal tfal u għal adoloxxenti li huma vittmi reġistrati ta' vjolenza

Hemm erbgħa:

- **PSY EA** fil-Lussemburgu **mill-assocjazzjoni mingħajr skop ta' qligħ Nisa f'Diffikultà (Femmes en détresse)**

Servizz psikoloġiku għal tfal u għal adoloxxenti ta' bejn 3 u 21 sena li huma vittmi jew xhieda ta' vjolenza domestika u għal familthom.

It-tipi ta' appoġġ:

- Appoġġ psikoloġiku għal tfal u għal adoloxxenti li huma vittmi ta' vjolenza domestika u għal familthom

DETTALJI TA' KUNTATT:

BP 1024
L-1010 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 48 20 50

Faks: (+352) 26 48 18 63

Posta elettronika: ✉ contact@psyea.lu

Sit web: 🌐 <http://fed.lu/wp/services/psyea/>

- **ALTERNATIVES** f'Dudelange **mill-Fondazzjoni Pro Familia (Fondation Pro Familia)**

Servizz ta' konsultazzjoni għal tfal u għal adoloxxenti ta' bejn 0 u 27 sena li huma vittmi jew xhieda ta' vjolenza fiżika u mentali li tinkludi vjolenza domestika, u għal familthom.

It-tipi ta' appoġġ:

- Appoġġ psikoloġiku għal tfal u għal familthom
- Appoġġ għal relazzjonijiet tajbin fil-familja, għal stima reċiproka
- Sensibilizzazzjoni dwar il-vjolenza u fidma ta' prevenzjoni tal-vjolenza

DETTALJI TA' KUNTATT:

5, Route de Zoufftgen
L-3598 Dudelange L-1010 Luxembourg

Tel.: (+352) 51 72 72 89

Posta elettronika: ✉ alternatives@profamilia.lu

Sit web: 🌐 http://www.profamilia.lu/Enfants+Adolescents/ALTERNATIVES+_+Centre+de+consultation+pour+enfants+et+adolescents+victimes+de+violence-p-470.html

- **OXYGENE** f'Dudelange **mill-assocjazzjoni Nisa f'Diffikultà (Femmes en détresse) mingħajr skop ta' qligħ**

Servizz ta' konsultazzjoni u ta' informazzjoni għal tfajliet (ta' bejn 12 u 21 sena) f'diffikultà li huma vittmi ta' vjolenza fiżika, mentali u sesswali.

It-tipi ta' appoġġ:

- Intervisti individwali

- Appoġġ għal proċeduri amministrattivi
- Għajjnuna fit-tiftix għal akkomodazzjoni ssorveljata
- Għajjnuna għall-ammissjoni possibbli fiċ-ċentru ta' kenn Meederchershaus

DETTALJI TA' KUNTATT:

2, rue du Fort Wallis
L-2714 Luxembourg

Tel.: (+352) 49 41 49
Faks: (+352) 27 12 59 89

Posta elettronika: ✉ infofilles@pt.lu
Sit web: ✉ <http://fed.lu/wp/services/oxygene/>

- **ALUPSE DIALOGUE** fil-Lussemburgu *mill-assocjazzjoni mingħajr skop ta' qligħ Alupse*

Konsultazzjoni psikoloġika u servizz ta' terapija għal tfal ta' bejn 0 u 21 sena li huma vittmi ta' vjolenza fiżika, mentali u sesswali u għal familthom.

DETTALJI TA' KUNTATT:

8, rue Tony Bourg
L- 1278 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 18 48-1
Faks: (+352) 26 19 65 55

Posta elettronika: ✉ alupse@pt.lu
Sit web: ✉ <http://www.alupse.lu/fr/lassociation-alupse/>

5. Ċentru akkreditat għall-konsultazzjoni, għall-informazzjoni u għall-assistenza għal irġiel u għal subien f'diffikultà li huma vittmi ta' vjolenza - infoMann fil-Lussemburgu *mill-assocjazzjoni mingħajr skop ta' qligħ actTogether association*

It-tipi ta' appoġġ:

- Appoġġ u konsultazzjonijiet psikoloġiċi u soċjali
- Servizz ta' informazzjoni u ta' dokumentazzjoni
- Sensibilizzazzjoni u taħriġ
- Jakkumpanja u jappoġġa lill-irġiel bl-għan li jiddaħħlu f'ċentru ta' kenn għall-irġiel

DETTALJI TA' KUNTATT:

5, Cour du Couvent
L-1362 Luxembourg

Tel.: (+352) 27 49 65
Faks: (+352) 27 49 65 65

Posta elettronika: ✉ info@infomann.lu
Sit web: ✉ <http://www.infomann.lu/>

6. Ċentru akkreditat ta' konsultazzjoni u ta' assistenza għall-awturi ta' vjolenza, inkluża l-vjolenza domestika - Riicht eraus fil-Lussemburgu *tas-Salib l-Aħmar tal-Lussemburgu*

It-tipi ta' appoġġ:

- Konsultazzjoni, smiġħ, appoġġ, assistenza u akkumpanjament tal-awturi (irġiel u nisa) tal-vjolenza domestika b'rabta ma' tkeċċija mid-dar fejn jgħixu, infurzata b'mod ġudizzjarju jew fuq bażi ta' tluq volontarju
- Theġġiġ tas-sensibilizzazzjoni u tar-responsabbiltà min-naħa tal-awturi
- Protezzjoni fuq terminu qasir għall-vittmi
- Ġestjoni tal-kunflitti u kunfidenza proprja

- Appoġġ lil nies li jieħdu impenn li jinbidlu
- Għajjuna fl-iżvilupp ta' strateġiji prattiċi li jippermettu li jsir tibdil dejjiemi fl-attitudni u fl-imġiba tal-awturi
- Appoġġ għal nies li jixtiequ jimmodifikaw l-imġiba vjolenti tagħhom
- Grupp ta' diskussjoni

DETTALJI TA' KUNTATT:

73 rue Adolph Fischer
L-1520 Luxembourg

Tel.: (+352) 27 55-5800

Helpline tas-Salib l-Aħmar: (+352) 27 55

Faks: (+352) 27 55-5801

Posta elettronika: ✉ riichteraus@croix-rouge.lu

Sit web: 🌐 <http://www.croix-rouge.lu/riichteraus/>

7. Servizz ta' Assistenza għal vittmi rikonoxxuti ta' traffikar tal-bnedmin

Kura għal pazjenti ta' barra u ta' ġewwa għall-vittmi kollha ta' traffikar tal-bnedmin, nisa, irġiel u tfal.

Hemm tnejn, li huma koordinati:

- **SAVTEH** fil-Lussemburgu *mill-assocjazzjoni Nisa f'Diffikultà (Femmes en détresse) asbl*

- **COTEH** fil-Lussemburgu *tal-Fondazzjoni tad-Dar Bieb Miftuħ (Fondation Maison de la Porte Ouverte)*

It-tipi ta' appoġġ:

- Konsultazzjonijiet fuq it-telefown u wiċċ imb wiċċ
- Appoġġ u superviżjoni psikosoċjali
- Appoġġ u stabbilizzazzjoni psikoloġiċi
- Organizzazzjoni ta' konsulenza jew ta' kura medika
- Akkumpanjament tal-vittma fid-dipartiment tal-investigazzjonijiet kriminali għal finijiet ta' identifikazzjoni
- Appoġġ għall-kooperazzjoni tal-vittma mal-pulizija u mal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku
- Akkumpanjament tal-vittmi matul il-proċeduri legali, amministrattivi u soċjali tagħhom b'mod partikolari
- Koordinazzjoni tal-kura tal-pazjenti ta' ġewwa u organizzazzjoni tal-akkomodazzjoni tal-vittmi skont is-sess u l-età tagħhom
- Assistenza materjali u finanzjarja
- Informazzjoni dwar id-drittijiet tal-vittmi ta' traffikar tal-bnedmin, il-proċedimenti ġudizzjarji u amministrattivi, il-benefiċċji pprovduti
- Kuntatt mal-NGOs fil-pajjiżi ta' oriġini matul ritorn volontarju

DETTALJI TA' KUNTATT:

SAVTEH

BP 1024

L-1010 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 48 26 31

Faks: (+352) 26 48 26 82

GSM: (+352) 621 316 919

Posta elettronika: ✉ traite.humains@visavi.lu

Sit web: 🌐 <http://fed.lu/wp/services/savteh/>

COTEH

Tel.: (+352) 24 87 36 22

GSM: (+352) 621 351 884

Posta elettronika: ✉ coteh@fmpo.lu

Sit web: 🌐 <http://fmpo.lu/services/service-dassistance-aux-victimes-de-la-traite-des-etres-humains/>

C. Pulizija:

Pulizija tal-Lussemburgu

Direttorat Ġenerali

(*Police Grand-Ducale Direction Générale*) L-2957 Luxembourg

Tel.: (+352) **49 97-1**

Linja ta' Emergenza: **113**

Faks: (+352) 49 97-20 99

Posta elettronika: ✉ contact@police.public.lu

Sit web: 🌐 <http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/>

D. Awtoritajiet lokali:

Servizz ta' akkoljenza u ta' informazzjoni ġudizzjarji (Service d'accueil et d'information juridique):

-DIEKIRCH

Justice de paix

Place Joseph Bech

L-9211 Diekirch

Tel.: (+352) 80 23 15

-ESCH-SUR-ALZETTE

Justice de Paix

Place Norbert Metz

L-4239 Esch-sur-Alzette

Tel.: (+352) 54 15 52

-LUXEMBOURG

Cité judiciaire

Building BC

L-2080 Luxembourg

Tel.: (+352) 22 18 46

Sit web: 🌐 <http://www.justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique/>

Servizz ta' informazzjoni legali "Women's Rights":

UFFIĊĠJU TAL-PROSEKUTUR PUBBLIKU ĠENERALI (PARQUET GÉNÉRAL)

Cité judiciaire

Building BC jew CR

L-2080 Luxembourg

Sit web: 🌐 <http://www.justice.public.lu/fr/aides-informations/droits-femme/index.html>

E. Ministeri:

-Ministeru tal-Ġustizzja (Ministère de la Justice)

13 rue Erasme

L-2934 Luxembourg

Tel.: (+352) 247-84537

Faks: (+352) 26 68 48 61

Posta elettronika: ✉ info@mj.public.lu

Sit web: 🌐 <http://www.mj.public.lu/>

Missjoni:

- Kawżi ċivili
- **Kawżi kriminali:** Kumpens għall-vittmi, għajnuna legali, medjazzjoni kriminali
- Kawżi kummerċjali
- Organizzazzjoni gudizzjarja
- Koordinazzjoni ġenerali tal-litigazzjoni amministrattiva quddiem il-qrati amministrattivi
- Stabbilimenti penali

-Ministeru tal-Intern (Ministère de l'Intérieur)

BP 10
L-2010 Luxembourg

Tel.: (+352) 247-84600

Faks: (+352) 22 11 25

Posta elettronika: ✉ info@miat.public.lu

Sit web: 🌐 <http://www.mi.public.lu/>

Missjonijiet f'konformità mad-Digriet tal-Gran Dukat tat-28 ta' Jannar 2015:

- Koordinazzjoni tas-servizzi ta' emerġenza
- Kollaborazzjoni mal-NGOs

-Ministeru tas-Sigurtà Interna (Ministère de la Sécurité intérieure)

19-21 Boulevard Royal
L-2449 Luxembourg

Tel.: (+352) 247-84659

Faks: (+352) 22 72 76

Posta elettronika: ✉ secretariat@msi.etat.lu

Sit web: 🌐 http://www.gouvernement.lu/3313529/minist_secureite_interieure

Appoġġ għall-vittmi f'konformità mad-Digriet tal-Lussemburgu tat-28 ta' Jannar 2015:

- Pulizija tal-Lussemburgu, Spettorat Ġenerali tal-Pulizija (*Police Grand-Ducale, Inspection générale de la Police*), Politika Ewropea dwar il-Ġustizzja u l-Affarijiet Interni, Politika dwar il-Kooperazzjoni tal-Pulizija Internazzjonali

-Ministeru tal-Opportunitajiet Indaqs (MEGA) (Ministère de l'Égalité des Chances)

6A, bd. F. D. Roosevelt
Hôtel Terres Rouges
L-2921 Luxembourg

Tel.: (+352) 247-85806

Faks: (+352) 24 18 86

Posta elettronika: ✉ info@mega.public.lu

Sit web: 🌐 <http://www.mega.public.lu/fr/index.html>

Missjonijiet:

- Vjolenza domestika
- Kumitat għall-kooperazzjoni bejn professjonisti fil-ġlieda kontra l-vjolenza
- Sħubija f'NGOs akkreditati MEGA u l-ġestjoni ma' dawn tal-kura tal-pazjenti ta' ġewwa u ta' barra tal-vittmi u tal-awturi ta' vjolenza domestika, ta' nisa u ta' rġiel f'diffikultà, ta' vjolenza sessista u ta' traffikar tal-bnedmin
- Sħubija u kollaborazzjoni ma' NGOs approvati mill-Istat għall-indokrar ta' nies f'diffikultà li huma vittmi ta' vjolenza.

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

-Pulizija tal-Lussemburgu

Hotline: 113

Mit-Tnejn sal-Ġimgħa 24 siegħa kuljum

Is-Salib l-Aħmar tal-Lussemburgu

Hotline: 2755

Mit-Tnejn sal-Ġimgħa mis-7.00 sal-22.00

-Fraentelefon (Nisa f'diffikultà)

Hotline: (+352) 44 81 81

Mit-Tnejn sal-Ġimgħa 24 siegħa kuljum

-Fraentelefon (Nisa f'diffikultà)

Hotline: (+352) 44 81 81

Mit-Tnejn sal-Ġimgħa mid-9.00 sat-15.00

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-Istat?

Iva, l-appoġġ għall-vittmi hu pprovdut **mingħajr ħlas**.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

ara t-twegiba għall-ewwel mistoqsija taħt B.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 08/11/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Ungerija

Int titqies vittma ta' reat jekk tiġi leż permezz ta' att li skont il-liġi Ungeriza jitqies bħala reat, pereżempju jekk issofri korriment jew jekk il-proprietà tiegħek issirilha l-ħsara jew tinsteraq. Bħala vittma ta' reat, bil-liġi Ungeriza għandek diversi drittijiet, qabel, matul u wara l-proċeduri tal-qorti (il-proċess). Inti tista' titlob informazzjoni dwar id-drittijiet u l-obbligi tiegħek fi proċedimenti kriminali mingħand l-awtorità tal-investigazzjoni, mingħand l-avukat ġenerali jew mingħand il-qorti, skont l-istadju tal-proċedimenti.

Il-proċedimenti kriminali Ungerizi jibdew b'investigazzjoni. L-investigazzjoni ġeneralment titwettaq mill-pulizija, taħt is-superviżjoni tal-avukat ġenerali. Ġaladarba l-investigazzjoni titlesta, jew l-avukat ġenerali jiddeċiedi li jressaq l-akkużi u l-każ jitressaq quddiem il-qorti, jew inkella l-każ jingħalaq fil-fażi tal-investigazzjoni minħabba nuqqas ta' evidenza jew minħabba li r-responsabbiltà penali hija prekluzja jew għax ma għadhiex tapplika.

Jekk il-każ jitressaq quddiem il-qorti, il-qorti teżamina l-evidenza miġbura u tiddeċiedi jekk l-akkużat huwiex ħati jew le. Fi proċedimenti kriminali Ungerizi (ħlief għal xi forom ta' proċedimenti), il-qorti tista' tiġbor l-evidenza direttament waqt seduta pubblika, għalhekk int tista' titressaq għas-seduta tal-qorti u tiġi eżaminat bħala xhud. L-akkużat, jekk jinstab ħati, jiġi kkundannat u jingħata s-sentenza. Jekk l-akkużat ma jinstabx ħati, jiġi liberat.

Ikklkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ:

[1](#) - Drittijiet bħala vittma ta' reat

[2](#) - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

☞ 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

☞ 4 - Kumpens

☞ 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija **ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 04/09/2018

1 - Drittijeti bhala vittma ta' reat

'informazzjoni se nieħu mingħand l-awtorità (perez. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) wara li jkun seħħ ir-reat iżda qabel saħansitra nirrapporta r-reat?

L-Att dwar il-Proċedimenti Kriminali jeħtieġ li l-qorti, il-prosekutur u l-awtorità tal-investigazzjoni jinformat lill-persuni soġġetti għal attivitajiet ta' infurzar dwar id-drittijiet u l-obbligi tagħhom qabel kwalunkwe att proċedurali.

Ir-reati ġeneralment jiġu **rapportati** quddiem il-prosekutur pubbliku jew l-awtorità tal-investigazzjoni b'mod orali jew bil-miktub. Ir-rapport jista' jiġi aċċettat ukoll minn awtorità oħra jew mill-qorti, li tibgħat dak ir-rapport lill-awtorità tal-investigazzjoni. Il-liġi ma tistipula ebda formalità għar-rapportar ta' reat; ir-reati jistgħu jiġu rapportati b'ittra, bil-posta jew b'ittra elettronika, jew b'mod personali.

Il-proċedimenti kriminali jsiru bl-**Ungeriz**, iżda vittma li ma tafx bl-Ungeriz ikollha l-possibbiltà li tuża l-ilsien nattiv tagħha jew kwalunkwe lingwa oħra li tagħzel. Anki jekk il-vittma taf titkellem bl-Ungeriz, din tista' tuża l-lingwa nazzjonali tagħha fil-proċedimenti kriminali. L-ispejjeż tat-traduzzjoni u tal-interpretazzjoni ma jingħaddux lill-vittma, u l-vittma ma tistax tiġi obligata tħallas bil-quddiem jew iġġarrab it-tali spejjeż.

Il-vittma tar-reat tkun intitolata għall-appoġġ mis-**servizz ta' appoġġ għall-vittmi** fil-każ ta' persuni fiżiċi li kontriehom jitwettqu reat jew trasgressjoni kontra l-proprjetà fit-territorju tal-Ungerija u f'każ li kwalunkwe persuna fiżika li ġġarrab danni bhala konsegwenza diretta ta' atti jew ta' reati kriminali kontra l-proprjetà mwettqa fit-territorju tal-Ungerija, b'mod partikolari hsara fiżika jew emottiva, xokk mentali jew telf ekonomiku, bil-patt li din tkun: cittadin tal-Ungerija, cittadin ta' kwalunkwe Stat Membru tal-UE, cittadin ta' kwalunkwe pajjiż mhux tal-UE li jirresjedi legalment fit-territorju tal-Unjoni Ewropea, persuna apolida li tirresjedi legalment fit-territorju tal-Ungerija, vittma ta' traffikar tal-bnedmin jew kwalunkwe persuna oħra meqjusa eliġibbli permezz ta' trattati internazzjonali konklużi bejn l-istat rispettiv tan-nazzjonalità tagħha u l-Ungerija jew fuq il-bażi ta' reċiproċità.

L-Istat jipprovdi servizzi ta' appoġġ għall-vittmi wara li jivvaluta l-ħtiġijiet tagħhom, li jistgħu jinkludu: l-iffacilitar tal-protezzjoni tal-interessi tal-vittmi, l-għoti ta' għajjnuna monetarja istantanja, l-għoti ta' prova ta' status ta' vittma, protezzjoni tax-xhieda, u l-provvista ta' akkomodazzjoni protetta. Jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet definiti legalment, il-vittma tkun intitolata għal kumpens mill-istat ukoll.

Barra minn hekk, il-**protezzjoni personali ta' vittma** tista' tiġi ordnata jekk ikunu ppjanati jew jitwettqu atti ta' vjolenza kontra persuni jew reati li joħolqu periklu kollettiv għall-persuni kontra l-vittmi bhala impediment jew xkiel għall-partecipazzjoni tagħhom fi proċedimenti kriminali jew għall-infurzar ta' drittijietom u għall-eżekuzzjoni tal-obbligi tagħhom jew jekk reat bħal dan ikun probabbli. L-applikazzjonijiet jistgħu jiġu pprezentati jew registrati quddiem il-qorti, il-prosekutur ġenerali jew l-awtorità tal-investigazzjoni li tmexxi l-proċediment kriminali.

Bieħ tigi żgurata l-prevenzjoni jew l-interruzzjoni tar-reati kontra l-integrità fiżika jew il-libertà ta' persuna, il-protezzjoni personali tkopri l-protezzjoni tad-dar privata tal-vittma jew ta' post ta' residenza ieħor tagħha kif ukoll is-sigurtà fir-rotot tat-triq u l-partecipazzjoni sikura fil-proċedimenti kriminali u f'atti uffiċjali oħra.

Il-protezzjoni personali tiġi pprovduta b'mod partikolari permezz ta' servizz regolari ta' pattulja, b'mezzi tekniċi, b'konnessjonijiet ta' komunikazzjoni kontinwa, bil-provvista ta' lbies protettivi u, jekk metodi oħra ta' protezzjoni personali ma jkunux effettivi, minn persunal tal-għassa, li jista' jiġi pprovdut fil-post ġestit mill-korp tal-infurzar tal-liġi awtorizzat bieħ jordna u jipprovdi protezzjoni personali.

Jekk il-protezzjoni ta' vittma li tiegħu sehem fi proċedimenti kriminali ta' gravità eċċezzjonali ma tkunx tista' tiġi żgurata permezz ta' protezzjoni personali, u l-vittma tikkooopera mal-awtorità u tkun f'sitwazzjoni mhedda u, għalhekk, ikun hemm bżonn li jiġu pprovduti arranġamenti speċjali ta' salvagwardja, il-vittma tista' tiegħu sehem ukoll fi programm ta' protezzjoni tax-xhieda li jipprovidi arranġamenti speċjali ta' salvagwardja jekk jiġu ssodisfati kundizzjonijiet addizzjonali speċifiċi.

F'ċerti każijiet, il-vittma tkun intitolata għal **rappreżentazzjoni permezz ta' ħabib flitigazzjoni** u, jekk tkun qed taġixxi bħala prosekutur privat sostitut, tkun intitolata għal għajna legali. Bħala regola ġenerali, il-kundizzjoni ta' dawn hi li l-vittma tkun teñtiegħom, jiġifieri, b'kunsiderazzjoni tal-introjt tal-persuni li jgħixu taħt l-istess saqaf, l-introjt nett fix-xahar tal-vittma ma jaqbiżx l-ammont minimu rispettiv ta' pensjoni ta' rtirar determinat fuq il-bażi ta' relazzjoni tax-xogħol (HUF 28 500 fl-2017) u din ma jkollha ebda assi li jista' jkopri s-servizz legali.

Il-vittma tista' tkun intitolata li **tissieheb f'kawża ċivili** biex tfttex kumpens għad-danni li jirriżultaw minn reat kriminali kontra l-konvenut fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali. Biex tiżgura li tkun koperta t-talba ċivili tagħha, tista' tressaq mozzjoni għal sekwestru kontra l-proprietà tal-konvenut li jiġi ordnat mill-qorti jekk ikun hemm motivazzjonijiet raġonevoli għaliex jiġi supponut li s-sodisfazzjon tat-talba mhux se jithalla jiġi eżegwit. Il-qorti tiddeċiedi dwar it-talba ċivili f'sentenza, li tilqa' jew tiċċad il-mozzjoni. Jekk din tkun iġġib magħha dewien konsiderevoli għall-konkluzjoni tal-proċedura, jew jekk il-konvenut joħroġ liberat, jew jekk l-aġġudikazzjoni tal-mozzjoni fuq il-merti tagħha fil-proċedimenti kriminali tiġi prekluzja minħabba kundizzjonijiet oħra, il-qorti tordna l-infurzar tat-talba ċivili b'mezzi legali oħra.

Il-vittma għandha d-dritt li tiegħu sehem fi **proċedura ta' medjazzjoni** mal-konvenut taħt kundizzjonijiet speċifiċi. Il-proċedura ta' medjazzjoni ma tistax issir mingħajr il-kunsens tal-vittma, u anki f'każ li l-kunsens tal-vittma ma jkunx awtomatiku u jiddependi minn ħafna kundizzjonijiet oħra.

L-ispejjeż li joħroġu minn buthom il-vittma u r-rappreżentant tagħha li jiġġarrbu matul il-kawża huma spejjeż tal-proċedimenti kriminali, u hekk ukoll ikunu l-ispejjeż tal-vittma li jiġġarrbu b'rabta mal-**preżenza tagħha bħala xhud**. Filwaqt li dawk imsemmija l-ewwel ma jithallsux bil-quddiem mill-Istat, dawn tal-aħħar jitroddu lura wara l-azzjoni proċedurali. Il-konvenut jiġi ordnat iġarrab l-ispejjeż tal-proċedimenti kriminali jekk il-konvenut jiġi ddikjarat ħati.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumix). Kif inhuma protetti drittijiet?

L-Att dwar il-Proċedimenti Kriminali jipprovidi għall-protezzjoni tad-drittijiet fir-rigward tal-proċedimenti li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni tal-Ungerija indipendentement min-nazzjonalità u mill-post ta' residenza. Is-servizz ta' appoġġ għall-vittmi jipprovidi l-istess servizzi liċ-ċittadini ta' kwalunkwe Stat Membru tal-UE bħaċ-ċittadini Ungerizi.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Il-vittma tiġi **notifikata individwalment** biss dwar id-deċiżjoni li tordna l-investigazzjoni jekk ir-reat ma jiġix rapportat mill-vittma. Barra minn hekk, l-Att dwar il-Proċedimenti jiddefinixxi sitwazzjonijiet u deċiżjonijiet li dwarhom trid tiġi notifikata l-vittma.

Il-vittma għandha d-dritt li tiġi notifikata fuq talba tagħha, b'rabta mar-reat li jikkonċernaha, dwar il-ħelsien jew il-ħarba tal-persuna detenuta, il-libertà kondizzjonata, ir-rilaxx finali jew il-ħarba kif ukoll l-interruzzjoni tal-eżekuzzjoni tal-piena l-ħabs tal-persuna sentenzjata għal prigunerija, il-ħelsien jew il-ħarba tal-persuna sentenzjata għal arrest taħt kustodja kif ukoll l-interruzzjoni tal-eżekuzzjoni tal-arrest taħt kustodja, il-ħelsien jew il-ħarba tal-persuna taħt trattament mediku involontarju, il-ħelsien, it-tluq mingħajr permess u l-liv ta' adattament tal-persuna taħt trattament mediku involontarju u, fil-każ tal-edukazzjoni għal trasgressuri żgħażaġħ, il-ħelsien temporanju jew permanenti, it-tluq mill-istituzzjoni mingħajr permess u l-interruzzjoni tal-edukazzjoni għal trasgressuri żgħażaġħ.

Il-vittma trid tiġi notifikata dwar id-deċiżjonijiet li ġejjin b'mod partikolari: l-assenjament ta' espert, is-sospensjoni tal-investigazzjoni, il-konkluzjoni tal-investigazzjoni, it-terminazzjoni tal-investigazzjoni, l-akkuża, l-omissjoni parzjali tal-akkuża, it-twaqqiġ tal-akkużi, u l-adozzjoni ta' kwalunkwe deċiżjoni li fiha dispożizzjonijiet li jappartjenu b'mod dirett għall-vittma, kif ukoll l-adozzjoni ta' deċiżjoni konkluziva.

Il-vittma trid tiġi informata dwar **il-post u d-data tal-azzjonijiet proċedurali kollha** fejn hi tista' tiegħu sehem. Azzjonijiet bħal dawn jinkludu s-smiġħ ta' espert matul l-investigazzjonijiet, l-ispezzjonijiet, ir-rikostruzzjonijiet, il-preżentazzjonijiet għall-identifikazzjoni, kif ukoll il-proċessi u s-sessjonijiet miftuħa matul il-proċeduri tal-qorti.

Matul l-investigazzjoni, il-vittma **tista' ssir taf dwar u, bi ħlas, tikseb, kopji ta'** kwalunkwe perizja u fajls dwar l-azzjonijiet investigattivi li matulhom tista' tkun preżenti, u tista' tikseb kopji ta' dokumenti oħra jekk dan ma jkunx imur kontra l-interessi tal-investigazzjoni. Wara l-konkluzjoni tal-investigazzjoni, il-vittma tithalla teżamina kwalunkwe dokument li jappartjeni għar-reat kriminali mwettaq kontriha.

Matul l-investigazzjoni, il-vittma tista' tipprezenta **appell** jew kwerela kontra kull decizjoni li jkun fiha dispożizzjonijiet li jappartjenu għaliha b'mod dirett. Il-vittma tista' tipprezenta kwerela kontra, fost affarijiet oħra, decizjonijiet li jiċhdu r-rapport tagħha tar-reat jew decizjonijiet li jissospendu jew jittterminaw l-investigazzjoni.

Jekk ir-rapport tar-reat jiġi miċhud jew l-investigazzjoni tiġi terminata, u f'ċerti każijiet meta jitressqu akkużi formali fir-rigward ta' parti mill-atti tal-akkuża u l-kwerela tal-vittma ma waslitx għar-riżultat mixtieq, il-vittma tista' taġixxi bħala prosekutur privat sostitut fi ħdan skadeza stipulata bil-liġi. Il-vittma tista' taġixxi wkoll bħala prosekutur privat sostitut jekk il-prosekutur ma jstabilixxix, bħala riżultat tal-investigazzjoni, reat kriminali li jkun soġġett għal prosekuzzjoni pubblika jew jekk il-prosekutur ma jkunx ħa taħt ir-responsabbiltà tiegħu r-rappreżentazzjoni tal-prosekuzzjoni mingħand il-prosekutur privat. Vittma li taġixxi bħala prosekutur privat sostitut tista', permezz tal-avukat tagħha, tressaq mozzjoni għal prosekuzzjoni, u b'hekk tista' tipprezenta akkuża waħedha kontra l-konvenut.

Matul il-proċedura tal-qorti, il-vittma tista' tappella biss kontra l-aġġudikazzjoni tat-talba ċivili fil-merti tagħha, iżda mhux kontra d-decizjoni fil-merti tagħha. Matul il-proċedura tal-qorti, il-vittma tista' taġixxi bħala prosekutur privat sostitut jekk il-prosekutur iwaqqa' l-akkuża.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni bla ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-proċedimenti kriminali jsiru bl-Ungeriz, iżda li ma tkunx taf il-lingwa Ungeriza ma jkunx raġuni li tagħti lok għal diskriminazzjoni. Fil-proċedimenti kriminali tista' tuża, kemm meta titkellem kif ukoll meta tikteb, il-lingwa nattivha, reġjonali jew tal-minoranza tiegħek jew lingwa oħra li int tindika li titkellem. F'dawn il-każijiet, int tkun intitolat(a) għal interpretu u għat-traduzzjoni ta' dokumenti uffiċjali indirizzati lilek mingħajr ħlas.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

L-awtorità tistinka biex tikkomunika miegħek b'mod sempliċi u li jinftiehem faċilment kemm b'mod orali kif ukoll bil-miktub. Informazzjoni dwar drittijietek u twissijiet dwar l-obbligi tiegħek jiġu komunikati b'mod li jinftiehem faċilment b'kunsiderazzjoni tal-kundizzjoni u tal-ħiliet personali tiegħek. Matul il-komunikazzjoni verbali, l-awtorità hi meħtieġa tiżgura wkoll jekk int fhimtx l-informazzjoni komunikata lilek, u, jekk le, l-awtorità tispjega t-tali informazzjoni jew twissija lilek. Jekk int minorenni jew persuna b' diżabbiltà, l-awtorità trid toqgħod attenta b'mod partikolari meta tikkomunika miegħek. Jekk għandek indeboliment tas-smiġħ, inti nieqes/nieqsa mis-smiġħ u mid-dawl jew għandek indeboliment tat-taħdit, tista' titlob interpretu tal-lingwa tas-sinjali jew tista' tagħmel dikjarazzjoni bil-miktub minflok seduta.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Fil-livell tal-istat, il-funzjonijiet ta' protezzjoni tal-vittmi u ta' għajnuna legali jiġu eżerċitati mill-uffiċċji tal-gvern tal-belt kapitali u tad-19-il kontea. Jekk int vittma ta' reat, l-aġenziji tal-gvern jipprovdulekk assistenza personalizzata mingħajr ħlas, li bħala parti minnha int tirċievi

- informazzjoni dwar id-drittijiet u l-possibiltajiet tiegħek;
- appoġġ emottiv;
- assistenza Prattika u pariri legali f'każijiet sempliċi;
- konferma tal-istatus tiegħek bħala vittma;
- għajnuna monetarja istantanja tista' tiġi pprovduta wkoll fuq il-baži ta' applikazzjoni pprezentata fi żmien 5 ijiem mid-data tat-twertiq tar-reat relatat.

Bħala parti mill-għajnuna legali, l-uffiċċji tal-gvern jipprovdulekk pariri legali mingħajr ħlas f'każijiet li fihom il-fatti tal-każ ikunu pjuttost ċari, u jekk tkun fi bżonn finanzjarju, jistgħu jiġu pprovduti lilek servizzi legali (eż. tfassil ta' dokumenti) permezz ta' assistenza legali barra mill-kuntest tal-proċedimenti kriminali u tar-rappreżentazzjoni permezz ta' ħabib f'litigazzjoni fi ħdan il-kuntest tal-proċedimenti kriminali.

Tista' ssib id-dettalji ta' kuntatt tal-uffiċċji tal-gvern ta' Budapest u tal-kontej fuq <http://www.kormanyhivatal.hu/> u aktar informazzjoni dwar l-appoġġ għall-vittmi u l-għajnuna legali fuq <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/aldozatsegito-szolgalat> u <http://igazsagugyihivatal.gov.hu/jogi-segitsegnyujtas>.

Minbarra l-organizzazzjonijiet tal-istat ta' appoġġ għall-vittmi, int tista' tirrikorri wkoll għal diversi organizzazzjonijiet ċivili jekk sfajt vittma ta' reat, pereżempju:

- L-Assoċjazzjoni tal-Karità ĊURKETT ABJAD , membru tal-Victim Support Europe, tipprovdi appoġġ finanzjarju, legali, psikologiku u ieħor kif ukoll għajnuna lill-vittmi ta' reati u lil qrabathom, primarjament dawk li huma fil-bżonn minħabba s-sitwazzjoni soċjali tagħhom (<http://feergyuru.eu/>),
- is-Servizz Telefoniku Nazzjonali ta' Informazzjoni dwar il-Kriżijiet (Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat) jipprovdi għajnuna lill-vittmi ta' vjolenza domestika, ta' abbuż tat-tfal, ta' prostituzzjoni u ta' traffikar tal-bnedmin u, jekk ikun hemm bżonn, jista' jorganizza l-akkomodazzjoni tagħhom (<http://bantalmazas.hu/>),
- L-NGO ESZTER Ambulanza (ESZTER Alapítvány és Ambulancia) tipprovdi trattament psikologiku u riabilitazzjoni mingħajr ħlas għal tfal u għal adulti f'kundizzjoni ta' abbuż u trawmatizzanti, u tipprovdi informazzjoni u pariri legali (<http://eszteralapitvany.hu/>),
- L-NGO NANE tal-Assoċjazzjoni tad-Drittijiet tan-Nisa topera helpline mingħajr ħlas u tipprovdi assistenza legali personali kif ukoll konsulenza psikologika u soċjali għall-vittmi adulti u minorenni ta' vjolenza domestika (<http://nane.hu/>).

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Jekk tmur għand il-pulizija bħala vittma ta' reat, int tirċievi notifika bil-miktub tas-servizz rilevanti ta' appoġġ għall-vittmi mingħand il-pulizija, u tiġi informat(a) bl-opportunitajiet tiegħek ta' appoġġ għall-vittmi u, fuq talba, il-pulizija toħroġ iċ-ċertifikat neċessarju li jingħata lilek jew jintbagħat lis-servizz ta' appoġġ għall-vittmi.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Matul il-proċedimenti kriminali, id-drittijiet personali tiegħek u d-dritt għar-rispett ta' dawk involuti jridu jiġu mħarsa, u kwalunkwe divulgazzjoni żejda ta' *data* dwar il-privatezza tiegħek hi projbita. Għal dan il-għan, jekk ikun meħtieġ li int tixhed, int tista' titlob li *d-data* tiegħek tiġi ġestita b'mod kunfidenzjali u, minn dak iż-żmien 'l hemm, din tiġi divulgata biss lill-awtorità li tipproċedi bil-kawża.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Mhix kundizzjoni ġenerali ta' eliġibbiltà għas-servizz ta' appoġġ għall-vittmi pprovdut mill-istat li int tippreżenta rapport dwar ir-reat kriminali mwettaq kontrik; minkejja dan, int tkun intitolat(a) li tirċievi għajnuna monetarja (kumpens, għajnuna monetarja istantanja) biss jekk ikollok prova bil-miktub tal-ftuħ tal-proċedimenti kriminali.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

Int tista' tikseb protezzjoni personali wara l-ftuħ tal-proċedimenti kriminali. Jekk int tinsab f'sitwazzjoni mhedda minħabba l-partecipazzjoni tiegħek fi proċedimenti kriminali, int tista' titlob lill-awtorità li tipproċedi bil-kawża li int, bħala vittma jew xhud, kif ukoll il-membri tal-familja u l-qraba tiegħek, tiġu pprovduti bi protezzjoni personali. Il-protezzjoni personali tista' tintalab mill-awtorità tal-investigazzjoni li tipproċedi bil-kawża, mill-prosekuzzjoni jew mill-qorti, u d-deċiżjoni tittieħed mill-pulizija li tipprovdi l-protezzjoni personali.

Jekk int tinstema' bħala xhud u t-testimonjanza tiegħek tkun relatata maċ-ċirkustanzi sostanzjali ta' kawża partikolarment serja, int tista' tiġi ddikjarat(a) protett(a) b'mod speċjali jekk l-evidenza mistennija mit-testimonjanza tiegħek ma tkunx tista' tiġi sostitwita u jekk l-esponiment tal-identità tiegħek b'rabta mal-partecipazzjoni tiegħek fil-protezzjoni jixhet f'riskju serju l-ħajja, il-persuna jew il-libertà personali tiegħek jew ta' qrabatek.

L-imħallef li jinvestiga jiddeċiedi dwar id-dikjarazzjoni tax-xhud bħala protett b'mod speċjali, li tista' titressaq għal mozzjoni mill-prosekuzzjoni, u b'hekk hu int li trid titlob dan it-tip ta' protezzjoni fil-prosekuzzjoni. Jekk int tiġi ddikjarat(a) xhud protett b'mod speċjali, int tista' tiġi interrogat(a) biss mill-imħallef li jinvestiga u ma tistax tifharrek biex tidher fil-proċess, u l-isem, id-data personali u l-post ta' residenza tiegħek jiġu mmaniġġjati b'mod kunfidenzjali u ma jiġux divulgati lill-konvenut u lill-avukat difensur tiegħu.

Int tista' tkun protett(a) ukoll fi ħdan il-qafas ta' Programm ta' Protezzjoni speċjali. Jekk tiegħu sehem fi Programm bħal dan, int tista' tiġi mħarrek/mħarrka biex tidher matul l-azzjonijiet proċedurali jew tiġi notifikat(a) dwar dawn, jew jintbagħtulek id-dokumenti biss permezz tal-korp responsabbli għall-protezzjoni tiegħek, u l-indirizz ta' dak il-korp jiġi indikat bħala l-post ta' residenza tiegħek. Hadd, lanqas l-awtoritajiet, ma jista' jiġi pprovdut b'kopji ta' dokumenti li fihom informazzjoni dwarek, sakemm il-korp responsabbli għall-protezzjoni tiegħek ma jkunx ta l-permess tiegħu għal dan. F'dan il-każ, int tista' tiċhad milli tixhed billi tagħti jew timplika informazzjoni dwar l-identità jew il-post ta' residenza tiegħek.

Jekk twestaq kontrik att kriminali punibbli bi priġunerija, int tista' tressaq mozzjoni quddiem il-qorti biex din tordna li l-konvenut ma jersaq lejx għal perjodu ta' bejn għaxar u sittin jum.

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli? Min jista' joffrili protezzjoni?

Matul il-proċedimenti kriminali, il-qorti, il-prosekutur u l-awtorità tal-investigazzjoni l-ħin kollu ser ikunu qed jeżaminaw jekk intix vittma li għandha bżonn protezzjoni speċjali fuq il-bażi tal-fatti u taċ-ċirkustanzi li jikkarakterizzaw il-personalità u l-kundizzjonijiet tal-għajxien tiegħek u n-natura jew iċ-ċirkustanzi tar-reati kriminali, li dwarha jista' jiġi stabbilit li għandha ħtiġijiet speċjali matul il-proċedimenti kriminali. Bażikament, f'dan il-każ, il-qorti, il-prosekuzzjoni jew l-awtorità tal-investigazzjoni li tmexxi l-proċedimenti kriminali tista' tordna l-miżuri li jipprovdu l-protezzjoni personali tiegħek, billi jiġi stipulat li l-protezzjoni personali u l-Programm ta' Protezzjoni definit fit-Taqsima 7 tiġi pprovduta mill-pulizija, filwaqt li l-ordni ta' trażżin jista' jinħareġ mill-qorti.

Hemm xi hadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inieix f'riskju ta' aktar ħsara mit-trasgressur?

Iva. Hi funzjoni fundamentali tal-qorti, tal-prosekuzzjoni u tal-awtorità tal-investigazzjoni li tipprevjeni t-tweqqi ta' aktar reati kriminali mit-trasgressur. Dan l-għan jinkiseb permezz ta' miżuri koercittivi li jiffokaw fuq il-konvenut u fuq il-karatteristiċi personali tiegħu li jinvolvu t-telf jew ir-restrizzjoni tal-libertà tal-konvenut (eż. ordni ta' trażżin, limitazzjoni tal-ħinijiet barra d-dar) u, min-naħa l-oħra, permezz ta' miżuri li jiżguraw il-kura u l-protezzjoni dovuti li huma bbażati fuq il-kunsiderazzjoni speċjali tal-interessi tiegħek bħala vittma.

Ikun hemm xi hadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Iva. Fil-proċedimenti kriminali, l-azzjonijiet proċedurali li jinvolvu l-parteciġazzjoni tiegħek bħala xhud iridu jitfejjeu u jitwettqu mill-qorti, mill-prosekuzzjoni u mill-awtorità tal-investigazzjoni b'tali mod li dawn ma jiġux ripetuti b'mod indebitu u li int ma tiltaqax mal-konvenut għalhejn. Għal dan l-għan, pereżempju, il-konfront tiegħek mal-konvenut jista' jiġi omiss fuq talba tiegħek jew ex officio, il-konvenut jista' jitneħħa mill-awla matul l-interrogazzjoni tiegħek, u int tista' ssirlek l-interrogazzjoni permezz tat-telekomunikazzjoni (anki bid-distorsjoni tal-karatteristiċi tal-wiċċ jew tal-vuċi tiegħek).

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli hafna?

Jekk int vittma li għandha bżonn ta' protezzjoni speċjali fuq il-bażi tal-fatti u taċ-ċirkustanzi li jikkarakterizzaw il-personalità u l-kundizzjonijiet tal-għajxien tiegħek jew in-natura jew iċ-ċirkustanzi tar-reat kriminali, il-proċedimenti kriminali jsiru bl-akbar attenzjoni għalik, u kwalunkwe azzjoni proċedurali li taffettwak (b'kunsiderazzjoni tal-interessi tal-proċedimenti) titfejja u tiġi implimentata filwaqt li kemm jista' jkun jiġu kkunsidrati l-ħtiġijiet tiegħek.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

F'konformità mal-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal adottata mill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti fl-20 ta' Novembru 1989, l-ordinament ġuridiku tal-Ungerija jqis li persuna hi minorenni jekk hi ma tkunx għadha għalqet it-18-il sena.

Fi proċedimenti kriminali li jaffettwaw lil vittmi li huma minorenni, hu rekwiżit ġenerali għall-awtoritajiet u għall-korpi ġudizzjarji li jiżguraw l-applikazzjoni sħiħa tad-drittijiet tat-tfal stabbiliti f'konvenzjonijiet internazzjonali, b'mod partikolari l-prinċipju ta' għoti ta' kunsiderazzjoni primarja lill-*"aħjar interessi tat-tfal"* f'deċiżjonijiet li jaffettwaw lill-minorenni.

Fi proċedimenti kriminali, il-vittmi minorenni għandhom drittijiet addizzjonali meta mqabbla mal-adulti, u tiġi pprovduta protezzjoni ulterjuri lilhom. Jekk il-vittma jkollha anqas minn 18-il sena fiż-żmien tal-ftuħ tal-proċedimenti kriminali, din titqies li hi **"vittma bi ħtiġijiet speċjali"** mingħajr ma tiġi pprezentata talba separata għal dak l-għan.

Hi regola ġenerali għall-vittmi bi ħtiġijiet speċjali li l-azzjonijiet proċedurali jridu jitfejjeu u jiġu implimentati bl-akbar attenzjoni għall-vittma u b'kunsiderazzjoni tal-ħtiġijiet tagħha kemm jista' jkun.

Vittmi li jkollhom anqas minn 18-il sena jkollhom drittijiet speċjali addizzjonali meta mqabbla mal-adulti:

1. Iridu jsiru proċedimenti kriminali rapidi għal reati kriminali mwettqa kontra l-ħajja u s-saħħa fiżika jew is-saħħa u l-libertà sesswali u għal reati sesswali kif ukoll għal reati kriminali kontra l-interessi ta' tfal u tal-familja jew għal reati kriminali vjolenti kontra persuni oħra, jekk l-interessi tal-minorenni jiġġustifikaw li l-proċedimenti kriminali għandhom jiġu konklużi mill-aktar fis possibbli. Proċedimenti kriminali rapidi jkun għaliġi b'mod partikolari meta l-iżvilupp fiżiku, mentali jew morali tal-vittma jkun inxtehet f'riskju sinifikanti jew meta l-konvenut ikun responsabbli għat-trobbija, għas-superviżjoni jew għall-indokrar tal-vittma fil-mument tal-proċedimenti jew inkella jgħix fl-ambjent tal-vittma.
2. Għandha tingħata attenzjoni addizzjonali fi kwalunkwe komunikazzjoni orali u bil-miktub magħha. Il-minorenni jridu jiġu informati dwar id-drittijiet u l-obbligi tagħhom b'mod li jkun xieraq għall-età u għall-maturità tagħhom u, jekk ikun hemm bżonn, dawn iridu jingħataw kjarifika u spjegazzjoni speċjali.
3. It-tutor ta' minorenni jrid jiġi notifikat bit-taħrika, u dik in-notifika trid tiġi notifikata flimkien ma' talba għall-iżgurar tal-attenzenza tal-minorenni.

4. Ir-rappreżentant legali, is-sostenitur u t-tutor tal-minorenni jistgħu jkunu preżenti matul l-eżaminazzjoni tal-minorenni bħala xhud. Il-persuna li takkumpanja lix-xhud hi intitolata għar-rimborż tal-istess spejjeż bħax-xhud.
5. Ix-xhieda ta' minorenni ma tistax tiġi testjata b'eżaminazzjoni strumentali tal-kredibbiltà (poligraf).
6. Jekk l-obbligu għal kooperazzjoni personali ma jkunx stipulat bil-liġi, id-drittijiet tal-minorenni jistgħu jiġu eżerċitati wkoll mir-rappreżentant legali tiegħu.
7. L-eżaminazzjoni tista' tiġi ordnata biex issir permezz ta' sistema ta' komunikazzjoni b'ċirkwit magħluq (vidjokonferenza). F' dan il-każ, il-vittma titqiegħed f'kamra separata u tista' tikkomunika ma' dawh li huma preżenti fil-post tal-proċess permezz ta' apparat li fl-istess ħin jittrażmetti vidjo u vuci (vidjokonferenza).
8. Ex officio jew fuq talba, il-qorti tista' teskludi lill-pubbliku mill-proċess biex tiproteġi lill-minorenni li jieħu sehem fil-proċedimenti.
9. Jekk il-prosekutur jixtieq jinterroga lill vittma bi bżonnijiet speċjali bħala xhud fi proċedimenti kriminali imwettaq minhabba reat kriminali mwettaq kontra l-libertà sesswali, reat sesswali jew reat kontra l-persuna ta' qarib, il-vittma tista' tiġi interrogata biss minn persuna tal-istess sess, dment li din tintalab mill-vittma u ma taffettwax b'mod avers l-interessi tal-proċedimenti.

Vittmi li jkollhom anqas minn 14-il sena għandhom drittijiet speċjali ulterjuri minbarra dawn ta' hawn fuq:

1. Il-vittma tista' tinstema' bħala xhud biss jekk l-evidenza mistennija mit-testimonjanza ma tkunx tista' tiġi sostitwita. Il-vittma trid tiegħu sehem fil-konfront jekk dan ma jikkawżalhiex ansjetà.
2. Taħrikiet u avvizi dwar l-interrogazzjoni tax-xhud iridu jiġu notifikati permezz tat-tutor tagħha. Il-fatt tat-taħrika u tal-avviż irid jiġi komunikat lir-rappreżentant legali tal-minorenni.
3. Qabel il-preżentazzjoni tal-akkuża, l-imħallef li jinvestiga jisma' lill-minorenni jekk ikun hemm motivazzjonijiet validi biex jiġi supponut li l-interrogazzjoni f'seduta pubblika tkun taffettwa b'mod avers l-iżvilupp personali tal-minorenni. Is-smiġħ tax-xhud mill-imħallef tal-investigazzjoni jista' jiġi mozzjonat għall-prosekutur mir-rappreżentant legali, mit-tutor u mill-avukat li jaġixxi f'isem ix-xhud. Dment li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet stipulati bil-liġi, il-prosekutur iressaq mozzjoni għas-smiġħ tal-minorenni b'dan il-mod. Il-konvenut u l-avukat tal-konvenut ma jistgħux ikunu preżenti matul is-sessjoni organizzata mill-imħallef li jinvestiga.
4. Il-post tas-smiġħ tax-xhud ikun kamra mfaġġata apposta għas-smiġħ ta' minorenni. Derogi minn dan ikunu permessi f'każijiet eċċezzjonali biss. Is-smiġħ jista' jsir ukoll permezz ta' sistema ta' komunikazzjoni b'ċirkwit magħluq (vidjokonferenza).
5. Is-smiġħ ta' xhud li jkollu anqas minn 14-il sena jrid jiġi reġistrat bl-użu ta' apparat li jirreġistra l-vidjo jew l-awdjo. Fil-każ ta' minorenni ta' aktar minn 14-il sena, dan ikun permess biss bil-patt li jingħata ħlas bil-quddiem għall-ispejjeż.
6. Il-minorenni ma jistax jiġi mħarrek għal smiġħ pubbliku jekk ikun instema' mill-imħallef li jinvestiga qabel l-akkuża.
7. Jekk il-minorenni ma jkunx instema' mill-imħallef li jinvestiga qabel l-akkuża, iżda, aktar tard, is-smiġħ bħala xhud isir neċessarju, il-minorenni jista' jinstema' biss barra mill-proċess. F'każ li l-minorenni jkun għalaq l-14-il sena matul il-proċess, dan jista' jinstema' wkoll mill-qorti fil-proċess f'każ ġustifikat b'raġunijiet speċjali. In-notifika tal-konvenut u tal-avukat tal-konvenut tista' ma ssirx fiż-żewġ każijiet.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma drittijiet?

Vittmi li jmutu qabel jew wara l-ftuħ tal-proċedimenti kriminali jistgħu jiġu sostitwiti minn qarib li jiġi minnhom direttament, minn konjuġi, minn sieħeb, minn aħwa, minn rappreżentant legali jew minn persuna dipendenti sostnuta fuq il-baži ta' ftehim jew ta' leġiżlazzjoni li tista' teżercita d-drittijiet tal-vittma.

F'każ ta' diversi persuni li jkunu intitolati jagħmlu dan, il-persuni kkonċernati jistgħu jinnominaw persuna li teżercita d-drittijiet tal-vittmi. Fin-nuqqas ta' ftehim bħal dan, il-persuna li l-ewwel tkun aġixxiet fil-proċedimenti tista' teżercita d-drittijiet tal-vittma.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk l-obbligu għal kooperazzjoni personali ma jkunx stipulat bil-liġi, id-drittijiet tal-vittma jistgħu jiġu eżerċitati wkoll mir-rappreżentant legali tagħha. Avukat jew qarib kbir biżżejjed jista' jaġixxi bħala rappreżentant fuq il-baži ta' awtorizzazzjoni.

Jekk l-ilmentatur jagħmel ilment verbali, persuna kbira biżżejjed nominata mill-ilmentatur tista' tkun preżenti matul is-smiġħ għall-fini tal-għoti tal-appoġġ tagħha (inkluż appoġġ lingwistiku), dment li l-preżenza tal-persuna ma taffettwax b'mod avers l-interessi tal-proċedimenti.

F'każ ta' atti investigattivi li fihom il-preżenza tiegħek tkun obligatorja jew li fihom int tista' tkun preżenti, ir-rappreżentant u s-sostenitur tiegħek u, jekk ma tmurx kontra l-interessi tal-proċedimenti, persuna li tkun kbira biżżejjed nominata minnek jistgħu

jkunu preżenti wkoll maġenbek. Ir-regola ta' hawn fuq hi applikabbli għas-smiġn tal-vittma u għall-eżaminazzjoni tal-vittma bħala xhud.

F'każ ta' mewt tal-prosekutur privat sostitut, dan jista' jiġi sostitwit minn qarib li jiġi minnu direttament, minn konjuġi, minn sieħeb, minn aħwa, minn rappreżentant legali jew minn persuna dipendenti sostnuta fuq il-bażi ta' ftehim jew ta' legiżlazzjoni fi żmien tletin jum.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? Taħt liema kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

L-għan ewlieni ta' proċedura ta' medjazzjoni hu li tiżgura kumpens għall-konsegwenzi tar-reat mill-konvenut b'mod li jkun aċċettabbli għall-vittma wkoll. Għaldaqstant, fi proċeduri ta' medjazzjoni, għandhom isiru sforzi biex jintlaħaq ftehim xieraq bejn il-konvenut u l-vittma għall-kumpens għad-danni.

Dment li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet previsti bil-liġi, il-prosekutur jew, jekk il-kawża tkun quddiem il-qorti, l-imħallef jista' jipposponi l-proċedimenti għal massimu ta' sitt xhur u jordna medjazzjoni.

Il-medjazzjoni tista' tiġi ordnata għall-proċedimenti kriminali jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet li ġejjin:

- titressaq mozzjoni mill-konvenut jew mill-vittma jew jekk dawn jaqblu li jagħmluha b'mod volontarju;
- il-proċedimenti kriminali nfetħu għal reat imwettaq kontra l-ħajja u s-saħħa fiżika jew is-saħħa, id-dinjità tal-bniedem u drittijiet fundamentali tal-bniedem oħra, reat tat-traffiku jew reat kontra l-proprjetà jew id-drittijiet intellettuali u r-reat ikun punibbli b' mhux aktar minn ħames snin priġunerija;
- skont il-Kodiċi Kriminali, wara proċedura ta' medjazzjoni li tirnexxi, il-proċedimenti kriminali jistgħu jiġu terminati jew il-penali tista' titnaqqas mingħajr limitazzjoni;
- il-persuna suspettata tammetti l-ħtija tagħha qabel ma tiġi akkużata u tkun qablet li u kapaċi tipprovdri restituzzjoni bil-mezzi u sal-punt aċċettati mill-vittma;
- il-proċedimenti kriminali jistgħu jintemmu fid-dawl tan-natura tar-reat, tal-mod li bih twettaq u taċ-ċirkustanzi personali tal-akkużat, jew jekk ikun hemm motivazzjonijiet raġonevoli li l-qorti tista' tevalwa r-restituzzjoni pprovduta mill-akkużat fil-qafas tal-impożizzjoni tal-piena.

Il-vittma tista' tippreżenta mozzjoni biex tiġi ordnata medjazzjoni fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti. Madankollu, proċedura ta' medjazzjoni tista' tiġi ordnata biss darba f'kull kawża, u b'hekk jekk il-proċedura ta' medjazzjoni tiġi konkluża mingħajr suċċess għal kwalunkwe raġuni, ma tistax terġa' ssir.

Medjatur imħarreġ għal dan l-għan u mħaddem mill-Istat ikun responsabbli għat-tweqqif kif suppost tal-proċedura ta' medjazzjoni. Fil-proċedura ta' medjazzjoni, il-vittma tista' tagħżel li tiltaqa' mal-akkużat b'mod esklużiv fil-preżenza tal-medjatur, u f'dan ir-rigward il-persuna tal-medjatur tipprovdri garanzija adegwata għas-sigurtà personali tal-vittma.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma drittijiet?

- L-Att XIX tal-1998 dwar il-Proċeduri Kriminali;
- L-Att C tal-2012 dwar il-Kodiċi Kriminali;
- L-Att LXIV tal-1991 dwar il-Promulgazzjoni tal-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal Iffirmata fi New York fl-20 ta' Novembru 1989;
- L-Att CXXXV tal-2005 dwar l-Appoġġ għall-Vittmi ta' Reati u l-Kumpens mill-Istat;
- L-Att LXXX tal-2003 dwar l-Għajnuna Legali;
- L-Att LXXXV tal-2001 dwar il-Programm ta' Protezzjoni għal dawk li Jieħdu Sehem fi Proċedimenti Kriminali u l-Ġurisdizzjoni ta' Appoġġ;
- L-Att CXXIII tal-2006 dwar l-Attivitajiet ta' Medjazzjoni Applikabbli f'Kawzi Kriminali;
- Id-Digriet Nru 64/2015 tal-Ministru tal-Intern tat-12 ta' Diċembru 2015 dwar il-Kompiti tal-Pulizija Relatati mal-Appoġġ għall-Vittmi;
- Id-Digriet ta' Governanza Nru 34/1999 tas-26 ta' Frar 1999 dwar il-Kundizzjonijiet tal-Ordnijiet u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tal-Protezzjoni Personali ta' dawk li Jieħdu Sehem fi Proċedimenti Kriminali u tal-Membri tal-Awtoritajiet li Jipproċedu;
- Id-Digriet Kongunt Nru 23/2003 tal-Ministru tal-Intern u tal-Ministru tal-Ġustizzja tal-24 ta' Ġunju 2003 dwar ir-Regoli Dettalġati tal-Investigazzjoni Mwertqa minn Awtoritajiet tal-Investigazzjoni taħt il-Ministru tal-Intern u r-Regoli dwar ir-Registrazzjoni ta' Atti Investigattivi b'Mezzi Oħra għajr il-Minuti;

- Id-Digriet Nru 25/2016 tal-Ministru tal-Ġustizzja tat-23 ta' Diċembru 2016 dwar ir-Rimborż mill-Istat ta' Spejjeż Imħallsa mill-Konvenut u mill-Avukat Difensur minn Buthom, u dwar l-Ispjeż u t-Tariffi tal-Persuni li Jieħdu Sehem fi Proċedimenti Kriminali;
- Id-Digriet Nru 14/2008 tal-Ministru tal-Ġustizzja u l-Infurzar tal-Liġi tas-27 ta' Ġunju 2008 dwar ir-Rimborż tax-Xhieda;
- Id-Digriet Kongunt Nru 21/2003 tal-Ministru tal-Ġustizzja, tal-Ministru tal-Intern u tal-Ministru tal-Finanzi tal-24 ta' Ġunju 2003 dwar il-Flas bil-Quddiem tal-Ispjeż tal-Proċedimenti Kriminali;
- L-Ordni Nru 2/2013 tal-Kwartieri Ġenerali Nazzjonali tal-Pulizija tal-31 ta' Jannar 2013 dwar il-Kompiti tal-Pulizija Relatati mal-Appoġġ għall-Vittmi.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 04/09/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Kulhadd jista' jirrapporta reat.

Ir-reati ġeneralment jiġu rapportati quddiem il-prosekutur jew l-awtorità tal-investigazzjoni:

- personalment (bil-miktub jew oralment) – ir-rapporti orali jiġu registrati minn rappreżentant tal-awtorità, li jistaqsik dwar l-elementi u ċ-ċirkustanzi tar-reat imwettaq kontrik, l-identità tat-trasgressur u kwalunkwe evidenza li jista' jkollok fil-pussess tiegħek;
- bit-telefown – il-pulizija topera wkoll hotline mingħajr ħlas imsejha "Xhieda bit-Telefown", li biha x-xhieda u l-vittmi jistgħu jirrapportaw reati kriminali b'mod anonimu. In-numru tal-hotline mingħajr ħlas hu 003680555111 u dan jopera 24 siegħa kuljum bl-assocjati tal-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija ta' Budapest li jieħdu r-rapporti. Aktar informazzjoni dwar il-hotline hi disponibbli bl-Ungeriz fuq is-sit web ufficjali tal-Pulizija Ungeriza fuq <http://www.police.hu/en>;
- bi kwalunkwe mezz ieħor ta' komunikazzjoni, inkluż b'telefonata fuq in-numru ta' emerġenza tal-UE: **112**

Ir-rapporti jistgħu jiġu aċċettati wkoll minn awtoritajiet jew minn qrati oħra, li huma obbligati jibagħtuhom lill-awtorità tal-investigazzjoni. Jekk ir-rapport jeħtieġ azzjoni immedjata, dan irid jiġi aċċettat.

Ir-rapporti pprezentati kollha jiġu registrati minnufih.

Tista' tirrapporta b'mod anonimu, jiġifieri mhuwiex obligatorju li int tissottometti d-dettalji ta' identifikazzjoni jew ta' kuntatt tiegħek. Ir-rapport tiegħek irid ikun fih id-dettalji dwar ir-reat. Ma hemm ebda formola speċjali meħtieġa mill-awtoritajiet għar-rappurtar tar-reati.

Ma hemm ebda skadenza esplicita għar-rappurtar ta' reat, iżda l-awtoritajiet jirrifjutaw ir-rapport tiegħek jekk isir wara ċertu perjodu. Dan il-perjodu (l-hekk imsejjaħ perjodu ta' preskrizzjoni) normalment ikun ekwivalenti għall-perjodu massimu ta' penali għal reat partikolari u għandu minimu ta' 5 snin.

Għal ċerti reati, int tista' tressaq mozzjoni privata wkoll, li hi dikjarazzjoni li biha titlob b'mod esplicitu li l-awtur jingħata piena u jkollok 30 jum biex tressaq il-mozzjoni privata wara li ssir taf l-identità tat-trasgressur.

Kif nista' nsir naf x'nhu jiġri bil-kawża?

L-ilmentatur jew, jekk ir-rapport ma jsirx mill-vittma iżda din tkun magħrufa, jiġu notifikati dwar it-tnejja tal-investigazzjoni.

L-ilmentatur u l-pretendent ċivili jridu jiġu notifikat dwar ir-rifjut tar-rapport.

Il-qorti tiddeċiedi dwar dawn li ġejjin u tinnotifikak dwarhom:

- iċ-ċaħda tat-talba tiegħek biex issir prosekutur privat sostitut,

- it-terminazzjoni tal-proċedura jekk l-investigazzjoni ordnata fuq il-bażi tar-rapport tiegħek ipprezentat bħala prosekutur privat ma rnexxietx.

Matul l-investigazzjoni, il-pulizija jew il-prosekutur jistgħu jinformawk dwar:

- azzjonijiet investigattivi,
- il-ħatra ta' espert fil-każ,
- il-ħruġ ta' ordni ta' trażżin kontra t-trasgressur.

Bħala vittma ta' reat, int ikollok diversi privileġġi li jippermettulek tikseb informazzjoni dwar l-investigazzjoni:

- int tista' tkun preżenti (iżda mhux bilfors) matul is-smiġħ tal-esperti, l-ispezzjoni ta' xena jew ta' oġġett, esperimenti evidenzjarji u line-ups ta' identifikazzjoni, u għandek tiġi notifikat(a) dwar dawn l-azzjonijiet, iżda notifika bħal din tista' ma ssirx jekk dan ikun ġustifikat minħabba l-urġenza tal-att investigattiv, u n-notifika ma tistax issir jekk il-protezzjoni tal-persuna involuta fil-proċedimenti ma tkunx tista' tiġi garantita b'mod ieħor,
- int tista' tispezzjona l-minuti ta' kwalunkwe azzjoni investigattiva fejn int tkun preżenti, u jistgħu jiġu spezzjonati fajls oħra biss jekk dan ma jmurx kontra l-interessi tal-investigazzjoni,
- f'każ ta' atti investigattivi li fihom il-preżenza tiegħek tkun obligatorja jew li fihom int tista' tkun preżenti, ir-rappreżentant tiegħek, is-sostenitur tiegħek u, jekk din ma tiksirx l-interessi tal-proċedimenti, persuna li hi kbira biżżejjed nominata minnek, jistgħu jkunu preżenti miegħek; f'każ li tiġi interrogat(a) bħala xhud, persuna kbira biżżejjed nominata minnek tista' tkun preżenti miegħek minbarra l-avukat li jirrappreżenta l-interessi tiegħek,
- int għandek id-dritt li tiġi notifikat(a) fuq talba tiegħek, b'rabta mar-reat li jikkonċernak, dwar:
  - il-ħelsien jew il-ħarba tal-konvenut minn detenzjoni ta' qabel il-proċess,
  - il-libertà kondizzjonali jew ir-rilaxx finali jew il-ħarba kif ukoll l-interruzzjoni tal-eżekuzzjoni tat-terminu tal-primunerija tal-persuna sentenzjata għal primunerija,
  - il-ħelsien jew il-ħarba tal-persuna sentenzjata għal arrest taħt kustodja kif ukoll l-interruzzjoni tal-eżekuzzjoni tal-arrest taħt kustodja,
  - ir-rilaxx jew il-ħarba tal-persuna taħt trattament mediku involontarju temporanju,
  - ir-rilaxx, it-tluq bla permess u l-liv ta' adattament tal-persuna taħt trattament mediku involontarju,
  - fil-każ ta' edukazzjoni għal trasgressuri żgħażaġħ, il-ħelsien temporanju jew permanenti, it-tluq mill-istituzzjoni mingħajr permess u l-interruzzjoni tal-edukazzjoni tat-trasgressuri żgħażaġħ,
- int tista' tikseb kopji tal-perizji u tal-fajls dwar azzjonijiet investigattivi li matulhom int tista' tkun legalment preżenti; kopji oħra jistgħu jinkisbu biss jekk dan ma jmurx kontra l-interessi tal-investigazzjoni u biss wara li tkun tajt ix-xhieda tiegħek; ladarba jintemmu l-proċedimenti, int tista' tirċievi kopji tal-fajls kollha maħluqa mill-pulizija jew mill-prosekutur fuq talba,
- int tista' tispezzjona fajls tal-każ wara li tintemm l-investigazzjoni, tippreżenta talbiet u tagħmel osservazzjonijiet.

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Iva.

Fi proċedimenti kriminali, l-Istat jagħti l-għajnuna li ġejja fil-qafas tal-għajnuna legali:

- eżenzjoni personali mill-ispejjeż għal prosekutur privati sostituti,
- rappreżentanza permezz ta' ħabib f'litigazzjoni għal partijiet li jgarrbu dannu, għal prosekuturi privati, għal partijiet privati u għal partijiet interessati oħra kif ukoll għal prosekuturi privati sostituti.

Int intitolat(a) għal għajnuna bħal din jekk titqies fil-bżonn f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Att dwar l-Għajnuna Legali, iżda d-dritt għal rappreżentazzjoni permezz ta' ħabib f'litigazzjoni jingħata biss lil vittmi, lil prosekuturi privati, u lil persuni interessati oħra jkunu fil-bżonn jekk, minħabba l-intrikattezza tal-każ, in-nuqqas ta' għarfien legali tagħhom jew ċirkustanzi personali oħra tagħhom, dawn ma jkunux jistgħu jasserixxu b'mod effettiv id-drittijiet proċedurali tagħhom jekk jipproċedu huma stess b'mod personali.

L-applikazzjonijiet għall-għajnuna jistgħu jiġu ppreżentati lis-servizz tal-għajnuna legali fil-formola prevista għal dan l-għan f'kopja waħda, u l-applikanti jridu jehmzu d-dokumenti u/jew ċertifikati uffiċjali filwaqt li jipprovdur prova tal-eligibbiltà għall-għajnuna jew iridu jipprezentaw il-karta uffiċjali li tevidenzja l-eligibbiltà tagħhom għall-għajnuna.

L-applikazzjonijiet għall-għajnuna jistgħu jiġu pprezentati lis-servizz tal-għajnuna legali sa mhux aktar tard minn matul l-istadju ta' litigazzjoni tal-proċedimenti kriminali qabel is-sessjoni diviżorja tal-qorti organizzata għall-adozzjoni ta' deċiżjoni perentorja.

Sa fejn is-servizz tal-għajnuna legali jippermettiek tuża l-għajnuna legali, int tista' tagħzel fornitur tal-għajnuna legali minn registru pprovdut għal dak l-għan.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-partecipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taht liema kundizzjonijiet?

Iva.

Jekk int tiegħu sehem fil-proċedimenti bħala vittima, prosekutur privat, prosekutur privat sostitut jew pretendent ċivili, l-ispejjeż li gejjin imgarrba minnek jew mir-rappreżentanti tiegħek jitroddu lura:

- spejjeż tal-ivvjaġġar u tal-akkomodazzjoni,
- spejjeż tal-opinjoni tal-espert, mistieden minnek, bil-kunsens tal-prosekuzzjoni/tal-qorti,
- spejjeż ta' registrazzjoni vidjo jew awdjo sħiħa jew parzjali tal-proċedimenti/stenografija,
- spejjeż għal kopja waħda tal-fajls tal-każ,
- spejjeż tal-komunikazzjoni (telefown, fax, posta, oħra),
- tariffa tar-rappreżentanti.

L-ispejjeż li toħroġ minn butek u dawk tar-rappreżentanti tiegħek, kif ukoll it-tariffi tar-rappreżentanti jithallsu bil-quddiem minnek, indipendentement mill-kapaċità tiegħek fil-proċedimenti.

Spejjeż imgarrba bħala riżultat tal-partecipazzjoni tiegħek fil-proċedimenti bħala xhud (spejjeż tal-ivvjaġġar, spejjeż tal-akkomodazzjoni, spejjeż tal-ikel, spejjeż relatati mat-teħid tal-liv mix-xogħol) jitroddulek lura wara li tagħmel talba.

Spejjeż tal-ivvjaġġar: spejjeż fil-fatt imgarrba b'rabta mal-vjaġġ mill-post ta' residenza tax-xhud sal-post tas-seduta u mal-vjaġġ ta' ritorn.

Spejjeż tal-akkomodazzjoni: jekk is-seduta tax-xhud tibda f'hin li fiha il-vjaġġ mill-post ta' residenza sal-post tas-seduta jinbada matul is-sigħat ta' billejl, l-ispejjeż tal-akkomodazzjoni għax-xhud f'akkomodazzjoni kummerċjali jew fresort għall-familji jitroddu lura.

Spejjeż tal-ikel: l-ispejjeż tal-ikel jithallsu lix-xhud jekk ikun intitolat għal rimborż tal-ispejjeż tal-akkomodazzjoni jew jekk id-durata sħiħa tal-vjaġġ mill-post ta' residenza sal-post tas-seduta u tal-vjaġġ ta' ritorn flimkien mas-seduta jaqbu s-6 sigħat fi ħdan gurnata.

Spejjeż relatati mat-teħid tal-liv mix-xogħol: xhud li mhuwiex intitolat li jithallas għal perjodu ta' assenza għaż-żmien ta' liv meħud għas-seduta jkun intitolat għal rimborż ta' 1.5% tal-pensjoni minima fis-siegħa għall-perjodu meħud liv mix-xogħol, inkluż il-perjodu mqatta' għall-ivvjaġġar.

Ix-xhud li kien preżenti fl-investigazzjoni tal-esperti jrid jibgħat l-evidenza ta' sostenn għall-ispejjeż lill-awtorità jew lill-qorti li ordnat l-investigazzjoni tal-esperti, li tiddetermina l-ammont tar-rimborż wara r-riċevuta tal-perizja.

Jekk int qed tinfurza talba ċivili bħala pretendent ċivili, il-qorti tordna lill-konvenut iħallas għall-ispejjeż li toħroġ minn butek u għall-ispejjeż li joħroġ minn butu r-rappreżentant u għat-tariffi ta' dan jekk ir-riżoluzzjoni tal-qorti tilqa' t-talba ċivili tiegħek. Jekk it-talba tintlaqa' f'parti minnha, il-konvenut ikun obligat iħallas ammont proporzjonat mill-ispejjeż.

Jekk int prosekutur privat sostitut, il-qorti tordna lill-konvenut iħallas għall-ispejjeż li toħroġ minn butek u għall-ispejjeż li joħroġ minn butu r-rappreżentant u għat-tariffi ta' dan jekk il-prosekuzzjoni tkun rappreżentata mill-prosekutur privat sostitut u l-qorti ssib lill-konvenut ħati.

Nista' nappella jekk il-kawża tiegħi tingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Il-vittima tista' tippreżenta appell, fil-każ speċifikat bil-liġi, jekk l-awtorità li tinvestiga jew il-prosekuzzjoni tiċċad ir-rapport jew ittemm l-investigazzjoni. Fil-każ ta' każ ta' rapport, il-vittima tista' titlob investigazzjoni biss jekk hi tkun dik li għamlet ir-rapport.

Protest kontra d-deċiżjoni ta' każ ta' rapport jew kontra d-deċiżjoni li ttemm l-investigazzjoni jista' jiġi ppreżentat fi żmien tmint ijiem mill-komunikazzjoni tad-deċiżjoni. Jekk l-awtorità tal-investigazzjoni jew il-prosekuzzjoni li tadotta d-deċiżjoni ma ssostnix il-protest, din trid tippreżentah lill-prosekutur li hu intitolat li jiġġudikah. Id-deċiżjoni meħuda dwar il-protest mill-prosekutur ma tistax tkun soġġetta għal rimedji legali ulterjuri.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Wara n-notifika tal-akkuża, il-qorti tistabilixxi d-*data* tal-proċess u torganizza l-proċess, kif ukoll it-taħrikiet u n-notifiki. Persuni li l-preżenza tagħhom fil-proċess tkun obligatorja jitharrku biex jattendu u tintbagħat notifika lil dawk li l-preżenza tagħhom fil-proċess hi permessa mil-liġi.

L-ordni ta' azzjonijiet evidenzjarji fil-proċess tiġi deċiża mill-qorti. Il-proċedura evidenzjarja tibda bl-interrogazzjoni tal-konvenut, u l-vittma normalment tkun l-ewwel waħda fost ix-xhieda li jridu jinstemgħu. Filwaqt li xhud ikun qed jiġi interrogat, ma jista' jkun preżenti ebda xhud ieħor li ma jkunx għadu ġie interrogat. Madankollu, deroga minn din ir-regola hi permessa f'każ ta' interrogazzjoni tal-vittma bħala xhud. Ir-rappreżentant legali tal-vittma jista' jkun preżenti matul il-proċess u b'hekk il-vittma tkun tista' tiġi informata dwar kwalunkwe proċedura evidenzjarja li seħħet fl-assenza tagħha permezz tar-rappreżentant legali tagħha.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien nitqies jien nista' naghžel li nitqies bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Il-vittma tista' tieħu sehem fil-proċedimenti kriminali f'erba' rwoli skont id-dritt proċedurali, kif ġej:

- xhud: persuna li tista' tkun taf bil-fatt li jrid jintwera bil-provi;
- parti ċivili: vittma li tinfurza talba ċivili (spiss talba għad-danni) fil-proċedimenti kriminali;
- prosekutur privat: fil-każ ta' ċerti reati kriminali stipulati bil-liġi, il-vittma tista' tirrappreżenta lill-prosekuzzjoni hi stess bħala prosekutur privat;
- prosekutur privat sostitut: fil-każ ta' ċerti reati kriminali li, kieku, jkunu soġġetti għal prosekuzzjoni pubblika, kif speċifikat bil-liġi, il-vittma tista' tirrappreżenta lill-prosekutur.

Jekk jitqies li dan ikun meħtieġ għall-proċedura evidenzjarja, il-vittma tiġi obbligata tixhed jew tikkontribwixxi għall-proċedura b'modi oħra fil-każijiet u bil-mezzi definiti bil-liġi. Għall-kuntrarju, deċiżjoni dwar it-teħid ta' rwol ta' parti ċivili, ta' prosekutur pubbliku jew ta' prosekutur privat sostitut hi għalkollox ir-responsabbiltà tal-vittma biss.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

F'kull stadju tal-proċedimenti kriminali, il-**vittma** hi intitolata li:

1. tkun preżenti fl-azzjonijiet proċedurali u tispezzjona d-dokumenti li jaffettwawha matul il-proċedura (sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor bil-liġi),
2. tressaq mozzjonijiet u oġġezzjonijiet fi kwalunkwe stadju tal-proċedura,
3. tirċievi informazzjoni mingħand il-qorti, il-prosekutur u l-awtorità tal-investigazzjoni rigward id-drittijiet u l-obbligi tagħha matul il-proċedimenti kriminali,
4. tippreżenta talba għal rimedju legali f'każijiet speċifikati bil-liġi
5. tiġi notifikata fuq talba tagħha b'rabta mar-reat li jikkonċernaha dwar ir-rilaxx jew il-ħarba ta' konvenut detenu, jew tal-konvenut sentenzjat għal priġunerija jew taħt trattament mediku involontarju.

Jekk jitqies li dan ikun meħtieġ għall-proċedura evidenzjarja mill-awtorità tal-investigazzjoni, mill-prosekuzzjoni jew mill-qorti, il-vittma tiġi obbligata tixhed jew tikkontribwixxi għall-proċedura b'mod ieħor fil-każijiet u bil-mezzi definiti bil-liġi. Dan primarjament ifisser l-issodisfar tal-obbligu li tixhed, li l-eċċezzjonijiet minnu huma każijiet li fihom il-vittma ma tkunx tista' tinstema' bħala xhud affattu (eż. privileġġ professjonali legali, iż-żamma ta' sigriet bħala persuna tal-kleru) u każijiet li fihom il-vittma tista' tiċhad milli tixhed (eż. qarib tal-konvenut, jew vittmi li jistgħu jinkriminaw lilhom infushom jew lil qrabathom).

Il-vittma tista' tieħu sehem bħala **parti ċivili** fil-proċedimenti kriminali u tista' tindika digà sa mill-mument tar-rapportar tar-reat li hi biħsiebha tinfurza talba ċivili (tipikament talba għad-danni). L-infurzar ta' talbiet ċivili hu eżentat minn tariffi. F'dan il-każ, il-qorti tiddeċiedi dwar ir-responsabbiltà kriminali tal-konvenut u t-talba ċivili fi f'dan proċediment kriminali wieħed, li għandu l-vantaġġ għall-parti ċivili li hi ma jkollhiex għalfajn tiftaħ proċedura ċivili. Matul il-proċedimenti kriminali, il-parti ċivili tista' tressaq mozzjoni għal sekwestru kontra l-proprietà tal-konvenut jekk ikun hemm motivazzjonijiet raġonevoli għaliex jiġi supponut li l-issodisfar tat-talba mhux se jithalla jiġi eżegwit.

F'każ ta' reati kriminali definiti bil-liġi (attakk, invażjoni tal-privatezza, ksur tas-segretezza ta' korrisondenza, libell, diffamazzjoni u irreverenza), il-vittma tista' taġixxi bħala **prosekutur privat**. Fil-każ tar-reati kriminali msemmija hawn fuq, il-vittma trid tirrapporta r-reat fi żmien 30 jum wara li l-vittma ssir taf bl-identità tat-trasgressur. Fir-rapport, il-vittma trid tindika kwalunkwe evidenza tar-reat, u trid tiddikjara b'mod espliċitu jekk hi titlobx li tingħata piena lill-konvenut.

Ir-reat jista' jiġi rrapportat quddiem il-qorti b'mod orali jew bil-miktub. Il-qorti tordna investigazzjoni jekk l-identità, id-*data* personali jew il-post ta' residenza tal-konvenut ma jkunux magħrufa, jew jekk ikun hemm bżonn li jinstabu l-mezzi tal-evidenza. Il-qorti ttejjem il-proċedimenti jekk l-identità tat-trasgressur ma tkunx tista' tiġi determinata matul l-investigazzjoni.

Il-qorti tiffissa seduta personali li fiha hi tiegħu impenn li tirrikoncilja lill-vittma u lill-konvenut. Jekk it-tentattiv ta' rikonciljazzjoni jirnexxi, il-qorti ttejjem il-proċedimenti; inkella, il-proċedimenti jkomplu bi proċess pubbliku.

Jekk il-vittma tirtira jew twaqqa' l-kawża, il-proċedimenti jintemmu. Japplikaw konsegwenzi simili jekk il-vittma ma tattendix għas-seduta personali jew għall-proċess u tonqos milli ttiprovdi skuża sostanzjali minn qabel, jew jekk il-vittma ma tkunx tista' tiffarrek għalies ma rrapportatx li biddlet l-indirizz.

Il-prosekutur privat għandu d-drittijiet sħaħ li tinvolvi r-rappreżentazzjoni tal-prosekuzzjoni, inklużi d-drittijiet li jistgħu jiġu eżerċitati matul il-proċedimenti u d-dritt għal rimedju legali kontra d-deċiżjonijiet meħuda mill-qorti.

Wara l-eżawriment tal-possibbiltajiet għal rimedju legali disponibbli matul l-investigazzjoni, f'xi każijiet hu possibbli li l-vittma taġixxi bħala **prosekutur privat sostitut** u tirrappreżenta t-tali kawzi il-qorti hi stess. Fost każijiet oħra, int tista' taġixxi bħala prosekutur privat sostitut jekk ir-rapport tar-reat ġie miċħud jew l-investigazzjoni ġiet mitmuma minhabba li l-azzjoni ma kinitx reat kriminali jew teżisti kwalunkwe raġuni għal prekluzjoni ta' punibbiltà (eż. koerċizzjoni, theddida, difiża legittima jew periklu imminenti). Jekk f'każ speċifiku jkun possibbli li wieħed jaġixxi bħala prosekutur privat sostitut skont il-liġi, il-prosekutur li jiddeċiedi dwar il-protest jinforma lill-vittma b'mod speċifiku dwar dan.

Jekk il-protest jiġi miċħud minhabba ċ-ċaħda tar-rapport jew it-terminazzjoni tal-investigazzjoni, il-vittma tiffalla teżamina d-dokumenti li jappartjenu għar-reat kriminali mwettaq kontra l-vittma fil-bini uffiċjali tal-uffiċċju tal-prosekutur. Vittma li taġixxi bħala prosekutur privat pubbliku tista' tressaq mozzjoni għall-prosekuzzjoni tal-uffiċċju tal-prosekutur tal-ewwel istanza li jkun iproċeda fil-kawża fi f'dan sittin jum miċ-ċaħda tal-protest tagħha. Ir-rappreżentazzjoni legali (minn avukat) tal-prosekutur privat sostitut hi obbligatorja. L-aċċettabbiltà tal-mozzjoni għall-prosekuzzjoni tiġi deċiża mill-qorti.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Il-vittma hi intitolata li tinstema' matul il-proċedimenti kriminali. F'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-liġi, il-vittma mhix biss obbligata, iżda wkoll intitolata, li tikkoopera bid-diskrezzjoni tagħha fil-proċedura evidenzjarja. Il-vittma tista' tixhed u tista' wkoll tippreżenta l-evidenza b'modi oħra (eż. billi ttiprovdi evidenza dokumentarja lill-awtorità). Il-vittma tista' tressaq mozzjonijiet u oġġezzjonijiet fi kwalunkwe stadju tal-proċedura. Ġeneralment, minn fost ix-xhieda, il-vittma tiġi interrogata l-ewwel.

Wara li l-prosekutur jikkellew għall-prosekuzzjoni, il-vittma tista' tindirizza lill-Qorti u tista' tiddikjara jekk hi tixtieqx titlob li jiġu stabbiliti r-responsabbiltà kriminali u l-piena tal-konvenut. Il-parti ċivili tista' tagħmel dikjarazzjoni b'rabta mat-talba ċivili li hemm il-pan li tiġi infurzata.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Qabel il-proċess, ix-xhud imħarrek għall-proċess jista' jikkuntattja lil sostenitur tax-xhud tal-qorti għal informazzjoni eżatta. Is-sostenitur ta' xhud tal-qorti hu amministratur ġudizzjarju li jipprovdi informazzjoni lix-xhud dwar kif jixhed u jiffaċilita l-attenzenza neċessarja għax-xhieda. L-appoġġ lix-xhieda ma jkoprix informazzjoni dwar il-kawża u ma jistax ikollu l-effett li jinfluwenza lix-xhud.

Fil-proċedimenti kriminali, il-vittma tkun intitolata li tircievi informazzjoni dwar id-drittijiet u l-obbligi tagħha u dwar il-kawża u, sakemm ma jkunx stipulat b'mod ieħor bil-liġi, li tkun preżenti fl-azzjonijiet proċedurali u li tispezzjona d-dokumenti dwar ir-reat imwettaq kontriha u li tircievi kopji wara li tiġi konkluzja l-investigazzjoni.

Il-vittma trid tiġi informata dwar l-akkuża u trid tiġi notifikata dwar kwalunkwe deċiżjoni li tikkonċernaha kif ukoll dwar id-deċiżjoni konkluziva.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Il-vittma tkun intitolata li tispezzjona d-dokumenti dwar ir-reat imwettaq kontriha u tircievi kopji fi kwalunkwe mument wara l-konkluzjoni tal-investigazzjoni.

Il-qorti trid tiżgura d-dritt ta' spezzjonar tad-dokumenti b'tali mod li tevita divulgazzjoni żejda ta' *data* dwar il-privatezza. Madankollu, il-ħruġ ta' kopji ta' dokumenti jista' jiġi limitat biss fuq il-baži ta' raġunijiet relatati mad-dinjità tal-bniedem, mad-drittijiet tal-personalità u mad-dritt ta' reverenza.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-

Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 04/09/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Il-vittma tista' tappella kontra s-sentenza jekk hi tkun ukoll prosekutur privat sostitut, prosekutur privat jew parti ċivili, jew jekk is-sentenza jkun fiha dispożizzjoni li tippermetti appelli. Il-parti ċivili tista' tipprezenta appell kontra d-dispożizzjoni li taġġudika t-talba ċivili fil-merti tagħha. Jekk ikun hemm xi dispożizzjoni oħra inkluża fis-sentenza li tikkonċerna lill-vittma, din tista' tappella kontra t-tali dispożizzjonijiet.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Jekk jiġi pprezentat appell kontra s-sentenza fl-ewwel jew fit-tieni istanza, il-vittma tkun intitolata li tkun preżenti matul il-proċess u s-sessjoni pubblika li ssir quddiem il-qorti tat-tieni jew tat-tielet istanza, li taċċessa d-dokumenti pprovduti matul il-proċedimenti, li tipprezenta mozzjonijiet u oġġezzjonijiet, u li tindirizza lill-qorti wara l-argument tal-għeluq tal-prosekutur pubbliku.

Inkun intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

It-tweġiba għal din il-mistoqsija f'dak li għandu x'jaqsam mal-appoġġ għall-vittmi taqa' fir-responsabbiltajiet tad-Deputat Segretarjat tal-Istat għall-Ġustizzja u għal-Legizlazzjoni tad-Dritt Privat tal-Ministeru tal-Ġustizzja u tad-Deputat Segretarju tal-Istat għall-Ġestjoni tal-Metodoloġija tal-Ġustizzja tal-Ministeru tal-Ġustizzja, filwaqt li fir-rigward tal-protezzjoni tal-vittmi din taqa' fir-responsabbiltajiet tal-Ministeru tal-Intern.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi sentenzjat?

Il-ġudizzju, li minnu l-vittma tista' ssir taf x'inhu l-kontenut tas-sentenza, jiġifieri n-natura, it-tip, il-firxa u l-kontenut tal-piena jew tal-miżuri imposti kontra l-konvenut, irid jiġi notifikat lill-vittma mill-qorti.

Se nkun infurmat jekk it-trasgressur jinheles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Il-vittma jew, fil-każ ta' mewtha, il-persuna li teżercita drittijietha, hi intitolata li tkun informata malli tagħmel talba dwar dawn li ġejjin b'rabta mar-reat li jikkonċerna lill-vittma:

- il-ħelsien jew il-ħarba tal-konvenut minn detenzjoni ta' qabel il-proċess,
- il-libertà kondizzjonali jew ir-rilaxx finali jew il-ħarba kif ukoll l-interruzzjoni tal-eżekuzzjoni tat-terminu tal-primunerija tal-persuna sentenzjata għal terminu ta' primunerija,
- ir-rilaxx jew il-ħarba tal-persuna sentenzjata għal arrest taħt kustodja kif ukoll l-interruzzjoni tal-eżekuzzjoni tal-arrest taħt kustodja,
- ir-rilaxx jew il-ħarba tal-persuna taħt trattament mediku involontarju temporanju,
- ir-rilaxx, it-tluq bla permess u l-liv ta' adattament tal-persuna taħt trattament mediku involontarju, u
- fil-każ ta' edukazzjoni għal trasgressuri żgħażaġħ, il-ħelsien temporanju jew permanenti, it-tluq mill-istituzzjoni mingħajr permess u l-interruzzjoni tal-edukazzjoni ta' trasgressuri żgħażaġħ.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel sqarrija jew nipprezenta appell?

L-aħħar jum tal-primunerija jiġi ddeterminat mill-istituzzjoni penali u, dakinhar, din torganizza l-ħelsien tal-persuna kundannata. Jekk l-istituzzjoni penali tipprezenta mozzjoni għal-libertà provviżorja tal-persuna kundannata, l-imħallef li jagħti l-piena jorganizza smiġħ li dwaru ma tiġix notifikata l-vittma u li fih din ma tistax tiegħu sehem. Il-vittma ma tistax tagħmel dikjarazzjoni u ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni tal-qorti meħuda rigward il-libertà kondizzjonali.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew

li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 04/09/2018

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (pereż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adeżjoni)

Primarjament fi f'dan il-proċedimenti kriminali, il-vittma tista' tinforza t-talba tagħha għad-danni li jirriżultaw bħala konsegwenza tal-att soġġett għall-akkuża bħala pretendent ċivili. F'dan il-każ, il-proċedura mwettqa bħala parti mill-proċedimenti kriminali għall-infurzar ta' talba ċivili tissejjaħ proċedura ta' adeżjoni. It-talbiet ċivili jistgħu jiġu inforzati b'mezzi legali oħra wkoll. Il-fatt li l-vittma ma ħaditx azzjoni bħala pretendent ċivili ma jipprekludix il-possibbiltà ta' infurzar tat-talba. Fil-kundizzjonijiet speċifikati fil-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili, talba ċivili tista' tiġi infurzata wkoll mill-prosekutur minflok mill-vittma.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni d-danni / kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Il-proċedimenti ta' infurzar jistgħu jitnedew fi żmien 30 jum mill-iskadenza tal-issodisfar tal-obbligi stabbiliti mill-qorti. F'dan ir-rigward, il-qorti tohrōg fajl ta' infurzar fuq il-baži tal-parti tad-deċiżjoni meħuda fil-proċedimenti kriminali li tikkonċerna t-talba ċivili.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

L-istat ma jistax iħallsek avvanz. Madankollu, jekk twestaq reat kriminali vjolenti intenzjonat kontrik u, bħala konsegwenza ta' dan, int korrejt fiżikament u saħħtek giet affettwata b'mod ħażin, int tista' tirċievi kumpens mingħand l-istat. Il-kumpens mill-istat hu indipendenti mit-talba ċivili, iżda jekk it-telf jew id-danni tiegħek jiġu kkompensati minn sorsi oħra (pereż. minn qorti jew minn assigurat) fi żmien tliet snin mid-data meta saret finali d-deċiżjoni dwar il-merti tal-applikazzjoni tiegħek għal kumpens, int tkun meħtieġ(a) trodd lura l-kumpens imħallas mill-istat.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-istat?

Int intitolat(a) għal kumpens mill-istat jekk jitwettaq reat kriminali vjolenti intenzjonat kontrik li rriżulta f'dannu serju għall-integrità u għas-saħħa fiżiċi tiegħek.

Int tista' tkun intitolat ukoll għal kumpens mill-istat jekk int qarib li tiġi mill-viċin jew dipendenti tat-tali vittma jew jekk int ħallast għall-funeral tal-vittma deċeduta.

Huma biss vittmi li jinsabu fil-bżonn skont is-sitwazzjoni finanzjarja tagħhom jew kundizzjonijiet oħra stabbiliti bil-liġi li jistgħu jkunu eliġibbli għal kumpens mill-istat.

Int tista' tippreżenta l-applikazzjoni tiegħek għal kumpens mill-istat lil kwalunkwe servizz ta' appoġġ għall-vittmi (uffiċċju distrettwali tal-gvern). Meta tiddeċiedi dwar l-applikazzjoni tiegħek, l-awtorità teżamina r-rabta kawżali bejn l-ammont tad-danni u r-reat kriminali.

Normalment, l-applikazzjonijiet għal kumpens ikunu jistgħu jiġu ppreżentati fi żmien tliet xhur mid-data li fiha jitwettaq ir-reat, u l-ammont massimu ta' kumpens fl-2017 hu ta' HUF 1 599 105.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Jekk ir-rapport kriminali tiegħek jiġi rifutat, l-investigazzjoni tintemm jew il-konvenut jiġi lliberat mill-akkużi fuq il-baži ta' esklużjoni speċifikata mil-liġi (jiġifieri: taħt l-età, inkapaċità mentali serja, koerċizzjoni jew theddid, żball, difiża legittima, neċessità estrema jew kmand mingħand persuna superjuri), int tkun intitolat(a) għal kumpens mill-istat.

Il-kumpens mill-istat hu indipendenti mit-talba ċivili, iżda jekk it-telf jew id-danni tiegħek jiġu kkompensati minn sorsi oħra (pereż. minn qorti jew minn assigurat) fi żmien tliet snin mid-data meta saret finali d-deċiżjoni dwar il-merti tal-applikazzjoni tiegħek għal kumpens, int tkun meħtieġ(a) trodd lura l-kumpens imħallas mill-istat.

Jekk tinforza d-dritt ċivili tiegħek barra mill-proċedimenti kriminali, il-kwistjoni ta' responsabbiltà kriminali u dik ta' kumpens isiru separati minn xulxin, jiġifieri, iż-żewġ proċedimenti jistgħu jwasslu għal sentenzi b'kontenut differenti.

Jien intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Bħala vittma ta' reat jew ta' trasgressjoni, int tista' tkun intitolat(a) għall-ħlas ta' għajjnuna monetarja istantanja għall-fini ta' rimedjar tas-sitwazzjoni ta' kriżi f'perjodu qasir ħafna wara r-reat jew it-trasgressjoni. Int tista' tippreżenta l-applikazzjoni tiegħek lis-servizz ta' appoġġ għall-vittmi (uffiċċju distrettwali tal-gvern), u l-kundizzjoni għar-riċevuta tal-kumpens hi li r-reat jiġi rapportat lill-pulizija.

Il-ħlas tal-għajnuna monetarja istantanja jiġi deċiż fuq il-baži tal-prinċipju ta' ugwaljanza u jista' jiġi pprovdut lill-vittmi bla ma jiġi vvalutat jekk humiex fil-bżonn. Madankollu, matul il-proċedimenti, irid jiġi eżaminat jekk iċ-ċirkustanzi personali tal-vittma li jirriżultaw mir-reat kriminali jiġġustifikawx dan it-tip ta' għajnuna monetarja. L-għajnuna monetarja istantanja mhix kumpens u mhix maħsuba biex tikkompensa jew timmitiga d-dannu kkawżat mir-reat kriminali. Tista' tiġi pprovduta għall-kopertura tal-ispejjeż tal-ikel, tal-akkomodazzjoni, tal-ivvjaġġar, tal-ilbies, tal-mediċini u tal-funeral tal-vittma. L-ammont tal-għajnuna monetarja istantanja jiġi determinat fuq il-baži tas-sitwazzjoni tal-vittma li tirriżulta mir-reat kriminali u mit-tul ta' żmien li matulu l-vittma ma tkunx tista' ssolvi l-problemi finanzjarji tagħha waħedha. L-ammont massimu tal-għajnuna fl-2017 hu ta' HUF 106 607.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 04/09/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Jekk int sfajt vittma ta' reat, tista' tirrapportah fl-eqreb għassa tal-pulizija jew billi ċċempel fuq in-numri ta' emerġenza 107 jew 112.

Il-persunal tas-Servizz ta' Appoġġ għall-Vittmi mmexxi mill-istat u tas-Servizz ta' Għajnuna Legali jista' jassistik fl-eqreb ufficiċċju distrettwali tal-gvern. Il-persunal tal-Linja freephone ta' Appoġġ għall-Vittmi (ÁldozatsegítÁ Vonal) (+36-80-225-225) jipprovdi għajnuna immedjata permezz tat-telefown 24 siegħa kuljum fl-Ungerija.

Is-Servizz Telefoniku Nazzjonali ta' Informazzjoni dwar Kriżijiet (Országos KríziskezelÁ és Információs Telefonszolgálat, OKIT, http://www.ncsszi.hu/national-institute-for-family_-youth-and-population-policy) jipprovdi għajnuna b'mod speċifiku għall-vittmi ta' vjolenza domestika, ta' vjolenza bejn qraba, ta' abbuż fuq it-tfal kif ukoll ta' prostituzzjoni u ta' traffikar tal-bnedmin permezz tan-numru tat-telefown +36-80-205-520.

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

- Pulizija: **107**
- Numru ġenerali ta' emerġenza: **112**
- Xhieda bit-Telefown (Telefontanú): **+36-80-555-111** (fejn tista' tirrapporta reati b'mod anonimu)
- Linja ta' Appoġġ għall-Vittmi (ÁldozatsegítÁ Vonal): **+36-80-225-225** (numru freephone li tista' ċċempel fuqu 24 siegħa kuljum fl-Ungerija)
- Servizz Telefoniku Nazzjonali ta' Informazzjoni dwar Kriżijiet (Országos KríziskezelÁ és Információs Telefonszolgálat) **+36-80-205-520**
- L-NGO NANE li hi Assoċjazzjoni tad-Drittijiet tan-Nisa (NÁ'k a NÁ'kért Együtt az ErÁ'szak Ellen Egyesület):
  - +36-80-505-101 (helpline għal nisa u għal tfal abbużati; tista' ċċempel fuqu mingħajr ħlas, permezz tal-mowbajl ukoll, nhar ta' Tnejn, Tlieta, Ħamis u Ġimgħa bejn is-6 p.m. u l-10 p.m.)
  - +36-40-603-006 (għal vittmi ta' vjolenza sesswali, tista' ċċempel fuqu nhar ta' Ġimgħa bejn l-10 a.m u s-2 p.m. bit-tariffi lokali)
- L-Assoċjazzjoni Patent (Patent Egyesület): +36-70-25-25-254 (servizz ta' għajnuna legali bit-telefown fi kwistjonijiet legali u psikoloġiċi essenzjali għal nisa li jgħixu f'relazzjoni abbużiva, li tista' ċċempel fuqu nhar ta' Erbgħa bejn l-4 p.m. u s-6 p.m.)

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

Il-proċeduri ta' appoġġ għall-vittmi huma aċċessibbli mingħajr tariffi u mingħajr ħlas. Jekk ma tafx titkellem bl-Ungeriz jew għandek bżonn ta' interpretu tal-lingwa tas-sinjali minħabba diżabbiltajiet relatati mal-komunikazzjoni, l-ispejjeż tat-traduzzjoni u tal-intepretazzjoni jiġġarbu mill-istat.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-Istat?

Is-Servizz ta' Appoġġ għall-Vittmi (ÁldozatsegítÁ Szolgálat) jista'

- jinformatik dwar id-drittijiet, l-obbligi u l-possibiltajiet tiegħek,
- jipprovdi informazzjoni dwar is-servizzi ta' protezzjoni soċjali, is-servizzi tal-kura tas-saħħa u l-benefiċċji tal-assigurazzjoni tas-saħħa,
- jipprovdi għajnuna monetarja istantanja (fi żmien ħamest ijiem mid-data tat-tweġiq tar-reat relatat),
- jipprovdi appoġġ emottiv (inkluża assistenza psikoloġika jekk meħtieġa),
- jipprovdi pariri legali u għajnuna prattika f'każijiet sempliċi,
- jikkonferma l-istatus tiegħek bħala vittma,
- minbarra dan li ntqal hawn fuq, persuni li jkorru serjament u qraba ta' vittmi deċeduti minħabba reati kriminali vjolenti jistgħu japplikaw għal kumpens mingħand l-istat.

Is-Servizz Telefoniku Nazzjonali ta' Informazzjoni dwar Krizijiet (Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat) jista'

- jipprovdi assistenza immedjata liċ-ċittadini (l-aktar lin-nisa u lit-tfal) li jkunu f'sitwazzjonijiet ta' krizi serja minħabba abbuż,
- akkomodazzjoni immedjata sigura f'ċentri ta' kenn sikuri għal persuni fil-bżonn wara konsultazzjoni. Dan se jiġi żgurat f'ċentri ta' krizi fejn l-akkomodazzjoni tkun garantita għal 30 jum iżda, fejn tkun ġustifikata, tista' tiġi estiża bi 30 jum addizzjonali. L-akkomodazzjoni hi pprovduta mingħajr ħlas, u bħala parti mill-kura pprovduta, l-ispeċjalisti taċ-ċentru tal-krizi jgħinu biex tinstab soluzzjoni sikuraw fit-tul għall-problema, u dawn jidhru wkoll f'kuntatt mal-assistent tal-familja tas-Servizz rilevanti ta' Appoġġ għall-Familji u tal-Benesseri tat-Tfal.

Is-Servizz ta' Għajnuna Legali (Jogi Segítségnyújtó Szolgálat)

- jipprovdi pariri legali f'każijiet li fihom il-fatti tal-każ ikunu pjuttost ċari,
  - u, jekk ikunu ssodisfati l-kundizzjonijiet definiti legalment, dan
1. jipprovdi servizzi barra l-qorti (konsulenza, editjar ta' dokumenti) mingħajr ħlas jew b'kundizzjonijiet favorevoli,
  2. jipprovdi rappreżentazzjoni permezz ta' ħabib f'litigazzjoni fil-proċedimenti tal-qorti u fil-fażi ta' qabel il-proċess (meta l-każ jiġi investigat mill-awtorità tal-investigazzjoni jew mill-prosekutur) tal-proċedimenti kriminali. Jekk ir-rappreżentanza permezz ta' ħabib f'litigazzjoni tkun awtorizzata, is-servizz legali propju jiġi pprovdut minn avukati u minn ditti legali li jkunu f'relazzjoni kuntrattwali mas-Servizz tal-Għajnuna Legali.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet mhux governattivi?

Tista' tibbaża primarjament fuq l-organizzazzjonijiet mhux governattivi li ġejjin:

L-Assoċjazzjoni tal-Karità taċ-Ċurkett l-Abjad (Fehér Gyászrák Közhasznú Egyesület)

- kura personali wara r-reat,
- għajnuna legali mingħajr ħlas,
- medjazzjoni mingħajr ħlas,
- assistenza psikoloġika mingħajr ħlas,
- appoġġ finanzjarju lil dawk li jkunu fil-bżonn (biss jekk ir-reat jiġi rapportat lill-pulizija),
- assistenza fil-proċedimenti ta' awtoritajiet oħra,
- medjazzjoni ta' appoġġ iprovduta minn organizzazzjonijiet u minn istituzzjonijiet oħra.

L-NGO NANE li hi Assoċjazzjoni tad-Drittijiet tan-Nisa (NÁ'k a NÁ'kért Együtt az ErÁ'szak Ellen Egyesület):

- il-provvista ta' informazzjoni,
- għajnuna prattika immedjata lil dawk li jinsabu fi krizi (pereż. tqegħid f'ċentri ta' kenn għan-nisa, notifika lill-awtoritajiet, pariri dwar azzjonijiet u possibiltajiet),
- sessjonijiet fi grupp,
- għajnuna leali (permezz ta' pariri legali jekk ikunu meħtieġa).

L-NGO ESZTER Ambulanza (ESZTER Alapítvány és Ambulancia):

- assistenza psikoloġika,

- għajnuna legali,

L-Assoċjazzjoni Patent (Patent Egyesület):

- informazzjoni u pariri,
- I-iżgurar ta' konsultazzjonijiet ta' sfond ma' psikologu jew ma' assistent soċjali,
- I-għoti ta' għajnuna legali lil nisa abbużati kif ukoll lil vittmi ta' vjolenza u ta' diskriminazzjoni sessisti.

II-Fondazzjoni tal-Modi Anonimi (Névtelen Utak Alapítvány):

- akkomodazzjoni sikura,
- riabilitazzjoni,
- riintegrazzjoni.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 04/09/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Malta

Titqies bħala **vittma tal-kriminalità** jekk tkun ġarrabt dannu, e.g. tkun sfajt imweġġa' jew inkella l-proprjetà tiegħek tkun ġratilha l-ħsara jew insterqet, eċċ., b'riżultat ta' inċident li jkun jikkostitwixxi delitt skont il-liġi nazzjonali. Bħala vittma tal-kriminalità, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali qabel, waqt u wara l-proċeduri quddiem il-qorti (proċess quddiem il-qorti kriminali).

Il-proċeduri kriminali f'Malta jibdedu bl-istħarriġ tad-delitt. Skont x'delitt ikun, l-istħarriġ isir mill-pulizija jew minn maġistrat istrutturju.

Delitti inqas serji (delitti punibbli b'multa jew bi priġunerija ta' inqas minn sitt xhur) jiġu mistħarriġin minn uffiċjal tal-pulizija. Jekk ikun hemm biżżejjed provi kontra min ikun wettaq ir-reat, l-uffiċjal tal-pulizija jressaq il-każ quddiem il-Qorti tal-Maġistrati għal proċess quddiem il-qorti kriminali u jaġixxi bħala prosekutur quddiem il-qorti. Matul il-proċess quddiem il-qorti, imħallef jeżamina l-provi u jikkundanna jew jillibera mill-akkużi lil min ikun wettaq ir-reat. Jekk min ikun wettaq ir-reat jiġi kkundannat, l-istess imħallef jispeċifika l-piena li għandha tiġi imposta.

Id-delitti l-oħrajn kollha jiġu investigati minn maġistrati istrutturji. Jekk ikun hemm biżżejjed provi kontra min ikun wettaq id-delitt, il-maġistrat istrutturju jressaq il-każ quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. Il-Qorti tal-Maġistrati teżamina l-provi u jekk ikun hemm biżżejjed provi tibgħat il-każ lill-Avukat Ġenerali. L-Avukat Ġenerali mbagħad iressaq il-każ quddiem il-Qorti Kriminali biex din tibda l-proċeduri. Matul il-proċess quddiem il-qorti, il-prosekutur itella' lil min ikun wettaq ir-reat quddiem imħallef u ġurija. Il-ġurija tiddeċiedi jekk l-imputat ikunx ħati jew le. Jekk l-imputat jiġi kkundannat, l-imħallef jispeċifika l-piena li għandha tiġi imposta.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- [1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)
- [2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [4 - Kumpens](#)
- [5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 21/06/2018

1 - Drittijiet b'hala vittma ta' reat

'informazzjoni se nirċievi minghand l-awtorità wara li jseħh ir-reat (pereż. minghand il-pulizija, il-prosekutur pubbliku), iżda anki saħansitra qabel ma nirrapporta r-reat?

Mill-ewwel kuntatt mal-pulizija għandek tingħata l-informazzjoni li ġejja:

1. It-tip ta' appoġġ li tista' tingħata u minn min;
2. il-proċeduri kif isir ir-rapport dwar ir-reat u r-rwol tal-vittma fil-proċeduri relattivi;
3. kif u taħt liema kundizzjonijiet tista' tingħata protezzjoni;
4. kif u taħt liema kundizzjonijiet ikollok aċċess għal parir legali, għajjnuna legali jew parir ieħor;
5. kif u taħt liema kundizzjonijiet jista' jkollok aċċess għall-kumpens;
6. kif u taħt liema kundizzjonijiet tkun intitolata għall-interpretazzjoni u t-traduzzjoni;
7. jekk tkun residenti fi Stat Membru differenti minn dak fejn seħh ir-reat, kull mizura, proċedura jew arrangamenti speċjali, li huma disponibbli sabiex jitfarsu l-interessi tiegħek f'Malta;
8. il-proċeduri disponibbli biex jittressqu lmenti meta d-drittijiet tiegħek b'hala vittma ma jkunux rispettati mill-Pulizija;
9. id-dettalji ta' kuntatt għall-komunikazzjonijiet dwar il-kaz tiegħek;
10. is-servizzi ta' ġustizzja riparatriċi disponibbli;

kif u taħt liema kundizzjonijiet tista' tiġi rimborzat/a għal spejjez li għamilt biex tieħu sehem fil-proċess kriminali

Jien ma ngħix fil-pajjiż tal-UE fejn seħh ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumix). Kif inhuma mħarsa d-drittijiet tiegħi?

B'hala vittma ta' reat li seħh fi Stat Membru ieħor, jekk tkun tgħix f'Malta għandek dritt tirraporta r-reat lill-pulizija f'Malta. Ladarba tagħmel ir-rapport, il-pulizija f'Malta huma marbutin li jibgħatu mingħajr dewmien ir-rapport lill-awtorità kompetenti tal-Istat Membru fejn seħh ir-reat, sakemm ma jkunux bdew il-proċeduri huma.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni se nirċievi?

Meta tirraporta reat għandek tingħata mill-pulizija rikonoxximent bil-miktub tar-rapport tiegħek, li fih ikun hemm dikjarati l-elementi bażiċi tar-reat in kwistjoni. Barraminnekk, għandek dritt, fuq talba tiegħek, li tirċievi informazzjoni dwar:

1. kwalunkwe deċizzjoni li ma titkompliex jew li twaqqaf investigazzjoni jew li ma jittieħdux passi kontra t-trasgressur
2. il-ħin u l-post tal-proċess kriminali, u n-natura tal-akkuzi kontra t-trasgressur
3. kwalunkwe sentenza finali fil-proċess
4. informazzjoni dwar is-sitwazzjoni tal-proċeduri kriminali
5. ir-rilaxx jew ħarba mid-detenzjoni tat-trasgressur u dwar kwalunkwe mizura maħruġa għall-protezzjoni tiegħek f'kaz ta' rilaxx jew ħarba tat-trasgressur

Fil-kazijiet kontemplati fa u ċ inti għandek tingħata r-raġunijiet jew sommarju tar-raġunijiet li wasslu għad-deċizzjoni in kwistjoni.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni libera jew ta' traduzzjoni (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-pulizija għandhom jizguraw li inti qed tifhem u qed tiġi mifhum/a. jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bil-Malti jew bil-Ingliż, inti għandek dritt għal interpretazzjoni u traduzzjoni f'lingwa li tifhem.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li jien qed niġi mifhum (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)

Il-komunikazzjoni trid issir b'lingwaġġ sempliċi u aċċessibbli u għandhom jiġu rispettati l-karatteristiċi personali tiegħek inkluż kwalunkwe diżabbiltà li tista' taffettwa l-abbiltà tiegħek biex tifhem jew tintfihem. Barraminnekk, inti għandek dritt li tieħu miegħek persuna tal-għazla tiegħek fl-ewwel kuntatt mal-pulizija, jekk minħabba l-impatt tar-reat inti jkollok bzonn l-għajjnuna biex tifhem jew tintfihem. meta l-vittma tkun diżabbli jew minorenni, il-pulizija dejjem jitolbu l-assistenza tas-social workers fi ħdan l-Aġenzija Appoġġ u jekk tinħass il-ħtieġa tista' titlob ukoll għall-assistenza ta' professjonisti oħra fil-qasam.

Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jagħti appoġ lill-vittmi? Il-pulizija se tibgħatni awtomatikament għand is-servizzi ta' appoġ għall-vittmi?

Mal-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija huma jagħtuk informazzjoni dwar it-tip ta' appoġ li tista' tikseb u minn min, inkluz appoġ mediku, appoġ psikologiku u saħnsitra akkomodazzjoni alternattiva. Barraminnekk, il-Pulizija għandhom jirreferuk għal servizzi ta' appoġ għall-vittmi, mingħajr dewmien.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Is-servizz ta' appoġ jingħata b'mod kunfidenzjali

Għandi nirraporta reat qabel ma jista' jkolli aċċess għal servizzi ta' appoġ għall-vittmi?

Inti jista' jkollok aċċess għal dawn is-servizzi anki jekk qabel ma tkun irraportajt formalment ir-reat

Il-protezzjoni personali jekk inkun f'periklu

X'tipi ta' protezzjoni hemm disponibbli?

Il-pulizija għandha mill-ewwel tizgura li inti tineħha mill-periklu, jekk wara l-evalwazzjoni li ssir jirrizulta li inti fil-periklu. Jekk il-pulizija tikkonkludi li min ikun wettaq ir-reat ikun persuna perikoluza, hi tista' tarresta t-trasgressur u ttejjera l-kaz quddiem il-qorti b'urgenza u titlob lill-qorti biex tordna li jinżamm detenut.

Inti tista' wkoll titlob lill-uffiċjal tal-pulizija inkarigat mill-kaz tiegħek biex ipoġġik fi programm għall-protezzjoni tal-vittmi. Tkun trid tiddikjara li tkun se tixhed kontra min ikun wettaq ir-reat waqt is-smiġħ tal-qorti. Jekk l-uffiċjal tal-pulizija jkun konvint li x-xhieda tiegħek jew provi oħra li jkollok ikunu importanti għall-kaz, huwa jitlob lill-Avukat Ġenerali biex ipoġġik fi programm għall-protezzjoni tal-vittmi. Il-programm jista' jkopri wkoll lil membri tal-familja tiegħek u qaba oħrajn. Normalment ikun jikkonsisti f'mizuri li jggarantixxu s-sikurezza personali tiegħek u/jew jiproteġu l-propjeta' tiegħek.

Min jista' joffrili protezzjoni?

Il-Pulizija

Xi hadd se jevalwa l-kaz tiegħi biex jara jekk għadnix fil-periklu mit-trasgressur?

Iva l-pulizija jagħmlu din l-evalwazzjoni

Xi hadd se jevalwa l-kaz tiegħi biex jara jekk inix f'riskju ta' periklu ieħor mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (waqt l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk waqt il-proċeduri fil-Qorti jirrizulta li għad hemm periklu, il-pulizija tista' titlob lill-qorti sabiex toħroġ ordni ta' protezzjoni fil-konfront tiegħek u l-familjari tiegħek.

X'tip ta' protezzjoni hija disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

F'kazijiet ta' vjolenza domestika l-vittmi jingħataw rifuġju f'xelters apposta

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Jekk int minorenni, ir-rapport dwar ir-reat jista' jsir minn ġenitur jew tutor.

Bħala minorenni, f'kaz li l-ġenitur jew kustodji tiegħek ma jistgħux jirraprezentaw minħabba kunflitt ta' interessi jew jekk inti m'intix akkumpanjat jew int separat mill-familjatiegħek, il-qorti minn jedda taħtar avukat tat-tfal jew avukat tal-għajjnuna legali biex jirraprezenta l-interessi tiegħek.

Membru tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma drittijiet?

Inti titqies bħala vittma u għandek l-istess drittijiet tal-vittmi ta' reat

Membru tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma drittijiet?

Inti tista' tagħmel ir-rapport minflok il-vittma jekk hu konjuġi, ġenitur, wild, ħuk jew int tutor tiegħu.

Jista' jkolli aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur waqt il-medjazzjoni?

Il-medjazzjoni bejn il-vittma u min wettaq ir-reat tkun disponibbli waqt il-proċeduri kriminali meta t-trasgressur jammetti jew jinstab ħati. F'kaz ta' ammissjoni jew sejba ta' ħtija, hemm diversi modi kif medjazzjoni tkun tista' tiġi aċċessata tramite l-Qrati tal-Ġustizzja. Aċċess għas-servizz ta' medjazzjoni jista' jingħata billi ssir talba lill-Qorti, permezz ta' rikors, mill-prosekutur u/jew l-avukat difensur u/jew l-uffiċjal tal-probation, sabiex il-kaz jgħaddi għall-medjazzjoni.

Jekk il-Qorti tilqa' t-talba, il-kaz jiġi rinviat lill-Kumitat għall-Medjazzjoni bejn il-Vittma u min Wettaq ir-Reat (Kumitat) fi f'dan id-Dipartiment tal-Probation u Parole, liema kumitat, wara li jeżamina l-informazzjoni kollha rilevanti, jiddeciedi jekk il-kaz għandux jiġi għall-medjazzjoni jew le. Jekk il-Kumitat jiddeciedi li jiġi għall-medjazzjoni, l-kaz jiġi assenjat lill-medjatur. Il-medjatur jikkuntattja kemm lill-vittma kif ukoll lill-min wettaq ir-reat u jiltaqa' magħhom individwalment bl-iskop li ssir it-tielet laqgħa li għaliha jattendu z-zewġ partijiet. Biex isir il-proċess ta' medjazzjoni, il-medjatur għandu jizgura li z-zewġ partijiet ser jibbenefikaw mill-proċess u li m'hemmx riskju ta' vittimizazzjoni sekondarja.

Fejn nista' nsib il-liġi li tistipula d-drittijiet tiegħi?

Il-liġi li tistipula d-drittijiet tiegħek hi l-Att dwar il-Vittmi tal-Kriminalità - [Kapitolu 539 tal-Liġijiet ta' Malta](#) -

Kwantu għall-medjazzjoni l-liġi applikabbli hi l-Att dwar il-Ġustizzja Riparatrici - [Kapitolu 516 tal-Liġijiet ta' Malta](#)

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 21/06/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nista' nirrapporta reat?

Jekk sfajt vittma ta' reat tista' tirraportah għand il-pulizija. Ir-rapport jistgħu jagħmluh minflok il-konjuġi, il-ġenituri, l-ulied, ħutek jew it-tutor. Tista' wkoll tgħarraf lill-pulizija jekk tkun sirt taf b'reat anki meta ma tkunx il-vittma.

Tista' tirrapporta reat bil-fomm, billi tmur fl-eqreb għassa tal-pulizija jew billi ċċempel fuq in-numru ta' emerġenza 112 f'kazijiet li jeħtieġu assistenza immedjata, jew billi tħalli r-rapport fl-għassa tal-pulizija jew billi tibgħat ittra. Jekk tagħzel li tibgħat rapport bil-miktub, tista' tabbozzah int stess jew titlob l-għajnuna ta' avukat. M'hemm l-ebda formola li trid timxi magħha bilfors. Normalment ir-rapport isir dl-Ingliż jew bil-Malti izda jekk ma tifhimx jew titkellimx b'xi waħda minn dawn iz-zewġ lingwi, għandek id-dritt li tagħmel ir-rapport b'lingwa li tifhem jew billi tingħata l-għajnuna ta' interpretu. Trid tinkludi d-dettalji personali tiegħek. Fil-prinċipju jiġu aċċettati wkoll rapporti anonimi, izda l-pulizija tibda tistħarreg rapport bħal dan biss kemm -il darba r-reat ikun wieħed serju ħafna.

M'hemm l-ebda zmien sa meta trid tirrapporta reat. Madankollu, il-liġi tgħid li jekk kiun għadda ċertu perjodu ta' zmien minn mindu jkun seħħ ir-reat, ma jkunx jistgħu jinbdew proċeduri kriminali kontra min wettqu. Il-perjodu jiddependi minn x'tip ta' reat ikun, u jvarja minn tliet xhur għar-reati l-inqas serji (ezempju tgħajir bil-fomm) għal għoxrin sena għal reati partikolarment serji (ezempju qtil). Wara dak il-perjodu, xorta waħda tista' tagħmel rapport imma l-pulizija ma jistħarreg id-deliitt. Anki jekk jistħarreg, il-qorti tillibera lill-min ikun wettaq ir-reat mill-akkuzi.

Fil-kaz ta' ċerti reati zgħar, tkun trid tagħmel rapport speċjali għand il-pulizija. Dawn huma l-kazi fejn mingħajr tali lment il-pulizija ma jithallewx jibdew jistħarreg. L-ilmenti s-soltu għalkemm mhux bilfors, isiru bil-miktub. Tista' titlob lill-avukat biex jiktibek l-ilment. Fil-ilment trid tinkludi: id-dettalji personali tiegħek (l-isem, l-indirizz, in-numru tal-karta ta' l-identità), tagħrif dwar min ikun wettaq ir-reat, deskrizzjoni ta' dak li għara' u lista ta' xhieda, bl-indirizz tagħhom, li tkun tixtieq li l-pulizija tkellimhom. Huwa rakkomandat ukoll li tinkludi referenza għad-disposizzjoni legali li taħseb li kiser min wettaq ir-reat, izda mhux obligatorju.

Kif nista' nsir naf x'qed jiġri dwar il-kaz?

Meta tirrapporta reat, tingħata numru ta' referenza. Dan in-numru tista' tuzah biex tara f'xiex wasal il-kaz. Fil-prattika tista' tiċċekkja wkoll billi tuza d-data meta tkun għamilt ir-rapport. Tista' tirċievi informazzjoni dwar l-istħarreg billi tmur l-għassa tal-pulizija jew billi ċċempel bit-telefon.

Għandi dritt għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? B'liema kundizzjonijiet?

Il-vittmi ta' reat huma ntitolati għal għajnuna legali

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (biex nieħu sehem fl-investigazzjoni/fil-proċess)? B'liema kundizzjonijiet?

Iva, tista' titlob lura l-ispejjeż.

Nista' nappella jekk il-kaz tiegħi jingħalaq qabel ma mmur il-qorti?

Jekk wara li l-pulizija jistharrġu r-reat, jiddeċiedu li jagħlqu l-kaz mingħajr ma jressqu quddiem il-qorti, bħala vittma inti tista' tappella kontra din id-deċizjoni quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. Il-Qorti tal-Maġistrati titolbok tikkonferma bil-ġurament l-informazzjoni li tkun tajj fir-rapport u tistqarr li lest tixhed fil-qorti. Ikollok ukoll tħallas somma flus li tiġi stabbilita mill-qorti bħala garanzija li l-intenzjoni tiegħek li tiftaħ il-proċeduri kontra min ikun wettaq ir-reat tkun serja. Il-Qorti tal-Maġistrati tezamina l-provi u jekk issibhom bizzżej, tordna lill-pulizija biex jissoktaw il-proċeduri.

Nista' nkun involut fil-proċess?

Tista' tiegħu sehem fil-proċeduri anki bħala parti ċivili. Biex tidhol fil-proċeduri bħala parti ċivili tkun trid tipprezenta t-talba tiegħek permezz ta' applikazzjoni fil-qorti. Il-qorti tezamina l-applikazzjoni tiegħek u tiddeċiedi jekk tħallixk issir parti ċivili. Bħala parti ċivili tkun tista' tattendi għas-seduti kollha tal-qorti, anki dawk li ma jkunux miftuħin għall-pubbliku u anki jekk tkun ser tixhed fil-proċediment.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien nista' nkun jew nista' nagħzel li nkun: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Inti tista' tkun xhud u anki parti ċivili, kif spjegat hawn fuq.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi u l-obbligi f'dan ir-rwol?

Id-drittijiet u l-obbligi tiegħek waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali jiddependi minn liema qorti tisma' l-kaz tiegħek:

- jekk il-prosekuzzjoni fil-kaz tiegħek imexxiha uffiċjal tal-pulizija quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ikollok kwazi l-istess drittijiet daqs l-imputat: inti jew l-avukat tiegħek tkunu tistgħu tressqu l-provi, tagħmlu kontroezami tax-xhieda (billi tistaqsu l-mistoqsijiet permezz tal-uffiċjal tal-pulizija li jkun qed imexxi l-prosekuzzjoni eċċ.
- jekk il-prosekuzzjoni fil-kaz tiegħek imexxiha l-Avukat Ġenerali, id-Deputat Avukat Ġenerali jew prosekutur pubbliku quddiem il-Qorti Kriminali, tkun tista' tattendi biss għas-smiġħ u tressaq argumentazzjoni b'rabta mas-sentenza jekk il-ġurija tkun sabet lill-imputat ħati.

Nista' nagħmel dikjarazzjoni jew nixhed waqt il-proċess? b'liema kundizzjonijiet?

Waqt il-proċess kriminali inti aktarx tissejjaħ biex tagħti x-xhieda tiegħek għalix il-qorti tkun trid tisma' x-xhieda tiegħek bħala vittma tar-reat.

X'informazzjoni se nircievi waqt il-proċess?

Inti jkollok dritt li tinzamm infurmat dwar dak li qed jiġri fil-proċess kriminali kif ukoll li tkun infurmat bis-sentenza finali

Jista' jkolli aċċess għall-fajls tal-Qorti?

Bħala parti ċivili jkollok aċċess għall-atti u d-dokumenti tal-qorti.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 21/06/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Ista' nappella kontra s-sentenza?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jintemm b'deċizjoni tal-qorti li tikkundanna jew tillibera mill-akkuzi lill-imputat. Jekk l-imputat jinstab ħati, l-Imħallef jissentenzjah. Skont il-liġi Maltija, huma biss l-imputat u l-Avukat Ġenerali li għandhom id-dritt li jappellaw mill-kundanna/liberazzjoni mill-akkuzi u/jew mis-sentenza quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali.

Madankollu, jekk ikun sar appell u inti kont parti ċivili fl-ewwel proċess quddiem il-qorti kriminali, l-avukat tiegħek jifhalla jezamina d-dokumenti rilevanti kollha li jkollhom x'jaqsmu mal-proċedura tal-appell.

X'inhuma drittijiet wara s-sentenza?

Wara li tidhol fis-seħħ is-sentenza, għandek dritt tircievi kopja tad-deċizjoni tal-Qorti. Jekk il-qorti tissentenzja lit-trasgressur għal sentenza ta' prigunerija, inti għandek dritt li tkun infurmat/a meta t-trasgressur jiġi rilaxxat jew inkella jekk jaħrab.

Jien intitolat għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Inti għandek dritt għal appoġġ jew għal protezzjoni wara li jintemmu l-proċeduri kriminali, matul u għal zmien xieraq.

X'informazzjoni nista' ningħata jekk it-trasgressur jiġi kkundannat?

Inti tingħata koja tas-sentenza finali.

Se nkun infurmat jekk it-trasgressur jinheles (inkluż felsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Iva, inti tkun infurmat/a meta t-trasgressur jiġi rilaxxat jew jaħrab.

Se nkun involut dwar deċiżjonijiet biex jinheles jew biex jingħata liberta' kondizzjonali? Pereżempju, nista' nagħmel dikjarazzjoni jew inressaq appell?

Ma tkunx involut ftali deċiżjonijiet għalkemm tkun infurmat/a dwarhom.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 21/06/2018

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (pereż. kawża fil-qorti, kawża ċivili, talba għad-danni)

Il-proċedura legali biex titlob kumpens mingħand it-trasgressur hija li tiftaħ kawża ċivili għad-danni kontri, sakemm ma jkunx hemm diġa' xi ordni ta' ħlas mit-trasgressur lill-vittma maħruġa mill-qorti kriminali.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni għad-danni/jagħtini kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallasni?

Meta jkun hemm ordni bħal dik, inti jkollok dritt tezegwixxi dik l-ordni daqslikieku kellek favur tiegħek deċiżjoni tal-qorti ċivili bil-konsegwenza li tkun tista' saħansitra tipproċedi billi titlob ħruġ ta' mandati ta' qbid u sekwestru.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, l-Istat jista' jħallasni bil-quddiem? B'liema kundizzjonijiet?

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, allura hemm possibiltà li l-Igvern iħallas lill-vittma bil-quddiem taħt ċertu kundizzjonijiet li jistgħu jiġu imposti fid-diskrezzjoni tal-Avukat Ġenerali.

Għandi dritt għal kumpens mingħand l-Istat?

Iva għandek dritt titlob kumpens mingħand l-Istat taħt skema għal ħsara kkawzata mill-kriminalità.

<http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8983&l=2>

formola Elettronika disponibbli: <https://eforms.gov.mt/pdfforms.aspx?fid=pjd010m>

Jien intitolat għal kumpens jekk it-trasgressur ma jinstabx ħati?

Hemm jedd għal kumpens anke meta t-trasgressur ma jinstabx ħati jew ma jkunx magħruf.

Għandi dritt għal pagament ta' emerġenza waqt li qed nistenna li tiġi deċiżja t-talba għall-kumpens tiegħi?

Eċċezzjonalment, jista' jkun hemm pagament t'emerġenza sakemm tiġi finalment deċiżja t-talba għall-kumpens.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-añhar aġġornament: 21/06/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u l-assistenza?

Il-Pulizija

Sit elettroniku: <https://pulizija.gov.mt/en/Pages/Home.aspx>

<https://pulizija.gov.mt/en/Pages/Home.aspx> L-aġenzija nazzjonali tal-assistenza soċjali għat-tfal u l-familji fil-bzonn, Appoġġ

Sit elettroniku: <http://fsws.gov.mt/en/appogg/Pages/welcome-appogg.aspx>

<http://fsws.gov.mt/en/appogg/Pages/welcome-appogg.aspx> Id-Dipartiment tal-Ġustizzja - għal assistenza dwar kumpens għal ħsara kkawzata mill-kriminalità

Kuntatti:

Indirizz elettroniku: info.justicedepartment@gov.mt

Numru tat-telefon: +356 25674330

Indirizz: 21, Triq l-Arcisqof, Valletta VLT1443

Legal Aid Malta Agency

Sit elettroniku: <https://mjcl.gov.mt/en/LegalAidMalta/Pages/home.aspx>

Il-hotline għall-appoġġ tal-vittmi

Supportline 179

L-appoġġ għall-vittmi huwa bla ħlas?

Iva, l-appoġġ għall-vittmi jingħata bla ħlas.

X'tip ta' appoġġ nista' nircievi mis-servizzi tal-Istat jew mill-awtoritajiet?

Inti għandek dritt tircievi servizzi ta' appoġġ li jikkonsistu f'li ġej:

1. informazzjoni, pariri u appoġġ rilevanti għad-drittijiet tal-vittmi, inkluż aċċess għal skemi ta' kumpens għal ħsara kriminali u fuq ir-rwol tiegħek fil-proċeduri kriminali, inkluż il-preparazzjoni għall-attenzenza waqt il-proċeduri;
2. informazzjoni dwar jew referenza diretta għal kwalunkwe servizzi rilevanti ta' appoġġ li jkun disponibbli;
3. appoġġ emozzjonali, u fejn disponibbli, psikologiku;
4. pariri marbutin ma' kwistjonijiet finanzjarji u prattiċi;
5. pariri relatati mar-riskju u l-prevenzjoni ta' vittimizazzjoni sekondarja u ripetuta, ta' intimidazzjoni u ta' ritaljazzjoni.

X'tip ta' appoġġ nista' nircievi minn organizzazzjonijiet mhux governattivi?

Minn għand il-**Victim Support Malta** tista' tircievi support emozzjonali biex toħroġ mit-trauma ikkawzata mir-reat, informazzjoni legali dwar proċeduri kriminali relatati mal-vittmi ta' reati u għajjnuna prattika bħal per eżempju assistenza fil-komunikazzjoni mal-Pulizija.

Sit elettroniku: <http://victimsupport.org.mt/>

[St Jeanne Antide Foundation](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Awstrija

Int titqies bħala vittma ta' reat jekk iġġarrab danni jew jekk l-interessi legali tiegħek, kif protetti bid-dritt kriminali, setgħu nkisru b' modi oħra, eż. jekk int korrett jew jekk il-proprjetà tiegħek ġarrbet ħsara jew insterqet u dan l-att ikun jikkostitwixxi reat skont id-dritt tal-Awstrija. Bħala vittma ta' reat, il-liġi tiggarrantixxi li int tibbenefika minn ċerti drittijiet individwali qabel, waqt u wara l-proċedimenti tal-qorti.

Fl-Awstrija, il-proċedimenti kriminali jibdew malli l-pulizija kriminali (*Kriminalpolizei*) jew l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku (*Staatsanwaltschaft*) jiftħu investigazzjonijiet bħala twegiba għal suspett inizjali. Ladarba jiġu konkluzi dawn l-investigazzjonijiet, il-prosekutur pubbliku jista' jiddeċiedi li jagħlaq il-proċedimenti, jordna miżuri alternattivi għal proċedimenti kriminali konvenzjonali jew iressaq l-akkużi quddiem qorti. Ċerti reati (reati soġġetti għal prosekuzzjoni privata – *Privatanklagedelikte*) jitressqu quddiem il-qorti biss fuq it-talba tal-vittma, li f'dan il-każ irid jippreżenta l-akkużi hu stess. Ma ssir ebda investigazzjoni f'dawn il-kawżi.

Matul il-proċess, il-qorti torganizza seduta u teżamina l-evidenza. Skont is-serjetà tar-reat, il-kawżi jinSTEMGħu minn

- imħallef wieħed jew
- panil ta' mħallfin li jikkonsisti, skont ir-reat inkwistjoni, f'imħallef professjonali wieħed jew tnejn u f'żewġ imħallfin onorarji, li jiddeċiedu dwar il-ħtija tal-akkużat u l-livell tal-penali imposta jew
- qorti b'ġurija, li tikkonsisti fi tliet imħallfin professjonali u fi tmien imħallfin onorarji (ġurati). Il-ġurati jiddeċiedu dwar il-ħtija tal-akkużat, filwaqt li d-deċiżjoni dwar il-livell tal-penali tittieħed b'mod kongunt mill-ġurati u mit-tliet imħallfin professjonali.

Bħala vittma, int tista' taqdi rwol importanti ħafna f'dawn il-proċedimenti kriminali u tibbenefika wkoll minn diversi drittijiet. Int tista' tiefhu sehem bħala vittma mingħajr status legali speċifiku jew issir pretendent ċivili, prosekutur sussidjarju jew prosekutur privat u tibbenefika minn drittijiet u minn possibbiltajiet addizzjonali.

Ikklikkja fuq il-links li ġejjin biex issib l-informazzjoni li qed tifttex:

- [1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)
- [2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [4 - Kumpens](#)
- [5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'informazzjoni nircievi mingħand l-awtoritajiet wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) saħansitra qabel ma nirrapporta r-reat?

Qabel ma tirrapporta r-reat, int tista' tikseb informazzjoni dwar drittijietek mis-sit web tal-Ministeru Federali tal-Ġustizzja (*Bundesministerium für Justiz*) ([hawn](#)) u mill-Hotline tal-Vittmi (*Opfernotruf*) jew mis-sit web tal-Hotline għall-Vittmi (0800 112 112 jew [hawn](#)).

Bħala vittma ta' reat, int intitolat(a) li tircievi informazzjoni dwar drittijietek mingħand l-awtoritajiet. Fil-prinċipju, din l-informazzjoni għandha tiġi pprovduta fil-bidu tal-investigazzjoni. Jekk int intitolat(a) li taċċessa servizzi ta' assistenza għall-vittmi mingħand

organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi, int tiġi informat(a) dwar dan qabel l-ewwel seduta tiegħek. In-notifika biex tidher fis-seduta jkun fiha wkoll informazzjoni dwar dawn is-servizzi ta' appoġġ u tinkludi l-indirizzi tal-organizzazzjonijiet rilevanti ta' appoġġ għall-vittmi. Barra minn hekk, int tiġi informat(a) dwar id-dritt tiegħek li tkun akkumpanjat(a) minn persuna ta' fiduċja.

Jekk int il-vittma ta' reat sesswali jew ta' vjolenza domestika jew int minorenni, int titqies bħala vittmi partikolarment vulnerabbli. Dan ifisser li int tingħata drittijiet addizzjonali; b'mod partikolari, int trid tiġi informat(a) qabel is-seduta u x-xhieda tiegħek li

- int se tinstema' kull fejn possibbli minn persuna tal-istess sess;
- int tista' tiċhad milli twieġeb mistoqsijiet li jikkonċernaw dettalji tar-reat, eż. fil-każ ta' reat sesswali, jekk int tqis li dawn ma jkunux raġonevoli. Madankollu, jaf tkun obligat(a) twiġibhom jekk ix-xhieda tiegħek tkun ta' importanza partikolari għas-suġġett tal-proċedimenti;
- matul l-investigazzjoni u l-proċess, int tkun intitolat(a) għal seduta rispettuża;
- int tista' titlob biex il-pubbliku jkun eskluż mis-seduta;
- int tiġi informat(a) jekk it-trasgressur jaħrab jew jiġi rilaxxat mill-kustodja;
- int tista' tkun akkumpanjat(a) minn persuna ta' fiduċja matul is-seduta tiegħek.

Tista' tinstab aktar informazzjoni fil-fuljetti provduti minn organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi, li jitqiegħdu għad-dispożizzjoni mill-pulizija. Int tista' tagħzel ukoll li tibbaża fuq informazzjoni dwar drittijietek li tiġi pprovduta lilek b'mod orali.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u daww li mhumiex). Kif inhuma protetti drittijiet?

Id-Direttiva 2012/29/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2012 li tistabbilixxi standards minimi fir-rigward tad-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi tal-kriminalità, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2001/220/ĠAI tiżgura li l-vittmi jgawdu minn drittijiet komparabbli fl-Istati Membri kollha tal-UE. Dawn id-drittijiet japplikaw irrispettivament min-nazzjonalità tiegħek bħala vittma.

Biex jiġi ffaċilitat ir-rapportar ta' reati f'każijiet li fihom ir-reat kriminali jkun twettaq fi Stat Membru ieħor tal-UE, ilmenti relatati ma' reat bħal dan li jsiru fil-pajjiż ta' residenza tal-vittma jintbagħtu mill-prosekutur lill-awtorità kompetenti fl-Istat Membru l-ieħor.

Hemm ukoll intitolament għal servizzi ta' traduzzjoni mingħajr ħlas matul il-proċedimenti kriminali.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

Bħala vittma ta' reat, int trid tiġi informat(a) dwar drittijietek minnufih. Dan it-tagħrif jinkludi:

- drittijietek matul il-proċedimenti kriminali;
- id-dettalji ta' kuntatt tal-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi u s-servizzi pprovduti minnhom;
- il-possibbiltà li titlob kumpens mingħand it-trasgressur;
- il-possibbiltà li tapplika għal kumpens mill-istat.

Jekk int intitolat(a) li taċċessa [servizzi ta' assistenza għall-vittmi](#) mingħand organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi, int tiġi informat(a) dwar dan qabel l-ewwel smiġh tiegħek. In-notifika biex tidher fis-seduta jkun fiha wkoll informazzjoni dwar dawn is-servizzi ta' appoġġ u tinkludi l-indirizzi tal-organizzazzjonijiet rilevanti ta' appoġġ għall-vittmi. Barra minn hekk, int tiġi informat(a) dwar id-dritt tiegħek li tkun akkumpanjat(a) minn persuna ta' fiduċja. Tista' ssib aktar informazzjoni fil-fuljetti jew fil-volantini prodotti mill-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi, li jitqiegħdu għad-dispożizzjoni mill-pulizija. Int tista' tagħzel ukoll li tibbaża fuq informazzjoni pprovduta lilek b'mod orali.

Jekk inkisret l-integrità sesswali tiegħek, int intitolat(a) li tiġi informat(a) dwar id-drittijiet li ġejjin qabel is-seduta u x-xhieda tiegħek:

- id-dritt li tinstema' kull fejn possibbli minn persuna tal-istess sess;
- id-dritt li tiċhad milli twieġeb mistoqsijiet li jikkonċernaw dettalji ta' reat sesswali, jekk int tqis li dawn ma jkunux raġonevoli. Madankollu, jaf tkun obligat(a) twiġibhom jekk ix-xhieda tiegħek tkun ta' importanza partikolari għas-suġġett tal-proċedimenti;
- id-dritt għal seduta rispettuża matul l-investigazzjoni u l-proċess;
- id-dritt li titlob biex il-pubbliku jkun eskluż mis-seduta.

Ladarba tirrapporta r-reat, int tirċievi l-konferma bil-miktub tar-rapport tiegħek. Dan jinkludi numru ta' referenza. Jekk iċċempel l-għassa tal-pulizija kompetenti u tikkwota dan in-numru ta' referenza, int tista' titkellem mal-uffiċjal inkarigat mill-każ tiegħek. Int tista' tuża n-numru ta' referenza tal-pulizija wkoll biex tikkuntattja lill-prosekutur pubbliku li jieħu ħsieb il-każ tiegħek.

L-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jinformat dwar żviluppi importanti fil-proċess. Pereżempju, int tiġi notifikat jekk l-awtoritajiet jiddeċiedu li ma jipproċedux bil-prosekuzzjoni jew ikunu qed jikkunsidraw li jorndaw miżuri alternattivi għal proċedimenti kriminali konvenzjonali. Int għandek ukoll id-dritt li teżamina l-fajls.

Il-qorti tinformat bil-ħin u bil-post tas-smieġ jekk int tkun għamilt talba minn qabel għal din l-informazzjoni jew tkun issihibt fil-proċedimenti bħala pretendent ċivili.

Jekk int vittma ta' vjolenza domestika, ġejt espost(a) għal vjolenza jew għal theddida perikoluża ta' att kriminali deliberat, inkisret l-integrità sesswali tiegħek, ġiet sfruttata d-dipendenza personali tiegħek fit-tweġġ ta' tali reat jew jekk int partikolarment vulnerabbli, int tiġi informat(a) b'mod awtomatiku mill-awtoritajiet jekk it-trasgressur jiġi rilaxxat jew jaħrab mill-kustodja ta' qabel il-proċess. F'każijiet oħra, int tiġi informat(a) dwar it-tali żviluppi jekk tkun tlabt li jsir hekk. L-informazzjoni pprovduta mill-pulizija jew mill-prosekutur pubbliku trid tinkludi l-motivazzjonijiet rilevanti għar-rilaxx u tindika jekk it-trasgressur kienx soġġett għal miżuri anqas ħorox bħala alternattiva għall-kustodja.

Fuq talba, int tiġi informat(a) minnufih ukoll jekk it-trasgressur jaħrab jew jinħeles mill-ħabs, kif ukoll dwar l-ewwel darba meta t-trasgressur jiġihalla jitleq mid-detenzjoni mingħajr superviżjoni. Int tiġi notifikat(a) ukoll meta jinqabad trasgressur li jkun ħarab. Jekk ġew imposti kundizzjonijiet maħsuba għall-protezzjoni tal-vittma fuq it-trasgressur fil-mument tar-rilaxx, int tiġi informat(a) dwar dawn ukoll.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni bla ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk il-Ġermaniż tiegħek ma jilħaqx livell suffiċjenti biex tikkomunika, int intitolat(a) għal servizzi ta' interpretazzjoni mingħajr ħlas. Dawn is-servizzi jitqiegħdu għad-dispożizzjoni matul l-intervista jew matul is-seduta. Int intitolat(a) ukoll għal traduzzjoni bil-miktub tas-siltiet importanti tal-fajl.

Is-servizzi ta' assistenza għall-vittmi jinkludu appoġġ tat-traduzzjoni u huma ffinanzjati mill-Ministeru Federali tal-Ġustizzja.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabilità)?

L-istruzzjonijiet legali dejjem iridu jingħataw u l-intervisti dejjem iridu jiġu konklużi b'mod komprensibbli. Għaldaqstant, l-awtorità trid tadatta l-istruzzjonijiet u l-mistoqsijiet tagħha għall-ħtiġijiet u għall-kapaċitajiet tal-vittma. Wara li jinħarġu l-istruzzjonijiet, jiġi kkonfermat miegħek jekk int fhimtx kollox.

Jekk il-Ġermaniż tiegħek ma jilħaqx livell suffiċjenti biex tikkomunika, int intitolat(a) għal servizzi ta' interpretazzjoni mingħajr ħlas. Dawn is-servizzi jitqiegħdu għad-dispożizzjoni matul l-intervista jew matul is-seduta. Int intitolat(a) ukoll għal traduzzjoni bil-miktub tas-siltiet importanti tal-fajl.

Interpretu tal-lingwa tas-sinjali jrid ikun preżenti biex jassisti lil vittmi torox jew muti. Jekk ikun hemm bżonn, int ikollok ukoll l-għażla li tikkomunika bil-miktub jew b'mod xieraq ieħor.

Jiġi kkunsidrat kull indeboliment meta jiġi vvalutat jekk vittma għandhiex titqies bħala partikolarment vulnerabbli, li huwa status assoċjat ma' drittijiet speċjali. Indebolimenti bħal dawn jistgħu jiġu kkompensati permezz tal-intitolament għal għajnuna legali.

Servizz ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Int tista' tikkuntattja lil organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi. Hemm organizzazzjonijiet speċifiċi għall-vittmi ta' vjolenza domestika u ta' stalking, għall-vittmi ta' traffikar tal-bnedmin u għall-vittmi minorenni. Biex il-vittmi jiġu meġġuna jidhlu f'kuntatt mal-organizzazzjoni t-tajba, twaqqfet Hotline għall-Vittmi, iffinanzjata mill-Ministeru Federali tal-Ġustizzja (0800 112 112 u <http://www.opfer-notruf.at>), li tipprovdi appoġġ mingħajr ħlas 24 siegħa kuljum.

Ġerti vittmi huma intitolati għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi.

Jekk int vittma ta' vjolenza domestika jew ta' stalking, int tiġi appoġġjat(a) minn organizzazzjonijiet speċjalisti, bħaċ-Ċentru ta' Intervent fi Vjolenza Domestika (*Interventionsstelle gegen Gewalt in der Familie*) jew iċ-Ċentri ta' Protezzjoni tal-Vittmi (*Gewaltschutzzentren*). Jekk il-pulizija ħarġet ordni ta' trazzin, din l-informazzjoni tingħadda liċ-Ċentru lokali ta' Intervent fi Vjolenza Domestika jew lil Ċentru lokali ta' Protezzjoni Kontra l-Vjolenza. L-impjegati ta' dawn l-organizzazzjonijiet jikkuntattjawk u joffrulek appoġġ, inkluzi t-tfassil ta' pjan ta' sikurezza u l-għoti ta' pariri legali (b'mod partikolari dwar il-preżentazzjoni ta' applikazzjoni għal inibizzjoni interim) u appoġġ psikoloġiku.

Int tista' tikkuntattja liċ-Ċentru ta' Intervent jew lil wieħed miċ-Ċentri ta' Protezzjoni Kontra l-Vjolenza b'mod dirett ukoll. M'għandekx bżonn tistenna sakemm il-pulizija tiegħu azzjoni jew sakemm int tkun irrapportajt reat.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Jekk int vittma ta' vjolenza domestika jew ta' stalking, int tiġi appoġġjat(a) minn organizzazzjonijiet speċjalisti, bħaċ-Ċentru ta' Intervent fi Vjolenza Domestika (*Interventionsstelle gegen Gewalt in der Familie*) jew iċ-Ċentri ta' Protezzjoni tal-Vittmi (*Gewaltschutzzentren*). Jekk il-pulizija ħarġet ordni ta' trażżin, din l-informazzjoni tingħadda liċ-Ċentru lokali ta' Intervent fi Vjolenza Domestika jew lil Ċentru lokali ta' Protezzjoni Kontra l-Vjolenza. L-impjegati ta' dawn l-organizzazzjonijiet jikkuntattjawk u joffrulek appoġġ, inklużi t-tfassil ta' pjan ta' sikurezza u l-għoti ta' pariri legali (b'mod partikolari dwar il-preżentazzjoni ta' applikazzjoni għal inibizzjoni interim) u appoġġ psikoloġiku.

Fil-każijiet l-oħra kollha, int mitlub tikkuntattja lill-organizzazzjoni rilevanti ta' appoġġ għall-vittmi int stess.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Bħala vittma, int għandek diversi drittijiet li jggarantixxu li l-privatezza tiegħek tiġi protetta kemm jista' jkun, minkejja l-prinċipju tan-natura pubblika tal-proċedimenti tal-qorti.

Pereżempju, int għandek id-dritt li tipprovi indirizz għan-notifika li ma jkunx l-istess indirizz tad-dar propja tiegħek. Il-qorti trid tiżgura wkoll li ma jiġu żvelati ċ-ċirkustanzi personali tiegħek bħala xhud.

Hu pprojbit li jiġi ppubblikat il-kontenut tal-fajls, li jsiru registrazzjonijiet fuq it-televiżjoni jew fuq ir-radju jew trażmissjonijiet u li jiġu registrati filmat i jew jittieħdu ritratti matul is-seduta.

Jekk ikun hemm bżonn li tiġi protetta l-privatezza tal-vittmi u tax-xhieda, il-pubbliku jista' jiġi eskluż mill-proċess.

Jekk int il-vittma ta' reat sesswali, int għandek id-dritt li tiċċad milli twieġeb għal mistoqsijiet dwar ċerti dettalji tal-incident, sakemm id-dettalji inkwistjoni ma jkunux essenzjali fil-proċedimenti. F'każijiet eċċezzjonijiet, ikun saħansitra possibbli li int tixhed b'mod anonimu wkoll, jekk il-kxiif tal-identità tiegħek ikun jixhet lilek jew lil oħrajn f'riskju serju. Meta jixhdu quddiem il-qorti, ix-xhieda jistgħu anki jbiddu d-dehra tagħhom biex ma jintgħarfux (bil-patt li jkun għadu possibbli li jidhru l-espressjonijiet ta' wiċċhom).

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

M'għandekx bżonn tirrapporta reat biex taċċessa s-servizzi ta' assistenza għall-vittmi. Dan ifisser li int tista' tikkuntattja lill-organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi qabel ma tkun irrapportajt reat. Din l-organizzazzjoni tista' tgħinek tul il-proċess ta' rapportar tar-reat, jekk ikun hemm bżonn.

Is-servizzi offruti mill-Hotline għall-Vittmi (+0800 112 112) jistgħu jiġu aċċessati wkoll irrispettivament minn jekk irrapportajt reat.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

Hemm tipi differenti ta' protezzjoni tax-xhieda disponibbli, li joffru livelli differenti ta' protezzjoni skont it-theddida li għaliha jkun espost ix-xhud. Il-protezzjoni tax-xhieda mil-pulizija tas-sigurtà, pereżempju, tikkonsisti f'elementi preventivi u protettivi, bħal pattulji miżjuda, għassa max-xhieda jew it-tqegħid f'faċilità ta' protezzjoni tax-xhieda. L-aktar forma komprensiva ta' protezzjoni hi l-inklużjoni fi programm ta' protezzjoni tax-xhieda.

Min jista' joffrili protezzjoni?

L-awtoritajiet tas-sigurtà huma responsabbli għall-iżgurar tal-protezzjoni personali tax-xhieda u tal-vittmi.

L-appoġġ u l-pariri huma disponibbli mingħand l-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi. Hemm organizzazzjonijiet speċifiċi għall-vittmi ta' vjolenza domestika u ta' stalking, għall-vittmi ta' traffikar tal-bnedmin u għall-vittmi minorenni. Biex il-vittmi jiġu meġhuna jidhru f'kuntatt mal-organizzazzjoni t-tajba, twaqqfet Hotline għall-Vittmi, iffinanzjata mill-Ministeru Federali tal-Ġustizzja (0800 112 112 u <http://www.opfer-notruf.at/>), li tipprovi appoġġ mingħajr ħlas 24 siegħa kuljum.

Hemm xi ħadd li jivaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inieix f'riskju ta' aktar ħsara mit-trasgressur?

Jekk jirriżultaw ċirkustanzi godda matul il-proċedimenti (eż. minħabba l-informazzjoni li tkun waslet mingħand organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi), il-prosekutur pubbliku jew il-qorti jridu jiddokumentaw il-valutazzjoni l-ġdida u jagħtu effettivament id-drittijiet assoċjati mal-istatus tiegħek bħala individwu partikolarment vulnerabbli.

Ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-pulizija kriminali, il-prosekutur pubbliku u l-qorti huma obbligati jagħtu kunsiderazzjoni xierqa lid-drittijiet, lill-interessi u lill-vulnerabbiltà tal-vittmi. L-awtoritajiet kollha involuti fil-proċedimenti kriminali jridu jirrispettaw id-dinjità personali tal-vittmi matul il-proċess u l-interess tagħhom li tiġi protetta l-privatezza personali tagħhom. Dan l-obbligu ġenerali ta' salvagwardja tal-interessi tal-vittma jinkludi wkoll l-evitar ta' kull ħsara lill-vittma li tista' tirriżulta mill-proċedimenti kriminali nfushom. Dan hu żgurat ukoll permezz tad-drittijiet speċjali tal-vittma, eż. għal seduta rispettuża jew l-esklużjoni tal-pubbliku mill-proċess, u bil-projbizzjoni tal-iżvelar ta' ritratti jew ta' *data* personali tal-vittma.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Il-vittmi ta' reati sesswali u ta' vjolenza domestika u l-vittmi kollha li huma minorenni jitqiesu li huma partikolarment vulnerabbli.

Il-vittmi l-oħra kollha jistgħu jingħataw dan l-istatus ukoll fuq il-baži tal-età, tal-istat psikoloġiku u tas-saħħa tagħhom u fuq il-baži tan-natura u taċ-ċirkustanzi speċifiċi tar-reat.

Minbarra d-drittijiet disponibbli għall-vittmi kollha, il-vittmi partikolarment vulnerabbli għandhom ukoll id-dritt li jiġu intervistati kull meta possibbli minn persuna tal-istess sess matul l-investigazzjoni. Dawn jistgħu jiċċdu milli jwieġbu mistoqsijiet dwar id-dettalji tar-reat jekk iqisu li d-deskrizzjoni ta' dawn id-dettalji ma tkunx raġonevoli, jew li jwieġbu mistoqsijiet dwar ċirkustanzi ta' natura personali ħafna. Matul l-investigazzjoni u l-proċess, il-vittmi partikolarment vulnerabbli jingħataw seduta rispettuża jekk jitolbu hekk. Dawn jistgħu jitolbu biex il-pubbliku jkun eskluż mill-proċess. Vittmi partikolarment vulnerabbli dejjem jistgħu jkunu akkumpanjati minn persuna ta' fiduċja matul seduta.

Jekk it-trasgressur jiġi rilaxxat jew jaħrab mid-detenzjoni jew mill-kustodja ta' qabel il-proċess, il-vittmi partikolarment vulnerabbli jridu jiġu informati minnufih. Fuq talba, dawn jiġu informati wkoll jekk it-trasgressur jaħrab jew jinħeles mill-ħabs, kif ukoll dwar l-ewwel darba meta t-trasgressur jithalla jitleq mid-detenzjoni mingħajr superviżjoni.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Il-vittmi li huma minorenni dejjem jitqiesu bħala partikolarment vulnerabbli.

Matul l-investigazzjoni, dawn ikunu intitolati li jiġu intervistati kull fejn possibbli minn persuna tal-istess sess. Dawn jistgħu jiċċdu milli jwieġbu mistoqsijiet dwar id-dettalji tar-reat jekk iqisu li d-deskrizzjoni ta' dawn id-dettalji ma tkunx raġonevoli, jew li jwieġbu mistoqsijiet dwar ċirkustanzi ta' natura personali ħafna. Matul l-investigazzjoni u l-proċess, il-vittmi partikolarment vulnerabbli jingħataw seduta rispettuża jekk jitolbu hekk. Minorenni li l-integrità sesswali tagħhom setgħet ma ġietx rispettata, dejjem iridu jingħataw seduta rispettuża. Dawn jistgħu jitolbu biex il-pubbliku jkun eskluż mill-proċess. Matul seduta, dawn jistgħu jkunu akkumpanjati minn persuna ta' fiduċja.

Jekk it-trasgressur jiġi rilaxxat jew jaħrab mid-detenzjoni jew mill-kustodja ta' qabel il-proċess, il-vittmi partikolarment vulnerabbli jridu jiġu informati minnufih. Fuq talba, dawn jiġu informati wkoll jekk it-trasgressur jaħrab jew jinħeles mill-ħabs, kif ukoll dwar l-ewwel darba meta t-trasgressur jithalla jitleq mid-detenzjoni mingħajr superviżjoni.

Membru tal-familja tiegħi miet kaġun ta' reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk il-konjuġi jew is-sħab reġistrati, is-sħab f'koabitazzjoni, it-tfal, il-ġenituri jew in-nanniet, in-neputijiet, l-aħwa jew persuni dipendenti oħra tiegħek jinqatlu minħabba att kriminali, int tkun intitolat(a) għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi. Dan japplika wkoll jekk xi ħadd ieħor mill-qraba tiegħek imut minħabba reat u int kont xhud tar-reat.

Jekk persuna li kont dipendenti fuqha skont il-liġi tmurt minħabba reat bħal dan, int tkun potenzjalment intitolat(a) għal appoġġ skont l-Att dwar il-Kumpens għall-Vittmi. Talbiet bħal dawn għall-assistenza jiġu deċiżi mill-Uffiċċju Federali għall-Affarijiet Soċjali u għall-Persuni b'Diżabbiltà (*Bundesamt für Soziales und Behindertenwesen*).

Membru tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk il-konjuġi jew is-sħab reġistrati, is-sħab f'koabitazzjoni, it-tfal, il-ġenituri jew in-nanniet, in-neputijiet, l-aħwa jew persuni dipendenti oħra tiegħek kienu vittma ta' vjolenza, ta' theddida perikoluża jew ta' reati sesswali, int tkun intitolat(a) għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Il-pulizija, il-prosekutur pubbliku jew l-imħallef iridu jjeħdu f'kunsiderazzjoni l-interessi tiegħek u jinformawk dwar il-perkors tal-proċedimenti, inkluż dwar kull miżura alternattiva għall-proċedimenti kriminali konvenzjonali li tiġi ordnata fil-każ ta' reati minuri u moderatament serji. Jekk il-prosekutur pubbliku jkun qed jikkunsidra t-tali miżuri alternattivi, dan irid joffrilek l-opportunità li tagħti l-opinjoni tiegħek fejn din tkun neċessarja biex jiġu salvagwardjati d-drittijiet u l-interessi tiegħek, b'mod partikolari d-dritt tiegħek għal kumpens.

Il-prosekutur pubbliku jista' jittlob lill-medjaturi mharrġa mill-organizzazzjonijiet rilevanti biex jappoġġjaw lit-trasgressuri u lill-vittmi b' medjazzjoni. Il-medjazzjoni tista' tibda biss bil-kunsens tiegħek, sakemm ir-raġunijiet tiegħek għar-rifjut tal-medjazzjoni ma jkunux inaċċettabbli fil-kuntest tal-proċedimenti kriminali. Jekk it-trasgressur ma jkunx għalaq it-18-il sena, il-kunsens tiegħek ma jkunx neċessarju.

Int tista' tkun involut(a) fil-proċess ta' medjazzjoni jekk tkun tixtieq hekk. L-interessi tiegħek jiġu rispettati. Fejn xieraq biex jiġu salvagwardjati l-interessi tiegħek, b'mod partikolari d-dritt tiegħek għal kumpens, int tiġi mistieden/mistiedna tipprezenta dikjarazzjoni.

Matul il-proċess ta' medjazzjoni, int għandek id-dritt li tkun akkumpanjat(a) minn persuna ta' fiduċja. Int trid tiġi informat(a) dwar drittijietek u dwar l-organizzazzjonijiet xierqa ta' appoġġ għall-vittmi mill-aktar fis possibbli.

Fejn nista' nsib il-liġi li tistipula x'inhuma drittijiet?

Id-drittijiet tal-vittmi fi proċedimenti kriminali huma rregolati mill-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Strafprozessordnung (StPO)*). L-StPO u l-liġijiet l-oħra kollha jistgħu jiġu aċċessati mingħajr ħlas mis-[Sistema ta' Informazzjoni Legali tar-Repubblika tal-Awstrija](#).

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 10/12/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Jekk int sfajt vittma ta' reat, tista' tirrapportah fi kwalunkwe stazzjon tal-pulizija jew lill-prosekutur pubbliku.

Int tista' tipprezenta r-rapport tiegħek b'mod orali jew bil-miktub u l-firma tiegħek hi meħtieġa. Ir-rapport jista' jiġi pprezentat minn parti terza wkoll. Filwaqt li dan mhuwiex obligatorju, hu rakkomandat li fir-rapport tinkludi d-dettalji personali rilevanti tiegħek, inkluż indirizz fejn tista' tiġi kkuntattjat(a), kif ukoll id-dettalji personali tal-parti terza li tirrapporta r-reat.

Barra minn hekk, hu rakkomandat li tipprovdi kull evidenza u informazzjoni li int jista' jkollok dwar il-persuna suspettata. Din tiffacilita l-investigazzjoni.

Il-pulizija għandha formola uffiċjali li trid timtela (ġeneralment assistita bil-kompjuter) biex tirreġistra l-informazzjoni li tipprovdi int. Minn dak il-waqt, ir-rapport tiegħek tar-reat isir parti mill-fajl.

Int tista' tirrapporta r-reat f'kull għassa tal-pulizija jew b'mod dirett lill-prosekutur pubbliku.

Ir-rapport jista' jiġi pprezentat bil-Ġermaniż jew f'waħda mil-lingwi reġjonali uffiċjali.

Jekk ma tafx bil-Ġermaniż jew b'lingwa uffiċjali oħra sa livell suffiċjenti, int ikollok id-dritt li tkun assistit(a) minn interpretu.

Fil-każ ta' ċerti reati (eż. reati vjolenti jew reati sesswali), int tkun intitolat(a) għal assistenza mingħand organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi meta tirrapporta r-reat.

Ma hemm ebda skadenza speċifika għar-rapportar ta' reat. Madankollu, wara ċertu perjodu ta' żmien stipulat bil-liġi, il-pulizija, il-prosekutur pubbliku jew il-qorti jistgħu jiċċedu milli jeżaminaw il-każ. Dan il-perjodu ta' żmien ivarja skont it-tip ta' reat inkwistjoni (perjodi ta' preskrizzjoni).

L-awtoritajiet huma obligati jifflu l-investigazzjoni meta jiġu informati dwar reat allegat (eċċezzjoni: reati soġġetti għal prosekuzzjoni privata).

Kif nista' nsir naf x'nhu jiġri mill-kawża?

Ladarba tirrapporta r-reat, int tircievi l-konferma bil-miktub tar-rapport tiegħek. Dan jinkludi numru ta' referenza. Jekk aktar tard tidhol f'kuntatt mal-għassa tal-pulizija kompetenti u tikkwota dan in-numru ta' referenza, int tista' tikkuntattja lill-uffiċjal inkarigat mill-każ tiegħek.

Jekk int tippreżenta r-rapport bil-miktub lill-pulizija jew lill-prosekutur pubbliku, int trid titlobhom in-numru ta' referenza. L-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi jgħinuk issir taf x'inhu n-numru ta' referenza t-tajeb.

Int għandek id-dritt li teżamina l-fajls. L-aċċess jista' jiġi miċħud jew limitat biss jekk l-ispezzjoni tal-fajls tkun tista' tipperikola l-investigazzjoni jew tinfluwenza x-xhieda tiegħek bħala xhud.

L-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jinformat dwar żviluppi importanti fil-proċess. Pereżempju, int tiġi notifikat jekk l-awtoritajiet jiddeċiedu li ma jipproċedux bil-prosekuzzjoni jew ikunu qed jikkunsidraw li jordnaw miżuri alternattivi għal proċedimenti kriminali konvenzjonali.

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? Taft liema kundizzjonijiet?

Int tista' tingħata appoġġ u tiġi rappreżentat(a) fil-komunikazzjoni tiegħek mal-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi minn avukat, minn membru ta' organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi jew minn persuna xierqa oħra.

Jekk int intitolat(a) għal appoġġ legali, l-avukati, f'kooperazzjoni ma' organizzazzjonijiet speċjalisti ta' appoġġ għall-vittmi, jappoġġjawk mingħajr ħlas meta tasserixxi drittijietek matul il-proċedimenti. Int għandek dritt għal assistenza bħal din jekk tkun gejt espost(a) għal vjolenza jew għal theddida perikoluża bħala konsegwenza ta' att kriminali deliberat, l-integrità sesswali tiegħek ma gietx rispettata jew id-dipendenza personali tiegħek giet sfruttata fit-tweqqif ta' tali reat. L-assistenza tkun disponibbli wkoll għalik jekk int tkun qarib(a) mill-viċin ta' persuna li setgħet mietet minħabba r-reat jew int qarib(a) xhud tar-reat. L-assistenza trid tkun neċessarja għas-salvagwardja tad-drittijiet tal-vittma u hi garantita mill-organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi.

Jekk int m'intix intitolat(a) għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi, int tista' tapplika quddiem il-qorti għal għajnuna legali mingħajr ħlas jekk tissieheb fil-proċedimenti bħala pretendent ċivili. Jekk il-qorti tqis li r-rappreżentazzjoni legali tkun neċessarja (b'mod partikolari biex tiġi evitata kawża sussegwenti ta' talba ċivili) u l-introjtu tiegħek ma jkunx biżżejjed biex tħallas għal rappreżentant legali mingħajr ma tipperikola s-sussistenza tiegħek, l-applikazzjoni tiġi approvata.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-partecipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taft liema kundizzjonijiet?

L-ispejjeż tal-ivvjaġġar lejn u mill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku, lejn u mill-qorti jew lejn u mill-post tas-seduta jiġu rimborżati, u jitħallas lilek kumpens għall-ħin mitluf jekk int iġġarrab telf finanzjarju minħabba dan. Jekk int xhud u jkollok tqatta' lejl u tiefhu kolazzjon, ikla ta' nofsinhar jew pranzu f'post partikolari, l-ispejjeż tas-soġġorn tiegħek jiġu rimborżati sa ċertu ammont. Int trid tippreżenta t-talba tiegħek għal dan il-ħlas fi żmien 14-il jum.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Jekk il-prosekutur pubbliku jwaqqa' l-proċedimenti, int trid tiġi informat(a). Imbagħad ikollok 14-il jum biex titlob lill-prosekutur pubbliku biex jispjega r-raġunijiet wara din id-deċiżjoni. Int tista' tapplika wkoll għal kontinwazzjoni tal-proċedimenti jekk:

- inkisret liġi jew din giet applikata ħazin
- ikun hemm dubji serji dwar il-preċiżjoni tal-fatti li fuqhom kienet ibbażata d-deċiżjoni ta' terminazzjoni tal-proċedimenti jew
- jistgħu jiġu pprovduti fatti jew evidenza ġodda li jiġġustifikaw il-kontinwazzjoni.

It-talba trid tiġi ppreżentata fi żmien 14-il jum wara li int tiġi informat(a) dwar id-deċiżjoni tal-prosekutur pubbliku li jtemm il-proċedimenti jew wara li tkun irċevejt ir-raġunijiet għat-tali terminazzjoni. Jekk ma tirċevix it-tali informazzjoni f'dan il-perjodu, it-terminu perentorju jiġi estiż għal tliet xhur wara d-deċiżjoni. It-talba li jitkomplew il-proċedimenti trid tiġi indirizzata lill-prosekutur pubbliku.

Jekk il-prosekutur pubbliku jqis li t-talba għandha motivazzjoni valida, hu jkompli bil-proċedimenti. Inkella, il-prosekutur pubbliku jrid jikteb tweġiba u jippreżentaha, flimkien mal-fajl, lill-qorti li tiddeċiedi dwar it-talba tiegħek. Jekk il-qorti tilqa' t-talba, il-prosekutur pubbliku jrid ikompli bil-proċedimenti. Inkella t-talba tiġi miċħuda.

Jekk il-prosekutur pubbliku jiddeċiedi li jordna miżuri alternattivi għal proċedimenti kriminali konvenzjonali, int ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni tiegħu.

Jekk jiġu ppreżentati l-akkużi u, wara, il-prosekutur pubbliku jagħlaq il-każ, f'ċerti ċirkustanzi int ikollok id-dritt li żżomm l-akkużi bħala prosekutur sussidjarju. F'dan il-każ, int trid digà tkun issiħib fil-proċedimenti bħala pretendent ċivili. Imbagħad int tikseb l-istatus ta' prosekutur sussidjarju malli tiddikjara li se żżomm l-akkużi.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Bħala vittma, int intitolat(a) li tiefhu sehem fil-proċess. Int tiġi mħarrek/imħarrika biex tidher il-qorti biss jekk int tkun meħtieġ(a) tixhed. Vittma tkun obbligata tirrispetta taħrika biex tidher biss jekk hi tiġi msejfa biex tidher bħala xhud.

Jekk int tibbenefika mis-servizzi ta' assistenza għall-vittmi, l-organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi li tipprovdni dawn is-servizzi tiġi informata dwar id-dati tas-seduti.

Jekk int tajt ix-xhieda tiegħek taħt kontroezami matul l-investigazzjoni, int tiġi informat(a) dwar id-data tal-proċess biss jekk int tkun tlabt li jsir hekk. Jekk int pretendent ċivili, prosekutur sussidjarju jew prosekutur privat, int tingħata avviż bil-quddiem dwar id-dati stabbiliti tas-seduti. Indipendentement minn jekk il-proċess huwiex pubbliku, bħala vittma int intitolat(a) li tkun preżenti u akkumpanjat(a) minn persuna ta' fiduċja – avukat, membru ta' organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi jew persuna oħra. Int għandek id-dritt li tagħmel mistoqsijiet lill-akkużat, lix-xhieda u lill-esperti kif ukoll li tinstema' rigward l-intitolament tiegħek għal kumpens.

Jekk int pretendent ċivili, tista' tagħżel li ma tattendix għas-seduta. Madankollu, jekk int prosekutur privat u ma attendejtx għas-seduta, il-qorti ma jkollhiex għażla ħlief li tassumi li int m'għadekx interessat(a) f'kundanna u tagħlaq il-każ.

Jekk ma tafx titkellem bil-Ġermaniż (jew b'lingwa uffiċjali oħra), int għandek id-dritt għal interpretazzjoni matul is-seduta mingħajr ħlas.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Perezempju, jien nitqies jew nista' nagħżel li nitqies bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Int nitqies bħala vittma, jekk tissodisfa r-rekwiżiti statutorji rilevanti. Il-persuni li ġejjin għandhom l-istatus ta' vittma:

- persuni li ġew esposti għal vjolenza jew għal theddida perikoluża minħabba att kriminali deliberat, li l-integrità sesswali u l-awtodeterminazzjoni tagħhom setgħu ma ġewx rispettati jew li d-dipendenza personali tagħhom setgħet ġiet sfruttata fit-tweġiq ta' tali reat,
- il-konjuġi, is-sħab reġistrati, is-sħab f'koabitazzjoni, il-qraba tal-ewwel grad, l-aħwa u dipendenti oħra ta' persuna li setgħet mietet minħabba reat, jew qraba oħra li kienu xhieda tar-reat, u
- kull persuna oħra li ġarrbet ħsara minħabba reat jew li l-interessi legali tagħha, kif protetti mid-dritt kriminali, setgħu sofrew dannu f'aspetti oħra.

Int tkun xhud jekk tagħmel osservazzjonijiet rilevanti għall-proċedimenti kriminali. Dan jiġi ddeterminat mill-pulizija u mill-prosekutur pubbliku matul l-investigazzjoni. Matul il-proċess, din id-deċiżjoni tittieħed mill-qorti.

Hu f'idejk jekk tixtieqx tissieħeb fil-proċedimenti bħala pretendent ċivili.

Jekk tkomplix il-proċedimenti bħala prosekutur sussidjarju f'każ li jitwaqqgħu l-akkużi hi deċiżjoni tiegħek ukoll.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Matul il-proċedimenti, l-awtoritajiet kollha jridu jirrispettaw id-dinjità personali tiegħek bħala vittma u l-interess tiegħek ta' protezzjoni tal-privatezza personali tiegħek. Trid tingħata konsiderazzjoni xierqa lid-drittijiet, lill-interessi u lill-htigijiet ta' protezzjoni speċifiċi tiegħek. Il-vittmi kollha jridu jiġu informati mill-aktar fis dwar drittijietom u dwar il-possibbiltà li jircievu assistenza u kumpens.

Trid tinħareġ konferma tar-rapport tiegħek ta' reat jekk int titlobha.

Kull vittma hi intitolata għal rappreżentazzjoni u għal parir. Dawn jistgħu jiġu pprovduti minn avukat, minn organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi jew minn rappreżentant xieraq ieħor. Jekk int intitolat(a) għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi, il-persuna li tipprovdilek appoġġ legali tirrappreżentak fil-proċedimenti.

Jekk ma tissodisfax il-kundizzjonijiet għall-appoġġ legali, iżda tixtieq tkun rappreżentat(a) minn avukat bħala pretendent ċivili, f'ċerti kundizzjonijiet int tkun tista' tapplika għal għajjnuna legali.

Bħala xhud, int tkun ħielsa/ħielsa mid-dmir li tixhed jekk tkun se tinkrimina lil qarib. Int tiflew dan id-dritt jekk int adult u tkun qed titlob kumpens bħala pretendent ċivili fil-qafas tal-proċedimenti kriminali.

Hu possibbli li tiċċad milli twieġeb għal mistoqsijiet individwali:

- jekk it-tweġiba tkun umiljanti jew tesponik għar-riskju ta' telf finanzjarju dirett u konsiderevoli;
- jekk it-tweġiba tkun tikkonċerna l-aktar sfera personali tiegħek jew dik ta' persuna oħra;
- jekk int tqis li l-mistoqsijiet rigward id-dettalji ta' reat sesswali ma jkunux raġonevoli.

Madankollu, jaf tkun obligat(a) twiġibhom jekk ix-xhieda tiegħek tkun ta' importanza partikolari għas-sugġett tal-proċedimenti.

Jekk hemm persuni oħra preżenti matul l-intervista, trid tingħata attenzjoni biex ma tiġix żvelata *data* personali tiegħek. Int m'għandekx bżonn tiżvela l-indirizz tad-dar tiegħek. Minflok, int tista' tingħata indirizz ieħor fejn l-awtoritajiet jistgħu jikkuntattjawk faċilment.

Int intitolat(a) li teżamina l-fajls jekk dawn jikkonċernaw l-interessi tiegħek. Tista' titlob ukoll kopji mill-fajl bi f'ħlas ta' tariffa.

Jekk trasgressur jinheles mid-detenzjoni jew mill-kustodja ta' qabel il-proċess, int trid tiġi informat(a) jekk int vittma ta' vjolenza domestika, ta' vjolenza deliberata jew ta' theddida perikoluża jew jekk l-integrità sesswali tiegħek ma ġietx rispettata. Jekk int il-vittma ta' tip ieħor ta' reat, int trid tippreżenta talba li tindika li int tixtieq tiġi informat(a) dwar ir-rilaxx tat-trasgressur.

Int trid tiġi notifikat(a) dwar it-terminazzjoni u l-kontinwazzjoni tal-proċedimenti u dwar kull terminazzjoni tal-investigazzjoni mill-prosekutur pubbliku. Jekk ikunu qed jiġu kkunsidrati miżuri alternattivi għall-proċedimenti kriminali, int trid tirċievi informazzjoni komprensiva dwar drittijietek. Int tista' tapplika għat-tkomplija tal-proċedimenti jekk dawn ikunu ġew terminati mill-prosekutur pubbliku.

Jekk ma tafx titkellem bil-Ġermaniż sa livell suffiċjenti jew int trux(a) jew għami/għamja, int għandek id-dritt għal appoġġ ta' traduzzjoni/ta' interpretazzjoni. Int intitolat(a) li tieħu sehem f'kontroezamijiet, f'rikostruzzjonijiet tal-incident u fil-proċess, li matulu għandek id-dritt li tagħmel mistoqsijiet u tippreżenta applikazzjonijiet.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Bħala vittma, drittijietek jintitolaw li tagħmel dikjarazzjonijiet fil-kuntest jew tax-xhieda tiegħek jew ta' partecipazzjoni oħra f'intervista jew f'seduta. Pereżempju, int tista' tiddikjara li qed tissieheb fil-proċedimenti bħala pretendent ċivili u tixtieq li tingħata kumpens. Int tista' tagħmel mistoqsijiet lit-trasgressur ukoll.

Int intitolat(a) tixhed jekk tiġi mħarrek/imħarrka għal intervista jew għal smiġħ.

Jekk int xhud ukoll, int obligat(a) tirrispetta kull taħrika li tirċievi, u ttiprovdi informazzjoni veritiera u sħiħa.

X'informazzjoni nirċievi matul il-proċess?

Matul il-proċess, int tiġi informat(a) dwar drittijietek fil-bidu tal-eżami tiegħek.

Hu f'idejk jekk tixtieqx tieħu sehem fis-seduta sħiħa.

Is-sentenza tinqata' fl-aħħar tas-seduta. Int tista' ssir taf dwar il-kontenut tas-sentenza billi tibqa' sal-aħħar tas-seduta jew teżamina l-fajl tal-qorti.

Jekk int issihibt fil-proċedimenti bħala pretendent ċivili, il-qorti hi obligata wkoll li tiddeċiedi dwar it-talba tiegħek fis-sentenza tagħha. Jekk din tiddeċiedi li int għandek tirċievi kumpens, is-sentenza titqies bħala ordni għall-eżekuzzjoni skont id-dritt ċivili u int tista' tapplika mal-gvern federali għal avvanz fil-kumpens. Madankollu, dan hu soġġett għall-kundizzjoni li l-persuna kkundannata ma tkunx tista' tikkonforma minnufih mal-obbligu ta' f'ħlas minħabba n-notifika ta' sentenza (kustodjali).

Il-qorti tista' tordna wkoll li proprjetà li tappartjeni għall-vittma li tinsab fil-pussess tal-konvenut tiġi ritornata lill-vittma.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Int għandek id-dritt li teżamina l-fajls. L-aċċess jista' jiġi miċħud jew limitat biss jekk l-ispezzjoni tal-fajls tkun tista' tipperikola l-investigazzjoni jew tinfluwenza x-xhieda tiegħek bħala xhud.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 10/12/2018

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Pretendent ċivili (1), prosekutur sussidjarju (2) jew prosekutur privat (3) ġeneralment ikun intitolat li jappella kontra s-sentenza.

Hemm żewġ tipi ta' appell disponibbli: Appell għan-nullità (*Nichtigkeitsbeschwerde*) għandu x'jaqsam mal-legalità tal-proċedimenti u tas-sentenza, filwaqt li appell (*Berufung*) jikkontesta d-deċiżjoni meħuda dwar talbiet tal-ligi ċivili. Bħala prosekutur privat int tista' tappella wkoll kontra l-livell tal-penali. Fil-każ ta' ħelsien, il-pretendenti ċivili u l-prosekuturi sussidjarji jiġu riferiti għall-qrati ċivili biex jipprezentaw it-talbiet ta' kumpens tagħhom.

Bħala pretendent ċivili, prosekutur sussidjarju jew prosekutur privat, int għandek id-dritt li tipprezenta appell għan-nullità kontra sentenza fil-każ li ġej:

- jekk it-talba ċivili tiegħek ingħaddiet lil qorti ċivili fid-dawl tal-ħelsien tal-konvenut u jkun evidenti li ċ-ċaħda ta' mozzjoni li tipprezenta int matul il-proċess taffettwa b'mod negattiv id-deċiżjoni tal-qorti fuq it-talba ċivili tiegħek.

Bħala pretendent ċivili jew prosekutur sussidjarju int intitolat(a) li tipprezenta appell jekk:

- fil-każ ta' kundanna, il-qorti tgħaddi t-talbiet tiegħek lil qorti ċivili, anki jekk dawn jaf ikunu ġew decizi mill-qorti kriminali, peress li t-talbiet tiegħek kienu motivati u ġustifikati sew.

Fil-proċedimenti quddiem qorti distrettwali (*Bezirksgericht*) u quddiem imħallef wieħed f'qorti reġjonali (*Landesgericht*), il-pretendenti ċivili u l-prosekuturi sussidjarji jistgħu jappellaw kontra s-sentenza dwar it-talba ċivili mhux biss jekk dawn it-talbiet jingħaddew għalkollox lill-qrati ċivili, iżda anki jekk jixtiequ jikkontestaw il-livell ta' kwalunkwe għotja.

Jekk għandek l-istatus ta' prosekutur privat fil-proċedimenti, int tista' tibbaża fuq l-istess drittijiet ta' appell bħall-prosekutur pubbliku. Jekk il-konvenut jinħeles, int tista' tipprezenta appell għan-nullità. Fil-proċediment quddiem qorti distrettwali u quddiem imħallef wieħed f'qorti reġjonali, int tista' tikkontesta wkoll il-fatti stabbiliti fis-sentenza billi tipprezenta appell dwar il-kwistjoni tal-ħtija tal-konvenut. Jekk il-konvenut jiġi kkundannat, int tista' tappella jekk ma taqbilx mal-penali jew jekk it-talbiet ċivili tiegħek jingħaddew lill-qrati ċivili. Jekk ma kontx prezenti fis-seduta meta l-qorti ħabbret id-deċiżjoni tagħha, ikollok teżamina l-fajl biex issib jekk il-konvenut instabx ħati jew le. Is-sentenza jrid ikun fiha raġunijiet u tkun iffirmita mill-imħallef fi żmien erba' ġimgħat. Jekk int ħadt sehem fil-proċess bħala pretendent ċivili, prosekutur sussidjarju jew prosekutur privat u int tipprezenta appell jew appell għan-nullità fi żmien tliet ijiem mit-tħabbira tas-sentenza, int trid tirċievi kopja tas-sentenza. Int tista' tapplika għal għajjnuna legali biex tipprezenta l-appell jew l-appell għan-nullità tiegħek. Jekk ikun hemm bżonn, din tista' tinkludi appoġġ ta' traduzzjoni mingħajr ħlas. L-għajjnuna legali tingħata mill-qorti jekk ikun hemm bżonn ta' rappreżentazzjoni legali, u jekk l-introjt tiegħek ma jkunx biżżejjed biex tħallas għar-rappreżentazzjoni legali mingħajr ma tipperikola s-sussistenza tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Il-vittmi kollha jistgħu jitolbu li jiġu informati dwar l-ewwel okkażjoni li fiha t-trasgressur jithalla jitleq mid-detenzjoni mingħajr superviżjoni, jekk it-trasgressur jaħrab u jerġa' jinqabad, jekk it-trasgressur ikun se jiġi rilaxxat jew ikun ġie rilaxxat u dwar kull kundizzjoni imposta f'każ ta' liberta' kondizzjonali.

Vittmi ta' reati sesswali u ta' vjolenza sessista jridu jinstemgħu qabel ma jiġi approvat l-ittaggjar elettroniku jekk ikunu talbu li jiġu informati dwar it-tluq jew ir-rilaxx tat-trasgressur mill-ħabs. It-tali vittmi jridu jiġu notifikati wkoll li ġie approvat l-ittaggjar elettroniku. Dawn huma intitolati għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi li jappoġġjawhom biex jasserixxu dawn id-drittijiet.

Minbarra dawn int ma tirċievi ebda informazzjoni oħra mingħand l-awtoritajiet wara li tidhol fis-seħħ is-sentenza. Madankollu, int jibqa' jkollok id-dritt li teżamina l-fajl tal-qorti jekk ikunu affettwati l-interessi tiegħek.

Inkun intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Wara l-proċess, int tkun intitolat(a) għal diskussjoni ta' konklużjoni mal-organizzazzjoni li pprovdi tlekk l-assistenza għall-vittmi.

Il-vittmi ta' reat li jirċievu appoġġ psikosocjali matul il-proċedimenti kriminali jkunu intitolati wkoll għat-tali approċċ matul il-proċedimenti ċivili sussegwenti. Dan jesigi li s-suġġett tal-proċedimenti ċivili jkun relatat ma' dak tal-proċedimenti kriminali u li t-tali appoġġ ikun neċessarju biex jiġu salvagwardjati d-drittijiet proċedurali tal-vittma. L-organizzazzjoni ta' appoġġ għall-vittmi li tipprovi l-assistenza tivvaluta jekk humiex issodisfati dawn il-kundizzjonijiet. Il-vittma tista' tftitx għajjnuna legali biex din tkun rappreżentata minn avukat fil-proċedimenti ċivili. Dan l-appoġġ jingħata sa mhux aktar tard minn qabel ma jispiċċaw il-proċedimenti ċivili.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi sentenzjat?

Int tista' ssir taf bl-eżitu tal-proċedimenti u bil-penali imposta jew billi tibqa' fl-awla tal-qorti sakemm tinqata' s-sentenza orali jew billi teżamina l-fajl tal-qorti aktar tard.

Se niġi informat(a) jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Fuq talba, int tiġi informat(a) minnufih jekk it-trasgressur jaħrab jew jinfeles mill-ħabs, kif ukoll dwar l-ewwel darba meta t-trasgressur jifhalla jitleq mid-detenzjoni mingħajr superviżjoni. Int tiġi notifikat(a) ukoll meta jinqabad trasgressur li jkun ħarab. Jekk jiġu imposti kundizzjonijiet maħsuba għall-protezzjoni tal-vittma fuq it-trasgressur fil-mument tar-rilaxx, int tiġi informat(a) dwar dawn ukoll.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew nipprezenta appell?

Il-vittma tkun involuta fir-rilaxx jew fid-deċiżjonijiet dwar parole f'każijiet eċċezzjonali biss. Huma biss vittmi ta' reat sesswali jew ta' vjolenza sessista li jkunu talbu li jiġu informati dwar il-ħarba jew ir-rilaxx tat-trasgressur li jinstemgħu qabel ma tittieħed deċiżjoni dwar l-ittagġjar elettroniku.

1. Pretendent ċivili

Biex issir pretendent ċivili, int trid tippreżenta dikjarazzjoni. Id-dikjarazzjoni trid tinkludi kwantifikazzjoni speċifika tat-talba li tiġi pprezentata għall-kumpens tat-telf ikkawżwat mir-reat jew mid-dannu mgarrab. Matul l-investigazzjoni d-dikjarazzjoni trid tiġi indirizzata lill-pulizija jew lill-prosekutur pubbliku. Din tista' tiġi pprezentata f'forma miktuba jew issir b'mod orali. Matul il-proċess, id-dikjarazzjoni trid tiġi pprezentata qabel ma tiġi kkompilata l-evidenza kollha. Dak hu wkoll l-aħħar mument li fih tista' tiġi kkwantifikata t-talba.

Bħala pretendent ċivili, int ikollok id-drittijiet li ġejjin minbarra dawk ta' vittma:

- id-dritt li titlob il-kompilazzjoni ta' xhieda li tista' sservi biex jiġi kkundannat it-trasgressur jew biex tiġi ġustifika t-talba għal kumpens; id-dritt li tiġi mħarrek/imħarrka għall-proċess; id-dritt li tappella kontra d-deċiżjoni tal-qorti li tagħlaq il-każ; id-dritt li tippreżenta appell fuq il-bażi tat-talbiet ċivili tiegħek.

2. Prosekutur sussidjarju

Biex issir prosekutur sussidjarju, int trid tkun jew trid issir pretendent ċivili u tiddikjara l-protezzjoni sussidjarja. Jekk it-trasgressur ikun minorenni, il-prosekuzzjoni sussidjarja tiġi eskluża.

Int tista' ssir prosekutur sussidjarju billi tippreżenta dikjarazzjoni. Jekk il-prosekutur pubbliku jwaqqa' l-akkużi matul il-proċess, int trid tippreżenta din id-dikjarazzjoni minnufih jekk ġejt imħarrek/imħarrka kif xieraq. Jekk int ma rrispettajtx it-taħrika jew ma tiddikjarax il-protezzjoni sussidjarja, it-trasgressur jiġi lliberat.

Jekk il-prosekutur pubbliku jwaqqa' l-akkuża barra mis-seduta tal-qorti jew jekk int ma tkunx ġejt imħarrek/imħarrka kif xieraq bħala pretendent ċivili, il-qorti trid tinformak b'dan l-iżvilupp. Imbagħad int ikollok xahar biex tiddikjara l-prosekuzzjoni sussidjarja.

Jekk tkompli bil-prosekuzzjoni minflok il-prosekutur pubbliku, dan tal-aħħar jista' jaċċessa l-informazzjoni rigward il-proċedimenti tal-qorti f'kull waqt u jista' jiddeċiedi li jerġa' jibda jmexxi l-prosekuzzjoni hu stess. F'dan il-każ, int tibqa' tkun involut(a) fil-proċess bħala pretendent ċivili.

3. Prosekutur privat

Ċerti reati anqas serji ma jiġux mixlija mill-prosekutur pubbliku, iżda mill-vittma stess. Jekk int vittma ta' reat bħal dan, il-proċedimenti kriminali jinfetħu biss jekk int tiftaħ kawża b'mod privat quddiem il-qorti. Imbagħad int tikseb l-istatus ta' prosekutur privat. F'dan il-każ ma jkun hemm ebda stadju ta' investigazzjoni u, bħala prosekutur privat, int ikollok turi bil-provi l-fatti kollha li jkunu essenzjali għal kundanna u tkopri l-ispejjeż f'każ li l-allegat trasgressur jiġi lliberat.

4. Servizzi ta' assistenza għall-vittmi

Jekk int ġejt espost(a) għal vjolenza jew għal theddida perikoluża bħala konsegwenza ta' att kriminali deliberat jew l-integrità sesswali tiegħek ma ġietx rispettata, int tkun intitolat(a) għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi. L-assistenza tkun disponibbli wkoll għalik jekk int tkun qarib(a) mill-viċin ta' persuna li setgħet mietet minħabba r-reat jew int qarib(a) xhud tar-reat. Is-servizzi ta' assistenza għall-vittmi dejjem iridu jingħataw mingħajr ħlas u mingħajr il-bżonn ta' applikazzjoni lil vittmi li l-integrità sesswali tagħhom setgħet ma ġietx rispettata u li jkollhom anqas minn 14-il sena.

Is-servizzi ta' assistenza għall-vittmi jinvolvu appoġġ psikosocjali, li jinkludi li int tiġi akkumpanjat fl-għassa tal-pulizija u fil-qorti għall-intervista tiegħek u t-tnejn tiegħek għall-proċess.

Is-servizzi ta' assistenza għall-vittmi jiġu pprovduti minn organizzazzjonijiet speċifiċi ta' appoġġ għall-vittmi (bħal ċentri ta' protezzjoni tat-tfal, ċentri ta' konsulenza jew ċentri ta' intervent). Il-membri tal-persunal tagħhom huma assistenti soċjali, psikologi jew professjonisti komparabbli b'taħriġ legali addizzjonali – obbligatorju – fil-qasam tal-proċedimenti kriminali.

Is-servizzi ta' assistenza għall-vittmi jinvolvu wkoll appoġġ legali, li jinkludi għajjnuna u rappreżentazzjoni legali quddiem il-qorti u l-awtoritajiet. Dawn is-servizzi jiġu pprovduti minn avukati f'kooperazzjoni mal-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi.

Il-Ministeru Federali tal-Ġustizzja s-servizzi ta' assistenza għall-vittmi.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-añhar aġġornament: 10/12/2018

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adefzjoni)

Biex jasserixxu talbiet finanzjarji (pereż. għal kumpens għal dannu immaterjali, spejjeż tat-trattament), il-vittmi jistgħu

- jiffiħu kawża ċivili kontra t-trasgressur jew
- jissieñbu fil-proċedimenti kriminali kontra l-persuna akkużata bħala pretendent ċivili.

Biex tasserixxi talbiet bħala pretendent ċivili matul proċedimenti kriminali, int trid tippreżenta dikjarazzjoni. Id-dikjarazzjoni trid tinkludi kwantifikazzjoni speċifika tat-talba li tiġi ppreżentata bħala kumpens għat-telf ikkawżat mir-reat jew mid-dannu mgarrab u turi l-intitolament għal dawn it-talbiet (il-motivazzjonijiet għad-danni/għall-kumpens u l-livell ta' dawn). Kundizzjoni oħra hi li l-akkużat jiġi kkundannat għad-dannu kkawżat.

Int għandek tissieñeb fil-proċedimenti kriminali bħala pretendent ċivili mill-aktar fis possibbli (idealment meta r-reat jiġi rrapportat lill-pulizija). Wara li jitressqu l-akkużi quddiem il-qorti kompetenti, id-dikjarazzjoni tista' titniżżel fuq ir-rekord mal-prosekutur pubbliku kompetenti wkoll jew inkella tiġi ppreżentata bil-miktub mingħajr ebda rekwiżit formali. Matul il-proċess, id-dikjarazzjoni trid tiġi ppreżentata sa mhux aktar tard minn meta tiġi kkompilata l-evidenza kollha. Dak hu wkoll l-añhar mument li fih tista' tiġi kkwantifikata t-talba.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni d-danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Jekk il-parti kkundannata tonqos milli tirrispetta l-obbligu tagħha li tħallas is-somma mogħtija, il-kreditur, jiġifieri l-vittma li lilha ngħata l-kumpens, jista' jniedi miżuri ta' infurzar bl-għajjnuna tal-qorti. Għal dan l-għan, trid tiġi ppreżentata applikazzjoni bil-miktub jew orali (applikazzjoni għal infurzar) mal-qorti distrettwali kompetenti. Int għandek 30 sena biex tasserixxi talba għal kumpens mogħtija f'sentenza tal-qorti legalment vinkolanti. Wara dan iż-żmien, it-talba tiġi preskritta.

Jekk l-assi tal-parti kkundannata jiġu ddikjarati li ġew ikkonfiskati, il-vittma jkollha d-dritt li titlob is-saldu tal-kumpens mogħti lilha mill-assi maqbuda mill-istat.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

Pagament bil-quddiem jista' jingħata biss jekk il-pagament ma setax isir minħabba n-notifika ta' sentenza. Dan ikun il-każ, pereżempju, jekk it-trasgressur ma jkunx jista' jaqla' introjtu minħabba n-notifika ta' sentenza kustodjali jew ma jkollux fondi għaliex ħallas multa. Kundizzjoni għar-riċevuta ta' dan l-avvanz hi li l-pretendent ċivili jkun ingħata kumpens f'sentenza tal-qorti legalment vinkolanti minħabba mewt, korriment fiżiku, ħsara għas-saħħa jew telf finanzjarju. F'ċerti każijiet, il-possibbiltà ta' ħlas bil-quddiem tkun eskluża (eż. jekk jeżistu intitolamenti oħra għall-pagamenti tal-istat jew id-dannu jirriżulta minn involviment fi ġlieda jew minn negligenza gravi).

It-talba għal ħlas bil-quddiem trid tiġi ppreżentata quddiem il-qorti kriminali kompetenti.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-istat?

Il-vittmi ta' reat jistgħu jirċievu kumpens finanzjarju mill-istat jekk

- ma setgħux iwettqu l-professjoni tagħhom minħabba mard jew trattament ta' segwitu, eċċ. u konsegwentement ikunu rċeview livell inferjuri ta' introjtu
- kellhom iwettqu psikoterapija, xi intervent minħabba kriżi jew trattament ieħor biex itejbu saħħithom

- ikunu meħtieġa trattamenti ortopediċi
- saret ħsara f'nuċċalijiet jew f'dentaturi
- ikun hemm bżonn ta' riabilitazzjoni
- jeħtieġu indokrar (f'dan il-każ tista' titħallas għotja għall-indokrar)
- ikunu għomja (f'dan il-każ tista' titħallas għotja għall-persuni għomja)

Vittmi li ġarrbu korriment fiżiku serju wara l-31 ta' Mejju 2009 jistgħu jirċievu kumpens b'somma f'daqqa għal dannu immaterjali.

Id-dipendenti superstiti tal-vittmi ta' reat jirċievu

- kumpens għat-telf tal-manteniment (jekk il-vittma mietet u l-konjuġi u/jew it-tfal tagħha jkunu tilfu l-appoġġ finanzjarju meħtieġ biex ikopru l-ispejjeż tal-għajxien tagħhom)
- kura terapewtika (eż. psikoterapija) u kura ortopedika
- spejjeż tal-funeral sa ammont massimu speċifikat.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat, il-vittma tiġi riferita għall-qrati civili u tista' tiftaħ kawża għal kumpens quddiem dawn il-qrati.

Jien inkun intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Le.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 10/12/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Jien vittma ta' reat. Lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

F'konformità mat-Taqsima 66 StPO, il-Ministeru Federali tal-Ġustizzja daħal f'kuntratti ma' organizzazzjonijiet xierqa u stabbiliti li jipprovdu assistenza lill-vittmi wara li jivverifikaw li ġew issodisfati l-kundizzjonijiet statutorji. Id-dettalji ta' dawn l-organizzazzjonijiet jistgħu jinstabu billi tikklikkja fuq il-link li ġejja, fejn dawn tqassmu skont l-istat federali: [Organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi](#)

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

L-Uffiċċju Federali tal-Protezzjoni Soċjali (*Sozialministeriumservice*): 0043 158831 u l-Hotline ġenerali għall-Vittmi: 0800 112 112

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

Iva.

X'tipi ta' appoġġ nista' nriċievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-Istat?

Il-vittmi ta' reat jirċievu kumpens finanzjarju f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Kumpens għall-Vittmi (*Verbrechensopfergesetz (VOG)*), il-Gazzetta tal-Liġi Federali (*BGBI.*) 288/1972.

Skont il-VOG, il-proċedura hi l-istess għall-applikanti kollha (ċittadini tal-Awstrija u barranin). Din hi proċedura amministrattiva li matulha l-awtorità trid tistabbilixxi l-fatti rilevanti u tasal għal deċiżjoni dwar l-assistenza li ssir applikazzjoni għaliha. L-applikant hu meħtieġ jikkoopera mal-proċedura u jipprovdi l-informazzjoni neċessarja (inkluż għall-fini ta' stabbiliment tad-danni).

L-applikazzjonijiet skont il-VOG iridu jiġu pprezentati lill-Uffiċċju Federali tal-Protezzjoni Soċjali, li jiddeċiedi dwarhom ukoll.

X'tipi ta' appoġġ nista' nriċievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

Il-persuni li għejjin huma intitolati għal servizzi ta' assistenza għall-vittmi:

- vittmi ta' reat vjolenti, ta' reat sesswali jew ta' theddida perikoluża, jew vittmi li d-dipendenza personali tagħhom setgħet giet sfruttata fit-tweqqi ta' att kriminali deliberat;
- il-konjuġi, is-sħab f'koabitazzjoni, il-qraba tal-ewwel grad, l-aħwa u dipendenti oħra ta' persuna li tmur minhabba reat, kif ukoll qraba oħra li kienu xhieda tal-mewt ta' qarib.

Fuq talba, dawn il-vittmi jridu jingħataw appoġġ psikoloġiku u legali, dment li dan ikun meħtieġ biex jiġu ssalvagwardjati d-drittijiet proċedurali tagħhom, b'kunsiderazzjoni kemm jista' jkun tal-involvement personali tagħhom. L-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi nnifishom huma responsabbli biex jivvalutaw jekk it-tali assistenza hix "meħtieġa". Il-vittmi ta' reat sesswali li jkollhom anqas minn 14-il sena dejjem ikunu intitolati għal appoġġ psikosoċjali.

APPOĠĠ PSIKOSOĊJALI

Fil-kuntest tal-appoġġ psikosoċjali, il-vittmi jithejjew għall-istress psikoloġiku tal-proċedimenti, jiġu sostnuti fl-indirizzar tal-esperjenzi tagħhom (ansjetajiet, disprament, niket jew rabja) u jiġu akkumpanjati wkoll matul is-seduti li jkunu parti mill-investigazzjoni jew mill-proċess.

APPOĠĠ LEGALI

L-iskop tal-appoġġ legali hu li tingħata assistenza lill-vittmi biex jasserixxu drittijietom fil-kuntest tal-proċedimenti kriminali. Dan hu partikolarment siewi u neċessarju jekk ċirkustanzi speċifiċi jwasslu għal fħassib li d-drittijiet tal-vittmi mhux se jiġu rispettati b'mod suffiċjenti matul il-proċedimenti. Jekk il-vittma garrbet ħsara jew dannu minhabba r-reat, l-avukat jista' jitlob kumpens (eż. għal dannu immaterjali) f'isem il-vittma (jekk il-vittma jkollha l-istatus ta' pretendent ċivili).

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 10/12/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Polonja

Int titqies bħala **vittma ta' reat** jekk tkun sfajt vittma bħala riżultat ta' reat li skont il-liġi kriminali għandu penali; pereżempju, jekk tkun sofrejt korriment jew jekk tiflel il-proprietà tiegħek minhabba ħsarat jew serq. Bħala vittma ta' reat, int għandek ċerti obbligi legali kemm matul il-proċedimenti legali kif ukoll warajhom. Tista' tirċievi wkoll diversi forom ta' assistenza u sostenn kif ukoll kumpens jew indennizz biex jagħmlu tajjeb għar-reat.

Fil-Polonja, il-proċedimenti kriminali jikkonsistu minn investigazzjoni preliminari u minn proċeduri tal-qorti. L-investigazzjonijiet preliminari jitwettqu waqt il-proċeduri tal-qorti. L-iskop tagħhom huwa sabiex jiġu ddeterminati l-fatti tar-reat mwettaq u sabiex jiġu identifikati l-awturi tar-reat. Il-pulizija u s-servizz tal-prosekuzzjoni jiġbru l-evidenza. Jekk l-evidenza li jiġbru tkun suffiċjenti, l-awturi tar-reat jiġu akkużati. Jekk le, il-każ jaqa'. L-akkuża tas-servizzi ta' prosekuzzjoni tiġi eżaminata mill-qorti.

Matul il-proċess, il-qorti teżamina l-evidenza miġbura sabiex tistabbilixxi jekk l-akkużat huwiex ħati. Jekk l-akkużat jinstab ħati skont kif akkużat, huwa jew hija jkunu sugġetti għall-penali kif previst mill-liġi. Jekk le, huwa jew hija jiġu liberati mill-akkużi kollha.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ:

- [1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)
- [2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [4 - Kumpens](#)
- [5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-

Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Informazzjoni nirċievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nkun irrapportajt ir-reat?

Il-vittma tiġi pprovduta b'informazzjoni dwar id-drittijiet tagħha bil-miktub qabel l-ewwel intervista li sseħħ wara li jiġi rrapportat ir-reat. Qabel, l-awtorità tkun tista' tipprovidi lill-vittma b'informazzjoni dwar id-drittijiet tagħha li se tkun siewja fiċ-ċirkustanzi.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumix). Kif inhuma protetti drittijiet?

Id-drittijiet ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi huma protetti bl-istess mod bħad-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE fl-id-drittijiet ta' ċittadini tal-UE. Għall-ħafna ta' ċittadini tal-UE, id-drittijiet ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi huma protetti bl-istess mod bħad-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE fl-id-drittijiet ta' ċittadini tal-UE.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

Qabel l-ewwel intervista, il-vittma tikseb informazzjoni bil-miktub dwar id-drittijiet bażiċi tagħha, inkluż l-istatus tagħha fil-proċedimenti preparatorji, jekk tistax titlob li jittieħdu ċerti azzjonijiet (eż. interrogazzjoni tax-xhieda), l-assistenza ta' rappreżentant legali, inkluża talba għal rappreżentant maħtur mill-qorti, id-dritt li tirreferi l-każ għall-medjazzjoni, li taċċessa l-fajl, li tappella kontra deċiżjoni ta' waqfien tal-proċedimenti, il-possibbiltà li d-danni jiġi rrimediati mill-konvenut jew li jinkiseb kumpens mill-istat, aċċess għall-għajjuna legali, il-miżuri għall-protezzjoni u għall-assistenza disponibbli, l-aċċess għal assistenza ffinanzjata mill-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajjuna Postpenitenzjarja (*Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*), il-possibbiltà li tinħareġ ordni Ewropea ta' protezzjoni, organizzazzjonijiet li joffru appoġġ lill-vittmi u rimborż tal-ispejjeż imġarrba b'rabta mal-proċedimenti.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lill-awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Traduttur jassisti fil-proċedimenti li fihom tiegħu sehem vittma li ma tafx titkellem bil-Pollakk. L-ittri lill-vittma jew mingħandha jiġu tradotti. Il-vittma ma għarrahx l-ispejjeż tat-traduzzjoni.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

Minorenni li jkunu vittmi ta' reat huma rappreżentati mill-ġenituri tagħhom jew mill-persuni li jieħdu ħsiebhom. Għal individwi li jeħtieġu assistenza (eż. anzjani), id-drittijiet tagħhom jistgħu jiġu eżerċitati mill-persuna li tiegħu ħsiebhom. Ġenituri jew tuturi għandhom jaraw li l-vittmi li qed jieħdu ħsieb jieħdu sehem fil-proċedimenti kif meħtieġ u, jekk ikunu f'dubju rigward il-fehim tal-akkużi tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mas-sinifikat ta' dawk il-proċedimenti, dawn jistgħu javżaw lill-awtorità li tmexxi l-proċedimenti dwar dan.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovidi l-appoġġ għall-vittmi?

Fil-Polonja, il-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajjuna Postpenitenzjarja jakkumula riżorsi finanzjarji għall-finijiet bħall-assistenza lill-vittmi ta' reat u lill-eqreb qraba tagħhom. Il-Fond hu għestit mill-Ministeru għall-Ġustizzja li jagħti sussidji lill-NGOs magħżula permezz ta' kompetizzjoni li jspecjalizzaw fl-appoġġ għall-vittmi. L-għajjuna ffinanzjata mill-Fond tkopri assistenza legali, psikoloġika u materjali.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

L-awtorità li tmexxi l-proċedimenti hi meħtieġa tinforma lill-vittma, qabel l-ewwel intervista, li hemm disponibbli assistenza ffinanzjata mill-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajjuna Postpenitenzjarja.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Data li tikkonċerna l-post ta' residenza u l-post tax-xogħol tal-vittma ma tkunx disponibbli għat-trasgressur.

Fil-każ tax-xhieda – fi kliem ieħor, bħala regola ġenerali, fil-każ tal-vittmi kollha – il-prosekutur jew il-qorti jistgħu, f'każijiet partikolarment serji, jiddeċiedu li ma jiżvelawx *data* personali tagħhom u ċirkustanzi oħra li jippermettu li daww jġu identifikati. Dan ikun possibbli f'każ ta' tħassib raġonevoli rigward riskju għall-ħajja, għas-saħħa, għal-libertà jew għal parti sinifikanti mill-proprietà ta' dik il-persuna jew tal-eqreb qarib ta' dik il-persuna.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

L-aċċess għall-appoġġ għall-vittmi mhuwiex kontingenti għar-rapportar ta' reat. Persuna li tixtieq taċċessa l-appoġġ għandha bżonn biss li turi li twettaq reat kontriha.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

F'każ ta' theddida għall-ħajja jew għas-saħħa tagħhom, il-vittma u l-qraba tagħha mill-viċin huma intitolati għal:

- protezzjoni matul il-proċedimenti;
- protezzjoni fiżika;
- assistenza bir-rilokazzjoni.

Min jista' joffri protezzjoni?

Il-protezzjoni tingħata mill-Kap tal-Pulizija b'ġurisdizzjoni fuq il-provinċja.

Hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inix f'riskju ta' aktar ħsara mit-trasgressur?

Il-Kap tal-Pulizija kompetenti għall-provinċja jagħmel valutazzjoni tal-ħtieġa li jġu pprovduti u li jissoktaw il-protezzjoni u l-assistenza.

Ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

L-awtorità inkarigata mill-proċedimenti hi meħtieġa tmexxi l-proċedimenti li jinvolvu lill-vittma b'mod li ma jinvolvi konsegwenzi negattivi. Din dejjem għandha tiegħu azzjoni f'sitwazzjoni li fiha l-vittma ma tkunx ittrattata bir-rispett dovut jew meta l-vittma ma tħosshix sikura.

F'każijiet ta' stupru u f'każijiet simili, il-vittma tiġi intervistata f'kamra speċjali mingħajr il-preżenza tat-trasgressur.

Matul il-proċess, l-imħallef li jippresjedi jista' jordna lill-konvenut biex jittlaq mill-kamra waqt li tixhed il-vittma.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Jekk il-vittma teħtieġ l-assistenza għaliex, eż., minħabba l-età jew il-problemi tas-saħħa tagħha hi ma tistax tiegħu sehem b'mod attiv fil-proċess, id-drittijiet tagħha jistgħu jġu eżerċitati mill-persuna li tiegħu tħsiebha.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Id-drittijiet tal-vittmi li huma minorenni jġu eżerċitati mir-rappreżentanti statutorji tagħhom jew mill-persuna li tiegħu tħsiebhom. Jekk ir-reat twettaq mill-ġenituri, il-minorenni jġu rrappreżentati fil-proċess minn tutur *ad litem*.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma drittijiet?

Jekk il-vittma tmūt, minflokha jistgħu jieħdu sehem fil-proċedimenti l-qraba tagħha mill-viċin. Dawn ikollhom id-drittijiet kollha tal-vittma.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-qraba mill-viċin tal-vittmi huma intitolati għal assistenza legali, psikoloġika u materjali ffinanzjata mill-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajnuna Postpenitenzjarja. Fl-aktar każijiet serji li jinvolvu riskju għall-ħajja jew għas-saħħa ta' daww il-persuni, jistgħu jingħataw lhom mezzi ta' protezzjoni u ta' assistenza (protezzjoni matul il-proċedimenti, protezzjoni fiżika, assistenza fir-rilokazzjoni).

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Il-kawża tista' tiġi riferita għal medjazzjoni fl-istadju preparatorju jew matul il-proċedimenti tal-qorti soġġetta għall-kunsens tal-vittma u tal-konvenut. Il-proċedimenti ta' medjazzjoni jsiru mill-medjatur b'mod imparzjali u kunfidenzjali. Matul il-medjazzjoni, il-vittma

tista' tipprezenta l-pożizzjoni tagħha, jiġifieri tindika dak li hi qed tistenna mingħand it-trasgressur. Il-medjazzjoni ma ttemmx il-proċedimenti kriminali, iżda l-eżitu tagħha jittiehed f'kunsiderazzjoni kemm mill-prosekutur kif ukoll mill-qorti.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Id-dispożizzjonijiet li jirregolaw id-drittijiet tal-vittmi ta' reat jinstabu fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Kodeks postępowania karnego*), fil-Kodiċi Kriminali (*Kodeks karny*), fil-Kodiċi dwar l-Eżekuzzjoni Kriminali (*Kodeks karny wykonawczy*), fl-Att tas-7 ta' Lulju 2005 dwar il-Kumpens mill-Istat għall-Vittmi ta' Ċerti Reati (*ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych*, test konsolidat, Ġurnal tal-Liġijiet 2016, il-punt 325), fl-Att tat-28 ta' Novembru 2014 dwar il-Protezzjoni u l-Appoġġ għall-Vittmi u għax-Xhieda (*ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka*, Ġurnal tal-Liġijiet 2015, il-punt 21), fir-Regolament tad-29 ta' Settembru 2015 dwar il-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajnuna Postpenitenzjarja (*rozporządzenie z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*, Ġurnal tal-Liġijiet 2015, il-punt 1544), u fl-Att tas-17 ta' Ġunju 2004 dwar ilmenti rigward il-ksur ta' dritt ta' parti li l-kawża tagħha tiġi eżaminata mingħajr dewmien żejjed fi proċedimenti preparatorji mmexxija jew issorveljati mill-prosekutur u fil-proċedimenti tal-qorti (*ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki*, test konsolidat, Ġurnal tal-Liġijiet 2016, il-punt 1259, kif emendat).

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-añhar aġġornament: 20/11/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Ir-reati jiġu rrapportati bil-miktub jew b'mod verbali fl-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jew f'għassa tal-pulizija. Rapport ta' reat bil-miktub jista' jiġi pprezentat b'mod personali jew jintbagħat bil-posta (jew b'ittra elettronika).

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Il-persuna li rrapportat ir-reat għandha tiġi notifikata, fi żmien sitt ġimgħat, minn meta tkun infetħet investigazzjoni. Jekk din ma tirċivix tali notifika, din tista' tipprezenta kwerela quddiem prosekutur superjuri.

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Fi proċedimenti preparatorji u tal-qorti, il-vittmi jistgħu jiġu assistiti minn rappreżentant professjonali – avukat jew konsulent legali. Il-vittmi jistgħu jaħtru r-rappreżentant tagħhom huma stess jew, jekk is-sitwazzjoni finanzjarja ma tippermettilhomx jagħmlu hekk, jistgħu jitolbu rappreżentant maħtur mill-qorti. Għal dak l-għan, il-vittma għandha tipprezenta lill-qorti jew lill-prosekutur b'ittra li turi bil-provi li ma jistgħux iħallsu t-tariffa tar-rappreżentant huma stess.

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (għall-partecipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Jekk il-vittma tidher fil-proċedimenti bħala xhud biss, din tkun intitolata għal rimborż tal-ispejjeż tal-vjaġġ, tal-akkomodazzjoni u tas-sussistenza jew ta' kwalunkwe qligħ mitluf.

Jekk il-vittma tkun aġixxiet bħala prosekutur awżiljarju jew privat, din tkun intitolata għal rimborż tal-ispejjeż raġonevoli, li jinkludu spejjeż assoċjati mal-ħatra ta' rappreżentant.

Bie x jinkiseb rimborż tal-ispejjeż, iridu jiġu pprezentati talba u, jekk possibbli, dokumenti li jikkonfermaw l-ispejjeż imġarrba.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Il-vittma tista' tappella kontra deċiżjonijiet ta' kaħda ta' rikors għal proċedimenti preparatorji u deċiżjonijiet ta' waqfien tal-proċedimenti preparatorji. Ma' dawk id-deċiżjonijiet tiġi pprovduta informazzjoni dwar kif tappella.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Il-vittmi jieħdu sehem fi proċedimenti preparatorji bħala parti bla ma jkollhom jipprezentaw dikjarazzjoni speċjali.

Fi proċedimenti tal-prosekuzzjoni pubblika, il-vittmi jistgħu jaġixxu bħala parti (prosekutur awżiljarju) jekk jipprezentaw dikjarazzjoni li biħsiebhom jagħmlu dan.

F'każijiet ta' prosekuzzjoni privata, il-vittma tkun parti bħala prosekutur privat.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien nitqies jew jien nista' nagħzel li nitqies bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Il-vittmi huma individwi affettwati minn reat.

Il-vittma hi parti għall-proċedimenti preparatorji bil-liġi.

Fi proċedimenti tal-prosekuzzjoni pubblika, il-vittmi jistgħu jaġixxu bħala parti jekk jagħzlu li jagħmlu dan, f'liema każ dawn jaġixxu bħala prosekutur awżiljarju.

F'każijiet ta' prosekuzzjoni privata, il-vittmi jaġixxu bħala prosekutur privat.

Indipendentement minn jekk jaġixxux bħala parti, il-vittmi prattikament dejjem jinstemgħu bħala xhud.

Bħalissa, il-proċedimenti kriminali ma jippermettux lill-vittmi jaġixxu bħala parti ċivili.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Anki jekk ma jaġixxux quddiem il-qorti bħala parti, il-vittmi jistgħu jieħdu sehem fil-proċedimenti tal-qorti li jkunu importanti biex jipproteġu l-interessi tagħhom. Il-vittmi jistgħu jieħdu sehem fi proċess u f'sessjoni li tikkonċerna ċ-ċaħda kondizzjonali tal-proċedimenti, il-kundanna mingħajr proċess u l-waqfien tal-proċedimenti fuq il-baži li l-konvenut mhuwiex fi stat mentali adegwat jew f'każijiet li jinvolvu miżuri ta' protezzjoni fuq il-baži li l-konvenut mhuwiex fi stat mentali adegwat. Matul il-proċess, il-vittma tista' toġġezzjona għal talba mill-konvenut għal kundanna mingħajr il-kumpilazzjoni u tista' titlob biex il-konvenut jiġi ordnat jagħmel tajjeb għad-dannu jew iħallas kumpens.

Jekk il-proċedimenti kriminali jitwaqqgħu b'mod kondizzjonali, il-vittma tista' titlob li jissoktaw.

Wara li tagħzel li taġixxi bħala parti quddiem il-qorti, il-vittma tista' tiegħu ċerti miżuri proċedurali: tippreżenta rikorsi għall-evidenza, tagħmel mistoqsijiet lix-xhieda u lill-esperti, tippreżenta l-pożizzjoni tagħha, eż. tiddikjara x'deċiżjoni qed tistenna mill-qorti. Din tista' tappella kontra sentenzi.

Vittmi mħarrka bħala xhud iridu jidhru quddiem il-qorti u jixhdu. Nuqqas milli jidhru mingħajr raġuni tajba hu punibbli.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Il-vittmi jistgħu jipprezentaw rikors għall-evidenza jekk dawn jaġixxu bħala prosekutur awżiljarju jew privat.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Qabel l-ewwel seduta, il-vittmi jiġu informati bil-miktub dwar l-istatus tagħhom bħala parti għall-proċedimenti preparatorji u dwar id-drittijiet tagħhom f'din is-sitwazzjoni.

Il-vittmi jiġu informati bil-miktub dwar l-akkuża ppreżentata lill-qorti u dwar id-dati u l-post tas-seduti jew tas-sessjonijiet tal-qorti li jistgħu jieħdu sehem fihom.

Jekk il-qorti tordna kumpens tad-danni, din tinnotifika kopja tas-sentenza lill-vittma.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Matul il-proċedimenti preparatorji, il-vittmi jistgħu jaċċessaw il-fajls bil-kunsens tal-awtorità li tmexxi l-proċedimenti.

Matul il-proċedimenti tal-qorti, il-vittmi jistgħu jaċċessaw il-fajls jekk jaġixxu bħala prosekutur privat jew bħala prosekutur awżiljarju. Jekk il-vittma ma tkunx qed taġixxi f'dik il-kapaċità, il-fajls jitqiegħdu għad-dispożizzjoni bil-kunsens tal-president tal-qorti.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Il-vittmi jistgħu jappellaw kontra d-deċiżjoni fi prosekuzzjoni pubblika jekk dawn ikunu aġixxew bħala prosekutur awżiljarju.

Jekk il-proċedimenti kriminali kontra t-trasgressur jitwaqqfu b'mod kondizzjonat u tittieħed deċiżjoni mill-qorti, il-vittma tista' tappella kontriha anki jekk ma tkunx aġixxiet bħala prosekutur awżiljarju.

Il-vittmi jistgħu jappellaw kontra sentenza fi prosekuzzjoni privata għaliex f'każijiet bħal dawn huma jaġixxu bħala prosekutur.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Jekk it-trasgressur jiġi ordnat jaġħmel tajjeb għad-danni, il-qorti toħroġ kopja tas-sentenza lill-vittma. Jekk trasgressur li jircievi sentenza sospiża tal-ħabs ma jaġħmilx tajjeb għad-danni, il-vittma tista' titlob li tiġi eżegwita s-sentenza.

Jekk il-proċedimenti kriminali kontra t-trasgressur jitwaqqfu b'mod kondizzjonat, il-vittma tkun intitolata li tiegħu sehem fis-smiġħ għall-issoktar tal-proċedimenti.

Inkun intolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Wara li jintemmu l-proċedimenti, il-vittmi jkunu intitolati għal protezzjoni u għal appoġġ jekk il-ħajja jew is-saħħa tagħhom, jew dik tal-qarib tagħhom, tkun f'riskju. Il-protezzjoni u l-appoġġ jingħataw diment li jkun hemm riskju.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi sentenzjat?

Il-qorti tipprovdi lill-vittma bl-informazzjoni inkluża fis-sentenza – x'piena ngħatat lit-trasgressur, x'inhu t-tul tas-sentenza u jekk din gietx sospiża b'mod kondizzjonat, u x'obbligi, inkluż li jaġħmel tajjeb għad-danni, ġew imposti fuq it-trasgressur.

Niġi informat(a) jekk it-trasgressur jiġi lliberat (inkluż libertà kmieni jew kundizzjonata) jew jaħrab mill-ħabs?

Il-vittmi jistgħu jitolbu li jiġu informati meta t-trasgressur jinheles mill-ħabs. Imbagħad il-vittma tiġi notifikata meta t-trasgressur jinheles mill-ħabs wara li jkun skonta s-sentenza, jekk it-trasgressur jithalla jiskonta s-sentenza taħt sorveljanza elettronika, jew jekk hu jaħrab mill-ħabs, jingħata permess li jitlaq jew parole jew jinheles b'mod temporanju.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar libertà jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew nippreżenta appell?

Il-vittmi ma jiħdux sehem fis-smiġħ għall-parole u ma jistgħux jappellaw kontra dawn id-deċiżjonijiet.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adeżjoni)

Il-vittmi ta' reat jistgħu jitolbu d-danni mingħand it-trasgressur bil-modi li ġejjin:

1. jistgħu jiffu kawża kontra t-trasgressur quddiem qorti ċivili; il-proċedimenti ċivili huma kontingenti għall-ħlas tat-tariffi tal-qorti; il-proċedimenti ċivili jistgħu jinfetħu indipendentement minn jekk tressqitx akkuża quddiem il-qorti iżda jistgħu jiġu sospiżi sakemm tittieħed deċiżjoni finali fil-proċedimenti kriminali; jekk il-kawża ppreżentata mill-vittma tirnexxi, l-eżekuzzjoni ssir mill-awtorità tal-eżekuzzjoni, jiġifieri l-marixxall tal-qorti (*komornik*);

2. matul il-proċedimenti kriminali, il-vittmi jistgħu jitolbu li tiġi imposta miżura ta' kumpens (*środek kompensacyjny*) fuq il-konvenut – obbligu biex isir tajjeb għad-danni jew jiġi pprovdut kumpens; minflok, il-qorti tista' tordna l-ħlas tad-danni supplimentari (*nawiązka*); it-talba tal-vittma tintlaqa' biss jekk it-trasgressur jiġi kkundannat;
3. jekk it-trasgressur jiġi kkundannat u jirċievi sentenza ta' ħabs sospiża, il-qorti tista' tordnalu jagħmel tajjeb għad-dannu li jirriżulta mir-reat;
4. jekk il-proċedimenti jiġu sospiżi b'mod kondizzjonat, il-qorti trid tordna lit-trasgressur jagħmel tajjeb għad-dannu kompletament jew parzjalment.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni d-danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

1. Jekk il-qorti tordna lit-trasgressur biex jagħmel tajjeb għad-danni u t-trasgressur ma jikkonformax minn jeddu, il-vittma tista' tirrikorri għal proċedimenti ta' eżekuzzjoni mmexxija minn marixxall tal-qorti.
2. Jekk it-trasgressur jingħata sentenza sospiża ta' ħabs mill-qorti jew inkella l-proċedimenti kontrih jiġu sospiżi b'mod kondizzjonat u dan jonqos milli jagħmel tajjeb għad-danni, jistgħu jittieħdu miżuri biex tiġi eżegwita s-sentenza jew jissoktaw il-proċedimenti. Dawn il-miżuri, speċjalment it-treddida reali ta' prigunerija, għandhom it-tendenza li jiggvalvanizzaw lit-trasgressuri li, anki jekk l-eżekuzzjoni tkun ineffikaċi, b'xi mod isibu l-fondi biex jissodisfaw it-talbiet tal-vittmi. Biex jittieħdu miżuri bħal dawn, ikun biżżejjed li l-vittma tinnotifika lill-qorti jew lill-uffiċjal tal-probation (*kurator sądowy*) li t-trasgressur naqas milli jissodisfa l-obbligu tiegħu/tagħha.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taft liema kundizzjonijiet?

Jekk it-trasgressur jonqos milli jagħmel tajjeb għad-dannu, il-vittma ma tistax tikseb il-ħlas mingħand l-istat.

Il-vittma tista' tibbenefika minn assistenza ta' emerġenza ffinanzjata mill-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajnuna Postpenitenzjarja offruta minn organizzazzjonijiet li jispeċjalizzaw fl-għajnuna għall-vittmi ta' reati.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Il-vittmi tal-aktar reati serji jew l-aktar qarib qrib tagħhom huma intitolati għal benefiċċji speċjali mħallsa mit-Teżor. Dan japplika għal individwi domiciljati fil-Polonja jew fi Stat Membru ieħor tal-UE li, minħabba reat, garrbu korrimment serju jew deterjorament tas-saħħa li jdum aktar minn sebat ijiem u għall-qarib ta' individwi li jmutu minħabba reat.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Int tkun intitolat(a) għal kumpens ukoll jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat.

Jien inkun intitolat(a) għal ħlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Il-vittmi intitolati għal kumpens jistgħu jiksibu garanzija, jiġifieri ħlas ta' darba li jsir qabel ma tintemm il-kawża. L-ammont jista' jintuża f'parti minnu biex ikopri l-ispejjeż tat-treatment, tal-konvalexxenza jew tal-funeral.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

ien vittma ta' reat. Lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Il-vittmi ta' reat u l-eqreb qarib tagħhom huma megħjuna minn NGOs li jirċievu sussidji għal dak il-għan mingħand il-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajnuna Postpenitenzjarja. Is-sussidji jingħataw mill-Ministeru tal-Ġustizzja.

Il-vittmi jiġu informati li din l-għajnuna hi disponibbli qabel ma jagħmlu l-ewwel dikjarazzjoni tagħhom.

Lista tal-organizzazzjonijiet kollha li kisbu sussidji għall-vittmi u għall-eqreb qarib tagħhom u informazzjoni (bil-Pollakk) dwar dak li tkopri l-għajnuna jistgħu jinkisbu mis-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/pokrzywdzeni-przestepstwem/pomoc-osobom-pokrzywdzonym-przestepstwem-oraz-osobom-im-najblizszym---lista-podmiotow-i-organizacji>, taft

Działalność/Pomoc pokrzywdzonym/Pomoc pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym – lista podmiotów i organizacji.

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

Bħalissa ma jeżisti ebda hotline nazzjonali ta' appoġġ għall-vittmi fil-Polonja. Madankollu, hemm hotline għall-vittmi ta' vjolenza domestika.

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

L-appoġġ għall-vittmi hu offrut mingħajr ħlas.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-Istat?

L-awtoritajiet jipprovdu lill-vittmi b'informazzjoni dwar il-postijiet fejn ikun disponibbli l-appoġġ. Ċerti kategoriji ta' vittmi huma intitolati għal assistenza legali mingħajr ħlas fid-dawl tal-età u tas-sitwazzjoni finanzjarja tagħhom. Il-vittmi ta' reat huma intitolati għal assistenza medika skont ir-regoli ġenerali.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

L-NGOs iffinanzjati mill-Fond ta' Appoġġ għall-Vittmi u ta' Għajnuna Postpenitenzjarja joffru lill-vittmi assistenza legali, psikoloġika u finanzjarja, eż. kupuni għall-ikel jew għajnuna fl-ispejjeż tal-ikel u tal-ilbies, tal-ħwejjeġ ta' taħt, taż-żraben, ta' prodotti tat-tindif u tal-igjene personali, ta' akkomodazzjoni jew ta' kenn temporanji, ta' edukazzjoni u ta' taħriġ, ta' miżuri biex jadattaw appartament jew dar għall-ħtiġijiet tal-vittmi ta' reat u fl-ispejjeż tal-ivvjaġġar.

Tip ieħor ta' appoġġ hu finanzjament għas-servizzi ta' interpretu, inkluż interpretu tal-lingwa tas-sinjali.

L-assistenza medika tinkludi l-kopertura tal-ispejjeż tal-kura medika, tal-medicina u tat-tagħmir mediku neċessarji biex tiġi ttrattata l-ħsara għas-saħħa mgarrba bħala riżultat tar-reat.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 20/11/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Rumanija

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa orijinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Tiġi kkunsidrat bħala l-vittma ta' reat, fil-każ li tkun ġarrabt dannu fiżiku jew materjali, b'konsegwenza ta' azzjoni kkunsidrata bħala reat fil-leġiżlazzjoni nazzjonali fis-seħħ. Bħala vittma ta' reat, għandek ċerti drittijiet legali, qabel, matul u wara l-proċediment legali.

L-ewwel żewġ stadji tal-proċedura kriminali fir-Rumanija jinkludu: l-investigazzjoni kriminali u l-proċess. Matul l-investigazzjoni kriminali, il-korpi tal-investigazzjoni kriminali, taħt is-superviżjoni tal-prosekutur pubbliku, jinvestigaw il-każ, u jiġbru l-evidenza sabiex isibu t-trażgressur. Fit-tmiem tal-investigazzjoni kriminali, il-pulizija tibgħat il-każ lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku, bl-informazzjoni kollha u l-evidenza miġbura fl-atti. Wara li jircievi l-atti, il-prosekutur tal-każ jeżamina l-każ u jiddeciedi jekk ikunx se jipproċedi għall-fażi li jmiss, pereżempju l-proċess jew jekk il-każ għandux jingħalaq.

Ladarba l-atti jaslu quddiem il-qorti, il-bord ta' mħallfin jeżamina l-fatti u jisma' l-persuni involuti sabiex tiġi stabbilita l-ħtija tal-akkużat. Ladarba jiġi stabbilit li l-akkużat ikun ħati, dan jingħata s-sentenza. Fil-każ li l-qorti jikkunsidra li l-akkużat ma jkunx ħati, jiġi lliberat.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

 1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

☞ 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

☞ 4 - Kumpens

☞ 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 18/10/2018

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'Informazzjoni se nirċievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) anki saħnsitra qabel ma nirrapporta r-reat?

Jekk int sfajt vittma ta' reat, tista' tirrapporrah lill-pulizija (jew lill-prosekutur pubbliku) b'mod orali jew bil-miktub. Int tista' titlob ukoll lil persuna oħra biex tirrapporta r-reat għalik, iżda int trid tipprovi lil dik il-persuna bi prokura bil-miktub. Il-prokura miktuba u ffirmata tiġi mehmuża mal-fajl tal-każ.

Meta tirrapporta r-reat, int tista' tirċievi informazzjoni dwar is-servizzi u l-organizzazzjonijiet li jipprovdu konsulenza psikoloġika jew kwalunkwe forma oħra ta' appoġġ għall-vittmi, skont il-ħtiġijiet tiegħek. Int tkun intitolat(a) ukoll għal informazzjoni dwar kif tirċievi għajna legali, dwar id-drittijiet tiegħek matul il-proċedimenti kriminali (inklużi miżuri protettivi bħala xhud mhedded), kif ukoll dwar kif tirċievi kumpens finanzjarju mingħand l-Istat. Din l-informazzjoni tiġi pprovduta mill-ewwel korp ġudizzjarju li żżur (pulizija, prosekutur pubbliku). Int tirċievi wkoll formola b'din l-informazzjoni kollha, li trid tiffirmaha. L-informazzjoni tiġi pprovduta lilek f'lingwa li int tista' tifhem.

Jien ma ngħix fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumx). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk int ċittadin barrani u sfajt vittma ta' reat fir-Rumanija, int intitolat(a) għad-drittijiet kollha taċ-ċittadini Rumani li sfaw vittmi ta' reati.

Jekk ma tafx bir-Rumen, int intitolat(a) għal interpretu mingħajr ħlas biex jassistik matul l-interazzjoni tiegħek mal-awtoritajiet, inkluż għall-preżentazzjoni tal-ilment tiegħek f'lingwa li int tista' tifhem u biex tirċievi l-informazzjoni li int intitolat(a) għaliha fil-mument tar-rapportar tar-reat f'lingwa li tifhem.

Jekk int vittma tat-traffikar tal-bnedmin, int tista' tirċievi akkomodazzjoni f'ċentri speċjali ta' kenn, fejn int se tkun protett(a). Matul il-proċedimenti kriminali, int tirċievi informazzjoni dwar il-proċedimenti f'lingwa li tifhem; int tista' tirċievi wkoll konsulenza psikoloġika u assistenza medika. L-awtoritajiet Rumani jagħmlu lill-thom kollha biex jgħinuk tirritorna lura fil-pajjiż ta' oriġini tiegħek mill-aktar fis possibbli u jipprovdulek trasport sigur sal-fruntiera Rumana.

Jekk int ċittadin barrani, int tista' titlob ukoll kumpens finanzjarju mingħand l-Istat jekk int sfajt vittma ta': attentat ta' qtil u attentat ta' qtil aggravat, kif stipulati fl-Artikoli 188 u 189 tal-Kodiċi Kriminali; vjolenza domestika, kif stipulata fl-Artikolu 199 tal-Kodiċi Kriminali; reati intenzjonati li jirriżultaw fil-korriment fiżiku tal-vittma; stupru, attakk sesswali, sess ma' minorenni u korruzzjoni sesswali ta' minorenni, kif stipulati fl-Artikoli minn 218 sa 221 tal-Kodiċi Kriminali; trattament ħażin ta' minorenni, kif stipulat fl-Artikolu 197 tal-Kodiċi Kriminali, kif ukoll traffikar u sfruttament ta' persuni vulnerabbli kif ukoll attentat ta' traffikar u ta' sfruttament ta' persuni vulnerabbli.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nirċievi?

Meta int tirrapporta reat, l-uffiċjal tal-pulizija li jirreġistra l-ilment jispjegalek il-proċedura ta' kif se jimxi l-każ. Il-pulizija hi obligata tfassal rapport bil-miktub li jindika l-informazzjoni li pprovdietlek.

Int tirċievi informazzjoni dwar:

- id-drittijiet tiegħek matul il-proċedimenti kriminali;
- l-organizzazzjonijiet li tista' tikkuntattja għall-assistenza u s-servizzi li jipprovdu;
- kif int tista' tirċievi protezzjoni;

- il-kundizzjonijiet u l-proċedura biex tikseb kumpens finanzjarju mingħand l-Istat;
- il-kundizzjonijiet u l-proċedura biex tirċievi rappreżentazzjoni legali mingħajr ħlas.

Wara, matul il-proċedimenti, int tkun tista' tirċievi informazzjoni dwar il-progress tal-investigazzjoni u, jekk il-prosekutur jiddeċiedi li ma jirrifere il-każ lill-qorti, kopja ta' din id-deċiżjoni. Għal din, int trid tippreżenta talba lill-uffiċjal tal-pulizija jew lill-prosekutur li jmessxi l-każ tiegħek u tindika indirizz postali fir-Rumanija, indirizz tal-posta elettronika jew ta' messaggġier elettroniku biex tirċievi l-informazzjoni.

Jekk il-prosekutur jiddeċiedi li jirreferi l-każ lill-qorti għall-proċess, int tiġi mħarrek/imħarrka biex tidher quddiem il-qorti.

Jekk tkun se tinstema' fil-qorti, int tiġi informat(a) ukoll dwar id-drittijiet u l-obbligi tiegħek, kif ġej:

- id-dritt li tkun assistit(a) minn avukat jew, jekk applikabbli, li tirċievi rappreżentazzjoni legali mingħajr ħlas;
- id-dritt li tirrikorri għas-servizzi ta' medjatur f'tali każijiet permessi bil-liġi;
- id-dritt li tipproponi l-preżentazzjoni ta' evidenza, li tagħmel oġġezzjonijiet u toħroġ konkluzjonijiet f'konformità mal-liġi;
- id-dritt li tiġi informat(a) dwar il-progress tal-proċedimenti;
- id-dritt li tippreżenta lment preliminari, fejn ikun meħtieġ (għal ċerti tipi ta' reati, l-applikazzjoni tiegħek fil-forma ta' lment preliminari tkun neċessarja biex jipproċedi l-każ kontra t-trasgressur). Il-korpi ġudizzjarji jipprovdu kjarifiki dwar din il-kwistjoni fejn ikun hemm bżonn. L-ilmenti preliminari huma maħsuba biex jintalab l-issoktar tal-proċedimenti kriminali kontra t-trasgressur. L-ilment preliminari jvarja mill-ilment li int tippreżenta quddiem il-pulizija jew il-prosekutur pubbliku biex tinformahom li seħħ reat kontrik.
- id-dritt li ssir parti ċivili fil-proċedimenti;
- l-obbligu li tkun preżenti kull meta titħarrek mill-korpi ġudizzjarji;
- l-obbligu li tinnotifika kull tibdil fl-indirizz;
- id-dritt li tiġi informat(a) dwar kull rilaxx tat-trasgressur, meta t-trasgressur jiġi sentenzjat għall-ħabs jew jitqiegħed taħt kustodja.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Iva. Int intiolat(a) għal servizzi ta' traduzzjoni u ta' interpretazzjoni matul il-proċedimenti kriminali.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

Matul il-proċedimenti kriminali, persuna b'diżabbiltà, irrispettivament mill-istatus tagħha (konvenut, parti li sofriet id-dannu, xhud) trid tiġi offruta s-servizzi ta' interpretu, ta' psikologu u/jew ta' rappreżentant tad-Direttorati Ġenerali għall-Ħidma Soċjali u għall-Protezzjoni tat-Tfal (*Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului*) (għal minorenni).

Il-qafas legali fis-seħħ jistabbilixxi li l-persuni kkonċernati jistgħu jiġu pprovduti b'assistenza speċjalizzata mid-direttorati reġjonali eżistenti għall-ħidma soċjali u għall-protezzjoni tat-tfal u, jekk applikabbli, assistenza medika.

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Skont in-natura tar-reat (b'mod partikolari meta dan jitwettaq kontra persuni), l-uffiċjal tal-pulizija jista' jirrakkomanda/ jidderieġi lill-vittma għas-servizzi ta' konsulenza psikoloġika.

Jekk int vittma ta' kategorija speċifika ta' reati (attentat ta' qtil u attentat ta' qtil aggravat, kif stipulati fl-Artikoli 188 u 189 tal-Kodiċi Kriminali, vjolenza domestika, kif stipulata fl-Artikolu 199 tal-Kodiċi Kriminali, reati intenzjonati li jirriżultaw fil-korriment fiżiku tal-vittma, stupru, attakk sesswali, sess ma' minorenni u korruzzjoni sesswali ta' minorenni, kif stipulati fl-Artikoli minn 218 sa 221 tal-Kodiċi Kriminali, trattament ħażin ta' minorenni, kif stipulat fl-Artikolu 197 tal-Kodiċi Kriminali, kif ukoll traffikar u sfruttament ta' persuni vulnerabbli kif ukoll attentat ta' traffikar u ta' sfruttament ta' persuni vulnerabbli), int tista' tirċievi konsulenza psikoloġika (sa tliet xhur għal adulti u sa sitt xhur għat-tfal taħt it-18-il sena), assistenza medika jew kull tip ieħor ta' assistenza mingħajr ħlas, skont il-bżonn. Dawn it-tipi ta' assistenza jiġu offruti mingħajr ħlas biss jekk int tirrapporta r-reat lill-pulizija. Int tista' tapplika għal assistenza mas-servizzi ta' probation wara li tippreżenta r-rapport lill-uffiċjal tal-pulizija.

Jekk int vittma ta' vjolenza domestika, tista' titlob l-għajnuna mingħand wieħed mill-assistenti tal-familja li jaħdmu għall-Ministeru tax-Xogħol u tal-Ġustizzja Soċjali (*Ministerul Muncii și Justiției Sociale*). Il-Ministeru joffri diversi tipi ta' assistenza lill-vittmi ta' vjolenza domestika (eż. konsulenza psikoloġika, protezzjoni tal-identità, eċċ.). Bħala vittma ta' vjolenza domestika, int tista' titlob ukoll li tiġi akkomodat(a) f'centru għall-vittmi ta' vjolenza domestika fejn int tircievi protezzjoni u konsulenza.

Min jipprovdi l-appoġġ lill-vittmi?

Fir-Rumanija, skont it-tip ta' reat, vittma tista' tircievi appoġġ speċifiku mingħand l-istituzzjonijiet li ġejjin:

Jekk int vittma ta' vjolenza domestika, int tista' tikkuntattja lill-Aġenzija Nazzjonali għall-Opportunitajiet Indaqqs bejn in-Nisa u l-Irgħiel (*Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei*) u lid-Direttorati Ġenerali għall-Fidma Soċjali u għall-Protezzjoni tat-Tfal (DGASPCs).

Jekk int għandek anqas minn 18-il sena u int vittma ta' reat, tista' tikkuntattja lill-Awtorità Nazzjonali għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal u għall-Adozzjoni (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție* - ANPDCA) u lid-Direttorati Ġenerali għall-Fidma Soċjali u għall-Protezzjoni tat-Tfal (DGASPCs).

Jekk int vittma tat-traffikar tal-bnedmin, tista' tikkuntattja lill-Aġenzija Nazzjonali Kontra t-Traffikar tal-Bnedmin (*Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane* - ANITP) fil-Ministeru tal-Affarijiet Interni (*Ministerul Afacerilor Interne* - MAI).

Hemm ukoll numru ta' organizzazzjonijiet nongovernattivi (NGOs) li jipprovdu diversi tipi ta' appoġġ għall-vittmi. L-istituzzjoni li tikkuntattja tidderiġik għall-NGO rilevanti.

Jekk int sfajt vittma ta' reat vjolenti, bħal attentat ta' qtil u attentat ta' qtil aggravat, kif stipulati fl-Artikoli 188 u 189 tal-Kodiċi Kriminali, vjolenza domestika, kif stipulata fl-Artikolu 199 tal-Kodiċi Kriminali; reati intenzjonati li jirriżultaw fil-korriment fiżiku tal-vittma, stupru, attakk sesswali, sess ma' minorenni u korruzzjoni sesswali ta' minorenni, kif stipulati fl-Artikoli 218 sa 221 tal-Kodiċi Kriminali, trattament hażin ta' minorenni, kif stipulat fl-Artikolu 197 tal-Kodiċi Kriminali, kif ukoll traffikar u sfruttament ta' persuni vulnerabbli u attentat ta' traffikar u ta' sfruttament ta' persuni vulnerabbli, int tista' titlob l-għajnuna tas-servizzi ta' probation.

Il-pulizija tirrefereni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Iva, il-korpi ġudizzjarji jridu jirreferuk għat-tali servizzi.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Kemm matul l-investigazzjoni kriminali kif ukoll matul il-proċeduri tal-qorti, jekk il-korpi ġudizzjarji jqisu li l-privatezza jew id-dinjità tiegħek jistgħu jkunu affettwati minħabba l-informazzjoni li tipprovdi jew minħabba kawżi oħra, dawn jistgħu jirrikorru għal miżuri, fuq inizjattiva tagħhom stess jew wara applikazzjoni tiegħek, biex jiġu protetti l-kunfidenzjalità u l-privatezza tiegħek, bħal pereżempju:

- il-protezzjoni tad-dettalji dwar l-identità tiegħek;
- is-smiġh tiegħek isir b'mezzi awdjovizivi, bil-lehen u d-dehra tiegħek li jiġu distorti, mingħajr ma jkun hemm rekwiżit li int tkun preżenti, fejn il-miżuri l-oħra ma jkunux biżżejjed;
- is-sessjoni tal-qorti tinzamm privata matul l-interrogazzjoni tiegħek.

Barra minn hekk, matul il-proċeduri tal-qorti, il-qorti tista' tipprojbixxi kull pubblikazzjoni ta' testi, ta' tpingijiet, ta' ritratti jew ta' stampi li jistgħu jikxfu l-identità tiegħek.

Il-qorti tista' tiddikjara wkoll is-sessjoni tal-qorti bħala waħda privata jekk seduta pubblika tkun tista' taffettwa d-dinjità jew il-privatezza tiegħek.

Il-persunal tas-servizz ta' probation irid iżomm kunfidenzjali d-*data* fil-pussess tiegħu matul l-eżercizzju ta' dmirijietu. L-informazzjoni pprovduta lill-korpi ġudizzjarji bħala parti mill-proċedimenti kriminali hi eżentata minn din ir-regola. Kemm matul l-eżercizzju tad-dmirijiet tax-xogħol tagħhom kif ukoll fis-soċjetà, il-konsulenti, il-kapijiet tas-servizzi u l-ispetturi jridu jzommu kunfidenzjali kull dokument fil-pussess tagħhom. L-informazzjoni relatata mal-każijiet fir-registru tas-servizz, kif ukoll kull informazzjoni relatata mal-organizzazzjoni u mal-eżekuzzjoni tal-attivitajiet tagħhom għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-midja soġġetti għall-kunfidenzjalità tad-*data* personali tar-riċevituri tas-servizz.

Għandi nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Biex ikollok aċċess għas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi, int trid tirrapporta r-reat lill-korpi rilevanti.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

Kemm matul l-investigazzjoni kriminali kif ukoll matul il-proċeduri tal-qorti, int tkun intitolat(a) għal miżuri protettivi, meta l-korpi ġudizzjarji jqisu li int tista' tkun f'periklu.

Hu ferm importanti li int tkun taf li, jekk il-korpi ġudizzjarji jqisu li int tista' tkun fil-periklu minħabba l-informazzjoni li tipprovdi jew minħabba kawżi oħra, dawn jistgħu jieħdu ċerti miżuri, fuq applikazzjoni tiegħek jew minn jeddhom, biex jiżguraw il-protezzjoni tiegħek, bħal:

- il-provvista ta' sorveljanza jew ta' sigurtà madwar id-dar jew l-akkomodazzjoni temporanja tiegħek;
- il-provvista ta' skorta u ta' protezzjoni lilek jew lill-membri tal-familja tiegħek matul il-vjaġġi;
- il-protezzjoni tad-dettalji dwar l-identità tiegħek (*data personali* tista' titneħħa mill-fajl biex tigi protetta l-identità tiegħek billi jiġi speċifikat li din l-informazzjoni hi sigrieta);
- is-smiġh tiegħek b'mezzi awdjoviżivi, bil-lehen u bid-dehra tiegħek distorti, mingħajr ma jkun hemm rekwiżit li int tkun preżenti, meta l-miżuri l-oħra ma jkunux biżżejjed (b'dan il-mod, int ma jkollokx bżonn tidher quddiem l-uffiċjal tal-pulizija, il-prosekutur jew l-imħallef u ma tkunx fl-istess post bħat-trasgressur);
- is-sessjoni tal-qorti għandha tinzamm privata matul l-interrogazzjoni tiegħek;

Barra minn hekk, matul il-proċeduri tal-qorti, il-qorti tista' tipprojbixxi kull pubblikazzjoni ta' testi, ta' tpingijiet, ta' ritratti jew ta' stampi li jistgħu jikkfu l-identità tiegħek.

Barra minn hekk, jekk int xhud fil-proċedimenti kriminali jew, anki meta ma tkunx involut fil-każ, int tipprovdi informazzjoni li tgħin lill-korpi ġudizzjarji jsolvu l-każijiet relatati ma' reati serji jew jipprevjenu milli jseħħu danni sinifikanti, int tista' titlob lill-uffiċjal tal-pulizija jew lill-prosekutur li jmxexxi l-investigazzjoni biex iqiegħdek taħt il-programm ta' protezzjoni tax-xhieda. Dan il-programm jinkludi numru ta' miżuri bħal:

- identità sigrieta, inkluża partecipazzjoni fis-seduti bil-lehen jew bid-dehra tiegħek distorti;
- protezzjoni mill-pulizija ta' darek u skorta tal-pulizija meta tkun trid tmur għand il-korpi ta' investigazzjoni kriminali;
- rilokazzjoni;
- tibdil fl-identità, inkluż it-tibdil tad-dehra tiegħek, jekk ikun hemm bżonn.

Jekk int tidhol fil-programm ta' protezzjoni tax-xhieda, int tkun tista' tibbenefika minn assistenza addizzjonali bħal:

- tidħil mill-ġdid f'ambjent soċjali differenti;
- kisba ta' kwalifiki professjonali ġodda;
- impjeg ġdid;
- appoġġ finanzjarju sakemm issib impjeg ġdid.

Jekk ikun hemm bżonn, il-qraba tal-ewwel grad tiegħek (bħat-ffal jew il-ġenituri tiegħek) u l-konjuġi tiegħek jistgħu jidhlu fil-programm ta' protezzjoni tax-xhieda wkoll.

Jekk int ma tidholx fil-programm ta' protezzjoni tax-xhieda matul l-investigazzjoni kriminali, tista' tapplika għal dan il-programm matul il-proċeduri tal-qorti.

Protezzjoni addizzjonali hi disponibbli, skont it-tip ta' reat:

- Jekk int vittma ta' vjolenza domestika, int tista' titlob lill-qorti tipprojbixxi lit-trasgressur milli joqgħod fid-dar kondiviża tagħkom. Inkella int, bħala vittma, tista' tkun akkumpanjat(a) f'ċentru għall-vittmi ta' vjolenza domestika. Akkomodazzjoni bħal din tkun disponibbli f'każijiet urġenti biss meta s-sikurezza tiegħek tkun teħtieġ iżolament mit-trasgressur jew meta jkun hemm approvazzjoni bil-miktub tal-assistent tal-familja inkarigat mill-każ tiegħek. Ladarba tkun fiċ-ċentru, int tista' tirċievi akkomodazzjoni, ikel, kura medika, konsulenza psikoloġika u assistenza legali mingħajr flas.
- Jekk int vittma ta' traffikar tal-bnedmin, int tista' tkun akkomodat(a) f'ċentru għall-protezzjoni tal-vittmi. Normalment l-akkomodazzjoni tkun disponibbli għal perjodu ta' 10 ijiem, iżda l-qorti tista' testendi s-soġġorn tiegħek sakemm jintemmu l-proċedimenti. Jekk ikun hemm bżonn, il-pulizija tista' tipprovdi protezzjoni fiżika matul il-proċedimenti kriminali. Jekk int vittma tat-traffikar tal-bnedmin, is-seduta tal-qorti ma tkunx pubblika.

Jekk int tqis li tinsab fil-periklu, għandek tinforma lill-uffiċjal tal-pulizija, lill-prosekutur jew lill-imħallef u tipprovdi l-akbar ammont ta' informazzjoni possibbli.

Il-miżuri msemmija hawn fuq huma disponibbli kemm għall-istadju tal-investigazzjoni kriminali kif ukoll għall-proċeduri tal-qorti.

Min jista' joffri protezzjoni?

Int tircievi l-protezzjoni tal-Pulizija Rumena.

Hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk inieix f'riskju ta' aktar ħsara mit-trasgressur?

Jekk, malli jintemmu l-proċedimenti kriminali, int tkun għandek fil-periklu, il-korpi ġudizzjarji jikkunsidraw jekk jirrakkomandawx l-inkluzjoni tiegħek fi programm ta' protezzjoni tax-xhieda, jekk ma tkunx diġà parti minn dak il-programm.

Għall-vittmi ta' traffikar tal-bnedmin, ir-riskju jiġi vvalutat mill-istrutturi speċjalizzati tal-pulizija.

Ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Iva, il-każ tiegħek jista' jiġi vvalutat. Pereżempju, il-vittmi ta' ċerti kategoriji ta' reati (vjolenza domestika, stupru, attakk sesswali eċċ.) jinstemgħu biss minn persuni tal-istess sess jekk il-vittma titlob dan.

It-tieni interrogazzjoni tal-parti vittma ssir biss jekk tkun strettament neċessarja għall-fini tal-proċedimenti kriminali biex tiġi evitata ħsara ulterjuri għall-vittma.

Biex tiġi evitata ħsara ulterjuri għall-vittma billi din ikollha tinstema' ripetutament mill-korpi ġudizzjarji, il-liġijiet dwar il-proċedura kriminali jeħtieġu wkoll li parti li tkun sofriet id-dannu li tkun ipprezentat ilment b'rabta ma' reat tinstema' minnufih jew, meta dan ma jkunx possibbli, wara li tipprezenta l-ilment, mingħajr dewmien żejjed.

Miżura ulterjuri li tibbenefika lill-vittma hi li din ma tiġix informata dwar kull rilaxx tat-trasgressur, jekk il-vittma ma tkunx talbet b'mod speċifiku li tiġi informata dwar dan.

X'tip ta' protezzjoni hu disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Jekk int vittma vulnerabbli, int tista' tibbenefika mill-miżuri protettivi spjegati fit-tweġibiet mogħtija aktar 'il fuq dwar il-protezzjoni tax-xhieda.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Jekk int vittma minorenni ta' sfruttament, ta' vjolenza, ta' abbuż, ta' negliġenza jew ta' trattament ħażin jew ta' kwalunkwe reat ieħor, kull persuna, inkluża int, tista' tirrapporta r-reat lill-pulizija.

Il-minorenni jitqiesu sa mill-bidu nett vittmi vulnerabbli u l-awtoritajiet għandhom jinformawk dwar il-miżuri protettivi li tista' tircievi.

Il-minorenni jistgħu jircievu assistenza mingħand l-Awtorità Nazzjonali għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal u għall-Adozzjoni. Jekk tinsab fil-periklu, int tista' tapplika għal rimedju b'mandat ta' inibizzjoni li tintitolak għal akkomodazzjoni f'post fejn int tista' tircievi protezzjoni (bħal familja oħra jew centru speċjali).

Jekk int tinalab tidher quddiem il-korpi tal-investigazzjoni kriminali u jkollok anqas minn 14-il sena, int trid tkun akkumpanjat(a) mill-ġenituri jew mit-tutor tiegħek. Jekk il-ġenituri jew it-tutori tiegħek ikunu involuti fil-proċedimenti kriminali jew jistgħu jkunu interessati fl-influwenzar tad-dikjarazzjoni tiegħek, l-interrogazzjoni sseħħ fil-preżenza ta' qarib jew ta' persuna oħra maħtura mill-uffiċjal tal-pulizija/mill-prosekutur/mill-imħallef.

Barra minn hekk, il-korpi ġudizzjarji jistgħu jiddeciedu li psikologu għandu jattendi biex jgħinek matul l-interrogazzjonijiet. Int tista' tapplika għal dan mal-korpi ġudizzjarji.

L-interrogazzjoni trid tiġi reġistrata u, jekk dan ma jkunx possibbli, trid tinkiteb f'rapport.

Int tista' tinstema mill-istess persuna fi kmamar imfassla/ adattati apposta, fejn disponibbli.

Fl-investigazzjoni ta' ċerti kategoriji ta' reati, l-interrogazzjonijiet jistgħu jsiru minn persuna tal-istess sess bħall-vittma. Int tista' tkun akkumpanjat(a) ukoll minn persuna tal-għażla tiegħek.

Int intitolat(a) għal rappreżentant legali matul il-proċedimenti. Jekk m'għandekx konsulent legali, il-qorti tgħinek issib wieħed. Jekk il-familja tiegħek ma taffordjax tħallas għas-servizzi tal-konsulent, int tkun intitolat(a) għal assistenza legali mingħajr ħlas.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-konjuġi, il-minorenni jew id-dipendenti ta' persuna deċeduta kaġun ta' qtil u ta' qtil aggravat kif stipulati fl-Artikoli 188 u 189 tal-Kodiċi Kriminali, kif ukoll ta' reati intenzjonati li jwasslu għall-mewt, ikunu intitolati għal assistenza legali mingħajr flas u għal kumpens finanzjarju mingħand l-Istat.

L-assistenza legali mingħajr flas hi disponibbli wkoll għal kategoriji oħra ta' reati minbarra dawn imsemmija hawn fuq, jekk l-introjtju fix-xahar tal-vittma għal kull membru tal-familja ma jkunx oġġa mill-paga minima bażika nazzjonali gross determinata għas-sena meta tiġi ppreżentata l-applikazzjoni għall-assistenza legali mingħajr flas.

Il-membri tal-familja tiegħi safa vittma ta' reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Jekk jogħġbok ara l-informazzjoni msemmija aktar 'il fuq.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Il-medjazzjoni hi possibbli biss għar-reati anqas serji elenkati fid-dritt kriminali. Il-proċedura tista' tiġi applikata biss jekk kemm int kif ukoll it-trasgressur taqblu li tiegħu sehem. Matul il-proċedura ta' medjazzjoni, int se tkun mistieden/mistiedna għal sensiela ta' laqgħat mat-trasgressur biex tiddiskutu l-possibbiltajiet għal rikonċiljazzjoni. Persuna msejġha medjatur tiffaċilita l-laqgħat. Jekk il-proċedura tikkonkludi bir-rikonċiljazzjoni, int tista' tirtira l-ilment tiegħek kontra t-trasgressur u l-każ jingħalaq. Inkella, jekk il-proċedura ma tinnekk, il-proċedimenti kriminali jkomplu bħallikieku ma seħħet ebda medjazzjoni.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

- Il-Liġi Nru 135/2010 rigward il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea nr. 135 /2010 privind Codul de procedură penală*)
- Il-Liġi Nru 678/2001 rigward il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra t-traffikar tal-bnedmin, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*)
- Id-Deċiżjoni tal-Gvern Nru 1216/2001 li tapprova l-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali rigward il-ġlieda kontra t-traffikar tal-bnedmin (*Hotărârea de Guvern nr. 1.216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane*)
- Il-Liġi Nru 211/2004 rigward ċerti miżuri għall-protezzjoni tal-vittmi ta' reat, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea a 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*)
- Id-Deċiżjoni tal-Gvern Nru 1238/10 ta' Ottubru 2007 li tapprova l-istandards nazzjonali speċifiċi għal servizzi speċjalizzati ta' assistenza lil vittmi ta' traffikar tal-bnedmin (*Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane*)
- Il-Liġi Nru 217/2003 rigward il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-vjolenza domestika, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*)
- Il-Liġi Nru 272/2004 għall-promozzjoni u għall-protezzjoni tad-drittijiet tat-tfal, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*)
- Il-Liġi Nru 682/2002 rigward il-protezzjoni tax-xhieda, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea 682/2002 privind protecția martorilor*)
- Il-Liġi Nru 192/2006 rigward il-medjazzjoni u l-organizzazzjoni tal-professjoni ta' medjatur, kif emendata u supplimentata b'mod ulterjuri (*Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 18/10/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Jekk int sfajt vittma ta' reat, tista' tirrapportah lill-pulizija (jew lill-prosekutur pubbliku) b'mod orali jew bil-miktub. Int tista' titlob ukoll lil persuna oħra biex tirrapporta r-reat għalik, iżda int trid tipprovdi lil dik il-persuna bi prokura bil-miktub. Il-prokura miktuba u ffirmata tiġi mehmuża mal-fajl tal-każ.

Il-konjuġi, it-tfal jew l-avukat tiegħek ukoll jistgħu jirrapportaw ir-reat minflok. Jekk int ġarrabt vjolenza domestika, kwalunkwe membru tal-familja jista' jirrapportar r-reat lill-pulizija.

Int tista' tirrapportar r-reat ukoll jekk int il-konjuġi jew it-tifel adult/it-tifla adulta ta' vittma li mietet kaġun tar-reat.

Jekk int tagħżel li tirrapportar r-reat b'mod orali, trid tmur fl-għassa tal-pulizija. L-uffiċjal tal-pulizija li jaċċetta r-rapport tiegħek inizzlu f'rekord u jitolbok tiffirmah. Ir-rapporti bil-miktub iridu jiġu ffirmati wkoll.

Ir-rapport tiegħek irid jinkludi l-isem tiegħek, l-okkupazzjoni, l-indirizz tad-dar u deskrizzjoni dettaljata ta' dak li seħħ. Jekk int taf min hu t-trasgressur, trid tipprovdi l-informazzjoni kollha dwaru, kif ukoll kull evidenza relatata mal-incident. Matul l-investigazzjoni tar-reat, int tista' tagħti wkoll informazzjoni addizzjonali fil-każ.

Jekk ma tafx titkellem bir-Rumen jew ma tifhimx bir-Rumen, int tista' tipprezenta r-rapport f'lingwa li tifhem u l-korp ġudizzjarju jara li jiġi tradott. F'dan il-każ, int tista' titlob li kull taħrika li tircievi tinħareġ f'lingwa li tifhem.

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Wara r-rapport tiegħek, il-korpi tal-pulizija jgħaddu l-każ lill-prosekutur pubbliku, fejn dan jiġi assenjat numru uniku.

Ladarba tirrapportar r-reat, tkun tista' tivverifika kif miexi l-każ tiegħek billi tagħmel talba bil-miktub dwar dan, filwaqt li tindika indirizz fir-Rumanija jew indirizz tal-posta elettronika jew ta' messaġġier elettroniku fejn l-awtoritajiet għandhom jibagħtu l-informazzjoni.

Jekk il-prosekutur jiddeċiedi li jieħu l-każ il-qorti, int tkun intitolat(a) li tikkonsulta l-fajl fil-bini tal-qorti matul il-proċedimenti tal-qorti. Barra minn hekk, int tissejjaħ biex tidher quddiem il-qorti.

Jien intitolat(a) għal għajjuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess kriminali)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Jekk inti parti li ġarrbet id-dannu, int intitolat(a) li tircievi assistenza legali jew li tkun rappreżentat(a)

a. Matul il-proċedimenti kriminali, int intitolat(a) li tkun assistit(a) minn konsulent legali tal-għażla tiegħek imħallas minnek. Jekk it-trasgressur jiġi kkundannat, int tkun tista' tirkupra l-ispejjeż imġarrba għall-konsulent legali tiegħek mingħand it-trasgressur.

b. Jekk tixtieq hekk, int tista' tkun rappreżentat(a) matul il-proċedimenti kriminali, sakemm il-preżenza tiegħek ma tkunx obligatorja jew il-prosekutur, l-imħallef jew il-qorti ma jqisux li dan ikun neċessarju, skont kif ikun applikabbli (eż. għall-finijiet tas-smiġħ).

c. F'ċerti każijiet, l-assistenza legali matul il-proċedimenti kriminali tista' tiġi pprovduta mingħajr ħlas:

- jekk il-prosekutur jew l-imħallef iqis li int ma tistax tieħu ħsieb id-difiża tiegħek stess u m'għandek ebda konsulent legali mħallas;
- jekk int minorenni u għadek ma ksibtx kapaċità legali sħiħa (permezz ta' żwieġ jew ta' deċiżjoni ġudizzjarja);
- jekk int sfajt vittma ta' xi wieħed mir-reati li ġejjin: attentat ta' qtil u attentat ta' qtil aggravat, korrimient fiżiku, reat intenzjonat li jirriżulta fil-korrimient fiżiku tal-vittma (il-Kodiċi Kriminali jiddefinixxi t-tifsira ta' korrimient fiżiku), stupru, attakk sesswali, sess ma' minorenni u korruzzjoni sesswali ta' minorenni;
- jekk int il-konjuġi, it-tifel/tifla jew persuna oħra dipendenti fuq il-vittma li mietet kaġun ta' qtil, ta' qtil aggravat jew ta' reat intenzjonat ieħor;
- fuq talba, jekk int il-vittma ta' reati oħra minbarra dawn imsemmija hawn fuq u jekk l-introjtu fix-xahar tiegħek determinat għal kull membru tal-familja ma jkunx ogħla mill-paga nazzjonali minima gross. L-applikazzjoni għall-assistenza legali mingħajr ħlas għandha tiġi ppreżentata lit-tribunal li int tkun qed tirresjedi taħt il-ġurisdizzjoni tiegħu.

F'każijiet bħal dawn, l-assistenza legali mingħajr ħlas tkun disponibbli biss jekk int tkun irrapportajt ir-reat mal-pulizija jew mal-prosekutur pubbliku fi żmien 60 jum mindu seħħ ir-reat jew, jekk ma stajtx tirrapportar r-reat, fi żmien 60 jum mindu ntemmu ċ-ċirkustanzi li ma ħallewtx tirrapportah.

Jekk tixtieq tircievi assistenza legali mingħajr ħlas, int trid tipprezenta applikazzjoni mal-prosekutur jew mal-qorti, skont kif ikun applikabbli, li imbagħad jieħdu l-azzjonijiet meħtieġa. L-assistenza legali mingħajr ħlas tkun disponibbli għalik sakemm jintemmu l-proċedimenti kriminali.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-partecipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Int tista' titlob rimborz tal-ispejjeż legali tiegħek. Il-qorti tiddeċiedi liema parti mill-ispejjeż tiegħek trid tiġi rimborzata u minn min.

Jekk int tiegħu sehem bħala parti li garrbet id-dannu jew bħala parti ċivili fil-proċedimenti (jekk il-kawża ċivili tkun awtorizzata) u l-akkużat jinstab li hu ħati (anki jekk, għal ċerti raġunijiet, dan ma jiġix ikkundannat biex jiskonta sentenza), dan jiġi ordnat iħallas għall-ispejjeż legali tiegħek.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel nitla' l-qorti?

Jekk il-prosekutur pubbliku jiddeċiedi li jagħlaq il-każ mingħajr ma jtellgħu l-qorti, int tista' tappella kontra d-deċiżjoni tiegħu fi żmien 20 jum mindu tirċievi kopja tat-tali deċiżjoni. L-appell tiegħek irid jiġi ppreżentat lill-prosekutur superjuri.

Jekk il-prosekutur superjuri jiċċad l-appell tiegħek, int tista' tappella kontra d-deċiżjoni tal-prosekutur superjuri quddiem l-imħallef tal-awla preliminari tal-qorti distrettwali tal-ġurisdizzjoni.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Int tista' tkun involut(a) fil-proċedimenti kriminali kif ġej:

bħala vittma (parti li garrbet id-dannu)

Jekk int garrabt dannu kkawżat minn reat, int tista' tiegħu sehem fil-proċedimenti bħala vittma u int intitolat(a) għal numru ta' drittijiet proċedurali, kif spjegati hawn taħt.

bħala xhud

Jekk ma tixtieqx tiegħu sehem fil-proċedimenti kriminali bħala parti li garrbet dannu, int għandek tinforma lill-korp ġudizzjarju li jieħu ħsieb il-każ tiegħek, li, jekk iqis li jkun hemm bżonn, xorta waħda jista' jitolbok titla' tixhed. Jekk tintalab titla' tixhed, int trid tkun preżenti u tiddikjara dak kollu li taf dwar l-inċident.

bħala parti ċivili

Jekk tixtieq titlob kumpens għad-danni kkawżati mir-reat, int trid tippreżenta talba ċivili, u b'hekk issir parti ċivili fil-proċedimenti kriminali.

B'mod ġenerali, is-seduti tal-qorti jkunu miftuħa għall-pubbliku u int tkun tista' tattendi għas-seduti irrispettivament mir-rwol tiegħek fil-proċedimenti. Madankollu, il-qorti tista' tiddeċiedi li torganizza seduti privati meta jkun hemm raġunijiet suffiċjenti għal din id-deċiżjoni. F'dan il-każ, int tkun tista' tattendi biss jekk tkun parti li garrbet dannu jew parti ċivili.

Il-preżenza tiegħek fl-awla tal-qorti tkun obligatorja biss meta tintalab tidher għal interrogazzjoni (eż. bħala xhud).

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Perezempju, jien nitqies jew nista' nagħzel li nitqies bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Jekk int sfajt vittma ta' reat, int jista' jkollok wieħed mir-rwoli li ġejjin fis-sistema ġudizzjarja:

Vittma (parti li garrbet id-dannu)

Jekk int garrabt dannu kkawżat minn reat, int tista' tiegħu sehem fil-proċedimenti bħala vittma u int intitolat(a) għal numru ta' drittijiet proċedurali, kif spjegati hawn taħt.

Parti ċivili

Jekk tixtieq titlob kumpens għad-danni kkawżati mir-reat, int tista' tippreżenta talba ċivili, u b'hekk issir parti ċivili fil-proċedimenti kriminali.

Xhud

Jekk ma tixtieqx tiegħu sehem fil-proċedimenti kriminali bħala parti li garrbet dannu, int għandek tinforma lill-korp ġudizzjarju li jieħu ħsieb il-każ tiegħek, li, jekk iqis li jkun hemm bżonn, xorta waħda jista' jitolbok titla' tixhed. F'dan il-każ, int tiġi mistieden biex issirlekk interrogazzjoni u tintalab tipprovdi informazzjoni dettaljata dwar l-inċident. Il-preżenza tiegħek matul l-interrogazzjoni tkun obligatorja kull meta tiġi mistieden għal dan l-għan.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Jekk tiegħu sehem fil-proċedimenti kriminali *bħala parti li garrbet id-dannu/parti ċivili*, int ikollok numru ta' drittijiet proċedurali:

Matul l-investigazzjoni kriminali:

- int intitolat(a) li titlob kumpens għad-danni kkawżati mir-reat. Għal dan l-għan, int trid issir parti ċivili fil-proċedimenti kriminali jew tippreżenta kawża ċivili separata. Int tista' ssir parti ċivili fi kwalunkwe waqt matul l-investigazzjoni kriminali.

Biex issir parti ċivili fil-proċedimenti, trid jew titlob dan b'mod orali quddiem l-uffiċjal tal-pulizija jew il-prosekutur jew tippreżenta applikazzjoni bil-miktub lill-uffiċjal tal-pulizija jew lill-prosekutur li jieħu ħsieb il-każ. L-applikazzjoni għandha tispeċifika x'kumpens qed titlob, ir-raġunijiet u l-evidenza relatata.

Matul l-ewwel interrogazzjoni, il-prosekutur jew l-uffiċjal tal-pulizija se jinformawk li int tista' ssir parti ċivili fil-proċedimenti.

- int intitolat(a) titlob rimborż tal-ispejjeż legali. Il-qorti tiddeċiedi liema parti mill-ispejjeż tiegħek trid tiġi rimborżata u minn min.

Jekk int tieħu sehem b'ħala parti li garrbet id-dannu jew b'ħala parti ċivili fil-proċedimenti (jekk il-kawża ċivili tkun awtorizzata) u l-akkużat jinstab li hu ħati (anki jekk, għal ċerti raġunijiet, dan ma jigix ikkundannat biex jiskonta sentenza), dan jiġi ordnat iħallas għall-ispejjeż legali tiegħek.

- int intitolat(a) tirċievi informazzjoni dwar il-progress tal-investigazzjoni kif ukoll kopja tat-tali deċiżjoni, jekk il-prosekutur jiddeċiedi li ma jirriferejx il-każ lill-qorti. Għal din, int trid tippreżenta talba lill-uffiċjal tal-pulizija jew lill-prosekutur li jmessi l-każ u tindika indirizz postali fir-Rumanija, indirizz tal-posta elettronika jew ta' messaggġier elettroniku biex tirċievi l-informazzjoni. Jekk il-prosekutur jiddeċiedi li jirreferi l-każ lill-qorti għall-proċess, int tifharrek biex tidher quddiem il-qorti.

- id-dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni u ta' traduzzjoni, jekk ma titkellimx jew ma tifhimx bir-Rumen. Matul il-proċedimenti kriminali, int tiġi pprovdut(a) b'interpretu mingħajr ħlas jekk ma tafx titkellem bir-Rumen.

- matul il-proċedimenti kriminali, int intitolat(a) li tkun assistit(a) minn avukat. F'każijiet speċifiċi, (eż. meta l-prosekutur iqis li int mhux se tkun kapaċi tieħu ħsieb id-difiża tiegħek stess jew tkun minorenni u ma tkunx għadek ksibt il-kapaċità legali sfiha, meta tkun vittma ta' ċerti reati, meta l-introjtu tiegħek ikun anqas minn ċertu limitu eċċ. - jekk jogħġbok ara t-tweġiba għall-mistoqsija ta' qabel), int tkun intitolat(a) għal assistenza legali mingħajr ħlas.

- int intitolat(a) li tkun rappreżentat(a) matul il-proċedimenti kriminali, sakemm il-preżenza tiegħek ma tkunx obligatorja jew il-prosekutur, l-imħallef jew il-qorti jqisu li din tkun neċessarja, skont kif ikun applikabbli (eż. għall-finijiet tas-smiġħ).

- int jew il-konsulent tiegħek tistgħu tikkonsultaw il-fajl. Madankollu, il-konsultazzjoni tal-fajl tiegħek se tkun soġġetta għal regoli speċifiċi, li jiġu komunikati mir-reġistru tal-uffiċċju tal-prosekutur.

- int intitolat(a) li tissejjaħ għal interrogazzjoni mill-uffiċjal tal-pulizija jew mill-prosekutur li jieħu ħsieb il-każ. Matul l-interrogazzjoni, int tista' titlob li tkun akkumpanjat(a) kemm mir-rappreżentant legali tiegħek, jekk ikollok wieħed, kif ukoll minn persuna tal-għażla tiegħek li l-preżenza tagħha matul l-interrogazzjoni int tqis li tkun ta' għajjnuna. Il-korp ġudizzjarju jista' jiċċad it-talba tiegħek biss fuq il-bażi ta' motivazzjonijiet raġonevoli.

Meta tirrapporta reat li jkun seħħ kontrik, il-korp ġudizzjarju jrid jismgħek minnufih. Jekk dan ma jkunx possibbli, int għandek tinstema' mill-aktar fis wara li tirrapporta r-reat.

B'ħala vittma ta' vjolenza domestika, ta' stupru jew ta' tipi oħra ta' attakk sesswali, ta' trattament ħażin ta' minorenni, ta' fastidju, ta' fastidju sesswali, kif ukoll fi kwalunkwe każ ieħor li fih ikollok b'zonn il-protezzjoni tal-privatezza tiegħek, int tista' tintalab li tinstema' minn persuna tal-istess sess tiegħek. Il-korp ġudizzjarju jista' jiċċad it-talba tiegħek biss fuq il-bażi ta' motivazzjonijiet raġonevoli.

- int intitolat(a) tippreżenta evidenza u kwalunkwe talba oħra relatata mas-soluzzjoni tal-każ. Int tista' tagħmel dan matul l-interrogazzjoni tiegħek jew f'applikazzjoni separata ppreżentata lill-korp ġudizzjarju li jieħu ħsieb il-każ tiegħek.

- jekk it-trasgressur jitqiegħed taħt kustodja u mbagħad jinheles, int intitolat(a) li tiġi informat(a) dwar ir-rilaxx tiegħu. Matul l-ewwel interrogazzjoni tiegħek, int tiġi informat(a) dwar dan id-dritt u ssirlekk mistoqsija dwar jekk tixtieqx tiġi informat(a) dwar ir-rilaxx tat-trasgressur.

- int tista' tappella kontra l-atti mwettqa b'rabta mal-każ tiegħek. L-appell għandu jiġi ppreżentat lill-prosekutur tal-każ, meta l-att ikun twettaq minn uffiċjal tal-pulizija, jew lill-prosekutur superjuri, meta l-att ikun twettaq mill-prosekutur tal-każ tiegħek.

Jekk tappella kontra d-deċiżjoni tal-prosekutur li jagħlaq il-kawża kriminali u l-appell tiegħek jiġi miċħud, int tista' tappella kontra din id-deċiżjoni quddiem l-imħallef tal-awla preliminari.

Matul il-proċess:

- int intitolat(a) li titlob kumpens għad-danni kkawżati mir-reat. Għal dan l-għan, int trid issir parti ċivili fil-proċedimenti kriminali jew tippreżenta kawża ċivili separata.

Jekk int ħadt sehem fl-investigazzjoni kriminali bħala parti ċivili, int tista' żżomm l-istess status matul il-proċess.

Jekk int ma ħadtx sehem fl-investigazzjoni kriminali bħala parti ċivili, int xorta waħda tista' ssir parti ċivili fil-proċess qabel ma tinfetaħ l-inkjesta. Meta tintalab tidher għall-ewwel seduta tal-qorti, int tiġi informat dwar din.

Int tista' titlob li ssir parti ċivili fil-proċess b'mod orali quddiem il-qorti jew tippreżenta applikazzjoni bil-miktub għal dan l-għan. L-applikazzjoni għandha tispeċifika x'kampens qed titlob, ir-raġunijiet u l-evidenza relatata.

- int intitolat(a) titlob rimborż tal-ispejjeż legali. Il-qorti tiddeċiedi liema parti mill-ispejjeż tiegħek trid tiġi rimborżata u minn min.

Jekk int tiegħu sehem bħala parti li garrbet id-dannu jew bħala parti ċivili fil-proċedimenti (jekk il-kawża ċivili tkun awtorizzata) u l-akkużat jinstab li hu ħati (anki jekk, għal ċerti raġunijiet, dan ma jiġix ikkundannat biex jiskonta sentenza), dan jiġi ordnat iħallas għall-ispejjeż legali tiegħek.

- int intitolat(a) għal servizzi ta' interpretazzjoni u ta' traduzzjoni, jekk ma titkellimx jew ma tifhimx bir-Rumen. Matul il-proċedimenti kriminali, int tiġi pprovdut(a) b'interpretu mingħajr ħlas jekk ma tafx titkellem bir-Rumen.

- matul il-proċedimenti kriminali, int intitolat(a) li tkun assistit(a) minn avukat. F'każijiet speċifiċi, (eż. meta l-prosekutur iqis li int mhux se tkun kapaċi tiegħu ħsieb id-difiza tiegħek stess jew tkun minorenni u ma tkunx għadek ksibt il-kapaċità legali sħiħa, meta tkun vittma ta' ċerti reati, meta l-introjtu tiegħek ikun anqas minn ċertu limitu eċċ. - jekk jogħġbok ara t-tweġiba għall-mistoqsija ta' qabel), int tkun intitolat(a) għal assistenza legali mingħajr ħlas.

- int intitolat(a) li tkun rappreżentat(a) matul il-proċedimenti kriminali, sakemm il-preżenza tiegħek ma tkunx obligatorja jew sakemm il-prosekutur, l-imħallef jew il-qorti ma jqisux li din tkun neċessarja, skont kif ikun applikabbli (eż. għall-finijiet tas-smiġ).

- int jew il-konsulent tiegħek tistgħu tikkonsultaw il-fajl. Madankollu, il-konsultazzjoni tal-fajl tiegħek se tkun soġġetta għal regoli speċifiċi, li jiġu komunikati mir-registru tal-qorti.

- int intitolat(a) li tinstema' matul il-proċedimenti tal-qorti. Il-qorti tħarrkek biex tidher matul is-seduta u jsirulek mistoqsijiet dwar ir-reat. Int tintalab ukoll tirrakkonta dak kollu li tiftakar dwar l-incident.

- int intitolat(a) li tagħmel mistoqsijiet lill-akkużat, lix-xhieda u lill-esperti meta jinstemgħu.

- int intitolat(a) li tagħmel oġġezzjonijiet u li toħroġ konkluzjonijiet dwar materji kriminali fil-każ.

- int intitolat(a) tippreżenta evidenza u kull talba oħra relatata mas-soluzzjoni tal-każ.

- jekk it-trasgressur jitqiegħed taħt kustodja jew jiġi ikkundannat biex jiskonta piena, int intitolat(a) li tiġi informat(a) dwar ir-rilaxx tiegħu. Jekk int ma tlabtx li tiġi informat(a) dwar ir-rilaxx tat-trasgressur fl-ewwel interrogazzjoni tiegħek matul l-investigazzjoni kriminali meta ġejt informat(a) b'dan id-dritt, int xorta waħda tista' titlob li jsir hekk matul il-proċess b'mod orali quddiem il-qorti jew inkella bil-miktub.

- meta deċiżjoni tkun disponibbli, din tiġi notifikata lilek u int tkun intitolat(a) li tappellaha.

Parti li ggarra id-danni jew parti ċivili jew xhud fil-proċedimenti kriminali għandhom ukoll numru ta' obligi li jirriżultaw mill-ħtieġa li l-korpi ġudizzjarji jsibu l-verità fil-każ u biex it-trasgressur jinżamm responsabbli:

- l-obbligu li int tidher quddiem l-uffiċjal tal-pulizija, il-prosekutur jew l-imħallef kull meta tintalab tagħmel dikjarazzjonijiet.

- l-obbligu li tiddikjara dak kollu li taf b'rabta mal-incident; int dejjem għandek tkun taf li jekk tagħti xhieda falza quddiem il-korpi ġudizzjarji, int tista' tiġi akkużat bi ksur tal-ġurament u ikkundannat minħabba f'dan. Bħala l-konjuġi jew il-qarib mill-viċin tal-akkużat, int tista' tiċħad milli tagħmel dikjarazzjonijiet. Int tista' tiċħad milli twieġeb ukoll jekk il-mistoqsijiet ikunu relatati ma' sigriet professjonali li trid iżżomm.

- l-obbligu li tinforma lill-korpi ġudizzjarji dwar kull tibdil fl-indirizz biex tkun tista' tiġi kkuntattjat u tircievi kwalunkwe avviż dwar il-proċedimenti fil-futur.

- int trid iġġib ruġiek b'mod ċivili u turi rispett għas-solennità tas-seduta. Inkella, il-qorti tista' tordna li titneħħa mill-awla tal-qorti.

Kemm matul l-investigazzjoni kriminali kif ukoll matul il-proċedimenti tal-qorti, int intitolat(a) għal miżuri protettivi jekk il-korpi ġudizzjarji jqisu li int tista' tkun fil-periklu jew jekk int il-vittma ta' ċerti reati li jistgħu jaffettwaw il-privatezza jew id-dinjità tiegħek.

Hu ferm importanti li int tkun taf li, jekk il-korpi ġudizzjarji jqisu li int tista' tkun fil-periklu jew li l-privatezza jew id-dinjità tiegħek jistgħu jkunu affettwati minħabba l-informazzjoni li tipprovidi, jew minħabba kawzi oħra, dawn jistgħu, fuq l-inizjattiva tiegħek jew minn jeddhom, jieħdu ċerti miżuri biex jiżguraw il-protezzjoni tiegħek, bħal:

- il-provvista ta' sorveljanza jew ta' sigurtà madwar id-dar jew l-akkomodazzjoni temporanja tiegħek;
- il-provvista ta' skorta u ta' protezzjoni lilek jew lill-membri tal-familja tiegħek matul il-vjaġġi;
- il-protezzjoni tad-dettalji dwar l-identità tiegħek;
- is-smiġħ tiegħek isir b'mezzi awdjovizivi, bil-leñen u d-dehra tiegħek li jiġu distorti, mingħajr ma jkun hemm rekwiżit li int tkun preżenti, meta l-miżuri l-oħra ma jkunux biżżejjed;
- is-sessjoni tal-qorti tinżamm privata matul l-interrogazzjoni tiegħek;

Meta jitqies meħtieġ għall-protezzjoni tiegħek matul il-proċedimenti tal-qorti, l-imħallef jista' jiddeċiedi li s-seduta tkun privata. Int tista' titlob lill-imħallef jiddikjara s-seduta bħala waħda privata.

Barra minn hekk, matul il-proċedimenti tal-qorti, il-qorti tista' tipprojbixxi kull pubblikazzjoni ta' testi, ta' tpingijiet, ta' ritratti jew ta' stampi li jistgħu jikxfu l-identità tiegħek.

Jekk int *xhud*, int tkun intitolat(a) ukoll għal mezzijiet speċjali oħra ta' protezzjoni tax-xhieda. Jekk int tqis li int stess tinsab fil-periklu, għandek tinforma lill-uffiċjal tal-pulizija, lill-prosekutur jew lill-imħallef u tipprovdvi l-akbar ammont ta' informazzjoni possibbli.

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Iva. Jekk int għażlit li tiegħu sehem fil-proċess, kemm il-prosekutur/ l-uffiċjal tal-pulizija kif ukoll l-imħallef jistgħu jisimgħuk bħala parti li garrbet id-dannu/ bħala parti civili.

Il-prosekutur jew l-uffiċjal tal-pulizija se jistidnuk biex tkun preżenti fil-bini tal-pulizija/ fl-uffiċċju tal-prosekutur biex tiġi interrogat(a) u, matul il-proċess, se tiġi mħarrek/imħarrka biex tixhed fil-proċedimenti.

X'informazzjoni nircievi matul il-proċess?

Matul l-investigazzjoni kriminali, int tista' tircievi informazzjoni dwar il-progress tal-każ u kopja li tispjega d-deċiżjoni tal-prosekutur b' rabta ma' kemm hu rakkomandat li l-każ jiġi riferit lill-qorti. Biex dan isir, int trid tipprezenta talba lill-uffiċjal tal-pulizija jew lill-prosekutur li jmessxi l-każ u tindika indirizz fir-Rumanija, indirizz tal-posta elettronika jew ta' messaġġier elettroniku biex tircievi l-informazzjoni.

Matul il-proċess, int se tiġi mħarrek/imħarrka biex tidher fl-ewwel seduta u tiġi informat(a) li tista' ssir parti civili fil-proċedimenti. Int ma tircievi ebda sejha oħra għas-seduti li jmiss. Billi tattendi s-seduti tal-qorti jew tikkonsulta l-fajl, int tiġi informat(a) dwar il-progress tal-każ u dwar id-dati tas-seduti li jmiss. Madankollu, tiġi mħarrek/imħarrka kull meta tkun se tiġi interrogat(a).

Ladarba tkun disponibbli, tintbagħhatlek kopja tad-deċiżjoni.

Jekk ma tifhimx bir-Rumen, il-minuti tad-deċiżjoni (rapport tas-sentenza tal-qorti mingħajr raġunamenti estensivi) jintbagħtu lilek f' lingwa li tifhem. Ir-raġunamenti jiġu pprovduti lilek bir-Rumen u int tista' tirrikorri għas-servizzi ta' interpretazzjoni disponibbli biex jiġu tradotti għalik.

Inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Iva, int jew il-konsulent tiegħek tistgħu tikkonsultaw il-fajl. Biex tagħmel dan, trid tmur għand ir-registru tal-uffiċċju tal-prosekutur jew tal-qorti li jzomm il-fajl tiegħek u tipprezenta applikazzjoni f'dan ir-rigward.

Madankollu, il-konsultazzjoni tal-fajl tiegħek se tkun soġġetta għal regoli speċifiċi, li jiġu komunikati mir-registru.

Int intitolat(a) li tircievi informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet u l-proċedura li jirregolaw l-ammissjoni għall-programm ta' protezzjoni tax-xhieda.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 18/10/2018

Nista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Il-proċess jintemm b'deċiżjoni tal-qorti (sentenza), li tista' tirriżulta f'dawn: il-kundanna jew il-ħelsien tal-konvenut, ir-rinunzja jew il-posponiment tal-għoti tas-sentenza jew it-terminazzjoni tal-proċedimenti kriminali. Id-deċiżjoni tiġi tinfexx matul seduta pubblika tal-qorti. Jekk int ħadt sehem fil-proċess bħala vittma u/jew parti ċivili, tircievi kopja tad-deċiżjoni tal-qorti bil-posta.

Jekk ma tkunx sodisfatt(a) bid-deċiżjoni tal-qorti, int tista' tappellaha. Tista' tippreżenta appell biss jekk int tkun ħadt sehem fil-proċess bħala vittma jew parti ċivili.

Int tista' tappella wkoll bħala xhud, iżda biss b'rabta mar-rimborż tal-ispejjeż legali u tal-indennizzi li int intitolat(a) għalihom.

Jekk int vittma jew parti ċivili, l-iskadenza għall-preżentazzjoni tal-appell hi 10 ijiem wara li tircievi kopja tal-minuti tad-deċiżjoni.

Jekk aġixxejt bħala xhud, int tista' tippreżenta appell eżatt wara li tittieħed deċiżjoni dwar l-ispejjeż legali u l-indennizzi, iżda mhux aktar tard minn 10 ijiem mis-sentenza li ddeċidiet il-każ jew min-notifika tad-deċiżjoni dwar l-ispejjeż legali jew l-indennizzi, kif applikabbli.

L-appell irid isir bil-miktub u jkun ffirmat. L-appelli jiġu ppreżentati lill-istess qorti li int qed tappella kontra d-deċiżjoni tagħha.

Wara li tircievi l-appell, il-qorti tgħaddih lill-qorti superjuri kompetenti biex tisimgħu. Il-kopja tad-deċiżjoni tal-qorti tinkludi informazzjoni dwar meta u fejn tista' tippreżenta l-appell tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tinqata' s-sentenza?

Is-sentenza tidhol fis-seħħ wara li jiġu eżawriti l-opportunitajiet kollha għall-appell. Wara li s-sentenza tidhol fis-seħħ, ir-rwol tiegħek fil-proċedimenti jasal fi tmiemu. Jekk tqegħdid taħt programm speċjali ta' protezzjoni tax-xhieda matul il-proċedimenti, int tista' tkompli tibbenefika minnu sakemm il-qorti tiddeċiedi li m'għadekx fil-periklu.

Inkun intitolat(a) għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Bħala miżura ta' appoġġ, konsulenza psikoloġika mingħajr ħlas tiġi pprovduta għal mhux aktar minn 3 xhur. Vittmi taħt it-18-il sena huma intitolati għal konsulenza psikoloġika mingħajr ħlas għal mhux aktar minn 6 xhur.

Il-protezzjoni permezz tal-programm ta' protezzjoni tax-xhieda tista' tkompli wara l-proċess ukoll. It-terminu tat-tali protezzjoni jiġi deċiż mill-qorti.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi sentenzjat?

Jekk it-trasgressur jiġi kkundannat, int ikollok aċċess għall-kategoriji li ġejjin ta' informazzjoni: it-tip u d-durata tal-piena (is-sentenza tinqata' f'sessjoni pubblika u tintbagħat lilek wara), informazzjoni fil-każ ta' ħarba, ta' rilaxx taħt kwalunkwe kundizzjoni, dment li int tkun tlabt it-tali informazzjoni.

Niġi informat(a) jekk it-trasgressur jinheles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Iva, int tiġi informat(a) dwar ir-rilaxx jew il-ħarba tat-trasgressur mill-ħabs, jekk int tlabt li dan isir meta staqsew il-korpi ġudizzjarji. Jekk jogħġbok ara t-twegiba aktar 'il fuq.

Inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew nippreżenta appell?

Ir-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali jintemm meta d-deċiżjoni tal-qorti (li tikkundanna jew teħles lill-konvenut, tirrinunzja jew tipposponi l-infurzar tal-piena jew ittemm il-proċedimenti kriminali) issir finali.

Int mhux se tkun involut(a) fil-proċedura tar-rilaxx jew tal-libertà kondizzjonali tat-trasgressur.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 18/10/2018

X'inhi l-proċedura biex nitlob kumpens għad-danni mwettqa mit-trasgressur? (eż. kawża l-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adeżjoni)

Inti tista' titlob kumpens għad-danni mwettqa mit-trasgressur billi ssir parti ċivili fil-proċedimenti kriminali. Għandek tiegħu din l-azzjoni qabel ma tibda l-inkjesta preparatorja. Il-korpi ġudizzjarji jridu jinformawk b'dan id-dritt. Int tista' tiftaħ kawża ċivili fil-proċedimenti kriminali b'mod orali jew bil-miktub. Madankollu, int trid tispeċifika d-danni rrappurtati, ir-raġunijiet u l-evidenza li fuqhom hi msejsa t-talba tiegħek.

Din it-talba tista' tiġi ppreżentata fl-uffiċċju tal-prosekutur jew quddiem il-qorti kkonċernata mis-suġġett tal-każ.

Is-sentenza tal-qorti tinkludi wkoll id-danni ordnati mill-qorti kontra t-trasgressur.

Jekk m'intix parti ċivili fil-proċedimenti kriminali, xorta waħda tista' tippreżenta kawża separata quddiem il-qorti ċivili biex titlob kumpens għad-danni.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni id-danni/kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Dment li jkun hemm sentenza fis-seħħ li tordna li t-trasgressur irid iħallas għad-danni, dan irid jagħmel hekk mingħajr il-bżonn li int tiegħu xi azzjoni ulterjuri. Jekk it-trasgressur jonqos milli jħallas, int tista' tfitx l-eżekuzzjoni tas-sentenza.

Biex tagħmel dan, int trid tippreżenta s-sentenza li tagħtik kumpens lil bailiff. Il-bailiff jaġixxi għall-eżekuzzjoni tad-deċiżjoni tal-qorti u jgħidlek xi jmiss li tagħmel.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

L-istat jista' jħallsek kumpens taħt ċerti kundizzjonijiet.

Jekk it-trasgressur ikun insolventi jew nieqes, l-istat jista' jħallsek kumpens, dment li int tippreżenta applikazzjoni għal kumpens finanzjarju. Int għandek tippreżenta l-applikazzjoni fi żmien sena. Id-data li fiha jibda t-terminu tiddependi mis-soluzzjoni ordnata mill-korpi ġudizzjarji.

Jekk it-trasgressur ma jkunx magħruf, int għandek tippreżenta l-applikazzjoni għal kumpens finanzjarju fi żmien 3 snin mit-tweqqif tar-reat, sakemm int ma tkunx ksibt kumpens sħiħ mingħand assigurat.

Int tista' tippreżenta applikazzjoni għal pagament bil-quddiem tal-kumpens finanzjarju. Biex tagħmel dan, l-ewwel int trid tippreżenta l-applikazzjoni għal kumpens finanzjarju kif imsemmi hawn fuq. Il-pagament bil-quddiem jista' jintalab fl-applikazzjoni għal kumpens finanzjarju jew wara, fi żmien 30 jum. Int intitolat(a) għal pagament bil-quddiem dment li tkun f'pożizzjoni finanzjarja prekarja.

Jekk l-applikazzjoni għad-danni/għall-kumpens tiġi miċħuda, int trid trodd lura l-flus li tkun irċivejt bil-quddiem. L-applikazzjoni għal kumpens finanzjarju għandha tiġi ppreżentata lit-tribunal li int tkun qed tirresjedi taħt il-ġurisdizzjoni tiegħu.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Iva. Jekk jogħġbok ara t-twegiba aktar 'il fuq.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Jekk il-qorti kriminali ma tagħtik kumpens fir-rigward tat-talba ċivili, int tista' tippreżenta kawża separata quddiem il-qorti ċivili biex titlob id-danni.

Jekk il-qorti kriminali tiddeċiedi li ma hemm ebda reat jew li ma twettaq ebda reat mill-persuna li kontriha int ippreżentajt l-ilment, int mhux se tkun intitolat(a) għad-danni/għall-kumpens la f'qorti kriminali u lanqas f'kawża ċivili separata, peress li d-deċiżjoni tal-qorti kriminali tikseb il-forza ta' *res judicata* quddiem il-qorti ċivili.

Jekk m'intix parti ċivili fil-proċedimenti kriminali, int tista' tippreżenta kawża separata f'qorti ċivili matul il-proċess kriminali jew anki meta dan jintemm, soġġett għall-perjodi ta' preskrizzjoni ġenerali.

Jien inkun intitolat(a) għal hlas ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Iva, taħt ċerti kundizzjonijiet, int tista' tippreżenta applikazzjoni għal pagament bil-quddiem tal-kumpens finanzjarju. Jekk jogħġbok ara t-twegiba għall-mistoqsija dwar il-pagamenti bil-quddiem.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-

Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 18/10/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [ro](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Int tista' tikkuntattja lil diversi istituzzjonijiet, skont il-kategorija ta' vittmi li tappartjeni għaliha:

L-Aġenzija Nazzjonali għall-Opportunitajiet Indaqs bejn in-Nisa u l-Irġiel (*Agenția Națională pentru Egalitatea între Femei și Bărbați - ANES*)

Din toffri diversi tipi ta' servizzi, bħal:

- linja tat-telefown mingħajr ħlas u anonima maħsuba għall-vittmi ta' vjolenza domestika - Ċentru tal-Assistenza 24 siegħa kuljum - 0800 500 333
- servizzi soċjali speċjalizzati fiċ-Ċentri ta' Akkoljenza ta' Emergenza għall-Vittmi ta' Vjolenza Domestika
- pariri, informazzjoni u gwida għall-vittmi ta' vjolenza domestika

Kuntatt:

Indirizz: 5 Intrarea Camil Petrescu, Distrett 1, Bucharest

Telefown: +4 021 313 0059

Posta elettronika: secretariat@anes.gov.ro

<http://anes.gov.ro/>

<http://anes.gov.ro/harta/>

http://anes.gov.ro/webcenter/portal/Sirmes/pages_asistentapentruvictime/link-uriutilepentruvictime

L-Aġenzija Nazzjonali Kontra t-Traffikar tal-Bnedmin (*Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane - ANITP*) fil-Ministeru tal-Affarijiet Interni (*Ministerul Afacerilor Interne*)

In-netwerk ta' qrati tal-appell jinkludi 15-il centru reġjonali. Kull centru hu marbut ma' qorti tal-appell.

Dan joffri diversi tipi ta' servizzi, bħal:

- jipprovdi linja għall-għajnuna għaċ-ċittadini, li hija disponibbli f'kull ħin għal informazzjoni u għan-notifika ta' kwalunkwe każ potenzjali ta' traffikar tal-bnedmin: HelpLine 0.800.800.678 (numru nazzjonali bla ħlas) jew +4.021.313.3100 (għal telefonati minn barra l-pajjiż), ħinijiet tal-ftuħ: Tne sal-Ġim, bejn it-08:00-16:00
- tinforma lill-awtoritajiet rilevanti dwar kwalunkwe każ potenzjali ta' traffikar tal-bnedmin
- tipprovdi assistenza lill-vittmi permezz tal-15-il centru reġjonali

Kuntatt:

Indirizz: 20 Triq Ion Câmpineanu, Sular 5, Distrett 1, Bucharest,

Telefown: +40 21 311 89 82 / 021 313 31 00

Fax: +40 21 319 01 83

Posta elettronika: anitp@mai.gov.ro

<http://anitp.mai.gov.ro/>

L-Aġenzija Nazzjonali għall-Impjiegi (*Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - ANOFM*) fil-Ministeru tax-Xogħol u tal-Ġustizzja Soċjali (*Ministerul Muncii și Justiției Sociale*)

Din tista' tipprovdi servizzi professjonali tal-impjegji u tat-taħriġ permezz tal-istrutturi territorjali tagħha għal persuni reġistrati li jkunu qed ifittxu x-xogħol, inklużi dawk li kienu vittmi ta' reati, b'mod partikolari lill-vittmi ta' traffikar tal-bnedmin.

Kuntatt:

20-22 Triq Avalanșei, Distrett 4, Bucharest, 040305,

Posta elettronika: ✉ anofm@anofm.ro

Sit web: ✉ <https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0>

Id-Direttorat Nazzjonali tal-Probation (*Direcția Națională de Probatiune - DNP*) tal-Ministeru tal-Ġustizzja (*Ministerul Justiției*)

Hemm 42 servizz ta' probation li jaħdmu taħt il-koordinazzjoni tad-DNP. Ġeneralment, il-bini tagħhom ikun jinsab fl-istituzzjonijiet pubbliċi (qrati, kunsilli tal-kontej, qrati tal-awdituri tal-kontej, eċċ.).

Dawn jistgħu joffru t-tipi ta' servizzi li ġejjin:

- konsulenza psikoloġika b'xejn, fuq talba, għall-vittmi ta' attentat ta' qtil u ta' attentat ta' qtil aggravat, vittmi ta' vjolenza domestika, ta' reati intenzjonati li jirriżultaw fil-korrimment fiżiku tal-vittma, ta' stupru, ta' attakk sesswali, ta' sess ma' minorenni u ta' korruzzjoni sesswali ta' minorenni, ta' trattament hażin ta' minorenni, ta' traffikar u ta' sfruttar ta' persuni vulnerabbli u ta' attentat ta' traffikar u ta' sfruttar ta' persuni vulnerabbli.
- forom oħra ta' assistenza: gwida għas-sejbien ta' impjeg jew għall-attenzenza għal korsijiet edukattivi jew għal taħriġ professjonali, assistenza biex jiġu kkuntattjati l-NGOs, id-Direttorati Ġenerali għall-Ħidma u għall-Protezzjoni Soċjali (GGASPs) għal servizzi oħra ta' appoġġ għall-vittmi eċċ.

Kuntatt:

Bucharest, 17 Triq Apolodor, Distrett 5

Telefown: 0372.041.293

✉ dp@just.ro

✉ <http://www.just.ro/en/directia-nationala-de-probatiune/>

L-Ispettorat Ġenerali tal-Pulizija Rumena (*Inspectoratul General al Poliției Române - IGPR*)

Dan għandu strutturi territorjali biss fil-pajjiżi fil-fruntiera u jista' jipprovdi appoġġ fuq it-talba tal-ANITPs biex jgħin lill-vittma tiegħu sehem f'ċerti stadji tal-proċedimenti kriminali.

Il-pulizija tista' tinformak dwar id-drittijiet li għandek bħala vittma.

Barra minn hekk, l-istrutturi speċjalizzati tal-IGPR jistgħu jipprovdu protezzjoni fiżika matul il-proċedimenti.

L-Awtorità Nazzjonali għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal u għall-Adozzjoni (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție - ANPDCA*) fil-Ministeru tax-Xogħol u tal-Ġustizzja Soċjali

L-ANPDCA hi l-istituzzjoni li tikkoordina l-implimentazzjoni tal-istrateġiji nazzjonali għall-protezzjoni tad-drittijiet tat-tfal u tipprovdi l-koordinazzjoni metodoloġika rilevanti fil-qasam. Is-sistema ta' protezzjoni tat-tfal hi deċentralizzata, hekk kif id-Direttorati Ġenerali għall-Ħidma Soċjali u għall-Protezzjoni tat-Tfal (DGASPC) jirrapportaw lill-kunsilli tal-kontej jew lill-kunsilli lokali tad-distretti tal-Municipalitá ta' Bucharest.

Id-DGASPCs jipprovdu diversi servizzi, bħal: l-evalwazzjoni tal-każijiet ta' vjolenza fuq it-tfal u l-forniment/il-facilitazzjoni ta' servizzi skont pjan, l-evalwazzjoni kumplessa għat-tfal b'diżabilitajiet, l-evalwazzjoni kumplessa għal persuni oħra b'diżabilitajiet, l-ambulanza soċjali, il-linja telefonika soċjali, is-servizzi soċjali għall-prevenzjoni tal-vjolenza domestika u tat-traffikar tal-bnedmin, is-servizzi soċjali speċjalizzati f'diversi istituzzjonijiet.

Kuntatt: ✉ <http://www.copii.ro/?lang=en>

Organizzazzjonijiet Nongovernattivi (NGOs)

Fil-qasam tat-traffikar tal-persuni:

- ✉ [Asociația de Dezvoltare a Practicilor Alternative pentru Reintegrare și Educație](#) - Bucharest
- ✉ [Fundația Ușă deschisă](#) - Bucharest

- [Asociația Generație Tânără România](#) - Timișoara
- [People to People Foundation](#) – Oradea: Posta electronică: office@people2people.ro
- [Micu Bogdan Foundation](#) - Brașov: Posta electronică: office@fundatiamicubogdan.ro

Fil-qasam tal-prevenzjoni u tal-kontroll tal-vjolenza domestika, aċċessibbli billi tagħfas fuq:

- [Asociația TRANSCENA](#)
- [Asociația ANAIS](#)
- [Fundația PRETUIESTE VIATA](#)
- [Fundația SENSIBLU](#)
- [Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor](#)
- [Rețeaua "Rupem tăcerea despre violența sexuală"](#)
- [Asociația NECUVINTE](#)
- [Asociația Touched România](#)

Fil-qasam tal-protezzjoni tad-drittijiet tat-tfal:

Save the Children (*Salvați copiii*)

Indirizz: 3 Intr. Ștefan Furtună, Distett 1, 010899, Bucharest, ir-Rumanija

Telefown: +40 21 316 61 76

<https://www.salvaticopiii.ro/>;

Alternattivi Soċjali (*Alternative Sociale*)

24 Șoseaua Nicolina, Blokk 949, is-Sular Terran, Iași, 700722

Telefown: +40 332 407 178

http://www.alternativesociale.ro/en_GB/

Hotline ta' appoġġ għall-vittmi

Il-persuni li garrbu griehi bħala riżultat tar-reati jistgħu jikkuntattjaw ukoll lill-pulizija billi jċemplu fuq in-numru uniku nazzjonali ta' emerġenza - 112.

Linja tat-telefown mingħajr ħlas u anonima maħsuba għall-vittmi ta' vjolenza domestika - Ċentru tal-Assistenza 24 siegħa kuljum - 0800 500 333

Telverde tal-Aġenzija Nazzjonali Kontra t-Traffikar tal-Bnedmin: 0800 800 678 - numru nazzjonali bla ħlas u 0040213133100 - għal telefonati minn barra l-pajjiż. Ħinijiet tal-ftuħ: Tne sal-Ġim, bejn it-08:00-16:00

Numru tal-għajnuna għat-tfal: 116111. Linja telefonika mingħajr ħlas. Ħinijiet tal-ftuħ: Tne sal-Ħadd: 08:00 – 24:00.

L-appoġġ għall-vittmi hu mingħajr ħlas?

Skont il-liġi Rumena, il-vittmi ta' traffikar tal-bnedmin huma intitolati għal protezzjoni u għal assistenza mingħajr ħlas.

L-assistenza pprovduta mill-Aġenzija Nazzjonali għall-Opportunitajiet Indaqqs bejn in-Nisa u l-Irgjiet lil vittmi ta' vjolenza domestika hi mingħajr ħlas.

L-assistenza pprovduta mid-Direttorat Nazzjonali tal-Probation lil vittmi hi mingħajr ħlas.

L-assistenza pprovduta lil tfal vittmi ta' vjolenza hi mingħajr ħlas.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand is-servizzi jew l-awtoritajiet tal-Istat?

Jekk jogħġbok ara t-twegibiet aktar 'il fuq.

Il-vittmi tfal huma intitolati għall-kategoriji kollha ta' servizzi (servizzi mediċi, servizzi psikoloġiċi, eċċ.)

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 18/10/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Svezja

Tiġi kkunsidrat bħala l-vittma ta' reat, jekk tkun ġarrabt dannu, pereżempju tkun ġejt ferut jew il-proprjetà tiegħek tkun ġarrbet dannu jew tkun insterqet, b'konsegwenza ta' azzjoni li tikkostitwixxi reat skont il-liġi nazzjonali. Bħala vittma ta' reat, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali qabel, matul u wara l-proċedimenti. Tista' wkoll tkun intitolat għal forum varji ta' appoġġ u kumpens għad-dannu kkawżat mir-reat.

Il-proċedimenti kriminali fl-Iżvezja jibdedu bl-investigazzjoni tar-reat, imsejha bħala l-kumpilazzjoni. B'xi eċċezzjonijiet, jekk ikun hemm raġunijiet li jiġi preżunt li twestaq reat, huwa obbligat li tinbeda l-kumpilazzjoni. Il-kumpilazzjonijiet isiru mill-pulizija, iżda xi drabi jitmexxew minn prosekutur. Wara li titlesta l-kumpilazzjoni, il-prosekutur jista' jiddeċiedi li jkompli l-proċedimenti billi jressaq il-każ il-qorti jew, jekk il-prosekutur ma jemminx li hemm biżżejjed evidenza, jagħlaq il-każ mingħajr ma jressqu l-qorti. Jekk il-każ jitressaq il-qorti jkun hemm proċess. Matul il-proċess, il-qorti teżamina l-evidenza kollha u tiddeċiedi jekk tikkundannax lill-akkuzat tar-reat jew le. Il-qorti tindika wkoll jekk ikunx hemm il-possibiltà għal appell quddiem qorti superjuri.

Bħala l-vittma tar-reat, ikollok rwol sinifikanti fil-proċedimenti u jkollok għadd ta' drittijiet. Tista' tipparteċipa fi proċedimenti legali min għajr status legali speċifiku jew tista' tiehu parti aktar attiva billi ssir parti formalment mill-proċedimenti. Tista' tfittex għad-danni u /jew tappoġġa l-prosekuzzjoni. F'ċerti każijiet tista' tibda prosekuzzjoni privata, fuq l-inizjattiva tiegħek stess, fil-każ li l-prosekutur jiddeċiedi li jagħmilx dan.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- [🔗 1 - Drittijeti bħala vittma ta' reat](#)
- [🔗 2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [🔗 3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [🔗 4 - Kumpens](#)
- [🔗 5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 03/09/2018

1 - Drittijeti bħala vittma ta' reat

Informazzjoni nirċievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) iżda qabel ma nirrapporta r-reat?

Il-pulizija u l-prosekutur pubbliku huma meħtieġa jinfurmawk dwar:

- id-dritt tiegħek għad-danni mingħand il-persuna suspettata jew għal kumpens mill-Istat;
- il-fatt li, jekk inti titlob dan, il-prosekutur pubbliku ġeneralment jintalab iħejji u jippreżenta t-talba tiegħek għad-danni fil-qorti;
- id-dispożizzjonijiet dwar l-ordnijiet ta' trażżin, konsulent legali għall-parti li ġarrbet id-dannu u assistenza personali;
- kif tapplika għal għajjnuna u pariri legali;
- l-għażliet u l-kundizzjonijiet għall-medjazzjoni;

- l-awtoritajiet u l-organizzazzjonijiet li joffru appoġġ u assistenza;
- id-dettalji ta' kuntatt meħtieġa sabiex tikseb informazzjoni dwar il-każ tiegħek;
- il-proċedimenti kontinwi u r-rwol li għandek fihom;
- id-dritt tiegħek għal interpretazzjoni u traduzzjoni;
- id-dritt tiegħek għal rimborż tal-ispejjeż;
- il-fatt li l-investigazzjoni preliminari ma nbdiex jew twaqqgħet;
- fejn għandhom jiġu indirizzati kwalunkwe ilmenti li jikkonċernaw it-trattament tal-każ tiegħek;
- jekk inbdewx proċedimenti legali jew le;
- jekk persuna detenuta jew arrestata ħarbitx.

Innota li l-informazzjoni ta' hawn fuq ser tiġi pprovduta wara rapport tal-pulizija. Iżda ovvjament tista' tirreferi għall-informazzjoni dwar, pereżempju, is-sit web tal-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati (Brottsoffermyndighet) qabel tippreżenta rapport tal-pulizija.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk inti ċittadin barrani u kont il-vittma ta' reat fl-Iżvezja, inti intitolat għall-istess informazzjoni bħal ċittadin Żvediz (ara hawn fuq). Inti għandek id-dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni u traduzzjoni jekk ma titkellimx bl-Iżvediz.

Jekk kont il-vittma ta' reat f'pajjiż ieħor, l-awtoritajiet f'dak il-pajjiż huma responsabbli sabiex jinfurmawk dwar id-drittijiet tiegħek. Ara aktar informazzjoni dwar id-drittijiet fi Stati Membri oħrajn tal-UE hawnhekk.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Il-pulizija u l-prosekutur pubbliku huma meħtieġa jinfurmawk dwar:

- id-dritt tiegħek għad-danni mingħand il-persuna suspettata jew għal kumpens mill-Istat;
- il-fatt li, jekk inti titlob dan, il-prosekutur pubbliku ġeneralment jintalab iħejji u jippreżenta t-talba tiegħek għad-danni fil-qorti;
- id-dispożizzjonijiet dwar l-ordnijiet ta' trażżin, konsulent legali għall-parti li ġarrbet id-dannu u assistenza personali;
- kif tapplika għal għajjnuna u pariri legali;
- l-għażliet u l-kundizzjonijiet għall-medjazzjoni;
- l-awtoritajiet u l-organizzazzjonijiet li joffru appoġġ u assistenza;
- id-dettalji ta' kuntatt meħtieġa sabiex tikseb informazzjoni dwar il-każ tiegħek;
- il-proċedimenti kontinwi u r-rwol li għandek fihom;
- id-dritt tiegħek għal interpretazzjoni u traduzzjoni;
- id-dritt tiegħek għal rimborż tal-ispejjeż;
- il-fatt li l-investigazzjoni preliminari ma nbdiex jew twaqqgħet;
- fejn għandhom jiġu indirizzati kwalunkwe ilmenti li jikkonċernaw it-trattament tal-każ tiegħek;
- jekk inbdewx proċedimenti legali jew le;
- jekk persuna detenuta jew arrestata ħarbitx mill-ġustizzja.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lill-awtoritajiet oħrajn, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Inti għandek id-dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni u traduzzjoni jekk ma titkellimx bl-Iżvediz.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed niġi mifhum(a) (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)?

Inti għandek id-dritt għal servizzi ta' interpretu jekk għandek diżabbiltà li tfisser li inti trux, għandek diffikultà ta' smiġh jew impediment tat-taħdit.

L-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati (Brottsoffermyndigheten) ipproduċiet materjal ta' informazzjoni ddisinjat b' mod speċjali għat-tfal. Żur <https://www.jagvillveta.se/> għad-dettalji dwar id-drittijiet tiegħek f'każ ta' reat.

Il-pulizija jipprovdu wkoll informazzjoni maħsuba b'mod speċjali għat-tfal: <https://polisen.se/Utsatt-for-brott/Olika-typer-av-brott/Barn-och-ungdomar/>

Servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Bħala l-vittma ta' reat, inti tista' tikseb appoġġ minn ħafna assoċjazzjonijiet u organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ. Is-servizzi soċjali fil-municipalitá tiegħek huma wkoll meħtieġa mil-ligi li jiżguraw li l-vittmi ta' reati u l-familji tagħhom jirċievu appoġġ u assistenza.

Il-pulizija ser jirreferuni awtomatikament għall-appoġġ għall-vittmi?

Meta tirrapporta reat, il-pulizija tinfirmak dwar l-awtoritajiet u l-organizzazzjonijiet li joffru appoġġ u assistenza. Bil-kunsens tiegħek, f'xi każijiet, il-pulizija jgħaddu d-dettalji ta' kuntatt tiegħek lil, pereżempju, linja telefonika ta' appoġġ għall-vittmi, li min-naħa tagħna mbagħad tikkuntattjak. Tista' wkoll tagħmel kuntatt minn jeddek ma' organizzazzjoni li tipprovdi appoġġ.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Jekk titlob appoġġ mis-servizzi soċjali, il-każ tiegħek jiġi ttrattat b'mod kunfidenzjali. In-nies li jaħdmu fil-ħin tagħhom għal organizzazzjoni volontarja li tappoġġja lill-vittmi ta' reati jintrabtu b'għurament tas-segretezza. Tista' wkoll tibqa' anonimu meta tikkuntattja organizzazzjoni bħal din.

Għandi bżonn nirrapporta reat qabel inkun nista' nikseb aċċess għall-appoġġ għall-vittmi?

Le, ma għandekx bżonn tagħmel dan.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni huma disponibbli?

Hemm ħafna tipi ta' protezzjoni disponibbli għall-vittmi ta' reati:

- Ordni ta' trażżin

Ordni ta' trażżin (kontaktförbud) hija maħsuba sabiex tevita sitwazzjonijiet li jistgħu jkunu perikolużi għall-vittmi. L-ordnijiet ta' trażżin inħarġu u nużaw prinċipalment sabiex jipproteġu lin-nisa minn theddid u fastidju minn ex-konjuġi jew sieħeb, iżda jistgħu jinħarġu wkoll sabiex jipproteġu lit-tfal u lil persuni vulnerabbli oħrajn. Ordni ta' trażżin tisser li l-persuna li qed thedded u tagħtik fastidju tiġi pprojbita milli żżurek jew tikkuntattjak b'xi mod ieħor, pereżempju, permezz ta' ittra, messaġġ testwali jew bit-telefon, jew inkella billi tgħaddilek messaġġ mal-ħbieb. Hija tista' tiġi estiża wkoll f'ordni sabiex tali persuna ma tersaqx lejn darek, il-post tax-xogħol tiegħek jew post ieħor li tiffrekwenta.

Ordni ta' trażżin tista' tkopri wkoll lil xi ħadd li jgħix mal-persuna li tkun qed tiġi mhedda. Sabiex tkun tista' tinħareġ ordni bħal din, bil-għan li jitwaqqaf is-sors tat-theddid mid-dar kongunta, irid ikun hemm riskju għoli ta' reat kontra l-ħajja, is-saħħa, il-libertá jew is-sikurezza tas-sieħeb / sieħba.

Il-prosekutur pubbliku jiddeċiedi dwar l-ordnijiet ta' trażżin. Jekk il-prosekutur ma joħroġ ordni bħal din, inti tista' titlob sabiex il-materji titressaq quddiem il-qorti distrettwali (tingsrätt). Kull min ma jobdix tali ordni jista' jiġi kkundannat iħallas multa jew jingħata sentenza sa sena prigunerija.

- Djar ta' kenn

Jista' jkun meħtieġ li n-nisa u t-tfal li kienu soġġetti għal vjolenza domestika jkollhom joħorġu minn djarhom għal xi żmien. Id-djar ta' kenn jiġu pprovdu kemm mill-municipalitajiet kif ukoll minn dawk li jipprovdu rifuġju għan-nisa. Ikkuntattja lis-servizzi soċjali fil-municipalitá tiegħek jew ċentru tan-nisa lokali għal aktar informazzjoni.

- *Data* personali protetta

Jekk għandek bżonn iżzomm l-indirizz tiegħek sigriet minħabba theddid jew forom oħrajn ta' fastidju, jista' jkollok kodiċi mdaħħal fir-reġistru tal-popolazzjoni għal kontroll speċjali tas-segretezza (sekretessmarkering). Il-kodiċi jiddaħħal ukoll f'reġistri pubbliċi oħrajn, bħar-reġistru tal-vetturi u l-liċenzji tas-sewqan. Generalment, il-klassifikazzjoni tiġi riveduta kull sena.

Mod ieħor ta' kif tiġi protetta d-*data* personali huwa li persuna mhedda li tkun iċċaqilqet jew li jkollha l-ħsieb li tagħmel dan tibqa' fir-reġistru tal-popolazzjoni fl-indirizz antik tagħha (kvarskrivning). Tista' tibqa' rreġistrat fl-indirizz antik tiegħek sa tliet snin wara li tiċċaqilaq.

It-talbiet għal *data* personali protetta fil-forma ta' kodifikazzjoni tas-segretezza u l-użu ta' indirizzi antiki għandhom jiġu sottomessi lill-uffiċċju tat-taxxa lokali fejn inti rreġistrat. Huwa importanti li tgħid li għandek *data* personali protetta meta titkellem mal-awtoritajiet. Trid toqgħod ukoll attent ħafna meta tittratta ma' organizzazzjonijiet, kumpaniji u oħrajn.

- Bidla tal-isem

Mod ieħor ta' kif ittejjeb il-protezzjoni jista' jkun li tbiddel ismek. Tista' taqleb għall-kunjom ta' ġenitur billi tinnotifika lill-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza (Skatteverket). Bidla għal kwalunkwe kunjom ieħor teħtieġ l-awtorizzazzjoni mill-Uffiċċju Żvediz tal-Privattivi u r-Registrazzjonijiet (Patent- och registreringsverket).

- Pakkett ta' sigurtà

Għal xi nies, it-theddida tant tkun serja li jista' jkun meħtieġ li jintuza 'pakket ta' sigurtà'. Il-pakkett fih sistema ta' telefon ċellulari u allarm u jista' jiġi missellef mill-awtorità tal-pulizija lokali soġġett għal revizzjoni speċifika.

- *Data* personali fittizja

Fejn ikun hemm theddida ta' reat serju kontra l-ħajja, is-saħħa jew il-libertà tiegħek, jew fejn miżuri ta' sikurezza oħrajn ma jinħassux li jipprovdu biżżejjed protezzjoni, inti tista' titħalla tuża dettalji personali fittizji (jiġifieri ivvintati). It-talbiet sabiex tintuza *data* personali fittizja għandhom isiru lill-pulizija.

- Programm ta' protezzjoni tax-xhieda

F'każijiet eċċezzjonali, meta miżuri oħrajn ma jkunux qegħdin jaħdmu, il-persuni mhedda li jistgħu jinfluwenzaw l-eżitu ta' kawża fil-qorti jistgħu jidhlu fil-programm speċjali ta' protezzjoni tax-xhieda mmexxi mill-pulizija.

Min jista' joffrili protezzjoni?

Skont it-tip ta' protezzjoni, organizzazzjonijiet differenti jistgħu jieħdu deċiżjonijiet dwar il-protezzjoni. Ara t-taqsima ta' hawn fuq.

Ser ikun hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mit-trasgressur?

Sabiex jiddeterminaw il-ħtieġa tiegħek għal miżuri protettivi speċjali matul l-inkjesti tal-pulizija u l-proċedimenti tal-qorti, il-pulizija għandhom jagħmlu valutazzjoni tas-sikurezza individwali mill-aktar fis possibbli. Din tikkunsidra s-severità tar-reat u ċ-ċirkostanzi personali tiegħek. Jekk għandek inqas minn 18-il sena, inti dejjem titqies bħala li teħtieġ protezzjoni speċjali.

Is-servizzi soċjali għandhom ukoll it-tendenza li jużaw metodi ta' valutazzjoni speċjali sabiex jeżaminaw ir-riskju ta' espożizzjoni mġedda għal vjolenza minn trasgressur li tkun qed tgħix miegħu.

Ser ikun hemm xi ħadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Sabiex jiddeterminaw il-ħtieġa tiegħek għal miżuri ta' protezzjoni speċjali matul l-inkjesti tal-pulizija u l-proċedimenti tal-qorti, il-pulizija għandhom jagħmlu valutazzjoni tas-sikurezza individwali mill-aktar fis possibbli. Din tikkunsidra s-severità tar-reat u ċ-ċirkostanzi personali tiegħek. Jekk għandek inqas minn 18-il sena, inti dejjem titqies bħala li teħtieġ protezzjoni speċjali.

X'tip ta' protezzjoni hemm disponibbli għal vittmi vulnerabbli ħafna?

L-aktar miżuri protettivi estensivi fil-każ ta' reat serju huma d-dettalji personali fittizji u l-programm ta' protezzjoni tax-xhieda (ara hawn fuq).

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Is-servizzi soċjali huma responsabbli sabiex jiżguraw li persuna minorenni li kienet vittma ta' reat, flimkien mal-qraba tagħha, jirċievu l-għajnuna u l-appoġġ li jeħtieġu. Is-servizzi soċjali għandhom jiftakru wkoll li persuna minorenni li kienet xhud ta' vjolenza jew abbuż ieħor kontra qarib huwa wkoll il-vittma ta' reat, u għandhom jiżguraw li l-persuna minorenni tirċievi l-għajnuna u l-appoġġ li teħtieġ.

Il-membru tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Is-servizzi soċjali huma responsabbli wkoll sabiex jiprovdu appoġġ lill-qraba meta membru tal-familja jkun il-vittma ta' reat. Hemm ukoll assoċjazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ iddedikati sabiex jagħtu appoġġ lill-qraba meta membru tal-familja jkun miet minħabba reat.

Il-membru tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Is-servizzi soċjali huma responsabbli wkoll sabiex jipprovdu appoġġ lill-qraba meta membru tal-familja jkun il-vittma ta' reat. Hawn mill-miżuri protettivi deskritti hawn fuq jistgħu japplikaw ukoll għalik jekk ikollok qraba li kienu vittmi ta' reat. Hawn mill-organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ joffru wkoll appoġġ lill-qraba.

Nista' nikseb aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Medjazzjoni tfisser li l-vittma u l-awtur tar-reat jiltaqgħu sabiex jiddiskutu dak li ġara ma' medjatur imparzjali. Meta l-awtur tar-reat ikollu inqas minn 21 sena, il-municipalità tkun meħtieġa li toffri medjazzjoni.

Kundizzjoni għall-medjazzjoni hija li r-reat irid ikun rikonoxxut. Iż-żewġ partijiet għandhom ikunu jridu jipparteċipaw ukoll. Il-medjazzjoni tista' twassal għal ftehim, pereżempju, dwar kif għandhom jaġixxu l-partijiet fil-laqqgħat futuri ma' xulxin, sabiex b'hekk tagħti ċerta riassigurazzjoni lill-vittmi.

Huma possibbli wkoll ftehimiet dwar il-kumpens finanzjarju għad-danni, iżda dawn jistgħu jwasslu għal problemi, b'mod partikolari fejn ikun hemm diversi awturi ta' reati, somom kbar jew danni personali involuti. Ikkuntattja lill-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati (Brottsoffermyndigheten) jekk għandek xi mistoqsijiet dwar dawn il-ftehimiet. Jekk tidhok fi ftehim dwar kumpens finanzjarju, tista' tiffid id-dritt li titlob għal kumpens għall-vittmi ta' reati.

Il-medjatur mahtur (li jrid ikun kompetenti, onest u imparzjali) huwa responsabbli sabiex jiżgura li l-medjazzjoni tipproċedi b'mod sikur għalik.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Lista ta' atti u regolamenti importanti tista' tinstab fuq [is-sit web tal-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati \(Brottsoffermyndigheten\)](#).

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 03/09/2018

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

Tista' tirrapporta reat lill-pulizija billi ċċempel fuq in-numru 114 14 (+46 77 114 14 00 minn barra l-Iżvezja) jew billi tmur f'għassa tal-pulizija. Tista' tirrapporta wkoll reat permezz tal-internet fil-każ ta' serq bi żgass, frodi b'kard tal-ħlas, serq jew telf (iżda mhux tal-passaport jew tal-karta tal-identità nazzjonali tiegħek). Jekk għandek identità protetta, ma għandekx tirrapporta reat permezz tal-internet. F'emergenza, jew waqt li jkun qed iseħħ reat, ċempel l-SOS Alarm fuq in-numru 112. Link għal [rapport elektroniku](#)

Kif nista' nsir naf x'inhu jiġri bil-kawża?

Meta tkun għamilt rapport tal-pulizija, il-każ tiegħek jiġi assenjat numru u tingħata wkoll id-dettalji ta' kuntatt li teħtieġ sabiex tikseb informazzjoni dwar il-każ tiegħek. Inkella, tista' tistaqsi lill-pulizija dwar x'qed jiġri fil-każ tiegħek billi tikkuntattjahom bit-telefon, permezz tal-posta elettronika lill-għassa tal-pulizija lokali tiegħek jew billi żzur l-eqreb għassa tal-pulizija għalik. Jekk tkun trid tkellem lill-uffiċjal tal-pulizija responsabbli mill-każ tiegħek, tista' tuża n-numru tat-telefon nazzjonali għall-pulizija, 114 14. L-iswiċċbord tikkonnettja mal-uffiċjal responsabbli mill-każ tiegħek.

Jien intitolat(a) għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taht liema kundizzjonijiet?

Għal xi tipi ta' reati, il-vittmi huma intitolati għar-rappreżentanza legali tagħhom stess, magħrufa bħala "konsulent legali għall-parti li tkun ġarrbet id-dannu" (målsägandebiträde). Dan japplika b'mod partikolari għar-reati sesswali u l-vjolenza domestika, iżda wkoll għal reati oħrajn fejn ikun hemm ħtieġa speċjali. Jista' jinħatar rappreżentant hekk kif tinbeda l-investigazzjoni (preliminari) u l-għajnuna tingħata lilek mingħajr ħlas. Jekk tħoss li għandek bżonn rappreżentant legali, għandek tiddiskuti dan mill-aktar fis possibbli mal-prosekutur pubbliku (åklagare) jew mal-uffiċjal tal-pulizija responsabbli mill-investigazzjoni preliminari. Tista' wkoll tissottometti t-talba tiegħek direttament lill-qorti distrettwali (tingsrätt). Il-qorti distrettwali tiddetermina jekk intix intitolat għal rappreżentanza u taħtar il-konsulent legali. Inti tista' tissuggerixxi lil min tixtieq li jkollok. Il-konsulent legali, li ġeneralment ikun avukat, għandu r-responsabbiltà li jissalvagwardja l-interessi tiegħek u jipprovdi appoġġ u assistenza matul l-investigazzjoni

preliminari u l-proċess. Il-konsulent legali huwa marbut bis-segretezza u jista' jgħinek tiddefendi l-kawża tiegħek u tippreżenta talba għad-danni. Dan il-kompitu jiġi fi tmiemu wara l-proċedimenti tal-qorti u l-għajjnuna sabiex jiġu rkuprati d-danni jew jinkiseb kumpens ieħor mhijiex parti mir-rwol tal-"konsulent legali għall-parti li ġarrbet dannu".

Jekk tutur (ġeneralment ġenitur) ikun suspettat li kkommetta reat fil-konfront ta' ibnu jew bintu, dawn tal-aħħar jistgħu jiġu assenjati rappreżentant speċjali. L-istess jgħodd meta l-persuna suspettata bir-reat tkun relatata mill-qrib mat-tutor. Ir-rappreżentant jissalvagwardja d-drittijiet tat-tfal matul l-investigazzjoni preliminari u l-proċess. Avukat, assistent konsulent legali f'ditta legali jew persuna oħra jistgħu jinħatru bħala rappreżentant speċjali. Hemm ukoll rekwiżiti għal għarfien u esperjenza u kwalitajiet personali li jagħmlu lil din il-persuna addattata b'mod speċjali għall-kompitu.

Il-protezzjoni legali hija inkluzja fil-poloż tal-assigurazzjoni tad-djar. Dan ifisser, pereżempju, li l-assigurazzjoni tista' tirrimborża l-ispejjeż legali tiegħek jekk it-talba tiegħek għad-danni ma tiġix ittrattata fil-proċedimenti kriminali. L-assigurazzjoni ġeneralment tinkludi dispożizzjoni li tgħid li inti trid tħallas parti mill-ispejjeż (l-eċċess). Irreferi għall-kumpanija tal-assigurazzjoni tiegħek għal aktar informazzjoni.

Tista' tikseb pariri legali skont l-Att Żvediz dwar l-Għajjnuna Legali (Rättshjälpslagen) f'kull tip ta' kawża. Il-pariri jistgħu jirrigwardjaw, pereżempju, talba għad-danni fejn il-prosekutur pubbliku ma jgħinekx jew in-negozjati mal-kumpanija tal-assigurazzjoni. Inti tista' tikkuntattja ditta legali li tipprovi pariri legali skont l-Att dwar l-Għajjnuna Legali. Tista' tikkonsulta avukat sa massimu ta' sagħtejn għal miżata fissa. Il-miżata hija ta' madwar SEK 1 600 fis-siegħa. Skont il-pożizzjoni finanzjarja tiegħek, il-miżata tista' tkun aktar baxxa.

Jekk ma jkollok ebda assicurazzjoni ta' protezzjoni legali u l-każ tiegħek ma jkunx jista' jissolva permezz tal-parir legali mogħti, inti tista' tikseb għajjnuna legali soġġetta għal valutazzjoni tal-ħtiġijiet tiegħek. Imbagħad, l-Istat iħallas parti mill-ispiża tar-rappreżentanza legali tiegħek. Tista' wkoll tikseb għajjnuna bl-ispejjeż tal-ivvjaġġar, tal-akkomodazzjoni u tal-preżentazzjoni tal-evidenza, kif ukoll bi spejjeż oħrajn. Avukat, il-qorti jew l-Awtorità Nazzjonali tal-Għajjnuna Legali (Rättshjälpsmyndighet) jistgħu jagħtuk parir dwar kif tapplika għal għajjnuna legali.

Nista' nitlob l-ispejjeż (għall-partecipazzjoni fl-investigazzjoni jew fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Jekk tiġi mħarrek mill-pulizija jew mill-prosekutur pubbliku, inti tkun intitolat għal rimborż tal-ispejjeż tiegħek sabiex tmur għall-interrogazzjoni. Dawn jistgħu jkunu spejjeż tal-ivvjaġġar u tal-akkomodazzjoni, kumpens għad-dhul mitluf jew telf finanzjarju ieħor. Madankollu, il-kumpens għad-dhul mitluf huwa limitat għal ammont speċifiku. Ikkuntattja lill-pulizija sabiex titlob dan it-tip ta' rimborż.

Jekk tiġi mħarrek mill-pulizija jew mill-prosekutur pubbliku, inti tkun intitolat għal rimborż tal-ispejjeż tiegħek sabiex tmur għall-interrogazzjoni. Xi drabi, il-president tal-qorti jistaqsi jekk għandekx xi talba għal kumpens meta titlesta l-interrogazzjoni tiegħek. Madankollu, ġeneralment, il-kwistjoni tal-ħlas tiġi ttrattata fiż-żona tal-akkoljenza tal-qorti wara l-proċess. Imbagħad, inti tkun tista' titlob rimborż, kif ukoll issir taf kemm ser tingħata. Il-ħlas isir direttament fiż-żona tal-akkoljenza. L-ispejjeż għoljin jistgħu jkunu soġġetti għal differiment; ikkuntattja lill-qorti għal aktar informazzjoni.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel immur il-qorti?

Jekk il-każ tiegħek ingħalaq u int ma tkunx sodisfatt(a) bid-deċizzjoni, tista' titlob sabiex il-każ jiġi eżaminat mill-prosekutur pubbliku. Ikkuntattja lill-pulizija, li min-naħa tagħhom jgħaddu l-kwistjoni lill-prosekutur fuq talba tiegħek. Jekk ma tkunx kuntent(a) b'deċizzjoni meħuda mill-prosekutur pubbliku, tista' tapplika mal-eqreb prosekutur aktar anzjan għal proċess mill-ġdid (överprövning).

Nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Iva, ġeneralment ikun meħtieġ li tkun involut fil-proċess, minħabba li x-xhieda tiegħek hija importanti għall-qorti sabiex tkun tista' tiddeċiedi dwar il-każ.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jiena meqjus(a) jew nista' nagħzel li nkun meqjus(a) bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Skont il-liġi Svediza, inti definit(a) bħala parti danneġġata (målsägande) matul l-investigazzjoni preliminari u l-proċess. Inti ma tistax tkun parti fil-kawża qabel ma l-prosekutur pubbliku jkun beda l-proċedimenti. Tista' tkun parti fil-kawża:

- meta prosekutur ikun beda l-proċedimenti;
- jekk ikollok talba għad-danni, u / jew
- jekk tassisti fil-prosekuzzjoni.

Tista' tassisti fil-prosekuzzjoni fi kwalunkwe ħin matul il-proċess; imbagħad, inti jkollok kważi l-istess pożizzjoni proċedurali bħall-prosekutur u tkun tista', pereżempju, tippreżenta x-xhieda tiegħek lill-qorti. Iżda ma għandek bżonn tippoġva xejn dwar ir-reat.

Tista' tressaq akkużi individwali fuq inizzjattiva tiegħek stess jew inkella tqajjem akkuża speċifika jekk il-prosekutur ikun waqqa' jew irtira akkuża ġenerali. Imbagħad, inti trid tippoġva lill-qorti li r-reat seħħ.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Jekk mintix parti fil-kawża, inti tiġi nnotifikat(a) bid-data u l-ħin tal-proċess. Madankollu, inti tiġi nnotifikat biss jekk tkun tlabt dan matul l-investigazzjoni preliminari. Jekk inti parti fil-kawża, għandek id-dritt li tkun preżenti matul il-proċess kollu, anki jekk il-proċedimenti ma jkunux pubbliċi.

Inti tista' tiġi mħarrek mħarrka sabiex tidher fil-qorti jekk il-prosekutur ikun talab li tiġi interrogat(a) jew jekk tkun ipprezentajt talba għad-danni. Inti se tirċievi taħrika bid-data u l-ħin meta trid tidher u d-dettalji tar-raġunijiet aċċettabbli sabiex ma tidhirx fil-qorti. Jekk tkun marid jew ikollok xi raġuni aċċettabbli oħra sabiex ma tidhirx, inti trid tgħarraf lill-qorti mill-aktar fis possibbli qabel il-proċedimenti. Il-qorti mbagħad tgħidlek jekk il-preżenza tiegħek hijiex meħtieġa jew le. Jekk tonqos milli tidher mingħajr raġuni valida, tkun qed tirkiskja multa.

Matul il-proċess, inti għandek id-dritt li tagħmel talba għad-danni. Inti għandek dan id-dritt biss jekk tkun parti li tkun ġarrbet id-dannu. Se jsirulek ukoll mistoqsijiet mill-prosekutur u mill-persuna akkużata (jew mill-avukat tagħha). Il-mistoqsijiet mhumix ser isirulek taħt ġurament. Jekk inti parti fil-kawża, inti jew il-konsulent legali tiegħek tistgħu tagħmlu mistoqsijiet lill-persuna akkużata, lix-xhieda u lill-esperti. Fi tmiem il-proċess, ser ikollok ukoll l-opportunità li tgħid xi haġa fil-konklużjoni.

Jekk tiġi mħarrek mill-pulizija jew mill-prosekutur pubbliku, inti tkun intitolat għal rimborż tal-ispejjeż tiegħek sabiex tmur għall-interrogazzjoni. It-tipi ta' spejjeż li jistgħu jiġu rrimborżati huma dawk tal-ivvjaġġar u tal-akkomodazzjoni u t-telf tad-dhul (sa SEK 700 kuljum).

Nista' nagħmel stqarrija matul il-proċess jew nagħti x-xhieda tiegħi? Taħt liema kundizzjonijiet?

Iva, probabbilment li l-prosekutur ikun irid li jsirulek xi mistoqsijiet matul il-proċess. Madankollu, parti danneġġata ma tistax tidher bħala xhud. Dak ifisser li inti ma titkellimx taħt ġurament. Jekk inti parti fil-kawża, għandek id-dritt li tagħti x-xhieda tiegħek matul il-proċess.

X'informazzjoni nirċievi matul il-proċess?

Jekk inti parti fil-kawża, għandek id-dritt li tiġi infurmat(a) b'diversi modi dwar il-proċedimenti legali u dwar dak li ġara fil-kawża tiegħek. Bl-Isvediż, dan jissejjaħ "partsinsyn". Jekk inti parti li ġarrabt dannu iżda mhux parti fil-kawża, ma għandekx l-istess dritt li tiġi infurmat(a) dwar il-proċess.

Matul l-investigazzjoni preliminari mill-pulizija, ser tiġi mistoqsi(ja) jekk tixtieqx li tkun infurmat(a) dwar is-sentenza mogħtija fil-kawża. Jekk kont parti matul il-proċess, il-qorti tibgħatlek is-sentenza. Jekk ma kontx parti, is-sentenza tintbagħhatlek jekk inti tkun tlabt li taraha.

Ser inkun nista' nikseb aċċess għall-fajls tal-qorti?

Jekk inti parti fil-kawża, għandek id-dritt li tiġi infurmat(a) b'diversi modi dwar il-proċedimenti legali u dwar dak li qed jiġri fil-kawża tiegħek. Bl-Isvediż, dan jissejjaħ "partsinsyn" u huwa maħsub sabiex tiġi ssodisfata l-ħtieġa ta' parti għall-informazzjoni sabiex tiġi segwita l-kawża tagħha f'azzjoni jew proċess. Dan jista' jfisser, pereżempju, li inti jista' jkollok aċċess għal dokumenti jew materjali oħrajn f'kawża fuq talba jew instigazzjoni tal-qorti. Il-qorti għandha wkoll "dmir ta' komunikazzjoni", li jfisser li hija trid tiżgura, b'inizzjattiva tagħha stess, li parti tingħata aċċess għad-dokumenti jew għal materjal ieħor ta' investigazzjoni pprezentati fil-kawża minn xi ħadd ieħor minbarra l-parti nnifisha. Il-parti tista' tibgħat ukoll il-kummenti tagħha dwar il-materjal lill-qorti.

Jekk inti parti li tkun ġarrbet id-dannu iżda mhux parti fil-kawża, ma għandekx l-istess dritt li tiġi infurmat(a) dwar il-proċess.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

ista' nappella kontra d-deċiżjoni?

Parti li ma tkunx sodisfatta bis-sentenza tal-qorti distrettwali (tingsrätt) tista' tressaqha quddiem il-Qorti tal-Appell (hovrätt). Id-dettalji ta' kif tagħmel dan huma mogħtija fis-sentenza. F'xi każijiet, tista' tkun meħtieġa awtorizzazzjoni għall-appell sabiex il-Qorti tal-Appell tkun tista' tieħu l-kawża f'idejha. Jekk is-sentenza tiġi appellata, ġeneralment ikun hemm proċess ġdid fil-Qorti tal-Appell. Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, il-partijiet li ġarrbu d-dannu u x-xhieda ma jkollhomx bżonn ikunu preżenti matul dan il-proċess. Minflok, terġa' tinstema' x-xhieda mill-qorti distrettwali. Madankollu, fi ftit każijiet, il-Qorti tal-Appell tista' tieħu deċiżjoni dwar il-kawża mingħajr ma tmexxi xi seduta ta' smiġħ prinċipali.

Is-sentenza tal-Qorti tal-Appell ġeneralment tkun tista' tiġi appellata quddiem il-Qorti Suprema (Högsta domstolen). Madankollu, il-Qorti Suprema tisma' biss kawża jekk ikun hemm kwistjoni ta' prinċipju (precedent) involuta jew fejn ikun hemm raġunijiet ovvji għal proċess mill-ġdid, bħal żball kbir mill-qorti distrettwali jew mill-Qorti tal-Appell. Għalhekk, fil-prattika, il-Qorti tal-Appell ġeneralment tkun il-qorti tal-aħħar istanza.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tingħata s-sentenza?

Jekk inti parti fil-kawża, għandek id-dritt li tirċievi kopja bil-miktub tas-sentenza mill-aktar fis possibbli. Jekk mintix parti fil-kawża, trid tikkuntattja lill-qorti sabiex tikseb dettalji tal-kontenut tas-sentenza.

Ġeneralment, inti tkun intitolat(a) li jkollok id-dokumenti tradotti. Jekk ikun meħtieġ, il-qorti tista' tittraduċi d-dokumenti pprezentati lill-qorti jew mibgħuta minnha. Madankollu, jista' jkollok bżonn tikkuntattja lill-qorti u titlob dan is-servizz. It-traduzzjoni tiġi pprovduta lilek mingħajr ħlas.

Inti ma tistax tkun irrapprezentat(a) minn 'konsulent legali għall-parti li ġarrbet id-dannu (målsägandebitråde) għas-spejjeż tal-pubbliku f'dan l-istadju tal-proċess ġudizzjarju. Id-dmir tal-konsulent legali li jassistik jiġi fi tmiemu ladarba jintemmu l-proċedimenti. Madankollu, tista' tagħżel li tqabbad rappreżentant legali għas-spejjeż tiegħek. Jekk inti tkun intitolat(a) għal għajjnuna legali, l-Istat jista' jkopri parti mill-ispejjeż tiegħek għar-rappreżentanza legali.

Jekk tkun teħtieġ persuna ta' appoġġ f'dan l-istadju, tista' tikkuntattja lil waħda mill-organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ f'dan il-qasam, bħal linja ta' appoġġ għall-vittmi jew linja telefonika għall-għajjnuna lin-nisa – Brottsofferjouren Sverige, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS), Unizon, eċċ.

Inkun intitolat(a) għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Iva, tista' tkun intitolat(a) għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess. Ma hemm ebda limitu partikolari għaż-żmien li matulu tista' tirċievi appoġġ jew protezzjoni minn organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ jew mis-servizzi soċjali. Hemm xi limiti ta' żmien applikabbli għad-*data* personali protetta. Tista' taqra aktar dwar dan taħt "Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu" (Id-drittijiet tiegħi bħala l-vittma ta' reat).

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jingħata s-sentenza?

Is-sentenza tispeċifika, pereżempju, is-sentenza mogħtija u għal kemm żmien għandha tibqa' fil-ħabs il-persuna kkundannata. Fil-każ ta' reat kontra l-persuna (reati kontra l-ħajja, is-saħħa, il-libertà jew is-sigurtà tal-persuna), inti bħala l-persuna li ġarrbet id-dannu tiġi mistoqsija mis-Servizz Żvediz tal-Ħabs u tal-Probation dwar jekk tixtieqx li tkun infurmata:

- dwar l-istituzzjoni li fiha tqiegħdet il-persuna kkundannata fl-lżvezja,
- jekk il-persuna kkundannata tiġix imċaqilqa għal istituzzjoni oħra jew ittrasferita lejn pajjiż ieħor,
- jekk il-persuna kkundannata tinsabx xi mkien ieħor barra l-istituzzjoni,
- jekk il-persuna kkundannata jew is-Servizz Żvediz tal-Ħabs u tal-Probation japplikawx sabiex sentenza ta' għomor il-ħabs tinbidel f'waħda inqas ħarxa,
- jekk il-persuna kkundannata nħelsitx,
- jekk il-persuna kkundannata ħarbitx jew ħarġitx mill-ħabs, jew
- jekk il-persuna kkundannata ħarbitx wara liv jew ħin ieħor li tkun qattgħet barra l-istituzzjoni.

Is-Servizz Żvediz tal-Ħabs u tal-Probation ma għandux bżonn jipprovdi notifika jekk din tista' tipperikola l-ħajja jew is-saħħa tal-persuna detenuta.

Ser inkun infurmat jekk it-trasgressur jinheles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Fil-każ ta' reat kontra l-persuna (reati kontra l-ħajja, is-saħħa, il-libertà jew is-sigurtà tal-persuna), inti bħala l-persuna li ġarrbet id-dannu tiġi mistoqsija mis-Servizz Żvediz tal-Ħabs u tal-Probation dwar jekk tixtieqx li tkun infurmata:

- jekk il-persuna kkundannata nħelsitx,
- jekk il-persuna kkundannata ħarbitx jew ħarġitx mill-ħabs, jew
- jekk il-persuna kkundannata ħarbitx wara liv jew ħin ieħor li tkun qattgħet barra l-istituzzjoni.

Ser inkun involut(a) f'decizjonijiet dwar ħelsien jew libertà kondizzjonali? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew inressaq appell?

Le, ma għandekx dan id-dritt.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 03/09/2018

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (eż. kawża fil-qorti, talba ċivili, proċedura ta' adeżjoni)

Tista' titlob danni għal bejn wieħed u ieħor kwalunkwe dannu mġarrab b'konnessjoni mar-reat. It-talbiet għad-danni ġeneralment jinstemgħu fl-istess ħin li l-qorti tiddeciedi jekk il-persuna akkużata hijiex ħatja tar-reat.

Il-vittma jew il-parti li ġarrbet id-dannu għandha titlob danni mill-persuna li kkommettiet ir-reat jew ikkawżat id-dannu. Sabiex jiffaċilita dan, il-prosekutur (aklagare) ser iħejji u jippreżenta t-talba tiegħek għad-danni matul il-proċess, jekk inti tkun tlabt dan. L-uniċi eċċezzjonijiet huma t-talbiet għad-danni li jeħtieġu investigazzjoni estensiva jew it-talbiet li jistgħu jitqiesu bħala ovvjament mhux ġustifikati, jiġifieri mhux konnessi mar-reat jew ħafna akbar min-normal f'sitwazzjonijiet simili.

Jekk tfitteż kumpens għal korrimenti li sofret bħala riżultat ta' reat, għandek tindika dan meta tiġi interrogat mill-pulizija. Għandek tgħid ukoll jekk tridx li l-prosekutur jgħinek bit-talba.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur sabiex iħallasni danni / kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallas?

Il-fatt li l-qorti ordnat lill-persuna akkużata sabiex tħallas id-danni ma jfissirx li ser tirċievi l-flus awtomatikament. It-trasgressur sikwit ma jkunx jista' jħallas jew inkella volontarjament ma jkunx irid iħallas. L-Awtorità tal-Infurzar (Kronofogden) tgħinek sabiex tikseb id-danni mħallsin.

Il-qorti tibgħat kopja tas-sentenza lill-Awtorità tal-Infurzar, li mbagħad tikkuntattja b'ittra sabiex tistaqsik jekk tridx għajnuna sabiex tikseb id-danni. Jekk tkun trid din l-għajnuna, għandek timla l-formola li tintbagħatlek u terġa' tibgħatha lill-Awtorità tal-Infurzar, li min-naħa tagħha mbagħad teżamina s-sitwazzjoni finanzjarja tat-trasgressur. Jekk jirriżulta li dan ikun jista' jħallas, l-Awtorità tal-Infurzar tiżgura li inti tirċievi kumpens għad-danni.

L-għajnuna mill-Awtorità tal-Infurzar hija mingħajr ħlas, ħlief f'każijiet speċifiċi ħafna. Jekk ma tiġix ikkuntattjat mill-Awtorità tal-Infurzar, għandek tikkuntattjaha inti stess.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, jista' l-Istat iħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

Le, dan mhux possibbli.

Jien intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

Jekk trasgressur ikkundannat ma jkunx jista' jħallas id-danni u ma jkunx hemm assigurazzjoni li tkopri t-talba kollha, inti tista' tkun intitolat għal kumpens mill-Istat. Dan jissejjaħ kumpens għal vittma ta' reat (brottskadeersättning) u jiġi ttrattat mill-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għal Vittmi ta' Reati (Brottsoffermyndigheten).

Sabiex ikun jista' jithallas il-kumpens lil vittma ta' reat meta l-awtur tar-reat ma jkunx magħruf, għandu jkun hemm inkjesti, bħal investigazzjoni preliminari, sabiex jintwera li inti kont il-vittma ta' reat u mhux ta' incident. Ir-reat għandu dejjem jiġi rrapportat lill-pulizija. Jekk il-persuna suspettata tkun giet identifikata, normalment irid ikun hemm kundanna jew tingħata sentenza.

Il-kumpens għal vittma ta' reat ikopri r-reati kommessi fl-lżvezja u inti tista' tkun intitolat għal kumpens, irrispettivament minn jekk tkunx tgħix fl-lżvezja jew inkella tkunx fl-lżvezja fuq bażi temporanja, pereżempju, bħala turist(a) jew student(a). Jekk tkun attwalment residenti fl-lżvezja, inti tista' tkun intitolat għal kumpens, anki meta r-reat ikun seħħ barra l-pajjiż.

Bħall-eċċess fuq polza tal-assigurazzjoni, ser jitnaqqas ammont simili mill-kumpens għal vittma ta' reat.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jiġix ikkundannat?

Sabiex ikun jista' jithallas il-kumpens lil vittma ta' reat meta l-awtur tar-reat ma jkunx magħruf, għandu jkun hemm inkjesti, bħal investigazzjoni preliminari, sabiex jintwera li inti kont il-vittma ta' reat u mhux ta' incident. Ir-reat għandu dejjem jiġi rrapportat lill-pulizija. Jekk il-persuna suspettata tkun giet identifikata, normalment irid ikun hemm kundanna jew tingħata sentenza.

Jien intitolat għal flus ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna d-deċiżjoni dwar it-talba tiegħi għall-kumpens?

Le, dan mhux possibbli.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 03/09/2018

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Iena vittma ta' reat; lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Bamens Rätt i Samhället (BRIS – Id-Drittijiet tat-Tfal fis-Socjetà)

BRIS hija organizzazzjoni għad-drittijiet tat-tfal mingħajr ebda affiljazzjoni politika jew reliġjuża. It-tfal u ż-żgħażaġħ vulnerabbli sal-età ta' 18-il sena jistgħu jikkontattaw permezz ta' e-mail, chat jew telefonata ma' konsulent fi BRIS b'mod anonimu u mingħajr flus. BRIS tiegħu wkoll telefonati minn adulti li għandhom bżonn jikkontattaw ma' xi ħadd dwar mistoqsijiet u tħassib li jirrigwardjaw it-tfal u ż-żgħażaġħ.

Dettagli ta' kuntatt:

116 111, linja telefonika ta' għajnuna għat-tfal u għaż-żgħażaġħ

077 150 50 50, linja telefonika ta' għajnuna għall-adulti

[✉ info@bris.se](mailto:info@bris.se)

[✉ https://www.bris.se/](https://www.bris.se/)

Brottsofferjouren Sverige (Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja)

L-Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li taħdem għad-dritt tal-vittmi kollha ta' reati li jirċievu appoġġ. Hija tikkonsisti f'centri lokali ta' appoġġ għall-vittmi madwar il-pajjiż, segretarjat u linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna mingħajr flus. L-organizzazzjoni tgħin lill-vittmi ta' reati, lix-xhieda u lill-qraba billi tismagħhom u tipprovdilhom appoġġ u pariri tajbin. Jekk ikun meħtieġ, il-vittma tista' tikseb appoġġ fit-trattattivi ma' korpi oħrajn li jistgħu jipprovdu, pereżempju, għajnuna psikoloġika, djar ta' kenn jew assistenza finanzjarja. Il-vittmi jistgħu wkoll jiksbu gwida dwar il-proċedimenti kriminali. L-Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja torganizza wkoll appoġġ għall-vittmi minn voluntiera li jipprovdu informazzjoni u appoġġ b'konnessjoni ma' proċess.

Dettagli ta' kuntatt:

0200 21 20 19

08 644 88 00

[✉ info@brottsofferjouren.se](mailto:info@brottsofferjouren.se)

<http://www.brottsofferjouren.se/>

Föreningen anhöriga till sexuellt utnyttjade barn (ATSUB – L-Assoċjazzjoni għall-Qraba ta' Tfal Abbużati Sesswalment)

ATSUB tagħmel konsultazzjonijiet individwali mal-qraba ta' tfal abbużati sesswalment u toffri għajnuna u appoġġ fit-trattattivi mal-awtoritajiet. L-Assoċjazzjoni torganizza wkoll gruppi ta' appoġġ u tipprovdi assistenza fil-qorti.

Detalji ta' kuntatt:

08 644 21 12

[✉ info@atsub.se](mailto:info@atsub.se)

<http://atsub.se/>

Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter (RFSL – Il-Federazzjoni Żvediza għad-Drittijiet ta' Persuni Leżbjani, Gay, Bisesswali u Transġeneru), linja ta' appoġġ għall-vittmi

RFSL hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li teżisti sabiex tiżgura li l-persuni LGBT ikollhom l-istess drittijiet, opportunitajiet u obbligi bħal kulhadd fis-soċjetà. RFSL tmexxi linja ta' appoġġ għall-vittmi għal persuni LGBT li kienu soġġetti għal abbuż, theddid u vjolenza. Is-servizz huwa mmirat ukoll għall-qraba u l-fbieb tagħhom, kif ukoll għall-persuni li jiltaqgħu ma' persuni LGBT vulnerabbli fuq il-post tax-xogħol tagħhom. L-organizzazzjoni toffri laqgħat ta' krizi, informazzjoni dwar id-drittijiet, għajnuna fit-trattattivi mal-awtoritajiet, appoġġ fil-proċess ġudizzjarju u djar ta' kenn.

Detalji ta' kuntatt:

020 34 13 16

[✉ boj@rfs.se](mailto:boj@rfs.se)

<http://www.rfs.se/verksamhet/brottsofferjour/>

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS – Organizzazzjoni Nazzjonali għax-Xelters tan-Nisa u x-Xelters tat-Tfajliet fl-Iżvezja)

ROKS tikkoordina ċ-ċentri membri lokali u tipprovdi għajnuna u djar ta' kenn għan-nisa, il-bniet u t-tfal abbużati. L-organizzazzjoni tagħmel ukoll ħidma ta' tiswir tal-opinjoni sabiex tirreklama l-esperjenza ta' ċ-ċentri membri u b'hekk tnaqqas il-vjolenza mill-irġiel fuq in-nisa.

Detalji ta' kuntatt:

08 442 99 30

[✉ info@roks.se](mailto:info@roks.se)

<https://www.roks.se/>

Riksföreningen stödcentrum mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen (RISE – Ċentru ta' appoġġ nazzjonali għall-vittmi ta' incest u forom oħrajn ta' abbuż sesswali fit-tfulija)

RISE hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li toffri appoġġ lil adulti li kienu soġġetti għal abbuż sesswali fit-tfulija. L-assoċjazzjoni għandha linja telefonika għall-għajnuna li jistgħu jċemplu fuqha nisa u rġiel, tfal, qraba u professjonisti. RISE toffri wkoll diversi attivitajiet lill-membri tagħha, inklużi diskussjonijiet fi gruppi ta' appoġġ.

Detalji ta' kuntatt:

08 696 00 95

[✉ stod@rise-sverige.se](mailto:stod@rise-sverige.se)

<https://www.roks.se/>

Terrafem

Terrafem hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ. Hija tmexxi l-unika linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tal-lzvezja għan-nisa bi sfond ta' immigranti li kienu vittmi ta' vjolenza. Terrafem tmexxi wkoll linja telefonika għall-għajnuna legali u tipprovdi protezzjoni għan-nisa abbużati u t-fal tagħhom fi djar ta' kenn.

Detalji ta' kuntatt:

020 52 10 10

08 643 05 10

info@terrafem.org

<http://www.terrafem.org/>

Unizon

Unizon tirrappreżenta x-xelters tan-nisa, iċ-ċentri ta' tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u servizzi ta' appoġġ oħrajn li jaħdmu għal soċjetà ugwali bejn is-sessi ħielsa mill-vjolenza. Il-ħidma tal-organizzazzjonijiet membri tinvolvi prinċipalment l-għoti ta' appoġġ u l-protezzjoni tan-nisa abbużati u tat-tfal tagħhom. L-organizzazzjonijiet jagħmlu wkoll ħidma ta' prevenzjoni u appoġġ mat-tfal u ż-żgħażaġħ, jinfluwenzaw l-opinjoni u jxerdu l-għarfien.

Detalji ta' kuntatt:

08 642 64 01

info@unizon.se

<http://unizon.se/>

Awtoritajiet pubbliċi u korpi oħrajn

Brottsoffermyndigheten (l-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati)

L-għan ġenerali tal-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati huwa li taħdem sabiex tippromwovi d-drittijiet tal-vittmi ta' reati u li taqdi l-ħtiġijiet u l-interessi tagħhom. L-Awtorità għandha responsabbiltà nazzjonali għal erba' oqsma ta' attività: timmaniġġja l-każijiet ta' kumpens għall-vittmi ta' reati, tamministra l-Fond għall-Vittmi ta' Reati (Brottsofferfonden), taġixxi bħala ċentru ta' għarfien espert u titlob lura l-kumpens għall-vittmi ta' reati li tħallas.

Detalji ta' kuntatt:

090 70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

<https://www.brottsoffermyndigheten.se/>

Domstolsverket (l-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali)

L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali hija awtorità tal-Istat li tirrapporta lill-Gvern u taġixxi bħala organizzazzjoni ta' servizz għall-qrati Żvedizi. L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali hija responsabbli għall-koordinazzjoni kumplessiva u għal kwistjonijiet ġenerali li jaffettwaw il-qrati Żvedizi. Dan jinvolvi wkoll l-għoti ta' servizzi lill-qrati, lit-tribunali tal-kera u tal-kirjiet nazzjonali u lill-Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali (Rättshjälpsmyndigheten).

Detalji ta' kuntatt:

036 15 53 00

domstolsverket@dom.se

<http://www.domstol.se/>

Kronofogden (l-Awtorità tal-Infurzar Żvediza)

L-Awtorità tal-Infurzar Żvediza hija awtorità tal-Istat. Fost l-oħrajn, hija taħdem sabiex tistabilixxi d-djun permezz ta' ordnijiet ta' ħlas u tgħin lil kull min ma jkun tħallas sabiex jirkupra dejn.

Detalji ta' kuntatt:

0771 73 73 00

[✉ kronofogdemyndigheten@kronofogden.se](mailto:kronofogdemyndigheten@kronofogden.se)

<https://www.kronofogden.se/>

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK – Iċ-Ċentru Nazzjonali għall-Għarfien tal-Vjolenza mill-Irġiel fuq in-Nisa)

Iċ-Ċentru Nazzjonali għall-Għarfien tal-Vjolenza mill-Irġiel fuq in-Nisa (NCK) fl-Università ta' Uppsala jaħdem f'isem il-Gvern sabiex iżid is-sensibilizzazzjoni fil-livell nazzjonali dwar il-vjolenza mill-irġiel fuq in-nisa, il-vjolenza u l-oppressjoni relatati mal-unur u l-vjolenza f'relazzjonijiet bejn persuni tal-istess sess. NCK huwa responsabbli għall-'Kvinnofridslinjen', il-linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tal-lżvezja għall-vittmi tal-vjolenza, u għal taqsima tal-pazjenti ta' barra speċjalizzata għan-nisa abbużati fl-Uppsala University Hospital.

Dettalji ta' kuntatt:

020 50 50 50

018 611 27 93

[✉ info@nck.uu.se](mailto:info@nck.uu.se)

<http://www.nck.uu.se/>

Polismyndigheten (il-Pulizija Żvediza)

L-Awtorità tal-Pulizija tinvestiga r-reati u taħdem sabiex tipprevjeni reati godda. L-Awtorità tal-Pulizija tittratta wkoll każijiet li jinvolvu data personali fittizja.

Dettalji ta' kuntatt:

114 14

112 (f'emergenza)

[✉ registrator.kansli@polisen.se](mailto:registrator.kansli@polisen.se)

<https://polisen.se/>

Rättshjälpsmyndigheten (Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali)

L-Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali hija awtorità nazzjonali li tipprovdi għajnuna legali skont l-Att Żvediz dwar l-Għajnuna Legali. L-Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali hija wkoll l-awtorità ta' rkupru meta qorti tkun iddeċidiet li titlob il-ħlas lura tal-ispejjeż, inkluż ir-rimborż tal-ispejjeż tad-difiża f'kawżi kriminali.

Dettalji ta' kuntatt:

060 13 46 00

[✉ rattshjalpsmyndigheten@dom.se](mailto:rattshjalpsmyndigheten@dom.se)

<http://www.rattshjalp.se/>

Skatteverket (L-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza)

L-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza hija l-awtorità amministrattiva għat-tassazzjoni, il-valutazzjoni tal-proprjetà, ir-registru tal-popolazzjoni u r-registrazzjoni tal-atti. L-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza tittratta wkoll talbiet għall-protezzjoni tad-data personali (il-kodifikazzjoni tas-segretezza u l-użu ta' indirizzi antiki).

Dettalji ta' kuntatt:

0771 567 567

[✉ https://www.skatteverket.se/privat.4.76a43be412206334b89800052864.html](https://www.skatteverket.se/privat.4.76a43be412206334b89800052864.html)

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL – L-Assocjazzjoni Żvediza tal-Awtoritajiet u r-Regjuni Lokali)

SKL hija organizzazzjoni ta' shubija għall-kunsilli municiċipali, tal-kontej u reġjonali kollha.

Dettalji ta' kuntatt:

08 452 70 00

info@skl.se

<https://skl.se/>

Åklagarmyndigheten (l-Awtorità tal-Prosekuzzjoni Żvediza)

L-Awtorità tal-Prosekuzzjoni taħdem mal-pulizija sabiex tinvestiga r-reati. Jekk inkjesta twassal għal akkużi, il-kawża tiġi pproċessata fil-qorti. Ix-xogħol tal-prosekutur pubbliku huwa li juri bil-provi li l-persuna akkużata kkommettiet ir-reat.

Dettalji ta' kuntatt:

010 562 50 00

registrator@aklagare.se

<https://www.aklagare.se/>

Hotlines ta' appoġġ għall-vittmi

Bamens Rätt i Samhället (BRIS – Id-Drittijiet tat-Tfal fis-Socjeta)

BRIS hija organizzazzjoni għad-drittijiet tat-tfal mingħajr ebda affiljazzjoni politika jew reliġjuża. It-tfal u ż-żgħażaġħ vulnerabbli sal-età ta' 18-il sena jistgħu jikkellmu permezz ta' e-mail, chat jew telefonata ma' konsulent fi BRIS b'mod anonimu u mingħajr ħlas. BRIS tiegħu wkoll telefonati minn adulti li għandhom bżonn jikkellmu ma' xi ħadd dwar mistoqsijiet u tħassib li jirrigwardjaw it-tfal u ż-żgħażaġħ.

Dettalji ta' kuntatt:

116 111, linja telefonika ta' għajnuna għat-tfal u għaż-żgħażaġħ

077 150 50 50, linja telefonika ta' għajnuna għall-adulti

Brottsofferjouren Sverige (L-Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja)

L-Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li taħdem għad-dritt tal-vittmi kollha ta' reati li jircievu appoġġ. Hija tikkonsisti f'centri lokali ta' appoġġ għall-vittmi madwar il-pajjiż, segretarjat u linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna mingħajr ħlas. L-organizzazzjoni tgħin lill-vittmi ta' reati, lix-xhieda u lill-qraba billi tismagħhom u tipprovdihom appoġġ u pariri tajbin. Jekk ikun meħtieġ, il-vittma tista' tikseb appoġġ fit-trattattivi ma' korpi oħrajn li jistgħu jipprovdu, pereżempju, għajnuna psikoloġika, djar ta' kenn jew assistenza finanzjarja. Il-vittmi jistgħu wkoll jiksbu gwida dwar il-proċedimenti kriminali. L-Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja torganizza wkoll appoġġ għall-vittmi minn voluntiera li jipprovdu informazzjoni u appoġġ b'konnessjoni ma' proċess.

L-Appoġġ għall-Vittmi tal-lżvezja tmexxi linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna li tista' tipprovdi appoġġ lill-vittmi kollha ta' reati, kif ukoll tirreferihom għal centru lokali ta' appoġġ għall-vittmi. Il-linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tista' tipprovdi appoġġ b' 21 lingwa differenti.

Dettalji ta' kuntatt:

0200 21 20 19

Brottsoffermyndigheten (l-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati)

L-għan ġenerali tal-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati huwa li taħdem sabiex tippromwovi d-drittijiet tal-vittmi ta' reati u li taqdi l-ħtiġijiet u l-interessi tagħhom. L-Awtorità għandha responsabbiltà nazzjonali għal erba' oqsma ta' attivitajiet: timmaniġġja l-kazijiet ta' kumpens għall-vittmi ta' reati, tamministra l-Fond għall-Vittmi ta' Reati (Brottsofferfonden), tagixxi bħala centru ta' għarfien espert u titlob lura l-kumpens għall-vittmi ta' reati li tħallas.

L-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati tmexxi linja telefonika għall-għajnuna li tista' twieġeb mistoqsijiet dwar kumpens finanzjarju wara reat u wkoll dwar, pereżempju, id-dritt għal "avukat għall-parti li ġarrabt dannu", rappreżentanza speċjali għat-tfal, l-ordnijiet ta' trażzin u l-proċedimenti ġudizzjarji.

Dettalji ta' kuntatt:

090 70 82 00

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK – Iċ-Ċentru Nazzjonali għall-Għarfien tal-Vjolenza mill-Irġiel fuq in-Nisa)

Iċ-Ċentru Nazzjonali għall-Għarfien tal-Vjolenza mill-Irġiel fuq in-Nisa (NCK) fl-Università ta' Uppsala jaħdem f'isem il-Gvern sabiex iżid is-sensibilizzazzjoni fil-livell nazzjonali dwar il-vjolenza mill-irġiel fuq in-nisa, il-vjolenza u l-oppressjoni relatati mal-unur u l-vjolenza f'relazzjonijiet bejn persuni tal-istess sess. NCK huwa responsabbli għall-'Kvinnofridslinjen', il-linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tal-lzvezja għall-vittmi tal-vjolenza, u għal taqsima tal-pazjenti ta' barra speċjalizzata għan-nisa abbużati fl-Uppsala University Hospital.

Dettalji ta' kuntatt:

020 50 50 50

Terrafem

Terrafem hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ. Hija tmexxi l-unika linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tal-lzvezja għan-nisa bi sfond ta' immigranti li kienu vittmi ta' vjolenza. Terrafem tmexxi wkoll linja telefonika għall-għajnuna legali u tipprovdi protezzjoni għan-nisa abbużati u t-fal tagħhom fi djar ta' kenn.

Dettalji ta' kuntatt:

020 52 10 10

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL – Il-Federazzjoni Żvediza għad-Drittijiet ta' Persuni Lezjbani, Gay, Bisesswali u Transġeneru), linja ta' appoġġ għall-vittmi

RFSL hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li teżisti sabiex tiżgura li l-persuni LGBT ikollhom l-istess drittijiet, opportunitajiet u obbligi bħal kulhadd fis-soċjetà. RFSL tmexxi linja ta' appoġġ għall-vittmi għal persuni LGBT li kienu soġġetti għal abbuż, theddid u vjolenza. Is-servizz huwa mmirat ukoll għall-qraba u l-ħbieb tagħhom, kif ukoll għall-persuni li jiltaqgħu ma' persuni LGBT vulnerabbli fuq il-post tax-xogħol tagħhom. L-organizzazzjoni toffri laqgħat ta' krizi, informazzjoni dwar id-drittijiet, għajnuna fit-trattattivi mal-awtoritajiet, appoġġ fil-proċess ġudizzjarju u djar ta' kenn.

Dettalji ta' kuntatt:

020 34 13 16

L-appoġġ għall-vittmi huwa mingħajr ħlas?

Iva, l-appoġġ għall-vittmi pprovdut minn organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ huwa mingħajr ħlas. L-istess jgħodd għas-servizzi ta' appoġġ ġestiti mill-awtoritajiet pubbliċi.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mill-awtoritajiet jew is-servizzi tal-Istat?

Brottsoffermyndigheten (l-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati)

L-għan ġenerali tal-Awtorità ta' Appoġġ u Kumpens għall-Vittmi ta' Reati huwa li taħdem sabiex tippromwovi d-drittijiet tal-vittmi ta' reati u li taqdi l-ħtiġijiet u l-interessi tagħhom. L-Awtorità għandha responsabbiltà nazzjonali għal erba' oqsma ta' attivitajiet: timmaniġġja l-każijiet ta' kumpens għall-vittmi ta' reati, tamministra l-Fond għall-Vittmi ta' Reati (Brottsofferfonden), taġixxi bħala ċentru ta' għarfien espert u titlob lura l-kumpens għall-vittmi ta' reati li tħallas.

Dettalji ta' kuntatt:

090 70 82 00

✉ registrator@brottsoffermyndigheten.se

🌐 <https://www.brottsoffermyndigheten.se/>

Domstolsverket (l-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali)

L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali hija awtorità tal-Istat li tirrapporta lill-Gvern u taġixxi bħala organizzazzjoni ta' servizz għall-qrati Żvedizi. L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali hija responsabbli għall-koordinazzjoni kumplessiva u għal kwistjonijiet ġenerali li jaffettwaw il-qrati Żvedizi. Dan jinvolvi wkoll l-għoti ta' servizzi lill-qrati, lit-tribunali tal-keru u tal-kirjiet nazzjonali u lill-Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali (Rättshjälpsmyndigheten).

Dettalji ta' kuntatt:

036 15 53 00

[✉ domstolsverket@dom.se](mailto:domstolsverket@dom.se)

<http://www.domstol.se/>

Kronofogden (l-Awtorità tal-Infurzar Żvediza)

L-Awtorità tal-Infurzar Żvediza hija awtorità tal-Istat. Fost l-oħrajn, hija taħdem sabiex tistabbilixxi d-djun permezz ta' ordnijiet ta' nħlas u tgħin lil kull min ma jkunx tħallas sabiex jirkupra dejn.

Dettalji ta' kuntatt:

0771 73 73 00

[✉ kronofogdemyndigheten@kronofogden.se](mailto:kronofogdemyndigheten@kronofogden.se)

<https://www.kronofogden.se/>

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK – lĊ-Centru Nazzjonali għall-Għarfien tal-Vjolenza mill-Irġiel fuq in-Nisa)

lĊ-Centru Nazzjonali għall-Għarfien tal-Vjolenza mill-Irġiel fuq in-Nisa (NCK) fl-Università ta' Uppsala jaħdem f'isem il-Gvern sabiex iżid is-sensibilizzazzjoni fil-livell nazzjonali dwar il-vjolenza mill-irġiel fuq in-nisa, il-vjolenza u l-oppressjoni relatati mal-unur u l-vjolenza f'relazzjonijiet bejn persuni tal-istess sess. NCK huwa responsabbli għall-'Kvinnofridslinjen', il-linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tal-lżvezja għall-vittmi tal-vjolenza, u għal taqsima tal-pazjenti ta' barra speċjalizzata għan-nisa abbużati fl-Uppsala University Hospital.

Dettalji ta' kuntatt:

020 50 50 50

018 611 27 93

[✉ info@nck.uu.se](mailto:info@nck.uu.se)

<http://www.nck.uu.se/>

Polismyndigheten (il-Pulizija Żvediza)

L-Awtorità tal-Pulizija tinvestiga r-reati u taħdem sabiex tipprevjeni reati ġodda. L-Awtorità tal-Pulizija tittratta wkoll każijiet li jinvolvu data personali fittizja.

Dettalji ta' kuntatt:

114 14

112 (f'emergenza)

[✉ registrator.kansli@polisen.se](mailto:registrator.kansli@polisen.se)

<https://polisen.se/>

Rättshjälpsmyndigheten (Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali)

L-Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali hija awtorità nazzjonali li tipprovdi għajnuna legali skont l-Att Żvediz dwar l-Għajnuna Legali. L-Awtorità Nazzjonali tal-Għajnuna Legali hija wkoll l-awtorità ta' rkupru meta qorti tkun iddeċidiet li titlob il-nħlas lura tal-ispejjeż, inkluż ir-rimborż tal-ispejjeż tad-difiża f'kawżi kriminali.

Dettalji ta' kuntatt:

060 13 46 00

[✉ rattshjalpsmyndigheten@dom.se](mailto:rattshjalpsmyndigheten@dom.se)

<http://www.rattshjalp.se/>

Skatteverket (L-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza)

L-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza hija l-awtorità amministrattiva għat-tassazzjoni, il-valutazzjoni tal-proprjetà, ir-registru tal-popolazzjoni u r-registrazzjoni tal-atti. L-Aġenzija tat-Taxxa Żvediza tittratta wkoll talbiet għall-protezzjoni tad-data personali (il-kodifikazzjoni tas-segretezza u l-użu ta' indirizzi antiki).

Dettalji ta' kuntatt:

0771 567 567

<https://www.skatteverket.se/>

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL – L-Assoċjazzjoni Żvediza tal-Awtoritajiet u r-Regjuni Lokali)

SKL hija organizzazzjoni ta' shubija għall-kunsilli municipali, tal-kontej u reġjonali kollha.

Dettalji ta' kuntatt:

08 452 70 00

info@skl.se

<https://skl.se/>

Åklagarmyndigheten (l-Awtorità tal-Prosekuzzjoni Żvediza)

L-Awtorità tal-Prosekuzzjoni taħdem mal-pulizija sabiex tinvestiga r-reati. Jekk inkjesta twassal għal akkużi, il-kawża tiġi pproċessata fil-qorti. Ix-xogħol tal-prosekutur pubbliku huwa li juri bil-provi li l-persuna akkużata kkommettiet ir-reat.

Dettalji ta' kuntatt:

010 562 50 00

registrator@aklagare.se

<https://www.aklagare.se/>

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

Bamens Rätt i Samhället (BRIS – Id-Drittijiet tat-Tfal fis-Soċjetà)

BRIS hija organizzazzjoni għad-drittijiet tat-tfal mingħajr ebda affiljazzjoni politika jew reliġjuża. It-tfal u ż-żgħażaġħ vulnerabbli sal-età ta' 18-il sena jistgħu jikkellmu permezz ta' e-mail, chat jew telefonata ma' konsulent fi BRIS b'mod anonimu u mingħajr ħlas. BRIS tieħu wkoll telefonati minn adulti li għandhom bżonn jikkellmu ma' xi ħadd dwar mistoqsijiet u tħassib li jirrigwardjaw it-tfal u ż-żgħażaġħ.

Dettalji ta' kuntatt:

116 111, linja telefonika ta' għajnuna għat-tfal u għaž-żgħażaġħ

077 150 50 50, linja telefonika ta' għajnuna għall-adulti

info@bris.se

<https://www.bris.se/>

Brottsofferjouren Sverige (L-Appoġġ għall-Vittmi tal-Iżvezja)

L-Appoġġ għall-Vittmi tal-Iżvezja hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li taħdem għad-dritt tal-vittmi kollha ta' reati li jirċievu appoġġ. Hija tikkonsisti f'ċentri lokali ta' appoġġ għall-vittmi madwar il-pajjiż, segretarjat u linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna mingħajr ħlas. L-organizzazzjoni tgħin lill-vittmi ta' reati, lix-xhieda u lill-qraba billi tismagħhom u tipprovdilhom appoġġ u pariri tajbin. Jekk ikun meħtieġ, il-vittma tista' tikseb appoġġ fit-trattattivi ma' korpi oħrajn li jistgħu jipprovdu, pereżempju, għajnuna psikoloġika, djar ta' kenn jew assistenza finanzjarja. Il-vittmi jistgħu wkoll jiksbu gwida dwar il-proċedimenti kriminali. L-Appoġġ għall-Vittmi tal-Iżvezja torganizza wkoll appoġġ għall-vittmi minn voluntiera li jipprovdu informazzjoni u appoġġ b'konnessjoni ma' proċess.

Dettalji ta' kuntatt:

0200 21 20 19

08 644 88 00

info@brottsofferjouren.se

<http://www.brottsofferjouren.se/>

Föreningen anhöriga till sexuellt utnyttjade barn (ATSUB – L-Assoċjazzjoni għall-Qraba ta' Tfal Abbużati Sesswalment)

ATSUB tagħmel konsultazzjonijiet individwali mal-qraba ta' tfal abbużati sesswalment u toffri għajnuna u appoġġ fit-trattattivi mal-awtoritajiet. L-Assoċjazzjoni torganizza wkoll gruppi ta' appoġġ u tipprovdi assistenza fil-qorti.

Dettalji ta' kuntatt:

08 644 21 12

[✉ info@atsub.se](mailto:info@atsub.se)

[✉ http://atsub.se/](http://atsub.se/)

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL – Il-Federazzjoni Żvediza għad-Drittijiet ta' Persuni Lezbiani, Gay, Bisesswali u Transgeneru), linja ta' appoġġ għall-vittmi

RFSL hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li teżisti sabiex tiżgura li l-persuni LGBT ikollhom l-istess drittijiet, opportunitajiet u obbligi bħal kulhadd fis-soċjetà. RFSL tmexxi linja ta' appoġġ għall-vittmi għal persuni LGBT li kienu soġġetti għal abbuż, theddid u vjolenza. Is-servizz huwa mmirat ukoll għall-qraba u l-ħbieb tagħhom, kif ukoll għall-persuni li jiltaqgħu ma' persuni LGBT vulnerabbli fuq il-post tax-xogħol tagħhom. L-organizzazzjoni toffri laqgħat ta' krizi, informazzjoni dwar id-drittijiet, għajnuna fit-trattattivi mal-awtoritajiet, appoġġ fil-proċess ġudizzjarju u djar ta' kenn.

Dettalji ta' kuntatt:

020 34 13 16

[✉ boj@rfs.se](mailto:boj@rfs.se)

[✉ http://www.rfs.se/verksamhet/brottsofferjour/](http://www.rfs.se/verksamhet/brottsofferjour/)

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS – Organizzazzjoni Nazzjonali għax-Xelters tan-Nisa u x-Xelters tat-Tfajliet fl-Iżvezja)

ROKS tikkoordina ċ-ċentri membri lokali u tipprovdi għajnuna u djar ta' kenn għan-nisa, il-bniet u t-fal abbużati. L-organizzazzjoni tagħmel ukoll ħidma ta' tiswir tal-opinjoni sabiex tirreklama l-esperjenza taċ-ċentri membri u b'hekk tnaqqas il-vjolenza mill-irġiel fuq in-nisa.

Dettalji ta' kuntatt:

08 442 99 30

[✉ info@roks.se](mailto:info@roks.se)

[✉ https://www.roks.se/](https://www.roks.se/)

Riksföreningen stödcentrum mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen (RISE – Ċentru ta' appoġġ nazzjonali għall-vittmi ta' incest u forom oħrajn ta' abbuż sesswali fit-tfulija)

RISE hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li toffri appoġġ lil adulti li kienu soġġetti għal abbuż sesswali fit-tfulija. L-assoċjazzjoni għandha linja telefonika għall-għajnuna li jistgħu jċemplu fuqha nisa u rġiel, tfal, qraba u professjonisti. RISE toffri wkoll diversi attivitajiet lill-membri tagħha, inklużi diskussjonijiet fi gruppi ta' appoġġ.

Dettalji ta' kuntatt:

08 696 00 95

[✉ stod@rise-sverige.se](mailto:stod@rise-sverige.se)

[✉ http://rise-sverige.se/](http://rise-sverige.se/)

Terrafem

Terrafem hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ. Hija tmexxi l-unika linja telefonika nazzjonali għall-għajnuna tal-Iżvezja għan-nisa bi sfond ta' immigranti li kienu vittmi ta' vjolenza. Terrafem tmexxi wkoll linja telefonika għall-għajnuna legali u tipprovdi protezzjoni għan-nisa abbużati u t-fal tagħhom fi djar ta' kenn.

Dettalji ta' kuntatt:

020 52 10 10

08 643 05 10

info@terrafem.org

<http://www.terrafem.org/>

Unizon

Unizon tirrappreżenta x-xelters tan-nisa, iċ-ċentri ta' tisfiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u servizzi ta' appoġġ oħrajn li jaħdmu għal soċjetà ugwali bejn is-sessi ħielsa mill-vjolenza. Il-ħidma tal-organizzazzjonijiet membri tinvolvi prinċipalment l-għoti ta' appoġġ u l-protezzjoni tan-nisa abbużati u tat-tfal tagħhom. L-organizzazzjonijiet jagħmlu wkoll ħidma ta' prevenzjoni u appoġġ mat-tfal u ż-żgħażaġħ, jinfluwenzaw l-opinjoni u jxerrdu l-għarfien.

Detalji ta' kuntatt:

08 642 64 01

info@unizon.se

<http://unizon.se/>

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 03/09/2018

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - L-Ingilterra u Wales

Jekk inti sfajt **vittma tal-kriminalità**, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali qabel, waqt u wara l-proċeduri fil-qorti (il-proċess quddiem il-qorti kriminali). Inti tista' tibbenefika anki minn diversi forom ta' assistenza u jista' jkollok il-possibbiltà li titlob kumpens għall-ħsara kkawżata mid-delitt.

Il-proċeduri kriminali fl-Ingilterra u f'Wales jibdeu b'investigazzjoni, fejn il-pulizija jiġbru l-provi. Hekk kif il-pulizija jlestu l-investigazzjoni tagħhom, f'każijiet inqas serji, huma jiddeċiedu jekk jakkużawx bid-delitt lill-persuna suspettata. Inkella, il-każ jgħaddi għand is-servizz tal-prosekuzzjoni. Il-prosekutur pubbliku jeżamina jekk ikunx hemm biżżejjed provi kontra l-persuna suspettata li jipprovdu possibbiltà realistika li tingħata kundanna u jekk huwiex fl-interess pubbliku li tinbeda l-prosekuzzjoni tal-persuna suspettata. Jekk il-prosekutur jiddeċiedi li jwaqqaf il-prosekuzzjoni, il-każ jingħalaq. F'kull każ ieħor, il-prosekutur jinforma lill-pulizija bid-deċiżjoni li tinbeda l-prosekuzzjoni, il-pulizija takkuża lill-persuna suspettata u l-każ jitressaq quddiem il-qorti.

Il-kawzi għal reati inqas serji jinstemgħu quddiem il-Magistrates' Courts (il-Qrati tal-Magistrati), ġeneralment minn bord ta' tliet imħallfin lajċi u inqas ta' spiss minn imħallef professjonista wieħed. Il-kawzi għal delitti iktar serji (stupru jew serq) jinstemgħu fil-Crown Courts (il-Qrati tal-Kuruna) minn imħallef professjonista u minn ġurija lajka. Il-ġurija tkun magħmula minn 12-il persuna magħżula b'mod aleatorju minn fost il-pubbliku ġenerali li jisimgħu l-provi pprezentati waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali u jiddeċiedu jekk l-imputat ikunx ħati tad-delitt. L-imħallef, min-naħa l-oħra, jiddeċiedi dwar il-punti ta' liġi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali, bħall-ammissibilità ta' ċerti provi. Fi tmiem il-proċess quddiem il-qorti kriminali, jekk il-ġurija ssib li l-imputat ikun ħati l-imħallef jiddeċiedi s-sentenza għad-delitt skont il-liġi.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

[1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)

[2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)

[3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

[4 - Kumpens](#)

[5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 01/02/2019

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Informazzjoni se nirċievi mingħand l-awtorità wara li jseħh ir-reat (pereż. mingħand il-pulizija, il-prosekutur pubbliku), iżda anki saħansitra qabel ma nirrapporta r-reat?

Inti intitolat(a) li tirċievi informazzjoni bil-miktub dwar x'għandek tistenna mis-sistema tal-gustizzja kriminali bħall-“fuljett ta' informazzjoni għall-vittmi ta' reat”, jew id-dettalji ta' sit web li jkun fih dik l-informazzjoni.

Skont it-tip ta' reat, iċ-ċirkustanzi personali tiegħek, jew ir-rilevanza ta' dan għall-istadju partikolari tal-investigazzjoni jew tal-proċeduri kriminali, l-aċċess għall-informazzjoni li ġeja jrid jiġi offrut lilek sa mill-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija:

- fejn u kif tikseb pariri jew appoġġ, inkluż aċċess għal appoġġ mediku, kwalunkwe appoġġ minn speċjalisti (bħal appoġġ psikoloġiku) u akkomodazzjoni alternattiva;
- x'għandek bżonn tagħmel biex tirrapporta reat kriminali, u lil min għandek tikkuntattja f'każ li jkollok xi mistoqsija dwar il-każ;
- kwalunkwe miżura disponibbli għall-protezzjoni tiegħek, jekk meħtieġa;
- kif tfittex kumpens;
- l-arranġamenti disponibbli jekk il-vittma mhix preżenti fl-Ingilterra u f'Wales;
- id-disponibbiltà ta' servizzi ta' interpretazzjoni u ta' traduzzjoni;
- kif tilmenta dwar fornitur ta' servizz;
- id-disponibbiltà ta' servizzi tal-gustizzja riparatriċi;
- kif tirkupra l-ispejjeż imġarrba bħala xhud fi proċess kriminali.

Inti intitolat(a) li taċċessa s-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi kwalunkwe waqt, kemm jekk irrapportat reat kif ukoll jekk le, u wara l-konkluzjoni tal-investigazzjoni u tal-prosekuzzjoni.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħh ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumix). Kif inhuma mharsa d-drittijiet tiegħi?

Inti intitolat(a) li tirċievi s-servizzi stabbiliti f'dan il-Kodiċi jekk ir-reat seħh fl-Ingilterra jew f'Wales, jew jekk is-servizzi huma relatati ma' proċeduri kriminali li qed isiru fl-Ingilterra jew f'Wales. [1]

[1] *L-eligibbiltà għal kumpens mill-Awtorità ta' Kumpens għad-Danni Kriminali tista' tiddependi mir-residenza jew min-nazzjonalità tiegħek sakemm ma tiġix identifikat(a) b'mod konkluziv bħala vittma ta' traffikar tal-bnedmin, jew tingħata asil, protezzjoni umanitarja jew awtorizzazzjoni provviżorja ta' residenza.*

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nista' nirċievi?

Inti intitolat(a) li tirċievi dan li ġej mingħand il-pulizija:

- konferma bil-miktub li inti rrapportajt reat li tinkludi d-dettalji bażiċi tat-trasgressjoni. Il-konferma bil-miktub tista' tkun fil-forma ta' ittra, ta' notifika elettronika bħal ittra elettronika jew messaġġ, jew tista' tkun miktuba bl-idejn. Inti tista' titlob li ma tirċevix din il-konferma. Fejn il-pulizija tqis li jista' jkun hemm riskju ta' ħsara għalik malli tintbagħat il-konferma bil-miktub (pereżempju f'każijiet ta' vjolenza domestika), din tista' tiftiehem miegħek biex ma tibgħathielekx;
- spjegazzjoni ċara ta' x'għandek tistenna mis-sistema tal-gustizzja kriminali meta tirrapporta reat jew tiġi kkuntattjat(a) bħala vittma matul l-investigazzjonijiet;
- valutazzjoni ta' jekk trid x' appoġġ, u, jekk iva, x'għajnuna jew appoġġ jista' jkollok bżonn. Dan se jgħinek tidentifika jekk intix f' waħda mit-tliet kategoriji ta' vittmi li jaf ikunu jeħtieġu appoġġ aktar mifruux, u jiġi ddeterminat jekk tistax tibbenefika minn Miżuri Speċjali u kemm. Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi jistgħu jagħmlu valutazzjoni aktar dettaljata f'isem il-pulizija;

- informazzjoni bil-miktub dwar x'għandek tistenna mis-sistema tal-ġustizzja kriminali bħall-fuljett ta' "informazzjoni għall-vittmi ta' reat", jew inkella d-dettalji ta' sit web li jkun fih l-istess informazzjoni, mill-aktar fis possibbli, u mhux aktar tard minn ħamest ijiem tax-xogħol wara r-rapportar tar-reat jew tiġi kkuntattjat(a) bħala vittma matul l-investigazzjonijiet;
- tiġi informat(a) dwar kemm-il darba se tircievi aġġornamenti dwar l-istatus tal-każ wara d-diskussjoni mal-pulizija;
- spjegazzjoni, fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol minn meta tittieħed deċiżjoni li ma jiġix investigat reat;
- li tiġi avżat(a) meta investigazzjoni dwar il-każ tkun giet konkluzja b'ebda persuna akkużata u li jiġu spjegati lilek ir-raġunijiet.

Inti intitolat(a) li tircievi informazzjoni dwar is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi inklużi d-dettalji ta' kuntatt tagħhom mingħand il-pulizija biex tkun tista' taċċessa l-appoġġ tagħhom fi kwalunkwe ħin.

Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-pulizija bl-informazzjoni li ġejja u li jiġu spjegati lilek ir-raġunijiet fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol meta persuna suspettata tiġi:

- arrestata;
- interrogata bi twissija;
- meħlusa mingħajr akkuża;
- meħlusa b'libertà provvizorja, jew jekk il-kundizzjonijiet tal-libertà provvizorja tal-pulizija jitbiddlu jew jithassru.

Għandi dritt għal servizzi ta' interpretazzjoni jew ta' traduzzjoni bla ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk inti ma tifhimx bl-Ingliż, inti intitolat(a) li titlob interpretazzjoni f'lingwa li tifhem:

- meta tirrapporta reat kriminali [1]
- meta tiġi interrogat(a) mill-pulizija; u
- meta tixhed

Jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bl-Ingliż, inti intitolat(a) titlob traduzzjoni tal-informazzjoni li ġejja:

- il-konferma bil-miktub tar-reat irrapportat;
- fejn għall-finijiet tal-interrogazzjoni jew tas-seduta tal-qorti jkun essenzjali li tara dokument partikolari li jiġi żvelat lilek, kopja tas-siltiet rilevanti tad-dokument;
- id-dokument li jinformat bid-data, bil-ħin u bil-post tal-proċess; u
- l-eżitu tal-proċeduri kriminali meta tkun intitolat għal dan skont dan il-Kodiċi u tal-anqas raġunijiet fil-qosor għad-deċiżjoni, fejn disponibbli.

[1] Inti intitolat(a) tirrapporta r-reat f'lingwa li tifhem jew bl-assistenza lingwistika neċessarja jekk ma titkellimx bl-Ingliż.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li jien qed niġi mifhum(a) (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)

Il-fornituri ta' servizzi skont il-Kodiċi dwar il-Vittmi jridu jikkomunikaw miegħek b'lingwa sempliċi u aċċessibbli, filwaqt li jieħdu miżuri xierqa (eż. EasyRaid, Braille jew l-użu ta' Intermedjarju Registrat) biex jassistuk tifhem u tiġi mifhum(a). Meta jikkunsidraw il-miżuri xierqa, il-fornituri ta' servizzi jridu jqisu kwalunkwe karatteristika personali rilevanti li tista' taffettwa l-ħila tiegħek li tifhem u tiġi mifhum(a).

Hemm firxa ta' fuljetti ta' informazzjoni disponibbli li jużaw lingwa sempliċi, f'varjetà ta' formati.

Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jagħti appoġġ lill-vittmi?

It-Taqsima 56 tal-Att dwar il-Vjolenza Domestika, il-Kriminalità u l-Vittmi tal-2004 (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004) tippredvi biex il-Ministeru tal-Ġustizzja (Ministry of Justice - MoJ) jikkummissjona s-servizzi nazzjonali għall-vittmi permezz ta' għotja. Tippetved i wkoll għotjiet lill-Kummissarji tal-Pulizija u għall-Kriminalità (Police and Crime Commissioners - PCCs) għall-ikkummissjonar/għall-forniment lokali ta' servizzi ta' appoġġ emozzjonali u prattiku lill-vittmi ta' reati f'konformità mat-Taqsima 143 tal-Att tal-2014 dwar l-Imġiba Antisoċjali, il-Kriminalità u d-Dmirijiet tal-Pulizija (Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014).

Il-pulizija se tibgħatni awtomatikament għand is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi?

Il-pulizija tispjegalek li din se tgħaddi b'mod awtomatiku d-dettalji tiegħek lis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi żmien jumejn tax-xogħol mindu jiġi rrapportat ir-reat. Inti intitolat(a) titlob lill-pulizija biex ma jgħaddux id-dettalji tiegħek lis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi.

Jekk inti vittma ta' reat sesswali jew ta' vjolenza domestika, jew jekk jiġi nieqes qarib mill-viċin tiegħek, il-pulizija tfittex il-kunsens esplicitu tiegħek qabel ma tibgħat id-dettalji tiegħek lis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Meta jkunu meħtieġa jaqsmu informazzjoni skont il-Kodiċi dwar il-Vittmi, il-fornituri ta' servizzi jridu jagħmlu dan b'mod effettiv u f'konformità mal-obbligi tagħhom skont l-Att tal-1998 dwar il-Protezzjoni tad-Data u legiżlazzjoni rilevanti oħra.

Għandi nirrapporta reat qabel ma jista' jkollu aċċess għal servizzi ta' appoġġ għall-vittmi?

Le - inti intitolat(a) li taċċessa s-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi kwalunkwe waqt, kemm jekk irrapportajt reat kif ukoll jekk le, u wara l-konkluzjoni tal-investigazzjoni u tal-prosekuzzjoni

Il-protezzjoni personali jekk inkun f'periklu

X'tipi ta' protezzjoni hemm disponibbli?

Meta vittma tirrapporta reat lil fornitur ta' servizz responsabbli mill-investigazzjoni ta' reati, il-fornitur ta' servizz irid jiżgura li l-vittma tiġi vvalutata b'mod individwali biex tiġi identifikata kwalunkwe ħtieġa speċifika ta' protezzjoni u jiġi ddeterminat jekk il-vittma tkunx tibbenefika, u jekk iva, kemm, minn miżuri ta' protezzjoni speċifiċi jew minn Miżuri Speċjali matul l-interrogazzjoni jew minn Miżuri Speċjali matul ix-xhieda

In-natura tal-valutazzjoni se tkun tiddependi miċ-ċirkustanzi kollha, inklużi s-severità tar-reat u l-grad ta' dannu apparenti mgarrab mill-vittma. Il-valutazzjoni trid tiegħu f'kunsiderazzjoni l-karatteristiċi personali tal-vittma, il-fehmiet tiegħu, u n-natura u ċ-ċirkustanzi tar-reat.

Fejn, minħabba l-valutazzjoni individwali, fornitur ta' servizz ikun identifika vittma bħala waħda li għandha ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni u li tkun tibbenefika minn miżuri speċifiċi ta' protezzjoni matul l-interrogazzjoni tagħha, il-fornitur ta' servizz responsabbli għall-investigazzjoni ta' trasgressjoni jrid jiżgura wkoll, soġġett għal restrizzjonijiet operazzjonali u prattiċi, li jkun hemm dawn li ġejjin disponibbli:

- jekk possibbli, jiżgura li l-istess persuna tagħmel l-intervisti kollha mal-vittma, sakemm dan ma jkunx ta' ħsara għall-immaniġġjar xieraq tal-investigazzjoni;
- li l-interrogazzjoni ssir, fejn meħtieġ, f'bini mfassal jew adattat għal dan l-għan;
- li l-interrogazzjoni ssir minn jew permezz ta' professjonisti mharrġa għal dan l-għan; u
- li f'każijiet ta' vjolenza sesswali, ta' vjolenza abbażi ta' sess jew ta' vjolenza domestika, il-vittmi jiġu offruti l-opportunità li l-interrogazzjoni tagħhom issirilhom minn persuna tal-istess sess. Kwalunkwe talba bħal din għandha tinqeda fejn possibbli, sakemm ma jkunx probabbli li din tippregudika l-immaniġġjar xieraq tal-investigazzjoni.

Fil-każ improbabli ta' persuna suspettata li taħrab mill-kustodja, il-pulizija, ladarba ssir taf bil-ħarba jew tiġi nnotifikata dwar din mill-ħabs, mit-Tim għaż-Żgħażaġħ Trasgressuri, mill-isptar jew miċ-ċentru ta' detenzjoni tal-immigranti, se tinnotifikak kull fejn possibbli dwar il-ħarba u kwalunkwe miżura meħuda għall-protezzjoni tiegħek jekk jiġi vvalutat li l-persuna suspettata tirrapprezenta riskju sinifikanti ta' ħsara għalik.

Min jista' joffri protezzjoni?

Meta vittma tirrapporta reat lil fornitur ta' servizz responsabbli mill-investigazzjoni ta' trasgressjonijiet, dan irid jiżgura li l-vittma tiġi vvalutata b'mod individwali biex tiġi identifikata kwalunkwe ħtieġa speċifika ta' protezzjoni. F'ħafna mill-każijiet dan se jkun il-pulizija.

Xi hadd se jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk għadnix fil-periklu minn min wettaq ir-reat?

Il-vittmi kollha ta' reat kriminali huma intitolati għal valutazzjoni mill-pulizija biex din tidentifika kwalunkwe ħtieġa jew appoġġ meħtieġa, inkluż jekk dawn jistgħux jibbenefikaw minn Miżuri Speċjali u kemm. It-tul u l-kontenut ta' din il-valutazzjoni jiddependu mis-severità tar-reat u mill-ħtiġijiet individwali tiegħek. Il-valutazzjoni se tqis il-karatteristiċi personali tiegħek, in-natura u ċ-ċirkustanzi tar-reat, u l-fehmiet tiegħek. Aktar ma tkun kapaċi tipprovdni informazzjoni matul il-valutazzjoni, aktar se jkun imfassal bl-eżatt il-livell ta' appoġġ għall-ħtiġijiet individwali tiegħek.

Xi hadd se jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk għadnix xorta fil-periklu minn min wettaq ir-reat (waqt l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-vittmi kollha ta' reat kriminali huma intitolati għal valutazzjoni mill-pulizija biex din tidentifika kwalunkwe fteġġa jew appoġġ meħtieġa, inkluż jekk dawn jistgħux jibbenefikaw minn Miżuri Speċjali u kemm. It-tul u l-kontenut ta' din il-valutazzjoni jiddependu mis-severità tar-reat u mill-ħtiġijiet individwali tiegħek. Il-valutazzjoni se tqis il-karatteristiċi personali tiegħek, in-natura u ċ-ċirkustanzi tar-reat, u l-fehmiet tiegħek. Aktar ma tkun kapaċi tipprovdni informazzjoni matul il-valutazzjoni, aktar se jkun imfassal bl-eżatt il-livell ta' appoġġ għall-ħtiġijiet individwali tiegħek.

X'tip ta' protezzjoni hi disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Inti eliġibbli għal intitolamenti miżjuda skont il-Kodiċi dwar il-Vittmi bħala vittma vulnerabbli [1] jekk il-kwalità tal-evidenza tiegħek aktarx li tkun affettwata għax:

1. inti tbatni minn disturb mentali skont it-tifsira tal-Att tal-1983 dwar is-Saħħa Mentali;
2. inti għandek indeboliment sinifikanti ieħor tal-intelliġenza u tal-funzjonament soċjali; jew
3. inti għandek diżabilità fiżika jew qed tbatni minn disturb fiżiku.

[1] Dan hu bbażat fuq il-kriterji fit-taqsima 16 tal-Att tal-1999 dwar il-Ġustizzja għaż-Żgħira u l-Evidenza Kriminali (Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999) biex il-qorti tiddetermina l-eliġibbiltà għal Miżuri Speċjali (ara l-paragrafi 1.13-1.15 tal-Kapitolu 1)

Jien minorenni - għandi xi drittijiet speċjali?

Inti tkun eliġibbli għal intitolamenti miżjuda skont il-Kodiċi dwar il-Vittmi bħala vittma vulnerabbli [1] jekk ma tkunx għalaqta it-18-il sena meta jseħħ ir-reat. Dawn jinkludu l-eliġibbiltà għal Miżuri Speċjali jekk inti tixhed il-qorti.

[1] Dan hu bbażat fuq il-kriterji fit-taqsima 16 tal-Att tal-1999 dwar il-Ġustizzja għaż-Żgħira u l-Evidenza Kriminali (Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999) biex il-qorti tiddetermina l-eliġibbiltà għal Miżuri Speċjali (ara l-paragrafi 1.13-1.15 tal-Kapitolu 1)

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat - x'inhuma drittijiet?

Qraba tad-deċedut li jiġu mill-viċin huma intitolati li jirċievu servizzi skont il-Kodiċi bħal vittmi tal-aktar reat serju.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat - x'inhuma drittijiet?

Il-kelliem tal-familja għall-vittmi ta' reat li jkollhom diżabilità jew għall-vittmi li tant ikunu korrew minħabba reat kriminali li ma jkunux jistgħu jikkomunikaw

Jekk għandek diżabilità jew tant korrejt gravi minħabba reat kriminali li ma tistax tikkomunika, inti jew il-qraba tiegħek li jiġu minnek mill-viċin intom intitolati li tinnominaw kelliem tal-familja li jaġixxi bħala l-punt uniku ta' kuntatt sabiex jirċievu s-servizzi skont dan il-Kodiċi.

Il-ġenitur jew it-tutor ta' vittma li għandha anqas minn 18-il sena

Jekk inti vittma li m'għalqix it-18-il sena, inti, u normalment il-ġenitur jew it-tutor tiegħek, intom intitolati li tircievu servizzi skont dan il-Kodiċi.[1]

[1] *Flief jekk il-ġenitur jew it-tutor tiegħek ikunu qed jiġu investigati jew ġew akkużati mill-pulizija b'rabta mar-reat jew jekk fl-opinjoni raġonevoli tal-fornitur ta' servizzi involut mhuwiex fl-aħjar interessi tiegħek li l-ġenitur jew it-tutor tiegħek jirċievu t-tali servizzi.*

Jista' jkollni aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Se nkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Ġustizzja Riparatrici hi l-proċess ta' tqarrib tal-vittmi ma' daww responsabbli għall-ħsara, biex tinstab triq pożittiva 'l quddiem.

Il-Ġustizzja Riparatrici hi volontarja - inti mhux bilfors tieħu sehem, u kemm inti kif ukoll it-trasgressur tridu taqblu dwarha qabel ma tkun tista' sseħħ. Inti tista' tieħu sehem fil-Ġustizzja Riparatrici f'waqt li jkun tajjeb għalik jew inti tista' tintalab tieħu sehem għaliex it-trasgressur ikun talab Ġustizzja Riparatrici. Anki jekk iż-żewġ partijiet ikunu jridu jieħdu sehem, din jaf ma tkunx xierqa u l-facilitatur se jagħmel valutazzjoni ta' din.

Se jiddaħħlu fis-seħħ miżuri xierqa biex jiġi żgurat li kwalunkwe ħaġa li taqbel li tieħu sehem fiha tkun sikura; dejjem se jkun hemm facilitatur imħarreġ preżenti matul kwalunkwe laqgħa bejnek u t-trasgressur. Jekk it-trasgressur ikun ammetta l-ħtija u jkun lest li jieħu sehem fl-laqgħa jew jikkomunika miegħek, inti jaf tkun tista' tispjega lit-trasgressur kif affettwak l-incident. Imbagħad inti tista' tiddeċiedi li tftitx apoloġġja, jew taqbel fuq attivitajiet li t-trasgressur irid iwettaq bħala parti mill-kompens għall-ħsara li tkun saret.

Il-Ġustizzja Riparatrici mhix l-istess haġa bħar-Riżoluzzjoni tal-Komunità. Ir-Riżoluzzjoni tal-Komunità hi mezz informali għall-pulizija li jippermetti lill-pulizija tindirizza b'mod aktar proporzjonat reati ta' livell baxx u mgħiba antisocjali, minbarra s-sistema formali tal-ġustizzja kriminali. Ir-Riżoluzzjonijiet tal-Komunità huma primarjament immirati lejn it-trasgressuri li jwettqu reat għall-ewwel darba fejn ikun għe espress rimors ġenwin, u fejn il-vittma tkun qablet li ma tixtieqx li l-pulizija tiefu azzjoni formali.

Fejn nista' nsib il-liġi li tistipula d-drittijiet tiegħi?

☑ Il-Kodiċi tal-Prattika għall-Vittmi ta' Reat (The Code of Practice for Victims of Crime) ("il-Kodiċi dwar il-Vittmi") jaqa' taħt it-☑ Taqsi ma 32 tal-Att tal-2004 dwar il-Vjolenza Domestika, il-Kriminalità u l-Vittmi (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004) ("DVCVA 2004") u ddaħħal fis-seħħ permezz ta' Ordni maħruġa skont it-☑ Taqsima 33, DVCVA 2004, ☑ L-Ordni dwar l-Att tal-2004 dwar il-Vjolenza Domestika, il-Kriminalità u l-Vittmi (Kodiċi ta' Prattiki għall-Vittmi (Victims' Code of Practice)) Ordni 2015) (Strument Statutorju 2015 Nru 1817) għe pprezentat quddiem il-Parlament fit-23 ta' Ottubru 2015, u jdaħħal fis-seħħ verżjoni riveduta tal-Kodiċi dwar il-Vittmi fis-16 ta' Novembru 2015.

Il-Kodiċi dwar il-Vittmi jstabilixxi s-servizzi li għandhom jiġu pprovduti fl-Ingilterra u f'Wales lill-vittmi ta' reat mill-organizzazzjonijiet ewlenin tal-ġustizzja kriminali (Introduzzjoni, Kapitolu 1-4) u minn organizzazzjonijiet oħra b'funzjonijiet rilevanti (il-Kapitolu 5). Dawn l-organizzazzjonijiet jissejġu "fornituri ta' servizzi". Il-Kodiċi tal-Vittmi jispeċifika l-intitolamenti dovuti lill-vittmi ta' reati kriminali u d-dmirijiet reċiproci mixfuta fuq il-fornituri ta' servizzi rilevanti.

Il-Kapitolu 3 tal-Kodiċi dwar il-Vittmi jstabilixxi, f'lingwa li tintfiehmet mit-tfal, is-servizzi li għandhom jiġu pprovduti lil tfal vittmi ta' reati. Dan għandu jinqara flimkien mal-Introduzzjoni għall-Kapitolu 1 u 2 tal-Kodiċi dwar il-Vittmi u flimkien mat-tali Kapitolu.

Il-Paragrafu 1 tal-Introduzzjoni u l-Paragrafu 1 tal-Kapitolu 5 tal-Kodiċi dwar il-Vittmi jiżguraw li l-oġettivi prevalenti tad-Direttiva jittieġu f'kunsiderazzjoni mill-awtoritajiet kompetenti meta jeżerċitaw il-funzjonijiet tagħhom skont il-Kodiċi dwar il-Vittmi.

L-intitolamenti fil-Kodiċi dwar il-Vittmi japplikaw għall-vittmi kollha, indipendentement mill-istatus tar-residenza tagħhom.

☑ It-Taqsima 56 tal-Att dwar il-Vjolenza Domestika, il-Kriminalità u l-Vittmi tal-2004 (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004): il-Ministeru tal-Ġustizzja (Ministry of Justice - MoJ) jikkummissjona s-servizzi nazzjonali għall-vittmi permezz ta' għotja. Tipprovdi wkoll għotjiet lill-Kummissarji tal-Pulizija u għall-Kriminalità (Police and Crime Commissioners - PCCs) għall-ikkummissjonar/għall-forniment lokali ta' servizzi ta' appoġġ emozzjonali u prattiku lill-vittmi ta' reati f'konformità mat-☑ Taqsima 143 tal-Att tal-2014 dwar l-Imġiba Antisocjali, il-Kriminalità u d-Dmirijiet tal-Pulizija (Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014).

Il-Klawżola 3 tal-Ftehim dwar l-Għotjiet bejn l-MoJ u l-PCCs teñtieġ li s-servizzi kkummissjonati mill-PCCs ikunu konformi mad-Direttiva dwar il-Vittmi u b'mod partikolari mal-Artikoli 8 u 9. Il-Klawżola 4 tistipula li s-servizzi kkummissjonati jew ipprovduti jridu jkunu konformi mal-kundizzjonijiet elenkati fl-Artikolu 8.1.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 01/02/2019

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nista' nirrapporta reat?

L-ewwel nett hi għandha tirrapporta reat lill-pulizija. Informazzjoni dwar kif tagħmel dan hi disponibbli hawn: ☑ kif tirrapporta reat

Kif nista' nsir naf x'qed jiġri dwar il-każ?

Jekk inti vittma ta' reat, inti intitolat(a) tiġi informat(a) mill-pulizija bl-informazzjoni li ġejja u li jiġu spjegati lilek ir-raġunijiet fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol meta persuna suspettata tiġi:

- arrestata;
- interrogata bi twissija;
- meħlusa mingħajr akkuża;

- meħlusa b'libertà provviżorja, jew jekk il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja tal-pulizija jitbiddlu jew jithassru.

Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-pulizija bl-informazzjoni li ġejja fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol minn meta l-pulizija tirciviha:

- id-data, il-ħin u l-post tal-ewwel seduta tal-qorti;
- fejn il-persuna suspettata tinheles b'libertà provviżorja biex tidher il-qorti, kwalunkwe kundizzjoni tal-libertà provviżorja u kwalunkwe tibdil f'dawn il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja.

Għandi dritt għal għajjuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? B'liema kundizzjonijiet?

Il-vittmi u x-xhieda mhumiex partijiet għall-proċeduri kriminali u, għalhekk, mhumiex eliġibbli għal għajjuna legali fl-Ingilterra u f' Wales.

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (biex nieflu sehem fl-investigazzjoni/fil-proċess)? B'liema kundizzjonijiet?

Il-fornituri ta' servizzi responsabbli għall-prosekuzzjoni ta' reat irid ikollhom regoli li skont dawn il-vittmi jkollhom il-possibbiltà ta' rimborż tal-ispejjeż imġarrba minħabba l-attenzenza fil-qorti għax-xhieda.

Aktar informazzjoni dwar kif jintalbu l-ispejjeż mix-xhieda hi disponibbli [hawn](#)

U [hawn](#)

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel ma mmur il-qorti?

Jekk m'intix sodisfatt(a) bid-deċiżjoni tal-pulizija jew tas-CPS li ma jiħdux passi l-qorti, inti intitolat(a) li titlob rieżami ta' dik id-deċiżjoni skont l-iskemi tal-Kunsill Nazzjonali tal-Kapijiet tal-Pulizija (National Police Chiefs Council - NPCC) u tad-Dritt tal-Vittmi għar-Rieżami mis-CPS.

Is-CPS nieda l-iskema tiegħu tad-Dritt tal-Vittmi għar-Rieżami fil-5 ta' Ġunju 2013. Il-forzi tal-pulizija fir-Renju Unit u f'Wales adottaw skema ta' Dritt tal-Vittmi għar-Rieżami fl-1 ta' April 2015. L-iskemi jagħtu lill-vittmi ta' reat dritt li jitlob rieżami ta' deċiżjoni tal-pulizija jew tas-CPS li ma jiħdux passi l-qorti, jew inkella li jtemmu proċeduri kriminali.

Meta inti tiġi nnotifikat(a) b'deċiżjoni li tikkwalifika għal rieżami skont l-iskema tal-NPCC jew tas-CPS, inti intitolat(a) li tircievi biżżejjed informazzjoni fin-notifika biex tkun tista' tiddeċiedi jekk tixtieqx li jsir rieżami.

Kif nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Jekk inti taf xi ħaġa dwar incident, tista' tintalab tixhed il-qorti għall-prosekuzzjoni jew għad-difiża.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jiena meqjus(a) jew nista' nagħżel li nkun meqjus(a) bħala: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Għall-finijiet tal-Kodiċi tal-Prattika għall-Vittmi ta' Reat (Kodiċi tal-"Vittmi"), "vittma" hi:

- persuna fiżika li ġarrbet dannu, inkluż dannu fiżiku, mentali jew emozzjonali jew telf finanzjarju, li kienu direttament ikkawżati minn reat kriminali.
- qarib li jiġi mill-viċin (ara l-glossarju) ta' persuna li l-mewt tagħha kienet ikkawżata b'mod dirett minn reat kriminali.

Jekk inti taf xi ħaġa dwar incident, tista' tintalab tixhed il-qorti għall-prosekuzzjoni jew għad-difiża. Jekk inti taf waħda mill-persuni involuti f'każ, inti tista' tintalab tipprovdi evidenza bħala xhud tal-karattru, normalment mid-difiża. Fi kwalunkwe każ, l-evidenza tiegħek tista' tkun kruċjali biex jinkisbu l-kundanna jew il-ħelsien tal-imputat.

Id-dritt li jiġu pprezentati prosekuzzjonijiet privati hu ppreservat mit-taqsima 6(1) tal-Att tal-1985 dwar il-Prosekuzzjoni tar-Reati (Prosecution of Offences Act - POA). Madankollu, hemm xi limitazzjonijiet:

- id-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi (Director of Public Prosecutions - DPP) għandu s-setgħa skont it-taqsima 6(2) POA 1985 li jieħu prosekuzzjonijiet privati taħt il-kontroll tiegħu;
- f'ċerti każijiet, il-prosekutur privat irid jitlob il-kunsens tal-Avukat Ġenerali jew tad-DPP qabel ma jinfetħu l-proċeduri.

Aktar informazzjoni hi disponibbli [hawn](#)

X'inhuma d-drittijiet tiegħi u l-obbligi f'dan ir-rwol?

Il-Kodiċi tal-Prattika għall-Vittmi ta' Reat jstabilixxi l-intitolamenti għall-vittmi. Dan hu disponibbli [hawn](#)

Jekk inti kont xhud ta' reat kriminali, iżda m'intix vittma, inti tista' taċċessa s-servizzi skont il-Karta dwar ix-Xhieda, minflok skont dan il-Kodiċi. Dan hu disponibbli [hawn](#)

Nista' nagħmel dikjarazzjoni jew nixhed waqt il-proċess? B'liema kundizzjonijiet?

Jekk inti taf xi haġa dwar inċident, tista' tintalab tixhed il-qorti għall-prosekuzzjoni jew għad-difiża. Jekk inti taf waħda mill-persuni involuti f'każ, inti tista' tintalab tipprovdi evidenza bħala xhud tal-karattru, normalment mid-difiża.

Jekk inti vittma ta' reat, Dikjarazzjoni Personali tal-Vittma (Victim Personal Statement - VPS) tagħtik opportunità li tispjega fi kliemk stess kif reat affettwak, kemm jekk fizikament, emozjonalment, finanzjarjament kif ukoll b'xi mod ieħor. Din hi differenti minn dikjarazzjoni tax-xhud dwar x'għara fil-waqt, bħal dak li rajt jew smajt.

Il-VPS tagħtik lehen fil-proċess tal-gustizzja kriminali. Madankollu, ma tistax tesprimi l-opinjoni tiegħek dwar is-sentenza jew il-piena li l-persuna suspettata għandha tirċievi peress li dawn huma f'idejn il-qorti li tiddeċidihom.

Inti intitolat(a) tiġi offruta l-opportunità li tagħmel VPS fl-istess ħin li tkun qed tagħti dikjarazzjoni tax-xhud dwar x'għara lill-pulizija dwar reat.

Jekk l-imputat jinstab ħati, inti intitolat(a) tgħid jekk tixtieqx li l-VPS tiegħek tinqarax jew tintużax regjistrazzjoni ta' din, fil-qorti. Inti intitolat(a) wkoll li tgħid jekk tixtieqx li taqra l-VPS inti stess jew li tinqarax minn ħaddieħor (pereżempju membru tal-familja jew l-avukat tas-CPS). Qabel ma tiddeċiedi jekk tixtieqx li l-VPS tiegħek tinqara jew li tintuża regjistrazzjoni ta' din fil-qorti, se tiġi informat(a) dwar il-konsegwenzi possibbli, inkluż li l-VPS tiegħek tista' tiġi rrapportata fil-midja. Id-difiża tista' tagħmillek ukoll mistoqsijiet dwar il-VPS tiegħek fil-qorti.

Jekk inti titlob li l-VPS tiegħek tinqara jew tinstema' fil-qorti, hu f'idejn il-qorti li tiddeċiedi jekk il-VPS għandhiex tinqara jew għandhiex tinstema' b'registrazzjoni u liema siltiet minn din għandhom jinqraw, u min se jaqraha, filwaqt li tqis l-interessi tiegħek. F'ħafna mill-każijiet, tinqara jew tissemma' regjistrazzjoni ta' parti mill-VPS tiegħek jew kollha kemm hi, sakemm il-qorti ma tiddeċidix li hemm raġunijiet tajbin biex dan ma jsirx. Inti se tiġi informat(a) bid-deċiżjoni tal-qorti.

X'informazzjoni se nirċievi waqt il-proċess?

Inti intitolat(a) li:

- tiġi informat(a) dwar l-eżitu ta' kwalunkwe smiġħ dwar il-libertà provviżorja (kwalunkwe kundizzjoni rilevanti għal-libertà provviżorja u kwalunkwe tibdil rilevanti f'dawn il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja) bir-raġunijiet fi żmien 5 ijiem tax-xogħol. Jekk inti vittma tal-aktar reat serju, il-ħin kollu fil-mira ta' attackki jew vulnerabbli jew intimidat(a), inti intitolat(a) li tirċievi din l-informazzjoni fi żmien jum tax-xogħol;
- tiġi informat(a) bid-data, bil-post u bl-eżitu ta' kwalunkwe seduta tal-qorti kriminali dwar il-każ mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda. Din l-informazzjoni trid tiġi pprovduta fi żmien jum tax-xogħol minn meta l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tirċiviha mill-qorti;
- tiġi informat(a) jekk jinħareġ mandat ta' arrest għal persuna suspettata u dwar l-eżitu ta' seduta jekk il-persuna suspettata terġa' tiġi arrestata. Jekk persuna suspettata terġa' tiġi arrestata wara li jkun inħareġ mandat, normalment din tittella' l-qorti f'it wara. Din l-informazzjoni trid tiġi pprovduta fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol minn meta l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tirċiviha mill-qorti;
- fil-każijiet li fihom il-persuna suspettata tiddikjara li mhix ħatja, tiddiskuti kwalunkwe bżonn li jista' jkollok mal-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda u tiġi riferit(a) għal grupp ta' appoġġ jew għal aġenzija rilevanti, fejn xieraq;

Jekk inti xhud matul il-proċess, inti intitolat(a) li:

- titlob lill-persunal tal-qorti jekk inti tistax tidħol il-bini tal-qorti minn daħla separata differenti minn dik tal-persuna suspettata u tal-familja u l-ħbieb tagħha;
- fejn iċ-ċirkustanzi jippermettu, tiltaqa' mal-avukat jew mar-rappreżentant tas-CPS u tagħmillu mistoqsijiet dwar il-proċess tal-qorti. Dan jindika fejn possibbli kemm jaf ikollok iddum tistenna qabel ma tixhed;
- kull fejn possibbli, tirċievi spjegazzjoni mingħand l-avukat jew ir-rappreżentant tas-CPS jekk ikun hemm ittardjar fil-proċeduri dakinhar u kemm hu probabbli li se ddum tistenna;
- tistenna u tpoġġi f'żona separata mill-persuna suspettata u mill-familja u l-ħbieb tagħha - il-qorti se tiżgura li dan isir kull fejn ikun possibbli;
- isiru arranġamenti għal kwalunkwe Miżura Speċjali għalik meta din tiġi ordnata mill-qorti;

- tingħata punt ta' kuntatt fil-qorti biex tkun tista' ssir taf x'inhu jiġri fil-każ waqt li jkun qed jinstema'.

Jista' jkollu aċċess għall-fajls tal-Qorti?

L-aċċess għad-dokumenti tal-qorti hu rregolat mill-Parti 5 tar-Regoli dwar il-Proċedura Ċivili. Hu probabbli li l-aktar regoli rilevanti huma 5.4C u 5.4D. Dawn huma disponibbli [hawn](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 01/02/2019

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra s-sentenza?

Il-vittmi ma għandhomx dritt ta' appell kontra l-kundanna jew is-sentenza tat-trasgressur.

X'inhuma drittijiet wara li tinqata' s-sentenza?

Wara l-proċess inti intitolat(a) li:

- titħallas għal kwalunkwe spiża li s-CPS iddecieda li huma dovuti lilek jekk tlajt il-qorti biex tixhed mhux aktar tard minn 10 ijiem tax-xogħol wara li s-CPS ikun irċieva formola tat-talba mimlija kif support;
- tiġi informat(a) mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda (Witness Care Unit) dwar l-eżitu tal-proċess inkluż, fejn disponibbli, sommarju qasir tar-raġunijiet li wasslu għad-deċiżjoni. Din l-informazzjoni se tiġi pprovduta fi żmien jum tax-xogħol minn meta l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tirċiviha mingħand il-qorti;
- tiddaħhal f'kuntatt, mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda, mas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fejn xieraq u meta dawn ikunu disponibbli.

(i) Jekk isir rikors quddiem il-Crown Court kontra kundanna jew sentenza fil-Qorti tal-Magistrati.

Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) bl-informazzjoni li ġejja mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tiegħek fi żmien jum tax-xogħol minn meta din tirċiviha mingħand il-qorti:

- kwalunkwe avviż ta' appell li sar;
- id-data, il-ħin u l-post ta' kwalunkwe seduta;
- l-eżitu ta' dan l-appell, inkluż kwalunkwe tibdil fis-sentenza oriġinali.

Inti intitolat(a) ukoll li:

- tistenna u tpoġġi fil-qorti f'zona separata mill-appellant u mill-qraba u l-ħbieb tiegħu. Il-qorti se tiżgura li dan iseħħ kull meta jkun possibbli;
- tiġi pprovdut(a) b'punt ta' kuntatt fil-Crown Court;
- tirċievi informazzjoni dwar is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fejn xieraq u disponibbli.

ii) Jekk isir rikors għal appell kontra kundanna jew sentenza quddiem il-Qorti tal-Appell, jew jiġu ppreżentati talba jew appell quddiem il-Qorti Suprema tar-Renju Unit f'kawża kriminali fuq punt tal-liġi.

Inti intitolat(a) li:

- tiġi informat(a) li l-appellant ingħata permess biex jappella fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol minn meta l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tirċievi dik l-informazzjoni mingħand il-qorti. Jekk inti vittma ta' reat serju ħafna, tkun il-ħin kollu fil-mira ta' attackki jew tħossok vulnerabbli jew intimidat(a), inti intitolat(a) li tirċievi din l-informazzjoni fi żmien jum tax-xogħol;
- tirċievi informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post ta' kwalunkwe seduta mingħand l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda fi żmien jum tax-xogħol minn meta din tirċievi l-informazzjoni mingħand il-qorti;

- tiġi informat(a) mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda jekk l-appellant ikun se jingħata l-ħelsien provviżorju jew jekk il-kundizzjonijiet tal-ħelsien provviżorju jkunu varjaw fi żmien jum tax-xogħol minn mindu din tircievi din l-informazzjoni mingħand il-qorti;
- tircievi aġġornament mingħand l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda dwar kwalunkwe tibdil fid-dati tas-seduti fi żmien jum minn mindu tircievi din l-informazzjoni mingħand il-qorti;
- tiġi pprovdut(a), mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tiegħek, b'punt ta' kuntatt għall-Uffiċċju tal-Appelli Kriminali jew għall-persunal tal-Qorti Suprema tar-Renju Unit;
- tiġi informat(a) dwar l-eżitu tal-appell fi żmien f'haemst ijiem tax-xogħol minn meta l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tircievi dik l-informazzjoni mingħand il-qorti. Dan jinkludi kwalunkwe tibdil fis-sentenza originali. Jekk inti vittma ta' reat serju ħafna, tkun il-ħin kollu fil-mira ta' attackki jew tħossok vulnerabbli jew intimidat(a), inti intitolat(a) li tircievi din l-informazzjoni fi żmien jum tax-xogħol.
- tistenna u tpoġġi fil-qorti f'żona separata mill-appellant u mill-qraba u l-ħbieb tiegħu. Il-persunal tal-qorti se jiżgura li dan isir kull fejn ikun possibbli. Rari li appellant jattendi seduti fil-Qorti Suprema. Isirulek arrangamenti speċjali jekk l-appellant ikun preżenti u ma tkunx tixtieq tkun preżenti fl-awla tal-qorti;
- titlob kopja mingħand l-Uffiċċju tal-Appelli Kriminali jew il-persunal tal-Qorti Suprema tar-Renju Unit tas-sentenza tal-qorti dwar il-każ ladarba tiġi ppubblikata.

Wara permess għall-appell, jekk jiġi nieqes qarib mill-viċin, f'każ eliġibbli, inti tkun intitolat(a) li tiġi offrut(a) laqgħa mas-CPS biex jiġu spjegati n-natura tal-appell u l-proċess tal-qorti.

Il-Kummissjoni għar-Rieżami tal-Każijiet Kriminali

Malli tircievi applikazzjoni mingħand trasgressur, il-Kummissjoni għar-Rieżami tal-Każijiet Kriminali twestaq rieżamijiet tal-kundanni u tas-sentenzi imposti b'ħala riżultat tat-trasgressjoni kriminali tat-trasgressur. Il-Kummissjoni tista' tirreferi kundanna jew sentenza għal appell mill-ġdid jekk ikun hemm xi informazzjoni ġdida jew argument ġdid li jistgħu jfissru li l-kundanna mhix sikura jew li s-sentenza hi twila wisq. Il-Kummissjoni tircievi madwar 1000 applikazzjoni mingħand persuni kkundannati ta' kull sena u tirreferi madwar 30-40 każ għal appell mill-ġdid. Meta tirrieżamina każ, il-Kummissjoni tivvaluta l-impatt potenzjali fuqek u tiddeċiedi jekk għandekx tiġi nnotifikat(a). Il-Kummissjoni tirreġistra r-raġunijiet għad-deċiżjonijiet tagħha rigward il-forma ta' kuntatt miegħek u f'każijiet xierqa se tinnotifika lill-pulizija dwar dawk id-deċiżjonijiet.

- Inti intitolat(a) tiġi nnotifikat(a) mill-Kummissjoni jekk din tqis li hemm prospett raġonevoli ta' rieżami li jinteressak.
- Jekk il-Kummissjoni tiddeċiedi li hu xieraq li tikkuntattjak matul ir-rieżami, il-Kummissjoni tinnotifikak li waslet applikazzjoni u li l-każ qed jiġi rrieżaminat. Wara r-rieżami, il-Kummissjoni tiddeċiedi jekk il-kundanna jew is-sentenza għandhiex tiġi riferita għall-qrati, u tinnotifikak dwar id-deċiżjoni tagħha sakemm inti ma titlobx b'mod espliċitu biex ma tiġix informat(a).
- Jekk il-Kummissjoni tiddeċiedi li mhuwiex xieraq li tikkuntattjak matul ir-rieżami, iżda mbagħad tiddeċiedi li tirreferi l-kundanna jew is-sentenza lill-qrati, il-presuppożizzjoni hi li l-Kummissjoni tinformak dwar ir-riferiment.

Jien intitolat għal appoġġ jew għal protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

- Inti intitolat(a) li taċċessa s-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi kwalunkwe waqt, kemm jekk irrapportajt reat kif ukoll jekk le, u wara l-konklużjoni tal-investigazzjoni u tal-prosekuzzjoni.

X'informazzjoni nista' ningħata jekk it-trasgressur jiġi kkundannat?

- Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda dwar is-sentenza mogħtija lill-persuna suspettata (jekk tiġi kkundannata) fi żmien jum tax-xogħol minn meta l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tircievi l-informazzjoni mingħand il-qorti. Din tkun tinkludi spjegazzjoni qasira dwar it-tifsira u l-effett tas-sentenza.
- Inti intitolat(a) li tiġi riferut(a) għas-CPS li se jwieġeb kwalunkwe mistoqsija li inti jista' jkollok dwar is-sentenza li l-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda ma tistax twieġeb.
- Minbarra l-intitolamenti spjegati hawn fuq, jekk jiġi nieqes qarib mill-viċin, f'każ eliġibbli, inti tkun intitolat(a) li tiġi offrut(a) laqgħa ma' rappreżentant tas-CPS li jispjega s-sentenza maqtugħa. Normalment din il-laqgħa sseħħ fil-qorti.

Se nkun infurmat jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

L-Iskema statutorja ta' Kuntatt tal-Vittma mas-Servizzi ta' Probation (Probation Service Victim Contact Scheme - VCS) hi offruta lill-vittmi ta' reati vjolenti u sesswali meta t-trasgressur jircievi sentenza ta' 12-il xahar jew aktar. L-għan tal-VCS hu li tipprovdri lill-vittmi eliġibbli b'informazzjoni u b'pariri dwar il-proċess tal-ġustizzja kriminali permezz ta' Uffiċjal ta' Kollegament mal-Vittma maħtur apposta. Dan jinkludi l-informar dwar l-istadji ewlenin tas-sentenza tat-trasgressur, bid-diskrezzjoni tas-Servizz Nazzjonali ta'

Probation, bħal trasferiment għal kundizzjonijiet miftuħa jew għal ħelsien, u li jsiru osservazzjonijiet dwar kundizzjonijiet relatati mal-vittmi li jistgħu jintrabtu mal-libertà kondizzjonali tat-trasgressur.

Jekk inti vittma ta' trasgressur li wettaq trasgressjoni vjolenti jew sesswali [1] u rċieva sentenza ta' 12-il xahar prigunerija jew aktar jew li ġie detenut fi sptar għal trattament skont l-Att dwar is-Saħħa Mentali tal-1983, inti intitolat(a) li tiġi nnotifikat(a) dwar il-VCS mill-Unità għall-Assistenza tax-Xhieda tiegħek u tiġi informat(a) li d-dettalji tiegħek se jiġu riferiti b'mod awtomatiku lis-Servizz Nazzjonali ta' Probation fi żmien 20 jum tax-xogħol, sakemm inti ma tkunx għedt li ma tridx li jsir hekk.

Jekk inti tagħżel li tiegħu sehem fil-VCS, inti tkun intitolat(a) li:

- tiddeċiedi jekk tixtieqx tircievi informazzjoni dwar l-istadji ewlenin tas-sentenza tat-trasgressur;
- tiġi assenjat(a) Uffiċjal ta' Kollegament mal-Vittma (Victim Liaison Officer - VLO) li se jaġixxi bħala l-punt ta' kuntatt tiegħek fis-Servizz Nazzjonali ta' Probation sakemm inti m'intix vittma ta' pazjent mhux ristrett (ara aktar 'il quddiem);
- tircievi informazzjoni u tagħmel osservazzjonijiet lis-Servizz Nazzjonali ta' Probation dwar kundizzjonijiet relatati mal-vittmi li għandhom jagħmlu parti mill-libertà kondizzjonali tat-trasgressur jew mill-kundizzjonijiet tar-rilaxx f'każ ta' ħelsien. Pereżempju, din tista' tinkludi kundizzjoni li tipprevjeni lit-trasgressur milli jikkuntattja lilek jew lil familtek;
- tiġi informat(a) mis-Servizz Nazzjonali ta' Probation dwar kwalunkwe kundizzjoni li trasgressur ikun soġġett għaliha mal-ħelsien jew mar-rilaxx tiegħu, li għandha x'taqsam miegħek jew ma' familtek;
- tiġi informat(a) dwar id-data li fiha se jintemmu dawn il-kundizzjonijiet;
- tiġi informat(a) dwar kwalunkwe informazzjoni oħra li s-Servizz Nazzjonali ta' Probation iqis li hi xierqa fiċ-ċirkustanzi tal-każ, inkluż dwar l-istadji ewlenin tas-sentenza tat-trasgressur, jew it-trattament fil-każ ta' pazjent tas-saħħa mentali ristrett jew mhux ristrett.

Jekk inti qarib mill-viċin ta' persuna deċeduta li sfat vittma ta' trasgressur sentenzjat għal

12-il xahar prigunerija jew aktar għal reat vjolenti jew sesswali jew detenut fi sptar sigur għall-kura, inti se tiġi offrut(a) wkoll parteċipazzjoni fil-VCS. Madankollu, jekk inti m'intix qarib tal-vittma, din se tkun għad-diskrezzjoni tas-Servizz Nazzjonali ta' Probation.

Jekk inti ġenitur, tutur jew persuna li tiegħu ħsieb vittma li ma għalqitx it-18-il sena, hi adult vulnerabbli, jew li għal xi raġuni oħra ma tistax tiegħu sehem fil-VCS, inti normalment tiġi offrut(a) parteċipazzjoni għan-nom tagħha. Madankollu, din il-parteeċipazzjoni ma tistax tiġi offruta lil ġenitur, lil tutur jew lil persuna li tiegħu ħsieb il-vittma jekk jitqies li din mhijiex fl-aħjar interessi tal-vittma.

Miżuri għall-protezzjoni tal-vittma fil-każ ta' ħarba

Fil-każ improbabbli li trasgressur jaħrab mill-kustodja, il-pulizija, ladarba tiġi nnotifikata mill-ħabs, mit-Tim għaž-Żgħažagħ Trasgressuri, mill-isptar jew miċ-ċentru ta' detenzjoni tal-immigranti, se tinnotifikak kull fejn possibbli dwar il-ħarba u kwalunkwe miżura meħuda għall-protezzjoni tiegħek jekk jiġi vvalutat li t-trasgressur jirrappreżenta riskju sinifikanti ta' ħsara għalik.

[1] *Kif definit fit-taqsimha 45(2) tal-Att tal-2004 dwar il-Vjolenza Domestika, il-Kriminalità u l-Vittmi.*

Se nkun involut dwar deċiżjonijiet biex jinħeles jew biex jingħata libertà kondizzjonali? Pereżempju, nista' nagħmel dikjarazzjoni jew inressaq appell?

Jekk inti għażilt li tiegħu sehem fil-VCS u l-Bord tal-Libertà Kondizzjonali jkun se jikkunsidra l-ħelsien tat-trasgressur jew tibdil f' kundizzjonijiet tal-libertà kondizzjonali, inti tkun intitolat(a):

- tiġi informat(a) mis-Servizz Nazzjonali ta' Probation jekk ikun se jseħħ smiġħ tal-Bord tal-Libertà Kondizzjonali;
- tagħmel osservazzjonijiet dwar kundizzjonijiet tal-libertà kondizzjonali (ara l-glossarju) lill-Bord tal-Libertà Kondizzjonali;
- tiġi pprovdut(a) bi spjegazzjoni jekk kundizzjoni tal-libertà kondizzjonali li inti tkun tlabt ma tkunx inkluża fil-libertà kondizzjonali tat-trasgressur;
- tiġi spjegata lilek id-Dikjarazzjoni Personali tal-Vittma (Victim Personal Statement - VPS) mill-VLO tiegħek, inkluż kif din se tintuża mill-Bord tal-Libertà Kondizzjonali;
- tagħmel VPS li tintbagħat lill-Bord tal-Libertà Kondizzjonali;
- tapplika biex tattendi għal seduta orali tal-Bord tal-Libertà Kondizzjonali biex tippreżenta l-VPS tiegħek f'każijiet li fihom il-Bord tal-Libertà Kondizzjonali jiddeċiedi li jkun xieraq li ssir seduta orali.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 01/02/2019

4 - Kumpens

'Inhi l-proċedura biex nitlob kumpens mingħand it-trasgressur? (pereż. kawża fil-qorti, kawża ċivili, talba għad-danni)

L-Iskema ta' Kumpens għal Danni Kriminali tal-2012

L-Iskema ta' Kumpens għal Danni Kriminali hi skema ffinanzjata mill-gvern imfassla biex tikkumpensa lil vittmi bla ħtija ta' reati vjolenti fil-Gran Brittanja. L-Awtorità ta' Kumpens għal Danni Kriminali (Criminal Injuries Compensation Authority - CICA) tamministra l-Iskema u tiddeċiedi fuq it-talbiet kollha. Mhux kull talba għal kumpens tirnexxi; trid tkun eliġibbli skont ir-regoli tal-Iskema.

Il-Gwida dwar l-Iskema hi disponibbli [hawn](#)

Tista' tibda applikazzjoni [hawn](#)

Kumpens ordnat mill-qorti

Qorti tal-maġistrati tista' toħroġ ordni ta' kumpens sa massimu ta' £5,000 għal kull akkuża. Il-Qorti Rjali għandha setgħat illimitati, iżda għandha tikkunsidra l-mezzi tat-trasgressur.

L-ordnijiet ta' kumpens għandhom ikunu għal ammont tali li l-qorti tqis li jkun xieraq, filwaqt li tqis kwalunkwe evidenza u osservazzjoni mressqa mill-prosekuzzjoni u mid-difiża.

Il-qrati jorbtu importanza konsiderevoli mal-ħruġ ta' ordnijiet ta' kumpens u jridu jagħtu raġunijiet meta ma joħroġux ordni.

Aktar informazzjoni dwar l-ordnijiet ta' kumpens mill-Qrati Rjali hi disponibbli minn [hawn](#):

Talba Ċivili

Id-deċiżjoni dwar jekk tagħmilx talba ċivili hi fidejki, il-vittma. Madankollu, din tista' taffettwa talbiet oħra għal kumpens. Jaf ikun jaqbillek tfittex pariri legali.

Informazzjoni dwar kif tagħmel talba hi disponibbli [hawn](#)

Il-qorti ordnat lit-trasgressur biex iħallasni għad-danni/jagħtini kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallasni?

L-infurzar tal-ordnijiet ta' kumpens hu responsabbiltà tal-qrati.

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, l-Istat jista' jħallasni bil-quddiem? B'liema kundizzjonijiet?

Le - ma hemm ebda ħlas bil-quddiem ta' kumpens ordnat mill-qorti fl-Ingilterra u f'Wales.

Għandi dritt għal kumpens mingħand l-Istat?

Jaf tkun eliġibbli skont l-Iskema ta' Kumpens għal Danni Kriminali, aktar informazzjoni hi disponibbli [hawn](#):

Jien intitolat għal kumpens jekk it-trasgressur ma jinstabx ħati?

Skont l-Iskema ta' Kumpens għal Danni Kriminali jaf tkun eliġibbli għal għotja anki jekk l-aggressur tiegħek ma jkunx magħruf jew ma jiġix ikkundannat. Aktar informazzjoni hija disponibbli [hawn](#)

Għandi dritt għal pagament ta' emerġenza waqt li qed nistenna li tiġi deċiżja t-talba għall-kumpens tiegħi?

Meta s-CICA tiddeċiedi li inti eliġibbli għal ħlas iżda ma tistax tiegħu deċiżjoni finali, din tista' tikkunsidra li tagħmel pagament interim. Jekk ma tkunx tista' tiegħu deċiżjoni finali, hu probabbli li dan iseħħ għaliex tkun qed tistenna sakemm jiġi mifhum l-impatt fit-tul tad-dannu li garrabt int.

Aktar informazzjoni hija disponibbli [hawn](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orìġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 01/02/2019

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u għall-assistenza?

Is-Servizz ta' Informazzjoni għall-Vittmi joffri informazzjoni dwar is-servizzi ta' appoġġ fl-inħawi tiegħek, il-gustizzja restorattiva, is-sistema tal-gustizzja kriminali, u l-Kodiċi tal-Vittmi u l-Karta tax-Xhieda. [Is-Servizz ta' Informazzjoni għall-Vittmi](#)

Il-Ministeru tal-Gustizzja (Ministry of Justice - MoJ) jikkummissjona s-servizzi nazzjonali għall-vittmi permezz ta' għotja. Jipprovdi wkoll għotjiet lill-Kummissarji tal-Pulizija u tar-Reati (Police and Crime Commissioners - PCCs) għall-ikkummissjonar / għall-għoti lokali ta' servizzi ta' appoġġ emozzjonali u prattiku lill-vittmi ta' reati f'konformità mat-taqsima 143 tal-Att tal-2014 dwar l-Imġiba Antisoċjali, il-Kriminalità u d-Dmirijiet tal-Pulizija (Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014).

Is-servizzi ffinanzjati lokalment jista' jkun hemm aċċess għalihom permezz tas-siti web tal-Kummissarji tal-Pulizija u tar-Reati rilevanti. Int tista' ssib il-PCC xieraq [hawn](#)

Tista' ssib l-eqreb Ċentru ta' Riferiment għall-Attakki Sesswali billi ċċempel lis-[servizz](#) mhux ta' emerġenza tal-NHS fuq 111, tkellem lit-Tabib (General Practitioner - GP) tiegħek jew lid-dipartiment tal-Aċċidenti u tal-Emerġenza (Accident & Emergency - A&E) tal-isptar lokali tiegħek, jew billi żżur is-sit web [NHS Choices](https://www.nhs.uk/Service-Search/Rape-and-sexual-assault-referral-centres/LocationSearch/364) <https://www.nhs.uk/Service-Search/Rape-and-sexual-assault-referral-centres/LocationSearch/364>.

Il-hotline għall-appoġġ tal-vittmi

Is-Servizz ta' Informazzjoni għall-Vittmi jinkludi linja ta' informazzjoni għall-vittmi: +44 808 168 9293.

L-appoġġ għall-vittmi huwa bla ħlas?

Iva.

X'tip ta' appoġġ nista' nircievi mis-servizzi tal-Istat jew mill-awtoritajiet?

Il-pulizija trid tipprovdu informazzjoni dwar fejn u kif tikseb pariri jew appoġġ, inkluż aċċess għal appoġġ mediku, kwalunkwe appoġġ minn speċjalisti (bħal appoġġ psikoloġiku) u akkomodazzjoni alternattiva.

[Il-Parti 7 tal-Att tal-1996](#) dwar l-Akkomodazzjoni (Housing Act 1996) tesigi li l-awtoritajiet lokali tal-akkomodazzjoni jassistu lill-individwi u lill-familji li huma mingħajr dar u li japplikaw għall-għajjuna.

Is-Servizz Nazzjonali tas-Saħħa jipprovdi appoġġ għal:

- [Disturb Minn Stress Postrawmatiku](#)
- [Attakk sesswali](#)
- [Vjolenza Domestika](#)

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mingħand organizzazzjonijiet nongovernattivi?

Ħafna organizzazzjonijiet nongovernattivi u organizzazzjonijiet tal-karità jipprovdu assistenza, pariri dwar l-appoġġ, konsulenza u servizzi ġenerali u speċjalizzati oħra lill-vittmi ta' reati, f'livell nazzjonali, reġjonali u lokali.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orìġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - L-Irlanda ta' fuq

Jekk kont **vittma ta' reat**, il-liġi tagħtik ċerti drittijiet individwali, qabel, matul u wara l-proċedimenti tal-qorti (proċess). Tista' tibbenifika wkoll minn diversi forom ta' assistenza u tkun tista' titlob kumpens għad-danni kkawżati mir-reat.

Il-proċedimenti kriminali fl-Irlanda ta' Fuq jibdeu b'investigazzjoni, fejn il-pulizija jiġbru l-evidenza. Ladarba l-pulizija jkun temmew l-investigazzjoni tagħhom, il-każ jiġi għand is-servizz tal-prosekuzzjoni. Il-prosekutur pubbliku jeżamina jekk hemmx biżżejjed evidenza kontra l-persuna suspettata għal prospett raġonevoli ta' kundanna u jekk huwiex fl-interess pubbliku li ssir prosekuzzjoni. Jekk il-prosekutur jiddeciedi li ma għandux jipproċedi bi prosekuzzjoni, il-każ jiġi għalaq. Inkella, il-prosekutur iħejji l-każ għas-smiġħ u jipproċedi għall-prosekuzzjoni fil-qorti. Fi kwalunkwe sitwazzjoni, tiġi nnotifikat(a) bid-deċiżjoni tal-prosekuzzjoni u, jekk il-każ imur fil-qorti, tiġi kkuntattjat(a) dwar id-data tas-smiġħ.

Il-kawzi għal reati inqas serji jinstemgħu fil-qorti tal-maġistrati. Il-kawzi għal reati aktar serji (bħal stupru jew serq) jinstemgħu fil-Crown Court minn imħallef u ġurija. Il-ġurija tkun magħmula minn 12-il persuna magħżula b'mod aleatorju mir-reġistru elettorali, li jismgħu x-xhieda pprezentata matul il-proċess u jiddeciedu jekk il-konvenut huwiex ħati tar-reat. L-imħallef jiddeciedi dwar punti ta' liġi matul il-proċess, bħal jekk il-prezentazzjoni ta' ċerta evidenza hijiex permessa. Fi tmiem il-proċess, jekk il-ġurija ssib lill-konvenut ħati, l-imħallef jiddeciedi s-sentenza għar-reat skont il-liġi.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li tehtieg

- [1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)
- [2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [4 - Kumpens](#)
- [5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **għestita mill-Istat Membru rispettiv**. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

Informazzjoni nirċievi mingħand l-awtorità wara li jkun seħħ ir-reat (pereżempju mingħand il-pulizija, il-prosekutur pubbliku), iżda saħansitra qabel ma nirrapporta r-reat?

Inti intitolat(a) li tirċievi informazzjoni bil-miktub dwar x'għandek tistenna mis-sistema tal-ġustizzja kriminali, bħall-“fuljett ta' informazzjoni għall-vittmi ta' reati”, jew id-dettalji ta' sit web li jkun fih dik l-informazzjoni.

Skont it-tip ta' reat, iċ-ċirkostanzi personali tiegħek, jew ir-rilevanza ta' dan għall-istadju partikolari tal-investigazzjoni jew tal-proċedimenti kriminali, l-aċċess għall-informazzjoni li ġejja għandu jiġi offrut lilek sa mill-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija:

- fejn u kif tikseb pariri jew appoġġ, inkluż aċċess għal appoġġ mediku, kwalunkwe appoġġ minn speċjalisti (bħal appoġġ psikoloġiku) u akkomodazzjoni alternattiva;
- x'għandek bżonn biex tirrapporta reat kriminali, u lil min għandek tikkuntattja f'każ li jkollok xi mistoqsijiet dwar il-każ;
- kif tfittex kumpens;
- l-arranġamenti disponibbli jekk il-vittma mhijiex preżenti fl-Irlanda ta' Fuq;
- id-disponibbiltà ta' servizzi ta' interpretazzjoni u traduzzjoni;
- kif tilmenta dwar fornitur ta' servizz;

- id-disponibbiltà ta' servizzi tal-ġustizzja restorattiva;
- kif tirkupra l-ispejjeż imġarrba bħala xhud fi proċess kriminali.

Inti intitolat(a) li tikseb aċċess għas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi kwalunkwe ħin, kemm jekk irrapportajt reat kif ukoll jekk le, u wara l-konklużjoni tal-investigazzjoni u tal-prosekuzzjoni.

Jien ma ngħix fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ ir-reat (ċittadini tal-UE u dawk li mhumiex). Kif inhuma mharsa d-drittijiet tiegħi?

Inti intitolat(a) tircievi s-servizzi stabbiliti fil-Karta tal-Vittmi jekk ir-reat seħħ fl-Irlanda ta' Fuq, jew jekk is-servizzi huma relatati ma' proċedimenti kriminali li qegħdin isiru fl-Irlanda ta' Fuq. [1]

[1] *L-eligibbiltà għal kumpens mis-Servizzi ta' Kumpens tista' tiddependi mir-residenza jew min-nazzjonalità tiegħek, sakemm ma tiġix identifikat(a) b'mod konklużiv bħala vittma ta' traffikar tal-bnedmin, jew sakemm ma tingħatax ažił, protezzjoni umanitarja jew awtorizzazzjoni provviżorja ta' residenza.*

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni nircievi?

Inti intitolat(a) tircievi dawn li ġejjin mingħand il-pulizija:

- konferma bil-miktub li rrapportajt reat, li tinkludi d-dettalji bażiċi tar-reat. Il-konferma bil-miktub tista' tkun fil-forma ta' ittra, notifika elettronika bħal ittra elettronika jew messaġġ testwali, jew tista' tkun miktuba bl-idejn. Inti tista' titlob li ma tircievix din il-konferma. Meta l-pulizija jqisu li jista' jkun hemm riskju ta' ħsara għalik meta tintbagħat il-konferma bil-miktub (pereżempju f' każijiet ta' vjolenza domestika), huma jistgħu jaqblu miegħek li ma jibagħtulekx waħda;
- spjegazzjoni ċara ta' x'għandek tistenna mis-sistema tal-ġustizzja kriminali meta tirrapporta reat jew tiġi kkuntattjat(a) bħala vittma matul l-investigazzjonijiet;
- valutazzjoni ta' jekk trid appoġġ u, jekk iva, x'għajnuna jew appoġġ jista' jkollok bżonn. Dan jgħinek tidentifika jekk intix f' waħda mit-tliet kategoriji ta' vittmi li jista' jkun li jkunu jeħtieġu appoġġ imsaħħaħ, kif ukoll tiddetermina jekk tistax tibbenefika minn Miżuri Speċjali u, jekk iva, sa liema punt. Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi jistgħu jagħmlu valutazzjoni aktar dettaljata f' isem il-pulizija;
- informazzjoni bil-miktub dwar x'għandek tistenna mis-sistema tal-ġustizzja kriminali, bħall-fuljett ta' "informazzjoni għall-vittmi ta' reati", jew inkella d-dettalji ta' sit web li jkun fih l-istess informazzjoni, mill-aktar fis possibbli, u mhux aktar tard minn 5 ijiem tax-xogħol wara li tirrapporta r-reat jew wara li tiġi kkuntattjat(a) bħala vittma matul l-investigazzjonijiet;
- li tiġi informat(a) dwar kemm-il darba ser tircievi aġġornamenti dwar l-istatus tal-każ wara diskussjoni mal-pulizija;
- spjegazzjoni, mingħajr dewmien bla bżonn, ta' deċiżjoni li ma jiġix investigat reat;
- li tiġi avżat(a) meta investigazzjoni dwar il-każ tkun ġiet konkluża mingħajr ma jiġi akkużat ħadd u li tingħata spjegazzjoni għalfejn.

Inti intitolat(a) tircievi informazzjoni dwar is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi, inklużi d-dettalji ta' kuntatt tagħhom mingħand il-pulizija sabiex tkun tista' tikseb aċċess għall-appoġġ tagħhom fi kwalunkwe ħin.

Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-pulizija bl-informazzjoni li ġejja u li tingħata spjegazzjoni tar-raġunijiet, mingħajr dewmien bla bżonn, meta persuna suspettata tiġi:

- arrestata;
- interrogata bi twissija;
- meħlusa mingħajr akkuża;
- meħlusa fuq libertà provviżorja tal-pulizija, jew jekk il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja tal-pulizija jitbiddlu jew jithassru.

Jien intitolat(a) għal servizzi ta' interpretazzjoni jew traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħrajn, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk inti ma tifhimx bl-Ingliż, inti intitolat(a) li titlob interpretazzjoni f'lingwa li tifhem:

- meta tirrapporta reat kriminali [1]
- meta tiġi interrogat(a) mill-pulizija; u
- meta tixhed bħala xhud.

Jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bl-Ingliż, għandek id-dritt li titlob traduzzjoni tal-informazzjoni li ġejja:

- il-konferma bil-miktub tar-reat irrapportat;
- meta għall-finijiet tal-interrogazzjoni jew tas-seduta tal-qorti jkun essenzjali li tara dokument partikolari li jiġi divulgat lilek, kopja tal-partijiet rilevanti tad-dokument;
- id-dokument li jinformat bid-data, il-ħin u l-post tal-proċess; u
- l-eżitu tal-proċedimenti kriminali meta tkun intitolat għal dan skont dan il-Kodiċi u mill-inqas ir-raġunijiet fil-qosor għad-deċiżjoni, fejn disponibbli.

[1] *Inti intitolat(a) li tirrapporta r-reat b'lingwa li tifhem jew bl-assistenza lingwistika neċessarja jekk ma titkellimx bl-Ingliż.*

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)

Il-fornituri ta' servizzi skont il-Karta tal-Vittmi jridu jikkomunikaw miegħek b'lingwaġġ sempliċi u aċċessibbli, filwaqt li jieħdu miżuri xierqa (eż. EasyRead, Braille jew l-użu ta' Intermedjarju Reġistrat) sabiex jgħinuk tifhem u tinftiehem. Meta jikkunsidraw il-miżuri xierqa, il-fornituri ta' servizzi jridu jqisu kwalunkwe karatteristika personali rilevanti li tista' taffettwa l-abbiltà tiegħek li tifhem u tinftiehem.

Hemm firxa ta' fuljetti ta' informazzjoni disponibbli li jużaw lingwaġġ sempliċi, f'varjetà ta' formats.

Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jipprovdi l-appoġġ għall-vittmi?

Il-Para. 76 tal-Karta tal-Vittmi jipprovdi intitolament għall-vittmi sabiex jiksbu aċċess għas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi, irrispettivament minn jekk ikunux irrapportaw ir-reat lill-pulizija jew le. Il-Karta tkopri l-Victim Support NI u l-NSPCC Young Witness Service. Għall-NSPCC, l-intitolamenti japplikaw biss meta persuna minorenni jew żagħżuġha tkun trid tixhed fil-qorti. Jistgħu jkunu disponibbli servizzi ta' appoġġ oħrajn tal-NSPCC barra l-kamp ta' applikazzjoni tal-Karta, bħal servizzi ta' Childline.

Il-pulizija jirreferuni awtomatikament għas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi?

Il-pulizija jispjegawlek li huma jgħaddu awtomatikament id-dettalji tiegħek lis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi meta tirrapporta r-reat. Inti għandek id-dritt titlob lill-pulizija sabiex ma jgħaddux id-dettalji tiegħek lis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi.

Kif tiġi protetta l-privatezza tiegħi?

Meta jkunu meħtieġa jikkondividu informazzjoni skont il-Karta tal-Vittmi, il-fornituri ta' servizzi jridu jagħmlu dan b'mod effettiv u f'konformità mal-obbligi tagħhom skont l-Att dwar il-Protezzjoni tad-Data tal-1998 u leġiżlazzjoni rilevanti oħra.

L-ewwel irrid nrrapporta reat biex ikoll i aċċess għal servizzi ta' appoġġ għall-vittmi?

Le - inti għandek id-dritt ta' aċċess għas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi kwalunkwe ħin, kemm jekk tkun irrapportajt reat kif ukoll jekk le, u wara l-konkluzjoni tal-investigazzjoni u tal-prosekuzzjoni.

Protezzjoni personali jekk inkun fil-periklu

X'tipi ta' protezzjoni hemm disponibbli?

Meta vittma tirrapporta reat lil fornitur ta' servizz responsabbli mill-investigazzjoni tar-reati, il-fornitur ta' servizz irid jiżgura li l-vittma tiġi vvalutata b'mod individwali sabiex tiġi identifikata kwalunkwe ħtieġa speċifika għal protezzjoni u jiġi ddeterminat jekk il-vittma tibbenefikax u, jekk iva, sa liema punt, minn miżuri ta' protezzjoni speċifiċi jew minn Miżuri Speċjali matul l-interrogazzjoni jew Miżuri Speċjali matul ix-xhieda.

In-natura tal-valutazzjoni tkun tiddependi miċ-ċirkostanzi kollha, inklużi s-severità tar-reat u l-grad ta' dannu evidenti mgarrab mill-vittma. Il-valutazzjoni trid tiegħu f'kunsiderazzjoni l-karatteristiċi personali tal-vittma, il-fehmiet tagħha, u n-natura u ċ-ċirkostanzi tar-reat.

Meta, minħabba l-valutazzjoni individwali, fornitur ta' servizz ikun identifika vittma bħala waħda li għandha ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni u li tibbenefika minn miżuri speċifiċi ta' protezzjoni matul l-interrogazzjoni tagħha, il-fornitur ta' servizz responsabbli mill-investigazzjoni ta' reat irid jiżgura wkoll, soġġett għal restrizzjonijiet prattiċi u operazzjonali, li dawn li ġejjin ikunu disponibbli:

- jekk possibbli, jiġi żgurat li l-intervisti kollha mal-vittma jitmexxew mill-istess persuna, sakemm dan ma jippreġudikax l-immaniġġjar xieraq tal-investigazzjoni;
- li l-intervista ssir, fejn ikun meħtieġ, f'post iddisinjat jew adattat għal dan l-iskop;

- li l-interrogazzjonijiet isiru minn jew permezz ta' professjonisti m'harrġin għal dan l-iskop; u
- li f'każijiet ta' vjolenza sesswali, vjolenza abbażi ta' sess jew vjolenza domestika, il-vittmi jiġu offruti l-opportunità li jiġu interrogati minn persuna tal-istess sess. Jekk possibbli, kwalunkwe talba b'hal din għandha tintlaqa', sakemm ma jkunx probabbli li din tippregudika l-immaniġġjar xieraq tal-investigazzjoni.

Fil-każ improbabli ta' persuna suspettata li taħrab mill-kustodja, il-pulizija, ladarba jsiru jafu bil-ħarba jew jiġu nnotifikati dwarha mill-ħabs, jinnotifikawk kull fejn possibbli dwar il-ħarba u kwalunkwe miżura meħuda għall-protezzjoni tiegħek jekk jiġi vvalutat li l-persuna suspettata tirrappreżenta riskju sinifikanti ta' dannu għalik.

Min jista' joffri protezzjoni?

Meta vittma tirrapporta reat lil fornitur ta' servizz responsabbli mill-investigazzjoni tar-reati, dan irid jiżgura li l-vittma tiġi vvalutata b' mod individwali sabiex tiġi identifikata kwalunkwe ħtieġa speċifika ta' protezzjoni. F'ħafna mill-każijiet ikunu l-pulizija.

Ikun hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx friskju ta' aktar dannu mit-trażgressur?

Il-vittmi kollha ta' reat kriminali huma intitolati għal valutazzjoni mill-pulizija sabiex jiġu identifikati kwalunkwe ħtieġa jew appoġġ meħtieġa, inkluż jekk dawn jistgħux jibbenefikaw minn Miżuri Speċjali u sa liema punt. It-tul u l-kontenut ta' din il-valutazzjoni jiddependu mis-severità tar-reat u mill-ħtieġijiet individwali tiegħek. Il-valutazzjoni tqis il-karatteristiċi personali tiegħek, in-natura u ċ-ċirkostanzi tar-reat, kif ukoll il-fehmiet tiegħek. Aktar ma tkun kapaċi tipprovdni informazzjoni matul il-valutazzjoni, aktar il-livell ta' appoġġ ikun imfassal għall-ħtieġijiet individwali tiegħek.

Ikun hemm xi ħadd li jivvaluta l-każ tiegħi biex jara jekk ninsabx friskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Il-vittmi kollha ta' reat kriminali huma intitolati għal valutazzjoni mill-pulizija sabiex jiġu identifikati kwalunkwe ħtieġa jew appoġġ meħtieġa, inkluż jekk dawn jistgħux jibbenefikaw minn Miżuri Speċjali u sa liema punt. It-tul u l-kontenut ta' din il-valutazzjoni jiddependu mis-severità tar-reat u mill-ħtieġijiet individwali tiegħek. Il-valutazzjoni tqis il-karatteristiċi personali tiegħek, in-natura u ċ-ċirkostanzi tar-reat, kif ukoll il-fehmiet tiegħek. Aktar ma tkun kapaċi tipprovdni informazzjoni matul il-valutazzjoni, aktar il-livell ta' appoġġ ikun imfassal għall-ħtieġijiet individwali tiegħek.

X'tip ta' protezzjoni hemm disponibbli għal vittmi vulnerabbli ħafna?

Inti għandek id-dritt għal intitolamenti miżjuda skont il-Karta tal-Vittmi b'ħala vittma vulnerabbli [1] jekk il-kwalità tax-xhieda tiegħek x' aktarx li tkun affettwata min'ħabba li ssofri minn:

- kwistjonijiet ta' saħħa mentali;
- diffikultajiet fit-tagħlim jew fil-komunikazzjoni;
- marda newroloġika; jew
- diżabbiltà fiżika.

[1] Dan huwa bbażat fuq il-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 4 tal-Ordni dwar l-Evidenza Kriminali (l-Irlanda ta' Fuq) tal-1999 sabiex il-qorti tiddetermina l-eligibbiltà tax-xhieda għal miżuri speċjali.

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Inti tkun eligibbli għal intitolamenti miżjuda skont il-Karta tal-Vittmi b'ħala vittma vulnerabbli [1] jekk ma tkunx għalaqt it-18-il sena fil-mument li jseħħ ir-reat. Din tinkludi l-eligibbiltà għal Miżuri Speċjali jekk inti tixhed fil-qorti.

[1] Dan huwa bbażat fuq il-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 4 tal-Ordni dwar l-Evidenza Kriminali (l-Irlanda ta' Fuq) tal-1999 sabiex il-qorti tiddetermina l-eligibbiltà tax-xhieda għal miżuri speċjali.

Il-membri tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-qraba stretti tal-persuna deċeduta huma intitolati li jirċievu servizzi skont il-Karta tal-Vittmi b'ħala vittmi tal-aktar reat serju.

Il-membri tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat – x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-kelliem tal-familja għall-vittmi ta' reat li għandhom diżabbiltà jew għall-vittmi li jkun korrew b'mod tant gravi b'ħala riżultat ta' reat kriminali li ma jkunux jistgħu jikkomunikaw.

Jekk għandek diżabbiltà jew korrejt b'mod tant gravi b'riżultat ta' reat kriminali li ma tistax tikkomunika, inti jew il-qraba stretti tiegħek għandkom id-dritt li tinnominaw kelliem tal-familja li jaġixxi bħala l-punt uniku ta' kuntatt sabiex jiġu riċevuti s-servizzi skont il-Karta tal-Vittmi.

Il-ġenitur jew it-tutor ta' vittma li għandha inqas minn 18-il sena.

Jekk inti vittma li għandek inqas minn 18-il sena, inti u, ġeneralment, il-ġenitur jew it-tutor tiegħek, għandkom id-dritt li tircievu servizzi skont il-Karta tal-Vittmi. [1]

[1] Hlief jekk il-ġenitur jew it-tutor tiegħek ikun qed jiġi investigat jew ikun ġie akkużat mill-pulizija b'konnessjoni mar-reat, jew inkella jekk, fl-opinjoni raġonevoli tal-fornitur tas-servizzi involut, ma jkunx fl-aħjar interessi tiegħek li l-ġenitur jew it-tutor tiegħek jircievi tali servizzi.

Jista' jkolli aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

L-għan tal-ġustizzja restorattiva huwa li tipprova tgħin sabiex tisewwa l-ħsara (inkluża l-ħsara mentali u emozzjonali) kkawżata mir-reat. Kwalunkwe prattiki tal-ġustizzja restorattiva huma kompletament volontarji - mhux obligatorju li tiegħu sehem fihom - u huma assistiti minn faċilitatur imħarreg. Il-ġustizzja restorattiva tista' tinvolvi kuntatt dirett u indirett bejnek u t-trażgressur. Tista' tkun bil-miktub, verbali jew tinvolvi laqgħa proprja. Il-partijiet kollha għandhom ċans li jgħidu x'għara u li jispjegaw l-impatt tar-reat. Qabel dan, issir tħejjija miegħek, mill-fornitur tas-servizz rilevanti, sabiex ikun żgurat li inti tħossok appoġġat.

Jiddaħħlu fis-seħħ miżuri xierqa sabiex jiġi żgurat li kwalunkwe ħaġa li taqbel li tiegħu sehem fiha tkun sikura; dejjem ikun hemm faċilitatur imħarreg preżenti matul kwalunkwe laqgħa bejnek u t-trażgressur. Jekk it-trażgressur ikun ammetta l-ħtija u jkun lest li jiegħu sehem fl-laqgħa jew jikkomunika miegħek, inti jaf tkun tista' tispjega lit-trażgressur kif affettwak l-incident. Imbagħad inti tista' tiddeciedi li tftitx apologija, jew taqbel fuq attività li t-trażgressur irid iwettaq sabiex jagħmel tajjeb għall-ħsara li tkun saret.

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-Karta tal-Vittmi tpoġġiet quddiem l-Assemblea tal-Irlanda ta' Fuq mid-Dipartiment tal-Ġustizzja skont l-Artikolu 31(2) tal-Att tal-Ġustizzja (l-Irlanda ta' Fuq) tal-2015.

Il-Karta tal-Vittmi tistabbilixxi s-servizzi li għandhom jiġu pprovduti fl-Irlanda ta' Fuq lill-vittmi ta' reati mill-organizzazzjonijiet ewlenin tal-ġustizzja kriminali u minn organizzazzjonijiet oħrajn b'funzjonijiet rilevanti. Dawn l-organizzazzjonijiet jissejhu "fornituri ta' servizzi".

L-intitolamenti fil-Karta tal-Vittmi japplikaw għall-vittmi kollha, irrispettivament mill-istatus tar-residenza tagħhom.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 14/03/2019

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

if nirrapporta reat?

L-ewwel nett, għandek tirrapporta reat lill-pulizija.

Tista' tagħmel dan b'għadd ta' modi:

Emerġenza: F'emergenza, ċempel 999 jew 18000 għall-utenti ta' telefon testwali. Emerġenza hija meta jkun ġie kkawżat reat serju jew meta jkun qed isir reat u l-persuni suspettati jkunu fuq ix-xena tar-reat.

Servizz ta' messaggġ testwali (SMS) f'każ ta' emerġenza: Il-pulizija joperaw skema ta' reġistrazzjoni ta' messaggġi testwali (SMS) f'każ ta' emerġenza sabiex jgħinu lill-dawk b'ċerti diżabbiltajiet jikkuntattjawhom f'emergenza. Dan is-servizz jippermetti wkoll lill-pulizija jgħaddu t-talbiet għal assistenza lis-servizzi tat-tifi tan-nar u tal-ambulanza. Is-servizz huwa disponibbli biss għall-utenti preregistrati li jkunu mlew formola ta' applikazzjoni (aktar dettalji u formola ta' applikazzjoni huma disponibbli fuq is-sit web tal-pulizija <http://www.psn.police.uk/>).

Mhux Emergenza: Meta l-incident ma jkunx urġenti, ċempel fuq 101.

Reat ta' mibegħda: Meta l-incident ma jkunx urġenti, ċempel fuq 101, imbagħad iddajja 2.

Dan huwa b'zieda mal-modi l-oħrajn ta' rapportar tar-reat stabbilit f'din it-taqsim.

Rapportar minn partijiet terzi: Jekk tassew ma tridx jew ma tistax tirrapporta r-reat inti stess, dan jista' jiġi rrapportat minn xi ħadd ieħor għalik, bħal membru tal-familja jew organizzazzjoni volontarja. Huma jagħmlu l-kuntatt inizjali mal-pulizija. Inti xorta tkun involut aktar tard fil-proċedimenti.

Żur l-għassa tal-pulizija lokali tiegħek: Meta l-incident ma jkunx urġenti, tista' wkoll tirrapportah fl-għassa tal-pulizija lokali tiegħek, matul il-ħinijiet tal-ftuħ.

Ir-reat jista' jiġi rrapportat ukoll bil-modi li ġejjin:

Crimestoppers: Jekk ma tridx tagħti ismek, tista' tirrapporta reat b'mod anonimu billi ċempel fuq il-linja telefonika ta' għajnuna karitatevoli mingħajr ħlas ta' Crimestoppers fuq 0800 555 111. Dan is-servizz mhuwiex parti mill-pulizija.

Incident f'Port jew Ajruport: Meta l-incident ikun seħħ fl-Ajruport Internazzjonali ta' Belfast jew fil-Port ta' Belfast, għandek tikkuntattja lill-Pulizija fl-Ajruport Internazzjonali ta' Belfast fuq 028 9448 4400 (bl-estensjoni 4412) / telefon ċellulari 077 1081 9183 jew lill-Pulizija fil-Port ta' Belfast fuq 028 9055 3000. Meta jseħħ incident kbir jew serju bħal omiċidju, att ta' terroriżmu jew serq bl-użu tal-armi, dan jista' jiġi rrapportat ukoll lis-Servizz tal-Pulizija tal-Irlanda ta' Fuq. L-incidenti fl-Ajruport tal-Belt ta' Belfast jiġu ttrattati mis-Servizz tal-Pulizija tal-Irlanda ta' Fuq, permezz tan-numri ta' kuntatt li jidhru hawn fuq.

L-Ombudsman tal-Pulizija: Jekk temmen li ġie komezz reat minn uffiċjal tal-pulizija, għandek tirrapportah lill-Ombudsman tal-Pulizija, li min-naħa tiegħu jinvestigah u jkun jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet lid-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi għal prosekuzzjoni kriminali.

Kif nista' nsir naf x'qed jiġri dwar il-każ?

Jekk inti vittma ta' reat, għandek id-dritt li tiġi informat(a) mill-pulizija bl-informazzjoni li ġejja u li tingħata spjegazzjoni mingħajr dewmien bla bżonn tar-raġunijiet għala persuna suspettata tkun ġiet:

- arrestata;
- interrogata bi twissija;
- meħlusa mingħajr akkuża;
- meħlusa fuq libertà provviżorja tal-pulizija, jew jekk il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja tal-pulizija jitbiddlu jew jithassru.

Inti għandek id-dritt li tiġi informat(a) mill-pulizija bl-informazzjoni li ġejja mingħajr dewmien bla bżonn minn meta jirċevuha l-pulizija:

- id-data, il-ħin u l-post tal-ewwel seduta tal-qorti;
- meta l-persuna suspettata tinheles fuq libertà provviżorja tal-pulizija sabiex tidher fil-qorti, kwalunkwe kundizzjoni tal-libertà provviżorja u kwalunkwe tibdil f'dawn il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja.

Għandi dritt għal għajnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Il-vittmi u x-xhieda mhumiex partijiet fil-proċeduri kriminali u, għalhekk, mhumiex eliġibbli għal għajnuna legali fl-Irlanda ta' Fuq.

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (sabiex nieħu sehem fl-investigazzjoni/fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Jekk tintalab tattendi l-qorti sabiex tagħti x-xhieda tiegħek, jista' jkollok thallas għal aspetti bħall-ivvjaġġar tiegħek. Inti tista' tapplika sabiex dawn il-flus jitħallsu lura. Dan huwa soġġett għal limiti ta' żmien sabiex il-flus jintalbu lura u għal rati standard għall-ispejjeż tal-ivvjaġġar u tas-sussistenza, kif ukoll ammonti massimi ta' kuljum għal telf ta' qligħ. L-ispejjeż ma jitħallsux sabiex issir dikjarazzjoni lill-pulizija dwar ir-reat kriminali.

Id-dettalji dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet jistgħu jiġu rrimborżati l-ispejjeż mis-Servizz tal-Prosekuzzjoni Pubblika, kif ukoll ir-rati li japplikaw jistgħu jinstabu fuq <http://www.ppsni.gov.uk/Publications-7873.html>.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel ma mmur il-qorti?

Jekk tittieħed deċiżjoni mis-servizz tal-Prosekuzzjoni Pubblika li ma ssirx prosekuzzjoni, u inti ma taqbilx ma' din id-deċiżjoni, għandek id-dritt li titlob li ssir reviżjoni tad-deċiżjoni tas-Servizz tal-Prosekuzzjoni Pubblika.

Id-dritt għal reviżjoni ta' deċiżjoni tas-Servizz tal-Prosekuzzjoni Pubblika li ma ssirx prosekuzzjoni japplika irrISPETTIVAMENT MIT-TIP TA' REAT JEW MILL-GRAD POTENZJALI TAL-QORTI. Meta d-deċiżjoni li ma ssirx prosekuzzjoni tittieħed mid-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi, u dik id-deċiżjoni ma tkunx tista' tiġi riveduta minn awtorità oġġla, ir-reviżjoni tista' titwettaq mid-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi. Aktar dettalji dwar id-dritt għal reviżjoni u kif din taħdem jistgħu jinstabu fuq <http://www.ppsni.gov.uk/>.

Nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Jekk inti taf xi haġa dwar incident, tista' tintalab tixhed fil-qorti għall-prosekuzzjoni jew għad-difiża.

X'inhu r-rwol ufficijali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Pereżempju, jien nista' nkun jew nista' nagħżel li nkun: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Għall-finijiet tal-Karta tal-Vittmi, "vittma" hija:

- persuna li sofriet dannu, inkluż dannu fiżiku, mentali jew emozzjonali jew telf finanzjarju, li kien direttament ikkawżat minn reat kriminali.
- qarib strett ta' persuna li l-mewt tagħha kienet ikkawżata direttament minn reat kriminali.

Jekk taf xi haġa dwar incident, tista' tintalab tixhed fil-qorti għall-prosekuzzjoni jew għad-difiża. Jekk taf waħda mill-persuni involuti fil-każ, tista' tintalab tipprovdi x-xhieda tiegħek bħala xhud tal-karattru, ġeneralment mid-difiża. Fi kwalunkwe każ, ix-xhieda tiegħek tista' tkun kruċjali sabiex jiġu garantiti l-kundanna jew il-ħelsien tal-akkużat.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

Il-Karta tal-Vittmi tistabbilixxi l-intitolamenti għall-vittmi. Din hija disponibbli hawnhekk: <https://www.justice-ni.gov.uk/publications/victim-charter>.

Jekk kont xhud ta' reat kriminali, iżda m'intix vittma, jista' jkollok aċċess għas-servizzi skont il-Karta tax-Xhieda. Din hija disponibbli hawnhekk: <https://www.justice-ni.gov.uk/publications/witness-charter>.

Nista' nagħmel dikjarazzjoni jew nixhed waqt il-proċess? Taħt liema kundizzjonijiet?

Jekk taf xi haġa dwar incident, tista' tintalab tixhed fil-qorti għall-prosekuzzjoni jew għad-difiża. Jekk taf waħda mill-persuni involuti f'każ, tista' tintalab tipprovdi x-xhieda tiegħek bħala xhud tal-karattru, ġeneralment mid-difiża.

Jekk inti vittma ta' reat, Dikjarazzjoni Personali tal-Vittma (Victim Personal Statement - VPS) tagħtik opportunità li tispjega fi kliemk stess kif affettwak reat, kemm jekk fiżikament, emozzjonalment, finanzjarjament jew bi kwalunkwe mod ieħor. Din hija differenti minn dikjarazzjoni ta' xhud dwar x'għara f'dak il-mument, bħal dak li rajt jew smajt.

Inti għandek id-dritt li tiġi offrut(a) l-opportunità li tagħmel VPS ladarba tkun ittieħdet deċiżjoni li ssir prosekuzzjoni kontra xi hadd għar-reat.

Il-VPS tagħtik lehen fil-proċess tal-ġustizzja kriminali. Madankollu, ma għandekx tagħti l-fehmiet tiegħek dwar l-akkużat, kwalunkwe reat allegat jew reat ieħor, jew dwar kwalunkwe piena li taħseb li għandha tingħata. Dan minħabba li dawn il-fehmiet mhumiex ammissibbli fil-qorti. Qabel ma tingħata d-dikjarazzjoni lill-imħallef, is-Servizz tal-Prosekuzzjoni Pubblika għandu jneħhi kwalunkwe informazzjoni li ma għandhiex tkun fiha.

Id-dikjarazzjoni personali tal-vittma tintuża fil-qorti jekk l-akkużat jinstab ħati jew iwieġeb li huwa ħati. Din tiġi eżaminata mill-prosekutur, mill-akkużat, mir-rappreżentant legali tiegħu u mill-imħallef. Meta persuna tinstab ħatja ta' reat, il-qorti għandha tikkunsidra l-partijiet rilevanti tad-dikjarazzjoni personali tal-vittma meta tiġi biex tiddetermina s-sentenza. F'xi każijiet, jista' ma jkunx possibbli li tiġi kkunsidrata dikjarazzjoni, jekk il-każ jiġi ttrattat malajr ħafna mill-qorti, pereżempju, jekk ikun hemm dikjarazzjoni ta' ħtija bikrija jew jekk il-każ jiġi ttrattat mal-ewwel dehra fil-qorti.

X'informazzjoni ser nircievi waqt il-proċess?

Inti intitolat(a) li:

- tiġi informat(a) dwar l-eżitu ta' kwalunkwe smiġħ dwar il-libertà provviżorja (kwalunkwe kundizzjoni rilevanti għal-libertà provviżorja u kwalunkwe tibdil rilevanti f'dawn il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja) bir-raġunijiet mingħajr dewmien bla bżonn;
- tiġi informat(a) bid-data, il-post u l-eżitu ta' kwalunkwe seduta tal-qorti kriminali fil-kawża mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi;

- tiġi informat(a) jekk jinħareġ mandat ta' arrest għal persuna suspettata u dwar l-eżitu ta' seduta jekk il-persuna suspettata terġa' tiġi arrestata. Jekk persuna suspettata terġa' tiġi arrestata wara li jkun inħareġ mandat, din normalment tittella' l-qorti ftit wara;
- F'każijiet fejn il-persuna suspettata twieġeb li mhijiex ħatja, tiddiskuti kwalunkwe ħtieġa li jista' jkollok mal-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi u tiġi riferut(a) għal aġenzija jew grupp ta' appoġġ rilevanti, fejn xieraq.

Jekk inti xhud matul il-proċess, inti intitolat(a) li:

- tistaqsi lill-persunal tal-qorti jekk tistax tidhol fil-bini tal-qorti minn entratura separata differenti minn dik mnejn daħlu l-persuna suspettata u l-familjari u l-ħbieb tagħha;
- fejn iċ-ċirkostanzi jippermettu, tiltaqa' mal-prosekutur tal-PPS u tagħmillu mistoqsijiet dwar il-proċess tal-qorti. Dan jindika, fejn possibbli, kemm jaf ikollok iddum tistenna qabel ma tixhed;
- kull fejn possibbli, tirċievi spjegazzjoni mingħand il-prosekutur tal-PPS jekk ikun hemm dewmien fil-proċedimenti dakinhar u kemm x'aktarx li jkollok iddum tistenna;
- tistenna u tpoġġi f'żona separata mill-persuna suspettata u mill-familja u l-ħbieb tagħha - il-qorti tiżgura li dan isir kull fejn ikun possibbli;
- isiru arrangamenti għal kwalunkwe Miżuri Speċjali għalik meta dawn jiġu ordnati mill-qorti;
- tingħata punt ta' kuntatt fil-qorti sabiex tkun tista' ssir taf x'inhu jiġri fil-kawża waqt li tkun qed tinstema'.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 14/03/2019

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra s-sentenza?

Il-vittmi ma għandhom ebda dritt ta' appell kontra l-kundanna jew is-sentenza tat-trażgressur.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tingħata s-sentenza?

Wara l-proċess, inti intitolat(a) li:

- tiħallas kwalunkwe spejjeż li l-PPS iddeċieda li huma dovuti lilek jekk tkun attendejt il-qorti sabiex tagħti x-xhieda tiegħek;
- tiġi informat(a) mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi dwar l-eżitu tal-proċess, inkluż, fejn disponibbli, sommarju qasir tar-raġunijiet li wasslu għad-deċiżjoni;
- tiġi ggwidat mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi għal servizzi ta' appoġġ għall-vittmi, fejn xieraq u fejn dawn ikunu disponibbli.

(i) Jekk jiġi pprezentat appell quddiem il-Crown Court kontra kundanna jew sentenza fil-Qorti tal-Magistrati.

Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) bl-informazzjoni li ġejja mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi:

- bi kwalunkwe avviż ta' appell li sar;
- bid-data, il-ħin u l-post ta' kwalunkwe seduta;
- bl-eżitu tal-appell, inkluż kwalunkwe tibdil fis-sentenza oriġinali.

Inti intitolat(a) wkoll li:

- tistenna u tpoġġi fil-qorti f'żona separata mir-rikorrent u mill-qraba u l-ħbieb tiegħu. Il-qorti għandha tiżgura li dan isir kull fejn ikun possibbli;
- tiġi pprovdut(a) b'punt ta' kuntatt fil-Crown Court;

- tircievi informazzjoni dwar is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fejn xieraq u disponibbli.

(ii) *Jekk jiġi pprezentat appell kontra kundanna jew sentenza quddiem il-Qorti tal-Appell, jew jiġu pprezentati talba jew appell quddiem il-Qorti Suprema tar-Renju Unit f'kawża kriminali fuq punt tal-ligi.*

Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) b'dawn li ġejjin mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi:

- tiġi informat(a) li l-appellant ingħata l-awtorizzazzjoni għall-appell;
- tircievi informazzjoni dwar id-data, il-ħin u l-post ta' kwalunkwe seduta;
- tiġi informat(a) jekk l-appellant ikun se jinħeles fuq libertà provviżorja qabel l-appell jew jekk il-kundizzjonijiet tal-libertà provviżorja varjawx;
- tircievi aġġornament dwar kwalunkwe tibdil fid-dati tas-seduta;
- tiġi pprovdut(a) b'punt ta' kuntatt għall-Uffiċċju tal-Appelli Kriminali jew għall-persunal tal-Qorti Suprema tar-Renju Unit;
- tiġi informat(a) dwar ir-riżultat tal-appell. Dan jinkludi kwalunkwe tibdil fis-sentenza oriġinali.
- tistenna u tpoġġi fil-qorti f'zona separata mir-rikorrent u mill-qraba u l-ħbieb tiegħu. L-impjegati tal-qorti jiżguraw li dan isir kull fejn ikun possibbli. Huwa rari li l-appellant jattendi seduti fil-Qorti Suprema. Isirulek arrangamenti speċjali jekk l-appellant ikun preżenti u inti ma tkunx tixtieq tkun preżenti fl-awla tal-qorti;
- titlob kopja mingħand l-Uffiċċju tal-Appelli Kriminali jew mill-impjegati tal-Qorti Suprema tar-Renju Unit tas-sentenza tal-qorti dwar il-kawża ladarba tiġi ppubblikata.

Wara l-għoti ta' awtorizzazzjoni għall-appell, jekk inti qarib strett ta' xi ħadd li miet, f'każ li jikkwalifika, tkun intitolat(a) li tiġi offrut(a) laqgħa mal-PPS sabiex jiġu spjegati n-natura tal-appell u l-proċessi tal-qorti.

Il-Kummissjoni għar-Rieżami tal-Kawzi Kriminali

Malli tircievi applikazzjoni mingħand trażgressur, il-Kummissjoni għar-Rieżami tal-Kawzi Kriminali twettaq riežamijiet tal-kundanni u tas-sentenzi imposti bħala riżultat tat-trażgressjoni kriminali tat-trażgressur. Il-Kummissjoni tista' tirreferi kundanna jew sentenza għal appell ġdid jekk ikun hemm xi informazzjoni ġdida jew argument ġdid li jistgħu jfissru li l-kundanna mhijiex sikura jew li s-sentenza hija twila wisq. Il-Kummissjoni tircievi madwar 1000 applikazzjoni kull sena mingħand persuni kkundannati u tirreferi madwar 30-40 kawża għal appell ġdid. Meta tirrieżamina kawża, il-Kummissjoni tivvaluta l-impatt potenzjali fuqek u tiddeċiedi jekk għandekx tiġi nnotifikat(a). Il-Kummissjoni tirreġistra r-raġunijiet għad-deċiżjonijiet tagħha rigward il-forma ta' kuntatt miegħek u f'każijiet xierqa tinnotifika lill-pulizija b'dawk id-deċiżjonijiet.

- Inti intitolat(a) li tiġi nnotifikat(a) mill-Kummissjoni jekk din tqis li hemm prospett raġonevoli ta' rieżami li jingieb għall-attenzjoni tiegħek.
- Jekk il-Kummissjoni tiddeċiedi li huwa xieraq li tikkuntattjak matul ir-rieżami, il-Kummissjoni tinnotifikak li giet riċevuta applikazzjoni u li l-kawża qed tiġi eżaminata mill-ġdid. Wara r-rieżami, il-Kummissjoni tiddeċiedi jekk il-kundanna jew is-sentenza għandhiex tiġi riferuta għall-qrati, u tinnotifikak bid-deċiżjoni tagħha, sakemm inti ma tkunx tlabt esplicitament li ma tiġix informat(a).
- Jekk il-Kummissjoni tiddeċiedi li mhuwiex xieraq li tikkuntattjak matul ir-rieżami, iżda sussegwentement tiddeċiedi li tirreferi l-kundanna jew is-sentenza lill-qrati, il-preżunzjoni hija li l-Kummissjoni tinformak dwar ir-riferiment.

Jien intitolat(a) għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

- Inti intitolat(a) li jkollok aċċess għas-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi fi kwalunkwe ħin, kemm jekk tkun irrapportajt reat kif ukoll jekk le, u wara l-konkluzjoni tal-investigazzjoni u tal-prosekuzzjoni.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trażgressur jiġi kkundannat?

- Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi bis-sentenza mogħtija lill-persuna suspettata (jekk tkun instabet ħatja). Din tinkludi spjegazzjoni qasira dwar it-tifsira u l-effett tas-sentenza.
- Inti intitolat(a) li tiġi riferut(a) għall-PPS, li min-naħa tiegħu jwieġeb kwalunkwe mistoqsija li jista' jkollok dwar is-sentenza li l-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi ma tkunx tista' twieġeb.
- Minbarra l-intitolamenti spjegati hawn fuq, jekk inti qarib strett ta' xi ħadd li miet, f'każ li jikkwalifika, inti tkun intitolat(a) li tiġi offrut(a) laqgħa ma' rappreżentant tal-PPS, li min-naħa tiegħu jispjega s-sentenza mogħtija. Generalment, din il-laqgħa sseħħ fil-qorti.

Niġi informat(a) jekk it-trażgressur jinħeles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jaħrab mill-ħabs?

Jekk trażgressur jingħata sentenza ta' priġunerija, jiddaħħal l-isptar jew ikun taħt superviżjoni tal-Bord tal-Probation, inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-Unità għall-Ħarsien tax-Xhieda u tal-Vittmi dwar l-aċċess għal skema rilevanti ta' informazzjoni lill-vittmi wara l-kundanna. Inti intitolat(a) li titlob lill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi sabiex tipprovdi lek ċerta informazzjoni. L-Unità, li hija ġestita mill-Bord tal-Probation għall-Irlanda ta' Fuq, tikkoordina servizz uniku tal-vittmi li jkopri t-tliet skemi kollha ta' informazzjoni lill-vittmi. It-tliet skemi huma l-iskema ta' informazzjoni lill-vittmi dwar il-ħelsien tal-priġunieri (PRVIS), l-iskema ta' informazzjoni lill-vittmi tal-Bord tal-Probation għall-Irlanda ta' Fuq u l-iskema ta' informazzjoni lill-vittmi dwar trażgressuri b'disturbi mentali. Dawn huma relatati ma':

- trażgressuri żgħażaġh li ngħataw l-ekwivalenti ta' priġunerija għall-għomor, ikkundannati għal reat gravi jew mogħtija sentenza ta' detenzjoni f'Centru għat-Trażgressuri Żgħażaġh mill-Crown Court (meta t-trażgressur żagħżuġh jagħlaq 18-il sena). L-iskema tal-ħabs tkopri wkoll trażgressuri adulti (ta' 18-il sena jew aktar) li jingħataw sentenza ta' sitt xhur priġunerija jew aktar;
- trażgressuri li jingħataw sentenza li tinkludi superviżjoni mill-Bord tal-Probation għall-Irlanda ta' Fuq; u
- trażgressuri li huma soġġetti għal Ordni tal-Isptar b'Ordni ta' Restrizzjoni.

Skema ta' Informazzjoni lill-Vittmi dwar il-Ħelsien tal-Priġunieri (PRVIS)

Jekk tirreġistra mal-iskema, tkun intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi, mingħajr dewmien bla bżonn (meta din tkun giet informata b'deċiżjoni jew eżitu), dwar:

- is-sena u x-xahar meta l-priġunier ikun mistenni li jinħeles mill-kustodja jew ikun eliġibbli li jiġi kkunsidrat sabiex jingħata ħelsien temporanju;
- meta l-priġunier ikun qed jiġi kkunsidrat sabiex jingħata ħelsien temporanju;
- kwalunkwe deċiżjoni meħuda fir-rigward ta' ħelsien temporanju; u
- kwalunkwe kundizzjoni magħrufa tal-ħelsien tal-priġunier, jew kwalunkwe kundizzjoni imposta fuq il-ħelsien temporanju, u kwalunkwe ksur ta' dawn li jwassal sabiex il-priġunier jitregġa' lura għall-kustodja, sakemm il-kondiviżjoni tal-informazzjoni ma tkunx ta' periklu għal xi ħadd jew sakemm ma jkunx hemm riskju ta' dannu identifikat għat-trażgressur li jirriżulta minn dan.

Fil-każijiet ta' priġunieri mogħtija priġunerija għall-għomor, sentenza ta' kustodja indeterminata jew sentenza ta' kustodja estiża li huma soġġetti għal kunsiderazzjonijiet ta' ħelsien mill-Kummissarji tal-Parole, inti intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi dwar meta l-priġunier ikun qed jiġi kkunsidrat sabiex jingħata l-ħelsien. Inti tkun intitolat(a) wkoll li tgħarraf lill-Kummissarji tal-Parole bil-fehmiet tiegħek dwar il-ħelsien (permezz tal-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi) qabel ma dak il-priġunier jiġi kkunsidrat sabiex jingħata l-ħelsien. Inti intitolat(a) li tiġi informat(a) bid-deċiżjoni meħuda mill-Kummissarji tal-Parole u, jekk din tkun li għandu jinħeles il-priġunier, li tiġi informat(a) dwar l-arranġamenti tal-liċenzjar li japplikaw.

Inti intitolat(a) wkoll li jkollok l-opportunità li tippreżenta l-fehmiet tiegħek lill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi, jew li tirreġistra t-ħassib li jkollok dwar is-sigurtà personali tiegħek u li tali tħassib jiġi kkunsidrat bħala parti mill-proċess ta' valutazzjoni, meta trażgressur japplika għal ħelsien temporanju jew ikun ser jinħeles fuq liċenzja.

Kultant, ikun possibbli biss li tiġi informat(a) dwar ħelsien wara li jkun seħħ. Fil-każ improbabbli ħafna li trażgressur fil-kawża li inti involut(a) fiha jaħrab mid-detenzjoni, inti tkun intitolat(a) li tiġi informat(a) dwar dan, mingħajr dewmien bla bżonn, mill-pulizija jew mis-servizz tal-ħabs, sakemm il-kondiviżjoni tal-informazzjoni ma tkunx ta' periklu għal xi ħadd jew sakemm ma jkunx hemm riskju ta' dannu identifikat għat-trażgressur li jirriżulta minn dan. Inti intitolat(a) ukoll li tiġi informat(a) mill-pulizija jew mis-servizz tal-ħabs bi kwalunkwe miżura sussegwentement meħuda sabiex tiproteġik.

Skema ta' Informazzjoni lill-Vittmi tal-Bord tal-Probation għall-Irlanda ta' Fuq

Jekk tirreġistra mal-iskema, tkun **intitolat(a)** li tircievi informazzjoni mill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi, mingħajr dewmien bla bżonn (meta din tkun giet informata b'deċiżjoni jew eżitu), dwar:

- kif għandha tiġi ġestita l-kawża;
- it-tip u t-tul ta' superviżjoni li jircievi t-trażgressur u l-kundizzjonijiet ġenerali ta' din (inkluża kwalunkwe varjazzjoni);
- kwalunkwe kundizzjonijiet żejda li japplikaw għas-superviżjoni, inkluż fejn dawn ikunu varjati;
- in-numru ta' sigħat ta' servizz fil-komunità, fejn dan japplika; u
- kwalunkwe sentenzi ulterjuri relatati mal-kawża.

Inti intitolat(a) wkoll li tagħzel kif trid li tircievi din l-informazzjoni (pereżempju, wiċċ imb wiċċ, bit-telefon jew bil-miktub) u li tiddiskuti kwalunkwe tħassib li jista' jkollok ma' membru tal-persunal tal-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi. F'ċerti każijiet, l-Unità toffri lek ukoll l-

opportunita li tipprezenta l-fehmiet u t-tfassib tieghek f'rapport dwar il-vittma, sabiex dawn ikunu jistghu jigu kkunsidrati mill-Kummissarji tal-Parole.

Skema ta' Informazzjoni lill-Vittmi dwar Trażgressuri b'Disturbi Mentali

Din l-iskema tipprovdi informazzjoni dwar kwalunkwe perjodu ta' liv ta' assenza mill-isptar li jkun ikkunsidrat għal trażgressur u meta jithalla jitlaq b'mod kundizzjonali jew assolut mill-isptar. Jekk tirreġistra għal din l-iskema, tkun intitolat(a) li tiġi informat(a) mill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi, mingħajr dewmien bla bżonn (meta din tkun giet informata b'deċizzjoni jew eżitu):

- meta għandu jiġi kkunsidrat perjodu ta' liv ta' assenza;
- li għandu jingħata perjodu ta' liv, jew li trażgressur ikun se jithalla jitlaq mill-isptar, fil-ġimgħat li ġejjin, flimkien ma' kwalunkwe kundizzjoni ġenerali rilevanti għalik; u
- dwar kwalunkwe kundizzjoni rilevanti li tapplika għat-trażgressur li jhalli l-isptar.

Int intitolat(a) wkoll li jkollok l-opportunita li tipprezenta l-fehmiet tieghek, bil-miktub, lill-Unità ta' Informazzjoni lill-Vittmi dwar kif il-liv jew il-liċenzjar propost jista' jaffettwa s-sigurtà jew il-benesseri tieghek, kif ukoll x'kundizzjonijiet jista' jkun soġġett għalihom trażgressur meta jhalli l-isptar.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 14/03/2019

4 - Kumpens

'Inhu l-proċess biex titlob kumpens għad-danni mingħand it-trażgressur? (pereżempju kawża fil-qorti, kawża ċivili, talba għad-danni)

Jekk inti vittma ta' reat vjolenti tista' titlob kumpens. Sakemm ma jkunx hemm raġunijiet tajbin, għandek tirrapporta l-incident lill-pulizija mill-aktar fis possibbli wara li jseħh u tipprezenta rikors għal kumpens fi żmien sentejn (mid-data tal-incident li kkawża d-dannu). Il-limitu ta' żmien ta' sentejn jista' jiġi rrinunzjat jekk is-Servizzi tal-Kumpens iqisu li hemm raġuni tajba għad-dewmien u jkun fl-interessi tal-ġustizzja li jsir dan. Aktar informazzjoni dwar il-kumpens għall-vittmi ta' reat vjolenti tista' tinstab fuq <http://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Kumpens ordnat mill-qorti

Qorti tal-maġistrati tista' tofróg ordni ta' kumpens sa massimu ta' £5,000 għal kull akkuża. Il-Crown Court għandha setgħat bla limitu, iżda għandha tikkunsidra l-mezzi tat-trażgressur.

L-ordnijiet ta' kumpens għandhom ikunu għal ammont tali li l-qorti tqis li jkun xieraq, filwaqt li tqis kwalunkwe evidenza u rappreżentazzjoni mressqa mill-prosekuzzjoni u mid-difiża.

Il-qrati jagħtu importanza konsiderevoli lill-ħruġ ta' ordnijiet ta' kumpens u jridu jagħtu raġunijiet meta ma joħroġux ordni.

Il-qorti ordnat lit-trażgressur iħallasni għad-danni/jagħtini kumpens. Kif nista' niżgura li t-trażgressur iħallasni?

L-eżekuzzjoni tal-ordnijiet ta' kumpens hija responsabbiltà tal-qrati.

Jekk it-trażgressur ma jħallasx, l-Istat jista' jħallasni avvanz? Taħt liema kundizzjonijiet?

Le - ma hemm ebda ħlas bil-quddiem ta' kumpens ordnat mill-qorti fl-Irlanda ta' Fuq.

Għandi dritt għal kumpens mingħand l-Istat?

Jista' jkun li tkun eliġibbli skont l-iskema ta' Kumpens għal Danni Kriminali, aktar informazzjoni hija disponibbli fuq <https://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>

Jien intitolat(a) għal kumpens jekk it-trażgressur ma jinstabx ħati?

Skont l-Iskema ta' Kumpens għal Danni Kriminali, jista' jkun li tkun eliġibbli għal għotja anki jekk l-aggressur tiegħek ma jkunx magħruf jew ma jiġix ikkundannat. Aktar informazzjoni hija disponibbli fuq <https://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>

Jien intitolat(a) għal pagament ta' emerġenza waqt li nkun qed nistenna li tiġi deċiżja t-talba għall-kumpens tiegħi?

Meta s-Servizzi tal-Kumpens ikunu ddeċidew li inti eliġibbli għal flus iżda ma jkunux jistgħu jiehdu deċiżjoni finali, huma jistgħu jikkunsidraw li jagħmlu pagament interim. Jekk ma jkunux jistgħu jiehdu deċiżjoni finali, x'aktarx li dan ikun minħabba li jkunu qegħdin jistennew sakemm jinftiehem l-impatt fit-tul tad-dannu mgarrab minnek.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 14/03/2019

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

Iena vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u l-assistenza?

Victim Support NI toffri informazzjoni dwar is-servizzi ta' appoġġ fil-qrib. Ara l-Karta tal-Vittmi u l-Karta tax-Xhieda. <http://www.victimsupportni.com/>

Il-hotline għall-appoġġ tal-vittmi

Is-Servizz ta' Informazzjoni għall-Vittmi jinkludi linja ta' informazzjoni għall-vittmi: +44 808 168 9293

L-appoġġ għall-vittmi huwa bla flus?

Iva.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi mis-servizzi tal-Istat jew mill-awtoritajiet?

Il-pulizija u t-Taqsima għall-Flusien għall-Vittmi u x-Xhieda għandhom jipprovdu informazzjoni dwar fejn u kif tikseb pariri jew appoġġ, inkluż aċċess għal appoġġ mediku, kwalunkwe appoġġ minn speċjalisti (bħal appoġġ psikoloġiku) u akkomodazzjoni alternattiva.

X'tipi ta' appoġġ nista' nircievi minn organizzazzjonijiet mhux governattivi?

Ħafna organizzazzjonijiet mhux governattivi u organizzazzjonijiet tal-karità jipprovdu assistenza, pariri dwar l-appoġġ, konsulenza u servizzi ġenerali u speċjalizzati oħrajn lill-vittmi ta' reati, f'livell nazzjonali, reġjonali u lokali.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 14/03/2019

Id-drittijiet tal-vittmi fil-proċeduri kriminali - Skozja

Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna. Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [en](#) diġà ġew tradotti.

Id-Drittijiet tal-Vittmi fl-Iskożja

Bħala vittma ta' reat, inti għandek id-drittijiet tiegħek.

Inti intitolat(a) wkoll għal appoġġ prattiku u emozzjonali matul il-proċess kollu u tista' tkun eliġibbli għal kumpens għal kwalunkwe danni kkawżati mir-reat.

Il- [Kodiċi tal-Vittmi għall-Iskozja](#) jistabbilixxi d-drittijiet tiegħek, kif għandek teżerċitahom u lil min għandek tikkuntattja għall-għajnuna u l-pariri. Dan jinkludi informazzjoni dwar:

- Id-dritt tiegħek għal standards minimi ta' servizz - kif ser tiġi ttrattat(a) mill-organizzazzjonijiet tal-ġustizzja kriminali
- Id-dritt tiegħek għall-informazzjoni - kif ser tiġi aġġornat(a) dwar il-każ tiegħek u dwar xiex tista' tistaqsi
- Id-dritt tiegħek għall-partecipazzjoni - li tinftiehem, tifhem x'qed jiġri u tgħid lill-qorti kif affettwak reat
- Id-dritt tiegħek għall-protezzjoni u l-protezzjoni tal-privatezza - li tħossok sikur u protett mill-intimidazzjoni
- Id-dritt tiegħek għall-appoġġ - kemm jekk tirrapporta r-reat lill-pulizija kif ukoll jekk le
- Id-dritt tiegħek għall-kumpens u l-ispejjeż - bħall-ispejjeż tal-ivvjaġġar, it-telf ta' qligħ jew il-kumpens jekk korrejt.

Inti għandek ukoll dritt li tilmenta jekk ma tkunx kuntent bil-mod kif ittrattatek organizzazzjoni.

Žur [mygov.scot](#) sabiex issir taf aktar dwar id-drittijiet tiegħek bħala vittma ta' reat fl-istadji differenti tal-proċess tal-ġustizzja kriminali, inklużi [r-rapportar ta' reat](#), [l-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni](#), [jekk każ imur il-qorti](#) u x'jiġri [wara l-verdett](#).

Inti tista' wkoll taqra dwar [l-għajnuna u l-appoġġ għall-vittmi ta' reati](#).

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taft sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

- [1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat](#)
- [2 - Ir-rapportar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess](#)
- [3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)
- [4 - Kumpens](#)
- [5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza](#)

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 30/01/2019

1 - Drittijiet bħala vittma ta' reat

'informazzjoni ser nircievi minghand l-awtorità wara li jseħh ir-reat (pereżempju minghand il-pulizija, il-prosekutur pubbliku), iżda anki saħansitra qabel ma nrrapporta r-reat?

Inti tista' wkoll tikseb aċċess għal informazzjoni relatata ma' reat billi tikkuntattja lill-organizzazzjonijiet rilevanti (Police Scotland, l-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali, is-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi, is-Servizz tal-Flabs Skoċċiż u Parole Scotland). Għal aktar informazzjoni, tista' żżur [it-taqsim](#) dwar il-kriminalità, il-ġustizzja u l-liġi tas-sit web tal-Gvern Skoċċiż.

Jekk tiddeciedi li tirrapporta reat lill-pulizija, huma joħroġulek kard għall-ħarsien tal-vittmi. Din tirrikonoxxi l-kwerela tiegħek u tipprovdilek aktar informazzjoni.

Il-Kodiċi [tal-Vittmi għall-Iskozja](#) jispjega wkoll għadd ta' drittijiet li jista' jinkiseb aċċess għalihom, skont fl-iema stadju tkun tinsab fis-sistema tal-ġustizzja kriminali.

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħh ir-reat (ċittadini tal-UE u daww li mhumie). Kif inhuma mharsa d-drittijiet tiegħi?

Anki jekk ir-reat ma jkunx ġie kkommess fl-Iskozja, inti xorta tista' tkun intitolat(a) għal protezzjoni meta tkun qed tgħix fl-Iskozja, bli-uzu ta' miżuri bħal:

L-Ordni ta' Protezzjoni Ewropea ('European Protection Order' - EPO). L-EPO tippermetti li ordni magħmula minn qorti xi mkien ieħor fl-UE (pereżempju, il-projbizzjoni ta' individwu partikolari milli jersaq lej) tiġi rikonoxxuta u eżegwita fl-Iskozja. Inkella, jekk l-ordni tkun saret fl-Iskozja, din tkun tista' tiġi ttrasferita lejn il-pajjiż fejn tgħix.

Aktar informazzjoni dwar l-EPO tista' tinkiseb minn fuq is-sit web tas-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi.

Skont l-Att tal-2014 dwar il-Vittmi u x-Xhieda, inti tista' tirrapporta reat kommess fi Stat Membru ieħor tal-UE lil Police Scotland, li għandhom ir-responsabbiltà li jiżguraw li l-ilment jintbagħat mingħajr dewmien bla bżonn lill-awtorità xierqa tal-Istat Membru fejn ġie kommess ir-reat jew l-allegat reat.

Jekk nirrapporta reat, x'informazzjoni ser nircievi?

Jekk tagħzel li tirrapporta reat, inti ser tircievi kard għall-ħarsien tal-vittmi. Inti għandek ukoll id-dritt li titlob informazzjoni speċifika għall-każ tiegħek mingħand l-awtoritajiet li ġejjin.

- Mingħand Police Scotland - informazzjoni dwar deċiżjoni sabiex ma tipproċedix b'investigazzjoni kriminali u kwalunkwe raġunijiet għaliha, u deċiżjoni sabiex ittemm investigazzjoni kriminali u kwalunkwe raġunijiet għaliha.
- Mingħand l-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali - jekk il-każ tiegħek ma jittersaqx il-qorti, inti għandek id-dritt li tiġi informat bir-raġunijiet għal dan u li titlob li ssir reviżjoni ta' din id-deċiżjoni.
- Mingħand is-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi - id-dati ta' kwalunkwe seduta tal-qorti, id-deċiżjoni finali ta' qorti fi proċess jew kwalunkwe appell li jirriżulta mill-proċess, u kwalunkwe raġunijiet għal dan.

Jien intitolat(a) għal servizzi ta' interpretazzjoni jew traduzzjoni mingħajr ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħrajn, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Matul il-proċess tal-ġustizzja kriminali, inti intitolat(a) li tifhem u tinftehem waqt il-proċedimenti. Jekk għandek diffikultà sabiex tifhem jew titkellem bl-Ingliż, tista' titlob għal interpretu sabiex jgħinek:

- Tifhem kull mistoqsija li ssirlek;
- Tifhem kwalunkwe informazzjoni li tingħatalek;
- Tagħti t-tweġibiet u tipprovdi l-informazzjoni; u, altrimenti, tikkomunika b'mod effettiv.

Inti tista' titlob ukoll li tingħata traduzzjoni ta' dokument, jekk dan ikun ġie pprovdut lilek bil-liġi, jew jekk ikun essenzjali għall-partecipazzjoni tiegħek fl-investigazzjoni jew fil-proċedimenti.

Kif tista' l-awtorità tiżgura li qed nifhem u ninftehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabbiltà)

L-informazzjoni hija disponibbli, fuq talba, f'varjetà ta' formati, u dalwaqt ser tkun disponibbli verżjoni faċli biex tinqara tal-Kodiċi tal-Vittmi.

Appropriate Adults jgħinu sabiex jiffaċilitaw il-komunikazzjoni bejn il-pulizija u vittmi ta' 16-il sena u aktar li għandhom diffikultajiet ta' komunikazzjoni bħala riżultat ta' disturb mentali, inkluża diżabbiltà fit-tagħlim. Din isseħħ primarjament waqt l-interrogazzjonijiet tal-pulizija, iżda tista' tinkludi wkoll l-eżamijiet forensiċi u l-proċeduri ta' identifikazzjoni.

Is-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi

Min jagħti appoġġ lill-vittmi?

Hemm għadd ta' organizzazzjonijiet li jipprovdu appoġġ lill-vittmi, skont in-natura tar-reat.

- Victim Support Scotland hija l-akbar organizzazzjoni karitatevoli li tipprovdi servizzi ta' appoġġ u informazzjoni lill-vittmi u li-xhieda ta' reati fl-Iskozja. VSS tuża metodoloġija ta' valutazzjoni bbażata fuq l-issodisfar tal-ħtiġijiet tal-individwi sabiex jipprovdu appoġġ personalizzat
- Community Safety Glasgow (TARA) tipprovdi appoġġ lill-vittmi tat-traffikar fil-forma ta' akkomodazzjoni fi kriżi, skont ħtieġa individwali, sa massimu ta' 45 jum, ippjanar tal-ħarsien, riferiment suċċessiv u appoġġ sabiex jinkiseb aċċess għal pariri legali.
- Migrant Help tappoġġja lil migranti vulnerabbli billi tipprovdi pariri u gwida lil dawk li jkunu qegħdin ifittxu l-ażil, Servizzi tad-Detenuti Nazzjonali Barranin u pariri lill-Prigunieri Nazzjonali Barranin.
- Organizzazzjonijiet oħrajn jinkludu PETAL, Rape Crisis Scotland, Scottish Women's Aid, ChildLine.
- Tista' ssib id-dettalji ta' kuntatt għall-organizzazzjonijiet kollha ta' appoġġ għall-vittmi fi [ħdan](#) il-Kodiċi tal-Vittmi għall-Iskozja.

Il-pulizija ser jirreferuni awtomatikament għal servizzi ta' appoġġ għall-vittmi?

Il-pulizija jistaqsuk jekk tixtieqx li tiġi riferut għal servizzi ta' appoġġ lill-vittmi u jgħaddulhom l-informazzjoni tiegħek biss jekk inti tkun tajt il-kunsens tiegħek sabiex isir dan.

Kif tiġi mħarsa l-privatezza tiegħi?

Meta tirrapporta reat, il-pulizija jieħdu passi sabiex jagħtuk l-appoġġ u jiproteġuk minn vittimizzazzjoni, intimidazzjoni u ritaljazzjoni ripetuti. F'termini ta' appoġġ, dawn il-passi jistgħu jinkludu:

- Li inti tiġi interrogat biss meta jkun meħtieġ.
- Li jiġi żgurat li l-interrogazzjonijiet jkunu qosra kemm jista' jkun.
- L-użu ta' faċilitajiet speċjalizzati għall-interrogazzjonijiet.
- Il-qorti tista', f'ċerti ċirkostanzi, timponi restrizzjonijiet fuq ir-rapportar tal-mezzi tax-xandir dwar il-każ li tkun involut(a) fih inti.

Għandi nrrapporta reat qabel ma jista' jkollu aċċess għal servizzi ta' appoġġ għall-vittmi?

Le, inti għandek id-dritt li tuża s-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi, anki jekk ir-reat ma jkunx ġie rrapportat lill-pulizija.

Il-protezzjoni personali jekk inkun f'periklu

X'tipi ta' protezzjoni hemm disponibbli?

Meta tirrapporta reat, il-pulizija jieħdu passi sabiex jagħtuk l-appoġġ għal kontra vittimizzazzjoni, intimidazzjoni u ritaljazzjoni ripetuti.

F'termini ta' appoġġ, dawn il-passi jistgħu jinkludu:

- Li inti tiġi interrogat biss meta jkun meħtieġ
- Li jiġi żgurat li l-interrogazzjonijiet jinżammu f'minimu
- L-użu ta' faċilitajiet speċjalizzati għall-interrogazzjonijiet

Il-qorti tista', f'ċerti ċirkostanzi, timponi restrizzjonijiet fuq ir-rapportar tal-mezzi tax-xandir dwar il-każ li tkun involut(a) fih inti. Il-qorti tista' timponi wkoll kundizzjonijiet speċjali ta' plegg għall-persuni akkużati, meta jkun xieraq.

Aktar informazzjoni dwar il-miżuri ta' protezzjoni tista' tinkiseb mingħand Police Scotland jew l-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prosekutur Fiskali.

Min jista' joffrili protezzjoni?

Ara hawn fuq.

Ser ikun hemm xi hadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mit-trasgressur?

Ara hawn fuq.

Ser ikun hemm xi hadd li jevalwa l-każ tiegħi sabiex jara jekk ninsabx f'riskju ta' aktar dannu mis-sistema tal-ġustizzja kriminali (matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Ara hawn fuq.

X'tip ta' protezzjoni hija disponibbli għall-vittmi vulnerabbli ħafna?

Ara hawn fuq.

Jien minorenni - għandi xi drittijiet speċjali?

Xi individwi jistgħu jkunu partikolarment vulnerabbli jew f'riskju minħabba ċ-ċirkostanzi tagħhom jew in-natura tax-xhieda li jistgħu jintalbu jagħtu lill-qorti. Hemm għażliet differenti disponibbli maħsuba biex jgħinu lil xhud vulnerabbli jixhed fil-qorti, b'hal permezz ta' konnessjonijiet live bit-TV jew minn wara skrin sabiex ma tkunx tista' tara lill-persuna akkużata. Dawn jissejju "miżuri speċjali".

Aktar informazzjoni dwar il-miżuri speċjali tista' tinkiseb mill-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali u mis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi. L-awtoritajiet rilevanti għandhom jistaqsuk ukoll jekk ikollokx xi tħassib dwar l-għoti tax-xhieda u jistgħu jgħinuk b'għażliet ta' kif tixhed.

Skont il-liġi, it-tfal kollha (taħt il-18-il sena) huma kklassifikati bħala vulnerabbli u, flimkien mal-allegati vittmi ta' abbuż domestiku, reati sesswali, traffikar tal-bnedmin u stalking, huma awtomatikament intitolati għall-użu ta' ċerti miżuri speċjali standard. Xhud li jbati minn disturb mentali, diżabbiltà fit-tagħlim jew li qed isofri minn biża' u diqa minħabba l-prospett li jrid jixhed jista' jitqies ukoll bħala vulnerabbli. L-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali ser iwettqu valutazzjoni sabiex jistabbilixxu l-vulnerabbiltà.

Is-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi għandu jiżgura wkoll li l-vittmi jkollhom żoni ta' stennija separati mix-xhieda tad-difiża meta jkunu qegħdin jistennew sabiex jixhdu fil-qorti.

Membru tal-familja tiegħi miet kaġun tar-reat - x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-qraba tal-vittmi ta' reati jista' jkollhom ukoll aċċess għall-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi, inkluża Victim Support Scotland.

Meta membru tal-familja jkun miet minħabba r-reat, inti jista' jkollok drittijiet (bħad-dritt għal informazzjoni dwar każ) daqs li kieku inti kont il-vittma tar-reat. Pereżempju, jekk inti għandek qarib li miet, għandek dritt li tikseb aċċess għal informazzjoni mill-pulizija.

Aktar informazzjoni tista' tinstab fil-Kodiċi tal-Vittmi, kif ukoll fl-Istandards tas-Servizz prodotti b'mod kongunt minn Police Scotland, mill-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali, mis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi, mis-Servizz tal-Ħabs Skoċċiż u mill-Bord tal-Parole għall-Iskozja. (ara l-link hawn taħt)

Membru tal-familja tiegħi kien vittma ta' reat - x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Il-qraba tal-vittmi ta' reati jista' jkollhom ukoll aċċess għall-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi, inkluża Victim Support Scotland.

F'xi ċirkostanzi (pereżempju jekk il-vittma tmurt), membru tal-familja jista' jkollu drittijiet (bħad-dritt għal informazzjoni dwar każ) daqs li kieku kien(et) il-vittma tar-reat.

Pereżempju, jekk inti għandek qarib li miet, għandek dritt li tikseb aċċess għal informazzjoni mill-pulizija. Aktar informazzjoni tista' tinkiseb [mill-Kodiċi tal-Vittmi](#) kif ukoll [mill-Istandards tas-Servizz prodotti mis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi](#).

Jista' jkollu aċċess għas-servizzi ta' medjazzjoni? X'inhuma l-kundizzjonijiet? Ser inkun sikur(a) waqt il-medjazzjoni?

Sacro hija l-Organizzazzjoni tal-Ġustizzja tal-Komunità Skoċċiża li taħdem sabiex toħloq komunitajiet aktar sikuri u koeżivi madwar l-Iskozja. Huma jipprovdu servizzi ta' medjazzjoni. Aktar dettalji huma disponibbli [fuq is-sit web tagħhom](#).

Fejn nista' nsib il-liġi li tgħid x'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Sabiex issib l-aktar informazzjoni aġġornata dwar id-drittijiet tal-vittmi, tista' taqra l-Kodiċi tal-Vittmi għall-Iskozja, li huwa disponibbli [hawnhekk](#).

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 30/01/2019

2 - Ir-rappurtar ta' reat u d-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni jew il-proċess

'każ ta' emerġenza ċempel 999. Sabiex tirrapporta reat ċempel 101.

Jekk inti persuna truxa, tlift is-smiġħ, nieqsa mis-smiġħ jew għandek diffikultà biex titkellem, tista' tikkomunika b'mod testwali fuq 18000.

Jekk irregjistrajt mas-servizz [emergencySMS](#) - u ma għandek ebda għażla oħra - tista' tibgħat messaġġ testwali lejn in-numru 999.

Meta għandek iċċempel 999

F'każ ta' emerġenza, ċempel 999 jekk:

- Ikun hemm riskju ta' korriment personali jew telf ta' ħajja
- Ikun qed isehh reat dak il-ħin
- Ikun hemm xi ħadd suspettat b'reat fil-qrib

Kif tirrapporta każ mhux ta' emerġenza

Ċempel 101 sabiex tikkuntattja lill-pulizija jekk ir-reat ma jkunx emerġenza.

Jekk inti persuna truxa, tlift is-smiġħ, nieqsa mis-smiġħ jew għandek diffikultà biex titkellem, tista' tikkomunika b'mod testwali fuq 18001 101.

Eżempji ta' reati li ma għandhomx bżonn rispons ta' emerġenza jinkludu:

- Insterqitlek il-karozza
- Saret ħsara fil-proprjetà tiegħek
- Ikollok suspett ta' użu jew traffikar tad-droga
- Trid tirrapporta ħabta tat-traffiku żgħira
- Trid tagħti informazzjoni lill-pulizija dwar reat fiż-żona fejn toqgħod

Tirrapporta reat fuq l-internet

F'każ mhux ta' emerġenza, tista' tirrapporta r-reati li ġejjin fuq is-sit web ta' Police Scotland:

- Reat ta' Mibegħda
- Abbuż Domestiku

Tista' wkoll timla l-formola ta' Crimestoppers fuq l-internet jekk trid tirrapporta reat b'mod anonimu.

Kif nista' nsir naf x'qed jiġri dwar il-każ?

Bħala vittma, inti għandek id-dritt li titlob informazzjoni speċifika għall-każ tiegħek b'rabta ma' reat. Jekk din ma tkunx ġiet ipprovduta lilek, inti tista' tagħmel talba formali minn għadd ta' korpi differenti:

- Police Scotland - informazzjoni dwar deċiżjoni sabiex ma tipprocedix b'investigazzjoni kriminali u kwalunkwe raġunijiet għaliha, u deċiżjoni sabiex ittemm investigazzjoni kriminali u kwalunkwe raġunijiet għaliha.
- L-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prosekutur Fiskali - jekk il-każ tiegħek ma jittressaqx il-qorti, inti għandek id-dritt li tiġi informat bir-raġunijiet għal dan u li titlob li ssir reviżjoni ta' din id-deċiżjoni.
- Is-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi - id-dati ta' kwalunkwe seduta tal-qorti, id-deċiżjoni finali ta' qorti fi proċess jew kwalunkwe appell li jirriżulta minn proċess, u kwalunkwe raġunijiet għal dan.

Jien intitolat(a) għal għajjnuna legali (matul l-investigazzjoni jew il-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Il-vittmi mhumiex partijiet fil-proċedimenti kriminali fl-Iskozja. Jekk vittma tkun teħtieġ pariri u assistenza legali, hija tista' tikkuntattja avukat. Huma jistgħu jkunu intitolati għal għajjnuna bl-ispejjeż tal-pariri u l-assistenza li jingħataw permezz tas-sistema ta' għajjnuna legali.

 Il-Bord Skoċċiż tal-Għajjnuna Legali huwa l-korp responsabbli għat-tħaddim tas-sistema tal-għajjnuna legali fl-Iskozja.

Nista' nitlob lura l-ispejjeż (sabiex nieħu sehem fl-investigazzjoni/fil-proċess)? Taħt liema kundizzjonijiet?

Jekk tkun ġejt 'imħarrek/imħarrka' sabiex tixhed fil-qorti, tista' tkun intitolat(a) li titlob lura xi spejjeż.

Tiġi 'mħarrek/imħarrka' tfisser li tkun irċevejt ittra uffiċjali - imsejġha taħrika - li tgħidlek sabiex tmur il-qorti u tixhed bħala xhud.

L-informazzjoni dwar kif titlob lura l-ispejjeż, flimkien ma' formola sabiex titlob l-ispejjeż jistgħu jinstabu fuq wara tat-taħrika.

Aqra t-taħrika tiegħek bir-reqqa u ħudha miegħek meta tmur il-qorti. Kun żgur li timla l-formola tal-ispejjeż fuq wara tat-taħrika tiegħek sabiex titlob l-ispejjeż mingħand il-persuna li ħarrkitek bħala xhud.

Il-ħlasijiet fi flus kontanti jsiru biss f'każijiet ta' tbatija ġenwina jew emerġenza. Spejjeż eċċezzjonali bħal nollijiet tat-taxi, ivvjaġġar bl-ajru u akkomodazzjoni matul il-lejl għandhom jiġu approvati minn qabel mill-prokuratur fiskali.

Jistgħu jsiru pretensjonijiet għal telf ta' qligħ għal xhieda li huma impjegati u li jaħdmu għal rashom. Ma hemmx facilitajiet għall-indukrar tat-tfal fil-bini tal-qorti, għalhekk, ix-xhieda tal-prosekuzzjoni jistgħu jitolbu l-ispejjeż għall-indukrar tat-tfal u tat-trabi b'rati fissi. Jekk ikollok bżonn tagħmel arranġamenti ta' indukrar fl-assenza tiegħek, inti tiġi rrimborżat b'rata fissa.

Nista' nappella jekk il-każ tiegħi jingħalaq qabel ma jitressaq quddiem r il-qorti?

Bħala vittma ta' reat fl-Iskozja, inti għandek id-dritt li titlob għal rieżami ta' deċiżjoni meħuda mill-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali li ma jipproċedux bil-prosekuzzjoni ta' każ irrapportat lilhom, meta dik id-deċiżjoni tkun ittieħdet fl-1 ta' Lulju 2015 jew wara. Jekk ikun possibbli, inti għandek tapplika għal reviżjoni fi żmien xahar mid-data li fiha tiġi informat(a) bid-deċiżjoni li ma ssirx il-prosekuzzjoni. Ġeneralment, inti tiġi informat(a) bid-deċiżjoni tar-reviżjoni fi żmien 20 jum tax-xogħol. Il-Lord Advocate (il-kap prosekutur pubbliku tal-Iskozja) ppubblika [L-Regoli](#) dwar dan il-proċess.

Nista' nkun involut(a) fil-proċess?

Dan jiddependi fuq jekk tintalabx tixhed fil-proċess. Jekk ma tintalabx tixhed, tista' tistaqsi lis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi:

- B'liema reati giet akkużata persuna - ladarba l-persuna akkużata kellha ċans li twiegeb għalihom (in-natura ġenerali biss tal-akkużi).
- X'qed jiġri b'kawża fil-qorti.
- X'deċiżjoni ħadu l-imħallef, ix-sheriff jew tal-Kummissarju tal-Paċi dwar kawża.

Is-sit [L-Regoli](#) web tas-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi għandu aktar dettalji dwar kif tikseb l-informazzjoni b'rabta mal-kawża u informazzjoni dwar is-sejha tal-kawża fil-qorti, inklużi l-proċessi li mistennija jissejġu fil-futur qrib. Dan jinkludi:

- Il-Qorti Superjuri tal-Ġustizzja.
- Il-Qrati tax-Sheriff.
- Il-Qrati tal-Kummissarju tal-Paċi.

Jekk inti vittma, is-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi ser:

- Jaġġornak dwar il-progress tal-kawża fil-qorti mill-inqas darba kull siegħa u jinformatk dwar meta tista' titlaq mill-qorti.
- Jipprovdi kmamar ta' stennija separati għax-xhieda tal-prosekuzzjoni u tad-difiża, kif ukoll aċċess għal ikel u xorb ħafif.
- Jekk inti intitolat(a) li tagħti x-xhieda tiegħek fil-qorti permezz ta' konnessjoni diretta fuq it-TV, xi ħadd mis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi jiltaqa' miegħek dakinhar u jispjegalek il-proċess ta' kif għandek tixhed fil-qorti.

X'inhu r-rwol uffiċjali tiegħi fis-sistema ġudizzjarja? Perezempju, jien nista' nkun jew nista' nagħżel li nkun: vittma, xhud, parti ċivili jew prosekutur privat?

Il-vittmi mhumiex partijiet fil-proċedimenti kriminali fl-Iskozja. Soġġetti għad-diskrezzjoni tal-prosekuzzjoni, il-vittmi jistgħu jintalbu jixhdu fil-qorti.

X'inhuma d-drittijiet u l-obbligi tiegħi f'dan ir-rwol?

L-informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek bħala vittma tista' tinstab [L-Regoli](#) fil-Kodiċi tal-Vittmi.

Jekk tintalab tixhed fil-qorti, inti tirċievi taħrika. It-taħrika tiegħek hija ittra uffiċjali li tgħidlek sabiex tmur fil-qorti u tagħti x-xhieda tiegħek.

Huwa importanti li ma tinjorax it-taħrika. Għid lil min talbek sabiex tkun xhud minnufih jekk hemm xi raġuni importanti għala ma tistax tkun prezenti fid-data tal-proċess. Jekk ma tidhirx fil-ħin u l-post korretti, il-qorti tista' toħroġ mandat għall-arrest tiegħek.

Xi xhieda jistgħu jsibuha bi tqila sabiex jixhdu. Huma jistgħu jkunu partikolarment vulnerabbli minħabba ċ-ċirkostanzi tagħhom jew in-natura tax-xhieda tagħhom. Il-qorti tista' tiegħu passi addizzjonali (imsejha 'miżuri speċjali') sabiex tgħin lix-xhieda vulnerabbli jagħtu l-aħjar xhieda possibbli, bħall-użu ta' skrin sabiex ix-xhud ma jkollux għaliex jara lill-persuna akkużata. Inti għandek tiddiskuti kwalunkwe tħassib li jkollok mal-persuna li talbet sabiex inti tagħti x-xhieda tiegħek, billi din tkun tista' tapplika mal-qorti f'ismek sabiex jittieħdu miżuri speċjali.

Aktar informazzjoni dwar ir-rwol tiegħek bħala xhud tista' tinstab fuq [L-Regoli](#) is-sit web tal-Uffiċċju tal-Kuruna u s-Servizz tal-Prokuratur Fiskali u fuq il-paġni ta' [mygov.scot](#) dwar [L-Għoti tax-Xhieda](#) fil-Qorti.

Nista' nagħmel stqarrija jew nixhed matul il-proċess? Taħt liema kundizzjonijiet?

Soġġetti għad-diskrezzjoni tal-prosekuzzjoni, il-vittmi jistgħu jintalbu jixhdu fil-qorti. Il-liġijiet ġenerali tal-Iskozja dwar ix-xhieda japplikaw għal dawk il-vittmi li jissejġu sabiex jixhdu.

Għal dawk il-vittmi li għandhom jixhdu, u li huma meqjusa bħala vulnerabbli jew għandhom ħtiġijiet ta' protezzjoni, jistgħu jkunu disponibbli miżuri speċjali permezz tat-taqsimiet 271 sa 271M tal-Att tal-1995 dwar il-Proċedura Kriminali (l-Iskozja) bil-għan li jgħinuhom jagħtu x-xhieda tagħhom. Dawn il-miżuri huma awtomatiċi għat-tfal u għal dawk il-persuni li huma vittmi f'reati speċifiċi bħal reati sesswali, traffikar u stalking.

Barra minn hekk, il-vittmi jistgħu jagħmlu stqarrija bħala vittmi skont it-taqsimi 14 tal-Att tal-2003 dwar il-Ġustizzja Kriminali (l-Iskozja). Aktar informazzjoni dwar id-dikjarazzjonijiet tal-vittmi tista' tinstab hawnhekk.

X'informazzjoni ser nirdievi matul il-proċess?

Inti tista' tikkuntattja lis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi sabiex issir taf x'inhuma d-dati ta' kwalunkwe seduta tal-qorti, id-deċiżjoni finali ta' qorti fi proċess jew kwalunkwe appell li jirriżulta minn proċess, u kwalunkwe raġunijiet għal dan. Barra minn hekk, jekk ser tattendi l-qorti sabiex tixhed, l-impjegati tal-qorti fis-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi jaġġornawk dwar il-progress tal-kawża fil-qorti mill-inqas darba kull siegħa u jinformawk meta tkun tista' titlaq mill-qorti.

Jista' jkolli aċċess għall-fajls tal-qorti?

Jekk jogħġbok ara hawn fuq għad-dettalji tal-informazzjoni li jista' jinkiseb aċċess għaliha.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 30/01/2019

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

ista' nappella kontra s-sentenza?

Huma biss il-persuna kkundannata jew il-prosekuzzjoni li jistgħu jappellaw verdett.

L-appelli tal-prosekuzzjoni jistgħu jsiru biss f'ċerti ċirkostanzi. Il-prosekuzzjoni tista':

- Tappella kontra liberazzjoni minn akkuża - verdett ta' 'mhux ħati/ħatja' jew 'nuqqas ta' provi' - iżda f'kawżi sommarji biss (proċessi mingħajr ġuri) u fuq punt tal-liġi biss.
- Tappella kontra s-sentenza - iżda biss meta sentenza titqies bħala 'klementi żżejjed'

Tista' ssib aktar informazzjoni billi żżur <https://www.mygov.scot/after-the-verdict/the-appeals-process/>

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li tingħata s-sentenza?

Wara verdett ta' ħtija, l-istqarrija tiegħek bħala vittma tista' tittieħed f'kunsiderazzjoni mill-imħallef meta jkun qed jikkunsidra s-sentenza li għandha tiġi imposta.

Jekk ir-riżultat tal-kawża (magħruf bħala l-verdett) ma kienx dak li kont qed tistenna, jew tħoss li teħtieġ xi tip ta' appoġġ wara l-verdett, hemm ħafna organizzazzjonijiet li jistgħu jgħinuk. Victim Support Scotland għandha hotline li topera mit-Tnejn sal-Ġimgħa, mit-8 ta' filgħodu sat-8 ta' filgħaxija. Din hija organizzazzjoni karitatevoli nazzjonali li tappoġġja lin-nies affettwati mir-reati madwar l-Iskozja, irrISPETTIVAMENT MIT-TIP TA' REAT LI JKUNU SOFREW. Tista' tikkuntattjaha fuq 0345 603 9213. L-appoġġ jiġi pprovdut mingħajr ħlas.

Hemm għadd ta' organizzazzjonijiet oħrajn, inklużi servizzi speċjalizzati, li jistgħu jipprovdu appoġġ emozzjonali kunfidenzjali mingħajr ħlas, għajjnuna prattika u informazzjoni essenzjali lill-vittmi, lix-xhieda u lil persuni oħrajn affettwati mir-reati. L-informazzjoni dwar dawn is-servizzi tista' tinstab hawnhekk.

Jien intitolat(a) għal appoġġ jew protezzjoni wara l-proċess? Għal kemm żmien?

Iva, hemm għadd ta' organizzazzjonijiet li jipprovdu appoġġ lill-vittmi li jistgħu joffru appoġġ mingħajr flus qabel, matul u wara l-proċess. Victim Support Scotland, li hija organizzazzjoni karitatevoli nazzjonali, toffri appoġġ emozzjonali, għajnuna Prattika u informazzjoni essenzjali lill-vittmi. Dawn is-servizzi huma mingħajr flus u kunfidenzjali.

X'informazzjoni ningħata jekk it-trasgressur jiġi kkundannat?

Jekk għamilt stqarrija bħala vittma, din tista' tiġi kkunsidrata meta l-imħallef jiġi biex jiddeċiedi s-sentenza. Wara verdett ta' ftija, l-imħallef irid jiddeċiedi x'piena għandha tingħata lit-trasgressur. Din il-piena tissejjaħ sentenza. L-imħallef jieħu din id-deċiżjoni wara li jkun sema' x-xhieda kollha u wara li jikkunsidra kwalunkwe informazzjoni ta' sfond. Din tinkludi fatturi bħall-età tat-trasgressur, kwalunkwe kwistjoni medika u jekk il-persuna kkonċernata għandhiex digà fedina penali. L-imħallef jista' jagħzel x'sentenza jagħti minn firxa ta' għażliet.

Aktar informazzjoni dwar l-għoti tas-sentenzi tista' tinstab [hawnhekk](#).

Inti għandek id-dritt li titlob informazzjoni dwar id-deċiżjoni finali tal-qorti fi proċess u kwalunkwe raġunijiet għaliha. Din l-informazzjoni tista' tintalab mingħand [is-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi](#).

Ser niġi informat(a) jekk it-trasgressur jinħeles (inkluż ħelsien kmieni jew kundizzjonali) jew jekk jaħrab mill-ħabs?

Fil-kawzi kriminali kollha, il-vittmi għandhom dritt li jiksbu informazzjoni dwar il-ħelsien ta' prigionier. Huma jista' jkollhom ukoll id-dritt li jiġu informati meta l-prigionier jiġi kkunsidrat għal parole u li jagħmlu rappreżentazzjonijiet (kummenti) bil-miktub dwar il-ħelsien tagħhom lill-Bord tal-Parole għall-Iskozja. Din tissejjaħ [l-Iskema ta' Notifika lill-Vittmi](#).

Il-vittmi ta' trasgressuri mogħtija sentenza ta' prigionerija ta' **inqas minn 18-il xahar** huma intitolati li jsiru jafu biss dwar il-ħelsien jew il-ħarba tat-trasgressur mill-ħabs. Jekk tixtieq tirċievi din l-informazzjoni, ma għandekx bżonn tirreġistra fl-iskema, tista' sempliċiment tikkuntattja [lis-Servizz tal-Ħabs Skoċċiż](#).

Ser inkun involut(a) f'deċiżjonijiet dwar ħelsien jew parole? Pereżempju, nista' nagħmel stqarrija jew inressaq appell?

Inti ser tkun tista' tagħmel rappreżentazzjonijiet lill-Bord tal-Parole għall-Iskozja sabiex jiġu kkunsidrati f'sitwazzjonijiet fejn it-trasgressur ikun qed jiġi kkunsidrat għal libertà kondizzjonali. Il-vittmi li jirreġistraw taħt il-Parti 2 tal-iskema jistgħu jirreġistraw sabiex jagħmlu rappreżentazzjonijiet bil-miktub lis-Servizz tal-Ħabs Skoċċiż meta t-trasgressur isir eliġibbli għall-ewwel darba għal ħelsien temporanju u ħelsien fuq Home Detention Curfew; u lill-Bord tal-Parole għall-Iskozja meta t-trasgressur ikun qed jiġi kkunsidrat għal ħelsien fuq libertà kondizzjonali. Victim Support Scotland tista' tgħinek tfejji r-rappreżentazzjonijiet tiegħek.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 30/01/2019

4 - Kumpens

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

'Inhu l-proċess sabiex titlob kumpens għad-danni mingħand it-trasgressur? (pereżempju kawża fil-qorti, kawża ċivili, proċedura ta' aderenza)

Kawża fil-Qorti Kriminali

A. 'Ordni ta' Kumpens'

Skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 249 sa 253 tal-Att tal-1995 dwar il-Proċedura Kriminali (l-Iskozja), kwalunkwe qorti kriminali fl-Iskozja għandha s-setgħa f'kawzi xierqa li tordna lil trasgressur sabiex iħallas kumpens lill-vittma tar-reat tiegħu għal kwalunkwe dannu, telf jew ħsara li tkun garrbet il-vittma bħala riżultat tar-reat, mingħajr il-ħtieġa għal azzjoni ċivili separata.

L-Att tal-1995 ma jipprevedix li vittma tippreżenta rikors lil qorti għal 'ordni ta' kumpens' personalment; madankollu, il-Prokuratur Fiskali jista' jqajjem il-kwistjoni mal-qorti f'każijiet xierqa u, fil-każijiet kollha, il-Prokuratur Fiskali għandu jipprovdi lill-qorti bil-informazzjoni disponibbli dwar il-firxa u l-valur ta' kwalunkwe dannu, telf jew ħsara mġarrba.

Skont il-liġi eżistenti, vittma għandha d-dritt li tftitx lit-trasgressur għad-danni f'qorti ċivili jew (jekk tkun garrbet danni fiżiċi jew mentali) li titlob għotja ta' kumpens mill-Awtorità ta' Kumpens għall-Ħsara Kriminali ('Criminal Injuries Compensation Authority' - CICA). L-ordni ta' kumpens mill-qrati kriminali ma taffettwax dawn id-drittijiet, għalkemm kull għotja ta' kumpens mogħtija lill-vittma mill-qrati ċivili jew mis-CICA titnaqqas bl-ammont imħallas taħt l-ordni ta' kumpens'.

Fi proċedimenti kriminali solenni, ma hemm l-ebda limitu fuq l-ammont li jista' jingħata taħt 'ordni ta' kumpens'.

Fil-qosor, fil-proċedimenti kriminali japplikaw il-limiti li ġejjin:

- Fil-Qorti tax-Sheriff, il-massimu għal kull reat huwa s-somma preskritta (£10,000) (iżda għar-reati statutorji impenjati fit-28 ta' Marzu 2011 jew wara, fejn il-multa massima li tista' tiġi imposta taqbeż is-somma preskritta, l-ordni tal-kumpens massimu li tista' tiġi imposta hija l-istess bħal dik il-multa massima).
- Fil-Qorti tal-Kummissarju għall-Paċi, il-massimu għal kull reat huwa l-Livell 4 fuq l-Iskala Standard (£2500)

Il-ħlas ta' kwalunkwe ammont taħt 'ordni ta' kumpens' isir lill-iskrivan tal-qorti, li mbagħad ikun responsabbli sabiex jgħaddi l-ammont lill-persuna intitolata.

B. 'Rekwiżit ta' Kumpens' f'Ordni ta' Servizz fil-Komunità

Meta persuna akkużata tiġi kkundannata għal reat, il-qorti tista', f'ċerti ċirkostanzi, timponi Ordni ta' Servizz fil-Komunità ('Community Payback Order' - CPO). F'termini tat-taqsimha 227H tal-Att tal-1995 dwar il-Proċedura Kriminali (l-Iskozja), il-ħlas tal-kumpens (flimkien ma' rekwiżit ta' superviżjoni tat-trasgressur) jista' jkun rekwiżit ta' CPO.

L-istess limiti fir-rigward tal-ammont tal-għotjiet ta' kumpens japplikaw għal 'rekwiżiti ta' kumpens' bħalma japplikaw għal 'ordnijiet ta' kumpens' (kif spjegat fid-dettall hawn fuq)

Il-kumpens jista' jitħallas jew f'somma f'daqqa jew inkella permezz ta' pagamenti akkont lill-iskrivan tal-qorti, li mbagħad ikun responsabbli sabiex jgħaddi l-ammont lill-persuna intitolata. Il-kumpens għandu jitħallas b'mod sħiħ mhux aktar tard minn 18-il xahar wara li tiġi imposta s-CPO jew mhux aktar tard minn xahrejn qabel tmiem il-perjodu tas-superviżjoni, skont liema minnhom jiġi l-ewwel. In-nuqqas min-naħa tat-trasgressur milli jagħmel il-ħlas jista' jikkostitwixxi ksur tas-CPO.

Ċ. 'Offerta ta' kumpens' mill-Prokuratur Fiskali

F'termini tat-taqsimha 302A tal-Att tal-1995 dwar il-Proċedura Kriminali (l-Iskozja), il-Prokuratur Fiskali jista' jibgħat 'offerta ta' kumpens' lil allegat trasgressur jekk ikun jidher li għie kommess reat rilevanti. L-'offerta ta' kumpens' hija miżura diretta effettiva għal reati fejn individwu jkun garrab telf monetarju, telf personali, paniku jew diqa.

Jekk 'offerta ta' kumpens' tiġi aċċettata jew titqies bħala li għiet aċċettata (meta l-allegat trasgressur ma jirrifjutax l-offerta formalment), ma tista' ssejtni l-ebda prosekuzzjoni u ma tista' tiġi rreġistrata l-ebda kundanna.

L-ammont massimu disponibbli bħala offerta ta' kumpens huwa ta' £5,000 f'termini tal-Att tal-1995 dwar il-Proċedura Kriminali (l-Iskozja) u l-Ordni tal-2008 dwar l-Ordni ta' Kumpens (Ammont Massimu).

Il-ħlas ta' kwalunkwe ammont taħt 'offerta ta' kumpens' isir lill-iskrivan tal-qorti, li mbagħad ikun responsabbli sabiex jgħaddi l-ammont lill-persuna intitolata.

Kawża f'Qorti Ċivili:

Skont il-liġi eżistenti, vittma għandu d-dritt li jftitx lit-trasgressur għad-danni f'qorti ċivili. Fil-każ li l-vittma tiddeċiedi li tressaq azzjoni fil-qrati ċivili, hemm proċeduri differenti rregolati minn settijiet differenti ta' regoli tal-qorti u dawn jiddependu wkoll fuq jekk l-azzjonijiet jitressqu f'Qorti tax-Sheriff jew fil-Qorti tas-Sessjoni. Id-diversi regoli huma disponibbli fuq is-sit web tas-Servizz tat-Tribunali u l-Qrati Skoċċiżi taħt Regoli u Prattika.

L-abbozzar ta' kwalunkwe rikors jew petizzjoni u d-diversi proċeduri tal-qorti huma pjuttost kumplessi u, għalhekk, huwa rrakkomandat parir legali.

Proċedura ta' Aderenza - mhux applikabbli fl-Iskozja:

Din hija proċedura li permezz tagħha qorti tal-ġustizzja tista' tiddeċiedi dwar il-kumpens għall-vittma ta' reat kriminali. Minflok titlob id-danni f'azzjoni ċivili separata, il-vittma tressaq talba ċivili kontra t-trasgressur bħala parti minn proċess kriminali. Għandu jiġi nnotat li filwaqt li din is-sistema teżisti f'xi ġurisdizzjonijiet tal-liġi ċivili, hija ma teżistix fl-Iskozja.

Il-qorti ordnat lit-trasgressur sabiex iħallasni għad-danni/jagħtini kumpens. Kif nista' niżgura li t-trasgressur iħallasni?

L-infurzar tal-kumpens f'kawża kriminali

Il-ħlas ta' kwalunkwe ammont taħt:

- 'Ordni ta' Kumpens';
- 'Rekwiżit ta' Kumpens' f'Ordni ta' Servizz fil-Komunità ('Community Payback Order' - CPO), jew
- 'Offerta ta' Kumpens' mill-Prokuratur Fiskali

isir lill-iskrivan tal-qorti, li mbagħad ikun responsabbli sabiex jgħaddi l-ammont lill-persuna intitolata.

Il-ħlas jista' jiġi infurzat biss mill-qorti u bl-ebda mod jekk il-persuna intitolata tikkuntattja jew tipprova tikkuntattja lit-trasgressur direttament jew taċċetta l-ħlas mingħandu personalment.

Jekk il-ħlas ma jsirx fir-rigward ta' 'ordni ta' kumpens' jew 'offerta ta' kumpens', tista' tittiehed aktar azzjoni mill-qorti sabiex tirkupra l-flus billi tuża firxa ta' sanzjonijiet, li jinkludu:

- Tnaqqis mill-Ordnijiet ta' Benefiċċji;
- Ordnijiet ta' Sekwestru tal-Qligħ;
- Ordnijiet ta' Sekwestru tal-Fondi; u
- Ordnijiet ta' Sekwestru tal-Vetturi.

Jekk il-ħlas ma jsirx fir-rigward ta' 'rekwiżit ta' kumpens' f'CPO, dan jista' jikkostitwixxi ksur tas-CPO u t-trasgressur jista' jitressaq lura quddiem il-qorti. It-Taqsima 227ZC tal-Att tal-1995 dwar il-Proċedura Kriminali (l-Iskozja) fiha dispożizzjonijiet fir-rigward tal-ksur tas-CPOs u x'azzjonijiet tista' tieħu l-qorti.

L-infurzar tal-kumpens f'kawża ċivili:

Jekk il-vittma tressaq azzjoni b'suċċess fil-qorti ċivili u l-qorti tagħti digriet għal somma ta' flus favur tagħha, il-vittma għandha tikkuntattja ditta ta' Uffiċjali tax-Sheriff sabiex tingħata pariri dwar il-proċedura għall-irkupru tad-dejn. Aktar informazzjoni tista' tinstab fuq [is-sit web tas-Society of Messengers-at-Arms and Sheriff Officers](#).

Jekk it-trasgressur ma jħallasx, l-Istat jista' jħallasni bil-quddiem? Taħt liema kundizzjonijiet?

ħlas ta' kumpens mis-CICA

L-Istat ma jħallas ebda avvanz lil vittma ta' reat meta t-trasgressur ikun għe ordnat minn qorti sabiex iħallas iżda t-trasgressur ma jkunx għamel dan. Ara wkoll **L-infurzar tal-kumpens** hawn fuq.

Inti intitolat(a) għal kumpens mill-Istat?

L-Awtorità ta' Kumpens għall-ħsara Kriminali (CICA) tittratta talbiet għal kumpens minn persuni li jkunu ġarrbu ħsara fiżika jew mentali minħabba li kienu vittmi innoċenti ta' reat vjolenti fl-Ingilterra, fl-Iskozja jew f'Wales. L-Iskema ta' Kumpens għall-ħsara Kriminali tal-gvern tistabbilixxi l-kriterji u l-ammonti għall-kumpens.

L-Iskema ta' Kumpens għall-ħsara Kriminali tal-2012 hija skema ffinanzjata mill-gvern li teżisti sabiex tikkumpensa lill-vittmi innoċenti ta' reat vjolenti li jkunu ġarrbu danni fiżiċi jew mentali serji direttament attribwibbli għall-fatt li huma vittmi diretti ta' reat ta' vjolenza. Ir-regoli fl-Iskema u l-valur tal-għotjiet imħallsin huma approvati mill-Parlament tar-Renju Unit, u s-CICA hija responsabbli għall-amministrazzjoni tal-Iskema u għad-deċizzjonijiet kollha li jittieħdu fuq applikazzjonijiet individwali. L-Iskema fiha tariffa tad-danni li tistabbilixxi kumpens pagabbli fir-rigward tad-danni mgħarba.

Hemm żewġ tipi ta' kumpens - għotjiet ta' kumpens għal korriment fatali u personali - b'kumpens addizzjonali pagabbli f'xi każijiet għal telf ta' qligħ, dipendenza jew spejjeż speċjali, fejn xieraq.

Il-ħlasijiet jistgħu jingħataw lill-vittmi li sfaw korruti serjament, lill-vittmi ta' stupru u abbuż sesswali ieħor, lill-vittmi ta' abbuż tat-tfal u lil dawk li kellhom mewt fil-familja. L-Iskema ma tagħmilx ħlasijiet ta' kumpens għal korrimenti minuri.

Mhux kull talba għal kumpens tirnexxi. Applikant għandu jkun eliġibbli skont ir-regoli tal-Iskema. Hemm kriterji ta' nazzjonalità u residenza li jridu jiġu ssodisfati (il-paragrafi 10 sa 16 tal-Iskema). L-applikazzjonijiet iridu jsiru hekk kif ikun raġonevolment prattikabbli u, fi kwalunkwe każ, fi żmien sentejn mill-inċident li wassal għall-ħsara kriminali (għalkemm f'ċirkostanzi eċċezzjonali u f'xi każijiet, il-limitu ta' żmien jista' jiġi estiż, ara l-paragrafi 87 sa 89). Hemm ukoll regoli li jesigū li l-applikant għandu jkun irrapporta l-inċident li wassal għall-ħsara kriminali hekk kif kien raġonevolment prattikabbli u li jikkoopera, safejn ikun raġonevolment prattikabbli, sabiex il-persuna li wettqet l-attakk titressaq quddiem il-gustizzja (il-paragrafi 22 u 23). L-għotjiet ta' kumpens jista' jinżammu jew jitnaqqsu f'diversi ċirkostanzi oħrajn, bħal fejn l-imġiba tal-applikant tagħmilha mhux xierqa li ssir għotja (il-

paragrafu 25) u fejn l-applikant ikollu kundanni kriminali mhux skontati fil-mument li ssir l-applikazzjoni lis-CICA (il-paragrafu 26 u l-Anness D). Aktar informazzjoni dwar l-Iskema tista' tinstab [hawnhekk](#).

Għandi dritt għal pagament ta' emerġenza waqt li qed nistenna li tiġi deċiża t-talba għall-kumpens tiegħi?

L-Iskema ta' Kumpens għall-Ħsara Kriminali tal-2012 hija maħsuba sabiex tkun skema tal-aħħar rimedju. L-għotjiet taħt l-Iskema mhumiex maħsuba sabiex jissodisfaw il-ħtiġijiet immedjati; fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, talba ta' applikant ma tiġix deċiża qabel jgħaddi xi żmien wara dak l-inċident. Ma jsir l-ebda flas qabel ma l-Awtorità ta' Kumpens għall-Ħsara Kriminali (CICA) tkun sodisfatta li l-applikant huwa eliġibbli taħt l-Iskema; isiru inkjesti tal-pulizija sabiex tinkiseb informazzjoni dwar l-inċident u l-applikant bil-għan li jiġi żgurat li l-applikazzjoni tissodisfa l-kriterji tal-eliġibbiltà. Meta s-CICA tkun sodisfatta li applikant huwa eliġibbli għal flas iżda ma tkunx tista' tiegħu deċiżjoni finali, hija tista' tikkunsidra li tagħmel pagament interim. Dan jista' jkun il-każ meta s-CICA tkun qed tistenna sakemm jinftiehem l-impatt fit-tul tad-dannu tal-applikant.

Jien inkun intitolat(a) għal kumpens jekk it-trasgressur ma jinstabx ħati?

Mhuwiex neccessarju li t-trasgressur jiġi identifikat jew misjub ħati sabiex il-vittma ta' reat ta' vjolenza tkun eliġibbli għal kumpens (il-paragrafu 9 tal-Iskema ta' Kumpens għall-Ħsara Kriminali). Madankollu, l-Iskema tesigi li applikant jirrapporta l-inċident lill-pulizija hekk kif ikun raġonevolment prattikabbli u li jikkoopera, safejn ikun raġonevolment prattikabbli, sabiex it-trasgressur jitressaq quddiem il-ġustizzja (il-paragrafi 22 u 23). Għalhekk, l-applikanti ma jkunux eliġibbli għal kumpens sakemm ma jkunux ikkooperaw b'mod sħiħ fl-investigazzjoni dwar ir-reat u fi kwalunkwe prosekuzzjoni li ssir wara.

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 30/01/2019

5 - Id-drittijiet tiegħi f'dak li għandu x'jaqsam ma' appoġġ u assistenza

ħala vittma ta' reat, lil min għandi nikkuntattja għall-appoġġ u l-assistenza?

Inti għandek id-dritt li tuża s-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi, [jekk](#) anki jekk ir-reat ma jkunx ġie rrapportat lill-pulizija.

Irrispettivament minn jekk tiddeċidix li tirrapporta reat jew le - [jekk](#) jekk għadek ma ddeċidejtx - Victim Support Scotland tista' tagħtik għajnuna u appoġġ prattici u emozzjonali.

Jekk [jekk](#) tirrapporta reat, il-pulizija - bil-permess tiegħek - tista' tgħaddi d-dettalji tiegħek lil Victim Support Scotland.

Inti tista' tiġi offrut(a) wkoll għajnuna minn [Victim Information and Advice \(VIA\)](#) jekk il-każ tiegħek jinvolvi:

- Abbuż Domestiku
- Vittmi jew Xhieda Minorenni
- Reat ta' Mibegħda
- Reat Sesswali;
- jew fejn ikun probabbli li proċess jinvolvi Ġurija.

Il-VIA tagħtik informazzjoni dwar is-sistema tal-ġustizzja kriminali, iżzommok informat dwar il-progress tal-kawża u tpoġġik f'kuntatt ma' organizzazzjonijiet oħrajn li jistgħu jgħinuk.

Il-hotline ta' appoġġ għall-vittmi

Victim Support Scotland għandha hotline li topera mit-Tnejn sal-Ġimgħa, mit-8 ta' filgħodu sat-8 ta' filgħaxija. Din hija organizzazzjoni karitatevoli nazzjonali li tappoġġja lin-nies affettwati mir-reati madwar l-Iskozja, irrисpettivament mit-tip ta' reat li jkunu sofrew. Tista' tikkuntattja fuq 0800 160 1985. L-appoġġ jiġi pprovdut mingħajr flas. Hemm għadd ta' organizzazzjonijiet oħrajn, inklużi servizzi speċjalizzati, li jistgħu jipprovdu appoġġ emozzjonali kunfidenzjali u mingħajr flas, għajnuna prattika u informazzjoni essenzjali lill-vittmi, lix-xhieda u lil persuni oħrajn affettwati mir-reati. L-informazzjoni dwar dawn is-servizzi tista' tinstab [hawnhekk](#).

L-appoġġ għall-vittmi huwa bla ħlas?

Victim Support Scotland tagħti appoġġ kunfidenzjali u mingħajr ħlas lill-vittmi, lix-xhieda u lil persuni oħrajn affettwati mir-reati.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mis-servizzi jew l-awtoritajiet tal-Istat?

Appoġġ fil-qorti

Jekk tintalab tixhed fil-qorti, is-Servizz tax-Xhieda jingħata minn personal u voluntiera mharrġin ta' Victim Support Scotland fil-postijiet kollha tal-Qorti Superjuri u tal-Qorti tax-Sheriff. Huma jistgħu:

- Jagħtuk għajnuna Prattika u informazzjoni dwar x'jiġri fil-qorti
- Jagħmlu l-arranġamenti meħtieġa sabiex inti tkun tista' żżur il-qorti qabel jibda l-proċess - sabiex b'hekk tkun taf x'għandek tistenna.

Xi xhieda - minħabba ċ-ċirkostanzi tagħhom jew in-natura tar-reat - ikunu jistgħu jiksbu appoġġ addizzjonali meta jagħtu x-xhieda tagħhom. Tista' ssir taf aktar dwar kif tixhed fil-qorti, inklużi 'miżuri speċjali' għax-xhieda vulnerabbli [☞](#) hawnhekk. Jekk inti vittma ta' reat iżda ma sejhulekx sabiex tixhed fil-qorti, jista' jkun li ma tiġix informat dwar il-proċess. Madankollu, inti tista' titlob informazzjoni dwar x'jiġri bil-kawża fil-qorti.

X'tipi ta' appoġġ nista' nirċievi mingħand organizzazzjonijiet mhux governattivi?

Skont l-organizzazzjoni, inti tista' tiġi offruti tipi differenti ta' appoġġ. Victim Support Scotland tipprovdi Servizz għall-Vittmi bbażat fil-komunità. Dan huwa pprovdut f'kull żona tal-awtorità lokali fl-Iskozja u s-Servizz għax-Xhieda tagħhom ibbażat fil-qorti jinsab f'kull qorti kriminali fl-Iskozja.

Jeżistu għadd ta' organizzazzjonijiet karitatevoli oħrajn li jistgħu jkunu ta' għajnuna, skont in-natura tar-reat. Pereżempju, Rape Crisis Scotland, TARA ('Trafficking Awareness Raising Alliance') li jagħtu appoġġ lill-vittmi nisa ta' traffikar tal-bnedmin, u Migrant Help, li toffri wkoll appoġġ lill-vittmi tat-traffikar tal-bnedmin. Children 1st, Scottish Women's Aid u PETAL huma wkoll organizzazzjonijiet karitatevoli li jistgħu joffru appoġġ lill-vittmi tar-reati. Aktar informazzjoni dwar dawn is-servizzi tista' tinstab [☞](#) hawnhekk.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.**

L-aħħar aġġornament: 30/01/2019